

J. Vermeer
—
Een en dertig
Oefeningen

31 OEFENINGEN

JUSTUS VERMEER

1. Het grote voorrecht van Gods keurlingen in Christus te zijn.

"Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel: het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden" (2 Kor. 5:17).

2. De nodige plicht voor een iegelijk, die den Naam van Christus noemt.

"En een iegelijk die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid" (2 Tim. 2:19).

3. De smartelijke verberging van Gods aangezicht, in zijn droevige gevolgen aangetoond.

"Als Hij het aangezicht verbergt, wie zou Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk, als voor een mens alleen?" (Job 34:29)

4. Een onderwezene in Gods heiligdom.

"Wie is wijs? Die versta deze dingen. Wie is verstandig? Die bekenne ze; want des Heeren wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen" (Hoséa 14:10).

5. Het godonterend zondekwaad en bittere gevolgen, onder des Heeren weldaden Hem te verlaten.

"Doet gij u dit niet zelve, doordien gij den HEERE uw God verlaat, ten tijde als Hij u op den weg leidt?" (Jeremia 2:17).

6. De noodzakelijkheid der wedergeboorte, geen stof van verwondering.

"Verwondert u niet dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden" (Joh. 3:7).

7. De kracht en vrijheid en onbegrijpelijkheid van de werkingen van de Geest in de wedergeboorte.

"De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heen gaat; alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is" (Joh. 3:8).

8. Jezus' tranen over Jeruzalem, nevens het gevaar, van Hem en Zijn leer geen recht gebruik te maken.

"En als Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende: Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen" (Lukas 19:41 en 42).

9. De zondige gesteldheid van Efraïm en Juda. Waarom de Heere het vraagsgewijs aan henzelf overgeeft, hoe met hen te doen.

"Wat zal Ik u doen, o Efraïm! wat zal Ik u doen, o Juda; dewijl uw weldadigheid is als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw, die heengaat" (Hoséa 6: 4).

10. De geheiligde vrijmoedigheid van een betrachter der waarheid.

"Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn" (Joh. 3:21).

11. Een bestraffende afrading van de vijandschap tegen God en Zijn werk.

"Zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?" (Hand. 13:10).

12. De betamelijke, Godeverheerlijkende en zielszaligende plicht van Gods Bondsvolk.

"Dankt God in alles; want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u" (1 Thess. 5:18).

13. Voornemen des gelovigen, om onder de Goddelijke bijstand in de heiligmaking vorderingen te maken.

"Ik zal den weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben" (Psalm 119:32).

14. De grote heilbelofte Gods aan Zijn ellendig volk, van hen te zullen genezen.

"Zie, Ik zal haar de gezondheid en de genezing doen razen, en zal henlieden genezen" (Jer. 33:6a).

15. Het heerlijk goed dat de trouwe Jehovah aan Zijn Bondsvolk belooft te geven.

"En Ik zal hen openbaren overvloed van vrede en waarheid" (Jer. 33:6b).

16. De verlossing en herstelling van Juda en Israël, een beeld der geestelijke bevrijding.

"En Ik zal de gevangenis van Juda en de gevangenis van Israël wenden, en zal ze bouwen als in het eerste" (Jer. 33:7).

17. Gods volk in de schuilplaats des Allerhoogsten.

"De eeuwige God zij u een woning" (Deut. 33:27a).

18. De Heere, de ondersteuner van Zijn volk en verdelger van diens vijanden.

"En Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht en zegge: Verdalg" (Deut. 33:27b).

19. Het middel ten eeuwig leven, moeilijk en weinig gezocht.

"Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden" (Matth. 7:14).

20. De hoorders en daders des woords onderscheiden

"Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet" (Matth. 7:24a).

"En een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet"(Matth. 26a).

21. Het grote verschil tussen een wijze en dwaze bouwer, in het stuk van zaligheid.

"Dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtige man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft. En er is slagregen nedergevallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steen rots gegrond"(Matth. 7:24b, 25, 26b, 27).

22. De zorgeloze gesteldheid van de eerste wereld, vergeleken met het zorgeloze, geruste gedrag der mensen, in de toekomst van de Zoon des mensen, ons allen tot een voorbeeld ter waarschuwing voorgesteld.

"En gelijk de dagen van Noach waren, also zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen. Want gelijk zij waren in de dagen voor den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende". (Matth.24:37-41).

23. De noodzaak van het zelfonderzoek, ter voorkoming van de toorn des Heeren.

"Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt! Eer het besluit bare (gelijk kaf gaat de dag voorbij)" (Zef. 2:1 en 2).

24. Dierbare beloften aan geestelijk vermoeiden en treurigen.

"Want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld" (Jer. 31:25).

25. Des groten Hogepriester Jezus' onafslaanbare voorbede tot Zijn Vader, om bewaring der Zijnen.

"Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze" (Joh. 17:15).

26. De zorgeloze toestand van Jezus' discipelen in een gevaarlijke tijd.

"En wedergekeerd zijnde, vond hij hen wederom slapende, want hun ogen waren bezwaard; en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden" (Markus 14:40).

27. De discipelen van Jezus, na Zijn herhaald bidden, uit hun zorgeloosheid nadrukkelijk wakker gemaakt.

"En hen latende, ging Hij wederom heen en bad ten derde male, zeggende dezelfde woorden. Toen kwam Hij tot Zijn discipelen en zeide tot hen..." (Matth. 26:44-46).

28. Het nauwelijks zalig worden van de rechtvaardigen, tot schrik van goddelozen en rechtvaardigen.

"En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?" (1 Petrus 4:18).

29. Het genadeverbond en de inwilliging ervan.

30. De natuur en grootheid van de zonde.

31. De bijzondere en algemene geestelijke ziekte.

1. Het grote voorrecht van Gods keurlingen in Christus te zijn.

"Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel: het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden" (2 Kor. 5:17).

Deze woorden behoren onder de beweegredenen, waarmee de apostel Paulus zijn getrouwheid in zijn bediening en apostelschap bewijst. Hij dringt hierin aan tegen de valse apostelen en ijdel sprekende leraars onder de Korinthiërs, die het gezag van Paulus verachtten en zich openlijk bij hem, ja bóven hem durfden verheffen, tot groot nadeel van het Evangelie. De apostel had in de voorgaande hoofdstukken ook al verscheiden beweegredenen gebruikt. Hij spreekt nu in dit hoofdstuk over de liefde van Christus die hem drong in het werk van zijn bediening, waaruit voortvloeide zijn gestorvenheid aan zichzelf. Hij schreef dat hij niet meer zichzelf leefde. Dit was een terecht oordeel, omdat de valse leraars dit niet kenden. Het onderscheidde Paulus dus grotelijks van de valse leraars. Paulus bewijst deze rechte gestorvenheid, uit wezenlijke gevolgen en proeven, die hij bij zich bevond. Deze bewijzen dienden ook tot ontdekking van de valse leraars, die precies tegenovergesteld waren. Paulus noemde als bewijzen niemand te kennen naar het vlees. Dat betekent: niemand te schatten naar uitwendige grootheid, rijkdom, eer, afkomst en aanzien in de wereld. En hij zegt zelfs: "En indien wij ook Christus naar het vlees gekend hebben, zo kennen wij Hem nu niet meer naar het vlees". Paulus beleed dat hij vroeger ook zo verkeerd was, dat hij de wereld hoog en Christus laag geschat had. Maar hij was dus veranderd van gemoed. En het gevolg daarvan was die omwending in zijn oordeel, die dus de valse apostelen niet kenden. Nu gaat de apostel over tot een besluit dat hij maakt en tevens tot de grond waaruit die omwending voortvloeide, te weten tot het nieuwe schepsel, dat de valse leraars ook niet hadden. En zo verzegelt Paulus hier die eeuwige waarheid dat allen, zowel leraars als andere gelovigen die deel aan Christus hebben, ook nieuwe schepselen moeten zijn. Paulus toont dat in onze tekst, als hij zegt: Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden.

Om deze woorden eenvoudig en met enige orde te behandelen, merken wij daarin twee hoofdzaken op:

- I. Het onderwerp van dit getuigenis: wie in Christus is.
- II. Het getuigenis zelf, als een wezenlijk gevolg en kenteken van de vereniging met Christus: die is een nieuw schepsel, het oude is voorbijgegaan; ziet, het is al nieuw geworden.

I. Het onderwerp van dit getuigenis: wie in Christus is.

- A. Wij merken vooraf enige dingen aan.
- B. Zullen we aantonen wat de uitdrukking behelst, in Christus te zijn.
- C. Zullen wij zoeken de gestalte na te gaan op welke wijze de gelovigen daartoe komen.

A. Wij merken vooraf enige dingen aan.

(1) Christus moet hier aangemerkt worden als het Hoofd van Zijn uitverkoren volk, dat in Hem gerekend is als in de tweede Adam, tegenover de eerste Adam, in wie allen sterven. Hij is het Hoofd van het genadeverbond, waarvan de grondslag in de eeuwige vredesraad gelegd is. Het verbond, waarin de Heere Jezus Zich van eeuwigheid tot Borg en Verlosser heeft aangeboden, om langs drie ambten en twee staten Zijn volk uit hun natuurstaat en van de hel te verlossen, door het dragen van de straffen op de zonden bedreigd en door het verwerven van het recht op de hemel. Zo is Christus een gepaste Schuil- en Verbergplaats. Volgens Jesaja: "En die Man zal zijn als een verberging tegen den wind, en een schuilplaats tegen den vloed". Hij is de weg van behoud, volgens Jesaja: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde". De Naam des Heeren is een sterke toren; de rechtvaardige zal daarheen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden.

(2) Hoe noodzakelijk is het daarom voor ieder mens, dat hij in Christus is. Hieraan hangt het leven. Hieraan hangt het leven; en buiten deze vaste Borg is er geen veiligheid. Als we zien op de kortheid van de tijd en de grootheid van de zaak, wat moest ieder mens dan toch gedrongen worden uit liefde voor zijn ziel, om haast te maken, om daarbinnen te mogen raken, eer de deur gesloten wordt.

Zie toch eens hoe onveilig het is buiten Christus.

(3) Van nature is niemand in Christus, maar ieder mens, hoofd voor hoofd, is buiten Hem. Alle mensen zijn van nature vijanden van Christus. Ja, wat verder gaat, dat alle mensen van nature vijanden van Christus zijn. Jezus zegt: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven zoudt hebben." Alles van een mens is er tegen gekant om door Christus behouden te worden. Ieder mens leeft dus in groot gevaar om buiten Christus om te komen, door de menigvuldige vijanden en beletsels die hem van Christus terughouden; en die hem buiten houden en daar bewaren. Daarom wordt een mens genoemd een woning des satans. Satan houdt hem gevangen naar zijn wil. Hij is een gevangene van een tiran, op wie de satan in de val een recht gekregen heeft. Daarom wordt de satan een rechtvaardige genoemd. Gebonden met verdrukking en ijzer. Een mens wordt genoemd gebonden te zijn in een "kuil zonder water". Derhalve ziet, hoe niemand van nature in Christus is, en hij niet wil en niet kan.

(4) Zien we nu hoeveel iemand hebben kan, zonder dat hij in Christus is.

a. Hij kan vele gaven van kennis in het heilige Woord hebben, bevattingen van het genadewerk, talenten om daarmee nuttig te zijn. We zien dit duidelijk bij de wijze en dwaze maagden. Beiden hadden lampen en olie, beiden ontwaakten op de komst van de bruidegom te middernacht. Het enige onderscheid was dat de dwazen geen vaten hadden; ze misten de Fontein. Toen was het te laat om te zoeken, en de deur werd gesloten. We lezen dat aan ieder talenten werden uitgedeeld. En wat moet Judas de verrader in zijn beste tijd talenten gehad hebben. Het schijnt dat de apostelen nog geen bevestigd licht in Judas' onoprechtheid hadden, toen Jezus zei: "Voorwaar, Ik zeg u, dat een van u Mij zal verraden." Ze werden bedroefd, en ieder van hen zei: "Ben ik het Heere?" Jezus gebod ook, dat zij naar de woorden van de Schriftgeleerden en Farizeeën die op de stoel van Mozes gezeten waren, zouden doen, maar niet naar hun werken. En wat nog hoger gaat, Paulus zegt: "Al ware het, dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo ware ik een klinkend metaal of luidende schel geworden. En al ware het dat ik de [gave] der profetie had, en wist al de verborgenheden en al de wetenschap; en al ware het, dat ik al het geloof had, (namelijk der wonderen) zodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zo was ik niets" Dit zeggen van Paulus vooronderstelt dat iemand al die dingen hebben kan zonder liefde. Paulus spreekt over eens verlicht te zijn geweest, over de hemelse gaven gesmaakt te hebben, over des Heiligen Geestes deelachtig geworden te zijn, gesmaakt te hebben het goede Woord Gods en de krachten der toekomstige eeuw, en dan afvallig te worden. Dit vooronderstelt dat iemand die dingen hebben kan en buiten Christus zijn.

b. Ook kunnen sommigen buiten Christus soorten van vrucht dragen. Daartoe geeft ons de Heere Jezus aanleiding, waar Hij spreekt van "in Mij vruchten te dragen". Hij zegt: Alle rank, die in Mij geen vrucht draagt, neemt Hij weg. Dit geeft aan dat buiten Christus heel wat vertoond en gedaan kan worden. Joas, de koning van Juda, deed wat recht was in de ogen des Heeren al de dagen van de priester Jojada; en na Jojada's dood bogen de vorsten van Juda voor hem en hij hoorde hen en diende de afgoden. In Markus staat dat Heródes Johannes de Doper in waarde hield, en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen en hoorde Johannes gaarne. En vervolgens staat er dat hij afviel toen er een welgelegen dag gekomen was. Bileam scheen indruk van God op zijn hart te hebben toen hij het volk zegende, zeggende: "Wat zal ik vloeken, die God niet vloekt, en wat zal ik schelden, daar de Heere niet scheldt, want van de hoogten der steenrotsen zie ik Hem, en van de heuvelen aanschouw ik Hem". En hij zei tegen Balak: "Zal ik niet waarnemen te spreken wat de Heere in mijn mond gelegd heeft?" Nog verder gaat het in Numeri. Daar zei Bileam tegen de boden van Balak: "Wanneer Balak mij zijn huis vol zilver en goud gawe, zo vermocht ik niet het bevel des Heeren mijns Gods te overtreden of te doen (te weten te vloeken) klein of groot". Een mens in de natuurstaat kan veel werk maken van godsdienstplichten, zoals blijkt uit de farizeeër in Lukas. Hij zei: "O God! ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar, ik vast tweemaal per week, ik geef tienden van alles wat ik bezit". Maar zie eens welk verschil met de tollenaar. Die stond van verre, en durfde zijn ogen niet opslaan naar de hemel, maar sloeg op zijn borst en riep: "O God! wees mij zondaar genadig!" Hoever kwamen ook de heidenen in het stuk van matigheid en rechtvaardigheid in handel en wandel. O, wat kan een mens veel hebben en doen buiten Christus en buiten waarheid in zijn binnenste. Ziet het in die jongeling, die tot Jezus kwam en zei: "Goede Meester! wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven beërven moge?" Als men nu uit de rijksten en aanzienlijksten eens iemand zag komen bij de arme en verachte menigte van Gods volk, en men hoorde hem roepen: "Wat zal ik goeds doen om het eeuwige leven? "O, wat zou dat op prijs worden gesteld! Maar Jezus eiste één ding van die jongeling, namelijk zijn hart (dat zijn goed had) aan Hem te geven en Hem zo te volgen. Maar de jongeling ging bedroefd weg, want hij had vele goederen.

Zien we tenslotte nog iets dat alles te boven gaat. Paulus spreekt: "Al ware het, dat ik al mijn goederen tot onderhoud der armen uitdeelde, en al ware het, dat ik mijn lichaam overgave, opdat ik verbrand zou worden, en had de liefde niet, zo zou het mij geen nuttigheid geven". Leert hieruit hoe ver iemand komen kan en wat hij hebben kan buiten Christus. Laat het zaad, in steenachtige aarde gevallen, ons een bewijs zijn hoe snel iemand wat kan lijken, maar als de zon opgaat, verdort het zaad omdat het geen wortel heeft. Als verdrukkingen en vervolgingen komen, vallen zij af. Maar Jezus gebiedt dat onkruid niet uit te trekken, maar te laten staan tot de oogst.

B. Laten we nu eens zien wat deze uitdrukking betekent: in Christus te zijn.

1. We vinden deze manier van spreken in het heilige Woord. Het betekent met Christus verenigd te zijn. Het geeft te kennen met Christus verenigd te zijn, tot Hem te komen, in Hem te geloven: "Die tot Mij komt zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten". Het drukt ook uit één Geest met Christus te zijn. Nu, om de nauwheid van deze vereniging uit te drukken, kan men zeggen dat het een eigenlijke, geestelijke, ware en aller nauwste vereniging is, die wordt vergeleken bij:

- een wijnstok met zijn ranken,
- bij een boom en zijn enten,
- bij het hoofd en de leden,
- bij de spijs met het lichaam,
- bij een kleed met het lichaam,
- bij een huis met zijn fundament,
- en bij een huwelijksvereniging: "En Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid; ja Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid, en in barmhartigheid; en Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof, en gij zult den Heere kennen",
- De Heere Jezus drukt de nauwheid van deze vereniging uit: "Opdat zij allen één zijn, gelijkterwijs Gij Vader in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn".

Deze band van vereniging is van de nooit begonnen eeuwigheid, zij wordt hier in de tijd gewerkt en in de eeuwigheid voltooid.

2. Deze vereniging wordt vaak in de oprechten bestreden; hier woelt de vijand het sterkste om de werkzaamheden van de gelovigen te verdonkeren. O door het licht dat zij hebben in hun boze hart, en door hun weinige geoefendheid kunnen ze het goede van het kwade niet onderscheiden. Daardoor worden ze in het duister gehouden als ze de sluitreden eens opmaken. Ze zeggen dat ze het alles missen, en zo weten zij niet de dingen die hun van God geschonken zijn.

3. Deze band van vereniging wordt wel eens verzegeld aan des Heeren volk. Die geniet de een wèl, maar de ander niet. Heman miste het, maar Job genoot het en zei: "Ik weet, mijn Verlosser leeft". David sprak: "De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken". En Paulus zei: "Ik weet, in Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag". De een geniet het ook in meerdere mate dan de ander. David wilde zeggen: "Al keerde de natuur om: Wij zullen niet vrezen, al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën, laat hare wateren bruisen, laat ze beroerd worden, laat de bergen daveren. God is ons een toevlucht en sterkte, Hij is krachtiglijk bevonden een hulp in benauwdheden". En: "De Heere is mijn licht en mijn heil, voor wien zou ik vrezen? De Heere is mijn levenskracht, voor wien zou ik vervaard zijn? Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vrezen". Een ander geniet iets in mindere mate en soms onder duisterheid en bestrijding, en onder kracht van ongerechte dingen. De Bruid zei in Hooglied: "Ziet, Hij staat achter onze muur". Maar ook al stond er een muur tussen, zij geloofde toch dat Jezus daarachter stond, en een oog op haar noden en ellenden had, om haar te helpen. Zo zijn er gelovigen die hun hele leven met vreze des doods (van nog eens te zullen omkomen) der dienstbaarheid onderworpen zijn. En er zijn dus weer anderen die God tot een Vader aanroepen, en door de Geest der aanneming tot kinderen roepen: Abba, Vader". Dit welwezen des geloofs volgt na het wezen. Dit blijkt uit Efeze: "In welken (te weten Christus) gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte". Zie dan hoe zeer verkeerd het is, als iemand wat aan het werk zijnde, meer staat naar verzekering dan naar waarheid in zijn binnenste, het waarachtig geloof in Christus. Hiervan komt ook dat vruchteloos werken.

4. Zoals Christus de verdienende Oorzaak is, zo is de Heilige Geest de werkende Oorzaak van deze vereniging met Christus.

De Heilige Geest werkt deze verenigingsband langs het Woord, bijzonder der beloften. De Geest der beloften wordt daarom ook wel genoemd de Geest des geloofs. Hij verzegelt het ook gewoonlijk door de Sacramenten, instellingen daartoe ingesteld: "Drie zijn er die getuigen op de aarde: de Geest, en het water, en het bloed, en die drie zijn tot één." Dat is, die dienen voor de gelovigen tot verzegeling van een zaak (namelijk) dat God waarachtig en onveranderlijk is. Daarom is hun genadestaat een eeuwige grondvest. Het is de Geest Die het geloof werkt: "Door Hem hebben wij beide den toegang door énen Geest tot den Vader". De Geest versterkt de gelovigen en verzegelt langs Woord en sacramenten, welke instellingen de vensters en traliën zijn waardoor de Bruid haar liefste zag, ook toen zij in het duister was (Hooglied).

C. Laten we overgaan om iets van de gestalten te noemen die hierin opgesloten liggen en op welke manier de gelovigen tot die grote zaak komen.

1. De Heilige Geest werkt in allen die ooit met Christus verenigd worden, vroeg of laat, overtuiging van hun zonden; van hun verloren staat: Jezus zoekt het verlorene. Van het gemis van God en Christus, en van de banden die hen binden. Van hun diepe onwilligheid, waaruit de zwaarste onmacht vloeit: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven zoudt hebben". Dit alles drijft de mens tot worstelen en bidden. Van Paulus staat er toen hij overtuigd was: "Ziet, hij bidt". Als God Zich aan zulk een in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid ontdekt, en als zulk een in het licht van Gods aangezicht iets mag zien van de gruwel van de zonden, is het dan een wonder dat er troost bij de dood gezocht kan worden, wanneer het Evangelie van de hemel verborgen en bedekt blijft bij zo'n ziel? De Heere handelt naar Zijn vrijmacht. De een kan jaren tevoren in overtuiging leven, zonder dat hij tot Christus gebracht wordt. Een ander juist zeer kort, zoals Paulus in drie dagen. En de stokbewaarder uit Hand. 16 in één nacht. Sommigen door veel vrees en beroering, onder diepe indrukken van de verschrikkelijke toorn van God, en wat zij eeuwig te wachten zullen hebben. Anderen op een stille verstandige wijze, die zo klaar hun zonden zien en daarmee breken, en roepen om licht en openbaring van Christus. Die bewaard worden voor het aangrijpen van valse christussen, en hartelijk rusteloos zijn.

2. Zulk een ziel krijgt op Gods tijd een openbaring van Christus. Tevoren wist zij dat er een Jezus was, door onderwijs, horen en lezen. Maar zij heeft nooit de kennis van Christus door openbaring van Hem aan haar ziel gehad. Jezus zegt: "Die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren.". Hij belooft Zich zo te openbaren, zoals Hij niet doet aan de wereld. De wereld geniet de openbaring van het Woord, en daarom moet dit een geheel andere openbaring van Christus zijn door het Woord, die alleen Gods kinderen genieten. Deze openbaring van het Evangelie en bekendmaking van Christus is niet alleen áán maar ook in de ziel. Als Paulus zegt: "Wanneer het God behaagd heeft Zijn Zoon in mij te openbaren", dan gaat dat gepaard met ontdekking van zulke dingen die ze nooit tevoren gezien heeft, zoals haar eigen wettischheid en verkeerdheid, hoe haar beste doen (ook hoewel ze meende dat ze Evangelisch werkte), alleen bebolwerkt wetswerk is dat haar maar ophoudt, ja dat haar verderf verhaast. En dan ziet zij met kracht dat het Evangelisch werken een werk des Geestes is, dat bij ogenblikken geleerd en gegeven moet worden. Wat beklagt zulk een ziel met schaamte haarverkeerde begrippen en handelingen! Hier, en hier ook alleen, wordt de onmacht recht gezien als haar schuld, en staat zulk een ziel verslagen en verwonderd dat God zo onbegrijpelijk goed over haar is. Dat Hij zo Zijn hand aan haar legt. Recht gevoel van zonden en onmacht maakt hier eerst Christus recht dierbaar. Die openbaring is haar als koud water voor een vermoeide ziel. Zo'n ziel kan zich echter gebonden vinden om met haar zonden tot Christus te komen. Ze vindt onwilligheid bij zich, bekende en onbekende banden houden haar terug. Voordat zij Christus kende, meende ze dat Christus onwillig en zij daarentegen gewillig was. Maar nu ziet ze dat geheel anders. Daarom in de derde plaats:

3. Het werk van de Geest is om haar te leren tot Christus te komen, Hem aan te nemen en zich aan Hem over te geven met al haar zonden en banden, zonder iets achter te houden. En dat op de aanbieding die Christus wel eens doet aan zulk een ziel, zeggende dat Hij haar, hoe ellendig en gruwelijk zij is, wel hebben wil. Daarom wacht en stelt zo'n ziel niet uit als haar dit gegeven wordt, maar zegt: "Zie hier ben ik, ik kom tot U; maak Gij mij maar alles wat Gij weet dat ik wezen moet, en doe maar alles wat aan zulk een vuile en onwaardige moet gebeuren. Hebt U lust met vrije goedheid Uw scheepsel te beschamen? O, God der liefde, hallelujah! Amen". De bewijzen hiervan in het heilige Woord zijn vele: "Zovelen Hem aangenomen hebben, heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden; namelijk die in Zijn Naam geloven".

Het is opmerkelijk dat Boaz tegen Ruth zei, nadat zij haar volk en haars vaders huis verlaten had en tot hem gekomen was: "De Heere vergelde u uw daad, en uw loon zij volkomen van den Heere, den God Israëls, onder wiens vleugelen gij gekomen zijt om toevlucht te nemen.". De Heere geeft eerst de daad uit vrije genade en hangt er dan nog zulk een loon aan. David zegt: "O! hoe groot is het goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vrezen".

4. Zoals de ziel zich van haar kant, met alles wat zij is en heeft, aan Jezus heeft overgegeven, zo ontvangt zij de Persoon des Middelaars met al wat Hij heeft, als Profeet, Priester en Koning tot een eeuwige Inwoner in haar ziel. Dit wordt wel bij een huwelijk vergeleken, waarin men met de persoon ook gemeenschap krijgt aan zijngoederen. Wat moet hier een arme, naakte, onreine bruid, die rondom in schulden zit, toch verwonderd en verbaasd staan! Alles wat Christus is, is Hij voor haar. Tegen haar schulden ontvangt ze door toerekening Christus' eeuwige gerechtigheid. Tegen haar onheiligheid en ongelijkvormigheid ontvangt ze Zijn Geest. Tegen haar onvolmaakte daden ontvangt ze Christus' heiligheid en volmaakte gehoorzaamheid. Christus wordt zulke dwazen ook tot wijsheid in allerlei gevallen: "Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing". Christus wordt zo'n onmachtige tot sterkte, om in Hem vruchten te dragen: "Blijft in Mij en Ik in u: gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zo zij niet in den wijnstok blijft, alzo ook gij niet zo gij in Mij niet blijft. Ik ben de wijnstok en gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in hem, draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen". Zo wordt Christus aan een gelovige ziel in al Zijn dierbaarheden bekend, en leert de ziel door de Geest van Hem afhangen om licht en kracht. Ze leert met schulden en zonden in Zijn gerechtigheid te schuilen. Met haar vijanden en ongerechtigheden in Zijn sterkte. Met haar blindheid in Zijn licht, met haar dwaasheid in Hem als de Opperste Wijsheid. Met de onvolmaakte daden van haar nieuw schepsel in Zijn gehoorzaamheden. Ja, ze leert met al haar handelingen in de Zijne schuilen, en zich door het geloof te verbergen. Dat is iets van het wandelen in Hem. Maar niemand moet denken: Is dat de gestalte van degenen die in Christus zijn? Dan heb ik geen genade, omdat ik die laatste zaken niet heb. Nee, dat is geheel verkeerd. Het komen tot Christus met zijn zonden, een welgevallen te hebben om door Christus gerechtvaardigd en geheiligd te worden, en om de Zijne voor tijd en eeuwigheid te zijn, dat is het wezen van de zaak. Maar deze genoemde zaken dienen tot uitlokking, of het de Heere mocht behagen om het hart van iemand van die vromen naar die weg heen te trekken. Zien we nu de tweede hoofdzaak:

II. Het getuigenis zelf, dienend tot een wezenlijk kenteken van de waarheid van vereniging met Christus.

Dit getuigenis luidt: "Die is een nieuw schepsel, het oude is voorbijgegaan; ziet, het is alles nieuw geworden".

- A. We zien eerst iets over het nieuwe schepsel.
- B. Enige bijzonderheden, dat het oude voorbijgegaan is.

1. Door het nieuwe schepsel moeten we verstaan het nieuwe leven, het wedergeboren deel. De Heere Jezus zegt: "Hetgeen uit het vlees geboren is, is vlees, en hetgeen uit de Geest geboren is, is Geest". Dit wordt genoemd de nieuwe mens: "Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken".

2. Dit wordt dus een nieuw schepsel genoemd, omdat het een werk van God is dat volkomen is. Ook al is het klein, het heeft toch al zijn delen. Het is een aanvankelijke heiliging of vernieuwing van al de delen en vermogens van de mens, in zijn ziel en lichaam. En dus is het een herstelling in de staat waaruit de mens gevallen was.

a. Deze vernieuwing vindt plaats in de ziel en al haar vermogens.

Het verstand wordt verlicht om te begrijpen de dingen die des Geestes zijn, zowel zijn eigen ellenden en gevaren, waarvan het Woord spreekt, maar die men nooit gezien of geloofd heeft, als ook de uitgevonden weg van de verlossing door Christus. Daar wegen zulke zaken het aller zwaarst in z'n beoordeling. Dat was anders zo verkeerd, want het had al zijn zorg over tijdelijke zaken, maar die van het eeuwig belang en de beoefening daarvan, achtte men lichter. Deze omwending en aanvankelijke heiliging heeft ook haar plaats in de wil, waarin haattegen God als heilig en rechtvaardig, tegen Christus als geen gedaante noch heerlijkheid hebbend, tegen de weg om door Hem gerechtvaardigd, geheiligd en gezaligd te worden, en tegen Gods volk en waarheid heerste. Daar is nu een omwending in die wil. Er is liefde tot God, tot gemeenschap met God door Christus, welgevallen in Zijn weg. O, dat is zulk een zo dierbaar. Er is nu innige, hartelijke en verenigende liefde tot Christus' volk, zaak en waarheid. Zo volgt de wil hetgeen het verstand en oordeel als het aller gewichtigst overweegt.

b. Hieruit volgt dat het lichaam, welks leden tevoren wapentuigen der ongerechtigheid waren, deze vernieuwde ziel volgt en dienstbaar is, zodat het zijn leden stelt totwapentuigen der gerechtigheid. Dit nieuwe schepsel strekt zich uit over de gehele mens, waarom het genoemd wordt "de nieuwe mens aandoen" en "de verborgen mens des harten". Dit is iets van de hemel in het hart dat weer naar boven wil, en begerig is naar de volmaaktheid. De mens in de natuurstaat bestaat uit ziel en lichaam, maar de wedergeboren mens uit geest, ziel en lichaam. Dat leert Paulus ons uitdrukkelijk: "De God des vredes heilige u geheel en al, en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worden onberispelijk bewaard". Het deel, dat hij boven de natuur heeft, is het nieuwe schepsel.

3. De redenen waarom dit werk van God bij een nieuwe schepping of bij een nieuw schepsel wordt vergeleken, zijn allereerst al om de overeenkomsten die er zijn tussen dit genadige werkstuk van God en een schepsel in de natuur. Hoe teer, jong en klein het ook is, het heeft echter zijn volkomenheid in al zijn delen; er ontbreekt niets aan. Zie eens hoe begerig het is naar voedsel om er groter door te worden. Vervolgens komt zo'n schepsel in de natuur langs veel verdrukkingen en tegenheden tot zijn grootte en volkomenheid. Paulus zegt: "totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs en de kennis des Zoons Gods, tot een volkomen man, tot de maat van de grootte der volheid van Christus". En zo spreekt hij: "Opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust". Maar het schijnt dat Paulus de wijze van de nieuwe schepping bij gelijkenis afleidt van de eerste schepping. (Ik zeg niet dat Paulus er een tegenbeeld van maakt, waarvan de eerste schepping dus een voorbeeld was; want ik weet niet dat zulke voorbeelden in de staat der rechtheid plaats konden hebben, enz. enz.). Zoals God alles in de eerste schepping door Zijn almachtige wil, met één woord voortbracht uit niet, zo doet Hij ook in de herschepping. Hij roept alles in één ogenblik. Hij stort licht en genade in de ziel, bij welk licht de duisternis wordt gezien. Maar dit is een chaos, evenals in de eerste schepping. Het is woest. Maar uit dit nieuwe beginsel formeert God, zoals in de eerste schepping, door Zijn herscheppende genade alles in orde, zodat op Gods tijd de Zon der gerechtigheid opgaat en de vruchtbaarheid daardoor veroorzaakt wordt. Dit gebeurt bij trappen. Zoals na de schepping de wisseling van dag en nacht bleef, zo is het ook met de nieuwe schepselen. Ze zijn verwisseling van duisternis en licht onderworpen. Hieruit blijkt dus dat dit genadige werk van God terecht bij een nieuw schepsel wordt vergeleken.

B. We zullen nu zien wat het betekent en wat de bewijzen zijn van het nieuwe schepsel:

Het oude is voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden.

1. Paulus dringt hiermee aan om niet alleen het nieuwe schepsel te ontdekken, maar hiermee ook aan te dringen opdat het nieuwe schepsel zich meer naar buiten gaat vertonen. We lezen in Jesaja: "Gedenkt de vorige dingen niet en overlegt de oude dingen niet, zie Ik zal wat nieuws maken, nu zal het uitspruiten, en zult gijlieden dat niet weten? Ja, Ik zal in de woestijn een weg leggen en rivieren in de wildernis". Hij ziet hier op de beloften Gods uit Jesaja: "Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, en de vorige dingen zullen niet [meer] gedacht worden, noch zullen in het hart opkomen". Petrus zegt: "Maar wij verwachten naar Zijn beloften nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in welke gerechtigheid woont". Daarom wil Paulus zeggen: "Hoe betamelijk is het voor dezulken die deel hebben aan die rijkere uitstortingen des Geestes, en aan die klaardere bediening des Evangelies, en aan die zekere beloften van God in heerlijkheid, volmaakt, zonder zonden eeuwig te zullen dienen, dat zij overeenkomstig zulke voorrechten het nieuwe schepsel naar buiten ook in heiligheid vertonen".

2. Voorafgaand om de bewijzen te tonen die in dit nieuwe schepsel gevonden wordt, zeggen we nog: dat we wel in gedachten houden dat er in elke gelovige twee delen zijn: vlees en Geest.

- We moeten ook weten dat het vlees zijn kracht niet kwijt is. Alleen krijgen ze er in de wedergeboorte wel wat tegen, dat is het nieuwe schepsel. Hun zondige hart wordt niet beter. Integendeel. Paulus zegt dat het zelfs wel eens zondiger wordt door zijn kracht meer dan ooit te tonen.

- Satan is wel zijn recht ontzegd om de gelovigen te verderven, maar zijn macht is hem niet ontnomen om hen te bestrijden. Als ze genade krijgen, worden ze pas goed het voorwerp van bestrijding van de duivel. Zolang zij in zijn macht zijn, zal hij hen wel in rust laten. De duivel kan hen dus niet uit de hemel houden, maar hun het leven hier wel bang maken met op hun natuur- en gemoedzonden te werken, met het doel om hen in duisternis te brengen, opdat ze alle genade zullen ontkennen. Maar ze hebben deel aan Christus, en Die zegt: "De overste dezer wereld komt, doch hij heeft aan Mij niets". David klaagde dat hij zijn genadestaat niet kon zien door de kracht van de zonde en de bestrijding van de vijand.

3. We zullen nu zien welke bewijzen in de gelovigen gevonden worden van het nieuwe schepsel. De woorden: "Het oude is voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden" zeggen dat ieder mens die met Christus verenigd is, van hart en staat veranderd is. Christus heeft hun hart opgeëist. Christus is door het geloof in hun hart komen wonen. Dus hebben zij een nieuw hart naar de belofte van Ezechiël.

- Uit deze verandering van het hart volgt de verandering van staat. De satan was hun heer en koning. Zijn naam was in het Hebreeuws Abaddon en in het Grieks Apollion. Ze waren in het rijk van satan, de sterk gewapende, een synagoge des satans. In de macht der duisternis.
- De wetten waarnaar ze leefden, waren de gewoonten en wijzen van deze wereld, van eigen zin en eigen wil.
- De voorrechten en beloningen die zij in dat rijk genoten, waren op zijn best alleen tijdelijk, en dat nog niet zonder smart. Daarom werden zij genoemd lieden dezer wereld, welker deel in dit leven is. En na de tijd hadden ze de eeuwige dood te wachten.
- Ze waren vrienden van de wereld, en vijanden van God en Zijn volk. Wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand Gods gesteld.
- Ze waren vijanden van Christus en van de weg van vrije genade in Hem. Jezus zegt daarom: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven zoudt hebben". Dit blijkt bijzonder in alle natuurlijke mensen, hieruit dat ze wanhopen al hun eigen kracht hen begeeft. Ze willen door geen ander en zeker niet door Christus zalig worden. Maar ziet, dit oude is nu voorbijgegaan, het is al nieuw geworden.
- Ze zijn veranderd, ziet het is alles nieuw geworden. Christus is hun Heere en Koning geworden. Ze hebben met hun hand geschreven: "Ik ben des Heeren en zich genoemd met den naam Jakobs". Ze zijn in Christus' Koninkrijk overgebracht.
- Gods wet is in hun binnenste gegeven en in hun hart geschreven, om nu niet meer naar de begeerlijkheden der mensen, maar naar de wil van God, de tijd die overig is in het vlees, te leven.
- Ze hebben heerlijke voorrechten en beloften van beloning. O, welk een loon moet dat zijn, waarvan het vooruitzicht iemand alles kan doen verzaken. Mozes weigerde een zoon van Farao's dochter genoemd te worden, verkiezende liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden dan voor een tijd de genieting der zonden te hebben.
- Ze zijn met hun hart van de wereld gescheiden: "Vertrekt, vertrekt, gaat uit van daar, en raakt het onreine niet aan; gaat uit het midden van hen, reinigt u, gij, die de vaten des Heeren draagt".
- Ze zijn vrienden van God en Zijn volk geworden. Een iegelijk, die liefheeft Dengene, die geboren heeft, heeft ook lief dengene, die uit Hem geboren is. Daarbij is Christus, door Zijn verdiensten, alleen uit vrije genade, hun boven alles dierbaar.

4. Nu zal nog blijken dat dit nieuwe schepsel zich zelfs in de zwaarst bestreden gelovige in zijn werkingen aan anderen vertoont. Hoe het oude is voorbijgegaan en het alles nieuw geworden is, zelfs al werd dit door de kracht der bestrijding in hen verdonkerd, zodat ze niet meer zien kunnen dat die ongestalte van hun hart met genade bestaan kan. Daardoor komen ze soms tot het ontkennen van de genade, wat met veel beroeringen gepaard gaat. Dit blijkt uit de volgende zaken:

a. Uit de innerlijke strijd tegen de zonde, de wereld en satan. We lezen: "Al wat uit God geboren is, overwint de wereld, en een iegelijk, die uit God geboren is, zondigt niet". Dit ziet op het nieuwe schepsel, waaraan God Zijn hand houdt, dat zal niet altijd onderliggen, maar eens opkomen en overwinnen. Het nieuwe schepsel strijdt tegen de zonde, en die strijd is hier al overwonnen, daarom is het maar een achterna strijden. Christus heeft de strijd met zijn prikkel, gestreden! Uit die opstand van de geest tegen het vlees blijkt dat er in hun hart iets is dat niet zondigen kan noch wil. Maar die het aan de zijde Gods houdt. Al is het dat de zonde in hen doet wat ze wil, en zij er als een gebonden slaaf eronder liggen, het nieuwe schepsel zucht onder de zonde en schreeuwt het uit: "Ik, ellendig mens! Wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?"

b. Het blijkt ook uit de liefde tot Christus, die in hun hart is uitgestort. Dit kunnen ze voor zichzelf niet zien, en het er niet voor houden. En toch willen ze die inwendige genegenheid voor Christus voor geen duizend werelden missen. Er ligt iets van de hemel in het hart dat weer naar boven trekt, dat Christus zoekt. Dat blijkt uit al dat klagen: "Ga ik voorwaarts, ik zie Hem niet, ga ik achterwaarts, ik merk Hem niet, Hij is geweken, Hij is heengegaan. Als gij Hem vindt, zegt Hem aan dat ik krank ben van (ontbering en gemis van) liefde".

c. Het blijkt ook uit hun vereniging met het genadewerk van God in al de vromen, naar mate zij God beeld vertonen, naarmate zij teer, verloochend omtrent alles buiten God leven.

Naar die mate hebben ze onderscheidend licht om zielen getrouw te behandelen. En is hun liefde tot zulken ook groter. Ze achten de Godzaligen hoog, ze zoeken hun gemeenschap. Hun lust is tot de heiligen en heerlijken op aarde.

d. Het blijkt ook uit hun begeerte naar heiligheid en zelfs naar de volmaaktheid. Ze durven niet denken dat ze er ooit toe komen, maar toch roept hun gestalte er dikwijls sterk om. En wel door zuchten over hun verkeerdheid, onheiligheid en ongelijkvormigheid, over hun dorre, dodige en zondige gestalte, over hun onwillig hart dat naar de aarde getrokken wordt als het wil opvaren. Ze verlangen geen heerlijker dag. Niets zou hun dierbaarder zijn, dan dat Christus Zijn hand eens aan hun hart legde, hen reinigde en van zonden en banden vrijmaakte. O vrienden, eens zal het waar worden, wat de Heere Jezus heeft gezegd: "Vader, Ik heilig Mijzelfen voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid". Zijn voorbiddingen zijn gedurig voor de troon: "Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt".

e. Tenslotte blijkt het uit dat besluit des harten, dat er zelfs bij de aller duisterste gelovigen is. En dat is: Hier liever aan de voeten van de Heere Jezus als een onwaardige te blijven liggen, en (stervende) liever daar te sterven, met billijken en rechtvaardigen van God, indien Hij zulk een voor eeuwig met genade voorbijging, dan weder te keren naar de vleespotten van Egypte, naar de goddeloze wereld. Hierover is bij zulken geen twijfel, ach nee, het is hun volle keuze en besluit. Hier past: "Wie zijn leven zal willen verliezen om Mijnentwil, die zal hetzelfde vinden." Dezulken zullen niet verloren gaan in eeuwigheid".

Toepassing

Ik denk dat deze zaken nuttig kunnen zijn in deze tijd, om er ons bij te bepalen, bij gelegenheid dat wij geroepen worden om los te laten en met de Heere in een verbond te komen, of om dat te vernieuwen. Het zijn zaken waaraan wij ons zouden kunnen beproeven, of wij recht hebben aan de tekenen en zegelen van het genadeverbond, naar Paulus' vermaning en raad: Maar de mens beproeve zichzelf, en etc. alzo van het brood en drinke van den drinkbeker; want wie onwaardig eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren.

1. De zaken raken niet alleen degenen die in het lidmatenboek staan, maar ook anderen, hoofd voor hoofd, omdat ze nodig zijn om ten Avondmaal te gaan én om wel te sterven. Wat onlangs een van onze leraren uitdrukte: dat hij die in de grond der zaak geen recht had om hier aan te zitten, ook onbekwaam is voor het avondmaal van de bruiloft des Lams.

a. Alle mensen worden buiten Christus geboren en liggen verdoemelijk voor God, met de gehele wereld in hun natuurstaat. Wat moet die val diep zijn, dat de mens in zulk een gevaar leeft, en dan zo blind, zo zorgeloos. Dat de een zich hiermee vermaakt en een ander met iets anders, net zoals de begeerlijkheid hem drijft. Hij vermaakt zich met dingen van de wereld en verwaarloost zijn ziel voor de eeuwigheid. Wat is toch alles waarop een mens hier prijs stelt? Als hij het alles en tot in de hoogste top verkregen heeft, laat het zijn ziel ledig als hij overgaat naar zijn eeuwig huis. Menigmaal komt op een sterfbed een beroering in het geweten en wordt de deur gesloten. God zegt: "Dewijl Ik geroepen heb, en gijlieden geweigerd hebt, zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen, Ik zal spotten als uw vreze komt".

b. Zijn allen die in Christus zijn, nieuwe schepselen? Worden zij bekeerd en omgewend, van hart en staat veranderd? Komt alleen iemand in de hemel aan wie dat genadig werk van God gebeurd is? Schatten zij de wereld laag en Christus hoog? Vrienden, dan moet ieder van ons toch wel onderzoeken of hij gegronde redenen van kommer heeft over zijn eeuwige staat of niet. O, konden wij het geloven en eens los laten, er zou hoop zijn.

c. Kan een mens in de natuurstaat, buiten Christus, zeer ver komen in gaven en verrichtingen? En is er ook een tijd en schijn geloof? Kan men Evangelische bevattingen hebben? Het Woord met vreugde ontvangen, en dat zonder wortel? Is menigmaal ware genade zo moeilijk van schijnwerk te onderscheiden? Ja, is het de aard van de natuurstaat om valse gronden niet gemakkelijk los te laten en aan bedrog vast te houden? En is het een almachtig en vrijmachtig werk van God om een mens van zijn valse grond te brengen, en hem in Christus over te zetten? O zeker, wat behoorde dan ieder te roepen om licht, om zichzelf eens te zien, opdat hij de toekomstige toorn ontvlieden mocht. Het is nu nog de tijd op terecht te komen. Na deze tijd zal er geen tijd meer zijn.

2. Zijn er onder ons die als bij gerucht iets gehoord hebben van hun verlorenheid in zichzelf, en enige tijd afzonderen om te vragen welke de goede weg is om te bewandelen? De enige weg en het enige middel is zich voor God neer te leggen zoals men is, en te bidden om licht.

De Heere wil het schenken aan die tot Hem bidden en Zijn instellingen waarnemen, bijzonder de prediking van het Woord. Het gevaar van in de natuurstaat gebonden te liggen en van de valse gronden waaraan een mens buiten Christus gehecht is, moet hier vroeg of laat gezien worden, zal iemand tot ware belijdenis en vernedering komen, en zal hij God billijken en rechtvaardigen indien Hij het doodvonnis over hem liefde uit te voeren. Kunt u in dit werk voor de Heere niet voort, dan is dat niet vreemd, want alles wat in de mens is, strijdt hiertegen. Blijf echter over uw ellende klagen en vragen of het de Heere behagen mocht u er een indruk van te geven dat men zijn ellende buiten Christus toch recht ziet en dat u alle genade en licht onwaardig bent. Op Gods tijd, als de mens hier gebracht wordt en getrouw blijft aan zijn licht, zal de Heere Zich als een God des aanzien in zijn Zoon openbaren, licht uit de duisternis scheppen, en de ziel overzetten in Christus, en dan is zij behouden.

3. Gods volk heeft in deze tijd licht nodig om te onderzoeken hoe het tussen de Heere en hun ziel staat, opdat ze met vrucht en zegen aan des Heeren tafel kunnen komen. Welke scheiding er is, welke verberging van de Heere ze ondervinden, en hoe het hart daaronder gesteld is. Ook hebben ze nodig hun gesteldheid tegenover hun zonden na te gaan; of er banden van ongerechte dingen zijn waaraan hun hart vast zit. Al deze dingen kunnen reden zijn waarom de Heere die weg met hen houdt, maar er is geen veiliger weg dan de schuld bij zichzelf te zoeken. Het is waar, de Heere is vrij en soeverein, maar dat neemt niet weg dat dit andere ook waar is: "Doe mij weten waarom Gij met mij twist". Daarom is de enige weg te onderzoeken waarom de Heere Zich verbergt, of waarom ongerechtigheden de overhand krijgen. Dat we mochten zuchten dat God ons bij zulke zaken bepalen wil, ten einde wij tot belijdenis en verootmoediging voor God komen en de sterkte des Middelaars aangrijpen mogen tot verzoening en kracht. De Heere is vrij om licht te geven op Zijn tijd. Onder de druk van ongerechtigheid tot Christus te komen in het Avondmaal kan veel nut hebben. Een onoprechtheid in een zaak, zodat men het aan de zijde Gods niet houdt, is duizendmaal nadeliger voor een ziel, dan dat ze onder grote en sterke verdorvenheden ligt, waarmee ze tot Christus tracht te komen. Dat de duistere en bestreden zielen mogen zien en geloven dat de Heere hen roept, is hun vreemd. Ja, de Heere roept u bij name, en daarvoor is het krachtigste bewijs in uw eigen toestand. Het is Gods weg over u, om u duister te maken door u in te leiden in de verdorvenheden van uw hart, en in de verkeerdheden van uw natuurstaat, en in de vijandschap tegen God, Zijn zaak en volk. En dat wel zo krachtig dat er een overmeestering is over het nieuwe schepsel, waaruit alleen vloeit dat het genadewerk niet gezien kan worden, zoals David zegt: vanwege mijn ongerechtigheden heb ik niet kunnen zien. Dit zou u tevoren vreemd geweest zijn, wanneer anderen eens zeiden dat het verdorven deel nog zo in zijn kracht bestond. En dat het alleen door een tweede genade was dat het ten onder gehouden werd. Hieruit kan men zien hoe nodig zulken deze weg hebben om aan zichzelf bekend te worden en om (wanneer zij hieruit eens opkomen) de weg van vrije genade dierbaarder te schatten, meer medelijden te oefenen met anderen die in zulk een stand zijn, en om dus daardoor meer geoefenden nuttiger te worden naar buiten. Nu is het dat de Heere het Bondszegel voor zulken voornamelijk heeft ingesteld. Dat blijkt bijzonder uit de aard en natuur van het Sacrament, omdat het tot voeding en versterking dient, en aan de zijde van God getrouwheid en onveranderlijkheid verzegelt: "Bergen mogen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer". En aan de andere zijde, het aandeel van de ziel aan Christus. Ziet de ziel haar aandeel niet, dan is dat al haar smart, en zij is bewust dat zij het leven in haar hand niet vinden kan. Hoe menigeen wordt daar geholpen en gered die, ofschoon hij het niet ziet, het echter in nederigheid tot deze stelling heenwendt, om daar op de Heere te zien en te wachten wat God langs Zijn eigen bevel werken wil, de Heere vrij en zichzelf onwaardig verklarend. Men moet zich van Gods gewone weg, tot licht, sterkte en genezing ingesteld, niet onttrekken. Dan werkt men de vijand in de hand, waaruit blijkt dat God voor duistere en bestreden zielen het Sacrament bijzonder heeft ingesteld. Daarom kunt u opmaken dat de Heere u bij name roept. Maar u zult mogelijk zeggen: het aandeel aan Christus moet er zijn, zal het verzegeld worden, en dat zie ik niet. Dat is niet nederig voor God gewerkt, dat men zulk een bepaling maakt van het eerst te moeten zien. Breng uw zuchten over het gemis van Christus, uw bloedend hart over het lichaam der zonden daar, dat zal nederig zijn. U bent en ziet u ook aan alle kanten ellendig, en u kunt en wilt uzelf niet pleisteren of genezen. Daarom wordt u daar geroepen, en uw stand geeft u een recht dat andere zielen niet hebben. Dit is ook een eeuwige waarheid, dat oprechten, en die alleen, hartelijk bekommerd zijn over hun oprechtheid voor God, wat een groot bewijs voor hun oprechtheid voor God is, omdat anderen zo gemakkelijk het beste van hun hart denken.

En wanneer zij bij tijden enige kommer in hun oordeel krijgen, vooral als er ontdekkend gesproken wordt, en dan overtuigd worden dat zij te licht zijn en dat de oprechten in de grond wat anders hebben, dan zichzelf weer genezen kunnen, een of ander woord aangrijpen en gemakkelijk geloven dat de Heere dat tot hun ziel ter bevestiging spreekt. Oprechten zijn echter zeer bekommerd over hun oprechtheid, bevreesd voor bedrog, en in hun hart ligt: "Heere, zeg Gij tot mijn ziel: Ik ben uw heil".

Mocht ieder van ons met deze gestelde zaken eens werk krijgen in het verborgene. En mocht des Heeren volk, inzonderheid die als in graven liggen, daaruit eens opkomen langs deze instelling van God. Wat zou het een wonder zijn voor hen die hun hart daar zo zuil, lelijk en ongesteld daar gebracht hebben. Ze zouden ook moeten uitroepen: wie ben ik, onwaardige, dat de Koning naar mij omziet? O, dit zou de grootste zegen zijn, die dezulken in dit nieuwe jaar zouden kunnen genieten.

Dat het voor ieder van ons het jaar van het welbehagen des Heeren eens mocht zijn. O, dat de Heere de vleugelen van Zijn genade over ieder van ons uitbreiden mocht. Dat ieder dat geluk mocht genieten, dat hij in dit jaar een tijd van genadebezoeken Gods en een vindenstijd aantrof. Dat hij van banden losgemaakt werd, in een staat van vrijheid overgezet, en eens voor God mocht leven.

Dit wens ik van harte. De Heere

zegnende tot het een of ander doel ons samenkomen. Amen.

---

2. De nodige plicht voor een iegelijk, die den Naam van Christus noemt.

"En een iegelijk die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid".

Paulus' bedoeling in deze brief is niet alleen Timótheüs te onderwijzen en te bevestigen in de prediking, maar ook alle leraars te leren hoe ze de bediening van het Evangelie moeten waarnemen. Het is duidelijk dat Paulus deze brief in Rome geschreven heeft, in de tijd toen hij daar gevangen was, zoals we lezen in de acht eerste verzen van het eerste hoofdstuk. Hij heeft deze brief kort voor zijn dood geschreven, omdat hij in hoofdstuk 4 zegt dat de tijd van zijn ontbinding aanstaande was.

Deze brief valt in drie hoofddelen uiteen.

Eerst een voorrede, waarin Paulus zijn innige liefde tot Timotheüs aantoonde, veroorzaakt door het gelovig gebed in zijn hart voor hem en omdat Paulus hem als een kind der belofte kon zien, in wie het geloof woonde, dat ook in zijn moede er Eunice en in zijn grootmoeder Loïs gewoond had.

Dan volgt van hoofdstuk 1:6 tot hoofdstuk 4:8.

Tenslotte enkele bijzondere zaken en zegewensen in deze brief.

(1). We zien hierin eerst enkele vermaningen aan Timótheüs, tot aan het einde van hoofdstuk 2.

(2). In het derde hoofdstuk zoekt Paulus Timótheüs te versterken en te beschermen tegen valse broeders en verdrukkingen.

(3). In hoofdstuk 4 wekt hij Timótheüs op om al de delen van zijn ambt getrouw waar te nemen, en dringt dat ook met krachtige beweegreden aan.

Wat de vermaningen uit de eerste twee hoofdstukken betreft, daarin onderscheiden we het volgende.

A. 1. Paulus vermaant de apostel Timótheüs om de gaven des Geestes op te wekken, die hij bij de bevestiging van zijn ambt ontvangen had, en tegen alle kracht van tegenstand te gebruiken (hoofdstuk 1:6 en 7).

2. Hij vermaant hem dat hij zich het Evangelie en ook het lijden van Paulus niet moest schamen, maar zich liever ook tot lijden schikken (vers 8 tot 12).

3. Hij vermaant hem om te blijven bij die manier van prediken die hij van de apostel gehoord had, in geloof en liefde, waarop de Heere het zegel zo krachtig gezet had (vers 13).

4. Hij vermaant hem om het toebetrouwde pand, namelijk de gezonde leer, door de hulp van de Heilige Geest getrouw te bewaren, en bij de zuivere waarheid te blijven; met beweegreden van hen die afgeweken waren en die bij de waarheid gebleven waren. (vers 14-18).

5. Hij vermaant hem om zich door genade te sterken door de kracht van Christus, en zo het Evangelie voort te planten en verdrukkingen te lijden (hoofdstuk 2, vers 113).

6. Hij vermaant hem ook om zich te weren tegen de ijdel roepende leraars en al hun woordenstrijd. Hij geeft hem ook kentekenen waaraan die te kennen zijn, en hij wil dat Timótheüs met zijn voorbeeld zou tonen hoe men preken moet (vers 1418).

7. Vervolgens vermaant hij hem om de leer van de volharding van de ware gelovigen vast te houden (vers 19-21).

8. En tenslotte vermaant hij hem tegen de begeerlijkheden van de jonkheid die zo hinderlijk zijn in dat heilige werk. Hij geeft raad om de vrede met God na te jagen, door geloof en liefde. En hij raadt ook de gemeenschapsoefeningen met degenen die de Heere aanroepen uit een rein hart, en waarschuwt dat Timótheüs zich wachten moet voor alle dwaze vragen, die de jeugd zo eigen zijn, (vers 22-26).

B. Paulus vermaant dus om de leer van de volharding der gelovigen vast te houden. Dat had te maken met het feit dat in die tijd twee ketters waren opgestaan, Hymenéus en Filétus, die de opstanding der doden loochenden en dus het geloof van sommigen verkeerden. Daarop zei Paulus: "Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen, die Zijne zijn". Het is alsof hij zei: "Hoewel sommigen zijn afgevallen, kunnen de ware gelovigen niet afvallen omdat het vaste fundament Gods staat". Hierdoor moeten we verstaan de eeuwige vredesraad en de verkiezing in Christus, die onveranderlijk vast zijn. En dan zegt hij: "Hebbende dit zegel...Dat is: 'tot bevestiging en verzekering en tot een merk". De Heere kent degenen, die Zijne zijn. Nu doet de apostel daarbij een duidelijk zegel en bewijs van hun verkiezing namelijk de verkiezing of de uitverkiezing in de tijd; dat is de onderscheiding van anderen; anders genoemd: de roeping, vloeiende uit de eeuwige verkiezing, zijnde het zegel erop. Zo maakt men uit zijn roeping zijn verkiezing vast. Daarom wil kennen hier zeggen: onderkennen. Ik ken de Mijnen en word van de Mijnen gekend. Nu doet de apostel daarbij een klaar zegel en bewijs van hun verkiezing en roeping, namelijk het werk van God in hun hart, waaruit ze de waarheid van hun staat kunnen opmaken, want de apostel zegt: Een iegelijk die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid." Deze woorden, die we genomen hebben tot onze tekst, zijn een helder bewijs van de waarheid van 's mensen geloofswerkzaamheden omtrent Christus. En dit is nu zeer gepast tot opwekking na het houden van het Heilig Avondmaal.

We letten hierin op twee hoofddelen:

HET NOEMEN VAN DEN NAAM VAN CHRISTUS

- I. De personen die aangesproken worden: Een iegelijk die den Naam van Christus noemt.
- II. Hun plicht en bevel: Sta af van ongerechtigheid.

I. De personen die aangesproken worden; daarin zien wij:

- a. wat we verstaan moeten onder de Naam Christus
- b. wat het inhoudt Die te noemen
- c. wat de uitdrukking inhoudt: Een iegelijk die den Naam van Christus noemt.

a. Christus is de God-Mens Die beloofd is als de Messias. Andréas zei tegen zijn broeder Petrus: "Wij hebben gevonden den Messias, hetwelk is, overgezet zijnde, de Christus".

We zullen eerst zien wat Zijn Naam hier te kennen geeft.

1. Zijn Naam betekent de Persoon van Christus zelf, zoals we lezen in Matth. 12:21: "In Zijn Naam zullen de heidenen hopen."

2. Zijn Naam betekent ook Zijn deugden en volmaaktheden, zoals Hij een voorbeeld is ter navolging: "Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben, en nederig van hart". Dat heeft Hij bijzonder in Zijn lijden betoond. Als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap dat stom is voor het aangezicht Zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open. Hij heeft dat ook betoond in Zijn heiligheid en zuiverheid, in Zijn liefde en gehoorzaamheid. Zo zijn de gelovigen geroepen om te verkondigen de deugden Desgenen die hen geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht.

3. Christus' Naam betekent ook Zijn last en bevel. Hiervan lezen we: "Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade, laat u met God verzoenen". Het betekent ook Zijn kracht en verdienste. Zo lezen we: "In den Naam van Jezus Christus, den Nazaréner, sta op en wandel."

4. Christus' dienst en Zijn leer. "De eilanden zullen naar Zijn leer wachten".

5. Christus' kracht en verdiensten. Zo leest men: "In den Naam van Jezus Christus, den Nazaréner: sta op en wandel".

5. En tenslotte betekent het ook Christus' eretitels, waardoor Zijn werk wordt uitgedrukt. Zo is Zijn Naam Profeet, Priester en Koning. Als Profeet is Hij de Leraar, Herder, Overste leidsman, de Opziener der zielen, Raad. Als Priester is Hij de Heere onze gerechtigheid, de Goël en Losser. En als Koning de Sterke God, de Vrededorst, de Overste van de koningen der aarde. Deze ambtnamen zien op 's mensen blindheid en onwetendheid; óf op de erfschuld en dadelijke schuld. Ook op de onmacht, onwilligheid en vijandschap die er in het hart ligt. En de ganse heilige Persoon op de gehele onheilige natuur.

b. Laten we nu vervolgens zien wat het inhoudt om de Naam van Christus te noemen.

1. Het wil zeggen, uit overtuiging van zijn ellende en verlorenheid buiten Christus en de dienst der zonde die over hem heerst, moe geworden, zich op de aanbidding van Christus aan het hart aan Christus overgeven, met de hartelijke keuze dat Hij hun Heere en Koning wil zijn, het gebied voeren over ons hart, over al de vermogens en de innigste bewegingen van de ziel; en ook over de leden van het lichaam om voor Hem en naar Zijn wil te leven. Dan noemt zulk een zich naar de Naam van zijn Overste, zoals de Gideonieten. En we lezen: "Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN, en die zal zich noemen met den naam van Jakob; en gene met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN, en zich toenoemen met den naam van Israël.". Dit overgeven van zichzelf aan de Heere is de grond van alles.

2. Vervolgens behoort bij dit noemen van de Naam Christus, om van deze zaken belijdenis te doen en ervoor uit te komen. Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid en met de mond belijdt men ter zaligheid. Hieruit ziet u dat het geloof in Christus het recht belijdenis doen moet voorafgaan. Daarom is aan deze belijdenis de zaligheid vast. Jezus zegt: "Een iegelijk dan, die Mij belijden zal voor de mensen, dien zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is". Dit staat tegenover Christus en Zijn Evangelie zich te schamen en Hem te verloochenen.

3. In de derde plaats behoort hiertoe zich naar buiten met daden te vertonen als een die van Christus is, en met zijn wandel en gedrag de Naam van Christus uit te drukken. Dat is de zalving van Christus tot profeet, priester en koning, die de gelovigen deelachtig zijn, naar buiten te laten zien. Hiermee kunnen zij zonder woorden, en alleen met hun gedrag, anderen winnen. Daarvan zegt de Heere Jezus: "Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken". En de apostel Petrus zegt: "Houdt uw wandel eerlijk, opdat zij uit de goede werken die zij in u zien, God verheerlijken mogen, in de dag der bezoeking". En zo wordt het genoemd een goede wandel in Christus.

4. Ook behoort tot het noemen van de naam van Christus, Hem onbepaald volgen in al de wegen die Hij met ziel en lichaam houdt. En dat gewillig en niet uit nood of gedwongen. Dit is het Lam volgen, waar het ons voorgaat. Dat is Christus' volmaakte wandel tot een voorbeeld van onze zelfverloochening stellen. Zo heeft Christus met Zijn lijdzaam, verloochend en onderworpen lijden ons een voorbeeld nagelaten, opdat wij Zijn voetstappen zouden navolgen. Dat wordt genoemd een wandelen gelijk Hij gewandeld heeft.

5. Dit noemen van de Naam van Christus is hetzelfde als het verbond te maken over de offerande van Gods Zoon. Het geschiedt door allen die onder het Evangelielicht geboren worden en leven. De een in waarheid, de ander uitwendig en in schijn.

We hebben gezien wat tot het noemen van de Naam van Christus behoort, en we zullen er nu op letten wanneer dat gebeurt. Opdat zij die aan God trouweloos zijn geweest ontdekt mochten worden. En een ander de bewaring van God mogen erkennen, dat ze van God niet goddeloos zijn afgeweken.

1. Dat gebeurt allereerst in onze Doop. Daar wordt in de naam van de dopeling een verbond met God gemaakt, en Christus' Naam over ons genoemd. O, vrienden, God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest doen daar grote beloften. En daar wordt in onze naam beloofd de wereld te zullen verlaten, onze oude natuur te doden en in een nieuw, Godzalig leven te zullen wandelen. Daar geeft zulk een zich aan God over en kiest de Heere Jezus. Wat is het daarom trouweloos en onverantwoordelijk om, wanneer men jaren van onderscheid gekregen heeft, te tonen dat men het niet meent! Om dan van God af te gaan, Hem te laten varen, en de wereld en de zondedienst te kiezen.

2. Het gebeurt ook van de dopeling zelf. Wanneer hij in die kerk, of bij die leer blijft; en zonder woord, door gedrag zijn toestemming daaraan geeft. O, wat zijn er zó velen die zeggen dat ze Joden zijn, en zijn het niet, maar liegen.

3. Nadrukkelijker gebeurt het wanneer men van die leer der waarheid belijdenis doet.

Dan keurt men goed, wat uit Zijn Naam in de Doop is geschied. En wel zodanig, dat men zich zou laten dopen, als dat nog niet gebeurd was. Daarmee zegt een ziel: "Ik heb gezworen, en ik zal het bevestigen. Ik zal de rechten van uw gerechtigheid onderhouden.". O, wat wordt het op deze manier weinig aangemerkt.

4. Verder gebeurt het veel in benauwdheden, in gevaren of op ziekbedden. Wat roept een mens dan uit de benauwdheid! Welke geloften doet hij dan aan God! Welke voornemens heeft hij dan dikwijls, om het later beter te doen en zijn leven te beteren. En wat komt er terecht van al die beloften? Als de roede is weggenomen, gaat men weer zijn oude weg! Daarom staat er zo uitdrukkelijk: "Doet geloften en betaalt ze de Heere".

4. Het gebeurt ook op verbodsdagen (bid en dankdagen), wanneer men met de gemeente als met een eenparige schouder opkomt. Dan betuigt men willens of onwillens; wetend of onwetend, dat men onder de vloek en de eed komt: "In alle dezen maken wij een vast verbond". Maar vrienden, waar zijn de voornemens om na de bid of dankdag de ongerechtigheden af te breken? O, wij zijn aan niemand ontrouwer geweest dan aan de Heere.

5. Tenslotte gebeurt het ook uitdrukkelijk aan het Avondmaal, door de handen te leggen aan het brood der kinderen. Door het nemen, eten en drinken van de panden van Christus' liefde. Daar zweert men de Heere trouw. Daar neemt men hemel en aarde, engelen en mensen tot getuigen, dat men de zijde van God kiest. Daar zegt men dat men nergens meer smart over heeft dan over zijn eigen, verdorven hart, en over de wereld die in het boze ligt. Daar betuigt men dat men niets meer in de hemel en op aarde heeft dan de Heere Jezus, dat men Hem aanneemt tot alles waartoe Hij van de Vader geworden is. Ja, daar betuigt men dat men nu voortaan voor Hem alleen zal leven en Hem waarachtige dankbaarheid bewijzen. Daartoe verbindt men zich aan de Heere, als met een eed: daartoe helpe ons de almachtige God en Vader van onze Heere Jezus Christus, door Zijn Heilige Geest, amen. O, mochten wij eens ziende worden, en ieder van ons bij zijn ontrouw bepaald worden! O, mochten wij ziende worden en elk bij zijn trouweloosheid geraken! Kijk eens welke gevolgen dit moest hebben wanneer een mens zich zo menigmaal aan God verbindt! En welke gevaren zijn er te duchten als hij van zijn verbondmaken niets meent. Het gevolg hiervan is toorn te vergaderen als een schat in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel van God. Het is zich een oordeel eten en drinken. Dat blijkt uit de verharding des harten en de verblinding van de ogen die bij velen volgt. Zo kwam er een oordeel over de gemeente van Korinthe, door het ontheiligen van het Avondmaal. Mag de Heere niet zeggen: "Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen en neemt Mijn verbond in uw mond, dewijl gij de kastijding haat en Mijn woorden achter u henen werpt". Dit is door zijn ontrouw aan God zijn banden vaster te maken. Maar Paulus spreekt hier anders, en zegt: "Een iegelijk die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid".

c. De uitdrukking: "Een iegelijk die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid" houdt het volgende in:

1. Met de woorden "een iegelijk" spreekt Paulus iedereen aan: geleerd of ongeleerd, (want Paulus spreekt hier ook over valse leraars) groot of klein, man of vrouw, jong of oud. Welk beroep hij ook uitoefent. Of hij uitvluchten zoekt of niet. Of hij een grote zondaar is of niet. Of hij een openbaar goddeloos mens is die in alle kwaad geworteld is, of een zedige burger, of een godsdienstig mens die uiterlijk oprecht is in handel en wandel. Hij zegt dus: Een iegelijk die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.

2. Hoe nodig is het voor elk van die genoemde personen, dat zij de Naam van Christus in waarheid noemen! Anders is hun verderf onvermijdelijk. Alleen die met Hem verenigd is, is een christen.

Daarmee gaan we over tot de tweede hoofdzaak:

II. Het merkteken van hen die in waarheid de Naam van Christus noemen, wordt tegelijk voorgesteld als een plicht en bevel: Sta af van ongerechtigheid.

a. Wat hebben we onder ongerechtigheid te verstaan?

b. Wat het afstaan van die ongerechtigheid is.

a. Wat hebben we onder ongerechtigheid te verstaan? De apostel Johannes leert ons dat de zonde de ongerechtigheid is. Hieronder verstaan we alles wat van de volmaakte regel van de wet afwijkt, met gedachten, woorden en daden. En dat met betrekking op God, op onszelf, en op onze naasten. Vooral ziet het op de grond, de wortel, waarvan deze alle maar takken zijn. Dat is de afwijkende en onheilige natuur; de erfzonde uit Adams val. Immers, de mens heeft het verbond van God verbroken en is van God afgefallen, van Zijn heilige wet.

Hij is beroofd van het beeld van God en gevallen in de macht van satan, dood in zonden en misdaden.

b. Laten we nu eens zien wat het betekent om af te staan van de ongerechtigheid.

1. We moeten hieronder niet verstaan dat men van openbaar goddeloos en ongodsdienstig nu uiterlijk oprecht en nauwgezet leeft. De jongeling in Mattheüs kwam nog verder. Voor het oog van allen kwam hij, die een groot man was, tot die verachte schare bij wie de Heere was en noemde Hem goede Meester. Hij wilde ook zalig worden. Ja, hoever kwam de farizeeër? Hij vastte tweemaal per week en gaf het tiende deel van zijn goed aan de armen. Het blijkt ook dat Paulus zeer godsdienstig was vóór zijn bekering.

2. We moeten het ook niet opvatten alsof een gelovige geheel vernieuwd wordt, en de zonde en zijn zondige natuur helemaal kwijt raakt. Dat niet! Er is niemand die niet zondigt, geen mens op aarde is oprecht. De gelovigen struikelen dagelijks in vele. Het verdorven deel blijft. Paulus vond een wet, die krijg voerde tegen de wet zijns gemoeds. Ja zelfs vond hij de kracht van de ongerechtigheid sterker dan vóór zijn bekering. Toen het gebod gekomen was, was de zonde levend geworden. De zonde werd in hem bovenmate zondigende door het gebod. Het verschil tussen een gelovige en een ongelovige is niet, dat de natuur van de een zo kwaad niet is als van de ander. Maar een gelovige heeft een ander deel gekregen: Hij of zij is een nieuwschepsell!

3. En hierom veronderstelt het afstaan van ongerechtigheid: door de wet van de Geest des levens in Christus, vrijgemaakt te zijn van de wet der zonde en des dood. Gestorven te zijn aan de eerste man en eens anderen geworden te zijn.

4. Het afstaan van ongerechtigheid sluit in zich een hartelijke droefheid en smart over de zonden; een droefheid naar God met vernedering van het hart en rechtvaardiging van God, als David: "tegen U, U alleen heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in Uw ogen, opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein in Uw richten.". De kracht der zonden wordt nergens meer in gebroken, dan in de ware droefheid en vernedering. Daarin moet zij haar knak krijgen. Daarom zegt Paulus dat de droefheid naar God een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Zo iemand heeft hierbij een werkzaam gevoel van zijn onmacht. Hij kan het zelf niet doen, en ziet dat het door de Heere Jezus moet geschieden. En roept daarom sterk om licht en kracht.

5. Het afstaan van ongerechtigheid bestaat ook in een hartelijke verloochening van alles wat God haat. Het bestaat in een betuiging met een volkomen hart tegen het kwaad, omdat men God heeft lief gekregen. Het is ook een dadelijke verbreking van de oude mens, door het komen met hem tot het kruis, omdat de Heere Jezus aan het kruis overwonnen heeft opdat Hij in de ziel overwinnen zou.

6. Tenslotte bestaat het afstaan van ongerechtigheid in een strijden tegen de zonde. Dat is er een onafscheidelijk gevolg van. Ook blijkt het uit een lust en liefde om daarom dicht bij Jezus te blijven. Om steeds wapens van Hem te krijgen om tegen de zonde te strijden. En om door Hem geleerd te worden hoe die wapens te gebruiken, namelijk zoals de apostel zegt: "Met alle biddingen en smekingen, biddende te allen tijde in den Geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid. Want de strijd is niet (alleen) tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, de machten, de geweldhebbers dezer wereld, der duisternis dezer eeuw, en tegen de geestelijke boosheden in de lucht". Paulus streed moedig. Hij liep, maar niet als op het onzekere; hij streed, maar niet als in de lucht slaand.

Laten we nu eens zien waarvan zo iemand afstand doet en waarvan hij met zijn hart afscheid neemt.

1. Van zijn verdorven, vleselijke verstand dat vijandschap tegen God is. Dat wil zich niet onderwerpen onder de gehoorzaamheid van het Woord, zoals blijkt uit de dwaling van Hymenéus en Filétus. Dat behoort tot de ongerechtigheid. Daarom moeten in de overgang tot Christus, alle hoogten en sterkten vallen onder de gehoorzaamheid van Christus. Een mens moet kind worden, om het Koninkrijk te ontvangen. Iemand die genade heeft kan wel dwalen, maar als iemand zich boven het Woord verheft, kan hij geen genade hebben, want dit strijdt onmiddellijk tegen de genade. Zulk een scheidt zich hiervan af, en erkent de wereldse wijsheid als aards, natuurlijk en duivels, als zij niet ondergeschikt is aan de ware wijsheid in het Woord.

2. Ook scheidt zo iemand zich af van zijn verdorven wil en genegenheden, van zijn wereldse gezindheid, van zijn zoeken van hoge dingen. Hij scheidt van zijn gedachten, van zijn lusten, van zijn bewegingen en het opvolgen van zijn begeerlijkheden, van zijn hart en boezemzonden. Hij scheidt van zijn onordelijk leven, dat zoveel wanorde in zijn hart veroorzaakt, en zo dienstbaar is aan de zonde. Hij scheidt van zijn eigen kracht en eigen bedoeling. Ja, zo iemand scheidt van zijn verdeeld hart en wordt dus aller zonden vijand. Zie ook eens hoe onafscheidelijk het afstaan van ongerechtigheid vloeit uit het noemen van de Naam van Christus. Om de volgende zaken.

1. Omdat Christus geen gemeenschap kan hebben met iemand die de zonde koestert en erin leeft. Hij is geen dienaar van de zonde, maar de Heilige Gods. Het Heilige, Dat uit Maria geboren werd. Hij heeft zich voor hen die Zijn Naam noemen geheiligd, opdat zij geheiligd zouden worden in waarheid.
2. Omdat degene die de Naam van Christus in waarheid noemt, in de hemel zal komen. Daarin komt niets dat onrein is, want zonder heiligmaking zal niemand God zien.
3. Zo iemand krijgt een nieuwe natuur. Hij wordt een nieuw schepsel, het oude gaat voorbij en het wordt alles nieuw.
4. Zo iemand ontvangt de Geest van Christus. Die wordt hun tot een Geest van heiligmaking en leidt in alle waarheid, zuivert de verdorven begrippen en de dwalingen van het verstand. Daarvan leest men in: "Die dwalende van geest zijn, zullen tot verstand komen, en die Geest zuivert hen, wordt in hen een Geest des oordeels en der uitbranding". De mens die de Geest niet heeft, heeft de Naam van Christus dus nooit in waarheid genoemd. Zovelen er door de Geest Gods geleid worden, zijn kinderen Gods.
5. Hierin ligt tenslotte ook dat het verenigen met de Heere Jezus een dagelijks werk moet zijn, dat uitgedrukt wordt door de woorden: Blijven in Hem. Hierin ligt de noodzakelijkheid om dagelijks gebruik van de Heere Jezus te maken tot rechtvaardiging, om zo dagelijks van ongerechtigheid te kunnen afstaan, want zonder Hem kan geen zonde gedood worden. Daarom is het alsof de apostel zei: "Als iemand lust heeft van zijn zonden te scheiden, hij noeme de Naam van Christus, Hij rake Jezus met Zijn zonden aan". En ook: "Niemand zal Jezus aanraken, of er zal kracht van Hem uitgaan, ja die mens zal van zijn zonden scheiden".

Toepassing

Zie eens welk een heerlijke staat het is een Christen te zijn en de Naam van Christus in waarheid genoemd te hebben. En merk eens welke heerlijke uitwerkingen het heeft: Zulk een staat af van ongerechtigheid. Wat moet de vereniging met Christus dan dierbaar, krachtig en heerlijk zijn! Er is niets in de wereld, ook geen beloften of bedreigingen, die macht hebben om iemand van één zonde met zijn hart te doen afstaan, omdat het verdorven hart buiten het bereik is van zelfs de dierbaarste en krachtigste middelen. Dat kunnen zelfs geen wereldse rechters. God heeft dat werk voor Zichzelf gehouden om harten te raken en los te maken van zonden. De liefde van Christus en de vereniging met Hem, zijn het enige die invloed hebben op het hart en de allerliefste boezemzonden. Zij alleen zijn het die de natuur vernieuwen en de ziel vrijwillig maken op de dag van Gods heirkraft, om uit liefde tot God te scheiden van de zonden en alles wat God haat. O vrienden, vergelijken we ons nu eens bij die zaken, want het een mag toch niet van het ander gescheiden worden. Die de Naam van Christus noemt, die met Hem verenigd is, sta af van ongerechtigheid. Niemand staat af van ongerechtigheid, als hij niet geleerd heeft Jezus door de Geest Heere te noemen.

A. Laten we eens zien hoe het toegaat, als een mens de Naam van Christus in waarheid noemt.

Misschien mag de een zien dat hij deze zaken niet bevindelijk kent, en mag een ander zich vernederen over Gods goede hand over hem, en de Heere de eer geven.

1. Die de Naam van Christus noemt, of een christen is geworden, heeft door de Geest der overtuiging bevestigd licht ontvangen dat hij dat niet is. Dat is iets geheel anders dan verstand van waarheden te hebben, of burgerlijk godsdienstig, eerlijk en nauwgezet te zijn in zijn handel en wandel. Deze zaak raakt de eeuwige staat van een mens. In Christus te zijn, met Hem verenigd. Hoeveel hij ook ziet, zo iemand ziet bij overtuigend licht dat hij het mist. En dit missen van het enige nodige drukt hem neer.
2. Zo iemand is een bidder geworden, die uit zijn gemis aan het roepen is geraakt. Van Paulus lezen we: "Zie, hij bidt!" O, zo'n mens roept uit onwaardigheid om licht, en hij rechtvaardigt God met zijn hele hart, ook als Hij het doodvonnis over hem zou uitspreken en hem geen genade geven. Hij erkent alles verbeurd te hebben.
3. Zulk een heeft ook een geheel andere gestalte aangaande zijn onmacht. Dit zijn geen uitwendige beschouwingen en hij gebruikt het niet als schuilplaats. Nee, het geeft hem geen rust. Hij wordt door Christus' Geest ingeleid in zijn onmacht, waardoor hij zich des te verdoemelijker ziet voor God. Dat brengt hem van zichzelf af en doet hem te sterker roepen.
4. Zo iemand kent bevindelijk een heel andere ontdekking en openbaring van Christus dan hij ooit door onderwijs verkregen heeft. Paulus, die zo onderwezen was aan de voeten van Gamáliël over de Messias en de weg der zaligheid, zegt hiervan: "Nademaal het Gode behaagd heeft, Zijn Zoon in mij te openbaren." Hij had dus een andere openbaring nodig, dan de middelen hem konden geven.

Daarom belooft de Heere Jezus: "Ik zal Mijzelf en hem openbaren. Ik en de Vader zullen komen en woning bij hem maken". Wanneer de openbaring van Christus door het Woord en de prediking genoeg zou zijn, zouden allen zalig worden die onder het Evangelie leven. Maar Jezus belooft Zich aan Zijn volk te openbaren, zoals Hij niet doet aan de wereld. Ook Job spreekt nadrukkelijk over dit onderscheid: "Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog, daarom verfoei ik mij in stof en as".

5. Daarbij ontdekt dat licht van de Geest de afkerigheid van het hart naar Christus, de onwilligheid om tot Hem te komen en ook de gronden van steunen op eigen werken. Johannes zegt: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven zoudt hebben.". Dat gelooft zulk een ziel, en als zij zich al aanbiedt, kan ze zich niet overgeven. Ze vindt zich rondom in vaste banden. Dit maakt haar verlegen, bekommerd en roepend. Dit maakt Christus dierbaar, en de ziel begerig om uit zichzelf tot Hem te worden overgehaald.

6. Aan die deur van vrije genade staan met belijdenis, als een onwaardige, wachtende, zuchtende en roepende, is het werk van de Geest van Christus. Het is Zijn werk om zo'n ziel de bereidwilligheid, noodzakelijkheid, volheid en sterkte van de verhoogde Middelaar te doen zien. En de ziel te doen geloven dat Hij zulk een ziel roept en hebben wil, hoe ellendig ook gesteld. Dit is als koud water op een vermoeide ziel. Hier is de Heere Jezus als een balsem tegen wonden en als een medicijnmeester, niet voor gezonden maar voor zieken.

7. Tenslotte werkt de Geest in zo'n ziel het geloof in Christus. Dan ondervindt hij dat hij geloven kan als hij wil, maar ook dat het geloof terecht een werking van God genoemd wordt: het geloof der uitverkorenen. En dat het hem gegeven wordt in Christus te geloven. U is het gegeven en anderen is het niet gegeven. Ook ondervindt de ziel de kracht van die waarheid: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij hij het van den Vader gehoord heeft, en de Vader hem trekke". Zulk een ziel staat daar niet lang, maar gaat bedaard en wèl overwogen over. Zij krijgt dat van de hemel, zo vuil, zo zondig, zo schuldig, zo blind en zo verkeerd als zij is. Zo machteloos, ja zo verdoemelijk, om tot Christus te komen en de zoom van Zijn kleed aan te raken. Dit is het wenden naar Hem om behouden te worden. Dit is het vluchten naar en in Hem, om zijns levens wil. Zulk een ziel geeft zich over. Ze geeft het hart aan Hem over, dat hart, dat zo ondoorgrondelijk, arglistig, dodelijk en boos is. Ze kent geen veiliger weg dan het hart aan Hem te geven, Die harten doorzoekt en nieren beproeft. Ze weet dat het anders nergens veilig is. Daar is haar rust, in het overgeven en in aangenomen te worden door de Heere Jezus. Zij zingt met een zekere dichter:

Daar is mijn hart geheel en al

Of 't wil, of 't kan: het móet en 't zal,
'k Moet U, mijn Heiland minnen,
U, lieve Jezus, U alleen,
U zoete Jezus, anders geen.
En wil 't niet, dring er binnen
Dring het - dwing het,
Doe het zwichten - voor Uw schichten
Al zou 't scheuren,
Dring erin, en 't zal niet treuren.

Zulk een ziel krijgt zich te verenigen met Christus, en zo gaat ze met al haar schulden in Zijn eeuwige en volmaakte gerechtigheid over. Met haar zonden en zondige natuur in Zijn heiligheid. Met haar onwilligheid en onmacht in Zijn algenoegzaamheid en sterkte. Met haar dwaasheid en blindheid in Zijn licht en wijsheid. Met haar onwaardigheid in Zijn waardige Persoon. Met haar onvolmaakte werken en plichten in Zijn gehoorzaamheid en volmaakte voorbedding. Met al haar bekommelingen in Zijn zorg, met haar hele zin en wil in Zijn wil over. En de ziel krijgt dus de zin van Christus. Zo geeft ze het gehele bestuur over haar ziel en lichaam in Zijn handen, en ook de wegen om in de hemel geleid te worden. Ze neemt de gehele Jezus aan. "Zovelen Hem aangenomen hebben, heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven.". Dus doet zij Hem aan als een kleed en dekt haar arme, naakte ziel met Christus. Zo wordt Christus zulk een ziel wat Hij van de Vader geworden is, namelijk tot wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing.

O vrienden, dat God ons beware voor bedrog. Deze zaken worden naar Gods onfeilbaar Woord in meerdere of mindere mate vereist, zal iemand in waarheid de Naam van Christus noemen en afstand doen van ongerechtigheid. Maar wat blijkt het tegendeel!

Namelijk dat de mens zo vast in zijn zonden zit en dat hij de minste aanspraak of waarschuwing niet kan verdragen. Wat komt het hart dan in opstand. O, wat is dat een overduidelijk bewijs van getrouwd te zijn aan zijn zonden, en niet verlost te willen worden uit zijn natuurstaat.

B. Maar wie iets van verre ziet van hetgeen hij mist, óf waar hij de Naam van de Heere Jezus al heeft genoemd, maar ontrouw aan de Heere is, óf van zijn gruwelijke daden tegen een goeddoend en lankmoedig God, die moet weten dat de Bijbel ons leert dat er maar één zonde is waarvoor geen vergeving is. En dat is deze niet, hoewel zijn toestand hachelijk en gevaarlijk is. En ook dat de Heere niet velen verwaardigt met dit vrije genadegeschenk. Zulken zou ik, naar Gods heilig Woord, het volgende willen raden.

1. Doe van de zonden die u ziet, met hoe weinig indrukken dat ook zijn mag, ook belijdenis voor de Heere. Roep tot God om meer licht, om toch meer ontdekt te worden. Bidt om genade om gebracht te worden bij uw zondige natuurstaat, die de ziel van God scheidt.

2. Vindt u dat u ongevoelig in dat werk bent, en niet verder kunt? De eenvoudige weg is aan te houden! Blijven belijden dat u alle licht onwaardig bent, dat u alles verzondigd hebt, en dat u daarvan echter geen indruk hebt.

3. Ervaart u banden waaraan ge u vast voelt? Banden van de wereld en wereldse begeerlijkheden, banden van hartstocht of andere zonden waarvan u niet scheiden kunt? En kunt u er niet los van komen? O, dat voor de Heere eerlijk te klagen, namelijk dat u niet wilt en dat u niet kunt, kan de weg zijn waarin de Heere ware vernedering schenken wil.

4. Hebt u het geluk dat de Heere Zijn Geest onder die werkzaamheden zendt, Die uw ziel leert, en hartelijk zonden doet belijden, en dat u God kunt rechtvaardigen, al was het dat Hij het doodvonnis over u voltrok? O, dit toevallen aan de Heere behoort ook tot het verliezen van het leven, om het te vinden.

5. En kunt u als een onwaardige tot God roepen om opening van Zijn weg, om openbaring van Christus in uw ziel, om overwonnen te worden door Hem Die de sleutelder hel en des doods heeft? O vrienden, houdt dan aan met vrijmoedigheid, want de

Heere wil op Zijn tijd komen. "Mijn tijden", zegt David, "zijn in Uw hand". Zo Hij vertoeft, zegt Habakuk, "verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven."

6. En tenslotte, dat we toch mochten blijven waken en bidden tegen zorgeloosheid, moedeloosheid en wanhoop. Wat bij de mens onmogelijk is, is mogelijk bij God. Jezus is gekomen om gevangenen vrijheid uit te roepen, en de gebondenen opening der gevangenis, om uit te roepen het jaar van het welbehagen des Heeren. Misschien zijn sommigen van Gods volk zeer bekommerd dat ze van hun ongerechtigheden niet hebben afgestaan en daarom de Naam van Christus niet in waarheid genoemd hebben. En ze menen daartoe de volgende redenen te hebben.

Nu nog een woord tot opwekking en besturing van des Heeren volk, die deze dag of acht dagen geleden aan het Avondmaal zijn geweest, en daar des Heeren Jezus' Naam genoemd hebben. Ik spreek dan niet van de grote menigte onbekeerde, zorgeloze en geruste mensen die menen met hun avondmaal gaan wat van hun schuld af te doen en daarom op hun wijze ook wel verlangen naar een avondmaalbediening, en die ook veel schoner en rechtvaardiger zijn in hun eigen ogen wanneer zij er geweest zijn. Onder dezen zijn soms het gevaarlijkste degenen die burgerlijke, eerlijke en godsdienstige mensen zijn, die de zuiverste waarheid met woorden belijden, en de kracht tot hun verandering verloochenen, en vastzitten op hun eigen en oude grond. Vrienden, zulken zijn zeer ongelukkig. En worden zij niet ontdekt en bekeerd, dan zal het Avondmaal gaan tot een zegel dienen van hun verdoemenis, en dat zij hun oordeel en verdoemenis daardoor des te zwaarder gemaakt hebben. Maar ik bepaal mij nu tot des Heeren volk en degenen die begerig zijn naar gemeenschap met Christus, en het daarom naar het Avondmaal gewend hebben.

1. Vrienden, het zal erop aankomen hoe het ieder aan die maaltijd onder de breking des broods gegaan is. Wat ieder daar al gebracht en gelaten heeft en ook wat ieder daar gekregen en van daar meegenomen heeft. Dit dient ieder voor zichzelf nauwkeurig te onderzoeken.

a. Heeft iemand van ons daar iets gezien van de volheid van de genade en de liefde die in Christus is?

b. Of is de Koning iemand in Zijn heerlijkheid voorbijgetrokken, zodat dit op dat ogenblik gepaard ging met ontdekking en licht in zijn wettische verkeerdheden, en ging dat licht weer weg, en maakte de Heere Jezus geen woning in de ziel?

c. Of heeft iemand van ons daar een begeerte gebracht of gevonden om Gods zijde te kiezen en daar te houden, zoekende kracht uit dit ingestelde bevel tegen alles wat van binnen en van buiten daartegen opkomt? Of heeft iemand van ons daar gebracht zijn blindheid aangaande de eeuwige waarheden van Gods Woord, met begeerte naar licht om de mening en de zin van Christus te verstaan? In zulk een geval kan het Avondmaal ook tot licht en verzegeling dienen.

d. Of is er iemand onder ons die gewaar is geworden dat zijn hart daar door de Heere Jezus is opgeëist, en dat hij het ook aan de Heere gaf, hetzij bij aanvang, hetzij bij vernieuwing, zodat hij zich geheel aan Hem kwijt werd, en heeft hij op de aanbidding van Christus Hem ook aangenomen zoals Hij is, en heeft hij dus de Heere Jezus in zijn ziel ontvangen?

2. Tot besturing en waarschuwing dient dat bijzonder nodig is:

a. Een oog te houden op die zaken die daar gevonden zijn, ook op hetgeen men daar gebracht heeft, alsook op het licht dat men tot ontdekking van zijn staat of verkeerdheden, of in sommige waarheden of gevallen genoten heeft.

b. Ook is het zeer nodig dat goede licht veel te erkennen en aan te kweken, met dankzegging, uit erkenning van onwaardigheid, alsmede die zaken met gebeden te achtervolgen, teneinde de blijdschap van de ziel langs die weg volkomen mocht worden.

c. En ook is niet minder nodig tot dit alles om een oog te houden op zijn verdorven hart en op de kracht van velerlei verzoekers, en dat men het zelf niet bewaren kan, omdat het niet vreemd is dat men zorgeloos wordt na iets ontvangen te hebben. Dit is te zien in de bruid, Hooglied, en in de discipelen, daar Jezus ook bij het bidden het waken voegt.

3. Maar is er iemand onder ons die aan het Avondmaal gebracht heeft een hard en ongevoelig, duister, verward en onverootmoedigd hart? Die in de voorbereiding zoveel opwekking gekregen heeft dat hij het aan het Avondmaal bezien wilde en daar wilde gaan zitten wachten, met begeerte naar ware begeerten en is er niets nagebleven?

Tot raadgeving en bemoediging dient:

a. Dat zulken nodig hebben te zuchten om toe te zien dat zij door moedeloosheid en hopeloosheid aan de genade niet zorgeloos en daarop lossen worden. Dit kan heelgemakkelijk het gevolg zijn door de verdorvenheid.

b. Maar zij hebben dagelijks uit te zien naar de Geest Die verbeurd is, om daardoor bij zichzelf en bij de oorzaken, en dus tot vernedering voor God gebracht te worden, en om in die weg te blijven aanhouden.

c. Zulken hebben ook te weten dat de Heere vrij is, en hen daarom zo ongesteld ten Avondmaal kan doen gaan, omdat zij nog niet tot die laagte gebracht zijn van God met hun hart vrij te verklaren.

d. Ook kan lang daarna achteraf blijken, in moeilijke gevallen en verzoeken waarin men komt, als de ziel maar aanhoudend is om vernedering en droefheid naar God over de zonden, dat dit Avondmaal niet ongezegend was geweest. Maar integendeel dat er kracht was uitgegaan, wanneer zulken God de eer nog zouden kunnen geven dat Hij Zijn eigen tijd, wijze en mate heeft.

Maar er zullen misschien sommigen van des Heeren volk zeer bekommerd zijn, dat ze van ongerechtigheid niet afgestaan hebben, en daarom de Naam van Christus niet in waarheid genoemd hebben. Om de volgende reden:

1. Omdat in hun ziel zo'n grote kracht van verdorvenheid is overgebleven en de zonden vaak zo sterk zijn. Hierop moeten we antwoorden dat het niet altijd waar is dat iemand meer zondigt omdat hij de zonde meer ziet. Het is juist licht dat de zonde openbaar maakt. Maar nu blijkt ook zo bijzonder uit het leven van Paulus dat de zonde na de bekering wel eens heviger woelt dan ervoor. Ook het gezicht van Ezechiël is een bewijs hoe het toegaat als de Heere Zijn hand aan iemand legt: De Heere leidde hem ook in het hol van de wand en zei dat hij nog grotere gruwelen zien zou dan deze. Dit te zien en te voelen is ook nodig ter heiligmaking. Zo'n besluit is ook een duidelijk bewijs van weinig evangelielicht en daarom moet men sterk aandringen op de belofte van het verbond: "Ik zal rein water op u sprengen". En: "Ik zal u een walging van uzelfen geven". Als de zonden de vrijmoedigheid ontnemen is dat wettisch, maar als de grootheid van de zonden temeer naar Jezus' bloed drijft, is dat Evangelisch. En dus is er geen doding van de zonden te wachten, dan langs de weg van dagelijks met zijn schulden tot Christus te komen, en vereniging met Hem door het rechtvaardigende geloof. Hieruit moet de omwenteling vanbinnen voortkomen.

2. Sommigen van Gods volk besluiten dit, omdat ze zo weinig strijd tegen de zonden in zich bevinden, en ze denken dat ze de zonden steeds beter overwinnen.

Zulken moeten weten dat dit bewijs niet genoeg is. De vraag is niet hoe gróót de strijd is, maar of er een ware strijd is. Dit laatste kan er zijn, terwijl de ware strijder onderligt. Hij vecht echter door. Het nieuwe schepsel kan zo zwak en verzwakt zijn, dat het nauwelijks leven vertoont. Paulus drukte het uit in Romeinen, dat hij onder de zonde verkocht was en gevangen genomen. Ja, hoe velen wilden hun hart wel blindelings overgeven aan de Heiland om van alle zonden ontdekt en gereinigd te worden. En als ze zien op sommige boezemzonden vinden ze weinig of geen kracht. Dat kan soms een doorn zijn, die een mens nodig heeft om hem naar God te drijven langs de weg van worstelen over zijn blindheid en indrukkenloosheid. Onder dat zuchten en klagen zou de strijd vermeerderd kunnen worden.

3. Weer anderen besluiten dat ze de Naam van Christus niet in waarheid genoemd hebben, omdat hun wil onder sommige zonden verstrikt is. Hierop antwoord ik dat het inderdaad een droeve stand is als men zonden voelt, terwijl men er niet van scheiden wil. Ja, zonden die men koestert en waarbij men tegelijk ervaart dat de Heere Zijn aangezicht verbergt. Dat veroorzaakt grote verwarring en verwoesting in het hart. En die kunnen hoog gaan! Zulke sterke en verouderde kwalen zijn als reuzen. Zie het in Israël, waar Enakskinderen voor hen in Kanaän waren, hoewel de Heere beloofd had die te verdelgen. En al was het niet direct en haastig, Hij zou het toch allengskens doen. Dit is ook een geslacht dat niet uitvaart door vasten en bidden. God moet Zijn hand buitengewoon aan zulk een leggen. Alleen de liefde van Christus, uitgestort in het hart, kan de ziel beschaamd maken, de banden breken en vrede in het hart veroorzaken, zodat de ziel het getuigenis in zich bevindt aller zonden vijand te zijn. Johannes zag een rivier, klaar als kristal, voortkomende uit de troon des Lams. Die stromen moeten ook komen, en het is beloofd in Joël, dat die het dal van Sittim zouden bewateren. Zo dor zijn zulke harten ook, zo dor door de zonden. Tussen gevangengenomen te zijn, en de banden der zonden vast te houden, is een groot verschil. Een gelovige kan dus verstrikt worden, en door toegeven aan de zonden in een ellendige staat komen, zodat hierop volgt dat de Heere Zijn hand loslaat. Als de gemoedsstemming aan zo'n zonde gewoon raakt, dan straft God in Zijn heiligheid en waarheid de zonden met zonden in de ziel, zodat ze de genadestaat niet meer kan opmaken. En daarom vrienden, laat ons toch boven alles Gods Geest, licht en kracht zoeken! Ondanks alle verzoeking en opstand van binnen en van buiten, tegen alle verleidingen van ons verstand en ons verdorven oordeel. Dat we Gods licht zeer mochten waarderen, om dat in alle gevallen te achten boven alle verstand en redeneringen, hoe hoog dat ook gaat. O, dat redeneren, in plaats van eenvoudig en direct met de Heere te werken, veroorzaakt veel ongestalten. Redeneren en geloven staan rechtstreeks tegenover elkaar. O vrienden, in die gevallen wordt onze staat beproefd. O, mochten wij er beproefd uit opkomen, als goud gelouterd zevenmaal. Dan zou dat nadrukkelijke woord aan ons bewaarheid worden: "In welken gij u verheugt, nu een weinig tijds (zo het nodig is) beproefd zijnde door menigerlei verzoeken; opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus". Amen.

3. De smartelijke verberging van Gods aangezicht, in zijn droevige gevolgen aangetoond.

"Als Hij het aangezicht verbergt, wie zou Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk, als voor een mens alleen?" (Job 34:29)

Vrienden, wegens het gevaar voor land en Kerk, en wegens de indrukloosheid, zorgeloosheid en verharding des harten van Nederlands inwoners, is in des Heeren voorzienigheid weer een verbodsdag uitgeschreven. Het werk van God ontmoeten is een zeer zwaar werk voor Nederland, en vooral voor des Heeren volk, voornamelijk omdat er zulk een grote kloof tussen God en ons land gevestigd is. Daarom is het gepast dat wij elkaar langs de weg van samensprekingen iets van deze scheiding en verberging van God, tot roem van Gods rechtvaardigheid zoeken onder het oog te brengen. Och, dat wij het eens recht met smart zien en gevoelen, en dus recht voorbereid mochten worden. Want met de rechte voorbereiding zal het toch moeten beginnen, teneinde wij de Heere in deze buitengewone instelling, op die grote verbodsdag, als schuldigen en onwaardigen mochten ontmoeten. Of er verandering mocht komen en Nederlands gevangenis eens gewend worden mocht als waterstromen uit het zuiden. Daarom dacht ik dat er gepaste zaken waren in de woorden van Elihu, die u zojuist zijn voorgelezen.

Deze woorden behoren tot de redenen van Elihu tegen Job. Dat blijkt uit het begin, waar Elihu op een zachte en zuivere wijze Job niet zozeer beschuldigt van zijn voorgaande onoprechte gesteldheid aangaande de Heere, maar hij beweerde alleen eeuwige waarheden die Job, door toedoen van zijn vorige drie vrienden, in zijn verdriet en moedeloosheid hadden geraakt. Elihu's toeleg was om Job tot vernedering te brengen. Het schijnt dat Job in zijn zware weg tegen zijn drie vorige vrienden een taal gebruikt had op een manier, alsof God niet recht met hem handelde door hem zo zwaar aan te tasten en de oorzaken daarvan voor hem te verbergen. Nu verdedigde Elihu in dit 34e hoofdstuk vooral het recht van God tegen wat Job gezegd had, namelijk dat hij rechtvaardig was, en God zijn recht had weggenomen. En dat het een man niet baat dat hij een welbehagen heeft aan God. Nu beweert Elihu echter de eeuwige waarheid dat God rechtvaardig is, en hij bewijst dat als volgt:

1. Uit de natuur van God en zijn gewone handelingen met schepselen die daaruit voortvloeien. Verre zij God van goddeloosheid, en de Almachtige van onrecht. En: "Ook waarlijk handelt God niet goddelooslijk, en de Almachtige verkeert het recht niet". Dit betoont de Heere naar buiten in Zijn handelingen met de mensenkinderen, in ieder naar zijn werken te vergelden, en door Zijn goedheid uit te strekken door al het geschapene staande te houden. Dit zijn bewijzen dat God recht doet, en recht doen zal, anders zou er geen lankmoedigheid plaatsvinden.

2. Ten tweede bewijst Elihu dit recht van God uit de koninklijke soevereiniteit van God. Hij stelt hierbij het onbetamelijke voor, dat men tegen een aards Koning zeggen zou: "Gij Belial". En tot aardse vorsten: "Gij goddelozen". Hoeveel te meer is het danonbetamelijk dat men geen recht toewijst te aan Dien, Die het aangezicht der vorsten niet aanneemt, en Die de rijken voor de armen niet kent. De Heere ziet niet aan wat voor ogen is en handelt met de machtigen en de rijken op aarde.

3. Ten derde leidt Elihu Job op om te eindigen in de grootheid van God en in Zijn soevereine almacht. Hij bewijst dat God Zijn almacht dán eens openbaart verenigd met Zijn genade, en dán eens met Zijn rechtvaardigheid. Hij zegt ook dat niemand beroerte kan maken, als God naar Zijn goedheid het hart stilt. Hij zegt daarvan: Als Hij stilt, wie zal dan beroeren?" Maar hij zegt ook het tegendeel, dat niemand hulp kan bieden aan een op wie Gods toorn rust. Daarvan zegt hij: "Als Hij het aangezicht verbergt, wie zou Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk, als voor een mens alleen?"

Deze woorden spreken over de droeve stand van een volk of mens waarop God vertoornd is. Wij merken hierin twee hoofdzaken aan:

- I. De handelingen van God: Als Hij het aangezicht verbergt; en
- II. Het besluit van Elihu daaruit: Wie zou Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk, als voor een mens alleen?

I. Aangaande de handelingen van God, daarin zien wij:

- A. A. Wat de spreekwijze inhoudt.
- B. Welke zaken erin liggen opgesloten.

A. Wat de spreekwijze inhoudt.

De werkende Oorzaak van de verberging is God. Dit blijkt uit, waar Hij als hij de Elohim voorkomt, Die de aarde richt. Ook als een God, Die niet aanziet wat voor ogen is en het aangezicht der vorsten niet aanneemt. Daarom als de Drieënige God, zoals de werken en handelingen van God naar buiten aan de drie Personen gemeen zijn. Maar vooral komt God hier voor als de Almachtige, de Algenoegzame, de Goedertierene, de sterke God, tot redding van Zijn volk. Die God, in Wiens gemeenschap en genieting alle zaligheid, uiterlijke vrede en zegen te genieten is. Aan God wordt een aangezicht toegeschreven. Vooraf moeten we weten dat God een Geest is en dat de Heere geen lichamenlijk aangezicht heeft. God wil echter van Zichzelf door zulke woorden in de heilige bijbelbladeren zaken aan de blinde mens te kennen geven.

1. Zijn wezen Zelf de heerlijkheid Gods in Zijn volmaaktheid, die vanwege de zonde niet gezien kan worden. Mij zal geen mens zien, en leven.

2. Zijn alomtegenwoordigheid die hemel en aarde vervullen. "Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben". Dat betekent: nergens, omdat God overalomtegenwoordig is. In het licht van Gods aangezicht geschieden alle openbare en heimelijke daden van de mens. "Het aangezicht des Heeren is tegen degenen die kwaad doen". God houdt nooit op overalomtegenwoordig te zijn en gerichten te oefenen.

3. De Tweede Persoon in de aanbiddelijke Drie-eenheid, de Zoon van God. De Engel van Gods aangezicht. Dus kan God Zichzelf niet openbaren aan een zondaar dan in het aangezicht van Zijn Zoon. In deze voorgaande betekenissen kan de verberging van het aangezicht van God niet genomen worden. Temeer omdat de openbaring van Christus in de meest vervallen kerkstaat genoten wordt van hen die naar de eeuwige verkiezing moeten toegebracht worden. En ook voor sommigen van Gods volk die deze toegang voor zichzelf nog wel eens vinden. Maar hier is een groot onderscheid tussen de openbaring van Christus aan de ziel tot bekering en om Zijn volk in het leven te houden, én tussen de genadige inwoning van God in een land of onder een volk. Mozes, Job en Daniël kenden Christus wel, maar als ze voor het algemeen in de bres wilden treden, zou God naar hen niet horen, omdat Hij van hen in het algemeen geweken was. Daarom moet hier door het aangezicht van God verstaan worden de genadige inwoning van God, of de gunstige tegenwoordigheid van God in de genade, zoals alle geestelijke openbaringen en gaven, en alle lichamelijk heil en vrede. Dit is hetgeen waarop Mozes zo gesteld was, dat des Heeren aangezicht met hem mee mocht gaan, of dat hij anders niet mocht optrekken. Zodat de Heere tot hem zei: "Moet dan Mijn aangezicht mede gaan om u gerust te stellen?" Dit is blijkbaar in oude tijden de heerlijkheid van het eerste huis geweest, en deze heerlijkheid was geweken van boven de Cherub tot op de dorpel van het huis. Deze genadige tegenwoordigheid is de heerlijkheid, de sterkte, en de oorsprong van allerlei geestelijk en tijdelijk heil voor land, volk en gezin. En het is zoveel dierbaarder, als de bekering van mensen en de uiterlijke voorspoed daarvan een gevolg zijn; daar raadpleegt men de Heere in alle zaken, daar ontvangt men Goddelijke antwoorden, daar komen geen duistere zaken voor of de Heere is de Leidsman en het vertrouwen. Dan is het een bevestigd voornemen dat allerlei heil en vrede bewaard wordt, want men vertrouwt op God. En in welke gevaren een land of volk dan komt, daar heeft men God aan zijn zijde. En dan is het gevolg wel eens dat één er duizend slaat, en twee er tienduizend verjagen. Wat was de jongen van Elisa bemoedigd toen hij de vurige wagens en paarden zag: God aan zijn zijde. Ja vrienden, deze genadige inwoning van God heeft ons land ook gehad en die missen wij nu. De Heere is uit land, volk en gezinnen geweken. Een mens kan God nu laten gaan zonder Hem na te roepen. Elk die zien kan, moet zeggen dat de Heere het aangezicht verbergt.

Maar laten wij nu eens zien, wat het verbergen van Gods aangezicht inhoudt.

Vooraf moet u weten dat God het schepsel volmaakt uit Zijn hand heeft voortgebracht, en naar Zijn beeld geschapen, zodat Gods wet, het afdruksel van Gods beeld, in zijn hart was afgedrukt, waardoor hij God volmaakt liefhad, diende en gehoorzaamde. Er was geen scheiding tussen God en mens, maar hij ging met God om als een vriend; hij kende Gods stem aan de wind des daags. Zo gewoon was hem die. Deze zon ging bij de mens

niet onder. Maar de mens is van God afgefallen, en de satan en zichzelf toegefallen. Van zulk een hoogte in zulk een diepte. Hij werd een vriend van alles wat God haat, een vijand van God, een vijand van gehoorzaamheid aan God. Hij kreeg het beeld van satan, die ook recht en macht over hem kreeg. En zo kwam er een oneindige kloof en scheiding tussen God en de gevallen mens. En zo werd hij onderworpen uit kracht van Gods heiligheid en rechtvaardigheid, dat hij God en Zijn heerlijkheid moest missen en moest een eeuwige verberging ondergaan. Hij had niets anders te wachten dan toorn en vloek, tijdelijk en eeuwig. Maar de Heere had uit enkel goedheid en mensenliefde, een Weg van eeuwigheid uitgedacht, om Zich in het aangezicht van Zijn Zoon aan sommigen van het gevallen mensdom weer in genade te openbaren tot herstel van hun staat, en tevens om Zich weer aan een zondige en verworpen wereld goed en goedgevoelend te kunnen betonen. En zo was God in Christus, de wereld met Zichzelf verzoenende.

Nu dit tot grond gelegd is, kunt u zien dat de verberging van God, waarvan hier gesproken wordt, niet zozeer betekent:

a. dat God, Die Zich in Zijn Zoon in genade aan Zijn volk geopenbaard heeft, Zich soms voor hen verbergt, en hun als het ware het gevoel van Zijn liefde onttrekt. Deze gewone weg van God wordt hier niet bedoeld, en is veelal zelfs een gunstige weg van God over hen, namelijk om hun te leren de genietingen des te dierbaarder te achten.

b. Ook zal zozeer niet bedoeld worden dat Gods volk wel eens in geestelijke duisternis en dodigheid raakt, zodat het licht en de kracht wel eens zeer verminderd wordt. Dit is vaak een genadige beschikking van God voor Zijn volk, om hen aan zichzelf bekend te maken, ten einde zij nederiger en meer geoefend worden door zulke proefwegen, om daarna des te nuttiger te kunnen zijn. Tot dit doel is dit een verberging in Gods gunst. Zo is er een ogenblik in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid.

c. Ook behoort niet zozeer onder de verbergingen van Gods aangezicht, dat God een land of volk in het algemeen voor een tijd met zware roeden aantast, en een volk wel eens zeer benauwt, zodat het er van rondom donker uitziet. De heilige Schrift leert dat dit wel eens gunstige wegen zijn voor een volk dat God liefheeft. Dan komt God met Zijn Geest in de oordelen mee, en elk roept dan op zijn wijze zijn schuld uit tot God. Dan is er zo'n verharding en goddeloosheid niet. Men heeft in de beste tijd van onze kerk gezien, dat zware roeden het volk troffen. Dan waren de zieners, de beste leraars, blij, omdat het Gods weg was hen zo te zuiveren, en zij waren dan in Gods hand als medewerkers om hen recht te besturen hoe zich te gedragen om dat hoge doel van zuivering te verkrijgen. En zo waren de oordelen bewijzen van Gods goedheid en gunst over een volk, dat God daaraan Zijn hand nog hield. Daarom zal het verbergen van Gods aangezicht, waarvan hier gesproken wordt, wèl betekenen: die rechtvaardige handelingen van God als Rechter, waardoor Hij een land of mens Zijn genadige inwoning en gunst onttrekt, wat gepaard gaat met openbaringen van Zijn toorn van de hemel, in uitgietingen van geestelijke en lichamelijke oordelen, zodat deze verberging van God een gevestigde rampstaat wordt. Deze verberging van God heeft tot gevolg (als de Heere geen buitengewone weg van bekering en redding opent) een algehele uitroeiing, waarvan men de bewijzen ziet in de eerste wereld, in Sódóm en Gomórra, in de wegvoering van de tien stammen, in de verwoesting van Jeruzalem, en tot op de huidige dag nog in de natuurlijke takken, het Joodse volk, de beminden om der vaderen wil, welke laatsten echter nog onder de beloften behoren. "Want de kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten zonder koning, zonder vorst, en zonder offer, en zonder opgericht beeld, en zonder Efod en Terafim; daarna zullen de kinderen Israëls zich bekeren en zoeken den Heere hun God en David hun Koning en zij zullen vrezende tot den Heere en tot Zijn goedheid komen, in het laatste der dagen". Dit verbergen van Gods aangezicht heeft verschillende benamingen in Gods Woord, zoals verbergen, een heengaan tot Zijn plaats, verlaten; vergeten en toesluiten; zwijgen, doof houden, niet horen en niet antwoorden; toornen; Zijn aangezicht tegen een volk zetten en voor een vijand houden; verstoten; en een wijken van God; een waken van God over het kwade.

Laten we nu de zaken die hierin opgesloten liggen, eens nader beschouwen, of wij met onze harten erbij gebracht werden tot vernedering.

A. De oorzaak waarom God het aangezicht voor een volk of mens verbergt, is in het algemeen de zonden. We lezen in "Maar uw ongerechtigheden maken een scheiding tussen ulieden en tussen uw God, en uw zonden verbergen het aangezicht van ulieden, dat Hij niet hoort". En: "Uw ongerechtigheden wenden die dingen af, en uw zonden weren dat goede van ulieden". Het is waar dat God als een vrijmachtig God Zijn aangezicht ook zonder oorzaak kan verbergen. God kan en mag met het maaksel van Zijn hand naar Zijn welgevallen doen, zonder dat iemand Zijn hand kan afslaan of zeggen wat doet Gij? Het is echter de meest gewone weg van God, dat Hij Zijn aangezicht verbergt uit oorzaak bij de mens, en tot zekere bepaalde einden. En zo geeft het heilige Woord van God ons verschillende oorzaken bij de mens op, waarom God dat doet. Mochten wij daarom maar zien of wij en ons land er aan schuldig staan. Wij zullen nu eens enige dingen noemen.

1. Wanneer er in een land, onder een volk, in een gezin onbetreunde zonden liggen, waarbij niemand ooit met zijn hart geweest is om zich te vernederen en die te betreuren. Dat noem ik een ernstige zonde, die dadelijk tegen Gods gebod gepleegd is. Waarin de grootheden en weldaden Gods een mens of volk verharden, en waarin geen vermaningen en waarschuwingen van Gods knechten meer helpen, waardoor het licht zo vermindert en de verharding zo sterk is dat ze geen benauwdheid meer veroorzaken. Integendeel. Er komen zulke oordelen van de hemel waarover men geen achterdocht meer krijgt, om daarvan te scheiden. Dit wordt in de Bijbel een ban genoemd. God zei: "Ik zal voortaan niet meer met ulieden zijn, tenzij gij de ban uit het midden van u verdelgt; sta op, heilig het volk. Er is een ban in het midden van u, Israëel. Gij zult niet voor het aangezicht uwer vijanden kunnen bestaan, voor gij de ban uit het midden weg doet". Zó kan er een daad in een land liggen, of een doorbrekende zonde zijn, zoals in de eerste wereld, het vermengen van Gods zonen met de dochteren der mensen. Of bloedschulden, of afgoderijen gelijk de zonde van Jerobeam, waarmee hij Israëel deed zondigen. En met betrekking op een mens, wat kan er een zonde zijn die hem als een ban is, waardoor hij niet verder raakt; een hartstocht- natuur- of gemoedszonde, de een of andere boze lust die diep geworteld is; een wortel van hoogmoed kan een ban zijn, iets waarmee men niet voor God durft komen, waarmee men liggen gaat en opstaat, waarmee men menigmaal ten avondmaal is geweest, maar nooit is geraakt en verbroken. Zoiets is genoeg om te blijven zoals men is.

2. Vervolgens is een bijzondere oorzaak als een volk God, Zijn dienst en de zuivere godsdienst verlaat. O, vrienden! Dit is een bijzondere oorzaak. Die de Heere verlaten, zullen omkomen.

We lezen: "Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild, dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelen in hun raadslagen." Zo ook met betrekking tot de dienst van God en de zuivere godsdienst. We lezen in Deut. 31: "Ik zal dan Mijn aangezicht te dien dage ganselijk verbergen, om al het kwaad, dat het gedaan heeft; want het heeft zich tot andere goden gewend". O, vrienden! God is een jaloers God. En niets is een land teerder dan de godsdienst. Dus wordt de zuivere godsdienst voor zulk een volk de voornaamste pilaar en zuil van zijn bestaan. Zoals vroeger de Heere in het heiligdom woonde, maar toen Hij daaruit vertrok, kon dat volk het niet meer tegen zijn vijanden uithouden. Zie dan waar het met een volk heengaat, als de godsdienst niet meer hoog wordt geacht of alleen als iets noodzakelijks wordt gehouden om de mens in toom te houden. Alle ervaringen leren dat het een volk waaronder God woont, wel gaat en dat er verwoesting over dat volk komt als God uit het midden wijkt.

3. Ook is een voorname oorzaak van de ongunst en toorn van God, wanneer Gods volk, het heilige zaad en het steunsel van een land, in verval is. Dan slapen de wijzen en dwazen samen. Als zij, die al hun sterkte in God hebben, uit die sterkte zijn gevallen, en de aarden flessen gelijk zijn geworden, ingewikkeld in de wereld en haar gewoonten. Dan kan Gods volk niet in het openbaar opkomen, geen lasten voor de troon van God dragen. Maar het moet klagen dat het vanwege zijn ongerechtigheden niet heeft kunnen zien. Ik zocht of er iemand was die de bres mocht toemuren, maar Ik vond geen.

4. Ook is een voorname oorzaak, die de uitroeiing verhaast, wanneer de middelen die God tot herstel geeft, niet alleen vruchteloos zijn maar zelfs verharding werken. Neem het maar eens in het stuk van de oordelen van God over een volk, die anders zo geschikt zijn tot bekering. Of ook, wanneer Gods goedertierenheid zich nog in de oordelen mengt, en zo de lankmoedigheid zeer groot en zichtbaar wordt, als een volk daaronder onbekeerlijker wordt, is dit soms wel oorzaak van een uitroeiend oordeel. Neem het ook eens in het stuk van de verbodsdagen die als middelen van verlossing voor kerk en land zijn ingesteld, en tot middelen van uitredding uit zwarigheden voor geslachten, gezinnen en mensen. Dus als die gepaste en geschikte middelen tot verharding dienen, en als de gesteldheid van een volk na zulk een biddag erger wordt. O, verbodsdagen! Een dag gehouden, maar zonder hervorming in land en huizen, dat is een stank in Gods neusgaten. Gods toorn ontsteekt ertegen en wordt verhaast. De Heere zegt: "Ik zou wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij". Vrienden! Kan men niet zien, dat dit een grote oorzaak is?

5. Voegt daarbij wanneer een volk tegen de waarschuwing van de gezanten spreekt, zoals er staat in Ezechiël. Als deze oorzaken onder een volk zijn, kan het niet anders of God moet Zijn aangezicht verbergen. God toont het met de volgende bewijzen en gevolgen. Mochten wij het met enige indruk zien, en tot vernedering opmerken.

1. Het eerste bewijs is als de Heere van Zijn bevelen wijkt en Zijn openbare instellingen verlaat. O, vrienden! Wat hebben wij aan die duur gekochte bevelen, als we God missen? Het aller zwaarste oordeel van alle oordelen is, dat God uitstoot een geest des diepen slaaps, ogen om niet te zien, oren om niet te horen. Als God met Zijn Geest niet meer twist onder de middelen. Als de algemene overtuigingen minder worden, vrees en schrik voor hel en verdoemenis wijken, en de meeste mensen gerust en zorgeloos, zonder de minste ontwaking sterven, en gerust blijven tot zij hun ogen sluiten.

2. Vervolgens is ook een bewijs van het verlaten van God van Zijn instellingen, als er weinigen bekeerd worden. Of dat het met hen die bekeerd worden, niet zo doorbreekt. Of dat zij, bij wie het doorbreekt, zo spoedig uit hun kracht en sterkte vallen, en zo snel overvallen worden door de kracht der zonde, de wereld, en de verzoeking, zodat zulken soms al hun dagen voor zichzelf en voor anderen duister blijven. Of, dat zij onder de kracht van het eigen ik geraken en dus onbruikbaar worden om in Gods huis te werken. Dan schijnt het dat dezen omdat ze tot de raad der verkiezing behoren, bekeerd moeten worden, maar niet zozeer als een gunstige weg voor een volk, ten bewijs dat God in genade onder hen woont.

3. Ten derde is ook een krachtig bewijs hiervan, dat Gods volk op des Heeren dag, onder de middelen, Gods stem niet meer zo aan hun hart hoort. Die dag is voor de welgestelde vromen een geestelijke marktdag, om geestelijke voorraad op te doen voor de volgende dagen. Een dag waarop ze allerlei ziels- en lichaamsnoden aan God in de openbare gebeden opdragen, om daar, onder Woord en prediking, Gods stem weer aan het hart te horen.

4. Ook is het een bewijs dat God met Zijn Geest wijkt, dat de duivel zo sterk wordt, en als een leugengeest zoveel dwalingen in het land uitstrooit. Als hij mensen wapens in de hand geeft om de zuivere Gereformeerde gronden te bestrijden, en het noodzakelijke werk van de wedergeboorte en het toevlucht nemende geloof tot Christus te ondermijnen.

Dit weet hij voort te planten en te gebruiken in de nacht waarin de waarheid door het wijken van de Heilige Geest, haar kracht zo verloren heeft. O, als God het duister maakt, dan stoot men zijn voeten aan de schemerende bergen.

5. Ook is een krachtig bewijs dat God zichtbaar van Zijn voornaamste instellingen geweken is, als Gods getrouwe knechten worden weggenomen, om tussen God en een volk te staan, en om van Godswege het volk zijn ongerechtigheden en de oorzaken van de verberging van God bekend te maken. Als zij zo niet meer met de schuld van het volk voor God kunnen opkomen, daar uit onwaardigheid pleiten volgens Joël:

"Laat de priesters, des Heeren dienaars, wenen tussen het voorhuis en het altaar, en laat hen zeggen: Spaar Uw volk, O HEERE! En geef Uw erfenis niet over tot een smaadheid, dat de heidenen over hen zouden heersen. Waarom zouden zij onder de volken zeggen: Waar is hunlieder God?"

6. Het is ook een voornaam bewijs van Gods verberging, dat God niet met Zijn Geest neerkomt onder Zijn oordelen, tot zuivering en bekering, zoals de belofte is: Dat de Heer zou zitten, louterende en de kinderen van Levi zou reinigen. Vandaar dat Gods getrouwe knechten in de beste tijd van onze kerk, van het jaar 1648 aan, zo verblijd waren als er oordelen kwamen, omdat er dan gewoonlijk ook werk kwam en zij konden medearbeider om dat schuim af te schuimen van een volk dat in de smeltkroes was. Kan men daaruit niet zien dat God geweken is, als zulke zichtbare en voelbare oordelen, en Gods lankmoedigheden daaronder, het volk meer verhardden? Ja, als sterke geesten die alles aan tweede oorzaken toeschrijven, in het land vermeerderen? En als tegen de oordelen die dienen om mensen van zonden te doen scheiden, alle zonden aanwassen? Zoals uitdrukkelijk in de Biddagbrief te zien is.

7. Tenslotte is een voornaam bewijs, als God aan een volk of mens voorspoed geeft, maar in Zijn toorn. Er is geen zwaardere straf over een schuldig volk of mens, dan dat hij ongestraft heengaat. Daardoor raakt hij in de waan dat zijn schuld zo groot niet is. Dit is ook een middel om de maat van zijn ongerechtigheid vol te maken. Zulk een volk roept: "Vrede, vrede zonder gevaar". Maar dan volgt dat een haastig verderf hen overkomt, als de barensweeën een bevruchte vrouw. Wanneer een volk uit de benauwdheid aan het roepen zou raken en zijn zonden betreuren, en de Geest erin meekomt, zou ons heil kunnen beginnen. Maar als het zo blijft, wordt een volk overgegeven en niet meer in gunst gadeslagen. Dan zegt God in Psalm 81: "Dies heb Ik het overgegeven aan het goeddunken huns harten, dat zij wandelen in hun raadslagen."

8. Ook zien we hoe groot het verval van zeden onder ons is. Laten we daar elkaar nog iets van onder het oog proberen te brengen.

a. Wat is de hoogmoed en de trotsheid van veel mensen groot, en dat in zulke benauwde tijden. Wie breekt zijn wereldgelijkvormigheid af? Wat is er een heimelijk nadoen van de manieren van deze eeuw! Welke afgod dient men? Paulus geeft hem de rechte naam: "Een wandelen naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht, des Geestes, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid". En hij noemt het een doen van "de wil des vleses en der gedachten.". O vrienden! Waren wij daarbij! Wat zijn kronen en tronen hooggeschat. Gods toeleg is echter anders. Zijn doel is vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden. De aardse heerlijkheden zullen ophouden, als de laatste ziel zal ingezameld zijn. Dan zullen die dingen vergaan, en als een dekkleed ineen worden gerold.

b. Wat is het verval groot in de gezinnen. Wat maken ze er weinig werk van om de kinderen indrukken te geven dat er een God is, dat ze een ziel hebben die voor een eeuwigheid geschapen is, dat ze bekeerd moeten worden en deel aan Jezus moeten krijgen, zullen zij niet verloren gaan. Dat ze met erfzonde in de wereld zijn gekomen, en dat elke zonde de dood verdient. Dat ze gedoopt zijn en aan God zijn opgedragen. En hoe is in hun naam beloofd dat ze de wereld verlaten en in een Godzalig leven wandelen zouden. Is het niet een bewijs van Gods wijken in het algemeen, dat dit zo weinig geschiedt? En waarvan komt het, dat menig nageslacht zo arm en heidens geworden is?

c. En waar zijn de huisgodsdienstoefeningen van vaders en moeders met hun kinderen? Waar zet zich nog iemand, om met zijn weinige licht en bekwaamheid, met een oog op God om hulp, dat werk te aanvaarden? O vrienden, wij leven maar eens. We moeten nu doen wat we in de eeuwigheid zouden wensen gedaan te hebben en waarop zegen beloofd is. Och! Dat ieder beginnen mocht zo goed hij kon. Het zou onder de hand toenemen, en de Heere zou het zegenen.

d. Wat leven jong en oud goddeloos. Kinderen staan op tegen hun ouders. Vanwege onze blindheid zien wij dat zo niet, maar als we slechts ogen hadden, zouden we zien dat zulke kinderen hun dagen niet tot de helft brengen. Ook hierin moet een bekering in ons land komen, van vaders tot hun kinderen, en van kinderen tot hun vaders.

En waar is het recht godsdienstige gedrag tegen overheden, leraars, en allen onder wie wij behoren? Is het niet meestal gedwongen? Och, zagen wij toch het verval eens in onszelf.

e. Wat is ook het verval groot op des Heeren dag! Dat is de voornaamste oorzaak van het verval in zeden in ons land. Op plaatsen waar Gods gebod geëerbiedigd wordt, breken ook andere grove zonden niet zo door.

9. Tenslotte is ook een bewijs van het wijken des Heeren, voor hen die ogen hebben, als Gods knechten en volk, die anders nog vrijmoedig toegang hebben en voor God in het verborgene veel vrede hebben als zij zoeken in te treden voor land en kerk, als de Heere gunstige woorden tot hen spreekt, dat ze onder de beloften liggen, dat zij in de binnenkameren gaan tot beveiliging, echter nu zo bekommerd en vol vrees worden voor de toekomstige oordelen! Dan moet Gods volk het daar laten liggen in de eeuwige bestelling van God, en daaronder wachten of God nog lust mocht hebben aan het land, en het verwoeste weer oprichten. Zie dus eens welke bewijzen van Gods verberging er zijn. Vrienden, moet men daarom niet met Elihu vragen: "Wie zou Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk, als voor een mens alleen?"

We zien dat in de tweede hoofdzaak:

II. Wie zou Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk, als voor een mens alleen?

Laat ons zien hoe nodig het is voor een volk of voor een mens dat hij God aanschouwt. Het is nodig dat een mens God aanschouwt om Hem de eer te geven. Alles is van en door God. Wat heeft de mens nodig om God in al Zijn wegen te kennen! Wat ontmoeten hem soms zaken, waar hij zonder God en zonder ondersteuning niet zou doorkomen. Daarom heeft hij open toegang nodig, om met al die zaken tot God te komen, en daar raad en bestuur te zoeken, volgens de beloften: "Ik zal u onderwijzen en u leren van de weg, die gij gaan zult. Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn". Een volk of mens komt soms in duistere wegen, waarin hij God zo nodig heeft tot een toevlucht en tot het vertrouwen van zijn ziel, om met David te kunnen zeggen: 'Heere! Geef Gij ons hulp uit de benauwdheid, want des mensen heil is ijdelheid". Wat ziet het er treurig uit, als God in zulke wegen gemist wordt. Wat is het hier dus nodig God te aanschouwen. Wat heeft elk niet nodig God te aanschouwen in de genademiddelen. "Voorwaar, ik heb U in het heiligdom aanschouwd, ziende Uw sterkheid en Uw eer". Vrienden, Elihu zegt dus: "Als God het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk, als voor een mens alleen?" Elihu wil zeggen: Als God Zich werkelijk aan een volk of mens onttrekt, als God met al Zijn volmaaktheden tegen een volk of mens is, kan niemand het uithouden tegen de Almachtige. Wie zou dan geweld doen op de hemel? O, wat zou het hierna wezen voor diegenen, die buiten Jezus sterven!

1. Wie zou Hem dan aanschouwen van alle sterfelijke mensen, die anders in het algemeen, op hun manier, nog wel eens naar God opzien in nood. De zondaren te Sion zijn dan verschrikt. Beving heeft de huichelaar aangegrepen. Zij zeggen: "Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? Wie is er onder ons, die bij een eeuwige gloed wonen kan?"

2. Ja, als de oordelen vallen over een land, volk of mens, wie zal zulk een volk dan helpen? Welke vleselijke wapenen zullen dan nog krachtig zijn? Als God er in gunst onder is, zijn driehonderd strijders onder de Heere en Gideon genoeg tegen vele duizenden vijanden. Maar als God vertoornd is, al beraadslagen dan alle koningen en vorsten van de aarde samen, maar Die in de hemel woont zal lachen. Hij zal ze verpletteren met een ijzeren scepter, en in stukken slaan als pottenbakkersvaten.

3. Ja, wie van Gods volk zou Hem dan aanschouwen? Als God toesluit, en rookt tegen het gebed? Dat betekent zoveel als: "Bidt niet voor dit volk ten goede, en hef geen geschrei, noch gebed voor hen op, noch loop Mij aan, want Ik zal u niet horen".

4. En tenslotte, laten de voornaamsten van Gods volk, die nabij God leven, de voornaamste bidders wier krachtig gebed veel vermag, laat die dan komen. O vrienden, zij zullen het moeten laten. Hoor eens hoe de Heere spreekt: "Al stonden Mozes en Samuël voor Mijn aangezicht, zo zou toch Mijn ziel tot dit volk niet wezen". En lezen we: "Ofschoon deze drie mannen, Noach, Daniël en Job, in het midden deszelfen waren, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo zij een zoon of een dochter zouden bevrijden! Zij zouden alleen hun ziel door hun gerechtigheid bevrijden". Zie dan hoe dit besluit gegrond is in de grootheid en almacht van God, waar Elihu door deze woorden Job probeert in te leiden. En ook in het Woord, in de waarheid, in de rechtvaardigheid en heiligheid van God. Als de leeuw brult, wie zal dan niet vrezen! Toen een hand aan de wand kwam en Belsazar in al zijn vreugde zat, raakten de banden van zijn lendenen los en zijn knieën stieten tegen elkaar, de koning verschrikte en zijn glans werd veranderd.

En Nebukadnézar gaf op zijn wijze God de eer, en zei: "Nu prijs, verhoog en verheerlijk ik de Koning des hemels, omdat al Zijn werken waarheid zijn, en al Zijn paden gericht." En hij erkende de grootheid van God, dat hij de Allerhoogste is. O vrienden! Als het zo met een volk of mens gesteld is, dan is het gevolg dat het oordeel zich daarheen wentelt als de wateren en dat er geen stuiten meer aan is.

Toepassing

Ziedaar vrienden, de staat van ons land en onszelf. Zie eens tot welke hoogte van verberging van God het gekomen is. Ieder die bij ondervinding weet wat het is de genadige inwoning van God te genieten, zal moeten erkennen dat de verlating groot is. En wat zijn er redenen van vrees voor het versmeden van de roede! Wat knagen de wormen nog aan de vastheden van ons land, maar wie heeft knaging over zijn zonden als de oorzaken? O, mochten wij de worm vanbinnen voelen, eer het te laat is. En wat is er nog een gegronde vrees voor oorlog, pest en hongersnood, voor overstromingen van water.

A. Laten we eens enige gronden van vrees voor verdere verberging, en zware tijden volgens Gods Woord aan u voorstellen.

1. Een voorname grond is, omdat de toestand van ons land zeer overeenkomt met de dagen van Noach. De eerste wereld bekende niet wat er bedreigd werd. Zo zou het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen. Ze waren toen ook etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot de dag toe in welke Noach in de ark ging, en ze bekenden het niet totdat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam. Diezelfde zorgeloosheid leeft onder ons.

2. Men roept nu ook: Vrede, zonder gevaar. Maar Gods Woord dreigt dat zulken een haastig verderf zal overkomen, gelijk de barensood een bevruchte vrouw. O vrienden, onze schaduw is reeds van ons geweken. De Heere dreigde weg te nemen de profeet, de ziener, de oversten over honderd en de oversten over duizend. Waar zijn de helden van Nederland? Al die getrouwe en grote admiraals en generaals? Rust dat oordeel niet reeds op ons?

3. Is ook niet de voorname grond van vrees, dat de wijsheid van de wijzen vergaat, en het verstand van de verstandigen weggenomen wordt? Wat is er een schrandereid en een scherpzinnig oordeel in allerlei wetenschappen en natuurlijke zaken. Maar wat is er een dodelijke blindheid in geestelijke zaken, om te zien wat tot zijn vrede dient. De zonden liggen er; de verharding tegen alle vermaningen en het verder verlaten van God is daar; en echter stelt men de dag des kwaads ver. Dit is het droevigst teken.

B. Maar het Woord leert ons ook dat er een overblijfsel zal blijven: een arm en ellendig volk, dat op de Naam des Heeren zal betrouwen. De gronden dat de Heere ons niet altoos verlaten mocht, zijn deze.

1. Omdat er nog zoveel nageslachten van de oude Godzaligen in ons land zijn, die ook met hun nageslachten behoren onder de beloften van God, die aan Godzalige voorouders gedaan zijn. Die lieden gaan nog in de weg van hun hart, ze moeten nog bekeerd worden, hoe onwillig ze nu ook zijn om Jezus' juk op zich te nemen. Ze zullen echter de Heere worden aange schreven, en ze zullen aankomen, en Zijn gerechtigheid verkondigen.

2. Omdat de Heere Zijn kerk nog in ons land heeft, en dat er een volk is dat nog vergadert wordt tot degenen die al toegebracht zijn. En omdat men nog nergens hoort over de hele aarde dat God een kerk uitgebreid opricht. Het is Gods weg geweest als Hij de kerk uit Duitsland verplaatsten wilde, dat Hij voor die tijd eerst ons westers deel met het Evangelielicht begunstigde en daarna langzamerhand de kerk in Duitsland heeft afgebroken. En dit is onlangs nog gebleken met de uitroeiing van de Franse kerk. Maar vrienden, deze zaken zijn te zwak om er zorgeloos op te worden, want het kan snel veranderen als God lust heeft Zijn Kerk te verplaatsen. Dit dient dus alleen ter aanmoediging in het zoeken van Gods aangezicht.

C. Naar het Woord des Heeren is ook te wachten, dat dit overblijfsel in de smeltkroes zal komen. De Heere zou zitten, louterende en het zilver reinigende; Hij zou de kinderen van Levi reinigen en doorlouteren als goud en zilver. Daarna is de belofte dat zij opkomen zullen en de Heere een rein spijsoffer toebrengen in gerechtigheid. Laat ons eens zien, waarvan Gods volk gezuiverd moet worden.

1. Van het verlaten van hun eerste liefde, en van het niet beantwoorden aan zulke grote dingen die God aan hen, in het voorbijgaan van zoveel miljoenen mensen, gedaan heeft.

2. Van hun blindheid, die nu als een deksel op Gods volk ligt, waardoor zij geen zonden en dwalingen kunnen onderkennen. Wat wordt de dwaalzucht en de redeneringskracht bij velen een afgod.

Neem het ook eens in het dagelijks gebruikmaken van de Heere Jezus tot rechtvaardigmaking. Wat is er een blindheid om als een ellendige, verdoemelijke in zichzelf, met zijn schuld en zonden dagelijks tot het bloed van de Heere Jezus te komen. Integendeel, als men gelooft dat er een wortel der zaak is, dan werkt men de hoogte in om de heiligmaking te bevorderen. Maar alles buiten die lage weg, om door het verenigende geloof met Christus tot rechtvaardigmaking dagelijks in Hem te blijven. Wat is het bedrog hier groot en een oorzaak van grote vermindering van licht in Gods volk. Hoe menigeen die de wortel der zaak niet heeft, zal hier schipbreuk lijden. Te menen dat men toeneemt in heiligmaking, en dat men ondertussen zijn verderf bevordert en zich bebolwerkt in wettisch werk. Wat wordt die blindheid groot!

3. Van hun hoogmoed en wereldsgezindheid, die gevolgen zijn van hun verlaten van de Heere, en van het verbergen van Gods aangezicht. Het hart zou weer los moeten raken, de banden en voden van de wereld zullen ze moeten werpen voor de mollen envledermuizen, zullen ze ooit weer nuttig worden om voor de Heere te leven en te werken.

4. Van hun eigen ik en wettisch werken. Wat zijn velen ervan af, om uit, door, tot, en voor God te werken! Wat ligt het eigen ik diepgeworteld. Wat loopt men weg met gaven, bevattingen en uitdrukkingen waardoor het nu zo'n donkere nacht is. Ze zeggen met de Joden: "Des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel zijn deze." Net als degenen die blij waren over de tweede tempel, maar het eerste huis niet gezien hadden waar de anderen over zuchtten. O, als het bij die zielen eens licht en dag werd, dan zouden zij zien dat de kracht van het Evangelie gemist wordt en dat zij in dat vermeende evangeliewerk, maar louter wettisch werk, Jezus nooit zullen vinden.

5. Van hun partijchap, die Paulus onder de werken des vleses noemt. Wat wordt menigeen door persoonlijke afkeer onbruikbaar om zijn naaste, die van de waarheid afdwaalt, nuttig te zijn. O vrienden! Men zal de dwalingen moeten haten, en God en de personen liefhebben, als men nuttig wil worden. Gods volk, dat God en Zijn waarheid liefheeft, moest dit grote kwaad, dat dwaalgeesten zo eigen is, onder de voeten treden.

6. Van hun liefdeloosheid over Gods Naam en dag. Wat is er weinig teerheid en smart vanbinnen, wanneer Gods Naam wordt gelasterd. En wat is de Heere goed, dat Hij de Kerk dat voorrecht gegeven heeft om een dag in de week zijn beroep te staken, om God aanvankelijk te verheerlijken over het werk der schepping en der verlossing, dat in de hemel volmaakt het werk zal zijn. O vrienden, liefde voor Gods dag te hebben, is God te allen tijde aangenaam, en het is voordelig voor de ziel van een mens. Ieder die God en Zijn dag liefheeft, zal moeten zeggen: O, hieraan sta ik schuldig, en van dat kwaad zou ik gezuiverd moeten worden.

7. Van hun onverloochendheid. Wat ligt Gods volk veel open voor twisting en murmuring tegen kruiswegen. Wat kunnen ze weinig ongelijk verdragen. Wat hebben ze werk om onder des Heeren hand te bukken. Wat zijn ze er ver vanaf om in de strijd te staan tegen het verdorven vlees. Wat leeft en gedraagt hij zich vaak als een natuurlijk mens! Dit komt omdat ze geen ontdekking hebben van hun eigen ik. Dat zij niet zien dat zulke wegen nodig zijn tot hun zuivering. En dat zij hun wil niet genoeg kwijt zijn en het bestuur over zich niet in des Heeren hand stellen.

8. En tenslotte, aangaande land en Kerk, wat blijft men sterk zien op de steen en niet zozeer op die hem werpt, en waarom hij geworpen wordt! Zie eens wat een twisten er is over de leraars. Een ieder klage vanwege zijn zonden. Als ieder de oorzaak van de wangestalten in land en Kerk in zichzelf zocht en vond, zou er snel verandering naar buiten in Gods gunst komen. De Heere zou Zijn hand snel veranderen. Dat hard roepen tegen de wangestalten van de Kerk in het algemeen zal niet helpen. Dat is maar hoogmoed. Het laat ons zoals we zijn, en het zal ook de zaak naar buiten niet veranderen. Het sterkste roepen moet voortkomen uit onwaardigheid; dat men het kwaad verdiend en het goed verbeurd heeft. Hieruit zien we dus waarvan Gods volk gezuiverd moet worden. En ook hoe noodzakelijk het is, dat zij in de smeltkroes worden gebracht. Maar vrienden, waar zullen onbekeerde en zorgeloze mensen blijven, die het gevaar van hun ziel niet zien? O, vrienden! Waar zullen zij blijven in dien dag die de Heere maken zal? Als die tijd eens komt dat het ene wee niet voorbij zal zijn, of het andere zal het achtervolgen. En voor dezulken zal dat zijn de beginselen van eeuwige smarten. Dan onverzoend voor de Rechter van hemel en aarde te verschijnen, wat zal dat zijn! Ziet men soms dat voor een mens die iets van de heiligheid van God ziet en het verzuim van zijn tijd, dat voor zulk een de wereld te benauwd wordt, en dat hij zich met zijn verstand niet meer behelpen kan, o, wat zal dan eens eeuwig zijn! De eeuwigheid zal zo lang zijn. Zonder einde! Mochten degenen die niet geheel zorgeloos zijn, maar soms iets van hun gemis van God en van de weg tot Zijn gemeenschap zien, eens haast maken om hun ziel te bergen, terwijl de dag van de toorn des Heeren nog niet komt.

1. Mijn vrienden! Beloof uzelf geen vrede zolang de weg van verzoening met God vooru verborgen is. Roep sterk tot de Heere uit uw onwaardigheid, of God u de weg opende, en u hem vond. In Jezus is hij te vinden. Die Man zal zijn als een verberging tegen de wind, en een schuilplaats tegen de vloed.

2. Het is tijd om haast te maken. Het licht staat nu nog op de kandelaar, maar wie weet hoe lang nog. Het is ook met ons land aan de avond, en de dag is aan het dalen. En waar zou u aankomen, als met de dwaze maagden de deur eens gesloten werd? Ja, de tijd kan wel komen dat u begeren zou één van de dagen van de Zoon des mensen te zien, en dat u hem niet meer zien zou. Hoe graag is men voor het sluiten van een poort binnen. Als de deur dicht is, blijft zij in het slot, ook al schreeuwt u uzelf moe. Eer dan de poort sluit, strijdt ziel, om in te gaan, terwijl de poortklok luidt.

3. Als u er nog eens ernstig op gezet werd, wie weet wat er dan gebeuren zou. God Zelf geeft nog de middelen, en toont daarbij dat het aan Zijn kant niet scheelt. O, zucht en roep om licht, om ontdekking en openbaring van Christus aan uw ziel. De Heere heeft er lust in. Hij wacht opdat Hij genadig is. Ja, Hij wil Zichzelf verheerlijken om, waar de zonden veel zijn, de genade overvloedig te maken. Maar om nog enige aanleiding te geven tot zaken waartoe ieder in deze tijd geroepen wordt. O vrienden, ieder van ons komt onder de vloek en onder de eed, en geeft daaraan toestemming met zijn opkomen.

Daarom zal aan een goede voorbereiding voorafgaand aan de Verbodsdag zeer veel gelegen zijn.

1. Dat ieder in bedaardheid van zijn gemoed, met een oog op de Heere om licht, eens zocht na te gaan de wegen die God met zijn familie, huis en personen gehouden heeft. Iemand zal misschien denken: hoe dit te doen? Neem hier eens dat grote, dat God ons onder het evangelielicht heeft laten geboren worden. En gaan wij de families eens na: wat zijn daaromtrent wondere wegen en voorzienigheden in hen uit verre landen hier te planten in een land, waar het licht der waarheid op de kandelaar stond. En daarbij, uit welke geringe beginselen zijn vele families voortgekomen, die daarna zo gezegend en verhoogd zijn. Welk een zegeningen over de kinderen. Wat zijn er ook de vele bewaringen in ziekten, gevaren, uitreddingen en de verlossingen. Als men zijn ogen maar open deed, zou ieder een getuige van Gods goedheid en lankmoedigheid gemaakt worden.

2. Dan is ook zeer nodig om bij zichzelf te overwegen zijn zonden tegen de Heere en Zijn goedheden. Zijn ondankbare gedragingen, vooral hoe God met Zijn eigenzegeningen getergd is door wereld e gelijkvormigheden. Als de Heere geld in eenfamilie gaf, dat die familie de afgod der wereld met dat geld diende en God verliet, zou God dat niet bezoeken? O, wat kan een grotere ondankbaarheid zijn. Vrienden, bij die dingen stilstaan kan erg nuttig zijn. Ook bijzondere huis en familiezonden op te zoeken. Wat liggen er menigmaal zaken op harten, huizen en families, en men is zo blind dat men zich nog verwondert over oordelen en slagen die op de families rusten. En in het bijzonder dat ieder eens zocht te komen bij zijn bijzondere zonden van hartstocht, zijn boezemzonden die hem beletten om verder gekomen. O, te roepen om daarbij gebracht te worden zal het allernodigste zijn. En kan men niet, dan zal het moeten beginnen van het klagen voor God over zijn blindheid in deze en over zijn onoprechtheid omtrent de Heere en de zonden. En dat men de scheiding tussen God, zijn ziel en zijn huis niet ziet, en dat men het licht verbeurd heeft en onwaardig is. Daar zal het moeten beginnen.

3. Ook zal het nodig zijn na te gaan de weldaden Gods aan Nederland. God heeft dit land verkoren als eertijds Palestina. God heeft ruim tweehonderd jaar geleden het licht der waarheid geschonken, en tot onderstand bij dat koninkrijk de schatten van het Oosten en Westen. Hoe menigmaal heeft de Heere ons land gered als de wateren aan de lippen waren. Hoe menigmaal heeft Gods goede hand verlossers verwekt. Daartegenover zien wij Nederlands zonden en ondankbaarheid. Wat zouden die wegen van God Nederlands zonden zwaar maken, en gewicht te doen hebben op ons hart.

4. Ook is zeer nodig voor de verbodsdag dat ieder de zaken die afgebroken of hersteld moeten worden, gezien heeft. O vrienden, benauwdheid over iets wat men aan de hand houdt, of waarmee men niet voor God durft komen, is bewijs genoeg dat het kwaad is. Als men een aards koning te wachten had, zou men dan met elkaar niet wegdoen waarin hij ongenoegen zou hebben? Dat wij dan in het verborgen belijdenis mochten doen van zonden, die men ziet en niet ziet. En dat wij in die weg verzoening zochten te vinden. Om veel te bidden om opening van de weg des Verbonds. Om met zijn huis het verbond met God tegen al de ongerechte dingen en ontrouw van zijn hart te maken, of te vernieuwen over de offerande van Gods Zoon. Om op te staan uit de drek en Christus' sterkte aan te grijpen, en dus in staat gesteld worden om die dag te kunnen opkomen voor het gemeen.

Op de verbodsdag zal dan nodig zijn:

1. In het verborgen en daarna met zijn gezin opnieuw belijdenis van zonden te doen. Kan men hierin niet verder, dan toch aanhouden voor de Heere zoals men is, en klagen dat men zo blind en verhard is. Daarbij staan naar vernedering, en wachten op de Heere om daarin voortgeholpen te worden.

2. Voornamelijk ook trachten om God te rechtvaardigen in alles wat ons land, onze kerk, onze huizen en personen is overkomen. Met zijn hart te kunnen zeggen: "Heere, Gij zijt rechtvaardig en elkeen van uw oordelen is recht". Zo zou men het land, de kerk, zijn familie en zijn eigen ziel in des Heeren hand kwijt kunnen worden. Zodat hij met zijn hart zou kunnen zeggen: ziedaar Heere, doe wat goed is in Uw ogen. Dat is God de eer van Zijn rechtvaardigheid geven, eer Hij het duister maakt.

3. Hierbij hoort dat men op die dag bijzonder staat naar indruk en gevoel van zijn onwaardigheid. Vrienden, wij moeten het van de hemel krijgen. De gestalte van de hoofdman roept zo sterk: Heere, ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zou komen. Wie hier het laagst wordt, en waar de meeste bereidheid gevonden wordt om zonden te belijden, zal er het best aan toe zijn.

Ziet ook wat ieder in het bijzonder in het oog te houden heeft in al zijn werkzaamheden, en tot besturing:

(1) Ieder heeft te staan naar indruk en een werkzaam gevoel van die waarheid, dat het niet bij een man is dat hij zijn weg richt of wel aanstelt, maar dat de Heere de Formeerder is van de harten en gestalten. Dan zal dat boven liggen met een opzien naar de Heere: Wie is tot deze dingen bekwaam?

(2) Ook heeft ieder bijzonder te staan naar oprechtheid. Dat is: geen zonden verschonen. Als men een zonde verbergt, zal de Heere het naderen tot Hem niet toelaten. Hij zou antwoorden naar de gruwelen, dat wij weten mochten dat de heimelijke zonden staan in het licht Zijns aanschijns.

(3) Ook heeft ieder bijzondere acht te geven welke zonden of dwalingen hem onder het oog gekomen zijn en waarvan het hart zelfs niet los wil. Dit is zeer op te merken en aan te kweken. Och, dat wij die kleine aanraking waarderen mogen!

(4) Dat ieder tot ware vernedering ook de weg van vasten eens gebruikte. Op zichzelf zou dit niets zijn, maar in de instelling Gods gegrond, is de vernedering van het lichaam door vasten dienstbaar aan de vernedering van het gemoed. Het ene is hier wel eens behulpzaam aan het andere. En als wij er indruk van mogen hebben, wij hebben ons brood ook verzondigd.

(5) Tenslotte zal vereist worden op die dag dat ieder al zijn noden, en die van land en kerk, paren zal met de openbare gebeden, en dat ieder onder de prediking van het Woord in nederigheid zoeken in te wachten een woord van de hemel aan zijn ziel, naar de lasten die hij draagt. Tot bemoediging voor des Heeren volk, die zin hebben in de ontdekking en lust om de Heere te ontmoeten, dient het volgende:

a. Dat de Heere Jezus de allerzwaarste verberging en allerdiepste verlatenheid van Zijn Vader heeft ondergaan en doordragen, zodat Hij daaruit is opgekomen. Hij, Die wist wat volmaakt genieten was, wist ook en kon alleen voelen wat verlaten worden was. Niemand dan Christus kon zeggen dat hij de hoogte, de lengte, de diepte en de breedte daarvan kende. En waarom dit alles? Alleen opdat u niet al te zeer zou worden verlaten; opdat de verberging van God voor u niet eeuwig zou zijn, maar slechts voor een ogenblik. Opdat u in uw verlatenheid soms ondersteuning zou genieten. Ja ook, opdat u vruchten uit die donkere wegen tot uw heiligmaking zou deelachtig worden. Hij zegt daarom: "Vader! Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat zij geheiligd zouden worden in waarheid".

b. O, gelovigen! Het meerdere, namelijk uw ziel en de zaken van uw eeuwig belang, hebt u immers aan de Heere toevertrouwd? Zou u dan over het meerdere, het lichaam en het land, al te zeer bekommerd zijn? O, het zal met het buitenste wel gaan, al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet. Ja, als de krachten der hemelen zullen bewogen worden, als zij met gedruis zullen voorbijgaan, en als der goddelozen schrik en vrees komen zal als een verwoesting en als een wervelwind, dan hebt u de belofte dat u bemoedigd het hoofd zult opsteken. O, dan zullen die duistere, bestreden en bekommerde zielen, die niet weten of het werk wel waarheid is, die het niet durven geloven, anders openbaar komen.

c. Tenslotte dient bijzonder tot opwekking voor Gods volk, dat Jezus uw Borg is, Wiens dadelijke gehoorzaamheid uw dekkleed is. Jezus heeft volmaakt geleden, en gevestigd veertig dagen. O, schuil dan met uw zonden in Zijn eeuwige gerechtigheid. Zie, dat u met alles de zoom van Zijn kleed mag aanraken. Zie het recht dat u op Christus hebt, om met al uw daden in Zijn volmaakte heiligheid en gehoorzaamheid te mogen schuilen, of het reukwerk van Christus' hand opgaan mocht ten goede voor ons Nederland en Kerk. Wij eindigde met een woord van belofte en bedreiging: "Dat God zich bij de goedertierene goedertieren zal houden, bij de oprechte man oprecht, en bij de reine rein, maar bij de verkeerde Zich een worstelaar bewijzen zal". Amen.

4. Een onderwezene in Gods heiligdom

erkent dat al Gods doen is majesteit en heerlijkheid, en is een betrachter van dezelve, waaraan een blinde wereldling zich overal stoot, en tot zijn eeuwig verderf in valt.

"Wie is wijs? Die versta deze dingen. Wie is verstandig? Die bekenne ze; want des Heeren wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen"(Hos. 14:10).

De profeet Hoséa had een woord des Heeren, bijzonder tot Efraïm of het koninkrijk van Israël, te weten het rijk der tien stammen. Het was zijn toeleg in deze Godsspraak:

a. om hun zonden onder het oog te brengen, als oorzaken van de oordelen van God die reeds op hen rustten en die ook nog boven hun hoofd hingen. En ook om die zonden te bestraffen, vooral de zonden van afgoderij die zij pleegden met de kalveren te Dan en Bethel, waarbij Jeróbeam, de nieuw opgeworpen koning van Israël, na de afscheiding van Juda, gans Israël zondigen deed. Deze zonde, als de moederzonde, is van zulke zware nasleep geweest, dat God die met een overstromende vloed van allerlei heidense zonden gestraft heeft, zodat die zich uitstrekten tot allerlei standspersonen. Ook heeft die een nasleep van geduchte oordelen van God achter zich nagelaten, zodat alle volgende koningen van Israël onder die zonden uit de beker van Gods toorn hebben moeten drinken. Hierom was de ernstige toeleg van de profeet, zijn ganse boek door, Israël tot bekering op te wekken.

b. Omdat de raad en vermaningen van de profeet geen uitwerking hadden, maar integendeel de zonden tegen Gods oordelen meer en meer toenamen, had God de profeet ook gezonden om Israëls verwoesting uit Gods Naam aan te kondigen. De hele ondergang van het rijk, hun wegvoering naar Assyrië in een zeer langdurige gevangenis onder heidense volkeren, wier zonden de hunne geworden waren.

c. Maar eindelijk had de profeet ook last, om in Gods Naam de rechtvaardigen te zeggen dat het hun onder dit alles wel zou gaan. Hierover troost en bemoedigt hij de gelovigen met heerlijke beloften van een zekere terugkeer in hun land, en van allerlei soorten van genade die zij te wachten hadden in en om hun hemelse koning Messias, Wiens rijk zou worden uitgebreid onder alle volken, zodat zelfs de heidenen tot Hem zouden worden bekeerd, en eeuwig in Hem gezegend en verzadigd worden.

We moeten nu eerst iets zeggen van de samenhang van dit hoofdstuk met het laatste vers van het vorige, 13e hoofdstuk.

De profeet had zeer opmerkelijke oordelen van God over Efraïm uitgesproken, en wel tegenover de zegen van Efraïm. De zegen van Jakob over Efraïm stemde overeen met zijn naam, namelijk vruchtbaarheid der aarde, als een tak aan een fontein, en vruchtbaarheid der baarmoeder en der borsten. Zie tegenover deze tweevoudige zegen nu ook tweëerlei oordeel gedreigd, in vers 15 van het vorige hoofdstuk, en in dit 14e hoofdstuk vers 1. Dit oordeel behelst niets dan onvruchtbaarheid.

1. Tot de aarde, zoals we lezen in hoofdstuk 13: "Daar zal een oostenwind opkomen, een wind des HEEREN, opkomende uit de woestijn, en zijn springader zal uitdrogen en zijn fontein zal verdrogen, diezelve zal den schat van alle gewenste huisraad roven".

2. En dan tot de baarmoeder en de borsten. In het eerste vers van dit veertiende hoofdstuk lezen we: "Samaria zal woest worden, want zij is wederspanning geweest tegen haar God; zij zullen door het zwaard vallen, hun kinderkens zullen verpletterd en hun zwangere vrouwen zullen openge sneden worden". Zie hieruit welke noodzaak de profeet had, om Efraïm op het aller krachtigst tot bekering op te wekken en tot het afstaan van zonden. Hij doet dat van vers 2 tot vers 9 ingesloten. En wel op de aller teerste en vriendelijkste wijze, en met de allerhartelijkste beloften van Gods vrijwillige liefde over hen. En ook van hunlieder wederbrenging in hun land, en van hun bloeien daar als koren en als de wijnstok, zodat Efraïm, door al de goe dheden van God beschaamd gemaakt, eindelijk zeggen zou: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen?" En ook dat hij alle geestelijke en eeuwige vrucht uit de Messias genieten zou: "Uw vrucht (zegt de Heere) is uit Mij gevonden". Dan besluit de profeet dit zijn gehele boek met al de gezegden, in des Heeren Naam, ja zijn ganse bediening. Hij had lange tijd in Gods lankmoedigheid onder Israël gepredikt, zoals blijkt uit de verscheidene koningen onder wie hij heeft geprofeteerd. En dus zet hij daarop het zegel van zekerheid, en dat op een wonderbaar, bevestigende en toepassende wijze. Hij brengt zo alle man hierbij, vragende, vermanende, beklagende, vertroostende en bedreigende, in onze woorden, zeggende: "Wie is wijs?"

Die versta deze dingen. Wie is verstandig? Die bekenne ze; want des Heeren wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen."Woorden, vrienden, die wij kort zullen toelichten, en die niet ongepast zijn omdat de toestand van ons land niet veel verschilt van de toestand van Efraïm. En daarom: O, hoe gepast!

Wij merken in deze woorden twee voorname hoofddelen aan:

- I. Een heerlijke en aller voordeligste slotvermaning aan Israël om al de wegen Gods ter harte te nemen, die op een allerkrachtigste manier wordt voorgesteld: Wie is wijs? Die versta deze dingen.
- II. Een aller overtuigendste, aansporende drangreden om al de wegen Gods ter harte te nemen: Want des Heeren wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen.

I. In de eerste plaats beschouwen we de voorwerpen waarop deze vermaning kan passen. De profeet noemt ze tweërlei: het zijn wijzen en verstandigen.

1. Door een wijze kunnen we verstaan een voorzichtige, een bedachtzame, een vooruitziende. "Ziet dan hoe gij voorzichtig wandelt, niet als onwijzen, maar als wijzen" Salomo zegt: "De wijze kent tijd en wijze". We lezen dat een wijze zijn ogen in zijn voorhoofd heeft, die ziet vooruit, hij ziet het kwaad en verbergt zich. In dit opzicht kan iemand in de natuurlijke zin wijs zijn, maar daarom nog geen verstandige worden genoemd.

2. Door een verstandige kunnen we verstaan een oordeelkundige, iemand die na een goede overweging zaken beoordeelt, en die dat met zijn begrip of met verlichting van zijn verstand opvolgt. Zo iemand kan naar buiten bijzonder nuttig zijn. Paulus bad voor de Kolossenzen dat zij mochten vervuld worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand. Maar wij hoeven hier niet slechts tweërlei personen te verstaan, omdat de vreze des Heeren, het beginsel van alle wijsheid is, en dat allen die ze doen, goed verstand hebben. En lezen we: "Behoudt Zijn geboden, en doet ze, want dat zal uw wijsheid en uw verstand zijn". De verdubbeling van deze spreekwijze geeft te kennen dat de voornaamste daad van wijsheid en verstand is, opmerken wat God door Zijn knechten en door alle wegen van oordelen en zegeningen tot de ziel spreekt.

Beschouwen we nu de vermaning zelf: die versta deze dingen, die bekenne ze. Wat wordt bedoeld met deze dingen? Al de woorden van Gods wil en waarheid die de profeet aan het volk had voorgedragen, als daar zijn:

1. De verborgenheden in het heilige Woord, oneindig ver boven het menselijke verstand, die als verborgenheden te verstaan zijn tot zaligheid. Bijvoorbeeld:

a. De leer van de hoog geprezen Drieëenheid, het onbegrijpelijke maar waarachtige bestaan van de Goddelijke Personen in dat wezen, welke de grond van de gehele godsdienst is.

b. De volstreckte eeuwigheid van de besluiten van God, zo eeuwig als God eeuwig is. Zodat de besluiten Gods de besluitende God Zelf zijn, ten aanzien van hun eeuwigheid. Waaronder ook behoort de voorverordening ten leven en ten verderf.

c. De vereniging van de twee naturen in enigheid des Persoons van de Zoon van God.

d. De voorzienigheid van God, ja de medewerking en bepaling tot zijn heerlijk doel, in de val van Adam, uit kracht van zijn onafhankelijke soevereiniteit.

e. Tenslotte de toerekening van de schuld van Adam aan al zijn nakomelingen. O mensen, hier is de put diep en hier heeft niemand wat om mee te putten. Omdat de arme en verdorven rede zover niet strekt, daarom valt de arme mens hierover in het verderf.

2. Doe hier nog bij al zulke waarheden, waartegen het hart van een onbekeerd mens als vuur en vlam is gekant, zoals:

a. de nietigheid van alle eigengerechtigheid, hoe hoog zij gaat, waarover de profeet het volk menigmaal aantast. Paulus zegt ons, dat Israël niet heeft verkregen hetgeen het zocht, maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden. En waarom toch? Omdat zij zochten uit de werken der wet. O, hoeveel een mens ook heeft en hoever hij komt in zijn uitwendige godsdienst en vasthouden aan zijn ingebeelde Jezus, maar die eeuwige waarheid zal waarheid blijven, namelijk dat na de val door de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden.

b. Vervolgens de noodzakelijkheid van de wedergeboorte, en van de vernieuwing van een zondaar van dood tot leven. En de bekering tot God, zoals de profeet Israël zo vaak onder het oog brengt, en de onmogelijkheid om anders Gods Koninkrijk te zullen zien.

O, hoeveel duizenden geleerden vallen hierover in het verderf.

c. Ook de dodelijke onmacht van een mens ten goede. We lezen in Romeinen, dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God, dat het zich der wet Gods niet kan, ja niet wil onderwerpen. Het was een harde taal van Jozua tot Israël, toen hij zei in Jozua: "Gij zult den Heere niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God". En zie eens de Heere Jezus en de schare. Toen Jezus hen daar in hun onmacht dreef, zeggende: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij het hem van den Vader gegeven wonde; tenzij hij het van Mijn Vader hore en lere. Ja, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke." En dan lezen we: "Van toen af gingen velen terug, en wandelden niet meer met Hem".

3. Versta ook door deze dingen, al de wegen van God met de tien stammen en Juda gehouden: van zegeningen en oordelen, en bijzonder ook alle beloften en bedreigingen die de profeet aan hen gedaan had. En ook in het bijzonder de voorzegging dat hun ondergang daar zou zijn en de tien stammen weggevoerd zouden worden naar Assyrië, als zij zich niet bekeerden en niet hoorden naar de raad en vermaning van de profeet. Over deze dingen nu is de vermaning aan Israël, dat elke wijze en verstandige deze dingen verstaan moet en bekennen. Wat is verstaan? Verstaan is hier weten of waarnemen. "Wie is wijs? Die nemen deze dingen waar".

a. Dit verstaan veronderstelt dat een mens dood is in zonden en misdaden, zodat hij geen ogen heeft om te zien, geen oren om te horen, en geen hart om te verstaan en te bewaren. Hierdoor kwam het dat zij in de dagen van Noach niet bekenden, noch geloofden, totdat de zondvloed kwam en allen wegnam. Alzo, zegt Jezus, zal het ook zijn in de toekomst van de Zoon des mensen.

b. Daarom veronderstelt dit verstaan de verlichting en levendmaking van de Heilige Geest bij de stem van het Woord, zodat de waarheid der zaken aan des mensen gemoed openbaar wordt. Hierom kreeg de profeet Ezechiël opdracht om te profeteren tot de Geest. Dit verstaan zal dan insluiten:

1. Een ontwaken uit zijn zorgeloze doodslaap. Dit gaat gepaard met ontzetting, schrik en afkeer van zichzelf, dat hij in zulke gevaren zo zorgeloos geslapen heeft. Als in het opperste van een mast, in het midden van een woedende zee. Zo iemand ziet nu pas waar hij is.

2. Het sluit dus in een gevoelig weten van de zaken door het geloof. Want anders is er ook wel een weten en verstaan, dat de mens niet gelukkiger, maar rampzaliger maakt.

a. Dit weten en verstaan gaat gepaard met de vrijmakende kracht van Christus' Geest, uit alle dienstbaarheid der zonde en der wereld. Het is hier zoals Jezus zegt: "Gijlieden zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken."

b. Ook goddelozen kunnen een gevoelige kennis hebben van de oordelen van God, maar die is alleen natuurlijk. Zij gevoelen de verdrukkingen, ja wel eens op een verschrikkelijke wijze de toorn van God, tot knaging, kwelling en beangstiging van hun geest. Maar zij nemen het niet ter harte. Ze merken het niet, zodat ze God, noch hun zonden in de oordelen zien. Met de wijzen van hart is het zo anders. Die zien God in Zijn oordelen. Ze horen des Heeren stem tot de stad, en horen dus de roede en Wie ze besteld heeft. Ze zien Gods ongenoegen in de oordelen over de zonden tot hun vernedering, en dus krijgen zij, een welgevallen aan de straffen hunner ongerechtigheid, en ze klagen meer over de zonden dan over de plagen. En zo ontknopen de wijzen de oordelen van God in hun oorzaken, en worden daardoor gelouterd en tot Hem bekeerd van hun onverloochendheid. "Ik zal het derde deel in het vuur brengen, en Ik zal het louteren gelijk men het zilver loutert, en het zal Mijn Naam aanroepen, en Ik zal het verhoren; Ik zal zeggen: het is Mijn volk, en het zal zeggen: de Heer is mijn God".

c. De goddelozen hebben wel een natuurlijk gevoel van de zegeningen van God, maar dat is niet meer dan een beestachtige genieting. Als zwijnen die de vruchten opvreten die van boven vallen, en die nooit naar boven opzien vanwaar ze komen. Zo genoot Israël de kwakkel in de woestijn, maar zij vergaten God. Dat getuigt onze profeet Hoséa: "Naar dat hunlieder weide was, zijn zij zat geworden; als zij zat zijn geworden, heeft zich hun hart verheven; daarom hebben zij Mij vergeten". Maar de wijzen verstaan deze dingen anders. Die hebben lust om Gods liefde en goedheid daarin te proeven en te smaken, om God te erkennen als de oorsprong daarvan, om de zegen des Heeren hoger te schatten dan het genot de aarde, om daardoor tot God getrokken te worden, om over de goedheid van God in verwondering te mogen wegzinken, om zich op het aller nauwst weer aan de Heere te verbinden. Die willen zichzelf aan de Heere kwijt, zoals Jakob zegt: "Wanneer God met mij zal geweest zijn, en mij behoed zal hebben op deze weg, zo zal de Heere mij tot een God zijn". De tekst spreekt nu over bekennen. Het woord bekennen betekent zoveel als erkennen, ten volle toestemmen, en wel zodanig dat het de ziel niet ledig noch onvruchtbaar laat. Daarvan lezen wij: "Och, of gij ook bekendet in dezen uwen dag, hetgeen tot uw vrede dient, maar nu is het verborgen voor uw ogen".

Zien we nu wat tot dit bekennen behoort.

1. Een omwenteling van het hart van de zonde, van de wereld, van eigenliefde, ja van alle schaamte en mensenvrees. Zulk een ziel ziet haar gevaren. Ze ziet dat ze met de grote God te doen heeft, Die heilig is.
2. Dan is het niet vreemd dat hierbij komt een vallen op zijn aangezicht, in zijn schuld voor God, een hartelijk belijdenis doen voor God en mensen. Hoe riep Paulus uit, toen God hem inwendige ogen gaf: 'Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?' Hoe riepen de stokbewaarder en de drieduizend, toen zij zichzelf zagen. Hoe sloeg de tollenaar op zijn borst.

Wat is een wezenlijk en onafscheidelijk gevolg van dit waarachtige bekennen?

1. Een andere soort van droefheid over de zonden, dan de ziel ooit gehad heeft. Er komt liefde tot God in het hart, en daarbij wordt de zonde eerst recht zwaar. Zulk een ziel ziet de lankmoedigheid en goedheid van God, en dat zij tegen die God gezondigd heeft. Die ontdekking is van dien aard, dat zij die meer wenste te hebben. Haar wenen over haar zonden, haar wenen aan de voeten van de Heere Jezus is haar dierbaarder dan de hele wereld. Haar overgeven in de hand van haar Rechter, haar heiligen en rechtvaardigen van de Heere in haar hart, is haar zo dierbaar. Haar wachten op een: "Misschien, wie weet, God mocht Zich wenden", is haar hoog en wonderlijk.

2. Een onafscheidelijk gevolg is dat zulken bewaard worden voor bedrog des harten, voor aangrijpen van valse christussen, voor het zich geruststellen op een woord of tekst, of op een verschijning buiten het Woord. Zij blijven rusteloos buiten Christus, totdat het de Vader behaagt Zijn Zoon aan en in hen te openbaren. Dan zegt de Vader: "Al zijn uw zonden groot, Mijn genade is nog groter. Daar is Mijn Zoon, Hij is van Mij gezonden voor zulke blinden die de weg niet weten, voor zulk een zaad van boosdoeners en voor zulke verdervende kinderen. Hij is geworden tot wijsheid, gerechtigheid en heiligmaking. Grimmigheid is bij Mij niet". O, hoe meer zo iemand zijn onmacht gevoelt, hoe meer hij gedragen wordt. De hand des geloofs, de scepter van genade wordt hem toegereikt. Zo iemand bekent Jezus alleen de Vorst des vredes te zijn, hij bekent de liefde van Christus die alle kennis te boven gaat. Hij kiest vrijwillig al Christus' wegen met Hem tot zijn dood toe, blindelings. Hij ontvangt de gehele Christus als Koning, Profeet, zoals hij Hem als Priester tegen zijn zonden ontvangt. Hij is voldaan met de naakte Jezus, Die buiten Jeruzalem gekruist is. Een klaar bewijs hiervan is de nieuwe natuur die zo iemand in de vereniging met Christus deelachtig wordt. O, dan is het bekennen ook een dadelijk werk naar buiten. Die in Christus is, is een nieuw schepsel. Die hartelijke lust en liefde om God te verhogen, om voor God te leven. En daaruit vloeit het hervormen. O vrienden, is het een wonder dat daar hervorming uit voortvloeit? Onbekeerde mens, u meent dikwijls dat het onverstandige, dwaze en lage geesten zijn. Maar zie hier. Wat was Adam? Wat was Abraham? Wat waren Mozes, David, Salomo, Paulus en anderen? Ja, wat zegt Hoséa hier? Hij zegt dat dit eerst wijzen en verstandigen zijn! We zien dus dat de profeet deze woorden bijzonder nadrukkelijk en krachtig voorstelt. Wie is wijs? Die versta deze dingen; wie is verstandig? Die bekenne ze.

Hiermee wil hij te kennen geven:

1. Een heimelijk verwijt van dwaasheid, dat hij doet aan de grootste hoop van zijn toehoorders. Daaronder kunnen wel veel schranderen in natuurlijke zaken geweest zijn, maar ze waren dwazen in het geestelijke.
2. Vervolgens geeft de profeet hiermee te kennen dat het een zeer klein getal is dat wijs en verstandig is tot zaligheid. Een mens is nog wel gretig om aanlokkelijk nieuws te horen, om welsprekendheid te horen, of om Jezus te volgen uit vleeselijke voordelen. Maar erg weinigen hebben lust om de waarheden in hun hart overgedrukt te krijgen. Gods Woord leert ons dat het een kleine kudde is, dat weinigen uitverkoren zijn, en dat alleen een enge weg tot het leven leidt. Alleen Noach en de zijnen werden behouden in de eerste wereld, en daaronder was nog een Cham. Paulus predikte voor een gehele hogeschool in Athene, maar slechts zeer weinigen werden bekeerd. "Wie heeft onze prediking geloofd? En aan wien is de arm des Heeren geopenbaard?"
3. Ook geeft de profeet hiermee te kennen hoezeer hij bewogen was met de grote hoop, het afgodische volk. O, hoe vreesde hij voor het bedreigde over hen, omdat hij hun ziel liefhad. Daarom wilde hij hen sterk opwekken. Daarom zuchtte hij tot de Heere. Hij wilde hen bewegen om acht te geven op hetgeen hij gepredikt had. De profeet kon niet verdragen dat hij zestig jaren, ja zoals sommigen meenden zelfs zeventig jaren, onder dat volk gepredikt had, en dat de kalveren te Dan en Bethel waren blijven staan. O, wat moet hem dat gesmart hebben. Daarom zien we in de tweede plaats:

II. De aansporende drangreden: Want des Heeren wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen.

We zien deze drangreden

- A. eerst van de zijde van God, en
- B. daarna van de zijde van Israël, ten opzichte van het zalig voorrecht van de een en de onnoemelijke zielsschade van de ander.

A. Het is de Heere, de Jehovah, aan Wie wegen worden toegeschreven. Jehovah is die nadrukkelijke Naam, welke het soevereine, onafhankelijke en onveranderlijk ZIJN Gods uitdrukt. En omdat God onveranderlijk in de beloften voor Zijn volk is, ligt hier ook opgesloten dat God de Onveranderlijke is in de bedreigingen voor de goddelozen. Onder deze wegen verstaan we alle handelingen van God met de tien stammen en met Juda. Ook alle leerstukken der zaligheid, door Gods knechten dat volk voorgedragen. Daarom hebben we na te gaan, waarom dit wegen des Heeren genoemd worden.

Dat blijkt uit het volgende:

1. Gods wil en waarheid worden Gods weg genoemd. De Farizeeën zonden hun discipelen met de Herodianen tot Jezus, die tot Hem zeiden: "Meester, wij weten, dat Gij waarachtig zijt en den weg Gods in der waarheid leert". Paulus zei tegen Elymas de tovenaars, die de stadhouder van het geloof probeerde af te trekken: "O gij kind des duivels, zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?"

2. Ook alle handelingen van God met mensen hier op aarde worden wegen, ja Gods wegen genoemd. David zegt: "O God, Uw weg is in het heiligdom". Daarom bidt ook David zo menigmaal "Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden. De Heere is goed en recht, daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in de weg, Hij zal de zachtmoedigen Zijn weg leren".

Zie nu ook de reden waarom deze dingen wegen, ja, des Heeren wegen worden genoemd.

1. Ze worden wegen genoemd, omdat de handelingen van God ieder mens brengen tot zijn einde. De één wandelt erin ten leven, en een ander valt erin ten verderve.

2. Het worden wegen des Heeren genoemd, in tegenstelling tot goddeloze wegen die vergaan zullen. In tegenstelling ook tot schadelijke ketterijen, waardoor de weg der waarheid gelasterd wordt.

3. De profeet noemt dit zo om een mens tot verloochening van zichzelf te brengen. Onze benauwdheden in drukwegen komen meestal voort uit eigenliefde van ons trotse hart, dat zo onbuigzaam is. Niemand met wat zelfkennis zal zeggen dat God naar zijn zonden met hem handelt. O, als God de fiolen van Zijn gramschap uitgieten zou, wie zou bestaan? Toch zijn het voor een goed gestelde ziel nuttige wegen, om Gods volk voor de hemel bekwaam te maken. Van achteren zien zij doorgaans dat onder wegen van kastijding, heerlijke doeleinden Gods waren. Dan zit de Heere, volgens Maleáchi, om de kinderen van Levi te reinigen en te louteren.

4. Het worden ook des Heeren wegen genoemd, om de mensen op te leiden in de soevereine en onafhankelijke vrijheid Gods. God is en blijft toch altijd dezelfde Onveranderlijke, de Allerheerlijkste in en om Zichzelf, de altijd dankenswaardige God, welke wegen Zijn majesteit ook met het maaksel van Zijn handen houdt. Het zijn alle Zijn wegen. God ontdekt immers zoveel van Zijn soevereine deugden in de wegen van tegenspoed aan Zijn volk, waarin Hij te prijzen is. Ook omdat God alles werkt naar Zijn verborgen raad. Het is de zaligheid voor het schepsel om die te aanbidden. Och vrienden, mocht de beschaamdheid ons bedekken, dat wij zo vervuld zijn met eigenliefde. Als wij het recht beseften, wat is dan gelegen aan een made, aan een vorm, die minder is dan niet. Onverstaanbaar zijn thans Van Lodensteyns woorden, als hij zegt: Gij alleen zijt alles waardig, Wij die stof zijn, nietmetaal.

Nu getuigt de profeet van deze wegen des Heeren, dat zij recht zijn. Dit in tegenstelling tot de kromme en verkeerde wegen van de goddelozen. Gods wegen zijn recht, omdat God recht is. "Verre zij de Almachtige van onrecht", zegt Elihu. Deze rechtheid bestaat:

1. In de redelijkheid van Gods wegen, zodat elk redelijk schepsel, dat door God opnieuw verlicht is, die wegen moet goedkeuren. Hierom wordt de godsdienst genoemd een redelijke godsdienst. Wat is immers redelijker en rechter, dan dat God Zijn eer van alle eeuwigheid gezoekt geeft? Wat is redelijker dan dat God betoont te zijn Die Hij is, namelijk onafhankelijk Soeverein? Wat is redelijker dan dat God van Zijn eigen schepsel gediend wil worden en verheerlijkt? Wat is redelijker dan dat God de gevallen mens, die het te beurt valt, door overtuiging gewillig maakt, en zo tot Zijn gemeenschap overbrengt?

2. Deze rechtheid bestaat ook in de overeenstemming van al Gods wegen met elkaar. Er staat niet één tegenstrijdigheid in de gehele Bijbel, tussen een van Gods wegen, van oordelen of zegeningen, van beloften of bedreigingen. Het is waar, de aardse en natuurlijke wijsheid vat het anders. Die zegt: "De weg des Heeren is niet recht." Maar de Heere zegt: "Wel mens, uw wegen zijn onrecht en vol bochten, en wilt u die dan vergelijken met de rechte wegen des Heeren?" Is het niet recht, dat God de mens heeft laten vallen tot Zijn heerlijk doel? Moest God hem dan bewaard hebben? Was dat dan recht? Nee, dat was niet recht, want dan was de Heere niet onafhankelijk geweest. En is het niet recht dat het de goddelozen hier wel, maar de rechtvaardigen kwalijk gaat? Dat de goddelozen het grootste deel van de aarde bezitten, terwijl de vromen hun liefste pand kwijtraken en naar hun oordeel hun geestelijk brood wordt weggenomen, is dat niet recht? O, zie eens Gods heerlijk doel, en nu zult zwijgen met Aäron, en met Eli zeggen: "Hij is de Heere". Job zei tegen zijn vrouw, die wilde hebben dat hij God vloeken en sterven zou: "Gij spreekt als een der zottinnen spreekt; zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet?" Als God uitroeiende oordelen over een volk brengt, is dat niet recht? Ja vrienden, het is niet anders dan recht. God is heilig; God is geen God Die lust heeft aan goddeloosheid. God is te rein van ogen om het kwade te aanschouwen. Ja, als God het doet na zoveel waarschuwingen van Zijn knechten, na het zoveel jaren in Zijn lankmoedigheid gedoogd te hebben, is God dan niet rechtvaardig als Hij Zijn eer zoekt in de dag der wraak en der vergelding? Wanneer Hij de leraars wegneemt, en het volk zonder lerende priester laat? Als Hij ellende op ellende laat komen, en gerucht op gerucht? En als een volk het gezicht van een profeet zal zoeken, maar als de wet vergaan zal van de priester en de raad van de oudste, is dat niet recht? Zie maar op het einde. De Heere zegt: "Ik zou hun doen naar hun weg, en zij zullen weten dat Ik de Heere ben."

3. Deze rechtheid bestaat ook in hun effenheid. Gods wegen zijn effen en rechte wegen. Wij lezen: "Mijn voet staat op effen baan". Regelrecht voor een arme wandelaar naar de hemel, zelfs de dwaas kan er niet op dwalen. Het worden genoemd: sporen der gerechtigheid". De eenvoudigste mensen met de minstewereldse wijsheid, kennen deze rechte wegen menigmaal zo goed, dat de geleerdste mens verwonderd moet staan kijken. Maar daar komt het verdorven verstand tegen op, vindend zoveel onrecht in Gods wegen. Maar vrienden, wij zeggen alleen dat het genade is en zonder licht en genade niet geschieden kan, dat in alle opzichten en met het ganse hart de Almachtige recht wordt toegekend. Dit alleen is de zaligheid van Gods volk. Het is wel wonderlijk dat onbekeerden dikwijls zo sterk strijden kunnen voor Gods waarheden, maar dat komt omdat ze die buiten betrekking op zichzelf beschouwen, en hun staat daarop gronden.

B. Zien we nu de drangreden van de zijde van Israëel. Daarin beschouwen wij:

- I. het zalig voorrecht van de één, en
- II. de onnoemelijke zielenschade van de ander.

I. Het zalig voorrecht van de één. Immers, de rechtvaardigen zullen daarin wandelen.

Wie zijn die rechtvaardigen?

1. Alleen gerechtvaardigden in de Goddelijke vierschaar door het geloof in Christus, en die dus vrijgesproken zijn van de schuld en straf der zonde, en die in Hem het recht op al de goederen van het genadeverbond gekregen hebben. Voor zulken is geen verdoemenis, omdat zij in Christus Jezus zijn. Dat zijn gerechtvaardigde goddelozen.

2. Het zijn zulken die in de vereniging met Christus onafscheidelijk een nieuwe natuur gekregen hebben, om voor God te leven en Hem te verhogen. Hun lust en blijdschap is recht te doen, zoals Zacharias en Elizabeth, die rechtvaardig waren, wandelende in al de geboden Gods, onberispelijk.

Zie nu verder eens wat het wandelen in deze rechte wegen des Heeren te kennen geef .

1. Met vol genoegen die wegen omhelzen en verkiezen. Dus ook de wegen van duisternis en licht, die God met hen belieft te houden tot hun dood toe. Als ze recht gesteld zijn, willen zij God ook door bijzondere wegen volgen; het Lam volgen waar Het hun voorgaat, al is Gods weg met hen als in de zee, en al worden Zijn voetstappen hun niet bekend.

2. Ook geeft het te kennen zich te vermaken in de wegen des Heeren, door op Gods deugden en volmaaktheden te letten. Zo wandelen Gods kinderen in de eeuwige wegen van God, door overdenkingen en heilige overpeinzingen over die hogere weg van verzoening die van eeuwigheid bij God was. Over die eeuwige verkiezingsliefde en gift aan de Zoon. Over die wonderlijke weg van volbrenging van Zijn borgtocht.

Over die verandering van hun ziel, en over de vrijheid van genade in het voorbijgaan van zoveel anderen, totdat ze wegsmelten in hun onwaardigheid. Ja, zo wandelen Gods kinderen in het midden der oordelen Gods, der dwalingen en ketterijen. En ze houden een oog op Gods deugden, welke weg God met goddelozen houdt, met spotters en versmaders van Gods zaak en knechten. Zij zien waar de oordelen vallen, wie en hoe zij treffen, en ze heiligen God in hun hart.

3. Het geeft ook te kennen een voortgang en toenemen in die rechte wegen des Heeren. De belofte is: Zij zullen gaan van deugd tot deugd, van kracht tot kracht. Als ze recht gesteld zijn, nemen ze toe in heiligmaking en verloochening aan zichzelf. Ze steken hun hoofd omhoog in de donkerste tijden, als der goddelozen vrees als een wervelwind komt, en de banden van hun lendenen van verschrikking losser worden. Zo leren zij ook in alle donkere wegen God prijzen en verhogen, en ze verlustigen zich in het duister in de Almachtige.

II. Zien we nu het tweede deel van de drangreden: Maar de overtreders zullen daarin vallen.

Wie zijn die overtreders? Niet alleen atheïsten en verkrachters van de beide tafelen der wet. Maar ook alle onbekeerden, zoals wij allen van nature zijn. Al zijn ze nog zo zedig, uitwendig godsdienstig, eerlijk en oprecht. Dat is goed, maar niet genoeg tot zaligheid. Dit kan een heiden ook hebben. Ze worden overtreders genoemd omdat ze de wet hebben overtreden; omdat ze uit hun rechte gang gevallen zijn en nu niet recht meer kunnen gaan. Ze kunnen niet anders dan overtreden. Deze overtreders nu, zegt de profeet tenslotte, zullen in de rechte wegen des Heeren vallen. Wat betekent dat?

1. Ze zullen zich stoten aan de rechte wegen des Heeren. Ze vallen over de lage staat van Christus en Zijn volk op aarde. Hij is toch een Steen des aanstoots en een Rotssteen der struikelingen. Hij is gesteld tot een val veler in Israël, en tot een teken dat wedersproken zal worden. Natuurlijke mensen hebben altijd wat tegen die verachte hoop. Ja, dat kan ik niet wegnemen; het is een slechte hoop in hun eigen ogen, veel slechter dan u ze aanziet. Maar dat volk moet uw volk worden, of u gaat verloren.

2. Velen stoten zich aan de verdoemelijkheid van hun eigen doen en plichten. Ze zijn afkerig van dat kwade geld te laten vallen en om niet gezaligd te worden.

3. Zij vallen over de leer van de wedergeboorte en de leer van de onmacht. Zebeschildigen dus God van onrecht, en vallen ten verderve.

4. Velen vallen over de leer van de val in Adam en de verkiezing. Had hij zich gehouden om de geopenbaarde wil van God te kennen én aan zijn hart geopenbaard te krijgen, hij zou naar den mens gesproken behouden kunnen worden.

5. Velen vallen over de zuivere, orthodoxe leer der waarheid vanwege zijn blindheid; en rust daarop dat hij een voorstander ervan is. De Joden roemden ook dat zij Abrahams zaad waren, maar Jezus zei dat zij uit de vader de duivel waren. Zulken hebben de woorden van de waarheid, maar kunnen vervolgers worden van Gods volk.

6. Menigeen valt over de kracht en het licht in het Woord; en bij Gods volk tot hun overtuiging. Hij haat het licht. Als Stefanus sprak, berstten hun harten.

7. Ja tenslotte, velen vallen ten verderve over de oordelen en zegeningen van God. Ze worden verhard onder Gods oordelen, en worden hoe langer hoe atheïstischer. En als God Zijn beste knechten en volk, het beste huisraad inhaalt, is men blij en tevreden. Dan hoort men hun woord niet meer. Maar is dat niet anders dan toorn te vergaderen als een schat in de dag des toorns? Ja, de zegeningen drijven hem van God af, zodat hij wordt als een groene, inlandse boom. Maar hij valt, en God zegt: "Zwijgt, want deze was niet om Mijn Naam te verheerlijken". De overtreders vallen dus in de rechte wegen des Heeren tot hun ondergang, zodat zij blijven liggen. Dit stoten en vallen ter verplettering, is als een schip tegen een rots. De rots blijft staan, maar het schip wordt verbroken. De eeuwige, rechte wegen des Heeren staan vast; de eeuwige waarheden zullen niet veranderen. Maar mens, uw arme ziel zal schipbreuk lijden. Wat zal dat vallen naar zijn, als de lichaamsogen gesloten worden. O, verschrikkelijk zinken, als u de adem geeft. Elk beginsel van de waarheid dat u gehoord hebt, blijft bij de goddelozen liggen als een vuur, dat ten jongsten dage onuitblusselijk zal uitbarsten. Het Woord is toch als een hamer en vuur. Dient het niet tot een reuk des levens, dan dient het tot een reuk des doods ter dood. Vrienden! Dit vallen zal zijn zonder opstaan. En daarom zegt Paulus: "Ontwaakt, gij die slaapt, en staat op uit de doden, en Christus zal over u lichten".

Toepassing

Ziet vrienden, in Israël en zijn ondergang ligt een beeld van ons Nederland. Hebben wij dan geen redenen van vrees? Hebben wij geen reden ons voor God te verootmoedigen? Is het geen tijd, ja is het niet de ure om te ontwaken?

1. God heeft alles gedaan wat er te doen is, menigten van wegen gehouden om ons achter Hem te trekken. Hij heeft allerlei oordelen gezonden, en bij dat alles Zijn knechten, de profeten, die ernstig vermaand hebben tot bekering. O, hoe bang hebben de mensen het, daar nu het vuur van oorlog ontbrandt! Maar wat laat het alles bij ons na?

2. In het algemeen laat het niet anders na dan verharding. Het atheïsme breekt door. En dat in het midden van die tere lankmoedigheid van God. Men wordt gewend aan het roepen van Gods getrouwe knechten. Maar Gods lankmoedigheid zal eindigen, de dagen van wraak en vergelding naderen. De dagen dat het ene wee nog niet zal weggegaan zijn, of het andere zal er alweer zijn. En waar ziet men nog verandering in de gezinnen? Waar valt de Dagon van de wereld voor Christus? En wat is er een algemeen verval, ook onder Gods volk, zonder dat het nog gezien wordt!

3. Wat hebben wij anders dan verschrikkelijke tijden te verwachten? Staan wij niet bloot voor het zwaard, zoals een blote geitenkudde? Dat trof ook de tien stammen. En ook onze schaduw is van ons geweken. De bidders durven geen oordelen meer afbidden, zij moeten maar roepen om de Geest daaronder. Ja, waar openbaart Jezus Zich aan Zijn volk, als zij voor land en Kerk tussen treden? Wanneer vallen zij met de zaken als dood aan Zijn voeten? O, sommigen hebben vrede in hun ziel, en toegang met hun eigen noden, maar merken de twist van God over die zaak. We zullen het wat dit betreft hierbij laten. We mogen elkaar daarom wel toeroepen: "Wie is wijs? Die versta deze dingen. Wie is verstandig? Die bekenne ze; want des Heeren wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen." Waar is de wijze? Waar de schriftgeleerde? En waar de onderzoeker dezer eeuw? Hier is een schat te vinden.

1. Mensen die hier nog buiten staat, maar enig werk met uzelf hebt, zoek u te bergen terwijl de dag van de toorn des Heeren nog niet komt. Och, was u maar in de behouden haven. Gods volk heeft liefde en een zucht voor u. Roep maar sterk tot de Heere, dat Hij haastig die dood wegneemt waarin u ligt.

2. Zoek het in de weg van ootmoed, en zie dat u uw onwaardigheid in het oog mocht krijgen. Dat u eens als een goddeloze los mocht laten. De weg is om God met uw hart te rechtvaardigen, ook als Hij geen genade gaf.

3. Bid dat de Heere u ervoor bewaart om ergens op te rusten of ergens op vast te raken. O, u weet niet wat een ongeluk dat is. Probeer de gestalte van de tollenaar te krijgen die van verre stond, en als een onwaardige die niets te eisen heeft. Vraag of de Heere u enig liefdewerk tot Hem wil geven. O, dat u eens bedroefd naar God werd. Och, of Jezus Zich eens aan u liefde te openbaren. Het is vanouds niet gehoord, wat God doen wil aan diegenen die op Hem wachten. Kinderen van God, uw geluk is onbeschrijflijk wat uw staat betreft. Laat werken dat werken wil, het moet medewerken ten goede. Ja, al keerde de natuur zich om, u hebt in die opzichten gronden tot bemoediging. "Ulieden daarentegen die Mijn Naam vreest zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en gij zult uitgaan en toenemen als mestkalveren. Dan zal het onderscheid eerst recht gezien worden tussen dien die God dient, en dien die Hem niet dient. Maar vrienden, het verval van Gods volk is groot. Vele oorzaken van het verval in het algemeen, blijken uit het volgende.

1. In hun ver afzijn van de Heere en van hun hart, en daarom ver van de ware kleinheid en geestelijke armoede. Ver van het gezicht van zonde, en dus ver van een dagelijks schuilen in Christus tot rechtvaardigmaking, en om langs die weg de heiligmaking te bevorderen. Velen werken uit de hoogte, en spreken veel van het Evangelie, maar ze missen de kracht en het wezen van evangelische gestalten. Ze zitten vast in hun wettische werken, maar ze weten het niet. Het blijft een eeuwige waarheid, dat de armen het Evangelie verkondigd wordt.

2. Het blijkt ook uit hun onverloochendheid, zodat ze geen ongelijk kunnen verdragen. Ze keren niet tot zichzelf in en zien zich niet schuldig voor God. O, wat zijn er duizenden zaken waaruit de ongestalte van hun hart blijkt, zoals in ziekten en gevaren. God en Christus moeten de eerste toevlucht zijn in allerlei zaken, en niet de tweede oorzaken. Een bewijs van grote afwijking des Geestes en veraf zijn van herstel.

3. Uit dit alles volgt liefde tot de wereld en het schepsel, hoogmoed van het hart. Men houdt zich bezig met het zien van de wereld, als een afgod die men dient, alsof men nog onder de macht van de wereld was. Wat is men dicht bij Dagon, bij de mode van de wereld.

Maar wat is dat anders dan een wandelen naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht. Ja, welke wijde begrippen heeft het hart van rijkdom, staat en eer. Het is een duidelijk bewijs dat Christus daar niet heerlijk van binnen woont.

4. En zie eens de oorzaken in dit alles, waarom u God mist in het openbaar, bijzonder op Gods dag en ook wel in het verborgen. Menigeen is in het verborgen nog wel heel voldaan, maar dat is juist zijn ongeluk. Ja, mijn lieve vrienden, dat is de oorzaak dat velen vromen nu niet in de bres kunnen staan. Hun kracht is vervallen door hun ongerechtigheid. Ongerechte dingen worden dikwijls verschoond op bid- en dankdagen, en dan laat God het naderen tot Hem niet toe.

Dit is dus de oorzaak van het algemene verval:

- omdat Gods volk het heilige zaad is, een steunsel van land en Kerk. Zij alleen kunnen treuren, zij alleen hebben verstand van kermen. En als zij nu niet goed gesteld zijn, kunnen ze ook niet ter hulp komen.
- En ook omdat hun blindheid en meegaan met de grote hoop, Gods oordelen over een volk verhaasten.
- Als Gods volk goed gesteld zou zijn, zou er geen vrees voor oordelen te vrezen zijn.

Maar nu moeten we zeggen met Ezechiël: "Ik zocht, zegt de Heere, of er iemand was, die de bres mocht toemuren, maar Ik vond er geen". En daarom nog een woord tot u, volk des Heeren. Och, dat u als uit uw graven, als uit Basan en uit het diepste van de zee mocht worden wedergebracht! Dat u eens in het oog mocht krijgen dat het niet bij een man is, dat hij zijn weg wel aanstelt. Jezus' Geest en kracht moeten het doen. Zijn liefde moet uw hart weer breken, Zijn dood moet aan uw ziel en aan uw zonden worden gebracht, en die de doodsteek geven. Er staat: zij zullen weerom nederwaarts wortelen schieten.

Ten laatste dan, volk des Heeren, tot uw bemoediging en opwekking. God heeft op u neergezien; de eeuwige, vrije genade is op u gevallen, zo verdoemelijk als u was. Want de Heere heeft u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heeft Hij u getrokken met goedertierenheid. En die Hij liefheeft, zal Hij liefhebben tot het einde toe. O, dat dit alles u opwekken mocht. Dat u zich veel mocht aanbieden voor een zinkend land en een zinkende Kerk, of God u daarvoor gebruiken mocht. Uw staat ligt eeuwig vast. God heeft gezworen als bij de wateren van Noach, dat Hij niet meer op u toornen noch u schelden zal. Want bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermen. Ja, uw zaad heeft de belofte dat het de Heere dienen zal, en aangeschreven zal worden tot in geslachten. En ook dat die geboren zullen worden, Hem nog zullen loven, omdat Hij het gedaan heeft. Vertrouw dan uzelf en de uwen aan de Heere toe. U zult eens volmaakte wandelingen hebben onder de groten en kleinen die voor de troon staan, en het aangezicht uws Vaders zien, en met Zijn beeld verzadigd worden, en dan eeuwig God de ere geven over de rechte wegen des Heeren. Amen.

5. Het godonterend zondekwaad en bittere gevolgen, onder des Heeren weldaden Hem te verlaten.

"Doet gij u dit niet zelve, doordien gij den HEERE uw God verlaat, ten tijde als Hij u op den weg leidt?" (Jeremia 2:17).

In het vorige hoofdstuk zien wij dat de profeet Jeremia blijkbaar door God geroepen en gezonden was tot Juda, om hen nog te waarschuwen eer God hen naar Babel zou doen wegvoeren, of het Joodse volk de uitvoer van Gods toorn mocht voorkomen. Daartoe heeft de profeet in de lankmoedigheid van God nog veertig jaren onder dat volk gesproken. Van deze roeping en zending wordt men met klaarheid overtuigd uit het gehele eerste hoofdstuk. De heilige profeten hebben niets aangekondigd dan waartoe zij bijzonder last kregen. Zij moesten ten allen tijde afhangen van Gods mond. Daarom leest men zo menigmaal, dat des Heeren woord tot hen geschiedde. Zo is het ook hier met Jeremia. Die krijgt zijn eerste last om des Heeren woord aan te kondigen aan Juda, zoals we lezen in dit tweede hoofdstuk vers 1 en in het begin van vers 2. De profeet stelt hierin aan het volk voor welk heerlijk volk zij geweest waren, en wat God aan hen gedaan had. Maar ook wat zij de Heere vergolden hadden, hoe schandelijk en ondankbaar zij Gods liefde beantwoord hadden.

De profeet ontdekt de ellendestaat waarin zij waren, op de volgende wijzen.

1. Uit de goddeloosheden die onder hen gevonden werden, waarin zij de heidenen gelijk geworden waren (vers 9-13).

2. Uit de straffen en oordelen die om hun zonden op hen rustten (vers 14-17).

a. De profeet vraagt in het algemeen: "Is Israël dan een knecht? Of is hij een ingeborene des huizes? Waarom is hij dan ten roof geworden?" De profeet spreekt hier met verwondering over dat volk, dat Gods erfdeel en een koninklijk priesterdom was. Hij vraagt of het een zoon of slaaf was. Het scheen dat hij als slaaf als een prooi aan zijn vijanden was overgegeven. Van God verlaten!

b. Vervolgens stelt de profeet de oordelen ook in het bijzonder voor, in vers 15 en 16. Hun vijanden hadden over hen gebruld als jonge leeuwen, en het land en de steden verwoest. Niet alsof zij lagen onder een zwaar juk, maar alsof zij een prooi voor het wild gedierte geworden waren. Als jonge leeuwen hadden zij met grote kracht envermaak die verwoesting aangericht. Ja, wat nog erger is, hun vrienden de Egyptenaren, legden hun kracht aan om hun schedel af te weiden. Dat waren de inwoners van de steden Nof en Tachpanhes, op wie zij gewoon waren in nood te steunen als op een rietstaf, zodat ze meer bij Egypte dan bij de Heere hulp zochten. De Egyptenaren waren dus verhoogd boven Israël, ze hadden Israël van zijn voornaamste hoofden en rijkdommen beroofd. Hun Koning was weg, en zij waren van hun sieraad ontbloot.

c. Tenslotte noemt de profeet de oorzaken waarom God rechtvaardig zulke wegen met hen hield. In vers 17 wijst hij aan hoe Israël uit zijn verlaten van de Heere, en wel toen de Heere hen op de weg leidde, overtuigd moest worden dat de oorzaak van Gods oordelen niet bij de Heere, maar bij henzelf lag. De profeet zegt dan ook in onze tekst: Doet gij u dit niet zelve, doordien gij den HEERE uw God verlaat, ten tijde als Hij u op den weg leidt?

Wij willen deze woorden met enige orde behandelen, of elk van ons verwaardigd mocht worden om de schuld en de oorzaak van Gods rechtvaardige weg met zichzelf en met Nederland bij zichzelf met overreding te vinden. Want, vrienden, dat zal bij elk van ons een bijblijvende gestalte moeten zijn, zal elk met vrucht recht werkzaam kunnen zijn in de nabetrachting van de grote Verbodsdag.

Wij merken daarin twee hoofdzaken aan.

- I. De oorzaak waarom de toorn van God tegen Zijn volk zeer ontstoken was, namelijk zij hadden de Heere verlaten, ten tijde als Hij hen op de weg leidde.
- II. Ten tweede spant de profeet de vierschaar in hun eigen geweten, als hij vraagt of zij er niet van overtuigd waren dat de schuld bij hen lag, zeggende: doet gij u dit niet zelf?

I. Aangaande het eerste, daarin zien wij:

- A. Het volk dat de profeet aanspreekt
- B. De trouwe behandeling: Gij verlaat de Heere uw God, ten tijde als Hij u op de weg leidt.

A. De profeet spreekt hier tot het volk van Juda. Juda was een van de twaalf zonen van Jakob, aan wiens stam heerlijke beloften waren gedaan, zoals blijkt uit: "De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt". Hierop konden zij bijzonder zien in tijden van nood. De nakomelingen van Jakob werden met de naam Israël genoemd, en ze hadden maar één koning tot na de dood van Salomo, toen ten tijde van Rehabeam de tien stammen van het huis van David werden afgescheurd. Na deze tijd hadden zij twee koningen: Jeróbeam over de tien stammen, naar Israël of Efraim genoemd. En Rehabeam over Juda en Benjamin. Hier spreekt de profeet Juda aan. Dat de profeet des Heeren woord tot Juda verkondigt, blijkt uit de koningen onder welke Jeremía geprofeteerd heeft, als Josia, Jójakim en Zedekia; daaronder behoorden Jóahas na Josia en Jóachim na Jójakim, allen koningen van Juda. Het blijkt ook uit het teken van de ziedende pot, dat alleen op Juda en Jeruzalem toegepast wordt, en uit de last die de profeet kreeg in hoofdstuk 2:2: "Ga en roep voor de oren van Jeruzalem". Maar hier schijnt een zwaarigheid, omdat in het vorige 4^e vers de profeet roept tot het huis van Jakob en ál de geslachten van het huis van Israël. Dit is de reden, omdat - na de overwinning van Samaria en de wegvoering van de tien stammen naar Assyrië - nog enigen ten tijde van Josia, hun toevlucht onder Juda genomen hadden en daar gebleven waren. De profeet behandelt dit volk getrouw. Hij zegt: "Gij verlaat de HEERE uw God, ten tijde als Hij u op de weg leidt". Hiermee brengt de profeet onder het oog wat God aan hen gedaan had. De Heere had hen op de weg geleid. We zullen ons er nu niet mee ophouden dat de handelwijze van God met een mens of volk bij een weg vergeleken wordt, want dat blijkt uit het gehele woord. We zien dat bijvoorbeeld in: "De Heere is goed en recht, daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg, Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht en de zachtmoedigen Zijn weg leren".

Laten we Gods weg en leiding met Israël eens nagaan. En mochten we daarin ook Gods weg met ons land en onszelf zien. Dat de Heere hen op de weg geleid had, door de woestijn naar Kanaän, moet niet alleen in het uitwendige verstaan worden. Maar zie hier voornamelijk Gods leiding in het geestelijke, door Zijn knechten de profeten die hen naar de hemel opleidden, en de weg der verzoening en des vredes aanwezen.

1. God had dit volk van alle volken op de aardbodem afgescheiden, uit kracht van de beloften aan Abraham, Izak en Jakob gedaan, in de oprichting van het genadeverbond. Daarvan lezen we: "Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid; des Woords, dat Hij ingesteld heeft tot in duizend geslachten. Des verbonds, dat Hij met Abraham heeft gemaakt, en Zijns eeds aan Izak. Welken Hij ook gesteld heeft aan Jakob tot een inzetting, aan Israël tot een eeuwig verbond. Zeggende: Ik zal u geven het land Kanaän, het snoer van ulieder erfdeel". En de Heere had hen tot Zijn volk gemaakt, hen op en aangenomen, Zijn Koninkrijk onder hen opgericht, het Evangelie des vredes onder hen gezonden en Zijn knechten de profeten, vroeg op zijnde en zendende, om dat hun te verkondigen. En dus was alleen bij hen de aanneming tot kinderen, de heerlijkheid en de verbonden. In dit opzicht zegt de Heere: "Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend".

2. God had dit volk verlost uit de macht van Farao, en uit de harde dienstbaarheid van Egypte. Hij voerde hen uit door een sterke hand en uitge strekte arm. Hij voerde Zijn volk als schapen, en leidde hen als een kudde in de woestijn. Ja, Hij leidde hen zeker, met een zeer verstandig beleid, doende tekenen en wonderen voor de ogen van de Egyptenaren. Omdat de Heere hen geplant had als een edele wijnstok, een zeer getrouw zaad, daarom hield God Zijn hand aan hen, en waren Zijn oog en zorgen over hen, om hen te geleiden, te bewaren en te redden.

3. Gods weg was wonderlijk, door hen door de woestijn naar Kanaän te voeren, naar Zijn beloften.

a. De Heere heeft Mozes verwekt tot hun leidsman, naast Aäron om hen te besturen, te leiden, en om voor hen als middelaar bij de Heere tussen te treden.

b. De Heere heeft hen ook een vuur en wolkkolom tot hun leiding en bescherming gegeven. Die hadden zij op de weg maar te volgen. En zij wisten daaraan, wanneer en door welke weg zij reizen moesten. Daardoor werden zij ook beschermd tegen de vijanden. Hij breidde een wolk uit tot een deksel, en een vuur om de nacht te verlichten. En toen de Egyptenaren hen achtervolgden, heeft de Heere hen droogvoets door de Rode Zee geleid, maar Farao met zijn wagens en ruiters omgebracht. De wateren overdekten hun wederpartijders; niet één van hen bleef over. Dus was Gods weg met Israël in de zee en Zijn pad in grote wateren.

c. De Heere heeft ook Zijn wet op Sinäi gegeven, nadat God op een plechtige wijze Zijn verbond met hen vernieuwd had, de wet der zeden tot een spiegel om zichzelf daarin te zien, en die dierbare schaduwwet tot hun Evangelie. Waarbij zij een lerende priester hadden, om hen langs die afbeeldingen op te leiden tot de Messias en Zijn voldoening. Ja, God heeft hun zaad in dat welgeordineerde genadeverbond ook op en aangenomen, en beloofd hun God te zijn tot in geslachten. En zo maakte de Heere aan Jakob Zijn woorden bekend, aan Israël Zijn inzettingen en rechten. Zo deed Hij niet aan andere volkeren.

d. De Heere heeft hen uit de hemel in die dorre woestijn onderhouden met brood uit de hemel, het manna, en met water uit de steenrots die hen volgde. Zij baden, en God deed kwakkelen komen, en verzadigde hen met hemels brood. Hij opende een steenrots en daaruit vloeiden de wateren die door de dorre plaatsen gingen als een rivier.

e. De Heere heeft hen ook telkens beschermd tegen hun vijanden, die het op hun leven toelagden, en om hen uit te roeien, zoals in de woestijn gebleken is in Amalek. En bijna aan het einde van de woestijn, verbrak God nog Sihon, de koning van Hesbon, en Og, de koning van Basan, aan deze zijde van de Jordaan.

f. Toen heeft de Heere hen op een wonderbaarlijke wijze door Jozua, die God in de plaats van Mozes verwekt had, droogvoets door de Jordaan geleid in Kanaän. Hij heeft de wateren opgebonden, en toen ze daar door waren, weer doen heenvlieten. Hij heeft ook de Kanaänieten in hun hand gegeven en die voor hun aangezicht verslagen, zoals direct bleek hoe God in Kanaän voor hen streed, in Jericho en Ai. En ook hoe God hen in dat land beschermd tegen machtige vijanden, reuzen, Enakskinderen, die de Heere in Zijn wijsheid daar overgelaten had. Hij beloofde die zelfs uit te roeien, maar allengskens, om hun nuttig te zijn en tot vernedering te dienen.

4. God had dus op een oneindige wijze Zijn lankmoedigheid over hen uitgestrekt, en Zich betoond zoals Hij Zijn Naam voor Mozes uitgeroepen had: "HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid".

En dat tegen al de vreemde lusten en hunkeringen naar Egypte, tegen al hun twistingen tegen de Heere, tegen hun gruwelijke boosheden en tegen de verachtingen van de rijkdommen van Gods lankmoedigheid aan, was Gods lankmoedig. Omdat er een eeuwigheid in Gods lankmoedigheid is, verdroeg de Heere het vele jaren over hen, en betuigde tegen hen door Zijn Geest, door de dienst van Zijn profeten. God gaf hun telkens tijd en wachtte om hen genadig te zijn. Hij stelde Zijn toorn uit door het bedreigde kwaad af te wenden als het bang was. O, wat was die oneindige bewaring groot, in die grote en vreselijke woestijn, waar vurige slangen en scorpioenen waren. En wat is het niet zichtbaar gebleken in Kanaän, hun ganse leven door?

5. God gebruikte allerlei middelen als zij afgeweken waren, om hen naar de Heere te doen wederkeren. Maar het had meestal geen uitwerking, zodat de Heere zeggen mocht, als: "Waartoe zoudt gij meer geslagen worden, gij zoudt de afval te meerder maken, het ganse hoofd is krank en het ganse hart is mat". Toen heeft God hen weer overladen met allerlei zegeningen. Hoe blijkbaar was Gods zegen menigmaal in hun wapenen, bijzonder onder de regering van David en Salomo. Toen de Heere Salomo rust gegeven had van zijn vijanden, ging hij de Heere een huis bouwen. En daarin heeft God hen Godzalige profeten, priesters, rechters en koningen gegeven. Wat hebben die heerlijke dingen van de Christus gesproken. Wat moest hun hart door zulke dingen niet achter de Heere getrokken zijn. God zocht hen te doen wederkeren door vermaningen en waarschuwingen van Zijn knechten waarvan de geschriften der profeten vervuld zijn. Terecht mag Mozes Israël wel zegenen: "Welgelukzalig zijt gij, o Israël, wie is u gelijk? Gij zijt een volk, verlost door den Heere, het schild uwer hulp, en die een zwaard is uwer hoogheid; daarom zullen zich uw vijanden u geveinsdelijk onderwerpen, en gij zult op hun hoogten treden". En mag de Heere Zelf niet zeggen: "Wat is er meer te doen aan Mijn wijngaard, hetwelk Ik aan hem niet gedaan heb?" En: "O, Mijn volk, wat heb Ik u gedaan?"

B. Maar hoe gedroeg Israël zich nu tegen de Heere? De tekst zegt: "Zij verlieten den Heere, hun God, ten tijde als Hij hen op de weg geleid had". De Jehovah, de Onveranderlijke, Die is, Die Hij is en worden wil Die Hij is, en dat voor Israël. Ja, de Elohim, de Drie-enige Verbondsgod van Israël, Die de God des eeds was. Waarmee zij allen in het Verbond gekomen waren, de een in waarheid de ander uitwendig. Ja, die God, Die Zich al hun dagen zulk een goedgeoed God betoond had, en hen zo wonderlijk en goedertieren geleid had. Zij verlieten de Heere, hun God. Waarin bestond die verlating?

1. Zij erkenden de Heere niet in Zijn bijzondere reddingen en leidingen, in en door de woestijn, noch in de weldaden die Hij aan hen bewezen had in Kanaän. God heeft het toch gedaan om Zichzelf, tot eer van Zijn grote Naam. Maar vrienden, ze hebben God, hun Maker en Weldoener ondankbaar verlaten. Zij hebben Hem niet geprezen, ze zijn Zijn daden vergeten. Wat is dat een schrikkelijke zonde. Als ze maar de minstetegenspoed kregen, stonden ze direct op tegen Mozes en Aäron, zeggende: "Och, dat wij in Egypte gestorven waren door de hand des Heeren, toen wij bij de vleespotten zaten". Zij werden daarom terecht genoemd een wederspannig geslacht, een geslacht dat zijn hart niet richtte en welks geest niet getrouw was met God.

2. Zij verlieten de Heere zodra ze uit Egypte geraakt waren, door de Rode Zee gevoerd, en zodra God Zijn wet op Sinai gegeven had, door het maken van een gouden kalf. Zij zeiden dat dit hun goden waren, die hen uit Egypte hadden opgevoerd, waaraan Aäron zelf ook schuldig stond en dit werk onder zijn bestuur geschiedde.

3. Zij verlieten de Heere ook in de woeste en huilende wildernis, in een land van kuilen, waar veel gevaren waren. Een land van dorheid en schaduw des doods, waar spijs en drank ontbrak, waar geen water was en de schrik des doods hen gedurig aangreep. Een land waar geen mens doorging vóór Israëls komst. Daar onderhield de Heere hen. Hij gaf hun water uit een steenrots, die hen volgde. En dat kostelijke manna, dat brood der machtigen. Maar ze verzochten God en begeerden spijs naar hun lust. Zij zeiden: "Zou God een tafel kunnen toerachten in de woestijn? Ziet, hij heeft de rotssteen geslagen dat er water uitvloeide en beken overvloedig uitbraken, zou Hij nu ook brood kunnen geven? Zou Hij Zijn volk vlees voorbereiden?" En wat deden zij verder? Zij verachtten het dierbare manna, en prezen het vlees, de vis, de komkommers, de pompoenen, de ajuin en het knoflook van Egypte. Deze zonde was zwaar. God sloeg hen met een zware plaag, en allen die belust waren geweest, stierven met het vlees nog tussen hun tanden, eer het gekauwd was.

4. De tien stammen verlieten God toen ze zich van het huis van David afscheurden, waaraan de Heere Zich verbonden had. Ze dienden de kalve ren te Dan en Bethel, en werden hoe langer hoe verharder en onvruchtbaarder.

Zij gingen dus goddeloos van God af, tot de maat van hun ongerechtigheden vol was, en God Zijn toorn openbaarde.

5. Juda en Benjamin verlieten de Heere, wanneer zij hun zuster Samaria rechtvaardigden om al de gruwelen die zij gedaan had. De Heere verwierp de tent van Jozef en verkoos de stam van Efraïm niet, maar de stam van Juda en de berg Sion, die God liefhad. Daartegen Zondigde Juda en stelde ook de dag des kwaads ver.

6. Dit verlaten van de Heere hun God was algemeen. De priesters vroegen niet: "Waar is de Heere?" En dat waren juist degenen die gesteld waren om dat wijken van God te voorkomen, door het volk de weg van vernedering te leren, en zo tot God te doen terugkeren. Maar ze konden gemakkelijk dragen dat God hen verliet. Het waren blinde leidslieden der blinden. Ook de profeten profeteerden door Baäl, en wandelden naar dingen die geen nut deden. Zij pleisterden met loze kalk, ze voorzegen leugen, en zeiden: "Alzo zegt de Heere." Maar de Heere had nietgesproken. Zij vermengden zich met de heidenen, en dienden hun goden, en die werden hun tot een strik. Daarbij hadden ze hun zonen en dochteren aan de duivelen opgeofferd; ze dienden de Baalim en Astaroth. Ze leefden in overspel, bloedschanden en hoererijen. Gods toorn ontstak menigmaal over deze zonden, en dan gaf God hun in de handen van hun vijanden. Maar als zij in de benauwdheid tot God riepen, verloor Hij hen weer uit hun angsten. Zij echter weken weer af, en verlieten de lankmoedige God. Zij verwekten de Heere tot toorn en tergden Hem met hun ongerechtigheden en verlieten de Heere hun God.

7. Tenslotte is hierin nog op te merken dat in de tekst niet staat: "Doordien gij den HEERE, uw God hebt verlaten..." Maar het staat in de tegenwoordige tijd: "Doordien gij den HEERE, uw God verlaat..." Dat geeft te kennen de dodelijkheid en ongeneeslijkheid van die hartenplaag onder Juda. Het was hun levenswerk geworden om God, hun Maker en Weldoener te verlaten. De verzwarende omstandigheid van hun verlaten was, dat zij de Heere hun God verlieten ten tijde als Hij hen op de weg leidde. Dus niet alleen toen God hen in de woestijn door vuur en wolkkolommen leidde, maar vooral toen Hij Zijn profeten zond die aanhoudend de weg des vredes en der verzoening, de weg naar de hemel aanwezen.

Hierin ligt dus de zwaarte van de zonde opgesloten.

1. Zij verlieten God dus, toen de Heere met woorden, eden en daden toonde dat Hij het goed met hen voorhad. De Heere had met ingewanden van ontferming gesproken: "Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in Mijn wegen gewandeld had". Hij had hen vriendelijk genodigd, hoe slecht zij het er ook afgebracht hadden. "Al hebt gij met vele boeleerders geboeleerd, keert nochtans weder tot Mij, spreekt de Heere".

2. Daarom kunnen we zien dat zij veel waagden door God te verlaten, terwijl de Heere hen op de weg leidde. Hierin was een groot gevaar. We weten allen hoe het ook in onze tijd gesteld is. We zien voor onze ogen dat het ogenblik dat voorbij is, in eeuwigheid niet weerom komt. De tijd is onzeker. Zie hoe snel God de levensdraad afspint. Zie ook dat alle tijden geen vindenstijden zijn, en dat de Heere de mens kan overgeven aan het goedgevoelen van zijn hart. Daarom was het een zeer hachelijke zaak God te verlaten, toen Hij hen op de weg leidde.

3. Zien we tenslotte nog dat in deze woorden nog wat meer ligt opgesloten, namelijk om God te verlaten toen Hij hen op de weg leidde.

a. Een uiterste afkerigheid van God, of grote boosheid. Het wordt ook welgenoemd een goddeloos afgaan van de Heere.

b. Een verachting en versmading van Gods Woord en knechten. We lezen: "Zie toe, dat gij Dien, Die spreekt, niet verwerpt". Als Gods knechten zeggen: "Hoor naar het geluid van de bazuinen", maar als er dan geantwoord wordt met woord en daad: "Wij zullen daarnaar niet luisteren", is dit een teken van genadeloos zijn. Daaronder behoort ook een versmading van de waarschuwingen, een verwerpen van de tucht, de woorden van vermaning en bestraffing achter zijn rug te werpen.

c. Het is ook een verbreken van het verbond, als God de mens terecht wil brengen en tonen de getrouwe God te zijn, maar als de mens niet geholpen of door de Heere geleid wil worden. Dat is alle banden te verscheuren.

d. Tenslotte ligt er ook een verschrikkelijke hardnekkigheid en verharding van het hart, die zware verblinding tot gevolg heeft en dodelijke zorgeloosheid uitdrukt. "Een man die dikwijls bestraft zijnde, zijn nek verhardt, zal schielijk verbroken worden, dat er geen genezen aan is". Dit heeft ook zijn waarheid in een volk. Zulk een volk heeft zware oordelen te wachten, als de maat van hun ongerechtigheid vol is. Ziet vrienden, zover was het nu met Juda gekomen.

Mochten wij onszelf en ons Nederland, er als in een spiegel in zien.
En hiermee gaan we over tot onze tweede hoofdzaak:

II. Nu spant de profeet de vierschaar in hun eigen geweten, als hij vraagt of zij er niet van overtuigd waren dat de schuld bij hen lag, zeggende: doet gij u dit niet zelf? Deze zaken geeft de profeet aan het eigengeweten van Juda over. Hij laat hen zelf oordelen of de oorzaken van alle zware oordelen van God niet bij hen waren tot hun vernedering. Hij vraagt dan: "Doet gij u dit niet zelf?" Hierin beschouwen wij eerst de oordelen die op Juda en het huis van Israël reeds rustten en ook die nog boven hun hoofd hingen, als een gevolg van het verlaten van de Heere, ten tijde als Hij hen op de weg leidde. Deze oordelen zijn een gevolg van zulke misdragingen tegen de goeddoende God. Zie eens hoe te allen tijde Gods weg is. Namelijk om een volk zwaar te bezoeken dat de Heere met allerlei zegeningen begunstigde, dat Hij veel heeft laten waarschuwen, maar dat ondanks alles de Heere verlaat.

Let hierbij op het volgende.

1. Dit ziet men al in de eerste wereld. God zond Noach, de prediker der gerechtigheid, tot dat boze geslacht. Ja, Christus predikte door hem. Maar toen zij niet wilden horen, zijn vermaningen verachtten, ja zelfs het bouwen van de ark in de wind sloegen, kwam de zondvloed en verdelgde ze allen.

2. We zien het ook in Sódóm en Gomórra. God had Lot daarheen geschikt, die dag en nacht zijn rechtvaardige ziel kwelde door het zien en horen van hun onrechtvaardige werken. Lot, die hen ook menigmaal gewaarschuwd zal hebben, zoals uit hun eigen zeggen blijkt. Maar toen zij hem niet wilden horen, en zijn bestraffingen achter hun rug

wierpen, kwam God met vuur en zwavel uit de hemel, en verbrandde hen, en keerde hen om.

3. Dit zien we ook in Israël. Zodra ze verlost waren uit Egypte, en de handen van Farao ontkomen door de Rode Zee, en God hen Zijn heiligste wetten gegeven had, verlieten ze God door het oprichten van een gouden kalf, dat zij daar dienden in navolging van de Egyptenaren onder de gedaante van een os. O, wat ontbrandde Gods toorn als een vuur. God wilde hen verdelgen, maar Mozes stelde zich tussen de Heere en het volk, en verbood de Heere, zodat God met het ganse volk geen voleinding maakte. Het verlaten van de Heere had dit zware gevolg, dat ieder zijn zwaard aan zijn heup moest gorden, en ieder zijn broeder, vriend en naaste doden, zodat er op die dag vielen omtrent drieduizend man.

4. Zie het ook bij de tien stammen, toen zij zich afgescheurd hadden van Juda en Benjamin. Toen Jeróbeam, hun koning, hen deed zondigen met de offerdienst van de kalveren te Dan en Bethel. Toen hij de zonden van Levi verstootte, en priesters maakte uit de geringsten van het volk, en dat tegen alle waarschuwingen van de profeten. Schrikkelijk waren de woorden die de koningin uit de mond van Ahia hoorde. Het gevolg van die zonden was, dat alle koningen van Israël uit de beker van Gods toorn moesten drinken. Toen de maat van hun ongerechtigheid vol was, en zij hoe langer hoe verharder en onvruchtbaarder onder de genademiddelen geworden waren, zond God de Assyriërs, de roede van Zijn toorn, tegen dat huichelachtige volk. God liet hun land verwoesten en hen wegvoeren tot aan het einde van de aardbodem. Tot op de dag van vandaag weet men nauwelijks of er een overblijfsel is van dat machtige volk, en zeker niet waar zij zich ophouden.

5. We zien het ook bij Juda en Benjamin, die voor hun ogen zagen wat God aan de tien stammen gedaan had. En hoe God hen nog spaarde, zoals Asaf het uitdrukt: "Hij verwierp de tente Jozefs, en de stam Efraïms verkoos Hij niet, maar Hij verkoos de stam Juda, den berg Sions, die Hij liefhad". Maar ondanks de waarschuwingen van de profeten, en wel bijzonder van Jeremia in ons teksthoofdstuk, stelden zij de dag des kwaads verre, en zij rechtvaardigden hun zuster Samaría en vertoornden God door gemeenschap te hebben aan de zonden van hun zuster. En dat ondanks de waarschuwingen van de profeet Jeremia, die zei: "O, mijn ingewand, mijn ingewand, ik heb barensweeën, o wanden mijns harten! Mijn hart maakt getier in mij, ik kan niet zwijgen, want gij, mijn ziel, hoort het geluid der bazuin, en het krijgsgeschrei. Wast uw hart van boosheid, o Jeruzalem, opdat gij behouden wordt". Maar ondanks die vermaningen hoorden zij niet; zij verlieten de Heere. Daarom zegt God: "Daar zal Mij een wind komen, die hun te sterk zal zijn. Nu zal Ik ook oordelen tegen hen uitspreken. Zie, hij komt als wolken, en zijn wagens zijn als een wervelwind, zijn paarden zijn sneller dan arenden, wee ons, want wij zijn verwoest". En wat was het gevolg? De koning van Juda, Zedekía, werd door de Babyloniërs gevangen, verblind, en met gans Juda en de overgeblevenen van de geslachten van Israël, naar Babel weggesleept. En Jeruzalem, die schone stad, die vorstin onder de landschappen en volmaakt in schoonheid, werd met die heerlijke tempel verbrand, en haar muren omvergeworpen. In verder?

Toen zij na de 70-jarige gevangenis uit Babelterugkwamen, en dezelfde boze weg insloegen, de godsdienst verbasterden, en zich weer met vreemde volkeren in het huwelijk vermengden, liet God hen alweer waarschuwen door de vorst Nehemía. Gods zond nog meer andere profeten, waaronder ook Maleáchi was. Maar weer verachtten zij de Heere, en spatten uit in verachting van God, Zijn Woord en Zijn knechten. Hoe menig oordeel is op hen gevallen! Tot eindelijk, nadat zij de Heere der heerlijkheid gekruisigd hadden, en geroepen hadden: "Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen", stad en tempel zijn verwoest door Titus Vespasianus. Dit was in de heilige voorzienigheid aan de afgang van de Olijfberg, waar Jezus de stad naderde, en over haar weende. Daar sloegen de Romeinen nu hun leger neer, daar zitten nu nog die beminden om der vaderen wil, dat oude volk van God, zonder Efod, zonder Terafim, zonder opgericht beeld. Maar vrienden, mochten wij hieruit leren dat God, Die de natuurlijke takken niet gespaard heeft, ook ons niet sparen zal. Zie maar hoe Gods weg in alle tijden geweest is. God bracht zware oordelen over een volk dat Hij op Zijn weg leidde, maar dat de Heere verliet. Omdat God rechtvaardig is!

Maar al komt het niet altijd tot lichamelijke oordelen, dan rusten op een volk of mens die God verlaat, ten tijde als de Heere het wèl met hem voorheeft, deze oordelen.

1. God wijkt met Zijn genadige inwoning en tegenwoordigheid van zulk een volk. Zulk een volk raakt zijn heerlijkheid en sieraad kwijt. Ze worden hoe langer hoe minder belangrijk voor hun vijanden. Als hun schaduw van hen geweken is, zijn ze als een blote kudde geiten.

2. Zulk een volk heeft zware verhardingen te wachten. Zware verblindingen in de zonden, zodat het dan overal heen kan. Waar men tevoren nog bekommering over had, zondigt men nu voort zonder klopping. Dan is het: "Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild. Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelden in hun raadslagen".

3. Zulk een volk heeft alle voorspoed in Gods ongunst en toorn, zelfs de minste slagen en oordelen. Het heeft alle oordelen te wachten, die God door Zijn knechten uit Zijn Woord over hen heeft uitgesproken. Zulk een volk zegt met woorden of in hun hart, tegen de waarschuwingen van Gods knechten: "Hij profeteert van vele dagen, zijn gezicht is van verre tijden". Maar vrienden, komen de oordelen zo blijkbaar niet, en gaat een strafbaar volk naar het schijnt ongestraft heen, o, dat is het zwaarste oordeel! Paulus noemt dat een toorn vergaderen als een schat. Als het besluit zwanger is, dan is er nog vermanen aan en dan is het nog tijd om zich te bekeren. Maar als het baart, o, dan is er geen genezen meer aan. En vrienden, als kaf gaat de dag voorbij.

4. Zulk een straf en zonde worden nog erger na de bid of dankdagen. Zo'n dag alleen uiterlijk waarnemen zonder dat men die wil achtervolgen met hervormingen van zijn hart, zijn huis, zijn gezin en beroep, maakt de toestand van een mens of volk nog erger. Tegen mensen die hun afgoden aan de hand willen houden, zegt de Heere: "Breng niet meer tevergeefs offer; het reukwerk is Mij een gruwel, het bijeenroepen der vergaderingen vermag ik niet, het is ongerechtigheid, zelfs de verbodsdagen".

5. De Godzaligen onder zulk een volk kunnen daar niet meer zo tussentreden. Zij weten niet waar ze beginnen moeten. Het ganse hoofd is krank, het ganse hart is mat. Ook al hebben ze het voor zichzelf nog goed, en al gevoelen ze vrede in Gods ogen, als ze echter voor het volk willen opkomen, dan sluit God toe, en rookt Hij tegen het gebed. Maar die zijn dan meestal vol van de grimmigheid des Heeren, en van de schelding huns Gods. En dus moeten zij het dan laten, en aan de Heere overgeven, wachtend op Gods tijd dat de Heere eens opstaat, Zijn vijanden bekeert of verstroot, en dat er dus van de hemel verandering komt.

6. Tenslotte, ieder mens die God verlaat terwijl God hem op de weg leiden wil, heeft te wachten dat hij verbroken zal worden. Of hij heeft een nare ontwaking op het sterfbed te wachten. Of, als hij zorgeloos sterft zoals hij geleefd heeft, als slapende in het opperste van een mast, in het midden van een woedende zee, dan heeft hij te wachten om wakker te worden in een eeuwige duisternis. O, vrienden, wakker te worden in de hel, dat zal wat te zeggen zijn. In één ogenblik voor eeuwig van zijn heil verstoken. En daar een worm hebben, die niet sterft, en een vuur, dat niet uitgeblust wordt.

Zie, al deze oordelen hangen boven het hoofd van een volk of mens die God verlaat terwijl de Heere hem op de weg leidt. Nu wil de profeet Juda en ieder mens bij de oorzaak van die oordelen bepalen. Daarom vraagt hij: Doet gij u dit niet zelf, doordien gij den HEERE uw God verlaat, ten tijde als Hij u op den weg leidt?"

1. In deze spreekwijze ligt de waarheid van die zaak opgesloten. Zij is dus sterk bevestigend. Het betekent dus: "U doet het uzelf aan, het is uw eigen schuld. Of, de Heere heeft u dat gedaan, en zal u dat doen, omdat u Hem verlaten hebt. U alleen bent de oorzaak van de oordelen van God die op u rusten en die u boven uw hoofd hangen, omdat u Gods gunst van u afweert".

Het komt alles uit op een: Waren er geen zonden, dan waren er geen plagen. En daarom: Wat klaagt dan een levend mens (aangaande de oordelen en straffen) een ieder klage vanwege zijn zonden. Dat betekent: Hij klage liever over de oorzaken.

2. Door dit vraagsgewijs voor te stellen, overtuigt de profeet de verlaters van de Heere, van de rechtvaardigheid van God en de billijkheid van Zijn weg. Job zegt: "Verre zij toch de Almachtige van onrecht, ook waarlijk God handelt niet goddeloos, en de Almachtige verkeert het recht niet". De profeet toont de billijkheid van Gods weg, als hij het aan het oordeel van de mensen overgeeft, teneinde het geweten spreken mocht, en die ziel of dat volk overtuigd mocht worden dat de schuld bij hen ligt. O, vrienden, dat zou groot zijn, als de schuldige mens zijn schuld eens zag, en de Heere toeviel, en als hij uitriep: "O, het is mijn schuld van alles wat mij, ons land, en de kerk overkomt; ik alleen ben de oorzaak".

3. Door deze vraagsgewijze voorstelling wil de profeet de verlaters van de Heere brengen tot de belijdenis dat de oorzaak bij hen ligt. Hiervan is een mens zo ver vandaan, als de hemel van de aarde. Vrienden, het is genade als iemand dat krijgt. Het is de zegen, waar ieder naar staan moet, namelijk dat hij zichzelf en zijn schuld eens zien mag. Maar hij is daar zo onnoemelijk ver vanaf. Och, dat God hem erbij bepalen mocht, om uit de diepte van zijn schuld eens werkzaam te worden. Dan worden de zonden zwaar en de plagen licht. Langs die weg kan het licht opgaan in de duisternis.

Toepassing

A. Vrienden, zijn deze woorden niet gepast in een tijd als deze? God toont ons dat Hij de inwoners van Nederland, in het algemeen en elk van ons in het bijzonder op Zijn weg wil leiden, door weer een dag ter bekering te geven, dat uiterste middel tot herstel. Zodat het einde van een verbodsdag was, dat de vijanden beefden toen zij hoorden dat er een verbodsdag was uitgeschreven omdat God voor Nederland te velde trok en streed met water, weer, wind, stof van de aardbodem, of door inwendige verschrikking die Hij in het hart der vijanden gaf, zodat zij voor het geritsel van een blad beefden. Och vrienden, zij behoeven voor onze biddagen nu niet zo benauwd te zijn. Wij hebben echter te beseffen dat wij nog leven, en ieder heeft gelegenheid om de zaken in zijn persoon, huis, geslacht en stand op te nemen zoals zij zijn. Wij hebben het gisteren mogen horen wat die de wacht op Sions muren is toevertrouwd, wat God aan ons Nederland gedaan heeft. Hoe de Heere het verkoren heeft om uit dit land Zijn volk te verzamelen, en krachtig te roepen uit het rijk der duisternis tot het Koninkrijk van Zijn Zoon. Hoe God het met ons gemeend heeft. Wij hebben ook mogen horen, het is ons voor ogen gesteld, hoe wij het tegen de Heere gemaakt hebben, wat wij vergolden hebben, onze verlaten van Hem ten tijde als Hij ons op de weg leidde. Ook hebben wij mogen horen tot onze vernedering en ontwaking, wat wij te wachten hebben, en hoe het onze eigen schuld is, hoe wij zelf oorzaken zijn van de oordelen die op ons rusten en die boven ons hoofd hangen.

Vrienden, is het niet groot, dingen nog te mogen horen? Het is waar, menigeen heeft niets gehoord en niets gezien, omdat hij dood is. Het zijn echter middelen die God, als het Hem behaagt, tot ontwaken kan gebruiken. De Heere heeft ons op de weg geleid. Vrienden, leg er toch uw hart eens bij! Wanneer verlaat een mens de Heere, ten tijde als Hij hem op de weg leidt?

1. Als hij de instellingen van God verlaat, waaraan de Heere Zich verbonden heeft. Als hij de hoogachting voor Gods bevel kwijtraakt. Dat is grote trotsheid, en daarvan is geen goeds te wachten. Of als hij de bestraffing niet kan verdragen, en die achter zijn rug werpt. Dat zijn zware zonden. Dan verlaat hij de Heere als God hem nog genademiddelen geeft. Dan hoort hij niet naar zijn bestraffers en wendt hij zijn oor af van zijn leraars.

2. Als hij op de Verbodsdag opkomt alsof hij onder Gods volk behoort, maar geen gedachten heeft om iets van zijn zonden en afgoden waaraan zijn hart vastzit weg te doen. Vrienden, weet u niet - hetzij hij het weet of niet weet - dat elk gekomen is onder de vloek en onder de eed, want hij heeft erin toegestemd. Hervormd hij nu niet, wil hij nu geen woord houden, dan verlat hij de Heere ten tijde als God hem op de weg leidt.

3. Als een mens inwendig haat en afkeer blijft houden tegen Gods volk, die het heilige zaad en steunsel van het land zijn. Vrienden, dat is een mens in zijn natuurstaat. Als er een toenadering tot God komt, kan het niet anders of men krijgt Zijn volk lief. Of, wat nóg een trap hoger gaat, wanneer men die vervolgt en zoekt uit te roeien; dat is gelijk de Joden deden. O, vrienden, denkt u dat het nu beter gaan zou als Jezus op aarde was? Meent u dat ze nu ook niet roepen zouden: weg met Deze!? En een discipel is niet meerder dan zijn Meester. Dát is God verlaten!

4. Als een mens inwendige kloppingen des Geestes tot zijn overtuiging krijgt, zodat hij bevreesd wordt dat zijn weg niet goed is, maar zich daartegen verzet. Vrienden, dan is het menigmaal Gods tijd om een mens tot zichzelf te brengen en te bekeren. Maar als hij dan niet volgen wil, verlaat hij de Heere, als Hij hem op de weg leidt.

5. Als een mens begerig is geworden naar het heil, zijn eeuwige staat grondt op een tekst die hem te binnenkomt, of op blote verbeelding of verschijning buiten het Woord. O, vrienden, dat is dodelijk. Wie weet of de wateren van vrije genade ooit zo hoog nog zullen gaan! Zulk een plaats kan zijn nut hebben als men er recht mee voor de Heere werkt, maar daarop te gaan neersitten, is God verlaten als Hij hem op de weg leidt.

6. Als hij met zijn ziel geen werk gekregen heeft of behoudt. Dat behoort onder het verlaten van de Heere als Hij u op de weg leidt. U zult vragen: Waaraan weet ik, of ik er al recht werk mee gekregen heb?

a. Is uw hart oprecht geweest met God, dan zult u niet één enkele zonde of afgod in huis aangehouden hebben. Dan zult u dezelfde man of vrouw niet blijven. Dan zult u niet zeggen: "Het komt op die kleinigheden niet aan", maar dan zult u in uw hart hebben om te hervormen. Dit is een klaar bewijs: Waar de ark van God in huis of hart komt, daar valt Dagon.

b. Dan zult u geweend hebben, al is het altijd niet met uitwendige tranen, wanneer u uw zonden hoorde noemen, en de afgoden waaraan uw hart vast zat. Er is een scheiding gekomen tussen uw ziel en de zonde. Vrienden, lijkt dat vreemd? Leest dan maar eens Ezra: Als Ezra alzo bad en als hij deze belijdenis deed, wenende, en zich voor Gods huis nederwerpende, verzamelde zich tot hem uit Israël een zeer grote gemeente van mannen, vrouwen en kinderen; want het volk weende met groot geweend.

c. Dan zult u geen grotere lust hebben, dan met God een verbond te maken tegen al uw zonden, en liefste boezemzonden en afgoden.

d. Hieraan zult u het ook kunnen weten of uw werk oprecht is, wanneer u meer gruwelen begint te zien dan deze. En als u van de takken, de zondige daden, gevoerd wordt tot de wortel, het zondige hart. En als u buiten Jezus rusteloos wordt, en bevreesd voor uzelf als anderen u van vrede spreken. Dan ligt het bij u als bij David: "Zeg Gij tot mijn ziel: Ik ben uw heil". Dan zal het werk van God zijn eigen kenteken en getuigenis met zich meebrengen: Die in den Zoon gelooft, heeft het getuigenis in zichzelf.

Vrienden, wat een heerlijke gevolgen het zou hebben, als ieder bij zijn zonden kwam, en niet langer twistte met het verval in kerk en huis, en met de oordelen van God.

1. Dan zou de eeuwige lankmoedigheid recht gezien en erkend worden. Ieder zou leven om God te rechtvaardigen, en droefheid hebben naar God over zijn zonden, en van daar zou er een geroep opgaan naar de hemel. Dan zou men niet meer streng zijn arbeid eisen gelijk de Joden, maar met de hoofdman roepen: "Heere, ik ben niet waardig, dat Gij in mijn huis of hart komt".

2. Dan zou ieder lust hebben om zijn hart, zijn huis en gezin te hervormen. In de kerken zouden de voorgangers in beweging zijn, en met het hart roepen om meer en meer ontdekking. Dan zou een mens zo bekommerd niet zijn, dat zijn afgod aangeroerd wordt: men zou daar juist naar verlangen. Dan zou er nog wel een priester gevonden worden, die het wetboek dat verloren was, nog niet vergeten was.

3. Dan zouden de hoogten van Baäl worden afgebroken. Ieder heeft immers zijn Dagon. Maar Dagon zou zijn kop verliezen. O, wat een voden zouden er geworpen worden voor de mollen en vlermuizen.

4. Dan zou men ook de vrees kwijtraken dat men dit niet kan uitvoeren, omdat de stroom zo sterk is waartegen men moet oproeien. Zulk een zou meer door het geloof werken. Want vrienden, het is toch Gods werk. Dan zou de ziel meer afdrijven van het eigen, en meer met de hemel werken. Dan zou ieder er naar staan, om in al zijn doen en laten Gode welbehaaglijk te zijn, en niet om mensen te behagen.

5. Dan zou elk in zijn stand gevonden worden om in al zijn doen en laten Gode welbehaaglijk te zijn; en niet om mensen te behagen. En de rechterhand des Allerhoogsten zou dan ook in- en uitwendig met het land en de kerk in het algemeen en met elk bijzonder veranderen. Maar vrienden, mag men niet zeggen? Wie zal leven als God dit doen zal? O ja, als er maar geloof was. Alle dingen zijn mogelijk degene die gelooft.

Zie eens welke nare gevolgen het zal hebben als ieder mens na de Biddag dezelfde blijft.

1. Er is geen vrede te wachten, al roept de gehele wereld van vrede, ja van een vrede zo bestendig in geheel Europa. De Bijbel zegt: daar is geen vrede te wachten. Toen Joram aan Jehu vroeg: is het vrede?, zei hij: "Wat vrede, zolang de hoererij van uw moeder Izébel en haar toverijen zoveel zijn?" Ja, het tegendeel is te vrezen. Als er geroepen wordt: vrede zonder gevaar, dan zal een haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensood een bevruchte vrouw, en zij zullen het geenszins ontvliden.

Daar is ook geen inwendige vrede te wachten als men openbaar met God in oorlog staat. En vrienden, als God het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk als voor een mens alleen?

2. Dan is er meer afbreking in de toorn te verwachten. O, wat moesten ouders - al hadden ze zelf geen lust om God te zoeken - het niet doen uit liefde tot hun kinderen, het volgend geslacht! Wij zien in Gods Woord dat zelf op een uitwendige Ninevitische vernedering Gods toorn werd opgebonden. En die daarmee al begonnen bent, God mocht u wat meer geven dan u begeert: ook genade in uw hart!

3. Ja vrienden, daar is eindelijk te wachten een wind van oordelen die ons land te sterk zal wezen, dat God des berouwens moede zal worden. En als de dag van de toorn des Heeren komt, dan is het te laat, dan zal Nederland nacht worden. En daarom: "Doch zo het kwaad is in ulieder ogen den Heere te dienen, zo kiest u heden wie gij dienen zult, maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den Heere dienen". Dat God er genade toe geve, dat die er lust toe hebben "Amen" zeggen mogen in des Heeren sterkte.

B. Mochten die zielen er eens wat van meenemen, die het om waarheid in het binnenste te doen is. Die God en Christus, en de heerlijkheid van Zijn dienst in het oog gekregen hebben, en uit de wereld en de zondedienst zijn gestapt. Vrienden, hebt u al wat gezien van de banden die u nog van de Heere scheiden? Hebt u al gezien wat de oorzaak is dat u het getuigenis van God over uw werk blijft missen? O, de Heere helpe u recht in de laagte, om uit de diepte te leren roepen. En dat u daar ook bewaard mocht worden, want het hart is zo ellendig, het kan daar niet lang blijven. Maar het móet daar blijven, zal Jezus en de weg van vrije genade recht dierbaar worden. Roep dan toch om meer ontdekking, en dat Jezus Zijn hand eens aan u leggen mocht. U weet wel wat er staat: "Het is vanouds niet gehoord, wat God doen wil dien, die op Hem wachten".

C. Dat Gods volk eens mocht zien wanneer zij de Heere hun God al verlaten, als Hij hen op Zijn weg leidt.

1. Als zij zo ongelovig zijn en werken, zich zo gewennen om Gods goede woorden van zich af te keren. Het is waar, men kan door toegeven het zover gebracht hebben, dat er nu geen opkomen aan is. O, dat is zo nadelig. Krijgt u een woord en meent u het onderwerp van zulk een belofte niet te zijn, werk dan echter met dat woord en breng het voor de Heere. God mocht het licht langs die weg eens doen opgaan.

2. Als zij niet waken in de strijd tegen de zonden, of als zij langs verkeerde wegen werken om de zonden te doden door redeneringen. En als zij het niet zoeken door het lichaam der zonden voor de voeten van de Heere Jezus te brengen, langs de weg van rechtvaardigmaking, en door de dood van Christus door het geloof aan hun ziel te brengen tot doding. Paulus zegt dat het door de Geest geschieden moet.

3. Als zij de tucht niet liefhebben, dan is het naar gesteld, hoewel dit kwaad zeer groot en algemeen is. Dan onttrekt men zich uit Gods weg om heiliger en beter te worden.

4. Als zij veel van de aarde innemen. Dan staat Baal tegenover Christus, Dagon tegen de ark. Wat de één verliest, wint de ander.

5. Als God hen leiden wil door kruisen en drukwegen, en zij niet willen geleid zijn. Als het hart daarentegen hoog in plaats van laag wordt.

6. Tenslotte als zij van het nauwe pad afraken, van door de Geest geleid te worden in zichzelf, in hun machteloosheid en zondigheid, om uit die diepte zo te werken. Daar alleen is Jezus en de vrije genade recht dierbaar, en daar alleen kunnen zij lasten van land en Kerk en van anderen dragen.

Tenslotte dit laatste nog tot moed voor Gods volk dat lust heeft op de staan, en de handen aan het werk te slaan.

1. U mag bespot worden, omdat u het zo nauw neemt. Zij mogen u tot een roef stellen, omdat u van het kwade probeert af te wijken. Maar u zult daarbij veel inwendige vrede hebben. U hebt de Heere, uw God, aan uw zijde, en Zijn Woord is met u. Geef het alles maar in Zijn handen, Hij zal op Zijn tijd uw verantwoording wezen.

2. Dan zullen de belofte u toebehoren, om in een tijd van algemene oordelen in de binnenkamers geleid en bewaard te worden, totdat de gramschap overga.

3. Vrienden, de rust is voor u aanstaande. O, wat zult u in Zijn kracht rusten van alle moeilijkheden hier beneden. Van zonden, ongeloof en uw ellendig strijden. De dagen van uw treuren zullen een einde nemen, en eeuwige blijdschap zal op uw hoofd wezen, terwijl de verschrikkingen eeuwig voor de goddelozen aanstaande zijn.

Tot uw besturing en opwekking nog het volgende:

1. Zoek daarom met uw zonden in Jezus' eeuwige gerechtigheid te schuilen. En met uw pogingen tot waarheid in het binnenste én met uw onvolmaakte werk, in Zijn volmaakte gehoorzaamheid te vluchten. Hij heeft volmaakt gebeden engevast.
2. Waak tegen de inwonende zonden en afgoderij.
3. Zoekt indruk te hebben van hetgeen u op de Biddag gezien hebt van de gesteldheid tussen de Heere en het land in het algemeen. En dat u in die weg van billijken en rechtvaardigen mag verder geholpen worden. Zoekt u ook aan te bieden om de zaken, hoe hopeloos zij staan, in des Heeren hand over te geven.
4. Zucht veel dat de oordelen die er zijn, mogen zijn om te wannen en te zuiveren. En dat u ook de oordelen zoekt na te volgen.
5. Houdt een oog op de tekenen der tijden wanneer Gods dag der wraak en der vergelding komt.
6. Gedenk veel voor de Heere aan de verdrukte Kerk en aan de gevangenen, alsof u mede gevangen was. Zij roepen ons toe: Gaat het u niet aan, die over de weg gaat? Bidt dat de Joden bekeerd mogen worden, en de antichrist mag zinken. Nu zucht u nog in het donker onder Gods wegen, maar eenmaal zal de belofte vervuld worden: "Zij zullen zingen van de wegen des Heeren". Amen.

6. De noodzakelijkheid der wedergeboorte, geen stof van verwondering.

"Verwondert u niet dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden" (Joh. 3:7).

In dit hoofdstuk vinden wij twee hoofddelen:

- A. Een samenspraak van de Heere Jezus met Nicodémus, vers 1-21
- B. Het laatste getuigenis van Johannes de Doper van Christus, vers 22-36.

In de samenspraak ziet men: Nicodémus, de man met wie de Heere sprak, was een overste der Joden en een leraar in Israël. Een man die inwendig achting en liefde voor de Heere Jezus had. Een mens die echter nog niet zover was doorgebroken dat hij er alles voor kon opgeven. Want, zo staat er, hij kwam des nachts tot Jezus, uit vrees uit de synagoge geworpen te worden. Later was het zo geheel anders met hem gesteld, zoals blijkt uit Johannes, toen hij er alles aan waagde, en met Jozef van Arimathéa het lichaam van Jezus openlijk begeerde, en dat in zulk een gevaarlijke tijd. Hieruit zien we hoe soms vreesachtige vromen, die tijdelijk niet voor Gods Naam en zaak durven uitkomen, door de vrijmoedige Geest in de gevaarlijkste tijden ondersteund worden, en dan opkomen voor de Heere. Deze Nicodémus werd nu door Christus onderwezen, bij gelegenheid dat Jezus door tekenen en wonderen verscheidene bewijzen gegeven had dat Hij de Christus, de Messias was. Nicodémus wist van deze wonderen en kwam nu tot Jezus en zei: "Rabbi, wij weten dat Gij zijt een Leraar van God gekomen; want niemand kan deze tekenen doen, die Gij doet, zo God met hem niet is". De Heere Jezus neemt Zijn tijd waar om Nicodémus van het allergrootste wonder te onderwijzen dat aan ieder mens, hoofd voor hoofd, gebeuren moet, zal hij ooit zalig worden. De Heere Jezus stelt deze waarheid aan Nicodémus voor. We zien dat Nicodémus in dit grote stuk zeer onkundig was, en daarom aan Jezus gevraagd had: "Hoe kan een mens geboren worden, nu oud zijnde? Kan hij ook andermaal in zijner moeders buik ingaan en geboren worden?" Jezus gaf hierna een uitdrukkelijke vermaning, met als inhoud dat Nicodémus zich daarover niet moest verwonderen, want we lezen: "Verwondert u niet dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden".

Wij zullen hierin twee hoofdzaken onderscheiden:

- I. Het onderwerp van Jezus' vermaning: gijlieden moet wederom geboren worden;
- II. De vermaning zelf verwondert u niet, dat Ik u dat gezegd heb.

I. Het onderwerp van Jezus' vermaning: gijlieden moet wederom geboren worden; daarin zien wij:

- A. enige zaken vooraf;
- B. de natuur en aard van de wedergeboorte.

A.

(1) Alle mensen missen van nature de grote zaak van de wedergeboorte. Niemand komt ermee in de wereld. Wij zijn allen dood, we liggen gevallen in Adam. Door één mens is de zonde in de wereld gekomen, en door de zonde de dood. Paulus schrijft: "Ook toen gij dood waart door de misdaden en de zonden, heeft Hij u levend gemaakt". Daar ligt een mens nu: blind, verhard en ongevoelig. Vijandig tegen God en tegen Diens werk in de ziel; gekant tegen de wedergeboorte. De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn. Het verstand hindert hem en staat maar in de weg. Hij is ook onwillig om verlost te worden. Hij heeft de dood lief en is zo de eeuwige, ondragelijke toorn van God onderworpen.

(2) Niemand zal dus in de hemel komen, als hij niet wedergeboren is. Dit blijkt overal uit Gods Woord. Zonder heiligmaking zal niemand God zien. Zonder wedergeboorte is nog nooit iemand zalig geworden, zoals te zien is in de drieduizend zielen. In de hemel komt niets dat onrein is. Een onbekeerd mens kan het daar trouwens ook niet uithouden. Het is hem hier soms al bang genoeg, en het stuit hem al tegen de borst om bij Gods volk te zijn, vooral als de Heere in het midden is. Daarom is het ook de belofte van het verbond, dat God Zijn uitverkorenen wederbaren en bekeren zal, en dus voor de Heere bekwaam maken.

(3) Ieder mens heeft echter een weg die hem recht schijnt, maar die het niet is, waarop men dus bedrogen zal uitkomen. Jezus zegt: "Velen, zeg Ik, zullen menen in te gaan, en zullen niet kunnen".

1. Een mens kan veel algemene overtuigingen hebben, veel verstand en talenten, ja een leraar zijn, en deze zaak toch missen, zoals hier Nicodémus en ook als Judas, de verrader, die een apostel was. En zoals de Schriftgeleerden en Farizeeën, die op de stoel van Mozes zaten. Of als de dwaze maagden, die ook olie hadden. Sommigen hebben overtuigingen en beroeringen als Felix en Agrippa. Hoe ver kan het gaan! Hoeveel kan iemand hebben, en toch onwedergeboren zijn en blijven. We zien dat uitdrukkelijk in: De hemelse gaven gesmaakt, de Heilige Geest deelachtig geworden, gesmaakt het goede Woord Gods en de krachten der toekomstige eeuw en... afvallig geworden!

2. Een mens kan veel doen, en toch dit genadewerk van de wedergeboorte missen. Jezus zegt: "Alle rank, die in Mij geen vrucht draagt, neemt Hij weg". Hij geeft aan dat buiten Christus heel wat schijnvruchten gedragen kunnen worden. Jóas, de koning van Juda, was vroom zolang de priester Jójada leefde. Na Jójada's dood bogen zich de vorsten van Juda voor hem, en hij hoorde hen, en diende de afgoden. Herodes hield Johannes de Doper in waarde, en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen, en hoorde Johannes gaarne. Maar toen er een welgelegen dag kwam, namelijk de verjaardag, en hij in verzoeking kwam, viel hij af. Zie dit ook in Bileam, die indrukken van God in zijn hart scheen te hebben. Hij zei tegen de boden van Balak: "Wanneer Balak mij zijn huis vol zilver en goud gaf, zo vermocht ik niet het bevel des Heeren mijns Gods te overtreden, of te doen (namelijk te vloeken) klein of groot". Ja, hij profeteerde dat er een ster uit Jakob zal opgaan en een scepter uit Israëel zal opkomen. En toch was hij maar een goddeloze. We zien dit ook bij de farizeeër, die zei: "Ik dank U, o God, dat ik niet ben gelijk andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers; of ook gelijk deze tollenaar. Ik vast tweemaal per week; ik geef tienden van alles wat ik bezit". O, wat een groot verschil met de tollenaar: Die stond van verre en durfde zijn ogen zelfs niet opslaan. Het blijkt ook uit het zaad, dat in de steenachtige aarde gezaaid is. Dat ging snel op, maar het verdorde toen de zon opging, omdat het geen wortel had.

3. De Bijbel leert ons dat er maar weinigen zijn die het krijgen. Velen zijn geroepen (onder die grote menigte) maar weinigen uitverkoren. Het is maar een klein kuddeke, dat de Vader het Koninkrijk geven wil. De weg is breed die tot het verderf leidt; velen gaan daarop. Maar de poort is eng en de weg is nauw die ten leven leidt. Daarom wordt het wel eens uitgedrukt: "Eén uit een stad en twee uit een geslacht, die te Sion zullen komen". Ja, het zijn er in alle tijden maar weinigen geweest. Zie het in de eerste wereld. Wat staan er weinigen in de heilige linie aangetekend. In de tijd van Sódóm waren er geen tien, en wie weet of er behalve Lot nog wel één was! Zo was het ook in de tijd van Elia, waaruit we kunnen zien dat er hele landstreken zijn waar er geen of maar weinigen zijn. Jezus zegt dat velen zullen zoeken in te gaan, maar Hij zegt er bij: "Zij zullen niet kunnen".

4. Maar ieder die het er in waarheid om te doen is, kan het krijgen. Ja, daar is grond voor!

(1) God van de hemel getuigt het en bezweert het: "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, Ik heb geen lust in de dood des goddelozen, maar daarin heb Ik lust, dat hij zich bekere en dat hij leve". Hij zegt: "Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkterwijs een hen hare kiekens bijeen vergadert onder de vleugelen, maar gijlieden hebt niet gewild".

(2) De Heere toont dat het aan Hem niet ligt, omdat hij een mens nog laat leven, het woord der verzoening nog in de mond van Zijn knechten legt, laat bidden en smeken opdat een mens zich met God zou laten verzoenen. Waarom zou God dat doen, als Hij geen lust had om het te geven? Als God lust had aan de dood van een mens, zou Hij direct het leven van de mens afsnijden en hem onder de eeuwige toom verzegelen. Dit is dus een groot bewijs dat de Heere Zijn lankmoedigheid uitstrekt, en dus wacht om genadig te zijn.

(3) Het blijkt ook uit de wegen die de Heere met natuurlijke mensen houdt, zowel in wegen van bezoeken als in wegen van zegeningen. In beide is Gods doel, volgens Zijn geopenbaarde wil, om een mens tot Hem te brengen. En daarom zal degene die niet wedergeboren is, en dus verloren gaat, niet te verontschuldigen zijn voor Gods aangezicht op die grote dag. Hieruit kunnen we zien hoe nodig het is dat ieder haast maakt, en zijn hart eens legt bij zo'n gewichtig leerstuk als de wedergeboorte, en onder het horen sterk met zijn hart tot God roept. Want waarlijk, vrienden, of u het gelooft of niet, maar hieraan hangt dood of leven. En dat voor eeuwig!

B. Wat betreft de aard van de wedergeboorte, daarin zien wij: Ten eerste over het woord wedergeboorte.

a. Het woord zegt zoveel als nieuwe geboorte. Ook wordt het wel een nieuwe schepping genoemd. Maar hier, en ook op andere plaatsen in het heilige Woord, betekent het de vernieuwing van een zondaar van dood tot leven. Het staat tegenover de totale en algehele verdorvenheid van Adams kinderen. Het is een geboorte uit God: "Een iegelijk, die uit God geboren is, doet de zonde niet". Deze wedergeboorte wordt genoemd vernieuwing, een nieuw schepsel, omdat het oude voorbijgaat en alles nieuw wordt. Het wordt ook wel genoemd de besnijdenis des harten, een wegnemen van het stenen hart en het geven van een vlesens hart, een trekking Gods.

b. Het woord wedergeboorte is ontleend aan de geboorte van een mens. Hierin zijn begrepen de ontvangenis, de geestelijke groei tot een schepsel, én de geboorte zelf. Het moet door ons, omdat we eindige schepsels zijn en niet alles tegelijk kunnen bedenken, onderscheiden worden in de roeping, wedergeboorte, bekering, geloof en heiligmaking. De Heilige Schrift vat dit alles wel eens samen in één woord.

Ten tweede. De wedergeboorte kunnen we beschrijven als een bovennatuurlijke weldaad van God, waarmee de Heere in het hart van de uitverkoren zondaar die doodgefallen en onrein is in Adam, om de verdienste van Christus, een nieuw, Goddelijk leven instort. En dat door het onvergankelijke zaad van Zijn Woord, vruchtbaar gemaakt door de oneindige kracht van de Heilige Geest. De wedergeboorte is vol verborgenheden. Niemand kan het vatten. Daarom behoort ze tot de geloofsstukken, en moet ze in kracht ervaren worden. Niemand kent ze, dan die ze ontvangt. Een mens kan zijn natuurlijke geboorte al niet begrijpen, wat zal hij dan de geboorte uit de Geest bevatten! De wedergeboorte strekt zich uit over de gehele mens, ziel en lichaam. En zij staat dus recht tegenover de besmetting van de oorspronkelijke zonde, die zich ook over de gehele mens uitstrekt. Daarom wordt zij vergeleken bij een zuurdesem, dat een hele klomp deeg door en door smakelijk maakt.

U vraagt misschien wie de verdienende en werkende oorzaak van de wedergeboorte is?

a. Christus is de verdienende oorzaak van alle genadegaven en weldaden, die Hij door Zijn volmaakte gehoorzaamheid verworven heeft, om nu door de Geest alle genaden aan die zielen der uitverkorenen toe te passen. Daarom staat er ook dat de Geest het uit het Zijne zou nemen (namelijk uit Zijn verdiensten) en aan hen verkondigen. Dit werk van de wedergeboorte is met betrekking tot het werk in de ziel aan de drie Goddelijke Personen eigen. "Want hetgeen de Vader doet, desgelijks doet ook de Zoon en de Geest".

b. Dit werk van wedergeboorte behoort onder de werken Gods naar buiten. Zo is het met betrekking op het werk in de ziel aan de Drie Goddelijke Personen gemeenschappelijk.

c. In het bijzonder wordt het toegeschreven aan:

- de Vader en de Heilige Geest. Zo lezen we: "Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden".

- En van de Geest lezen we: "Hetgeen uit den Geest geboren is, dat is Geest".

- Het werk wordt voornamelijk toegeschreven aan de Zoon. De doden zouden horen de stem van de Zoon van God. De wedergeboorte is bijzonder het werk van Christus, door Zijn Geest. Daarom wordt de Heere Jezus ook wel genoemd de Fontein des levens, de Wortel van de ranken, en de ware Wijnstok. Hij wordt ook wel genoemd de Tweede Adam, Die geworden is tot een levendmakende Geest.

Zoals de eerste Adam de wortel is van het natuurlijke leven, zo is Christus de Vorst des levens.

C. Nu zien we hoe een mens door Christus' Geest wedergeboren wordt.

Eerst:

- Dat God als Vader in de wedergeboorte van de zondaar voorkomt.
- Dat de Kerk van God de moeder is, welke de kinderen in de Goddelijke huishouding voortbrengt. Daarom worden Gods getrouwe knechten medearbeiders genoemd.
- Dat het zaad Gods Woord is. Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaar, door het woord der waarheid. Dus is God Woord gepaard met de vruchtbaarmakende werking van de Heilige Geest, het zaad Gods; levendmakende door het geloof.
- Uit dit alles blijkt dat in de wedergeboorte een mens wel lijdelijk is, maar niet als een steen of blok. Degene die wedergeboren wordt, moet een redelijk schepsel zijn, want dit wonder kan niet plaatsvinden aan een steen of blok. Dit werk gebeurt in een ogenblik, want tussen dood en leven is geen derde staat. Er zijn maar twee soorten mensen op aarde: schapen en bokken. Iemand is duisternis of licht in de Heere. Iemand is een kind van God of een kind van de duivel. Bij de wedergeboorte spreekt de Heere maar één woord: Effatha, wordt geopend. Op dat ogenblik wordt de zondaar levend en raken zijn geestelijke zinnen werkzaam. Hij krijgt gezicht, gehoor, reuk, smaak, ja gevoel van goed en kwaad, van binnen en van buiten. Gods stem is met macht en heerlijkheid, zoals in de eerste schepping. God riep de dingen die niet zijn, alsof ze waren. Hij sprak slechts: "Daar zij licht". En er was licht. Zo is het ook in de herschepping. Paulus schrijft: "Want God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, Die in onze harten geschenken heeft, om te geven verlichting der kennis". We lezen ook van de levendmaking: "Ook toen gij dood waart door de misdaden en zonden, heeft Hij u mede levend gemaakt". Het is een herstelling van het beeld, dat die mens in Adam verloren heeft.

Ten tweede.

1. De gewone weg die allen vroeg of laat ondervinden is als volgt: Op het onverwachts komt de Geest des levens in zo'n ziel werken. Hij overtuigt hem of haar van zijn geestelijke dood door de zonde, van zijn gescheidenheid van God, van zijn gemis van Christus, van het ogenblikkelijk gevaar waarin hij leeft en wat nog boven zijn hoofd hangt. O, zo iemand ontwaakt, en verschrikt van zichzelf. Zoals een die in het opperste van een mast geslapen had, schrikken zou in welk uiterst gevaar hij verkeerd had. Daarom denken Gods kinderen soms met zoveel schrik aan hun vorige leven, en zeggen ze nog zo vaak in hun hart: "O, als ik toen en toen eens gestorven was!"
2. Zo iemand wordt hartelijk verlegen. Hij staat Gods werk tegen, maar wordt eindelijk vastgezet en overtuigd.
3. Ja, het wordt hoe langer hoe erger in zijn ogen. Hij krijgt dagelijks meer en meer licht; het wast als de wateren van Ezechiël, het wordt hem hoe langer hoe duidelijker dat hij in een uiterst gevaar verkeert. Hij ziet hoe langer hoe meer zonden en verkeerdheden. En zo begint hij een walging te krijgen aan zichzelf, en zich als het grootste monster te zien in de ogen van een heilig God. Ja als een hatelijke, ellendige, met wie God geen medelijden kan hebben in Zichzelfen.
4. Zo iemand ontvallen ook al zijn steunsels, waarvan hij vroeger goede gedachten en verwachting had. Ja zelfs ontvalt al zijn steunen op plichten, en menigmaal het gebed zelfs waarin hij tevoren nog rust vond. Daarop schrijft zulk een met zijn gehele hart het doodvonnis, al had hij geen andere zonde dan de zonde van zijn bidden. Hij ziet dat hij eeuwig verloren moet gaan.
5. Het kan gebeuren dat zulk een ook wel uit het gebed van de vromen valt, en dat hem deze voorname steun ontnomen wordt (waar menigeen toch op rust). Het kan ook zijn dat Gods volk geen werkzaamheden in het verborgen meer met zo'n ziel heeft, zoals vroeger. Maar... nu lezen we: "Als geen oog meer medelijden met u had, zag Ik u". Zulk een wordt dan recht radeloos als die drieduizend zielen, die zeiden: "Mannenbroeders! Wat zullen wij doen?"
6. Dan ontvangt zulk een ziel evangelielicht in de ziel, onder veel worstelingen die de Heilige Geest verborgen werkt. Onder vele onuitsprekelijke zuchtingen, vroeg of laat, op Gods tijd. Alleen door soevereine en vrijmachtige verschijning en openbaring van Christus in de kracht van Zijn verdiensten en ambten. Dan wordt zo iemand door de genade des geloofs, door het aangrijpen van Christus' sterkte, door kiezen en aannemen van Hem, door overgeven van zijn weg, tijdelijk en eeuwig, uit de angsten der wedergeboorte uitgeholpen. Dan mag hij het hoofd opheffen en krijgt hij onder de kinderen een plaats en naam in Gods huis. We gaan hier voorbij aan de verschillende wegen, tijden, plaatsen en manieren waarop de Heere God, naar Zijn soevereine vrijheid, dit genadewerk in het hart legt.

We zullen dat liever in het volgende achtste vers nader behandelen, en gaan nu over tot onze tweede hoofdzaak:

II. De vermaning van de Heere Jezus: verwondert u niet, dat Ik u dat gezegd heb.

Uit het historische verhaal van Johannes blijkt dat het grote wonder van Christus, gedaan op de bruiloft te Kana in Galiléa, naast meer andere wonderen, aanleiding was dat Nicodémus de Heere Jezus opzocht om met Hem te spreken. Nicodémus was een overste der Joden, een van het Joodse Sanhedrin of de grote raad; een leraar in Israëel, een van de profeten. Deze man was het voorwerp van de vermanende woorden van Christus. Hij had niet alleen zichzelf in het oog, in zijn komen tot Christus, maar ook blijkt dat hij met zijn medeambtgenoten, de andere Farizeeën, over de werken van Christus gesproken had. Hij kwam uit aller naam. Dat blijkt als we vers 2 vergelijken met dit tekstvers, namelijk gijlieden (in het meervoud) moet wederom geboren worden. Hij wilde uit Jezus' mond meer weten van hetgeen waarvan hij al overtuigd was uit de vorige wonderen, om daarmee meer nut te kunnen doen in zijn vergaderingen. De grote Leraar had bij de gelegenheid dat Nicodémus ingenomen was met de wonderen van de Heere Jezus, hem reeds onderwezen van het allergrootste wonder dat aan ieder mens gebeuren moet, of die mens leraar was en tot de grote raad behoorde; of het een bijzonder persoon was of niet. Hierdoor kon ieder die dat werk van God in zijn hart ondervond, ten volle overtuigd zijn dat Christus een Leraar was, van God gekomen, en dat niemand die tekenen kon doen die Hij deed. O, er is geen zekerder bewijs van een waarheid, dan haar bevinding in het hart te genieten. We lezen: "die in de Zoon van God gelooft, het getuigenis heeft in zichzelf". Die ziel kan op al de geloofswaarheden zeker en met zijn hele hart afgaan, ook al zijn en blijven die onbegrijpelijk voor hem. De Heere had zo sterk mogelijk die eeuwige waarheid van de noodzaak van de wedergeboorte, die niemand missen kan, aangedrongen: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.". Dit zeggen was krachtig: zonder wedergeboorte kan niemand het Koninkrijk van God zien. Dat bevestigt de Heere hier dubbel, als Hij zegt: "Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u". Dat is Amen, amen, dat zoveel betekent volgens het Hebreeuwse woord: het zij zo, het worde zo, het is zekerlijk zo. Amen, of voorwaar heeft in verscheiden betekenissen gebruikt:

- In het toestemmen van zaken.
- In het wensen van enig goed.
- Ook in het verwachten van enig kwaad.
- Het wordt door deze verdubbeling dus nog meer bekrachtigd en versterkt.

De Heere Jezus benadrukt, bevestigt en verzekert hier de noodzaak van de wedergeboorte. Als een heilig Mens, Die medelijden heeft over de rampzalige staat van een zondaar, wenst Hij het heil van de zondaar. De alwetende Heere weet het gedreigde kwaad dat de onwedergeborene zeker zal treffen. En daarom herhaalt de Heere Zijn bevestiging met een dubbel "Voorwaar, voorwaar..." In vers 5 lezen we: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan". Hij bevestigt deze waarheid in vers 6, waar Hij zegt: "Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees". Te weten: dat is natuurlijk en verdorven. En dan vervolgt hij: "En hetgeen uit den Geest geboren is, dat is geest." Dat betekent: dat is aanvankelijk geestelijk en vernieuwd door de Geest. Daarom staat ons nu te letten op de vermaning zelf van Christus aan Nicodémus en de zijnen. Hij zei: "Verwondert u niet, dat Ik u gezegd heb, gijlieden moet wederom geboren worden". Jezus wilde zeggen: "Nicodémus, verwonder u niet dat Ik u gezegd heb, gijlieden, namelijk uw ambtgenoten zoals al die oversten der Joden, u allen móét... O, het is niet zomaar uw eigen keuze. Het is leven of dood! Het móét zo zijn: "gijlieden moet wederom geboren worden".

A. We zien eerst wat Jezus niet tegenspreekt.

1. Jezus spreekt hier niet tegen dat Nicodémus zich verwonderen mocht over het grote geluk dat Christus met hem sprak, en dat hij deze verklaring uit Jezus' mond zelf gehoord had. Dat kon immers niet anders voor een ziel die de grote Leraar kende tegen zijn blindheid, die de grote Hogepriester kende aan zijn hart, tegen zijn scheiding makende schulden, en die de grote Koning aan zijn hart kende in de kracht van de Heilige Geest tegen de overmacht van zijn zonden. Nee, dat kon niet anders, of zo iemand moest zich diep verwonderen, ja in verwondering vallen aan Jezus' voeten, in een eeuwige verbondskeuze.

2. De Heere spreekt ook niet tegen dat Nicodémus zich verwonderen mocht over dat grote werk van God, de genadige wedergeboorte. En over het grote geluk van een mens, als de Geest hem die waarheid deelachtig gemaakt had. Want, moet er geen verwondering op volgen als men de opstanding uit de dood der zonde gewaar wordt?

Als men deel heeft gekregen aan de eerste opstanding en daardoor bevrijd is van de tweede dood, moet daar geen verwondering op volgen? Als men weet dat men dood geweest is en nu gevoelt dat men leeft, ja dat men eeuwig zal leven, moet daar geen verwondering op volgen? Als men ziet dat dit grote teken van God over zulk een monster al in de eeuwigheid is begonnen, moet daar geen verwondering volgen? Is het een mindere zaak dan dat een natuurlijke dode voor onze ogen levend werd? O nee, het is juist een meerder werk, het is een groter wonder. Want in het natuurlijke is een mens lijdelijk, maar in zijn geestelijke dood heeft hij een dadelijke, tegenstaande, ja onverzoenlijke afkeer en vijandschap om levend gemaakt te worden, als hij staande, gewapend staat als een opstandeling tegen God.

B. Maar wat spreekt de Heere Jezus dan wel tegen?

Hij zegt als het ware: "Nicodémus, verwonder u niet, en laat uw medeleraars zich daarover niet verwonderen".

1. Hiermee spreekt Hij tegen het vleselijke verstand: het ontkennen en niet aannemen van een zaak die men niet begrijpen kan. Het verheffen van de rede boven de Bijbel. En zo raakt de Heere hiermee de trots van het dartele, menselijke verstand aan. Hij toont hiermee dat dit vallen moet voor hetgeen de Heere spreekt, zoals Dagon voor de ark. Het is alsof de Heere zei: "Nicodémus, blijft dat soort van verwondering, en van verheffen van u over zulk een waarheid, bij u? O, dat zal uw ziel kosten!" Alle hoogten moeten vallen, of genade moet uit de ziel blijven. De rede moet wijken voor het geloof en de ziel moet vallen. Augustinus zegt ergens: "Al wat natuur verheft, strijdt tegen genade". Alle hoogten en sterkten moeten neergeworpen worden, en alle gedachten gevangen genomen onder de gehoorzaamheid van Christus. Jezus zegt in het volgende, 8e vers, dat het in het natuurlijke zo is dat de wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort en ziet de uitwerkingen, en begrijpt het echter niet. En toch gelooft u dat er een wind is die zulke werkingen doet. Wel, waarom ook zo niet hier? De Heere zegt: "Alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is".

2. De Heere wil dus zeggen:

a. "O, Nicodémus, zoek toch dit belangrijke stuk over te nemen, al kunt u het niet begrijpen". Hiervan hangt af het Koninkrijk van God eeuwig te zien of... niet te zien. Het is alsof Hij zei met de profeet Jeremia: "Hoort toch, en neemt ter oren, en verhef u niet, want de Heere heeft het gesproken".

b. Verwonder u niet, dat Ik u dit verscheidene malen herhaald, uitgelegd en verklaard heb. Het is uit liefde tot uw kostelijke zielen. Weet toch dat u, en allen die op de stoel van Mozes zitten, nooit grond zult vinden die staande zal blijven in de ure van de dood, in uw leraarsambten. Al was u een geroepen apostel, het zal u ontvallen en ontzinken, als u zult menen daarop te kunnen leunen. Ja, wat zijn er velen die in hun ambten door Mijn bloed zijn gekocht om anderen te bedienen, en die zelf verloochenaars zijn en blijven van de Heere Jezus. Daarom Nicodémus, wedergeboren te zijn is een heel andere zaak dan een leraar te zijn. Wedergeboorte is iets dat u en al uw medeleraars, met alle mensen, van het eeuwig verderf zal moeten bevrijden om behouden te worden.

c. Verwonder u dan ook niet, dat Ik deze waarheid een en andermaal zo dubbel bevestigd heb. Behalve dat Ik Leraar ben, naar Wie u gevraagd hebt en van God gekomen ben, ja de mond der waarheid Zelf, zo heb Ik het u nu zo dubbel bevestigd. O, Ik Die weet wat er op zal volgen, weet dat u uw zielen verliest, als u dit stuk blijft missen!

d. Ja, verwonder u niet dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden. Dat is: U mag zich verwonderen over Mijn gedane wonderen. U mag ze bezien met verbazing als op de vorige bruiloft. Dat is nog een zaak buiten u. Maar verwonder u toch hier niet al te zeer. O, de tijd gaat met al dat verwonderen voorbij: U moet wederom geboren worden! Blijf dus niet hangen in natuurlijke verwondering over zulk een geestelijke zaak, die zo wezenlijk is dat u die niet missen kunt, dan op kosten van uw ziel en uw leven, en dat voor eeuwig. Laat dit u dus niet vreemd zijn: U moet wederom geboren worden.

e. Ja Nicodémus, verwonder u toch niet dat Ik van zulk een almachtig werk tot u gesproken heb, en dat uw kracht zover niet reikt. Ik heb niet gezegd dat u uzelf moet wederbaren, maar Ik heb gezegd: Gijlieden moet wederom geboren worden. Wel, Ik ben het, Die in Mijn kracht alle wonderen doe. O, zie toch af van uzelf, want alle dingen zijn mogelijk bij God. Verwonder u ook niet dat Ik van zulk een zaak tot u spreek, en dat u te ellendig en te onwaardig zou zijn om dit wonder te ontvangen. Wel Nicodémus, kunt u te vuil zijn om gewassen te worden?

f. Tenslotte: Blijf ook niet rusten in een toestemmen van die zaak, en alleen met verwondering graag van de wedergeboorte te horen en die eeuwige waarheid te beschouwen.

Weet dat u wedergeboren moet worden! Sta daarom naar deze zaak zelf, naar de wedergeboorte, naar de bevinding en het genot, en wordt dan vrij met Paulus roemende en verwonderende, onwijs. En verwonder u dan zalig, eeuwig en altoos.

Toepassing

Ziet vrienden, we hebben u een aller noodzakelijkste waarheid voorgesteld. We wensen in het volgende 8e vers te zien hoe verschillend en soeverein de werkingen van Gods Geest zijn. En dat zowel in de wedergeboorte, als in de middelen, plaatsen en tijden door Zijn gunstige voorzienigheid te beschikken waar en waardoor God dit genadewerk in het hart legt. Dat is zo vrij, zo onbegrijpelijk, zo onwederstandelijk als het blazen van de wind in de natuur; die blaast waarheen hij wil.

A. Verwonder u dus niet dat ik in deze avond van dit stuk van de wedergeboorte tot u en mijzelf gesproken heb, en dat ik u Jezus' woorden gezegd heb: "Gijlieden moet wederom geboren worden". Het is waar, menigeen zal zich verwonderen omdat de tijd aanstaande is dat wij geroepen worden om op een blijkbaar wijze opnieuw onze hand te leggen aan de Middelaar Christus. Om tot Hem te komen in het sacrament, en om de zoom van Zijn kleed niet dat alles aan te raken. Maar verwonder u daar niet al te zeer over. Weet liever dat iemand eerst een nieuw schepsel moet zijn om te wassen in genade en in geheiligde kennis. Hij moet eerst geboren zijn, zal hij ooit groeien. Zoals het zegel van de Doop voor het zegel van het Avondmaal gaat, dus ook hier. Onze Doop verzegelt de genade van de wedergeboorte, waar zij waarlijk is. Het is een zegel van het geestelijke kindschap en van de afwassing van de scheidingsmakende zonden, en van de opneming van de ziel in de Goddelijke huishouding. En dus behoorde Gods volk veel te werken met zijn Doop en met de beloften, door de Drieënige God aan hen gedaan. En met hun inwilliging in des Heeren sterkte, waartoe ons doopformulier zeer gepast is. Om tijdens het lezen daarvan werk voor de Heere te krijgen ter bevestiging in de staat der genade, en om dus met temeer licht het sacrament van het Avondmaal te kunnen gebruiken. Het Avondmaal is bijzonder gericht tot sterkte tegen duisternis en bestrijding, en tegen aanvallen die tegen het kindschap opkomen, en het verzegelt de gunst en getrouwheid van God. Namelijk dat de Heere niet zal laten varen het werk van Zijn handen, maar dat zal volvoeren tot op de dag van Jezus Christus. Daarom hebben Gods kinderen in die instelling de dood van Christus te verkondigen totdat Hij komt. Ze mogen zich niet onttrekken. Dus verzegelt het de groei en wasdom van de ziel in het geestelijke leven. En ook al de beloften van God in het algemeen, en de beloften die zij in hun bijzondere omstandigheden wel eens gekregen hebben wanneer ieder ten Avondmaal mag gaan met het oogmerk om Christus daarmee aan te raken om Hem met Zijn beloften opnieuw te krijgen, etende en drinkende Zijn vlees en bloed dat waarlijk spijs en drank is. Ja, om dus opnieuw hopende te worden op het woord dat de Heere ooit tot de ziel gesproken heeft. En dat alles tot sterkte in alle zware posten in het vervolg, tot een licht in alle voorkomende gevallen en zelfs tegen de donkere tijden in het algemeen die aanstaande kunnen zijn. De weg zou anders te veel kunnen zijn. Daarom, o mens, geloof dit woord van de Heere Jezus toch. Zult u recht hebben om uw handen aan het brood der kinderen te leggen zonder kerkroef te begaan? U moet wederom geboren worden, anders zult u zichzelf zeer benadelen en uw oordeel en verdoemenis des te zwaarder maken. Laat mij nog eens enkele dingen naar Gods Woord voorstellen, die werkelijke vruchten en gevolgen zijn van de wedergeboorte. Och, dat ieder van ons, niemand uitgezonderd, daarmee eens tot zichzelf mocht inkeren. Dat iemand eens zien mocht bij Gods licht, dat hij of zij nog niet anders is dan een natuurlijk mens en daarmee eens werk krijgen aan de voeten van de Heere Jezus, Die het geven wil aan allen die waarlijk zien dat ze het missen, en het bij Hem zoeken. Of dat een andere ziel de Heere hierover eens mocht heiligen omdat de grote God, eeuwige en vrije genade aan en in zijn ziel verheerlijkt heeft. De vruchten of bewijzen van de wedergeboorte zijn vooral te vinden in de volgende negen zaken.

1. Ze hebben gevoel van smart over de hartenzonden, ook al breken zij niet uit in daden. O, wat roept David uit over zijn zonden en verborgen afdwalingen.
2. Ze mogen hartelijk bidden. Wij lezen van Paulus: "Zie, hij bidt". O, zulken hebben de Geest der genade en der gebeden.
3. Ze zijn zeer begerig naar voedsel, net als een pasgeboren kind het niet zonder eten of drinken kan stellen. Petrus zegt: "Als nieuwgeboren kinderkens, zijt zeer begerig naar de redelijke, onvervalste melk, opdat ge door dezelve moogt opwassen". O, er is een verlangen naar de genademidden, omdat het instellingen van God zijn, en de Heere daarmee voedsel toedient.

Zie eens wat men te denken heeft van mensen die het Woord en de prediking verachten.

4. Ze zien de dierbaarheid van Jezus: "U dan, die gelooft, is Hij dierbaar". Namelijk tegen de zonden, blindheden, dwaasheden en verkeerdheden. Hij ziet Jezus zo noodzakelijk, om maar steeds in Hem gevonden te worden. Hij dorst naar Jezus' gerechtigheid, ja soms wel eens zo dat die ziel zeer begerig wordt naar de onmiddellijke gemeenschap met de Heere, zoals David zei: "Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?"

5. Ze hebben liefde tot God, zoals een kind tot zijn vader. David zegt: "Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere, mijne sterkte". O, die men liefheeft, diens gemeenschap zoekt men met zijn hart.

6. Ze hebben liefde tot elkaar, tot de vromen, als broeders en zusters, als kinderen van een vader en moeder. Wij lezen: "Een iegelijk, die liefheeft Dengene Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is". Dit stelt Johannes tot een duidelijk kenteken: "Die zijn broeder niet liefheeft die hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, Die hij niet gezien heeft?" O, die God liefheeft, heeft Zijn volk lief.

7. Ze raken los van de wereld. Al wat uit God geboren is, overwint de wereld. Zo iemand keert de wereld de rug toe. Hij is omgewend, want hij heeft dat licht dat de ganse wereld in het boze ligt.

8. Ze strijden tegen de zonden en verzoekingingen. In zulk een ziel begeert de geest tegen het vlees, en het vlees tegen de geest, en die twee staan tegen elkander. Het hart van een onwedergeboren mens is als een opengebroke stad zonder muur, waarin alles maar vrij in en uitgaat.

9. Tenslotte is er ook een opwassen of een begeerte naar wasdom in de genade. Op te wassen in de kennis van God, in Hem Die het Hoofd is. Daarvan lezen we de belofte: "Die in het huis des Heeren geplant is, dien zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods".

B. De gevolgen van de wedergeboorte, die ieder in meerdere of mindere mate moet kennen, zijn de volgende zaken.

1. Ze hebben verandering in hun werkzaamheden aangaande God en Christus. De rechterhand des Allerhoogsten is in die ziel veranderd. Zulk een ziel heeft tijden dat zij zo wettisch en ongelovig niet meer kan handelen. Soms gaat er een deur der hoop open. De ziel gevoelt soms een werk van boven in zich, dat weer naar boven wil en trekt.

2. Ze hebben enerlei hart en enerlei weg, met al Gods kinderen, om God te vrezen. Ze hebben één Geest en zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt. Ze hebben door één Geest in Christus, met vrijmoedigheid een toegang tot de Vader. Dus hebben zij ook enerlei licht. Deze dingen verbinden hen bijzonder, en daar ligt de grond van de gemeenschap der heiligen.

3. Een ander wezenlijk gevolg is, dat de vromen die tevoren met de ziel bijzondere arbeid gehad hebben, ook delen in hun blijdschap. Het is niet goed als zulke vromen altijd maar beducht of beklemd blijven, en dat ze van een ziel verder afraken. We lezen in Hooglied dat de bruid zegt: "Ik hield hem vast en liet hem niet gaan, tot ik hem in mijner moeders huis gebracht had, en in de binnenste kamer dergene, die mij gebaard heeft". Hieruit ziet men dat degenen die zulken niet de meeste angsten en benauwdheden hebben zoeken te baren, ook de meeste blijdschap hebben. We lezen in Johannes dat in het natuurlijke leven een moeder wel angst en smart heeft als zij baart, maar als het kind geboren is, dan is ook haar blijdschap het grootst.

4. Een ander gevolg is dat er een scheiding valt tussen wereldse mensen en hen. Dat heeft ieder te wachten, namelijk om door de wereld gehaat, gesmaad, ja soms vervolgd te worden. Niet alleen door ketters en dwaalgeesten, maar ook door de kinderen van hun moeder, namelijk die dezelfde belijdenis hebben en dezelfde woorden spreken, maar echter dezelfde Geest niet hebben. Jezus zegt: "Zalig zijt gij, als u de mensen smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken om Mijnentwil. Verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij vervolgd de profeten, die vóór u geweest zijn". Ze worden soms ook uiterlijk onderdrukt in hun huizen, zodat ze ook in dat opzicht hun volk en huns vaders huis moeten verlaten: "En vergeet uw volk en uws vaders huis". Ze worden uitgestoten. Maar dan is de belofte groot, want er staat: "Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid". Ze worden soms ook zelfs in de Kerk verdrukt. Toen de leraars uit die tijd hoorden dat de blindgeborene die door Jezus was ziende gemaakt, Hem hartelijk beleed, wierpen ze hem uit de synagoge, namelijk uit de gemeenschap van de Kerk. Maar dan lezen we direct erna, dat Jezus hem vond en Zich aan hem openbaarde als de Zoon van God. Maar vrienden, hoor eens wat wij lezen in Markus. Daar zegt Jezus:

"Voorwaar, zeg Ik u: Er is niemand, die verlaten heeft huis of broeders of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of akkers om Mijnentwil en des Evangelies wil, of hij ontvangt honderdvoud, nu in deze tijd huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven".

5. Tenslotte is ook een gevolg dat al de wedergeborenen te wachten hebben, namelijk dat zij in Gods huis zullen blijven. O, hun staat zal een eeuwige grondvest zijn, het zaad Gods blijft in hen. Zoals een mens in het natuurlijke geboren wordt voor de eeuwigheid, zo ook Gods kinderen naar de Geest. Ze mogen hier hun ziekten, flauwten, vallen, ja al hun slaperigheden en dodigheden hebben, en soms aan zware duisterheden en bestrijdingen onderworpen zijn, maar de poorten der hel kunnen noch zullen hen ooit overweldigen. O, zij zijn wedergeboren voor de eeuwigheid. Het is waar, de duivel en de goddelozen mogen hier hevig tegen hen toornen, omdat hij weet dat zijn tijd kort is. Maar de belofte is: Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn, en alle treuringen en zuchtigen zullen wegvlieden. Ja, de dagen van hun treuren zullen een einde nemen. Ten laatste kinderen van God, de Heere verzegele deze zaken aan onze zielen in het Avondmaal. Hij bereide ons om Hem daar te vinden. Hij make ons daartoe nederig van hart, ten einde wij geen hoge gedachten of verwachtingen of begeerten hebben. Maar dat wij met een sacramentele verzegeling mogen willen tevreden zijn. Ja, de Overste Leidsman Opziener over onze ziel, vatte ons bij de rechterhand, en leide ons zelf aan die maaltijd en lere ons ook ordelijk met onszelf en met al onze posten daar werken. Hij beware ons hart en lere ons dan in het vervolg al onze wegen en zorgen, (met gewillige opneming, dagelijks van al onze kruisen, om die achter Christus te willen dragen) meer overwentelen op Christus, die alle lasten, ja de grootste zwaarte van alles dragen wil; amen. Het zij zo!

7. De kracht en vrijheid en onbegrijpelijkheid van de werkingen van de Geest in de wedergeboorte.

"De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heen gaat; alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is" (Joh.3:8).

We hebben reeds eerder de vermaning gehoord die Jezus gaf in het 7e vers van dit hoofdstuk, namelijk: "Verwondert u niet dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden". Deze vermaning wordt nu bevestigd door Nicodémus een gelijkenis onder het oog te brengen, namelijk of hij de kracht en de vrije en onbegrijpelijke werkingen van de wind niet geloofde. En waarom hij dan wèl ongelovig was in het stuk van de wedergeboorte door de Geest, zoals we lezen in het 8e vers: "De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heen gaat. We zullen nu niet spreken over de natuur van de wedergeboorte door de Geest, omdat we daar in de vorige verhandeling al aandacht aan besteed hebben. Daarom zullen wij nu het doel van de Heere Jezus in deze gelijkenis nagaan, als Hij tot Nicodémus zegt: "De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is".

Daarin zien wij:

- I. Hoe we de werkingen van de Geest tot de werkingen van de wind kunnen overbrengen.
- II. Hoe gepast hier de werkingen van de Geest in de wedergeboorte bij de werkingen van de wind worden overgebracht.
- III. Wat het doel van de Heere Jezus is om Nicodémus met deze gelijkenis te antwoorden.

I. Hoe we de werkingen van de Geest tot de werkingen van de wind kunnen overbrengen.

De woorden Geest en 'wind' zijn in verscheiden talen hetzelfde. Daarom houden sommigen deze woorden niet voor een gelijkenis, maar voor de zaak zelf. Maar het woord geeft aanleiding dat we bij de gelijkenis van de wind moeten blijven, vooral ook omdat er staat dat Jezus door gelijkenissen sprak, en zonder gelijkenissen sprak Hij tot hen niet. Ook is er geen gepaster manier om het eeuwige bestaan van de Heilige Geest door uitgaan van de Vader en de Zoon uit te drukken, dan door geblaas. De Geest wordt wel genoemd de Geest van Gods mond. We lezen hiervan: "Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt, en door den Geest Zijns monds al hun heir". Ook wordt de Geest wel de adem van de Almachtige genoemd vanwege zijn onbegrijpelijke uitgang.

Ook omdat de wijze van de werking van de Geest in de wedergeboorte bij de wind en zijn werking vergeleken wordt; zoals de wijze van des Geestes werking vloeiende is uit de wijze van Bestaan. Daarom blies Jezus op hen en zei: ontvangt de Heilige Geest.

II. We zien dus in de eerste plaats hoe gepast de werkingen van de Geest in de wedergeboorte worden vergeleken bij de werkingen van de wind, en wij beschouwen dat nader:

- in zijn kracht;
- in zijn geluid;
- in zijn vrijheid;
- in zijn onbegrijpelijkheid.

a. In zijn kracht.

De wind blaast. De kracht van de werkingen des Geestes in de wedergeboorte wordt dus bij het geblaas van de wind vergeleken.

1. Als de wind begint te waaien, begint alles te bewegen en levendig te worden waar voorheen stilte was. Daar bewegen wolken, wateren, bomen enzovoort. Zo is het ook met de werkingen van de Geest. Tevoren is de mens dood. Hij trekt zich geen ding aan. Ja, de grootste gevaren deren hem niet; hij is onbewegelijk. Maar als de Geest werkt, komt er leven in. Hij krijgt gevoel, waarvan we bijvoorbeeld lezen: "De Geest Gods heeft mij gemaakt en de adem des Almachtigen heeft mij levend gemaakt".

2. De wind zuivert en verkoelt de lucht. Hij reinigt van kwade dampen. Zo doet ook de Geest van Christus. Hij verdrijft de boze bewegingen en begeerlijkheden. Hij reinigt de ziel van dode werken, om de levende God te dienen. En dat langs een weg van rechtvaardigmaking en heiligmaking. Ook verkwikt de Geest zulk een ziel tegen de zon der verdrukking en van Gods toorn. Daarom wordt de Geest ook wel de Trooster genoemd.

3. De wind ontbindt ook de wolken die gesloten waren, zodat ze regen voortbrengen. Zo geeft ook de Geest in de levendmaking van een mens plasregens van tranen, van berouw over zijn vorige weg. We lezen in: "Och, dat mijn hoofd water ware en mijn oog een springader van tranen". We lezen ook van de geestelijke genadegaven, waardoor de ziel vruchtbaar wordt: "Want Ik zal water gieten op den dorstige en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen. En zij zullen uitspruiten tussen het gras, als de wilgen aan de waterbeken".

4. De wind verdrijft ook weer de wolken en de regen. Volgens Spreuken verdrijft de noordenwind de regen en brengt zonneschijn voort. Zo doet de Geest de duisternis opklaren. We lezen hiervan: "Eertijds waart gij duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere". De Zon der gerechtigheid gaat op.

5. Als de wind hard waait, werpt hij alles omver. Zo kan ook de Geest niet worden tegengestaan wanneer Hij zaligmakend werkt. De Geest werpt de hoogste en sterkste cederbomen neer, ja alle hoogten en sterkten van opstand en redeneringen. Paulus zegt: "Want de wapenen van onzen krijg zijn niet vleselijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten. Dewijl wij de overleggingen terneder werpen, en alle hoogte die zich verheft tegen de kennis Gods, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus".

6. En dan ten laatste: De wind drijft alles voort, zelfs de zware schepen tegen de stroom, vooral als ze een passaatwind aantreffen. Zo drijft ook de Geest zelfs de logste lichamen, hoe bezwaard ook met verdorvenheden in het hart, hoe vervuld ook met de moeilijkheden van de wereld door beroep of andere dingen, tegen een stroom van vijanden in huis, in hart en daarbuiten. Jesaja: "Versterkt de slappe handen en stelt de struikelende knieën vast.". En: "Zegt den onbedachtzamen van harte: weest sterk". Hij geeft de moeden kracht en vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft. De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen, maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen.

b. In zijn geluid.

De wind blaast zo, dat men ook geluid hoort. We hoeven dat niet te bewijzen in de natuur. Maar zo is het ook, waar Gods Geest krachtig werkt. Door het geluid dat gehoord wordt, moeten we het volgende verstaan.

1. Het donderende geluid van de prediking van de wet. De Geest gebruikt die wet om de wereld te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel, door welke stem aan het hart, de ziel gedreven wordt naar het einde van de wet, Christus.

2. Ook het liefelijke geluid van het Evangelie. Het geloof is uit het gehoor en het gehoor is door het Woord van God. Hoe zullen ze geloven van Welke ze niet gehoord hebben? Dat is de stem des Geestes onder de prediking van het Evangelie. Dit geluid gaat over de gehele aarde, tot aan het einde van de wereld.

3. En tenslotte: het geluid van de mensen waarin de Geest door het Woord werkt. O, wat zulk een ziel van haar gevaren ziet, kan niet verborgen blijven, nee, dat moet de mond wel eens uit! Dat klagen en radeloos kermen: "Wat zullen wij doen, mannenbroeders! Wat moet ik doen?" O, zou dat geen geluid geven als een oude, vaste boom omvergehaald en ontworteld wordt? Dat kraakt menigmaal, zodat een huis en stad ervan gewaagt. En denkt u dat het minder geluid geeft als een oude, vastgewortelde zondaar valt? Zo'n ziel kan niet zwijgen als Jezus Zich aan haar openbaart, en als het haar gegeven wordt in Christus te geloven. Nee, dat kan ze niet verzwijgen! David zegt: "Komt, hoort toe allen, gij, die God vreest, en Ik zal u vertellen wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft". Zo'n ziel spreekt de tale Kanaäns, die de geleerdste mens zonder genade niet verstaat, ja voor dwaasheid houdt. Zulk een schreeuwt het wel eens uit met Paulus: "Mij, de grootste der zondaren, is barmhartigheid geschiedt". En met Maria: "Grote dingen heeft aan mij gedaan Hij, Die machtig is, en heilig is Zijn Naam". Dan worden de tongen der stamelenden vaardig om te spreken. Ze verkondigen de deugden van Hem, Die hen geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Zo was ook het geluid van Gods Geest op de Pinksterdag: Ze verkondigden de grote werken van God, en spraken zoals de Geest hun gaf uit te spreken.

c. In zijn vrijheid.

We lezen in de tekst: "De wind blaast waarheen hij wil ... alzo is een iegelij, die uit den Geest geboren is."

1. Eigenlijk heeft de wind geen wil, want hij is in Gods hand. God brengt hem voort uit Zijn schatkamers. De mensen zeiden: "Wie is Deze, dat ook de winden hem gehoorzaam zijn?"

2. Maar in oneigenlijke zin kan men zeggen dat de wind blaast waarheen hij wil, omdat een mens de wind niet kan voortbrengen of hem weerstaan als hij waait. Zo ontfermt de Heere Zich over wie Hij wil. Het wil dus uitdrukken de vrije werkingen van de wind en ook van de Geest in de ziel. De wind waait dan eens rechtuit, dan eens van boven naar beneden, dan eens van beneden naar boven, dan weer als een draaiwind, dan eens uit het oosten, dan uit het westen, dan uit het zuiden of het noorden. De wind is vrij! Zo is het ook met de werking van de Heilige Geest. Niet allen worden op dezelfde wijze bewerkt in de wedergeboorte. Daarom staat er: "Doch deze dingen alle werkt één en dezelfde Geest, delende aan een iegelij in het bijzonder, gelijkewijs Hij wil".

Laten we hiervan zes voorbeelden noemen.

a. Sommigen wederbaart de Geest plotseling en onverwacht, zodat zij er niet eens aan dachten of het zochten, zoals bijvoorbeeld Zachéüs en de stokbewaarder. Lydia's hart werd geopend en Paulus was drie dagen in de angsten van de wedergeboorte. Het gebeurt wel eens dat mensen uit nieuwsgierigheid of met een ander verkeerd doel naar de kerk gaan, of deze en gene genademiddelen bijwonen, dat God hen dan in het hart grijpt zonder dat de ziel er aan dacht of dat zocht. Zo scherpt Jezus Zijn pijlen nog wel eens, dat ze treffen, zodat zo iemand met Hagar uitroept: "O, Gij God des aanzien, heb ik ook gezien naar dien die mij aanziet?"

b. Anderen verandert de Heilige Geest op een langzame manier, die overtuigd worden onder het Woord, en jaar en dag daarmee heengaan. Mensen die in het eerst wel enige haast schenen te maken, maar waar het dagen zonder getal zo blijft zitten. Sommigen van die mensen worden wel eens verleid, zodat ze voor een tijd weer bij de grote hoop van wereldse mensen verkeren en ze gaan weer een groot stuk de wereld in. Of er zijn mensen die onder een ernstig middel wel opnieuw beroerd worden, maar waar het werk niet doorbreekt. Zulken staan menigmaal als voor een poort, maar kunnen er niet ingaan. Ze missen het besluit des harten om alles te verzaken, en om door de poort Christus in te gaan in de stad. Hier is van toepassing dat de kinderen gekomen zijn tot aan de geboorte, maar er is geen kracht om te baren. Zij gaan al hun dagen meest heen onder een geest der dienstbaarheid tot vreze. Ze hebben in hun dagen niet veel blijdschap of verkwikking.

c. Sommigen wederbaart de Heilige Geest op een zeer nare wijze. God komt hun voor als een verterend vuur. God doet alles wat naar is in hun hart komen; alles wat naar is in Zijn Woord en in de wet, en ook alles wat naar zijn zal in de hel. Ze verwachten niet anders dan eeuwig onder de gloed van Gods toorn te blijven. Zo ging het met de drieduizend zielen op de Pinksterdag. Ze schreeuwden het uit! Alle lust verging en ze werden verslagen in het hart. Hoe naar en bang had de tollenaar het in Lukas. Hij ging al zuchtend langs de straat, hij sloeg op zijn borst, en stond van verre om te tonen hoe benauwd het hem van binnen was.

Hij riep: "O God, wees mij zondaar genadig!" Hoe benauwd was het Saulus, toen hij een Paulus werd. Hij lag blind op de aarde, hij at niet en dronk niet. Wie hier iets van kent, weet wat er in het hart is omgegaan. Zie het ook eens bij Heman, die zegt: "Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende, ik draag Uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig". Zie tenslotte hoe het tot het uiterste ging, ja op de dood af met de stokbewaarder. De duivel raadde hem om de hand aan zijn leven te slaan, maar God bewaarde hem. Paulus kwam naar hem toe, toen hij al een zwaard in zijn hand had en hij riep: "Doe uzelf geen kwaad!" O mensen, die het soms zo benauwd hebt, denk toch eens hoeveel erger het met sommige heiligen gegaan is. Denk eens aan het woord van Paulus: "Doe uzelf geen kwaad!"

d. Weer anderen wederbaart de Heilige Geest op een lieflijke wijze, zoals Zachéüs. En ook als anderen die Jezus van hun beroep afriep, en die direct zoveel heerlijkheid in Christus zagen en zoveel liefde voor hem kregen, dat ze alles verlieten en Hem volgden. De Heere komt sommigen met Zijn liefde voor en zegt: "Ik wil uw dood niet. Er is geen zondaar zo groot, of Mijn genade is groter. Er is een Middelaar, een Held bij Wie hulp besteld is". Zulk een ziel gaat naar Christus met zoveel licht en kracht. Hij is daarover zo verblijd en moet telkens over dat wonder uitroepen en duizendmaal zeggen: 'Heere, ik heb het niet gedacht; ik heb er U niet om gezocht. Hebt U dan toch naar mij omgezien? Komt Gij Uw genade en eeuwige liefde verheerlijken aan zulk een?' Zo'nziel zinkt weg in haar eigen onwaardigheid en prijst de Allerhoogste. O vrienden die hier wat van hebt, geniet het goede ten dage dat het u mag gebeuren!

e. Sommigen wederbaart de Heilige Geest op een stille en bedaarde wijze, zonder veel droefheid of blijdschap, door onderwijzing in de Goddelijke waarheden, waarbij ze alles geloven wat God getuigt van de mens van nature. En ook van hetgeen God van Zijn Zoon getuigt, dat in Hem het leven is; alles met betrekking op zichzelf. Deze wijze van werking van Gods Geest vinden we in: "Hebbende dan uw zielen gereinigd in de gehoorzaamheid der waarheid door den Geest". Zulken geloven wat de Bijbel zegt, namelijk dat ze zo ellendig buiten God en Christus zijn. Ze geloven dat er een Middelaar is. Ze zien ook dat ze Hem niet kennen en toch zo nodig hebben. Daarom roepen ze om de openbaring van Christus, zoals Hij Zich niet aan de wereld maar aan Zijn volk openbaart. Ze zien het oneindige geluk van Gods volk, en ze schatten een arme vrome hoger dan een aards koning. Zo maken die zielen stil een keuze en leggen ze de hand op het getuigenis van God. Ja, zo raken ze wel eens als het ware vast aan Christus, zodat ze hieruit de vernieuwing van hun hart met verwondering kunnen opmaken.

f. Tenslotte: Anderen wederbaart de Heilige Geest onder vele verwisseling van gestalten, door vallen en opstaan, langs veel strijden en overwinnen. Dan eens onder, dan eens boven, dan eens gelovig, dan eens ongelovig, dan eens verblijd en dan weer bedroefd. Dan eens in zware diepten neergezonken en dan eens met David moedig om met God over een muur te springen en door een bende te dringen. Dan eens verschrikt voor de kleinste tegenslag, dan weer met David uitroepende: "De Heere is mijn licht en mijn heil, voor wien zou ik vrezen?" Zulken kennen wat van de zegeningen van Gerizim en van de vloeken van Ebal. Als zulken hun jaren van tobben door zijn, kunnen ze zingen van de wegen des Heeren. Dan kunnen ze nuttig voor anderen zijn, want ze krijgen wel eens iets van de tong der geleerden, om met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken. O, zie toch eens hoe vrij de Geest is in Zijn werkingen.

3. Let nu eens op de mate van het waaien.

Dan eens is er een zachte wind, dan weer woedt een zware storm, zodat er veel wordt neergeworpen. En dan weer is er het suizen van een zachte stilte. Zo is ook de Geest vrij in Zijn werkingen. Soms is het een storm als op de Pinksterdag, toen er duizenden onder een preek van Petrus uit hun hoge en trotse natuurstaat vielen. Even verder leest men dat het getal der mannen die geloofden, ondanks de tegenstand van de leraars uit die tijd, groeide tot ongeveer vijfduizend. Een andere keer is er slechts een enkeling, en dan weer schijnt het helemaal stil te zijn alsof de Geest er niet meer was. Zo is de Geest ook vrij in de mate waarin de genade wordt uitgestort. De een krijgt meer gewicht van genade dan de ander, of meer onderscheidend licht, of meer nederigheid, of meer kracht tegen de zonden, of meer licht in het Evangelie of meer geloof om gebruik te maken van de Heere Jezus. Zo zegt men ook in het natuurlijke leven dat het ene kind in zijn geboorte groter ter wereld komt. Ieder ontvangt naar de mate van de genade die over hem bescheiden is.

4. Let eens op de tijd van het waaien.

De wind blaast waarheen hij wil, hetzij 's morgens, 's middags of 's avonds. Zo is het ook met ieder die uit de Geest geboren is.

a. Soms werkt de Geest in de morgenstond van een mensenleven; bij sommigen van de buik af, dat is erg jong.

Zie het bij Johannes de Doper, bij Jakob, Jeremia en Obadja de hofmeester, die zei: "Ik, uw knecht, vrees de Heere van mijn jonkheid af". Zie het bij Timótheus en Salomo, en bij de kinderen van Jeróbeam en David. U vraagt misschien: "Hoe kan een kind dat geen verstand heeft en ook geen geloof kan oefenen, dit gena dewerk hebben?" Evenals het geweten daarin ligt, evenals Gods wet daarin ligt, evenals de verdorvenheid daarin ligt, hoewel dit kind dit alles niet tonen kan, ligt er ook het genadewerk in, en dat vertoont zich dikwijls pas erna.

b. Gewoonlijk werkt de Geest met Zijn wederbarende genade in de jaren van onderscheid, dat is in de jongelingschap, zoals bij Paulus. Ook Onésimus was nog maar een jongen toen hij door middel van Paulus bekeerd werd. Als zulken in de volle gang van hun driften zijn, blinkt het genadewerk helderder uit, en het is nog meer tot verheerlijking van God. Als de wereld het aantrekkelijkst toeschijnt, staan zulken als op een tweesprong. En dan is het Gods tijd. Hij grijpt hen in het hart, doet hen de goede keuze doen en wordt hen te sterk. Zo geven ze de eerstelingen van hun jeugd, het beste van hun tijd aan de Heere over. Dit vermaant Salomo heel nadrukkelijk als hij zegt: "En gedenkt aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen, en de jaren naderen". De Heere eiste onder de oude godsdienst ook het jongste en het beste dat zonder gebrek was. Het komt God toe!

c. De Geest bekeert ook wel in de mannelijke jaren, zoals Zachéüs, Matthéüs, Lydia, de stokbewaarder en verschillende anderen die Jezus uit hun beroep tot Zich riep, en die Hem volgden.

d. En tenslotte werkt de Geest ook wel (maar dat is zeldzaam) in de avond van een mensenleven, in de ouderdom, dat is te elfder ure. Zoals bij Abraham die vijfenzeventig jaar oud was, terwijl zijn vrouw Sara ook al bedraagd was. Er is zelfs een voorbeeld in de Bijbel, dat het op een sterfbed nog gebeuren kan. Zie het bij de Moordenaar aan het kruis. Maar dit is er maar één. Vrienden, er is maar één voorbeeld, opdat niemand zorgeloos zou worden en het op een sterfbed laten aankomen. Anderzijds is dat ene voorbeeld nodig opdat een mens op het sterfbed aan de zijde van God werkzaam en hopende mocht worden. Maar wie weet of het geschiedt? En wie weet hoe weinig het geschiedt! Want een mens kan op een ziekbed werkzaamheden schijnen te hebben, maar als hij beter wordt, slaat hij zijn vorige weg weer in, of het wordt zelfs nog erger. Ja, wat zullen we daarvan zeggen? Als hij gestorven zou zijn, had men wellicht het beste gehoopt. Opmerkelijk zijn hier nog de verschillende tijden van de roeping. Jezus zegt dat er twaalf uren in een dag zijn, en de roeping geschiedde alleen ten derde, zesde, negende en elfde ure. O, wie zal zeggen of het om twaalf uur niet te laat is.

5. Zien we nu de plaats die de wind bewaait, en waar Hij Zijn werkingen doet. De wind blaast dus waarheen hij wil.

a. Zoals de Heere het doet regenen over de ene stad en niet over de andere, zo blaast ook de wind over de ene landstreek, over het ene dorp of huis of mens, en niet over de andere. Vroeger blies de wind alleen in Judea, nu heeft hij een wijder bereik. Dat komt door de vrijheid van de Geest, Die blaast waarheen Hij wil. Zo is het ook gelegen met ieder mens in het bijzonder: twee liggen er op één bed of malen in één molen, de één wordt aangenomen en de ander verlaten. Twee zitten naast elkaar, de één wordt geraakt onder het Woord, en onder datzelfde Woord wordt de ander verhard. Zo is het Woord hem een reuk des doods ten dode. Hij ontfermt Zich diens Hij wil, en Hij verhardt dien Hij wil.

b. Er zijn ook bijzondere plaatsen waar God sommigen bekeert. God had de bekering van Manasse besloten, maar ook dat hij in de gevangenis zou zijn. Elisa werd op het veld veranderd toen Elia hem zijn mantel toewierp, en hij volgde Elia. Zacheüs werd veranderd in een boom, Matthéüs in zijn tolhuis, de discipelen op het strand toen ze bezig waren hun netten te drogen of te vermaken. De drieduizend zielen moesten uit allerlei gewesten naar Jeruzalem komen, de Moorman op zijn wagen zitten, Lydia te Filippi komen om onder de prediking van Paulus te zijn. Heel bijzonder is het geval van Onésimus. Hij moest eerst tot diefstal vervallen om in Rome te komen om daar bekeerd te worden onder de dienst van Paulus. Zo heeft de Heere dus ook alle plaatsen bepaald en Hij brengt door Zijn hand mensen daar, waar ze naar Zijne eeuwige Raad wedergeboren moeten worden.

c. De wind blaast ook waarheen hij wil ten opzichte van tweede oorzaken. De wind werpt niet altijd onmiddellijk iets neer, maar gebruikt soms het een of ander. Bij sommigen gebruikt de Heilige Geest vele tegenspoeden, ziekten of zware ongevallen. Of ook wel eens wonderlijke uitreddingen, voorspoed of zegeningen. O, het maakt niet uit wat het is, als de Geest van overtuiging er maar in mee komt. De gewone middelloorzaken in een gezonde kerkstaat zijn Gods getrouwe knechten en leraars.

Gezanten van Christus, die Christus' belangen op het oog hebben, en tonen dat hun werk is om de hemel te planten en de aarde te gronden, kortom het Koninkrijk van Christus te bouwen. Die drieduizend zielen werden bekeerd onder een preek van Petrus over Christus' lijden, dood, opstanding en hemelvaart. Cornelius en de zijnen onder Petrus aan zijn huis. De Moorman door het lezen van Jesaja. 53. Van de grote Junius staat beschreven dat hij bekeerd is door het lezen van Johannes 1. Augustinus werd overtuigd door het zingen in de kerk te Milaan, en werd bekeerd door het lezen van Romeinen: "De nacht is voorbijgegaan en de dag nabijgekomen. Laat ons dan afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lichts". O vrienden, mocht ieder zuchten om de vrije werkingen des Geestes tot wederbaring van zijn ziel, dat God voor hem ook nog een tijd, een plaats en een middel beschikt. Hierbij is het gebed bevolen.

d. In zijn onbegrijpelijkheid.

Zien we dan tenslotte nog hoe we de onbegrijpelijkheid van de weg van de wind tot de onbegrepen werkingen van de Heilige Geest kunnen overbrengen. We lezen hiervan in de tekst: "Maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heen gaat; alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is".

1. U weet niet vanwaar hij komt. Versta hierdoor de plaats vanwaar de wind zijn oorsprong heeft, waar hij begint te blazen of zich te verheffen. Sommige wijsgeren meenden de oorsprong van de wind gevonden te hebben, maar Sálomo zegt ons dat zij niet weten: "Gij weet niet, welke de weg des winds is, alzo is het met een iegelijk, die uit den Geest geboren is". Dit leert een mens laag te zijn in het naspeuren van het eerste begin van de zaligmakende genade des Geestes. Want als er in de natuur al zulke grote verborgenheden zijn, moet men zéker niet proberen om in de ark Gods in te zien; het zou alleen maar duisternis over zichzelf kunnen veroorzaken. Hieruit zien we dat een mens de tijd dat hij het eerste leven ontvangen heeft, niet altijd zo nauwkeurig kan weten. Men kan heel moeilijk onderkennen waar voorbereidende wegen eindigen en het werk van de Geest van Christus begint. Nadrukkelijk is hier het woord van Jezus: "Alzo is het Koninkrijk Gods, gelijk of een mens het zaad in de aarde wierp, en voorts sloop, en opstond, en dat het zaad uitsproot, en dat hij niet wist hoe". Ieder heeft er naar te staan om met enige bewustheid geloof te oefenen. Een oprechte zoekt daarnaar! Hij waagt het niet op het onzekere.

2. Maar u weet ook niet waar de wind heengaat. Of hoe ver hij zich uitstrekt of waar zijn werking eindigt. "Zo", zegt Jezus, "is het met ieder die uit de Geest geboren is". Begrijp hierdoor dat niemand de weg van de Geest vooruit weet. Niemand weet hoe en waarheen de Geest hem leiden zal. Door welke middelen, door welke wegen, tot welk werk of welke hoogte van heiligmaking. De grote Luther zal er weinig aan gedacht hebben dat zijn ijver tegen de aflaten, uiteindelijk de paus zijn kroon zou hebben afgeblazen. Maar daartoe blies de wind des Geestes in zijn hart; hij wist het einde van het werk van God in zijn ziel niet. En zo is het nu nog. O, de mensen die de Heere met Zijn liefde benadert en voor wie Hij de schatkamers van Zijn algenoegzaamheid opent, zij zeggen ook: "Dat had ik nooit gedacht, dat God dat doen zou aan zulk een als ik ben. Ja, vanouds is het niet gehoord wat God doen wil aan dien die op Hem wacht." En nog ziet u het einde niet, u weet niet waar de Geest u nog leiden zal.

III. Zien we tenslotte nog in de derde hoofdzaak: Wat het doel van de Heere Jezus is om Nicodémus niet deze gelijkenis te antwoorden.

Nicodémus, een leraar in Israël, wilde dit werk des Geestes in zijn ziel niet geloven. Zijn verstand en vlees kwamen er tegenop, omdat hij het niet volkomen begreep. Daarop toonde de Heere Jezus hem aan, dat er zaken in de natuur zijn die men niet volkomen begrijpt, maar toch gelooft. Bijvoorbeeld de wind. Men weet niet van waar hij komt, of waar hij heengaat, en toch gelooft men aan een wind. "Ja maar", zal Nicodémus zeggen, "de wind blaast en men hoort zijn geluid. Men ziet de uitwerking voor zijn ogen. En daarom moet men die geloven, ook al kan men die niet begrijpen". "Alzo", zegt Jezus, "is het ook met de geboorte uit de Geest. Wie oren heeft om te horen, die hoort het geluid ook. En wie ogen heeft om te zien, die ziet de uitwerkingen in zichzelf en anderen: Jezus wil zeggen: "Waarom gelooft u de kracht van de Geest tot wederbaring van een mens niet, zoals u de wind en zijn kracht wèl gelooft?" Tenslotte is het doel ook om ons met Nicodémus" voorbeeld te leren hoezeer het menselijke, vleselijke verstand in de weg staat, vooral in die dingen die des Geestes zijn en die hij niet begrijpt. En omdat hij het niet begrijpt, spreekt hij het maar tegen. O, het is een waarachtig woord van Paulus: "Nademaal in de wijsheid Gods, de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zo heeft het Gode behaagd, door de dwaasheid der prediking zalig te maken, die geloven". Dat betekent: Alleen diegenen geloven, die dwaas worden om wijs te worden en hun verstand gevangen geven.". Ja, die alleen wordt het gegeven, opdat zij kunnen geloven.

Toepassing

Vrienden, u ziet wel dat deze waarheid niet algemeen is. Dat uw ziel verloren is, als u deze werkingen niet deelachtig bent! Ziet u niet dat het werk groot is dat nog vóór uw dood aan u moet plaatsvinden, en dat uw tijd kort is? Uw tijd is niet morgen, maar heden. En is het bij sommigen niet al te elfder ure, en mogelijk later? O, de nacht komt. Is het geen tijd om ernstig te beginnen te roepen?

Wilt u eens enkele dingen zien, waaraan een mens weten kan dat hij nog onwedergeboren is?

1. Dat zijn mensen die spotten met dit genadewerk, die er laatdunkend over spreken, die er een innerlijke afkeer van hebben, die dit in hun blindheid houden voor naargeestigheid en een zwaarmoedig leven. God zal de spotters bespotten als hun vrees komt als een verwoesting, en hun verderf aankomt als een wervelwind, dan zal God lachen in hun verderf.

2. Als men Gods volk haten, of niet liefheeft, is dat een duidelijk kenteken dat men tot het zaad van de slang behoort. Mensen die scheldnamen op dat volk leggen, weten wel dat dit arm, ellendig volk hun volk niet is. En inderdaad, het is maar een arm en ellendig volk. Die hebben vaak zoveel te stellen met een overgebleven kracht van verdorvenheid, en ze zijn nog veel ellendiger in hun eigen ogen dan ze in uw ogen zijn. Maar dat volk moest echter uw volk zijn!

3. Dan zijn er de mensen die met hun hart in de zonden en de wereld leven. Hebt u een helderder bewijs nodig? Dat is de staat waaruit Gods volk geroepen wordt. En is de wedergeboorte niet een verandering van hart en staat? Dan bent u dus nietwedergeboren, want u leeft erin. En als u oud en onbekwaam wordt, dan blijft uw hart erin, en de wereld verlaat u.

4. Eindelijk, is er de mens die nooit ware ontdekking des Geestes heeft gehad van de zonde en het gemis van God en Christus; de mens voor wie het Evangelie bedekt is. Want dat Evangelie opent God in meerdere of mindere mate aan Zijn kinderen. Al heeft iemand van zijn jeugd af nog zo zedig, burgerlijk en godsdienstig geleefd, hart veranderende genade is zo geheel anders.

Misschien vraagt iemand: "Waarom weet ik of ik het van jongs af niet gehad heb, en wedergeboren ben?"

1. Zulke kinderen zijn in hun jeugd niet alleen afgezonderd van andere kinderen door geneigdheid ten goede. Ze hebben stille begeerten tot lezen, horen, preken en bidden. Als ze natuurlijke ouders hebben, dan worden die kinderen gewoonlijk verdrukt, bespot en gehaat. Zo'n kind is een verschoppeling. Zo was het met David, waarvan ze zeiden: Er is er nog een achter de schapen. Het wordt in zo'n huis wel eens de naam gegeven dat er wat aan hun verstand scheelt.

2. Als zulken opgroeien en de kracht van hun verdorvenheid sterk wordt, worden ze bekommerd, krijgen ze overtuigingen van zonden en kunnen ze niet rusten voordat ze met hun zonden tot Christus gekomen zijn. Ze zijn wel eens zeer bekommerd als ze anderen over hun verandering horen spreken, omdat zij zo'n tijd niet kennen. Maar ze houden die tijden voor de hunne, wanneer ze Christus weer eens tegen hun zonden hebben kunnen aannemen.

3. Zulke kinderen kunnen geen eigengerechtigheid oprichten en niet trots zijn op hun beste plichten. Daarin voelen ze het zondige. In hen leeft een strijd tussen vlees en geest; ze kunnen niet zondigen als anderen. Hierbij zijn ze met hun hele hart verenigd met het genadewerk in anderen, en horen ze graag spreken over Gods wegen.

4. Deze kinderen zijn niet van de wereld. Ze kunnen niet zo goed omgaan met burgerlijke, godsdienstige mensen die geen genade bezitten, maar ze gevoelen dat ze Gods volk, dat verachte volk, waaraan God wonderen gedaan heeft, hartelijk liefhebben, omdat zij God liefhebben. O hoe menigeen verbeeldt zich dat hij van zijn jeugd af zaligmakende genade heeft, terwijl hij weet dat hij in zijn hart een vijand is van Gods volk. O vrienden, u kunt met een beetje hulp niet opgericht worden. Er moet niet minder dan een nieuwe geboorte aan u plaatsvinden om behouden te worden. Of u het gelooft of niet, maar de eeuwigheid staat voor de deur. Dan zal ieder ondervinden dat de Bijbel en Gods getrouwe knechten de waarheid hebben gesproken.

Misschien heeft iemand hier enige indrukken van en vraagt hij of zij: "Wat is de weg toch voor mij?" Die mensen zal ik kort het volgende aanraden.

1. Stel deze vraag maar aan de Heere. Geen mens kan u in de weg van Gods voetstappen overzetten. Een mens kan slechts met woorden de weg wijzen, maar Jezus is een Leraar met macht.

2. Werk de minste vrees, ontdekking of bekommerning over uw staat niet tegen. Probeer die niet met verstrooiing kwijt te raken, maar breng het voor de Heere, hoe weinig het ook is. Buig in het verborgene veel uw knieën.

3. Pas op dat u er niet aan meedoet, als anderen Gods volk smaden. De Heere zal het zien en zoeken. En als God Zich rechtvaardig van u onttrekt, en Zich voor u verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen?

4. Zoek veel het gezelschap van Gods volk, ook al is uw werk nog zo krom. God gebruikt Zijn knechten en volk voor ellendigen. Menigeen heeft het in die weg gekregen. Denk veel aan dit woord: "De wind blaast waarheen hij wil". Wie weet wat over u bescheiden is. O, niemand sterft, die waarlijk niet sterven wil, en die het in Gods instelling zoekt. Dat degenen die niet sterven wil en die enig werk hebben met zichzelf, voortgezet mochten worden. In de tekst ligt dat de aller ellendigste en aller goddelooste het krijgen kan. De wind blaast waarheen hij wil. Weet, dat Jezus Zijn volle genade ook aanbiedt aan zulken die veel tijd en middelen verkwisten, en lang de kloppingen van hun hart hebben tegengestaan. Mocht de Heere de een of ander eens uit zichzelf zetten, zodat hij eens recht mocht zien de woorden: "Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden.". Zoek de beste vromen, die het meeste licht hebben, u zou het u anders altijd kunnen beklagen!

Volk van God, het is waar dat er zoveel duizenden bijwegen zijn die iemand recht schijnen, terwijl er maar één rechte weg is. O, wat bent u dan toch gelukkig. Een volk, verlost door de Heere, uw God. Wat is een stipje ware genade toch van oneindige waarde. Zie tot uw vernedering en dankbaarheid, zie eens wie u bent. Uw vader was een Amoriet, en uw moeder een Hethietische. U was dezelfde die, voordat God Zijn hand aan u legde, niet bekeerd wilde zijn. U was een vijand van God en Zijn volk. Menigeen heeft wel eens gedacht: er mag veranderen wat verandert, ik zal wel wijzer zijn. U hebt dus ook de Heere niet gezocht. Ja, wie bent u in uw huis en familie? Menigmaal de slechtste, de goddelooste. Wat heeft de Heere toch bewogen om Zijn hand aan u te leggen. U was nog niet geboren en u was al verkoren. O, het is alleen omdat God Zichzelf heeft willen verheerlijken om u, zoals u was, op te nemen en te zetten ter verkrijging van de zaligheid. De wind blaast waarheen hij wil.

Bent u uit God geboren, sta er dan veel naar om Hem als uw Vader aan te roepen. O, het woord mijn Vader, mét de gestalte, is zó teer en krachtig! Zoek veel te werken in Gods Huis waarin u geboren bent. Biedt u God aan. God mocht u eens werkzaamheden geven met deze of gene in of buiten uw geslacht. Werk ermee in het verborgen. En voor wie u iets hebt, denkt tot uw bemoediging aan Gods Woord: Zou Ik de baarmoeder openen en niet genereren; zou Ik die voortaan toesluiten? O, Sion mocht eens weeen krijgen, zodat zij zonen baarde. De Heere heeft beloofd dat geen van de schapen die uit de wasstede opgekomen zijn, jongeloos verschijnen zullen, maar alle tweelingen zullen voortbrengen. Amen! Het zij zo.

8. Jezus' tranen over Jeruzalem, nevens het gevaar, van Hem en Zijn leer geen recht gebruik te maken.

"En als Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende: Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen" (Lukas 19:41 en 42).

De Heere Jezus had allang in Zijn hart gehad, om op te gaan naar Jeruzalem, met dat zalige doel voor Zijn volk, niet om Zich aan Zijn lijden te onttrekken, maar om te lijden en te sterven. Hij richtte Zijn aangezicht om naar Jeruzalem te reizen, tot dat doel, zoals Hij voorzegd had, dat de Zoon des mensen zou worden overgeleverd in de handen der mensen. En hoewel Christus thans zoveel met Zichzelf te doen had omdat Hij de Borg was in de plaats van de uitverkorenen, en Hij de last van de eeuwige toorn van God tegen al de zonden van die allen in een korte tijd moest gaan voldragen, dacht Jezus tijdens Zijn reizen naar Jeruzalem veel aan de schare die Hem omringde, en ook aan allerlei ellendigen. Hij ging al predikende en goeddoende door steden en vlekken. En bijzonder lag Jeruzalem Hem zwaar op het hart, zoals Hij met ontroering uitriep: "Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt, en stenigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens onder de vleugelen vergadert, en gijlieden hebt niet gewild. Zie, uw huis wordt ulieden woest gelaten". In dit hoofdstuk ziet men al deze zaken nog weer vernieuwd. Daarin blijkt eerst hoe Jezus door Jericho naar Jeruzalem reisde, vers 1. Dan zien we wat goeds Jezus onderweg deed. Hij bracht Zachéüs tot Zijn zalige gemeenschap, voor hem zeer onverwacht. Verder zien we wat Jezus predikte. Hij voorzegde Zijn lijden, sterven, hemelvaart en wederkomst, door een gelijkenis van tien ponden, die iemand (een verre reis doende om een koninkrijk te ontvangen) intussen aan zijn dienstknechten gaf, om er winst mee te doen totdat hij wederkwam.

Vandaar verhaalt Lukas hoe Jezus Zijn koninklijke intree deed in Jeruzalem, namelijk rijdende op het veulen van een jong ener ezelin, onder vele vreugdetekenen. Hierop volgt nu Jezus' naderen tot de stad, Zijn zien van de stad, en Zijn ween- en klagstem over de stad, wat we tot ons tekstwoord genomen hebben: "En als Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende: Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen". Deze woorden bevatten de innerlijke ontferming van de Heere Jezus over een volk in het algemeen, ook toen hun ondergang nabij was. Om met enige orde over deze woorden te spreken, of we een zegen en welgevallen van de Heere mochten trekken op deze verbodsdag, namelijk vernedering over de zonde en wederkering tot de Heere, langs de weg des verbonds. Opdat we onszelf en ons land behoudenis mochten aanbrenge.

Daartoe merken we in deze woorden twee hoofdzaken aan:

- I. De gestalte van de Heere Jezus, vers 41.
- II. Wat Jezus in die gestalte sprak, vers 42.

I. De gestalte van de Heere Jezus.

Ten eerste de aanleidende oorzaak. De Heere Jezus kwam nabij Jeruzalem en was hier bezig Zijn koninklijke intrede te doen in die stad des groten konings. Dit was Jezus begonnen aan de andere zijde van de Olijfberg, te Bethfagé en Bethanië. En nu reisde Hij voort, rijdende op het veulen van een ezelin over de Olijfberg, die gelegen was tegen het oosten, vijftien stadiën van Jeruzalem, zoals het uitgedrukt wordt in. Maar dan moeten we verstaan de top of kruin van deze berg, want anders lezen we van vijf stadiën, wanneer men verstaan moet de voet van de berg. Een ander bewijs dat deze berg dicht bij Jeruzalem lag, was ook dat Christus veel naar die berg ging om te bidden, tegen het naken van de avond, en ook 's nachts als Hij 's morgens weer vroeg in de tempel was. Dit was Jezus' gewone doen. Toen Jezus nu genaakte aan de afgang van de Olijfberg, begonnen zij onder vele vreugdetekenen Hem tot koning uit te roepen, zeggende: "Gezegend is de Koning, Die daar komt in de Naam des Heeren, vrede zij in de hemel en heerlijkheid in de hoogste plaatsen", zodat de menigte van de discipelen zich verblijdde en God loofde. Men zou bijna zeggen: Hoe dichter Jezus tot de stad kwam, hoe meer Zijn vreugde wel toegenomen moest zijn. Maar nee, in Hem was geen zonde. De aardse vreugde verstrooide Zijn hart niet. Toen Hij onder al die vreugdebewijzen de Olijfberg afreed en nabij de stad kwam, bezetten andere indrukken Zijn hart. De tweede aanleidende oorzaak was dat Jezus de stad zag. Hoewel de Heere Jezus de alomtegenwoordige en alziende God was, betoonde Hij Zich hier een waar Mens te zijn, zodat Hij nodig had de stad nabij te komen om die te zien. Hij zag de stad met de ogen van Zijn lichaam, met Zijn heilige ogen. In Hem was geen nieuwsgierigheid, geen verlustiging in het aardse en geen verliezen van Zijn hart daarin. Hij zag die heerlijke gebouwen, en in het bijzonder dat kunstige werkstuk, de tempel. Maar Jezus zag de stad ook met de ogen van Zijn ziel, met inwendige, geestelijke ogen. Christus zag wat Hij aan die stad boven alle steden van de aarde al gedaan had. Welke gezanten van de hemel naar die stad gezonden waren om haar te waarschuwen, om haar te voorzeggen wat haar boven het hoofd hing, wat zij te verwachten had, en hoe het profetische Woord dat bevestigde. Christus zag echter hoe zij dit alles in de wind sloeg, en de profeten doodde en stenigde die tot haar gezonden werden. Zij weigerde door Christus tot de gemeenschap van God vergaderd te worden. Maar in het bijzonder zag Jezus de stad met Goddelijke ogen. Hij zag de verharding in hun harten. Tegelijk zag Hij in het boek van het eeuwige besluit over hen. Christus zag dat die stad dagen der wraak en zware verdrukkingen te verwachten had, zoals vanaf het begin van de wereld niet geweest waren, en ook niet zijn zouden. Zie dan hoe Lukas terecht aantekent dat Jezus weende over haar.

Zie hier nu de gestalte van de Heere Jezus Zelf. Hij weende over haar. Jezus weende in plaats van Zich te verheugen in het naderen tot die stad. De stad waarmee Hij het zo goed voorhad, waaraan Hij zoveel ten koste had gelegd, daarover begon Hij nu te wenen, Zijn hart begon van droefheid en Zijn ogen van tranen over te lopen over dat hardnekkige volk. Deze gemoedsgesteldheid vinden we meermalen bij de Heere Jezus terug, zoals in Johannes 11, waar Hij weende over Lazarus omdat Hij hem liefhad. Hier was de aandoening over de eeuwige toorn van God, die brandende tegen de zonden op Hem aanviel. Dit wenen was een uiterlijk bewijs van de innerlijke gesteldheid van Christus' hart over Jeruzalem. Deze wenende en ontroerende gestalten waren ook de profeten eigen, in de profetische gezichten over Juda en Jeruzalem, zoals we lezen: "Wendt het gezicht van mij af, dat ik bitterlijk wene". En: "Och! dat mijn hoofd water ware, en mijn ogen een springader van tranen! Zo zou ik dag en nacht bewenen de verslagenen der dochter mijns volks".

Jezus weende dus over haar. Versta hierdoor over de inwoners van Jeruzalem.

1. Hij weende over Zijn volk, dat Hij in die stad had, die mogelijk met de stroom zullen zijn weggevoerd, moedeloos door al die lasteringen die zij dagelijks over de Heere Jezus hoorden, niet wetend of Hij de ware Messias was. Vele vromen waren in slaap. Ze sliepen als de dwazen, en mogelijk was menigeen in de wereld en in de zonden ingewikkeld. Maar Jezus had dit volk lief, dat droeg Hij op Zijn hart. En uit liefde tot hen, ging Hij naar Jeruzalem om te lijden, om hen van de dood te verlossen, en om de prikkel uit al de verdrukkingen weg te nemen. Want enerlei zou de rechtvaardigen met de goddelozen wedervaren, alleen zouden om hunnentwil die zware dagen verkort worden.

2. Hij weende ook over de onbekeerden. Over het verval in de kerk en in het land. Degenen die op de stoel van Mozes zaten, zelfs de hogepriester, haatten Hem. Geen waarschuwingen hielpen meer. Zij hadden de uitgezonden dienstknechten gedood, en nu zouden zij de Zoon des Konings doden, zoals we zien in de gelijkenis in Mattheüs. Terecht weende de Heere Jezus dus over die ijselijke, bevleete en verdrukkende bloedstad, die de profeten in hun gezichten ook al met ontroering hadden gezien en die het wee over haar hadden uitgeroepen. Maar wat was nu het onderwerp waarover de Heere Jezus sprak? Dat zien we in de tweede hoofdzak.

II. Wat Jezus in die gestalte sprak.

Hij sprak over hetgeen tot haar vrede diende, en wat verborgen was voor haar ogen.

A. Het woord vrede staat hier onbepaald. Omdat het zonder voorwerp gesteld wordt, moet het verstaan worden in de aller ruimste zin. Hier moet door vrede allerlei tijdelijke, geestelijke, en eeuwige voorspoed verstaan worden.

1. De vrede met God, de verzoening met Hem in Christus. Tevoren maakten de ongerechtigheden een scheiding en waren oorzaken van de verbergingen van Gods aangezicht, zodat Hij niet hoorde. Maar nu de verzoening en vrede is daargesteld, zegt God: "Ik zal hunlieder afkeringen genezen; Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben, want Mijn toorn is van hen gekeerd". Deze vrede met God is de fontein en springader van alle soorten van vrede en voorspoed.

2. De vrede met zichzelf, met zijn gemoed en geweten, die vloeit uit de vrede met God. Hiervan leest men: "Die Uw wet beminnen, hebben groten vrede". Het is die stilte in het gemoed en die rust in God. Een vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, die harten en zinnen in Christus bewaart.

3. Het is ook vrede met de engelen, Gods dienaars op deze aarde. Tevoren zijn de engelen in zekere opzichten tegen hen. In Gen. 3 lezen we over een engel met een vlamtig lemmer eens zwaards tegen de mens. Zo staan de engelen tegen de goddelozen. Maar als de vrede gemaakt is, worden zij gediensstige geesten, uitgezonden tot dienst van degenen die de zaligheid beërven. Zo bewaken zij de gelovigen op duizenden wijzen in aanvechtingen en geestelijke en lichamelijke gevaren. We zien dat duidelijk in Elisa die was in Dothan, en de Assyriërs kwamen op hem af, en hij zat daar in zijn rust en was zeer bemoedigd. En de reden was: Elísa's ogen waren geopend, zodat hij vurige wagens en paarden zag die voor hem streden. Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat ze u bewaren in al uw wegen.

4. Het is ook vrede met Gods volk. O, wat verschilt dat veel, om hen voor of tegen u te hebben met zuchtingen en gebeden. David zegt: "Zou ik niet haten, Heere, die U haten? En verdriet hebben in degenen, die tegen U opstaan? Ik haat hen met een volkomen haat; tot vijanden zijn zij mij". En getuigt hij: "Ik ben een metgezel dergenen, dien den Heere vrezen.. Ja, dat samenstemmen op aarde over een zaak, dat samen lasten dragen, is een onafscheidelijk gevolg van de verzoening en gemeenschap met God.

5. Het is ook vrede met alle schepselen, zowel redelijk als redeloos. Zulk een vrede is beloofd. En het gevolg zou zijn een ophouden van de oorlogen: "En zij zullen hun zwaarden slaan tot spaden, en hun spies tot sikkelen, en het ene volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen, en zij zullen geen oorlog meer leren.". Het is ook vrede met alle redeloze en zelfs levenloze schepselen. We lezen: "tegen de verwoesting en tegen den honger zult gij lachen, en voor het gedierte der aarde zult gij niet vrezen, want met de stenen des velds zal uw verbond zijn, en het gedierte des velds zal met u bevredigd zijn". Dus moeten hemel, aarde, zon, maan, sterren, regen en wind strijden voor degenen die met God bevredigd zijn. De apostel zegt: "En wij weten dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede".

6. Tenslotte ook alle aardse en lichamelijke vrede, de welstand in het burgerlijke. Deze vrede zou eerlang over Jeruzalem verstoord worden, naar de voorzegging van de Heere Jezus in: "Zie, uw huis wordt ulieden woest gelaten".

En ook naar de woorden van Lukas 19:43 en 44: "Want er zullen dagen over u komen, dat uw vijanden een begraving rondom u zullen opwerpen, en zullen u omsingelen, en u van alle zijden benauwen, en zullen u tot den grond nederwerpen, en uw kinderen in u; en zij zullen in u den enen steen op den andere steen niet laten; daarom dat gij den tijd uwer bezoeking niet bekend hebt".

B. Nu staan we stil bij hetgeen tot hun vrede diende. De Heere Jezus wilde hierdoor zeggen: "Och, of gij de weg wist om tot deze vrede te komen". De weg, naar het heilige Woord, om deze vrede deelachtig te worden, is onder andere:

1. Zijn zonden te zien bij het overtuigende licht van Gods Geest. Met de verloren zoon tot zichzelf te komen en daarbij God te zien in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid. En dus zijn verloren staat te zien buiten Christus.

2. Vernederd en verootmoedigd te worden voor God. Als de Heere uit genade die gestalte werkt, is er verwachting. Alles in het schepsel is gekant tegen dat bukken in zijn schuld voor God, maar Gods volk wil die droefheid naar God over de zonden toch voor geen werelden missen. Dit vernederen en belijdenis van zonden doen, door hulp van Christus' Geest, is de weg waarin de Heere Zich wil openbaren in het aangezicht van Zijn Zoon. Zie dit bij David: "Mijn zonden maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis doen van mijn overtredingen voor de Heere, en gij vergaapt de ongerechtigheid mijner zonden".

3. God te heiligen en te rechtvaardigen, dat is de weg. Met zijn hart te kunnen zeggen: "Heere, Gij zijt rechtvaardig, en elkeen Uwer oordelen is recht". Gij zijt rechtvaardig in alles wat ons overkomen is. Zulk een ziet dat hij dit en duizendmaal meer verdiend heeft, dat hij eerder waardig is dat God in tegenheid met hem handelt. Dit is zwaar voor de natuur. De mens is nergens verder vanaf, dan zijn vonnis te onderschrijven. En toch is dit de weg. Wanneer zij een welgevallen zullen hebben in de straffen hunner ongerechtigheden, dan belooft de Heere te gedenken aan Zijn verbond.

4. Te zien en te belijden voor God dat men alle genade voor tijd en eeuwigheid onwaardig is. Dat men met zijn hart welgemeend voor God getuigen kan, zoals de hoofdman: "Heere, ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak komt, spreek alleenlijk maar één woord". O, vrienden, daar is geen sterker roepen tot God, dan uit onwaardigheid. En er is geen weg die de vrije genade dierbaarder maakt dan deze weg. Maar het is genade, die het krijgt. De natuur kent het niet, maar God kan en wil het geven. Hij wil er om gezocht worden.

5. Openbaring van Christus aan en in zijn ziel te ondervinden. Inwendige lering des Geestes, hoe zich naar Christus te wenden, volgens Johannes: "Een iegelijk die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij". Zo mag men zich met zijn schuld en boze hart, met zijn banden en hinderpalen, naar Jezus wenden en Hem aannemen.

6. De weg des Verbonds der bekering: "Verzamelt Mij Mijn gunstgenoten, die Mijn verbond maken met offerande!" De Heere zegt dat Hij tot Lo-Ruchama en Lo-Ammi zou zeggen: "Gij zijt Mijn volk", en zij zouden zeggen: "O, mijn God!" En zo zegt de ziel van haar kant dat zij des Heeren is, volgens Jesaja: "Deze zal zeggen: ik ben des Heeren, en zal zich noemen met de naam Jakobs: en gene zal met zijn hand schrijven: ik ben des Heeren, en zich toenoemen met de naam Israëls". Wij lezen van die onder Gideon zouden strijden, hoe zij zich eerst aan de Heere overgaven, en zeggen: Ik ben des Heeren en Gideons.

7. Tenslotte diende tot Jeruzalems vrede, dat zij de Heere Jezus van Nazareth Die zijn nog verworpen hadden, zouden aannemen, omhelzen en kussen. Maar omdat alle boosheid en goddeloosheid in die stad zo was doorgebroken, zelfs onder degenen die op de stoel van Mozes zaten, diende tot hun vrede en tot de vrede van Jeruzalem, dat zij alle zorgen en vlijt zouden aanwenden om het onrecht weg te doen, teneinde God weer heerlijk mocht worden in Jeruzalem, en dus Jeruzalem een terecht afbeeldsel mocht zijn van het Jeruzalem dat boven is, en de vrede in haar een afbeeldsel van die zalige vrede en rust van de hemelen.

C. Dit nu was verborgen voor hun ogen. Met alle natuurlijke mensen lag er een deksel op hun hart, zodat zij niet bekenden wat tot hun vrede diende.

1. Deze blindheid heeft de mens gekregen in de val. Hij is gevallen in diepe blindheid, in ongeloof en zorgeloosheid. En dus begrijpt de natuurlijke mens niet de dingen die des Geestes Gods zijn, want ze zijn hem een dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan. Maar hij weet dit niet, anders zou hij wel roepen om opening van de ogen. We lezen in Openbaring: "Gij weet niet dat gij zijt ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt".

Deze blindheid neemt toe. De mens wordt verhard, ondanks alle ontdekkingen, door toegeven aan het zondigen. Dit is de aard van elke zonde. Die brengt zulke verblindende kracht mee, en werkt doorgaande verharding. Het geweten wordt op de mond geklopt, het beschuldigt niet meer, en het laatste van die mens wordt erger dan het eerste. Deze blindheid is verborgen voor de ogen van een mens of volk door een rechtvaardig oordeel van God, zodat God de satan loslaat om hoe langer hoe meer te verblinden. De god dezer eeuw verblindt hun de zinnen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, Die het beeld van God is. En dan geeft God een mens of volk over aan zichzelf, dat zij wandelen in hun eigen wegen. Dit is het zwaarste oordeel Gods over een volk.

2. Hierbij kwam dat het verborgen was voor de ogen van Jeruzalem, door een deksel van onkunde en vooroordelen, zodat het volk op Mozes en de profeten geen acht gaf. De Farizeeën hadden ook de sleutel der kennis weggenomen en verborgen. Zij gingen zelf niet in, en dus hinderden zij anderen om in te gaan in het Koninkrijk der hemelen. Zij waren tevreden dat zij het zaad van Abraham waren, en meenden dat zij daarom de aanneming tot kinderen deelachtig waren, en in zekerheid konden heengaan, niet wetend dat alleen het zaad Abrahams naar de Geest, God welbehaaglijk was. En dat alleen zij die van Christus waren, Abrahams zaad waren, en naar de belofte erfgenamen. En hoe klaar was ook het profetische Woord, dat de Messias een verachte zou zijn, Die lijden zou en niet geacht worden. Maar zij waren van mening dat Hij een aards koninkrijk zou oprichten, ondanks het zeggen van Christus dat het Koninkrijk van God niet komen zou met uiterlijk gelaat. Dit alles waren oorzaken dat ze niet zagen, dat ze zich als distelen en doornen in oorlog stelden tegen de Heere. Dat zij niet zagen welke zware oordelen boven hun hoofd hingen. Ze geloofden de stem niet die het hun gedurig toeriep dat ze niet zagen waarin hun vrede zou bestaan. En ook dat zij niet zagen welke de weg was om tot die vrede te geraken, zodat ze in de uiterste gevaren zorgeloos en gerust zaten, en sliepen als in het opperste van een mast, in het midden van een woedende zee, en zichzelf vrede zonder gevaar beloofden. En zo was hetgeen tot hun vrede diende, verborgen voor hun ogen.

D. Hierop volgt nu de medelijdende zucht en klaagstem van Christus Zelf "Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen".

Laat ons daarom zien wat we moeten verstaan door dezen uwen dag. We moeten aanmerken dat er tweeërlei dagen in de heilige Bijbelbladeren voorkomen. Dagen van God en dagen der mensen.

1. De dagen Gods zijn dagen wanneer Gods lankmoedigheid een einde heeft: dagen der wraak. Zo leest men: Want zie, die dag (dat is de tijd), komt brandende als een oven. Dat is wanneer zij roepen en de Heere niet hoort maar in hun verderf lacht, en spot als hun vrees komt als een verwoesting en wervelwind, als hun benauwdheid en angst overkomt. Dat zijn dagen wanneer het besluit baart, dat er geen genezen aan is. Dagen der beroering en der donkerheid, der verwoesting en der dikke duisternis, ja, dit is de nacht voor de mens, wanneer hij zijn voeten stoot aan de schemerende bergen.

2. Hier tegenover zijn de dagen der mensen; de tijden van het welbehagen des Heeren, van de genadebezoeken Gods, de vindentijden. Dagen waarin Jezus roept, lokt, nodigt en wacht om genadig te zijn. Ook wel genoemd het heden der zaligheid. Zo waren de dagen der mensen, aan de eerste wereld gegeven, 120 jaren. Maar toen de dagen Gods daar waren, kwam de zondvloed. Zolang God Sódóm en Gomórra vermaande en waarschuwde, waren, het dagen der mensen, maar toen het vuur van de hemel kwam, was het Gods dag. Zo was het ook met het Jodendom en met Jeruzalemgesteld. Na Christus' komst was er een tijd voor hen bepaald, waarin God door hen gevonden wilde worden, maar toen die tijd een einde nam, was het een dag Gods, een dag der wraak en der vergelding.

(a). Dit nu wordt een dag genoemd, omdat de genadetijd niet lang duurt, maar spoedig voorbijgaat. Zo zegt de profeet Zefánja: Als kaf gaat de dag voorbij. En omdat de nacht op de dag volgt, is de raad om te werken terwijl het dag is, eer de nacht komt waarin niemand werken kan.

(b). Ieder mens heeft dus zijn dag. Dat is in het algemeen zijn gehele leeftijd, 70 of 80 jaren. En in het bijzonder is het zijn dag, wanneer in zijn dagen het licht op de kandelaar staat. Jezus dreigde het weg te nemen, lees Openbaring 2, en dan wordt het duister.

(c). Dan is het nog nader zijn dag, als onder het Evangeliewoord de Geest aan zijn hart klopt, als hij indruk en licht krijgt in zaken waarvan hij tevoren niet wist, of waarmee hij spotte. Als hij achting en liefde voor Gods zaak en volk krijgt, als hij begerig wordt, dan is het zijn dag. Maar als die voorbijgaat zonder dat hij binnen geraakt, wat heeft hij dan een zware nacht te wachten. Jezus zegt: "Indien het licht, dat in u is, duisternis is, hoe groot zal de duisternis dezelve zijn".

Het gebeurt menigmaal dat zulk een, die zulke tijden verwaarloosd heeft, nooit meer overtuigd wordt, en soms zo heengaat in de verharding van zijn hart, totdat hij sterft, en het laatste van die mens wordt wel eens erger dan zijn eerste, zodat men van achteren zien kan dat het toen zijn dag was. Maar als God zaligmakend werkt, kan een ziel niet rusten buiten Christus; zij ziet zich verloren en roept om openbaring van Christus. En ontdekt Jezus Zich in Zijn volheid en bereidwilligheid, dat is voor zulk een ziel een aller heerlijkste dag, een dag van genade, een vindenstijd. Ja, een bestemde tijd om genadig te zijn, waarin de ziel overgaat en des Heeren wordt. O, vrienden was deze dag voor ons zulk een dag, hoe gelukkig zouden wij zijn! Ziedaar, wat hier door deze dag, uw dag, te verstaan is.

E. Laten we nu eens zien wat het bekennen van deze, hun dag, betekent. Het zegt in het algemeen kennen, erkennen, met overweging bedenken, zorgvuldig overleggen, met begeerten, met verlangen, dat men acht geeft op de zaken die tot de vrede dienen, zodat men die gelooft. Zulk een ziel stemt toe dat dit de weg is. Dit staat hier dus tegenover verborgen zijn.

1. Dit veronderstelt de dood van de mens in zonden en misdaden. Dat hij in een zorgeloze doodsslaap ligt, geen oren heeft om te horen, geen hart om te verstaan of te bewaren. Daarvandaan kwam het niet bekennen, tot de dag in welke Noach in de ark ging. Zo zou het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen. Want wat zou toch een dode zien en geloven?

2. Daarom hoort tot het bekennen: de verlichting van de Heilige Geest, bij de stem van het Woord. Zodat de mens levend wordt, geestelijke zinnen krijgt, en de waarheid van die zaken aan zijn gemoed openbaar wordt. Dat is een tweemaal horen, en God de ere geven dat de sterkte Godes is. Dit noemt Paulus een opwaken uit de doodsslaap. Zulk een gelooft de stem die achter hem is, en hem toeroept: Dit is de weg, wandelt in denzelfden. En dat het nu de ure is om uit de slaap op te waken.

3. De vrucht van dit wakker worden is:

- ontzetting, en schrik en afkeer van zichzelf vanwege zijn zorgeloosheid, en zijn slapen in zulke gevaren. Zo iemand ziet waar hij is.

- Hij valt de Heere toe. Hij valt op zijn aangezicht in zijn schuld voor God. Hij zegt: "Wij liggen in onze schaamte, en onze schande overdekt ons, omdat wij tegen U gezondigd hebben". David zei: "tegen U, U alleen heb ik gezondigd". En Paulus, toen God hem zalig blind maakte en hem inwendige ogen gaf, zei: "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?"

4. Tot dit bekennen behoort ook een hartelijke blijdschap dat God zo goed is het gevaar te doen zien, evenals iemand die in groot gevaar geslapen had en daaruit opgewekt was, blij zou zijn om zulk een weldaad te erkennen.

5. Zo is het bekennen een dadelijk werk. Zo'n ziel zoekt met zijn schuld, onmacht en onwilligheid tot Christus te komen en in Hem gevonden te worden en hij bekent dat Hij de Vorst des vredes is. En dan is het onafscheidelijke gevolg om in de sterkte van Christus de handen aan het werk te slaan, de hervorming te beginnen en voort te zetten in zijn hart, in zijn huis, in zijn familie, ieder in zijn stand en beroep. Zulk een, wiens hart volkomen met God is, laat Jezus Heere en Koning zijn, en laat het bestuur in Zijn hand. De wereld en de gewoonten zijn zijn wet niet meer, maar Jesaja zegt: 'tot de wet en tot de getuigenis.' Paulus zei: "Ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens". Wat de wereld ook zegt, zo iemand heeft andere ogen. Hij kan de wereld laten praten en spotten, ook als ze zeggen dat het er zo nauw niet op aankomt. Zo iemand probeert zijn weg in de sterkte van Christus te houden. Al deze zaken, vrienden, behoren tot het bekennen wat tot zijn vrede dient. En ze moeten Gods werk zijn. Want ieder mens is van nature met alles wat in hem is, als vuur en vlam gekant tegen deze weg. En de duivel probeert de mens daarvan af te houden, omdat hij weet welk een zaligheid langs die weg voor de mens te wachten is. Paulus zegt: "Want indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven; maar indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt, zo zult gij leven".

E. En zo komen wij nu als vanzelf tot de manier waarop de medelijdende Hogepriester dit voorstelt. Hij zegt: "Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen". Dit geeft te kennen Jezus' smarten over, en Zijn liefde tot Jeruzalem en het volk dat de ondergang zo nabij was. Dit woord "Och!" is een bewijs dat Jezus geen lust had in hun dood en ondergang, maar integendeel dat zij zich bekeerden en leefden. Dit sluit ook Christus' gewilligheid in, dat het niet aan Hem lag maar aan Jeruzalem.

Ook Zijn welmenendheid, dat het geen woorden waren alsof Hij er geen dag meer voor over had, maar dat Hij daar dadelijk nog een dag voor verlenen wilde. Jezus geeft hiermee te kennen dat Hij Zijn handen ook nog deze ganse dag wilde uitstrekken, Zichzelf aanbieden, zegen en vloek, dood en leven voorstellen, opdat zij het leven en de zegen mochten verkiezen. Hier doet onze tekst nog bij de woorden: "ook nog". Of gij ook nog bekend! Daarmee schijnt Jezus te kennen te geven en hun in gedachten te brengen dat zij meer dagen gehad hadden waarin de vrede in vorige tijden door de profeten was aangeboden; die hen gewaarschuwd hadden, maar die zij geweigerd hadden te horen, ja, die zij zelfs gedood hadden. Ook schijnt het dat Jezus' oog is op de volgende tijden, wanneer de vrede niet meer zou worden aangeboden, maar het licht van de kandelaar geweest zou worden. Wanneer zij zouden wachten op het licht, maar er duisternis zou zijn. Op een grote glans, maar zij in donkerheden zouden wandelen. Jezus wil hiermee zeggen: "Het zij zo, dat gij uw vorige dag niet waargenomen, maar verwaarloosd hebt, en uzelf zo ondankbaar aangaande Mij gedragen hebt. Ook Mijn beminde stad, daar Ik Mijn vuur en haardsteden onder u heb, ik moet u nogmaals zeggen met: "Al hebt gij met vele boeelerders geboeelerd, keert nochtans weder. Zie, daar is nog een dag toe, och of gij het ook, en ook nog bekendet, maar nu is het verborgen voor uw ogen".

F. En dan tenslotte het woordje: "maar". Dit geeft zoveel te kennen als Christus' klaagstem, dat er niets aan te doen was. Het kwaad was te diep geworteld, zo ver gekomen dat velen mogelijk de zonde tegen de Heilige Geest gedaan hadden. En ook dat het aan de avond raakte van hun dag; het was met Jeruzalem later dan te elfder ure. De Emmaüsgangers deden beter, die dwongen Jezus, zeggende: "Heere! Blijf met ons; want het is bij den avond en de dag is gedaald".

Toepassing

We kunnen in dit Jeruzalem en zijn gesteldheid een beeld zien van ons Nederland, en ook hoe het onder ons gesteld is. Hebben ook wij niet dagelijks en lang zulke stemmen achter ons gehad, die ons toeriepen, en sommige ook wel wenende: "Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen?"

A. We hebben deze dag van degenen die de macht op de muren van Sion is toevertrouwd, om het kwaad van verre te zien en te waarschuwen, gehoord, en het is ons aangekondigd, de nare gesteldheid van ons Nederland. Ons is onder het oog gebracht:

1. Wat God aan ons land gedaan heeft, in het vrij te maken en op te richten uit de slavernij van Spanje, in het te begunstigen voor ruim driehonderd jaren met het Evangelielicht. En hoe God dus Zijn Kerk hier heeft gesteld, en naderhand van dwalingen heeft gezuiverd. Hoe God daarbij tijdelijke zegeningen heeft toegevoegd, de schatten van het Oosten en van het Westen. En dus Nederland als een Kapernaüm tot aan de hemel toe heeft verhoogd.
2. Wij hebben deze dag ook gehoord, hoe ons Nederland zich tegen de Heere gedragen heeft. Wat zijn vergelding is geweest. Hoe zij de Heere verlaten en de rug toegekeerd hebben, en in allerlei gruwelen geleefd hebben. En ook dat tussen de Heere en ons ondankbaar Nederland dus een grote scheiding, een oneindige kloof gevestigd is.
3. Wij hebben ook gehoord wat de Heere door Zijn oneindige goedheid aan ons land gedaan heeft, om het tot Hem te doen wederkeren, Neh. 9:29, op velerlei manieren. Dan door oordelen, dan weer door zegeningen. God heeft ook beginselen van allerlei oordelen doen zien, die elk op zichzelf uitroeiende zijn, zoals oorlog, pest die rondom ons land gewoed heeft, en enige jaren geleden zeer nabij op de schepen in Texel was, maar echter voorbijgegaan. Dure tijden, sterfte onder vee en mensen, watersnoden, allerlei ongedierte. Verval in koopmanschap en werkeloosheid. Ja, iets opmerkelijks wanneer men willens zijn ogen niet toesluit. Dat verborgen oordeel, hierin bestaande: in de 80-jarige oorlog is ons land rijk geworden en is de Kerk sierlijk te voorschijn gebracht. En in 122-jarige vrede zinken Kerk en land te gronde. Wat is dat toch, dan een uitvoering van die vloek en bedreigingen Gods: "Ik zal hun zegeningen vervloeken, en heb reeds elk derzelve vervloekt". En daarbij rust het aller zwaarste oordeel, dat alle andere oordelen verhaast, namelijk een geest des diepen slaaps, ogen om niet te zien, oren om niet te horen, een algemene verharding des harten, gelijk het nog is te dezen dage.
4. We hebben ook gehoord wat zulk een land te wachten heeft, waaraan de Heere alles heeft gedaan.

Welke verschrikkelijke dagen der wraak en der vergelding aanstaande zijn, volgens Gods gewone weg in Zijn Woord. Temeer, wanneer alle waarschuwingen van God gezonden, in des Heeren Naam gedaan, geen uitwerking hebben. Zo staat het nu, en tot die hoogte is het tussen de Heere en ons land in het algemeen gekomen. Och, mocht dit gehoorde in onze harten ingaan, en ons geleerd worden, in belijdenis en vernedering voor God ermee te werken in de verborgen eenzaamheid.

B. Maar laat ons nu nog proberen enige dingen na te gaan of de Heere het tot iemands ontdekking, besturing en opwekking zegenen mocht. En welke naar Gods heilige Woord tekenen der tijden zijn, wanneer Gods dag der wraak en der vergelding nadert.

1. Als God met Zijn Geest wijkt van Zijn eigen, eerste en voornaamste instellingen. Dit is een droevig teken en het aller zwaarste oordeel dat door andere oordelen in het heilige Woord gevolgd wordt, voornamelijk wanneer het niet snel door vernedering wordt voorkomen. Maar wanneer daarbij wordt uitgegoten een geest des diepen slaaps; wanneer ieder dat verlies zo gemakkelijk dragen kan, wanneer men roept: Vrede, vrede, zonder gevaar. Daarop volgt een haastig verderf.

2. Als God met Zijn Geest wijkt van Zijn oordelen. Als het welgesteld is, dienen die oordelen tot genezing, en om een volk tot God te brengen. Dan zit God te louteren. En daarvan is het gevolg dat zij de Heere spijsoffer toebrengen zullen in gerechtigheid. Maar als God met Zijn Geest geweken is, dan wordt het: "De blaasbalg is verbrand, het lood is van het vuur verteerd; tevergeefs heeft de smelter zo vlijtig gesmolten, dewijl de bozen niet afgetrokken zijn". En dan is het gevolg: "Men noemt hen een verworpen zilver; want de Heere heeft hen verworpen". Zie dit in de beste tijd van onze kerk, van het jaar 1648 af, hoe de oordelen de mens tot God brachten en beter maakten. Hoe de kastijdingen waren om het volk Zijn heiligheid deelachtig te maken. Toen werden ook mindere zonden door God met roeden bezocht, zoals pest verschillende malen, wanneer het tussen de Heere en het volk vrij wat beter stond. Daarom waren de leraars wel eens verblijd als er oordelen kwamen, omdat er dan werk kwam, zij dan mede-arbeiden konden. En zie daarentegen nu eens, de zonden zijn tot aan de hemel, maar de oordelen brengen de mens niet tot God. Integendeel, het leidt tot verharding. Besluit nu eens wat zulk een volk te wachten heeft. En of dat uitstel van Gods toorn geen toorn vergaderen is als een schat in de dag des toorns, en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods.

3. Als de verbodsdagen (anders zeer geschikt en instellingen van God tot bekering) ongerechtigheid worden. Wanneer die maar één dag gehouden worden en zonder hervorming, dan zijn het tergdagen. God zegt: "Ik mag uw verbodsdagen niet rieken". Dan wordt door de verbodsdagen de gesteldheid van een land of volk erger. Gods toorn ontsteekt ertegen, want dan meent een volk het niet. De Heere zegt: "Gij komt om Mij te vragen, en zet uw drekgoden in uw harten op". En: "Ik zou hen wel verlossen, maar zij spreken leugen tegen Mij". Dan wordt Gods lankmoedigheid getergd als ondanks zulke dagen en ondanks uitstel van Gods toorn, de goddeloosheid vermenigvuldigt. "Omdat niet haastelijk het oordeel over de boze daad geschiedt, daarom is het hart van de kinderen der mensen in hen vol om kwaad te doen".

4. Wanneer Gods volk in verval is, de wijzen met de dwazen slapen, dan kunnen ze niet werken, geen lasten voor de troon dragen en geen steunsel van een land zijn. Want al hun sterkte is gelegen in God en in een rechte weg met Hem te staan. Anders zegt de klaagkerk: "Mijn sterkte is vergaan". Dan ontbreken de voorbidders. Daarom zegt de Heere: "Ik zocht nu een man uit hen, die den muur mocht toemuren en voor Mijn aangezicht in de bres staan voor het land, opdat Ik het niet mocht verderven; maar Ik vond er geen". Zodat, als de steunsels van een gebouw ontbreken of te zwak zijn, het gebouw haast moet vallen.

C. Laat ons nu eens enige tekenen en bewijzen zien van het verval onder des Heeren volk, en waaruit blijkt dat de Heere van hen geweken is.

1. Wat missen zij de Heere in de godsdienstoefeningen. Hoe weinig horen zij onder Gods openbare instellingen Zijn stem aan hun hart. Wat zijn velen er ver vandaan, om met allerlei noden op Gods dag op te komen, om onder de verkondiging van het Woord Goddelijke antwoorden te krijgen, naar ieders staat en toestand. Wat is het verlangen naar Gods dag verre van hun hart, en wat is er integendeel een verharding des harten over dat gemis. Wat krijgen zij weinig licht bij het Heilig Avondmaal, om het lichaam des Heeren te onderscheiden. En hoever zijn ze weg, om over de scheiding tussen God en hun ziel te klagen; over hun blindheid en hun dwaasheid. Velen laten het er daarom maar bij zitten, en brengen andere zaken voor de Heere, naar hun eigen oordeel, en ze blijven die ze zijn.

Er is geen opgewektheid en verlangen naar de binnenkamer. Weer anderen zeggen dat zij de Heere meest in de eenzaamheid en niet in het openbaar vinden, en blijven daarom weg uit de openbare godsdienst. Ook dat is een bewijs dat de Heere van Zijn volk zeer geweken is, omdat God Zijn zegen van Zijn eigen, voornaamste instelling niet zal onttrekken. Dat is de reden waarom Gods volk zich aan die instellingen houden moest, erkennen dat de schuld bij hen ligt, terwijl ze zuchten over het gemis en roepen uit hun onwaardigheid tot de Heere. Hierop zou zegen te wachten zijn.

2. En wat is de Geest kennelijk geweken uit de onderlinge samenkomsten van Gods volk. Jaren verkeren zij met elkaar, zonder dat men kennis heeft van elkaars toestand. En dus kan men elkaar ook niet helpen in het verborgene. Dat is een blijk van verre te zijn van zichzelf, verre van de Heere, en verre van elkaar, door het missen van Gods Geest.

3. Nog een blijk van des Heeren wijken. Welk een verval is er in het omgaan met onbekeerden. Hoe weinig weegt het gevaar, waarin elk van nature is, van een onherroepelijke eeuwigheid. Hoe kan men jaren met deze en gene verkeren, zonder die te waarschuwen. En als er nog een soort van getrouwheid is, is het meest om zijn eigen geweten te stillen, zonder dat het nog een indruk op zijn eigen hart nalaat. Zo is het ook met de indruk van de dierbaarheid van God te dienen. Hoe weinig heeft Gods volk daarvan, om dit anderen aan te prijzen.

4. Ook de wereldgezindheid is een duidelijk bewijs. Wat is er heimelijk een naogen van de wereld, ook al spreekt de mond het niet uit. Maar het is een bewijs van geesteloosheid, wanneer de afgoden in het hart worden opgezet terwijl er geen strijd tegen is. Dit is immers wat in de goddelozen gevonden wordt. Paulus noemt het: Een wandelen naar de eeuw dezer wereld, een doen van de wil des vleses en der gedachten. Ja, wat staan de dingen van de tijd bij velen, die in Gods ogen wat hun staat betreft genade hebben gevonden, hoog op prijs. Wat zijn hun grote begrippen van rijkdom en eer een duidelijk bewijs dat de dingen van Gods Koninkrijk hun heerlijkheid verliezen. Want anders verliest de wereld haar glans en heerlijkheid, omdat die dingen in Gods ogen zo heerlijk niet zijn. Maar de Heere heeft een hogere toelag op aarde, en dat is vele kinderen tot heerlijkheid te leiden. Wanneer de laatste uitverkorene zal ingezameld zijn, als dat heerlijke gebouw voltooid is, zullen die dingen ineen gerold worden. Daarom moest Gods volk de zin van Christus hebben. Ziehier dus een groot bewijs van het verval onder Gods volk

5. Wat zijn velen van Gods volk verre, en wat is die weg in de oefening hun onbekend, om in allerlei gevaren die hen ontmoeten, in te keren.

1. Neem eens, met betrekking op het verval in de Kerk, hoever zij ervan af zijn om de oorzaken daarvan bij zichzelf te zoeken, en zo tot belijdenis en vernedering te komen. Want de instellingen die God op aarde heeft, de leraren enzovoort, dat alles is alleen om der vromen wil, en om de uitverkorenen die moeten worden ingezameld. Dat zal geen plaats meer hebben wanneer de laatste ingezameld en toebereid zal zijn voor de hemel. Zo lezen wij in Efeze dat de leraren giften zijn: Hij heeft gegeven sommigen tot herders en leraars. Derhalve zijn zij onder de goederen of giften van het verbond. Ziet nu de blindheid, verkeerdheid en geesteloosheid van degenen die de oorzaken van het verval niet in zichzelf, maar in en bij de tweede oorzaken zoeken, die daarop hard vallen en niet op hun zonden, die daarmee twisten, maar niet klagen over hun hart.

2. Ja, wat is er een onverloochendheid. Wat een ongesteldheid des harten ingeestelijke of lichamelijke tegenspoeden, om Gods hand in alles te zien en om tot zichzelf in te keren, God te rechtvaardigen en uit onwaardigheid naar God op te zien.

3. Neem ook eens in verongelijkingen, hoe weinig kunnen die worden gedragen, al is men onschuldig; hoeverre van zich voor God schuldig te zien. Wat zijn er duizenden zaken waaruit de ongesteldheid van het hart, als in ziekten en gevaren, blijkt. O, mocht Gods volk het eens zien dat des Heeren Geest ver geweken is, en zij nog ver zijn van de weg tot herstel.

D. En gaan wij nu eens naar de redenen waarom het verval der vromen een voorname oorzaak is van het verval van land en Kerk. Ik noem slechts deze vier:

1. Omdat zij het heilige zaad zijn, het steunsel van het land. Zij alleen kunnen treuren en hebben verstand van kermen. Als zij nu ongesteld zijn, ontbreekt dat werk waarin hun kracht bestaat, en dus zijn zij niets.

2. Omdat de oordelen die God brengt voornamelijk zijn om Zijn volk te heiligen en te beteren, waarvan herstelling in het algemeen een gevolg is.

3. Omdat hun blindheid en meegaan met de grote menigte in het algemeen verval, Gods oordelen over een volk verhaasten.

4. Omdat, wanneer het tussen God en hen goed gesteld is, er zo geen grond (naar Gods Woord) van vrees voor versmadende roeden of uitroeiende oordelen is; daar het tegendeel anders zeer te vrezen is. Ziedaar, enige tekenen der tijden, waaruit wij besluiten kunnen welke zware tijden ons land te wachten heeft. Dit alles vloeit uit de heilige natuur van God, die geen zonde ongestraft kan laten, zoals blijkt welke gevolgen de zonde van Achan, Mozes, David, Jerébeam, Jósafat, Asa, Hiskia, Josia en anderen gehad hebben. En ook uit de natuur van de zonde. Elke zonde sluit in zich een verloochening van God. Daarin ligt een opstand tegen God, een staan naar Gods heerschappij en kroon. En is dat waarheid in één zonde, wat moet ons land dan te wachten staan welks zonden meer zijn dan in orde genoemd kunnen worden, en dan het zand aan de oever van de zee?

E. Maar laten we nu eens zien wat nodig is om die toorn des Heeren te ontvlieden of te voorkomen. Welke de weg is om in een zulk een toestand vrede met God te maken.

1. Nodig is daartoe in het algemeen bekering. We lezen: "Keert weder, gij afkerige kinderen, Ik zal uw afkeringen genezen". Deze bekering des harten is alleen Gods werk. Dat dit van het schepsel geëist wordt, moest hem zeer verlegen maken. En dat het alleen het werk van Gods Geest is, moest hem moed geven, om dat bij God te zoeken.

2. Verder is het voor ieder nodig om licht bij God te zoeken, dat de Heere hem door Zijn Geest tot zichzelf mocht brengen, en tot de oorzaken van Gods verberging. En dat het hem mocht bepalen bij de scheiding tussen God en zijn ziel. Men behoort dan na te gaan welke veranderingen er in levenswijze, huis en gezinnen behoorden plaats te vinden. Welke wereldgelijkvormigheid er is, waarin verandering moet komen. In deze lauwe tijd hecht men hier niet veel waarde aan, en men meent, bij gebrek aan licht, dat het op die uiterlijke dingen niet aankomt. Maar uiterlijke hervormingen worden ook bevolen. Het is waar dat de natuur van een mens hiertegen strijdt, maar de vraag is of wij een vriend of vijand van onze eigen natuur zijn. Zijn wij er vrienden van, dan kan niets daartoe helpen. Maar is er een vijandschap tegen, dan gaat dit gepaard met strijden en bidden.

3. Is er zeer nodig toe te zien, dat het bij ons niet is om onzen weg te richten, wegens al hetgeen van binnen en buiten daartegen opkomt; en ons veel neer te leggen voor de Heere Jezus, dat Hij door Zijn Geest ons wil afbrengen van ons zelf, en uit onze eigen kracht en sterkte uitzetten, om zo in staat gesteld te worden, in afhankelijk van Zijn licht en Zijn kracht, tot uitvoering van die dingen, waarvan men van ver iets heeft gezien.

4. Dan is ook zeer nodig, tot die einden met zijn ganse hart het verbond met God te maken of te vernieuwen over de offerande van Gods Zoon, in des Heeren sterkte te scheiden van het kwaad, er tegen te betuigen en daartoe tot Christus met het kwaad te komen, om Zijn sterkte aan te grijpen. Zo zegt de profeet: Keert weder, gij afkerige kinderen, Ik zal uw afkeringen genezen; ziet hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de Heere onze God. Zo maakten zij een verbond met God, als het werk der hervorming in hun hart was, "In allen dezen maken wij een vast verbond".

5. Eindelijk is nodig te bekennen wat tot onze vrede dient, namelijk daarnaar te staan, om ingeleid te worden in het gezicht van zijne zonden, tot verootmoediging en belijdenis gebracht te worden, God te rechtvaardigen in al Zijn wegen, die Hij met het land in het algemeen, en met ons in het bijzonder houdt; uit onwaardigheid enkel om vrije genade te roepen, om des Heeren grote Naams wil. O, dat vallen op zijn aangezicht in zijn schuld voor God, is de weg om God in het aangezicht van Zijn Zoon in genade, als een God des aanzien te ontmoeten, om dus vrede met Hem te maken.

F. Echter zijn er ook nog gronden (indien er vernedering kwam) om te mogen hopen, dat de Heere ons niet al te zeer verlaten, noch de kandelaar van zijn plaats wren zou. Al was het dat het land zeer zwaar geslagen werd.

1. Omdat ergens elders niet merkbaar het Evangelielicht doorbreekt, en dáár een kerk opgericht wordt, wat anders Gods weg is. Zo is het geweest toen de Heere in ons werelddeel Zijn kerk geplaatst had; toen werd langzamerhand de kerk in Duitsland afgebroken; zoals ook onlangs in de uitroeiing van de Franse kerk.

2. Omdat bij sommigen van des Heeren beste volk, die het meeste de zaken van het algemeen voor God op hun hart dragen, een gelovig gebed gevonden wordt, waarvan het onderwerp is, een gewone weg van verlossing, die bij God nog bewaard is. Waarop hun hart gelovig staat maakt, en waar zij soms nog uit onwaardigheid om roepen kunnen.

3. Omdat het Gods gewone weg met ons land altijd is geweest, licht uit duisternis te voorschijn te brengen; aller onwaarschijnlijkste zaken te doen. Zo heeft de Heere gehandeld in de oprichting of vrijmaking van ons land uit de Spaanse macht. Toen verwekte God een verlosser. Zo is dit Gods weg ook altijd geweest. Wanneer het land in grote engten was, de wateren aan de lippen kwamen, dan verwekte de Heere weer verlossers, en gebod de verlossingen Jakobs.

4. Omdat God Zijn kerk hier nog heeft, en die nog een toevlucht is voor andere kerken, en voor verdrevenen uit andere landen. Zodat God Zijn volk hier ook nog heeft, die steunsels zijn zoals Lot in Sodom was. Die over de gruwelen zuchten, en wier ogen steeds druipen tot de Heere. Wanneer die in Sodom niet meer waren, kon dat gebouw niet langer staan.

5. Eindelijk, omdat ten tijde als de kerk hier in ons land zeer heeft gebloeid, er toen veel Godzaligen waren, wier gelovig gebed voor hun nageslachten is geweest. Hun gezin, ja nageslachten zijn als een onbezocht land, als een Libanon, dat volgens de belofte nog gemaakt moet worden tot een vruchtbaar veld. Uit hen moeten er worden ingezameld, die tot den raad der verkiezing behoren. Daarvan zal er geen verloren gaan noch gemist worden. De Heere is de getrouwe God, die Zijn woorden, tot Zijn volk, - hoe lang ook voor deze gesproken, - waar zal maken. Het zaad zal Hem dienen; het zal den Heere aangeschreven worden tot in geslachten. Zij zullen aankomen, en Zijn gerechtigheid verkondigen den volke, dat geboren wordt, omdat Hij het gedaan heeft. Maar vrienden, dit alles zijn geen gronden om er zorgeloos op te rusten, want die verandering en omwending kan haast komen. Maar het dient tot opwekking en moedgeving, en om ernstig bij de Heer aan te houden. Maar naar des Heeren woord zijn er over Nederlands volk zware dagen der beproeving te wachten.

G. Ieder moest daarom dus wel gedrongen worden om haast te maken, om in des Heeren kracht de handen aan het werk te slaan, om uit zijn zorgeloosheid en onverschilligheid te ontwaken.

1. Omdat het nog onze dag is. Wat is God nog oneindig vriendelijk en goed. Ieder van ons ziet hoeveel tijdelijke zegeningen hem toevloeden, hoe de Heere op velerlei wijze een mens bewaart. En bij dat alles geeft de Heere ieder van ons om onder zulk een rijke aanbieding van geestelijke zegeningen te leven. Zal deze verplichting die op ons ligt, ons niet aansporen? Zal de goede God ons achterna gaan, vrede aanbieden, en zullen wij als stenen blijven en weigeren?

2. O vrienden, de nacht komt. Het wordt voor ieder van ons avond, en de dag zal haast gedaald zijn. Zullen wij dan zorgeloos de wereld blijven dienen? De wereld met ons hart zo stilletjes nastaren, totdat wij onverwacht neerstorten? Zullen wij dan wandelen naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht, die krachtig werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid, en niet naar des Heeren wil en welbehagen? Staat de nacht, de lange eeuwigheid, niet voor de deur? Zullen wij alleen voor de tijd leven? Zal ons doel zich niet verder uitstrekken dan tot de reis, en niet tot het einde van de reis, waar wij zullen aanlanden?

3. O, mocht het ons eens bewegen, dat wij aan het wenen raakten over onze blinde en ongevoelige harten. Dat wij mochten treuren, en de sterkte van Christus tot dat doel aangrijpen. Dat Jezus' woorden, tot Jeruzalem gesproken, omgekeerd, onze zucht werden: "Dat ik in deze mijn dag nog bekennen mocht, hetgeen tot mijn vrede dient, en dat het niet langer verborgen mocht blijven voor mijn ogen". Was dit eens onze zucht in waarheid! Het was het medelijdende woord van de Heere Jezus, en daarom zou er wat dit betreft hoop zijn.

H. Voor zulken nu, die enig licht ontvangen hebben dat hun staat niet goed is, die zien dat ze Jezus missen, met Hem niet verenigd zijn, en daarover zeer bekommerd zijn, moeten wij nog dit zeggen.

1. Zulken hebben bij de Heere aan te houden om bevestiging van hetgeen zij soms enigszins zien. Opdat de vrede en verzoening met God door het bloed van Christus, bij hen het enige nodige worden mocht. Want zonder dit hebben zij geen vrede te wachten.

2. Ook moet zulken tot een opwekking dienen, dat het wel nacht wordt, maar nu nog dag is. De bazuin van het Evangelie wordt nog gehoord. Hoe gaarne is men binnen, voordat de poort gesloten wordt. Christus biedt Zich nog aan. O, loopt Hem na. Kunt u het niet verder brengen, roep dan dat Hij u trekke en overhale. Och, dat het hart los mocht worden van banden, van wereld en zonden, opdat het van Christus worden mocht.

I. Tenslotte nog een woord van moedgeving voor des Heeren volk.

1. Wat is uw geluk groot. Vrede met God te hebben, en dat voor zulk een verdoemelijk schepsel. Eeuwige, vrije genade is op u gevallen. O, het is waar dat de wind blaast waarheen hij wil. Voorgekend, en dat langs een zo hoge weg, in Christus van eeuwigheid, om voor eeuwig het deel van God te zijn. Dat Gods Zoon van de hemel kwam, Zijn heerlijkheid moest verlaten, en als een worm en geen man door lijden en gehoorzaamheid moest teweegbrengen dat zij van de verdoemenis werden verlost en tot de eeuwige gelukzaligheid gebracht. Er kome dan over de aarde wat wil, al keerde de hele natuur zich om, maar Jezus heeft de prikkel uit de verdrukkingen weggenomen. Al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën, laat haar wateren bruisen, laten ze beroerd worden, laten de bergen daveren door derzelve verheffing: "God is ons een toevlucht en sterkte, daarom zullen wij niet vrezen". O, dan is er grond voor Gods volk om aangemoedigd te zijn als die dag, brandende als een oven, zal komen. Dan zal over Gods volk de Zon der gerechtigheid opgaan, en zal het onderscheid gezien worden tussen de rechtvaardigen en de goddelozen. Dan zal blijkbaar het onderscheid gezien worden tussen de rechtvaardige en goddeloze, tussen dien, die God gediend en die Hem niet gediend heeft.

2. Gods volk heeft bijzonder deze dingen in het oog te houden:

a. Dat zij dicht bij de Heere Jezus met hun hart en gestalte blijven. De Heere Jezus is hierin hun groot Voorbeeld, als Hij onder veel vreugdtekenen opging naar Jeruzalem. Hij verloor zijn hart noch gestalte. Al die wereldse zaken hinderden Hem niet. Hij raakte aan het wenen, in ontferming aangedaan over Jeruzalem.

b. Dat des Heeren volk ook daarnaar staan mocht, om een inwendige gestalte van afhankelijkheid van des Heeren Jezus' licht en kracht, en de leiding van Zijn Geest te krijgen. Dat zij in navolging van de Heere Jezus veel wenen mochten over een zinkend land en kerk. O, bidt veel om de vrede van Jeruzalem, wel moeten zij varen die Sion beminnen, vrede zij in uw vestingen, welvaren in uw paleizen.

c. Dat Gods volk ook bezwaard moge worden zich met de kinderen van deze wereld in te wikkelen. Dat ze hun klederen rein mogen bewaren; zelfs te haten de rok, die van het vlees besmet is. Wordt u daarom veracht en bespot, dat heeft de wereld uw Heere ook gedaan, toen Hij op aarde was.

d. Dat het den toelag van Gods volk mocht zijn het werk der hervorming naar buiten in hun huis en gezin, zoveel zij kunnen, én in hun hart voort te zetten. Dus geen zonden te verschonen of te laten rusten, want zoiets is in staat om al hun kracht te ontnemen. David zegt: Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben. Dan moet God Zijn aangezicht verbergen, en als God Zijn aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen?

e. En eindelijk, dat Gods volk daarnaar staan om steeds in het oog te houden de tekenen der tijden. Bijzonder waar de kerk en in welke delen ervan zij hier en daar al ingekort wordt. Welke oordelen er al komen en waar en op welke vijanden van de kerk zij vallen. Om hier zo te leren de oordelen goed te keuren en Gods weg met de vijanden van de kerk te zien en God te heiligen in het hart. Dit zal het werk van Gods volk ook zijn in de dag van het grote oordeel. De belofte luidt, dat het oordeel wederkeren zal tot de gerechtigheid, en dat alle oprechten van harte hetzelfde zullen navolgen. Amen.

9. De zondige gesteldheid van Efraïm en Juda.

Waarom de Heere het vraagsgewijs aan henzelf overgeeft, hoe met hen te doen.

"Wat zal Ik u doen, o Efraïm! wat zal Ik u doen, o Juda; dewijl uw weldadigheid is als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw, die heengaat" (Hoséa 6: 4).

De profeet Hosea was blijkbaar van God gezonden, bijzonder tot Efraïm of het koninkrijk van Israël, te weten de Tien Stammen, die het geluk hadden, dat die gezegende man zeer lange tijd onder hen gepredikt heeft. Hij heeft gelijktijdig met de profeet Jesaja gepreekt, zoals blijkt uit de verscheiden koningen, waaronder hij heeft geprofeteerd. Zijn bedoeling in zijn Godspraak was:

a. Om Israëls zonden hun onder het oog te brengen, en vooral de zonde van afgoderij, die zij pleegden met de kalveren te Dan en te Bethel, waarmee Jerobeam, de nieuw opgeworpen koning van Israël, geheel Israël deed zondigen. Deze zonde had: Een zware nasleep door Gods rechtvaardigheid. Het was een moederzonde van andere zware zonden; ja van een stromende vloed van allerlei heidense zonden, ook onder personen van allerlei stand. Dus straft God zonden met zonden.

b. Deze zonde heeft een zware nasleep gehad van geduchte oordelen Gods, zodat alle volgende koningen van Israël uit die beker van Gods toorn hebben moeten drinken. Dus bestraft God zonden met oordelen. Hierdoor was het de gedurige opzet van de profeet, zijn hele boek door, om Israël tot bekering op te wekken. Maar omdat de vermaning van de profeet geen uitwerking had, maar integendeel de zonden en de hardnekkigheid tegen Gods oordelen steeds toenamen, zowel bij koning als bij volk, had de profeet ook last om Israël zijn verwoesting in Gods Naam aan te kondigen, namelijk de gehele ondergang van hun rijk, hun wegvoering naar Assyrië in een zeer langdurige gevangenis onder heidense volkeren, welke zonden ook reeds de hunne geworden waren. Tenslotte had God de profeet ook gezonden om in des Heeren Naam de rechtvaardigen te zeggen dat het hen onder al die wegen Gods wèl zou gaan. Hierover troost en bemoedigt hij de gelovigen met heerlijke beloften van God, aangaande hun zekere terugkeer in hun land. En ook met alle soorten van genade die zij te wachten hadden, in en om hun hemelse Koning, de Messias, Wiens rijk grotelijks zou worden uitgebreid onder alle volken, dat zelfs de heidenen tot Zijn rijk toevloeien zouden, en eeuwig in Hem gezegend en gezaligd worden.

Deze grote en heerlijke profetie verdeelt zich in twee delen.

1. Ten eerste stelt de profeet zijn roeping en zending aan het volk voor, en wel op een bijzondere wijze. De profeet moest zich op Gods bevel tot een spiegel maken voor de tien stammen, door zich te vermengen met een vrouw der hoererij, en naderhand met een die overspel bedreef, opdat Israël zijn geestelijk beeld daarin zien zou. Dit lezen wij in de drie eerste hoofdstukken.

2. Vervolgens volbrengt de profeet zijn last, vanaf hoofdstuk 4 tot aan het einde van het boek. Hij past deze predikatie ook toe op ieders ziel, in het laatste vers van dit boek, waar hij zegt: "Wie is wijs? Die versta deze dingen; wie is verstandig? Die bekenne ze. Want des Heeren wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen; maar de overtreders zullen daarin vallen". Eerst iets over de inhoud van de predikatie van de profeet, die hij doet vanaf hoofdstuk 4 tot aan het einde van dit boek. Hij ontdekt Israëls zonden en kondigt Gods oordelen aan. Dit gaat gepaard met beloften van uitredding, aan het geestelijk zaad van Abraham gedaan. Zo vermaant en bestuurt de profeet het zondige volk zeer tot bekering, door krachtige middelen, ja door hen zelfs de woorden in de mond te leggen hoe zij aangaande de Heere werken moesten. Hij brengt hen ook onder het oog de aller heerlijkste beloften van God tot hun genezing, ook al waren zij nu nog goddeloos, en wel dat Efraïm eindelijk zeggen zou: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen?" En dat hij zijn vruchten uit de Messias dragen zou. In hoofdstuk 4 stelt hij de twist des Heeren en Zijn oordelen voor aan gans Israël. In de hoofdstukken 5 en 6 stelt hij het voor aan de hoofden van kerk en staat. Hij noemt het oordeel Gods om der zonden wil, en wijst aan hoe dit tweërlei uitwerking had op zijn toehoorders.

1. Daar waren gelovigen onder de grote hoop van Israël, verenigden met de Messias, een geestelijk zaad van Abraham, die werden door deze prediking opnieuw tot zichzelf en tot de Heere gebracht. Het genadeleven sproot in zijn kracht weer uit, zoals te zien is in de drie eerste verzen van dit zesde hoofdstuk. Zij zeiden: "Komt en laat ons wederkeren tot den Heere, want Hij heeft verscheurd en Hij zal ons genezen; Hij heeft geslagen en Hij zal ons verbinden". Vervolgens tonen ze de oprechtheid van hun overtuiging en noemen zij als enige grond van hun hulp en uitredding uit al die duistere wegen, het voldoeningswerk van de Messias en Zijn opstanding ten derden dage. Dus zeggen zij gelovig: "Hij zal ons na twee dagen levend maken, op de derde dag zal Hij ons doen verrijzen". En tenslotte geven ze de bewijzen van hun rechte overtuiging in het laatste gedeelte van vers 2 en 3, namelijk het heerlijk uitspruiten van het werk van God, een nieuw leven in hun hart, en de trek naar groei in geestelijke kennis en heiligheid. En dus zeggen zij: "En wij zullen voor Zijn aangezicht leven, dan zullen wij kennen, wij zullen vervolgen om den Heere te kennen, Zijn uitgang is bereid als de dageraad; en Hij zal tot ons komen als een regen, als de spade regen en de vroege regen des lands".

2. De tweede soort uitwerking van deze predikatie van Hoséa was, dat de algemene hoop van Israël hierdoor tot schijnbekering werd gebracht. Zij kenden de Messias niet in de kracht van Zijn dood en opstanding, tot hun geestelijke en lichamelijke verlossing. En dus bleven zij met hun vruchten buiten Hem. Daardoor waren hun vruchten onbestendig, en werd de onbekeerlijkheid des te groter omdat hun zonden onveranderd bleven. Over dit laatste ongelukkige geslacht heft de Heere een klaagstem op in vers 4. En vers 5 tot 11 geeft aan wat Hij al aan hen gedaan had, en hoe zij het beantwoord hadden. Deze klaagstem des Heeren over Israëls onbestendige schijnbekering is zeer gepast om in deze ure te verhandelen. Omdat wij allen weer geroepen worden tot ware bekering, op een plechtige wijze, met vasten, met gewezen en met rouwklacht.

Opdat des Heeren Geest mocht komen onder Zijn oordelen, opdat die op des Heeren tijd afgewend mochten worden en de Heere weer onder ons mocht komen wonen in genade, als in de dagen vanouds. En zal het voor ieder van ons in waarheid en oprechtheid aankomen. Want vrienden, is de bekering lippenwerk, of wordt er een soort van vruchten gedragen buiten Christus, en meent men God daarmee te voldoen? God zal het zien en zoeken. Hierom zegt de Heere met medelijden, klagende over zulk een volk, in ons tekstvers: "Wat zal Ik u doen, o Efraïm, wat zal Ik u doen, o Juda? Dewijl uw weldadigheid is als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw die heengaat".

Wij zullen deze woorden behandelen volgens twee voorname hoofddelen:

- I. De voorwerpen, waarover de Heere een klaagstem opheft.
- II. De klaagstem zelf. Wat zal Ik u doen, o Efraïm, wat zal Ik u doen, o Juda?

I. De voorwerpen, waarover de Heere een klaagstem opheft.

Beschouwen we eerste de voorwerpen en dan hun gesteldheid.

Ten eerste. De voorwerpen waarover de Heere een klaagstem opheft waren Efraïm en Juda. Het waren twee zonen van Jakob, die tot stammen zijn geworden. Al de stammen werden Israël genoemd, tot de tijd van Rehábeam, toen de tien stammen van het huis van David afgescheurd werden. Na die tijd had Israël twee koningen, Rehabeam over Juda waaronder ook Benjamin begrepen was, en Jeróbeam over de tien afgescheurde stammen, Israël of Efraïm genoemd. Jeróbeam zocht de bevestiging van zijn rijk op een goddeloze wijze, namelijk in de oprichting van de kalveren te Dan en Bethel, waarmee hij Israël zondigen deed.

A. Beschouwen wij nu waarom Efraïm, een jongere dan Juda, hier in de tekst eerst wordt aangesproken. Het kan zijn:

1. Om aan te wijzen dat de profeet in de eerste plaats Gods Woord had tot Efraïm, omdat het zwaarste oordeel de tien stammen zou treffen. Wij lezen dat de Heere Zich over Israël niet meer ontfermen zou. Hij zou hen wegvoeren naar Assyrië, en zij zouden Lo-Ammi en Lo-Ruchama zijn. "Maar over het huis van Juda, zegt de Heere, zal Ik Mij ontfermen, en ze verlossen door de Heere hun God".

2. Ten andere wordt ook Juda hier genoemd, omdat blijken zal dat ze niet vergeten waren door de Heere. Gods knechten spreken dus in des Heeren Naam ook tot Juda. We lezen daarvan: "Zo gij, o Israël, wilt hoereren, dat immers Juda niet schuldig worde". Het had dus zijn bijzondere reden, waarom Juda ook aangesproken wordt. Dat blijkt uit: Efraïm zou vallen door zijn ongerechtigheid, maar ook zou Juda met hem vallen. Efraïm en Juda hadden dus beide te verwachten dat zij weggevoerd zouden worden. De eerste naar Assyrië en de laatste naar Babel. Maar het onderscheid zou groot wezen. De tien stammen zijn meest verwoest geworden, maar Juda zou na 70-jarige gevangenis uit Babel worden teruggebracht. Nadrukkelijk lezen wij daarvan in Psalm 78: "Hij verwierp de tent van Jozef, en de stam van Efraïm verkoos Hij niet. Maar Hij verkoos den stam van Juda, den berg Sion, dien Hij liefhad".

B. Slaan wij nu het oog op de liefde en weldaden, die de Heere aan dit volk bewezen heeft, en welke uitwerking dit op het hart moest hebben. God had dit volk dus lief, en betoonde dat met daden. De Heere had deze ganse natie, uit kracht van zijn belofte aan Abraham, Izak en Jakob, van alle volken der wereld afgezonderd, door een uitwendig verbond. Langs dit genadeverbond ging de Heere Zijn beloften over dit volk uitvoeren. Hij betoonde hierin de kracht van zijn naam Jehovah, die de Heere tevoren nooit zo duidelijk getoond had. God had hen dus tot Zijn volk gemaakt, Zijn Koninkrijk onder hen opgericht, en Zijn wetten aan hen gegeven. Ja, het Evangelie des vredes, in krachtige en heerlijke schaduwen, onder hen gezonden. Daarbij een lerende priester, om hen daardoor tot de Messias op te leiden. In dit opzicht zegt de Heere in Amos: "Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend".

2. De Heere had dit volk ook wonderlijk uit Egypte in Kanaän gebracht. Daarvoor had Hij Mozes verwekt tot leidsman en tussenspraak, en hiernaast Aáron om hen te verlossen uit de macht van Farao en de harde Egyptische dienstbaarheid. God heeft hen door tekenen en wonderen wonderlijk uitgevoerd. Hij heeft hen uit Farao's macht verlost, door hen droogvoets door de Rode Zee te leiden, waarin Farao met zijn wagens en ruiters verdronk. En zo was Gods weg met Israël in de zee, en Zijn pad in grote wateren. God heeft hen ook een vuur en wolkkolom gegeven, tot leiding en bescherming op de weg. Hij heeft hen ook van alles verzadigd. Als zij baden, verzadigde God hen met hemels brood. Hij opende een steenrots, waaruit wateren vloeiden die door de dorre plaatsen gingen als een rivier. God heeft hen in de woestijn ook beschermd tegen hun vijanden, en verbrak die voor hun ogen.

Zo heeft Hij hen op een wonderlijke wijze door de Jordaan in Kanaän geleid. Daarvoor had de Heere Jozua, in plaats van Mozes verwekt. God heeft de wateren van de Jordaan samengebonden, en toen zij erdoor waren, weer doen heervlieten. Hij heeft ook de Kanaänieten in hun hand gegeven en voor hun aangezicht verslagen.

3. Des Heeren lankmoedigheid over dit volk is groot, ja tot aan de hemelen geweest. God betoonde Zich zoals Hij Zijn Naam voor Mozes had uitgeroepen: lankmoedig, en groot van weldadigheid en waarheid. Dat bleek zichtbaar in de woestijn, toen ze twistten tegen God en Mozes, en leefden in gruwelijke, heidense zonden. Ze verachtten de rijkdom van Gods lankmoedigheid. Zo was God lankmoedig, omdat er een eeuwigheid in Gods lankmoedigheid is. Ja, die lankmoedigheid is ook zichtbaar in Kanaän gebleken, en ook hun hele leven door. Tegen al hun verlatingen van de Heere, tegen hun afgoderij en ondankbaar gedrag. Zo bewaarde de Heere hen, hoewel zij een volk waren, de Heere gedurig tergende. Toch strekte God Zijn lankmoedigheid over hen uit.

4. God heeft in alle opzichten Zijn goedertierenheid aan dit volk groot gemaakt en betoond. Bijzonder door hen te doen wederkeren, wanneer zij de Heere verlaten hadden.

- De Heere deed dat door oordelen over hen te brengen, zoals oorlog en pestilentie.

- Hij deed het ook door menigten van zegeningen. Wat was die Godsregering een gezegende regering! Hoe blijkbaar was Gods zegen daarna onder David in hun wapens, zodat hun vijanden onder David werden ondergebracht. Ja, in welk een overvloed van vrede leefden ze ten tijde van Salomo.

- De Heere zond ook Zijn knechten, Godzalige koningen, priesters en profeten. O, wat hebben die hen zonder ophouden vermaand en gewaarschuwd. De profetische schriften zijn er vol van. Ja, wat hebben die mannen Gods heerlijke dingen van Christus onder hen gesproken. O, wat moest hun hart door al die wegen toch achter de Heere getrokken zijn! Ziet vrienden, hoe God Zijn hand aan dit volk hield, en hoe Zijn zorg erover was. De Heere had ze volgens Jeremia, geplant als een edele wijnstok, als een zeer getrouw zaad. Mag Mozes terecht Israël niet zegenen, als hij zegt: "Welgelukzalig zijt gij, o Israël, wie is u gelijk? Gij zijt een volk verlost door de Heere, het schild uwer hulp, en die een zwaard is uwer hoogheid". Ja, mag de Heere Zelf niet vragen: "Wat is er meer te doen aan Mijn wijngaard, hetwelk Ik aan hen niet gedaan heb?"

Ten tweede, hun gesteldheid. Beschouwen we nu eens kort welk een betamelijke uitwerking al deze goede wegen en handelingen van God met dit volk gehad moesten hebben. Ach dat wij hierin onszelf eens zagen!

1. Efraïm en Juda moesten deze weldaden met vruchten der dankbaarheid beantwoord hebben. Zij moesten door al die wegen tot waarachtige vernedering over hun zonden gebracht zijn. O, de liefde en goedheid van God moesten hun zonden zwaar gemaakt hebben, zodat ze aan het wenen geraakt waren, niet over de plagen maar over de zonden. Hun onbesneden hart moest gebogen zijn. Zij moesten een welgevallen gekregen hebben in de straffen van hun ongerechtigheid. En dus moest in hen de droefheid naar God over de zonden ontsproten zijn, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Ja, zij moesten God gerechtvaardigd hebben, en uitgeroepen met hun hart: "Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd".

2. Zij moesten door al die hoge wegen Gods in hun diepe onwaardigheid voor God weggezonden zijn: "Toen Israël een kind was, toen heb Ik hem liefgehad; en Ik heb Mijn Zoon uit Egypte geroepen". Zie wat er volgt: "Zij offerden de Baäls en rookten de gesneden beelden". Dat zulk een goeddoend God hen nog gadesloeg, wat moest dit hen klein en nederig gemaakt hebben, en doen wegsmelten in hun eigen nietigheid.

3. Zij moesten door dit alles achter de Heere getrokken zijn en tot de Heere bekeerd zijn, en tegelijk een volkomen haat tegen de zonden gekregen hebben. Zij moesten hun zonden, hun afgoderij, hebben laten varen, en gezegd: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen?" En dus door aangrijpen van de sterkte van Messias, vrede met God hebben gemaakt.

4. Zij moesten uit wederliefde tot God, dankbaar voor de Heere geleefd en gewandeld hebben. Uit al die wegen moest tederheid des harten voortgevloeid zijn, om alles weg te doen wat God hinderen zou om in genade onder hen te wonen. En ook liefde tot God en Zijn dienst, om voortaan de Heere alleen te dienen, en niet meer God en de wereld samen. Hiertoe moesten de dingen van de wereld hun heerlijkheid in het hart verloren hebben, omdat God niet wonen kan waar zulke uitgebreide begrippen van die dingen in het hart zijn. Ook moest uit al die wegen en heiligheid voortgevloeid zijn in het hart, een voornemen om voor God te leven en om God in alle wegen die Hij met hen hield, te prijzen en te verhogen.

5. Tenslotte, zij moesten met een voornemen des harten bij de Heere gebleven zijn, en bestendige vruchten gedragen hebben.

Zij moesten van Assur en alle tijdelijke hulp afgezien hebben, geloof op God geoefend hebben en hun wortelen uitgeslagen hebben als de Libanon. Ja al hun vrucht moesten zij uit vereniging met de Messias gedragen hebben: Uw vrucht, zegt de Heere, is uit Mij gevonden. Dus zouden zij bestendige vruchten gedragen hebben, en geweest zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, en welks blad niet afvalt.

II. Wat was nu in werkelijkheid de uitwerking van al die wegen van God? Welke vruchten hadden ze voortgebracht? De tekst zegt: Dewijl uw weldadigheid is als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw die heengaat. Het woord "weldadigheid" betekent vruchtbaarheid in het goede, voortspruitend uit wederliefde tot God, en uit innerlijke trek naar Gods gemeenschap, om voor God te leven. Deze weldadigheid was dus als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw die heengaat. Hierdoor moeten we verstaan schijnvruchten, en schijnbeking. Door het doen van enige dingen, uitwendig; óf door een nagebootst bekeringswerk, wat toch van geen lange duur is. Dit blijkt uit het volgende:

1. Omdat hun weldadigheid niet uit een recht beginsel voortkwam, maar uit vrees voor straf. Niet uit vereniging met de Messias en uit het geloof in Hem. Hun wortel deugde niet. Toen de benauwdheden hen aangrepen en de wateren tot aan de lippen kwamen, riepen zij en deden wat uit vrees voor straf. Maar zij waren verre van hun onwaardigheid, want zij zeiden: "Waarom vasten wij en Gij zie dit niet aan? Waarom kwellen wij onze zielen en Gij weet het niet?"

2. Omdat zij het rechte doeleinde in de weldadigheid misten, namelijk de eer van God, hielden ze hun verfoeiselen aan de hand, zodat hun hart en hun doel niet deugden. En dus waren hun vruchten geen ware vruchten, omdat zij Gode geen vruchten droegen, waarin de Messias verheerlijkt werd. Zien we nu wat de Heere van deze weldadigheid getuigt, namelijk dat zij was als een morgenwolk, als een vroegkomende dauw die heengaat. Door een morgenwolk en een vroegkomende dauw die heengaat, verstaan wij niet anders dan een aangename regenwolk, in de vroege morgen, in tijden van grote droogte, die de landman enige hoop geeft. En we zien ook de dauw die het aardrijk maar heel even, en oppervlakkig bevochtigt. Deze beide zijn niet bestand tegen de felle, hete zon. Dan verdwijnen zij gemakkelijk en snel, zodat in één ogenblik alle hoop van vruchtbaarheid wordt afgesneden. En we zien dus hoe terecht Efraïms en Juda's weldadigheid bij een morgenwolk en bij een vroegkomende dauw die heengaat, zinnebeeldig vergeleken wordt. Verder wil de profeet met deze zinnenbeeldige vergelijking het volgende te kennen geven:

1. Dat al die hoge wegen Gods op Efraïms en Juda's hart geen vruchten nalieten. En als het iets scheen na te laten, dan was hun bekering en vruchtbaarheid onbestendig. Hierom wordt het tijdgeloof vergeleken bij zaad, gevallen in steenachtige aarde, dat zeer schielijk opgaat, maar geen wortel heeft.

2. Zoals men van een morgenwolk menigmaal verwachtingen scheidt in tijden van grote droogte, en hoop dat er een vruchtbare regen uit zal voortkomen, zo is het ook gelegen met het roepen en zoeken van de Heere in benauwde tijden. We lezen: "Doch roepende tot de Heere in de benauwdheid die zij hadden, verlost Hij hen uit hun angsten". En dan keerden zij weder tot hun kromme wegen. Die overtuigingen zijn maar als een zeeziekte. Een schipper werpt op een gevaarlijke zee zijn liefste waren overboord. Als het op het leven aankomt, ziet hij geen kostbaarheden meer. Maar zodra de storm over is, vist hij het weer op. En zodra de roede van de rug is, houdt het roepen op.

3. Een vroegkomende dauw is onderscheiden van een dauw die 's avonds valt en blijft liggen tot verkwikking en vruchtbaarmaking. Daarvan zegt de Heere: "Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon". Maar een vroegkomende dauw is nog niet gevallen of hij trekt al weer op, en laat geen vochtigheid na. Zo is het ook met de werkzaamheden van de tijdgelovigen. De Geest van Christus raakt het hart niet, de wortel der zonde niet en ook de natuurstaat niet. Er komt geen nieuw beginsel. En zo wordt ook de fontein en de bron van het kwaad niet opgedroogd of geraakt.

4. Zoals een morgenwolk en een vroegkomende dauw niet bestaan kunnen als de zon heerlijk opgaat, is het ook gelegen met de voornemens en algemene werkingen des Geestes. Het is als wanneer iemand die nooit van goud heeft horen spreken, een stuk koper vindt dat op goud lijkt. Die man grijpt het voor goud aan, en schat en bewaart het. Maar zodra hij ooit zaligmakend het ware goud krijgt, valt het algemene werk uit zijn hand, en laat hij zijn koper vallen. Zo kan het algemene werk, hoe hoog het gaan mag, niet bestaan tegen de zon der verdrukking of vervolging.

5. Tenslotte, zoals een morgenwolk en vroegkomende dauw heengaan, is het ook met het algemene werk. Ook al gaat dat soms zo vlug niet over, en al houdt iemand jaren aan bedrog vast.

Ja, al heeft hij nog zoveel licht in sommige waarheden en gestalten van Gods volk, nog zoveel nagemaakte werkzaamheden, en nog zoveel gaven om voor anderen nuttig te zijn, toch rust het oordeel van God op hem. Als zijn werk niet waar wordt, zal hij heengaan, zijn werk zal verdwijnen en het laatste van die man zal erger zijn dan zijn eerste. Daarom zijn zij als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw die heengaat. Als kaf van de dorsvloer, en als de rook uit de schoorsteen worden weggestornd. O vrienden, wat is toch het waarachtige werk van Christus, hoe klein het ook zij, hoog te schatten. O, dat elk toch naar gewichtiger werk mocht staan dan waarvan wij hier gesproken hebben!

Zien we nu nog eens wat werk een mens hebben kan, dat echter niet anders is dan algemeen en als een morgenwolk.

1. Een mens kan een ontwaking krijgen in zijn geweten, die hem veel werk geeft, maar niets nalaat. Velen krijgen een ontwaakt geweten onder de genademiddelen of onder gesprekken van de vromen. Hij wordt enigszins overtuigd dat hij buiten Godsgemeenschap is. Dat hij mist wat Gods volk heeft. Dat hij een vijand van Gods zaak is, en van het ware volk dat naar de hemel gaat. Dit kan hem aan het werk zetten, zodat hij op zijn manier toegekeerd wordt tot de middelen en tot de vromen, die hij aanziet als Gods volk. Zijn lust tot de begeerlijkheden der wereld en der zonde vergaat. Hij ontvliedt, de besmetting der wereld. Er komt lust tot het horen van Gods Woord. Maar hij kan heel schielijk weer terugvallen in zijn oude streken, verliezen wat hij heeft, en een grotere vijand worden dan hij ooit tevoren geweest is. Nadrukkelijk is hier de gelijkenis van Jezus, dat zulken zijn als een huis met bezemen gekeerd (van bovenaf wat schoongemaakt en opgesierd), waarna de boze geest met nog zeven bozere geesten daar weer intrekt, en het laatste van die mens wordt erger dan het eerste.

2. Menigeen krijgt een ontwaakt geweten door een ernstige ziekte. De benauwdheid voor een ontzaglijke, donkere eeuwigheid en voor een open hel, grijpt hem aan. O, dan een gesloten hemel te vinden, dat benauwt hem. Of ook wel als hij in een zware, grove zonde valt, wanneer men een worm van binnen voelt. Ook wel op bid en dankdagen, als Gods getrouwe knechten de oordelen uit Gods Naam aankondigen, en de zonden onder het oog brengen. In al deze omstandigheden kan een mens van binnen veel te doen krijgen en bezwaard worden, zodat hij aan het hervormen gaat. Hij legt zijn wereldse afgoden af, hij verfoeit de zonde, echter zonder overrekening van de kosten. Hij neemt voor om die en die zonden, die en die gezelschappen te verlaten. Maar dat duurt menigmaal niet langer, dan de vrees en de benauwdheid van binnen duren. Dan vergeet men zijn angst weer, men vermaakt zich weer, en net als deze scheepslieden vissen zij het uitgeworpene weer op. Zo is dit als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw die heengaat.

3. Een mens kan onder vele weldaden en onder blijkbaar uitredingen veel goede voornemens krijgen. Hij zal zijn geld en goed niet meer zo besteden tot afgoderij, tot pracht en pronk, om God te tergen. Maar hij is de grote uitredding van God nog maar net vergeten, of hij gaat weer zijn oude gang, omdat het een voornemen was in eigen kracht.

4. Het gaat nog hoger. Een mens kan zonder krachtdadige, hart veranderende genade, genegenheid krijgen tot de genademiddelen, tot God en Zijn volk. Hij krijgt een soort geloof door bevattingen van de evangelische waarheden, en zo meent hij te bouwen op Christus Die hij aan en in zijn ziel niet kent, en van Wie hij alleen als bij gerucht gehoord heeft. Maar hij meent dat hij in waarheid de wortel van de zaak geniet. Ja, dat hij zonde zou doen als hij dat niet geloofde! Dit werk, zonder de rechte ontdekking des Geestes, mag zulken brengen tot aan de poorten van de dood, maar vrienden, het zal hen niet in de hemel brengen. Het zal op het einde zijn als een morgenwolk en als een vroegkomende dauw die heengaat. O, wat zal dat te zeggen zijn, als de sterkste hoop van een mens zal vergaan, als zijn eigen gebouw zal zijn als een huis van spinnenkoppen, dat in een ogenblik wordt weggevaagd. O, en het zal u ontvallen, dan, als u een steunsel nodig zult hebben.

5. En wat nog verder gaat: Een mens kan uit zo'n werk een soort weldadigheid of vruchten voortbrengen. Dit blijkt uit Jezus' woord: "Alle rank die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg". Hoe menigeen is er, die bekeerd wordt, niet tot God maar alleen tot de middelen, tot het onderzoek van de waarheden, en tot de vromen. Het zijn mensen die bladeren voortbrengen van verstand, van gaven, van bevattingen van het genadewerk, en van verandering in hun uiterlijke levenswijze. Herodes hield Johannes in waarde, hoorde hem gaarne, en deed vele dingen. De farizeeër vastte tweemaal per week, en gaf tienden van alles wat hij bezat. Ja, wat kwamen zij ver met die rijke jongeling. Maar wat is dit alles voor een werk? Het is een bloesem die afvalt, het is een vrucht die in de knop versterft.

Evenals het opgegane zaad in een steenachtige aarde, het verdort als de zon opgaat. Hetgeen door een zonneshijn in februari voortkomt, kan geen aprilvorst verdragen. Nadrukkelijk is hier het woord van Petrus: "Want indien zij, nadat zij door de kennis van den Heere en Zaligmaker Jezus Christus de besmettingen der wereld ontvloten zijn, en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde, van dezelve overwonnen worden, zo is hun het laatste erger geworden dan het eerste. Want het ware hun beter, dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij dien gekend hebbende, weder afkeren van het heilige gebod, dat hun overgegeven was. Maar hun is overkomen hetgeen met een waar spreekwoord gezegd wordt: De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk".

6. Eindelijk, dat al het vorige nog te boven gaat. Een mens kan veel algemene gaven van de Heilige Geest ontvangen, met zijn verstand diep indringen in de verborgenheid van het Evangelie, zodat hij met verheuging dat Woord ontvangt en ogenschijnlijk dezelfde vruchten vertoont als Gods volk. Ja, hij kan menigmaal vromen ver te boven gaan, omdat vromen niet tevreden zijn met het stoffelijke van het werk, maar vooral te doen hebben met de vraag of hun werk in de vereniging met Christus wordt voortgebracht, of het de ziel laag en klein maakt, en dus in de Heere eindigt. Daarmee hebben tijdgelovigen of bijna-christenen niet te doen, en daarom kunnen zij zo voort, en rijden ze te paard. O vrienden, wie met hoog water is vastgelopen, hoe komt hij los? Het is, naar de mens gesproken, onwaarschijnlijker dan ooit tevoren. Jezus zegt dat hoeren en tollenaars zulken voorgaan in het Koninkrijk der hemelen. Zie het einde van die man in Mattheüs. Als de Heere komt en hem oproept, al heeft hij een soort olie van weldadigheid, zijn lamp gaat uit, omdat hij geen olie in zijn vat heeft.

Laten we nu eens zien wat de oorzaak is dat dit werk, hoe hoog het gaan mag, slechts een morgenwolk is en een vroegkomende dauw die heengaat.

1. Omdat het geen ware vruchten zijn. Tijdgelovigen hebben geen werk van de verdienende Geest van Christus, waarmee Jezus is opgevaren in de hoogte, om uit te delen. Die Geest alleen zendt Jezus in het hart van Zijn kinderen, om hen te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. En om in hen een Geest der aanneming tot kinderen te worden, waardoor ze God als een Vader aanroepen. En waar die Geest komt, daar blijft Hij in eeuwigheid.

2. Omdat hun vruchten maar een soort uiterlijke heiligheid zijn, en niet voortvloeien uit Christus, het Hoofd. Christus is toch alleen de eeuwige wortel van heiligmaking. Iemand mag weten wat hij weet, maar hij weet niet bevindelijk wat het is om goddeloos tot Christus te komen, Christus tot rechtvaardigheid met een goddeloos hart aan te raken, en daarmee die nieuwe natuur deelachtig te worden. Hij kent niet die lust en liefde om voor God te leven, en om vruchten te dragen ter heerlijkheid van God. Nee, die arme mens voegt zich, zoals de meesten, tot de gemeente van Christus, en is op zijn best maar door uiterlijke godsdienst plegingen en belijdenis aan Christus verbonden. Zo'n tijdgelovige of bijna-christen, hij mag hebben wat hij wil, maar hij is nooit aan de grond en wortel van zijn staat ontdekt, en daarom nooit door Christus tot God gebracht. Menigeen heeft veel, maar mist dit en behoudt zijn onveranderde natuur. We zullen daar het volgende nog van zeggen.

1. Menigeen heeft veel overtuigingen gehad, ze hebben zomer- en wintertijden in de kerk bijgewoond, maar God laten varen. Ze zijn goddeloos van de Heere afgegaan. De arbeiders zijn er moede bij geworden. Ze slapen als smidshonden onder het kloppen op het aambeeld, en worden gewoon aan de vonken om de oren. Zij zijn zo onvruchtbaar als de heide.

2. Menigeen heeft van zijn ouders, vanaf zijn jongste jaren, nooit anders gezien dan God en de wereld samen te dienen. Ze worden erin opgevoed. De afgoden van de ouderen worden de hunne. Zij krijgen er hartelijke liefde voor. Ze dienen op zijn tijd de wereld en de Heere. Zij vleien Hem met de mond, maar bedriegen Hem met hun tong, omdat hun hart nooit recht geweest is voor God.

3. Menigeen staat zeer diep in de aarde. Hij heeft jaren in regen en zonneshijn gestaan, maar is als de vijgenboom onvruchtbaar gebleven. Hoe menige oude, onvruchtbare en diepgewortelde boom is ook hier. Wat is er aan gearbeid om hem te mesten. O, wat zal het kraken als hij valt. Oude mensen, als God u dat geluk eens gaf. Maar menigeen hakt er wat takken af en ontziet de wortel, de natuurstaat, en blijft daarom wie hij is.

4. Menigeen heeft een soort werk, maar die arme mens heeft nooit God gezien. Alle ware werk begint hiermee dat Gods hoogheid en heiligheid op het hart weegt. Daardoor ziet men zich als een monster voor God. En daaruit vloeit voort om Christus noodzakelijk en dierbaar te zien tegen zijn zonde, als de enige Weg tot de Vader.

Maar omdat dit allervoornaamste gemist wordt, eindigt die ziel in haar arme weldadigheid, als de farizeeër. Hij is nooit recht ontledigd en vatbaar voor Christus geworden. Hij is nooit met zijn hart van de zonde en de wereld gescheiden. Hij is er nooit mee tot Jezus gebracht, en heeft dus nooit iets van het hemelwerk in zijn hart ondervonden. Hij kent de zalige verwondering niet over die hogere weg van verzoening door Gods Zoon, en over die soevereine, vrije openbaring van die zalige weg aan zulk een verdorven vat. Dit alleen veroorzaakt eerst recht de scheiding van zonden, recht strijden tegen de zonden, en recht voortbrengen van bestendige vruchten. Zo is dus hun weldadigheid als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw die heengaat. De oorzaken dat zo iemand weer in de strik des bozen valt zijn duizenderlei. Het gebeurt niet zelden door: Geldgierigheid; zo was het met Judas. Met die jongeling, die bedroefd wegging. Door een verkeerd gezicht van zijn onmacht. Daaruit vloeit dat twisten met de Almachtige, alsof de Heere maaien wilde, waar Hij niet gezaaid heeft. Ja ook over sommige eeuwige waarheden, zodat hij God geen recht toewijzen wil in de vrijheid van Zijn eeuwige soevereiniteit. O, vrienden over deze stukken vallen duizenden mensen! Door hoogmoed, waardoor hij geen aanspraak of ontdekking kan verdragen. Door een ongelijk huwelijk; door zijn tafel die hem tot een strik wordt; door genegenheid tot de wijn en sterke drank; door hoererij; door een wortel van bitterheid en door de begeerlijkheid des levens.

II. Aangaande nu de medelijdende klaagstem van de Heere Zelf, die wordt uitgedrukt met deze woorden: "Wat zal Ik u doen, o Efraïm, wat zal Ik u doen, o Juda?" We zien dat in onze tweede hoofdzak: De klaagstem zelf: Wat zal Ik u doen, o Efraïm, wat zal Ik u doen, o Juda?

Deze spreekwijze moeten we niet opvatten alsof de Heere het niet weet. Nee, de Heere toont het nog wel eens dat Hij uit grote zelfbedriegers de Zijnen ook roept, die jaren zichzelf ook bedrogen hebben. God weet wel een weg om hooggaande zelfbedriegers te ontdekken en tot Zijn gemeenschap te brengen. O mens, die zo leeft, het mocht u aan het roepen helpen! Deze spreekwijze is algemeen in Gods Woord bij de opheffing van een klaagstem. We moeten dit ook in een waarschuwend zinnig verstaan.

1. Wat zal Ik u doen, geeft te kennen dat de Heere als het ware in een pleitgeding met Zijn volk in het gericht treedt en het overgeeft aan het oordeel van ieder. Het geeft dus ook te kennen de rechtvaardige natuur van God, namelijk dat de Heere de zonden net zomin ongestraft kan laten, als Hij kan nalaten Zijn deugden te beminnen. Het is alsof de Heere zei a "Uw boosheid zal u kastijden en uw overtredingen zullen u straffen; weet dan en zie, dat het kwaad en bitter is, dat gij den HEERE uw God verlaat en Mijn vreze niet bij u is, spreekt de Heere, de HEERE der heirscharen."

2. Het geeft te kennen de strenge en majestueuze natuur van God, dat de Heere de zonden zomin kan nalaten te straffen als dat Hij kan nalaten Zijn deugden te beminnen.

3. De woorden: "Wat zal Ik u doen?" geven te kennen des Heeren uitgestrekte lankmoedigheid en Zijn traagheid tot toorn. Dat Hij tot het uiterste wachtte om genadig te zijn. En daarom waarschuwde God hen tevoren, opdat het oordeel hen niet zou overvallen. Het is alsof de Heere zei: "O, volk, terwijl de hittigheid van des Heeren toorn over u nog niet komt, eer dan het besluit bare, want als kaf gaat de dag voorbij". Ja, het is alsof de Heere zeggen wil: "Het is waar dat u al uw vorige genadetijden verwaarloosd hebt, en u zo ondankbaar tegen Mij gedragen hebt, o, Mijn volk, onder hetwelk Ik Mijn vuur en haardstede had. Maar Ik moet u nogmaals zeggen: "Al hebt gij met vele boeleerders gehoereerd, keert nochtans weder".

4. De woorden "Wat zal Ik u doen?" geven tenslotte ook te kennen des Heeren smart, liefde en medelijden tot het zondige volk. Evenals de Heere medelijdende uitroept: "O geslacht, aanmerk toch des Heeren Woord. Ben Ik Israël een woestijn geweest, of een land van uiterste donkerheid? Waarom zegt dan Mijn volk: "Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot U komen?" Of, zoals Hij zegt in Micha: "O, Mijn volk! Wat heb Ik u gedaan? Waarmee heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij". Zo toont de Heere hiermee Zijn gewilligheid, dat het niet aan Hem maar aan het onwillige volk lag. O vrienden, God heeft geen lust in de dood van een stervende zondaar, maar in zijn bekering, en dat hij leve. Wij lezen in: "Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in Mijn wegen gewandeld had. In kort zou Ik hun vijanden gedempt hebben, en Mijn hand gewend hebben tegen hun wederpartijders". Ja, dus toont de Heere hiermee dat Hij hun nog tijd gaf, dat Hij Zijn handen wilde uitstrekken tot een wederstrevig volk. Daarom stelt God hun hier voor het leven en de dood, de zegen en de vloek, teneinde zij het leven en de zegen verkiezen zouden.

Staan wij ten laatste het oog op de herhaling van de spreekwijze: "O, wat zal Ik u doen? Wat zal Ik u doen?" Dit drukt uit:

1. De zekerheid en de zwaarte van het oordeel Gods, dat haastig volgen zal als zij onbekeerd blijven.

2. "O, wat zal Ik u doen? O, wat zal Ik u doen?" Deze herhaling drukt ook uit de droevige en hopeloze de toestand van Efraïm en Juda. Het is alsof de Heere klagende verzekerde: "O volk, uw ondergang is zozeer nabij, en u weet het niet. Is er dan niets meer aan u te doen? Heeft het kwaad zulke diepe wortelen geschoten, dat het (als het ware) te ver met u gekomen is? O, uw donkere nacht nadert. Het besluit zal haast baren, en het zal een vuur zijn dat niet geblust kan worden. Het is reeds te elfder ure, en er zijn maar twaalf uren in een dag". Zie eens vrienden, wat zulk een volk waagt, wanneer het in zijn zorgeloosheid blijft zitten.

3. "O, wat zal Ik u doen? O, wat zal Ik u doen?" Deze woorden drukken ook uit dat God aan zulk een zondig volk pleitwoorden in de mond legt, om bij de Heere aan te houden, om genade in Zijn ogen te vinden. De herhaling van deze woorden dient om het volk tot zichzelf te brengen, of zij aan het roepen mochten raken: "Och Heere, doe aan ons en aan mij, wat Gij nog niet gedaan hebt, en zendt Uw Geest uit tot onze bekering. Leg Uw hand aan het hart dat verrot is, leg Uw hand aan die onoprechtheden van de zonde, de wereld, de afgoden en het ongeloof, waarin we van God afgevallen liggen. Dan zullen wij bestendige vruchten van weldadigheid voortbrengen. Ja, dit kunt U ons niet weigeren (wèl in onszelf aangemerkt), maar wij antwoorden op Uw vraag en U meent het immers met ons. Dit zou een zalige uitwerking zijn, en dan zou hun weldadigheid niet langer zijn als een morgenwolk, noch als een vroegkomende dauw die heengaat. Maar integendeel, Gods beloften zouden hun vervulling krijgen die de Heere Zelf gesproken heeft: "Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon." En dus zou zijn vrucht uit Messias gevonden worden, en bestendig zijn.

Toepassing

O geliefde vrienden en landgenoten, breng nu uw eigen toestand eens bij die woorden of zucht dat God u er bij bringe.

A. Behoeft men wel te zoeken naar een overeenkomst tussen de gesteldheid van Efraïm en Juda, en van Nederlands inwoners? Ga met mij maar eens na de liefdedewalden van God aan ons land in het algemeen, en aan onze personen in het bijzonder bewezen. Zie alleen maar die wonderlijke, soevereine, vrije verkiezing van ons land. God heeft dit deel van Europa verkoren tot Zijn land, en men mag wel zeggen: Het is als eertijds Immanuël'sland, waar de Heere heeft willen wonen, Zijn vuur- en haardstede houden, waar Hij Zijn Koninkrijk heeft willen oprichten, en Zijn besluit, dat naar de verkiezing is, heeft willen uitvoeren. En dat boven zoveel andere landen waar het stikdonker is, en alles ten verderve gaat wat geboren wordt. Zoveel nader is hier de zaligheid, en tot dat zalige doel heeft de Heere dit land door wonderen menigmaal gered en staande gehouden. De Heere heeft wel tot een onderstand voor Zijn Kerk en tegen haar vijanden, de rijkdommen der heidenen gegeven, maar echter heeft God dit landwonderlijk bewaard, zodat onze rijkdommen, onze bogen en spiesen, onze paarden en wagenen ten dage des kwaads ons niet hebben verlost, maar de grote God is menigmaal voor Nederland ten strijde getrokken, is aan Nederlands spits geweest, en heeft er zichtbaar voor gestreden met water, weer, wind, stof van de aardbodem, of door inwendige verschrikkingen te leggen in het hart van onze vijanden, zodat zij voor het geritsel van een blad beefden. Alles tot bewijs dat de grote God Nederlands God was. En zie nu eens het zalige gevolg hiervan.

1. O, wat zijner vele zielen in ons land sedert die tijd behouden geworden. Duizenden zijn er reeds voor de troon, die de eeuwigheid nodig hebben, die al neergevallen zijn voor het Lam, om eeuwig met wegzinking in Zijn liefde, zichzelf te verliezen over Zijn weg op aarde met hen gehouden. Ja daarover, dat zij in hun proeftijd op de wereld, dit goede en lichtende land gehad hebben, waar de deur naar de hemel open was, en waar Jezus op de straten leerde.

2. Wat is er nog een menigte op aarde, en hier in ons land bijzonder, die enigszins bij eigen bevinding weet wat het is met Johannes als dood aan Jezus' voeten te liggen. Die dadelijk uit de wereld zijn uitverkoren, en die zuchten onder de zonde en de onvolmaaktheid, die wat van de hemel in hun hart voelen en daardoor wegzinken in hun onwaardigheid en in die hoge weg van verzoening die van eeuwigheid bij God was, en die aan hen ontdekt is. Die hun zaligheid stellen in zichzelf aan de Heere kwijt te zijn, en in voor God te leven.

3. En wie zal zeggen hoe velen er nog zijn in ons land die niet willen bekeerd worden, die hun banden van zonden en wereld vasthouden, maar die tot de raad der verkiezing behoren, die Jezus Zijn schapen noemt, die Hij tot Zijn stal nog moet en zal toebrengen.

4. Ja, al de tijdelijke zegeningen die zelfs de goddelozen in ons land genieten, zijn immers vruchten en gevolgen van Gods gunst over Nederland, vloeiende uit het verbond der genade met Gods volk opgericht.

Maar als de laatste uitverkorene ingezameld zal zijn, zullen al die dingen met aardse heerlijkheden als een dekkleed ineen worden gerold en verdwijnen, en dan zal het zulken zwaarder vallen dan Tyrus, Sidon, Sódóm en Gomórra.

B. En gaan wij nu eens na de overeenkomst van Nederlands vruchten met die van Efraim en Juda, en hun onbestendigheid als een morgenwolk en als een vroegkomende dauw. Daarvan zeggen wij:

1. Vroom en onvroom, groot en klein, ieder op zijn wijze, placht God te erkennen die God te zijn Die hen gemaakt, verkregen en bevestigd had. En dus placht er een algemeen ontzag voor de hoge God en voor Zijn geduchte oordelen te zijn. Maar zie hoe het nu is. O, er is nu een kracht van atheïsme en vrijzinnigheid in het land doorgebroken. Wat is er nu een menigte sterke geesten die geen oordelen Gods meer vrezen. Of die alles aan de natuur of aan een noodlot toeschrijven. En daar zijn dan de gevolgen van allerlei grove zonden. Omdat zij God niet hebben verheerlijkt of gedankt, daarom heeft God hen ook overgegeven in de begeerlijkheden van hun harten tot onreinheid.

2. Er placht een algemene liefde tot godsdienst, waarheid, naam en volk te zijn, zodat Nederlands volk, en wel bijzonder ons Utrechtse volk, bij anderen geschat en wel eensgevreesd werd vanwege hetgeen dat in het gemeen op hen lag. Maar zie eens hoe het nu is.

a. Nu is die duur verkregen, dierbare godsdienst bij het grootste gedeelte veracht. Menigeen houdt het ervoor dat dit maar dient om de gemene man in toom te houden. Sommigen rekenen het nu een schande om naar de kerk te gaan.

b. Nu wordt die Naam die over Nederland is aangeropen, afgrijselijk aangetast op allerlei manieren, waartegen zulke heilzame wetten van de overheden, naar Gods Woord, liggen. En wat gevoelt Gods volk menige kinderlijke liefdesmart in hun hart daarover. Daar gaat nu die man of vrouw ongestraft heen. Maar God zegt: "Ik zal hen niet onschuldig houden". En dat geschiedt door allerlei soorten van mensen, geen uitgezonderd.

c. Nu is er een kracht van oneerbiedigheid in de uitlegging van Gods Woord, waarbij men de zin des Geestes nodig heeft, en dat gaat zo zonder vreze Gods op het hart, waaruit toch al de hedendaagse dwalingen voortkomen. O, wat benadeelt dit de Goddelijkheid van de Bijbel. Ja, stout durft men het werk van de wedergeboorte tegenspreken en verdraaien. Wat zijn er veel spotters in deze dagen met dit stuk en met het volk van God dat aanvankelijk de genade van de wedergeboorte deelachtig is. O arme mens, u lastert wat u niet kent. Het is geen twiststuk. Krijgt u het niet voor uw dood, dan zult u zinken in een eeuwig verderf en ondergang.

d. Eindelijk, wat is er een bitterheid tegen Gods dag, en bij velen een spotten en verachten van degenen die er liefde voor hebben. God zal het zien en zoeken. Wat kan men zulken Joodsgezinden noemen, met bespottung en verachting. O, dat ziet God van de hemel. Wat heeft Gods dag, dat deel van de hemel, op aarde u gedaan? Het is echter iets van de Heere, dat niemand die dag weg en uit de wet kan krijgen. O mens, roem niet teveel op uw geest en leven vanbinnen; zo ellendig te bestaan, en te menen dat men vanbinnen zo goed gesteld is. Koper gelijkt ook naar goud.

e. De redeneringskracht placht onder de gehoorzaamheid des geloofs te liggen. Maar hoe is het nu? Wat is de dwaalzucht en redeneringskracht nu sterk. Maar die staat recht tegenover geloven. Dit behoort onder de hoogten en sterkten die Jezus' Geest moet neervellen. Neem eens het najagen der heiligmaking, wat is menigeen hier met de letter ter been. En op zijn best genomen, wanneer iemand de wortel der zaak heeft, wat werkt hij dan hoog om de heiligmaking te bevorderen. Wat schat hij een hoogte van letterkennis, gepaard met niets anders dan natuurlijke bedaarheid, hoog, en houdt dit voor een trap in de heiligmaking. Wat is de hoogmoed en blindheid groot. Omdat hij menigmaal geen ongelijk kan verdragen, wordt hij wrevelig. Alles, vrienden, zonder als een ellendige, dwaze, zondige, in Jezus door geloofsvereniging dagelijks te schuilen, tot wegruiming van de gedurige scheiding tussen God en hun ziel. Ach, waar zal de nieuwe natuur, die opwelling om God te verhogen en om voor Hem te leven en om zich aan de Heere kwijt te raken, vandaan komen? Waar zal een zonde gedood worden als men de dag niet kent dat het door de Geest moet geschieden, en dat de dood van Jezus, door geloof aan de zielen toegepast, de doodsteek veroorzaken moet? Dit zal een hoofd vol wijsheid niet leren.

f. Grote zondaars, godslasteraars en dwaalgeesten, plachten hun zonden zo vrij niet uit te spreken, maar vreesden. Maar hoe is het nu? Menigten schromen niet hun grove zonden vrijuit te spreken als Sódóm. Menigeen beroemt zich thans in zijn onkuise daden te noemen.

Ja, die noemt men haast geen zonde meer omdat er nog grotere in het land zijn. En dan worden bij de goddelozen de mindere zonden geoorloofd. Ja, wat durven dwaalgeesten met woorden en schriften hun dwalingen aan de dag te brengen.

g. Wat placht er een algemene, nederige deftigheid onder Nederlands volk plaats te hebben. En wat een sierlijke eenvoud en oprechtheid in de omgang met zijn naaste, in handel en wandel. Toen Spanje de nederigheid van de Nederlanders zag, wist het van vrede te maken. En hoe is het nu? Waar is de deftige nederigheid onder groot en klein te zoeken? Aller geringste mensen gaan nu gekleed als deftige burgers, en de burgers weer als groten in het land, en de groten leven als prinses. Daarom ook dat ieder buiten zijn rechte, door God bevolen betrekking staat, en dat er die betamelijke ondergeschiktheid zo niet is omdat het hart ontbreekt. Wat is ook de sierlijke eenvoudigheid en oprechtheid weg. Wat is er een onoprechtheid en wat spreekt men met dubbelzinnige woorden. Wat is er een vals verkeren met zijn medemens, wat is de partijdigheid sterk, en dat onder de schijn dat men zo tegen partijschap is.

h. En wat placht het Woord van God zijn loop te hebben, en verheerlijkt te worden in de harten, toen het Evangelie meer in kracht dan in woorden bestond. Maar hoe is het nu? O, wat is dat Woord krachteloos, het zwaard is bot en stomp geworden. Wat zijn er machtig veel evangelische bevattingen, uitdrukkingen en gaven. En wat wordt dit alles, omdat het zulk een donkere nacht is, hooggeschat! En wat wordt onder dit alles het waarachtige Evangelie, dat een licht en kracht des Geestes van Christus is, thans veel gemist! Zie dit maar aan het gevolg. Het gevolg is onheiligheid, wereldgelijkvormigheid, alles te durven doen wat de zedige wereld doet, en dat heet dan Godzaligheid. O dan is het beter zich te houden met arme eenvoudigen die teer voor God zijn, dan met zulke evangeliepraters.

i. Tenslotte, wat plachten Nederlands biddagen gezegend te zijn, zodat de Spanjaarden voor uitschrijving vreesden omdat er zulke bidders waren. Maar hoe is het nu? Vleien met de mond en liegen met de tong, zonder een recht hart voor God. Het is nu zonder hervorming. Na de biddag is thans weinig of geen verandering te zien. Ieder blijft nu in zijn oude doen, en het is maar voor een dag zijn ziel te kwellen, zodat voor Nederlands biddagen thans geen vijand meer hoeft te vrezen omdat zij doorgaans Nederlands toestand erger maken. Schulden worden tot schulden toegedaan. En ach, ontbreken de nederige bidders naar Gods wil, door genade ook niet? Namelijk degenen die meer uit gevoel van nederigheid en armoede, opzien en ademen naar de Geest des gebeds. Degenen die de leidingen des Geestes zo nodig hebben, om de weg van verzoening voor Nederland te vinden. Kunt u nu niet zien, vrienden, dat Nederlands weldadigheid, niet anders is dan een morgenwolk, en dan een vroegkomende dauw, die heengaat? Behoeft men nu nog wel te vragen wat de Heere doen zal aan zulk een volk? Zou de Heere niet antwoorden als: "Zou zich Mijn ziel niet wreken aan zulk een volk als dit is?" De Heere heft echter deze klaagstem op: "O, inwoners van Nederland, wat zal Ik u doen? O, wat zal Ik u doen?"

1. Ga eens na wat de Heere reeds gedaan heeft in het gehoorde van deze dag, door oordelen, door zegeningen, door waarschuwingen van Zijn getrouwe knechten, door de uitstrekking van Zijn lankmoedigheid. Zo heeft de Heere dus door Zijn Geest, en door Zijn knechten tegen ons Nederland betuigd om het te doen wederkeren tot Zijn wet. Ja, Hij heeft het vele jaren verdragen. Mag de Heere dan niet klagen: "Wat is er meer te doen aan Mijn wijngaard, hetwelk Ik aan hem niet gedaan heb? Waarom heb Ik verwacht dat hij goede druiven voortbrengen zou, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht?" En: "O Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? En waarmee heb Ik u vermoed? Betuig tegen Mij. Immers heb Ik u uit Egypteland opgevoerd, en uit het diensthuis verlost; en Ik heb voor uw aangezicht heengezonden Mozes, Aäron en Mirjam".

2. Ja, ga eens na welk een verwachting er overblijft dat God nog doen zal, en welke gronden er zijn van vrees voor zeer benauwde oordelen. Wie weet wat er boven ons hoofd hangt; wat ziet het er donker uit. Wat is er een geformeerd kwaad in en rondom ons land. Hoe ras kan een bloedige oorlog uitbarsten, of God de pest gebiedt, of ons land aan de hoeken afkorten door watervloeden, zoals in deze dagen al gebleken is aan onze dijken, of door verschrikkelijke onweders des hemels. Welk een groot leger zou God weer kunnen zenden om de vastigheden van ons land te doorknagen, en waarom zowel in de stenen niet als in het hout. Vrienden, de stenen zijn te zwak om erop te leunen. Ja er is te vrezen, een wind van oordelen die ons land te sterk zal zijn. En ook dat volgens Jer. 15:6 het oordeel zich daarhenen wentelen zal als de wateren, en dat God des berouwen moede zal worden. Wij lezen als dat komt (en het zal komen, zegt God) zullen zij weten dat er een profeet onder hen geweest is.

3. Wie neemt nog ter harte wat God doen zal? In het tijdelijke is immers geen vrede te wachten, maar eerder de vloek in de zegen.

Joram vroeg eens aan Jehu: "Is het ook vrede Jehu? Maar hij zeide: wat vrede, zolang de hoererijen van uw moeder Izébel, en haar toverijen zoveel zijn?"

4. Ieder onbekeerd mens heeft ieder ogenblik zijn eeuwige ondergang te wachten. Een ontzaglijke eeuwige donkerheid, een gapende hel, wanneer God met vlammend vuur wraak doen zal. O, wie zal uitdrukken wat een onbekeerd mens ondervindt zodra hij de ogen van zijn lichaam sluit.

5. En zie eens welke gronden van vrees er zijn voor zeer benauwende oordelen. De zonden, ja de roepende zonden schreeuwen erom. Ons land is onder al die uitmergelende oordelen, die er jaren op gerust hebben, in de heilige toelatelende voorzienigheid vervuld geworden met atheïsten, sterke geesten en spotters. En dan is het Gods weg wel om door zware benauwende oordelen, door enge banden om de lendenen te leggen, de goddeloze mensen weer een God te doen erkennen, zodat zij met de duivelen weer geloven dat er een God is, en zij sidderen. Dan wordt de hoogmoed wat getemd; anders springt hij dartel uit de band en verscheurt alle touwen.

6. Tenslotte is ook dit voor degenen die ogen hebben nog een grond van vrees. Omdat Gods beste volk dat nog toegang heeft om met God te spreken en tot wie de Heere soms gunstige woorden spreekt, vaak een Ezechiëls-gestalte vinden of een bittere rol moeten eten als zij voor het gemeen zoeken tussen te treden bij de Heere. Zij worden, vol van de grimmigheid des Heeren, zodat zij het daar voor de Heere zouden laten moeten, en slechts berusten moeten in de eeuwige bestelling. Dus wachten des Heeren kinderen, dagen der beroering en donkerheid, der verwoesting en der dikke duisternis. En daaruit wachten zij, of God het verwoeste weder mocht oprichten, en of uit de puinhopen de straten en grachten weer gebouwd mochten worden, doch in de benauwdheid der tijden.

C. Mocht nu het gezegde nog dienen tot uw ontdekking, besturing en opwekking.

1. Zorgeloze en geruste mens, die in een openbare oorlog staat met de grote God, en die niets van uw eeuwige gevaren ziet, uw ongeluk is niet te overzien als u zo blijft. En dat onder het heldere evangelielicht. Wat een eeuwige spijt hebt u te wachten. En wel hierover, dat u op aarde onder de openbaring van de weg naar de hemel, dezelfde gebleven bent. Vreselijk zal het zijn, zodra u de ogen van uw lichaam sluit. Dan zult u de hel geopend zien, om met al de wenende geslachten der aarde te moeten verschijnen voor Christus, over Wie, en over Wiens zaak en volk u ten verderve gevallen bent. Ach, roep toch sterk dat God die dood van u wegneemt, en dat het uur aangewezen mag worden om te ontvlieden de toekomstige toorn. Word toch wakker en beef voor Gods Woord.

2. Zelfbedriegers, wat hebt u te wachten? Bedrogen uit te komen en teleurgesteld te worden in uw verwachting. Grondeloos weg te zinken, als u zult menen vast te staan. Gewogen te worden door de Rechter van hemel en aarde, en dan te licht bevonden te worden. Dat hebt u te wachten. Als de wind van oordelen over de aarde zal waaien, zult u als kaf verstuiven. O, zet toch uw hart op uw wegen. Och, of u in deze uw dag bekennen mocht wat tot uw vrede dient, maar nu is het verborgen voor uw ogen.

3. Zoekende en vragende zielen, waak toch tegen zorgeloosheid, moedeloosheid en hopeloosheid aan de zijde van God. Bij God zijn alle dingen mogelijk, en de Heere wil ook onwaarschijnlijke dingen doen. Zucht om bewaring, en waak ertegen om ergens op te bouwen buiten Christus. Ik denk dat niemand in groter gevaar is, dan degene die teksten en beloften krijgt zonder Christus, en zonder ontdekking van de weg van verzoening. Zoek daarom veel licht van de Heere, in de bedrieglijkheid en de schuilhoeken van uw afleidende hart, in het midden van de verzoeking. Het is een groot bewaarmiddel om in de weg van nederig klagen aan te houden. En als u daar bewaard wordt, hebt u te wachten dat Jezus als een ree en als een welp der herten eens blinkende verschijnen zal over al die bergen van Bether (van scheiding). Houdt u toch aan de oude paden. Dat is daar waar God vooruit werkt, waar de Doorbreker voor uw aangezicht heengaat en de ziel doet doorbreken. O vrienden, daar is vrede te wachten.

D. Kinderen van God, tot uw bemoediging doe ik er dit nog bij, en daarmee sluit ik. Gelijkt het niet wat op een werk als een morgenwolk en als een vroegkomende dauw, die heengaat, als men zo uit zijn eerste liefde en uit zijn eerste werken uitvalt.

1. Blijkt dat niet als men zo ongelovig handelt en menigmaal meer luistert naar de bestrijding van de boze, dan naar de stem des Heeren. Ook als men niet oprecht in de strijd staat tegen alle zonden, of die langs verkeerde wegen zoekt gedood te krijgen. Ook als men zoveel van de aarde inneemt; en wat de wereld wint, verliest Christus.

Ook als God de ziel door kruiswegen tot heerlijkheid wil leiden, maar men niet wil en daarentegen hoog van hart wordt. Ook als men van het nauwe pad afgeraakt, namelijk om door Jezus' Geest geleid te worden in zichzelf, in zijn ras achteloosheid, in zijn zondige hart, in zijn eigenliefde. Of uit die afgrond zo te werken om daar de weg van vrije genade en van verzoening aan zijn ziel levendig en dierbaar te krijgen, en om dus de heiligmaking te bevorderen. O vrienden, alleen langs die lage weg kan men in staat raken om de lasten van Kerk en land en anderen te dragen,

2. U kunt weten of uw hart volkomen voor God op deze biddag is geweest, namelijk:

a. Dan zal het hart oprecht geweest zijn over de zonden. Geen enkele zonde, ja zelfs geen liefste zonde zal verschoond zijn. Dan zult u voornamelijk bedroefd geworden zijn over de scheiding tussen God en uw ziel. U zult voor geen afgod meer twisten, maar die voor zichzelf laten twisten.

b. Dan zult u uw grote lust vinden om Jezus met uw zonde aan te raken, en ernst met de Heere tegen alles wat u gezien hebt, en tegen uw liefste boezemzonden en afgoden, een verbond te maken.

c. Dan zult u na de biddag meer lust en zin krijgen in ontdekkend licht. Het licht zal dan vermeerderen en niet verminderen, en u zult van de zondige daden, als takken, meer afdalen tot de verdorven wortel, het zondige hart, die kwade bron. En Jezus zal aan uw ziel dierbaar worden.

d. Dan zult u naar uw stand ook de handen aan het werk slaan. De hoogten van Baal zullen afgebroken worden, en dan zal er nog wel een priester zijn bij wie het verloren wetboek te vinden is. Mocht dit in ons land eens gebeuren. Mocht de een of ander eens opstaan.

e. Tenslotte, dan zal God de eer krijgen van Zijn rechtvaardigheid, van Zijn waarheid, van Zijn genade en eeuwige lankmoedigheid, en dan zult u moeten uitroepen: "Heere, het land is het niet waardig dat U zult wederkeren met Uw genadige inwoning, als in de dagen vanouds". En vrienden, dat is het sterkste roepen. En dus zou ons biddagwerk bestendig zijn, en niet als een morgenwolk en als een vroegkomende dauw, die heengaat. Tot uw besturing, Godzaligen, zeggen wij:

a. Zoek veel als geestelijke priesters te staan tussen het voorhuis en het altaar, tussen het volk en de Heere te staan en Nederland voor te dragen. De Heere zegt: "O, wat zal Ik u doen?" Vat de Heere op Zijn Woord met de Kananese vrouw, en zeg: "Heere, ziedaar, doe wat U nog niet gedaan hebt, zendt Uw Geest uit; daardoor zal het geschieden."

b. Zucht veel om de Geest in de oordelen, zodat ze niet zijnom uit te roeien, maar om te wannen.

c. Gedenk veel de gevangenen in de verdrukte kerken. Zoekt hun last uit kracht van de gemeenschap der heiligen te voelen en de Heere voor te dragen. En dat u veel de bekering van de Joden en het zinken van de Antichrist van de Heere begeren mag.

Tot uw bemoediging en opwekking dient, kinderen van God, die lust hebben om op te staan en de handen aan het werk te slaan: U mag bespot en veracht worden, omdat u het zo nauw neemt. Ze mogen u tot een roof stellen, omdat u van het boze zoekt af te wijken. Maar u zult innerlijke vreugde hebben; de Heere is aan uw zijde. En op Zijn tijd zal Hij uw verantwoording wezen. En mogelijk, in de tijd als God Zijn fiolen van gramschap uitgiet, dat u bewaard zult worden in de binnenkameren.

Ja ten laatste: O vrienden, het rusten van zijn kracht is aanstaande; niet alleen van uw moeilijkheden hier beneden, maar ook van zonden, ongeloof en uw ellendig strijden. De dagen van uw treuren zullen een einde nemen. En daarom, Godvruchtigen, versterkt de slappe handen en stelt de struikelende knieën vast. Wees sterk en vreest niet. Ziet, ulieder God zal ter wraak komen met de vergelding Gods, en ulieden verlossen!

10. De geheiligde vrijmoedigheid van een betrachter der waarheid.

"Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn" (Joh. 3:21)

In dit hoofdstuk vinden we twee hoofddelen.

1. Een samenspraak van de Heere Jezus met Nicodémus (van vers 1 tot 21 ingesloten).
2. Het laatste getuigenis van Johannes de Doper aan Christus, toen Christus en Johannes beiden dopende waren, en de discipelen van Johannes klaagden dat Christus met Zijn dopen al het volk naar Zich toetrok (van vers 22 tot het einde van dit hoofdstuk).

Aangaande de samenspraak, daar ziet men dat Nicodémus een overste der Joden was, en een leraar in Israël. Een man die inwendig achting en liefde voor de Heere Jezus had, maar nog niet zo doorbrak dat hij alles voor Hem kon opgeven. Want, zo staat er, hij kwam des nachts tot Jezus uit vrees om ook uit de synagoge geworpen te worden. In latere tijden was het zo geheel anders met hem gesteld, zoals blijkt uit toen hij met Jozef van Arimathéa, een raadsheer die tevoren ook een bedekte discipel was, in die gevaarlijke tijd het lichaam van Jezus openlijk begeerde. Hij waagde er alles aan. Nicodémus wordt door Christus onderwezen aangaande de wedergeboorte, de vernieuwing van een zondaar, en de noodzakelijkheid daarvan zal men in Gods Koninkrijk ingaan. Hij wordt ook onderwezen aangaande de noodzakelijkheid van het geloof in Christus, en hoe aan het geloof alleen de zaligheid en aan het niet geloven de verdoemenis verbonden is. Vervolgens past Christus dit ter ontdekking toe, en wijst Hij aan dat dit het zwaarste oordeel was, en de oorzaak van de verdoemenis, namelijk dat het licht in de wereld gekomen is, en dat de mensen de duisternis liever gehad hebben dan het licht. Hij zegt daarom met nadruk: En dit is het oordeel. Als hier een duistere ziel mag zijn, die door de uitspraak van dit grote oordeel niet meer weet tot welk volk zij behoort en wat nog van haar worden zal, die geeft de Heere Jezus een aller voornaamst kenteken, waarbij zulk een zich tot Zijn vertroosting mag onderscheiden, en waarbij een ander zich tot ontdekking kan zien.

1. Uit de vruchten of werken van een goddeloze of een vijand van God, die de duisternis liever heeft dan het licht: zijn werken zijn boos, hij doet het kwaad. Hij haat het licht, en komt niet tot het licht, opdat zijn werken niet bestraft worden.

2. Vervolgens toont Jezus het tegenovergestelde. Hoe iemand die oprecht voor God is, die God liefheeft en het licht liever heeft dan de duisternis, eveneens openbaar wordt uit zijn vruchten of werken: zo iemand doet de waarheid. Maar hij legt geen gewicht op zijn werken; hij denkt er niet gemakkelijk het goede van. Hij komt ermee tot het licht, opdat daar bliken zal wat hij is, zoals uit onze tekst blijkt: Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

De woorden bevatten een volheid van bewijzen van de genadestaat van een gelovige; waarin wij twee voorname hoofddelen aan merken:

I. Het onderwerp waarvan gesproken wordt: die de waarheid doet.

II. Wat daarvan getuigd wordt: die komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

I. Het onderwerp waarvan gesproken wordt: die de waarheid doet.

Waarheid staat lijnrecht tegenover leugen en valsheid. Zij kan door ons niet recht in haar kracht beschreven worden, omdat wij gevallen mensen zijn, die uit de volmaakte kennis van God zijn gevallen. Waarheid is een eigenschap van God, en daarom blijft zij voor ons onbegrijpelijk, en dus ook onbeschrijfelijk. Ten hoogste kunnen wij er dat van zeggen, dat het is een algehele overeenkomst van gedachten, woorden en daden met de zaken. Pilatus vroeg eens, Joh. Wat is waarheid? Wij antwoorden:

1. Dit is alleen het Opperwezen, volstrekt en Wezenlijk; God is waarheid en geen onrecht; God alleen is waarachtig, en alle mensen zijn leugenachtig, zodat het een deugd van God is, die een volmaaktheid is, welke God Zelf is. Waaruit men besluiten kan, hoe dit in de ogen Gods moet zijn, als een leugenachtig mens in zijn gewone gesprekken het woord waarachtig gebruikt.

2. Dit is de Heere Jezus Zelfstandig:

a. Zoals Hij het zelfstandige woord, licht en leven is, zo is Hij ook de zelfstandige Waarheid. Hij zegt daarom: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven. Omdat Hij de waarheid is, daarom kan een leugenachtig mens, door gemeenschap aan Hem behouden worden.

b. In nadruk is Christus ook de waarheid, als het lichaam, of tegenbeeld van de schaduwen en voorbeelden oudtijds, en als de vervulling van al hetgeen de profeten gesproken hebben: "Het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader, vol van genade en waarheid". En: "De wet is door Mozes gegeven, de genade, en de waarheid is door Jezus Christus geworden". Dus woont de volheid der Godheid in Christus lichamelijk, of, als in het lichaam of tegenbeeld. Dit is in tegenstelling van het teken van de Goddelijke inwoning in het oude heiligdom.

c. Dus is Hij dat ware Lichaam, dat al de arenden tot zich vergadert, die volheid, waarop alle gelovigen zien, en naar toe vlieden, en waaruit zij ontvangen genade voor genade.

3. Gods Woord, in het algemeen, is de waarheid: "Heilig ze in Uw waarheid, uw Woord is de waarheid". Omdat God naar Zijn vrije goedheid eerst bij monde, en daarna bij geschrift, de gevallen mens daarin ontdekt enkele waarheid, en zo ook al wat tot zijn welzijn en vrede dient. Inzonderheid de leer des Evangelies: "Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid te (weten aangaande de leer van Christus) getuigenisgegeven". En zegt Jezus: "Gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken". Dus is ook het woord der beloften tot een staf op de waarheidsweg. Omdat dit woord, waarin alles naar waarheid opgegeven wordt, in de gemeente Gods alleen te vinden is, en daar verklaard wordt, daarom draagt het de naam van een pilaar en vastigheid der waarheid.

4. De rechte zin van dat woord, is in het bijzonder waarheid; tegen hetgeen onze verdorven mening is, en onze verdorven hersenen in dat woord brengen. Paulus zegt tegen de dwalingen der Efeziërs: "Maar gij hebt Christus alzo niet geleerd; indien gij maar Hem gehoord hebt, en door Hem geleerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is". Zo is het de zin van Christus, en de mening des Geestes in dat woord, die de Heilige Geest ons te verstaan moet geven. Dan getuigt de Geest door Zijn werking in het hart, dat de Geest die in het Woord spreekt, de waarheid is. Dit is de zalving der heiligen te hebben, waardoor men alle dingen weet. Dit nu staat tegenover omgevoerd te worden door allen wind der leer en bedriegerijen der mensen, waardoor men lichtelijk tot dwalingen vervoerd wordt. Dat is bijzonder te kennen, dat doorgaans de dwaalleer de verdorven natuur en neiging van de goddelozen aan hun kant heeft, zoals ook het verdorven deel van gelovige mensen. Daar integendeel, om de waarheid te belijden, en te geloven al wat in den mens is, van nature gekant is. Zodra het gebod komt, wordt de zonde levendig, dan druist het hart er tegen aan. Dus kunnen de Godvruchtigen in de grond een goed fundament hebben, maar daarop bouwen: hooi, stro en stoppelen, zodat ten laatste hun werk verbrand wordt, maar zijzelf dan als door vuur behouden worden. Maar hoe schadelijk ondertussen voor de zielen van anderen, die daardoor verloren gaan! Nadrukkelijk wordt er belast: "Geliefden, gelooft niet een iegelijken geest, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn". En omdat ten tijde van Christus de sleutel der kennis zo zeer verborgen was, en Pilatus ook wist, dat er zo vele en onderscheiden uitleggingen en verdraaiingen van de zin van dat woord, en twistingen onder hen waren, zeide hij ook: wat is waarheid? Waaruit blijkt, dat alles juist geen waarheid is, wat wij vatten en begrijpen kunnen, omdat ons begrip verdorven is, en misleiden kan. Uitsluitend de zin van Christus, of de mening des Geestes..

5. Wordt waarheid genoemd in de Heilige Schrift, het genadewerk Gods in het hart: anders genoemd: van God geleerd te zijn: "Al uwe kinderen zullen van den Heere geleerd zijn". En: "door Hem geleerd te zijn, gelijk de waarheid in Jezus is".

a. Dit werk der herstelling van een zondaar in de Goddelijke gemeenschap noemt Johannes waarheid: "Om der waarheid wille, die in ons blijft, en met ons zal zijn in der eeuwigheid".

b. De staat der rechtheid vóór de val, was een staat der waarheid, omdat het rechte verstand en oordeel de leidster van de daden was. Daarom wordt van de duivel getuigt: Dat hij in de waarheid niet staande gebleven is, en geen waarheid is in hem. Dat is het beginsel hetwelk die geesten niet bewaard hebben. Deze gevallen zijnde uit de waarheid, heeft den mens verleid, zodat de mens ook uit de staat der rechtheid, en der waarheid is gevallen, van de God der waarheid af, de vader der leugenen toegevallen. En zo uit de waarheid in de leugen. Hierom is het dat een mens eerst weer van staat veranderen, en dus geloven moet eer hij ooit waarheid kan spreken of belijdenis van de waarheid doen kan. Als Paulus de mens beschrijft, zegt hij dat alle mensen leugenachtig zijn. Dat dit zo is, blijkt duidelijk in alle mensen van nature. Zij verenigen zich niet met hetgeen Gods Woord van hen getuigt. Er is geen waarheid in de mens, tenzij God de mens de diepte van de val doet kennen, en zijn ongelijk en gevaren zien. En ook dat de weg van verzoening in Christus alleen te vinden is. Dan wordt God gekend zoals Hij is en dan ziet een mens wat God in Zijn heilige Woord van hem getuigt. Dan wordt het getuigenis aangenomen, dat God van Zijn Zoon getuigt, dat in Hem alleen het leven is, en buiten Hem de dood.

3. Dit recht te geloven is waarheid te hebben, en dit niet recht te geloven is nog in de leugen te liggen. God heeft lust in waarheid. "Ziet, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste". Het komt dus aan op het doen der waarheid. Dit betekent in het algemeen zoveel als de ware leer aangaande Christus met het hart te geloven en met de mond te belijden. En ook om zijn wandel overeenkomstig deze evangelieleer te richten in oprechtheid. Dit noemt de heilige Schrift daders des Woords te zijn, en niet alleen hoorders. We lezen: "Spreekt alzo en doet alzo". We lezen ook: "Ik ben zeer verblijd geweest, dat ik van uw kinderen gevonden heb, die in de waarheid wandelen".

Het zal nodig zijn hierin enige bijzonderheden aan te wijzen opdat elk zich daarbij kan neerleggen, om te zien wat hij van dit doen der waarheid heeft tot zijn vertroosting. Of wat hij mist tot zijn zalige ontdekking.

A. Zien wij eerst wat een mens hebben en doen kan, wat echter nog geen doen der waarheid is.

1. Gods Woord leert ons dat dit niet het doen der waarheid is, als men vele en grote gaven van kennis van het genadewerk heeft, en talenten om dit aan anderen mede te delen, en dus nuttig voor anderen is. Dit kan een mens hebben, maar de waarheid in het binnenste missen. We zien dit duidelijk in de Schriftgeleerden en Farizeeën. Christus gebod het volk naar hun woorden te doen, maar niet naar hun werken. We zien het ook duidelijk in Judas de verrader, die een apostel was. Wat moet die mens gaven van kennis en bevattingen van het genadewerk, en talenten gehad hebben in zijn beste tijd. Wij lezen dat Jezus zeide: "Voorwaar Ik zeg u, dat een van u Mij zal verraden", en dat al de andere apostelen bedroefd werden, en ieder van hen vroeg: "Ben ik het Heere?" Zie ook eens tot welke hoogte van kennis en wijsheid Bileam gekomen was. Hoe hij klaar van die ster profeteerde, die uit Jakob zou voortkomen. Maar hij kreeg er zelf geen zaligheid van. En Kájafas profeteerde van het lijden en sterven van Christus, maar hij verstond het zelf niet en was genadeloos. Paulus zegt nadrukkelijk: "Al ware het, dat ik de gaven der profetie had en wist al de verborgenheden en al de wetenschap, en al ware het, dat ik al het geloof had (te weten der wonderen), zodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zo ware ik niets". Paulus zegt dus dat iemand al deze dingen veel kan hebben en doen, zonder ware genade. Er is ook in de kerk altijd een groot onderscheid geweest tussen bevattingen en bevindingen, tussen schijn en waar werk, tussen de waarheid te verstaan en daardoor vrijgemaakt te zijn, tussen praten over het doen en het doen zelf

2. Een mens kan ook zeer gezet zijn op de zuiverheid van de leer der waarheid. Hij kan er een soort van liefde voor hebben die op zichzelf goed is. Wanneer men die duur verkregen waarheid handhaaft die God in Zijn goedheid geschonken heeft, en die zoveel goed en bloed gekost heeft. Het is een dierbaar pand aan ons toevertrouwd, dat wij te bewaren hebben. Maar dit is nog verre van de waarheid te doen. Zulken, die hieraan gekleefd zijn, en menen dat hun staat goed is, zijn zeer ongelukkig, zonder de vrijmakende kracht van de waarheid aan hun ziel te kennen. De Joden roemden ook dat zij Abrahams zaad waren, dat zij de voorrechten hadden en nooit iemand gediend hadden. Maar Jezus zei: "Gij zijt uit den vader den duivel". Wat zijn er velen die voorstanders zijn van Christus' eeuwig en Goddelijk Zoonschap, en vijand van Christus' zaak en volk, een vijand van dat werk, als Christus bij een ziel komt woning maken. Menigeen die roemt dat hij voor Gods dag strijdt, is zelf een sabbatschender. Van Lodensteyn noemt dit waarheidswoorden te hebben en leugensleven te leiden.

3. Het blijkt uit de Bijbel dat een mens zeer godsdienstig, oprecht en nauwgezet kan zijn in zijn uiterlijke handel en wandel, zonder ware hartsverandering. Buiten Christus en de vereniging met Hem, kan veel vertoond en gedaan worden. Van Heródes staat dat hij Johannes de Doper in waarde hield en hem gaarne hoorde, maar toen de verzoeking kwam, viel hij af. Zie dit ook in de farizeeër, die zei: "Ik vast tweemaal per week, ik geef tienden van alles wat ik bezit." Vrienden, wie komt er zover? Maar van de tollenaar staat dat hij van verre stond en op zijn borst sloeg, en riep, terwijl hij zijn ogen niet durfde opslaan naar de hemel: "O God! Wees mij zondaar genadig". Ziet, wat een onderscheid.

4. Zie ook de jongeling, die zeer aanzienlijk en rijk was, die in het aanzien van de wereld tot Christus kwam en zei: "Goede meester, wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven beërven moge?" Hij zei dat hij de geboden onderhouden had van zijn jeugd af. Maar toen Jezus zijn hart opeiste dat zijn goed had, ging hij bedroefd weg. En wat alles nog te boven gaat: Paulus zegt "Al ware het, dat ik mijn lichaam overgaf om verbrand te worden, en ik had de liefde niet, zo zou het mij geen nuttigheid geven". Zie ook in het stuk van matigheid en rechtvaardigheid; wat kwamen de heidenen hierin niet ver! Mochten wij onszelf hierin eens zien, of wij deel hebben aan een gerechtigheid die overvloediger is dan die van de Schriftgeleerden en Farizeeën. Want anders, vrienden, zullen wij met al die hoge dingen verloren gaan.

B. Zien we nu eens wat het doen van de waarheid inhoudt, in een ziel waarin het werkelijk is.

1. Het veronderstelt dat zulk een ziel ontdekt is door de Geest der overtuiging aan haar zonden en doemwaardigheid, aan haar gemis van God en Christus, en hoe men van nature vreemdeling is van de verbonden der belofte, zonder God en zonder Christus, en daarom zonder hoop in de wereld.

2. Ook veronderstelt het de Geest der waarheid deelachtig te zijn, Die Christus beloofd heeft en die alle kinderen van God ontvangen. En daardoor tot Christus te zijn gebracht met zijn schuld en zonden.

Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven. Die hun onoprechte hart aan Hem overgegeven hebben en kwijt geworden zijn, en dus een nieuw hart van Christus gekregen hebben. Zo een, die in Christus is, is een nieuw schepsel, het oude is daar voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden. Het is een maaksel Gods geworden, geschapen tot goede werken.

3. Hieruit kan men zien dat niemand de waarheid kan doen of goede werken betrachten, als hij niet bekeerd is, en door het rechtvaardigmakend geloof met Christus verenigd is. Anders woont er geen goed in hem. Een kwade boom kan geen goede vruchten voortbrengen. Maar in de vereniging met de Heere Jezus ontvangt de ziel een nieuw beginsel, en daaruit vloeit voort lust en liefde tot heiligheid om voor God te leven, oprecht te zijn en de waarheid te doen.

C. We zullen nu tonen waarin het doen van de waarheid volgens Gods Woord bestaat en wanneer iemand die waarheid doet.

1. Gods Woord leert ons dat het doen der waarheid hierin bestaat, als men zijn verdorven verstand en begrip verzaakt, dat bedenken des vleses dat vijandschap is tegen God. Dat is als men zichzelf van nature als enkel duisternis beschouwt, en dat men zich van de dwalingen afscheidt waarin men van nature zit, en vooral van zijn dwalende hart. Dan vallen de hoogten en sterkten onder Christus' gehoorzaamheid.

2. Het is ook als men liefde tot God en Christus oefent. Als men geloof geeft aan het getuigenis dat God van Zijn Zoon getuigt, dat in Hem het leven is. Hiertoe behoort ook Christus als Borg tegen al zijn zonden aan te nemen. Ook met Hem te wandelen, zoals men Hem aangenomen heeft, door dagelijks gebruik van Hem te maken tot rechtvaardigmaking en heiligmaking. Hiertoe behoort ook in Hem op te wassen. Hiertoe behoort ook liefde en achting voor Gods knechten te hebben, naar hen te horen als gezanten van de hemel.

3. Het is ook als men zijn lenden omgordt met de waarheid. Dat is: als men zich oefent in de zuivere waarheid om er een geheiligd verstand van te krijgen. Het is gewapend te worden tegen ongeloof, en dwalingen van hart en verstand. Daardoor kan men blijven in hetgeen ons geleerd is, en waarvan ons verzekering is gedaan. Want de waarheid is een vaste rots en verandert niet, zo min als God veranderen kan. Daardoor is men ook beter in staat om de tegensprekers te weerleggen. De Schrift is ook daartoe ingegeven tot weerlegging en verbetering. Het wordt bevolen om een broeder die van de waarheid is afgedwaald, terecht te brengen, met de drangreden dat hij een ziel van de dood zal behouden en menigten van zonden bedekken. O, dat aan ons toevertrouwde pand moet bewaard worden.

Laten we nu nog eens wat nader zien, wanneer een gelovige de waarheid doet.

1. Als hij de schuld en macht van zijn zonden ziet en gevoelt, en zich voor God gedraagt als een ellendige. Dan roept hij tegen het kwaad, dan is er een strijd, ook al ligt hij onder de overmacht. Er is iets wat daartegen strijdt, en dat is het nieuwe schepsel of de waarheid. Het is ook wanneer hij gevoel van zijn banden, van de wereld en zijn onmacht op zijn hart heeft. Dan worden de wereld en haar rijkdommen laag in zijn oog. Dan heeft hij een werkelijke haat tegen het eigen ik. Dat staat hem bijzonder in de weg. Niets valt hem dan zwaarder dan het eigen ik, in alles wat hij doet of laat. Het gevolg van zijn banden en van zijn hunkerende hart veroorzaakt die afkeer van zichzelf. Het is ook wanneer hij zo hartelijk droevig is naar God, uit liefde tot God over zijn zonden en over zijn hart. Dan doet hij afstand van alle zonden, en wordt hij aller zonden vijand uit liefde tot God. Dan zoekt hij de verzoeken en verleidingen van de wereld en van de zonde te mijden en vlieden. Dan toont de ziel dat zij waarheid heeft. En bij dit alles is zij bekommerd om van vrede te spreken. Zij is bekommerd voor het bedrog van haar arglistige hart, en zegt met David: "Zeg Gij tot mijn ziel: Ik ben uw heil". Ziet, dat zijn uitwerkingen van ontdekkingen in het binnenste.

2. Ook doet de ziel de waarheid als zij Jezus zoekt, en niet een woord of belofte om dat zonder Christus maar aan te grijpen, daarop te rusten en daarmee weg te lopen. Dat is geen waarheid doen. Dat doen tijdgelovigen, die niet recht ontdekt zijn. Maar een ziel die ontdekt is dat haar ellende daarin bestaat dat zij Jezus mist, moet de Persoon met de belofte hebben. Zulk een drukt die waarheid in zijn gestalte uit, dat hij geen gerechtigheid heeft. En bijzonder drukt hij dit uit wanneer hij het leven buiten zichzelf in Christus zoekt. Ook als hij gelovig uitgaat met zijn zonden naar Christus de Gekruisigde, Hem aanneemt, en zich aan Hem overgeeft. Dit is het werk van God om zo te geloven. Die ziel heeft een vertrouwen op Christus, als zij Hem mag aanraken, dat er kracht zal uitgaan. Dit drukt die eeuwige waarheid uit dat Jezus aan het kruis overwonnen heeft, opdat Hij in die ziel overwinnen zou. En ook die waarheid, dat de Vader een welbehagen heeft in Zijn Zoon en in allen, die met hun zonden tot Hem komen.

Daarom heeft zulk een ook een welbehagen in de Zoon. En zo wordt de ziel één met God.

3. Ook doet een ziel de waarheid als zij de heiligmaking najaagt. Want dit is de wil van God, bijzonder als zij die niet zoekt buiten Christus, maar langs een weg van dagelijks gebruik van Christus te maken, door het verenigende geloof tot rechtvaardigmaking. Daaruit vloeit onafscheidelijk voort de begeerte naar heiligheid, een vanzelfsheid ten goede en liefdewerkingen naar boven. Neem eens aan, dat een ziel zo arm en ontledigd is en niet bidden kan. Dan is de waarheid doen het opzien en zuchten naar Christus om de Geest der gebeden; als men naar de hemel opziet om een betamelijke gestalte des harten, om licht en leiding. Zie dit in Ezechiël. Daar kreeg de profeet last om tot de doodsbeenderen te profeteren. Maar dat alleen kon het niet doen, want de Geest moest bij het woord komen. Hij kreeg ook last te profeteren tot de Geest: "Gij Geest, kom aan van de vier winden en blaas in deze gedoden, opdat zij levend worden". En, zo staat er, de Geest kwam in hen en zij werden levend. Dat is zijn werk te doen in Geest en waarheid.

4. Een mens doet ook de waarheid, wanneer hij nederig van hart is. Jezus zegt: "Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart". Dit is een vrucht van ware genade die op des mensen eigen akker niet groeit. O, als het minste dat hij van de hemel geniet voor zo'n mens al zo groot is, en als hij zich dan in alles als een onwaardige gedraagt, dat is de waarheid te doen. Hieruit vloeit ook voort dat men niet zo zwaar aan kruisen tilt als men in kruiswegen geleid wordt. Anders druist een mens tegen die weg van God aan, en verliest hij al het heil en nut dat hij door zulk een weg kan genieten. Dus in kruiswegen, hoe zwaar ook voor het vlees, te waken tegen harde gedachten van God, en met David te zeggen: Alle paden des Heeren zijn goedertierenheid en waarheid, dengenen die Zijn verbond en Zijn getuigenissen bewaren. En bij dat heiligen en rechtvaardigen van God in zijn hart te zeggen volgens Micha: "Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd".

5. Tenslotte doet iemand de waarheid, als hij zulk een innerlijke lust vindt naar God om voor de Heere te leven. David zegt: "Mijn ziel dorst naar God". O, die lust in al Gods geboden! Vrienden, die liefde tot heiligheid al kan men het zover niet brengen echter dat klagen over zijn onheiligheid, dat is waarheid en dat zijn vruchten van de waarheid. Dat zuchten, dat klagen, dat veroordelen van zichzelf. Waar iets van God in het hart gewerkt is, dat strijdt tegen het kwaad, dat hijgt en verlangt naar heiligmaking, ja zelfs in de aller donkerste ziel, het strekt zich uit naar volmaaktheid om God zonder zonden te dienen. O vrienden, na een weinig tijds geleden en gestreden te hebben, zult ook gij er komen. Jezus' voorbedding is voor dezulken bij de troon. Zien we nu waarom deze vruchten van iemands genadestaat waarheid doen, genoemd worden.

a. Omdat ze van het nieuwe schepsel en het aanvankelijk herstelde beeld van God voortkomen.

b. Om uit te drukken de arbeid en moeite die eraan vast is.

c. Om aan te wijzen dat een gelovige niet een stok of een blok is dus enkel lijdelijk is en maar bewogen moet worden. Integendeel, elkeen is oorzaak van zijn daden, een tweede oorzaak, die echter afhankelijk is en werkt.

Gaan we nu over naar onze tweede hoofdzaak:

II. Wat daarvan getuigd wordt: die komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn. De getuigenis die de Heere Jezus geeft van iemand die de waarheid doet, is dus dat hij tot het licht komt.

A. Zien we eerst wat we door het Licht in des Heeren Woord moeten verstaan.

1. Het Opperwezen Zelf O vrienden, ieder heeft hier de Heere nodig. Het is waar, niemand heeft ooit God gezien in Zijn heerlijkheid en volmaaktheid. Een mens kan God niet zien en leven. Paulus zegt dat de Heere een ontoegankelijk licht bewoont, als zijnde het Wezenlijke en Oorspronkelijke licht Zelf, waarvan alle lichten in de natuur en in de genade hun licht ontvangen. God is niet genaakbaar dan in het aangezicht van Zijn Zoon.

2. Hieronder wordt ook verstaan de Heere Jezus, als het zelfstandige Licht. Hij zegt: "Ik ben het Licht der wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar het licht des levens hebben". Hij wordt ook genoemd de Ster uit Jakob, de Morgenster, de Zon der gerechtigheid, de Opgang uit de hoogte. Hij is de oorzaak en de insteller van het natuurlijke licht en verstand, waarmee de mens in de schepping begaafd is: "In hetzelfde (Woord) was het leven, en het leven was het licht der mensen".

3. Ook het Woord van God, en bijzonder het Evangelie, is een licht. Het is volmaakt, de slechten wijsheid gevende. Uw Woord is een lamp voor mijn voet, en een licht op mijn pad, betreffende zijn prediking of verklaring. David zegt: "De opening Uwer woorden geeft licht, de slechten verstandig makende".

Jesaja zegt: "Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; en degenen, die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelve zal een licht schijnen".

4. Eindelijk zijn Gods getrouwe knechten en volk lichten, naar het Woord des Heeren: "Gij zijt het licht der wereld". Paulus zegt: "Eertijds waart gij duisternis, maar nu zijt gij licht in den Heere; wandelt als kinderen des lichts". Daarom worden de gelovigen lichten genoemd, in het midden van een krom en verdraaid geslacht. Dit alles kan alleen licht geven door de bestraling of verlichting van Jezus' verworven Geest.

B. Laten we nu eens zien wat het komen tot het licht inhoudt.

Het is opmerkelijk dat de Heere Jezus niet zegt: Die de waarheid doet, is vrij van dat grote oordeel der verdoemenis. Of dat Hij niet zegt: Zulk een is oprecht. En ook niet: Het werk van zulk een is uit God. Dan mocht een mens schijn voor zijn aannemen, en het wagen op zijn eigen begrip, want ieder mens is geneigd om naar zijn oordeel en begrip zijn werken te keuren. Maar de Heere Jezus tast hier naar het hart en naar de oprechtheid, als Hij spreekt naar de aard van oprechten, en zegt volgens de loop van het Evangelie: Zulk een komt tot het licht, teneinde zijn persoon en zijn werken daarin openbaar worden, wat ze zijn. Zo iemand is dus bij licht van Christus' Geest in de grond ontdekt aan de bedrieglijkheid van zijn hart, en tegelijk hoever iemand kan komen door algemene verlichting zonder ware genade. Deze kommer is eigen aan oprechten, en is een bewijs dat daar licht is, dat het bedrog ontdekt is. Dit wordt op de bodem van het hart van een tijdgelovige niet gevonden.

Dit komen met zijn werken tot het licht, zal dan insluiten:

1. Dat zulk een ontdekte ziel met zijn gehele hart, en wel zo ellendig als hij is door zonden, blindheid en verharding, tot Christus komt, om door Hem meer en meer ontdekt te worden. Zulk een krijgt behoefte aan ontdekking, en gevoelt in zijn hart wat het enige nodige is.

2. Ja ook, zulk een ziel heeft enig Evangelielicht gekregen, of er zijn enige werkingen van de Geest van Christus aan het hart openbaar, welke wegen hij nooit tevoren geweten heeft. Zulk een komt met al zijn angst voor bedrog tot Christus, om door Hem ontdekt te mogen worden als hij stemmen in zijn hart tot vertroosting of bemoediging hoort. Daar rust hij zomaar niet op, menende dat dit de zaak is. Maar met dit alles komt hij weer en weer tot de Heere Jezus. Niet om zichzelf vrede toe te spreken, maar voor de deur te blijven liggen, wachtend op de vrije opklaring, met de hoop dat het Jezus' werk is. Dit behoort tot het graven en verdiepen, om een goed fundament te leggen. Hoor hoe David uitriep: 'Heere, toets en beproef Gij mij, en zie wat schadelijke weg bij mij is'. Zo bang was die grote man voor zijn eigen werk, en voor zichzelf van vrede te spreken.

3. Dit komen tot Christus sluit ook in het middellijke komen tot des Heeren Woord.

a. Daartoe behoort de Bijbel te gebruiken, dat dierbare Woord van God. Het zuchten om de Geest der verlichting bij dat Woord, teneinde Christus daarin te vinden en om Zijn stem daarin aan het hart te horen. Dus legt zulk een alles wat hij heeft of krijgt, bij die rechte regel neer, en alles wat daarvan afwijkt veroordeelt hij. Het is: tot de wet en de getuigenis. David zei: "Hoe lief heb ik Uw wet". Daarom was het hem zoeter dan honig en honigzeem, omdat hij erdoor bewaard werd voor leugenpaden. En zo was het een lamp voor zijn voet en een licht op zijn pad. Ja, hij zegt: "Ik heb Uw getuigenissen genomen tot een eeuwige erve, want zij zijn mijns harten vrolijkheid".

b. Daartoe behoort ook zijn komen tot de prediking, om daar des Heeren stem te beluisteren, en dus licht te ontvangen. God gebruikt om licht te geven en zalig te maken niet het prediken dat bij de wereld voor wijs, maar dat voor dwaas gekeurd wordt. Dat het werk van God vast is aan de prediking, blijkt uit: Hoe zullen zij geloven, zonder dat hun gepredikt wordt? Dit is een eeuwige waarheid, al is het ook een eeuwige waarheid dat de allerbeste predikdienst het niet kan geven. God heeft Zich echter aan Zijn instellingen verbonden.

c. Ook behoort hiertoe het gebruikmaken van de vromen, die licht hebben. Zo was Job de blinden die tot hem kwamen tot ogen. Zij hebben hun licht ontvangen om te laten schijnen. Gods volk wordt bevolen acht te hebben op elkaar tot opscherping der liefde en goede werken, elkaar te vermanen, en bijeen te vergaderen al waren het er maar twee of drie, waar de Heere Jezus belooft in het midden te zijn. Daarom is het nodig van Gods volk gebruik te maken en de onderlinge samenkomsten niet na te laten, omdat de Heere daar dikwijls licht, leven en zegen gebiedt.

3. Eindelijk ligt in deze woorden van de Heere Jezus ook opgesloten, het bewijs van iemands genadestaat. En hoe niemand rusten moet of kan, als hij waarheid in zijn binnenste heeft, of hij komt tot het licht.

Zulk een wordt gebracht tot het licht. Daar kunt u iemand aan kennen die het licht liever heeft dan de duisternis, dat hij de zaken van de woorden heeft: Hij doet de waarheid en hij komt ook tot het licht, zijn werk klaart op, vroeg of laat, in meerdere of mindere trap, met of zonder duisternis, naar de vrijheid van de bedeling Gods. Daarom zegt Petrus van alle gelovigen, dat zij geroepen zijn uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht. En David zegt, dat het licht voor de rechtvaardige gezaaid is, en vrolijkheid voor de oprechten van hart.

C. Het einde en oogmerk van zulk een ziel in zijn komen tot het licht, is opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn. Dit betekent dat hij deze gelovig en afhankelijk van God doet. Hij doet ze naar Gods wil en voorschrift. En hij eindigt met zijn werken in God. Gods eer is des mensen doel. Zoals alles uit en door God is, zo is het dan het leven van de ziel het ook tot God te brengen. Want alles wat van boven komt, wil ook weer naar boven. Zijn werken in God te doen, sluit voornamelijk in:

1. Ze in de Geest te verrichten. Of met de hulp en leiding van de Geest, zijn werken te doen.

2. Het zegt verder, met zijn werken in Christus gevonden te worden, of door het geloof in Christus te blijven: "Blijft in Mij, en Ik in u. Gelijkewijs de rank geen vrucht kan dragen, zo zij niet in de wijnstok blijft, also ook gij niet".

3. Ook is het met zijn werken in en achter Christus' kled van dadelijke gehoorzaamheid en volmaakte onderhouding der wet te schuilen en zich te verbergen. Christus heeft volmaakt gebeden, gestreden en geleden. Hij heeft Zijn Vader volmaakt geëerbiedigd. Er is geen werk waartoe wij geroepen worden, of Jezus heeft het volmaakt verricht. Hij heeft de ganse wet der liefde Gods, en des naasten, als Borg voor Zijn volk volbracht. Alles wat door ons gedaan wordt, ook al is het geen kwaad, heeft geen waarde. Zal het de Vader behagen, dan moet het van Christus' hand komen. In Hem ligt onze waardigheid. Zo is het dus de begeerte van één die de waarheid doet in zijn komen tot het licht, namelijk het openbaar worden, dat zijn werken in God gedaan zijn.

1. Het is des Heeren werk dit op Zijn tijd aan de ziel te openbaren, dat hun werk uit God is. Het wordt ook wel openbaar aan anderen, die ook tot dat licht gekomen zijn, en die wandelen in het licht des Heeren. Het is een eeuwige waarheid dat een mens, hoe recht hij ook in zaken naar de Bijbel mag oordelen, toch een feilbaar schepsel blijft. Maar wij kennen de gemeenschap der heiligen, die enerlei hart en enerlei weg hebben. En zouden zij elkaar onbekend zijn die in Christus door één Geest de toegang tot de Vader hebben? Ja, die elkaar met David vertellen wat God aan hun zien gedaan heeft, en er enerlei belang bij hebben dat Jezus' Koninkrijk uitgebreid en het rijk van satan verbroken wordt, en wier hart van vreugde opspringt als God ergens met Zijn Geest werkt, ik zeg, zouden zulken elkaar onbekend zijn? Ja, er wordt bevolen liefde tot de broeders te hebben, wat Johannes verklaart als uit God geboren te zijn.

2. Laten we nu nog eens zien hoe het licht zich openbaart. Zonder licht kan in de natuur niets gekend worden. Alles wat openbaar maakt, is licht. Dus is het licht in de genade het verordeneerde middel om te zien en te werken. Zoals het licht de duisternis overwint, en de duisternis daarvoor moet wijken, is het ook in de genade. Als het rechte licht opgaat, hinkt men niet langer op twee gedachten. Dan ziet men dat het licht geen gemeenschap kan hebben met de duisternis.

3. Dat licht klaart de ogen op. In de duisternis weet men niet of men ziet of blind is. Dan slaapt men en ligt zorgeloos, zelfs in de grootste gevaren. Maar als het licht opgaat, wordt men wakker, en raakt men weer aan het werk. Het licht ontdekt ook alle aanstoot, zodat men door het zien bewaard wordt voor vallen en men veilig kan wandelen. Zo groot is nu de duisternis van een natuurlijk mens, dat zelfs het licht dat in hem is, duisternis is. Hoe groot, zegt Jezus, zal dan de duisternis zelve zijn? Het licht doet ook de verschrikkingen verdwijnen. De pijlen vliegen in het donker. Zo worden ook in Jezus' licht de diepten van satan ontdekt en gekend. Wolven, ongedierte en dwalingen wijken dan. Die zijn gewoon de nacht te gebruiken en dan op te komen. Zoals het licht doet kennen en onderscheiden in het natuurlijke, zo kan men ook in de genade niet eerder zijn werken bezien. We lezen: "Want de dag zal het verklaren". Het ontdekt de verkeerdheden en bijbedoelingen in zijn werk, de armoede der ziel en de geopende Fontein, zodat zij te zien krijgt dat zij een voorwerp voor Christus is.

4. Zoals in de natuur licht en duister alleen in des Heeren hand zijn, zo is het ook alleen des Heeren genadewerk. De Heere zegt: "Ik formeer het licht en schep de duisternis". Als God stilt, wie zal dan beroeren? En als Hij het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen? Als Hij opent, wie zal dan sluiten? En als Hij sluit, wie zal dan openen?

Dus is het opgaan van het licht en zijn tijd, ook in Gods hand. Mochten zulke duistere zielen onder Gods volk dit eens kunnen geloven, mochten zij eens zien met David dat hun tijden in des Heeren hand zijn, ook de tijd dat het licht bij hen opgaat. Het gebeurt sommigen nog wel eens in de duisternis, dat enig licht de ziel bestraalt en zij Gods wegen kan goedkeuren en veel vrede geniet. Ja, dat zij die tijd met zoveel tegenslagen voor geen wereld zou willen ruilen. Dan wordt het Woord waarheid: "De oprechten gaat het licht op in de duisternis". Ook krijgen zij wel eens opgewektheid, om als rookpilaren uit de woestijn op te komen, en om als uit een graf van donkerheid te mogen uitgaan als Lázarus. Ja, zij worden wel eens levendig opgewekt, zoals we lezen: "Maak u op, wordt verlicht, want uw licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op".

5. Zoals de lichten in de natuur toenemen, heeft Gods volk dit ook te wachten. Het pad des rechtvaardigen is een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe. Het is voorzeggd en beloofd in Jesaja dat het licht der maan zal zijn als het licht der zon, en het licht der zon zal zeventvoudig zijn als het licht van zeven dagen; ten dage als de Heere de breuk Zijns volks zal verbinden.

6. Tenslotte, hoe donker het hier soms voor een gelovige is, toch zal dit licht in volle kracht opgaan wanneer een gelovige de ogen van zijn lichaam in de dood sluit. O, wie zal zeggen in welk een klaarheid de ziel dan geraakt! Zo in het zien van God, het aanschouwen van Christus, het zien rondom zich van hemelse geesten die tot haar dienst neerdalen. O, als haar ogen niet werden gesterkt en tot heerlijkheid gevormd, zouden ze dat niet kunnen verdragen. Uit een donkere en moeilijke wereld, uit een zondig lichaam, uit een onheilige stand, uit geesteloosheid, duisterheid en bestrijding, zo in één ogenblik zijn ogen in heerlijkheid te openen, in de rust te zijn waar men geen zon of maan behoeft, want de heerlijkheid van God heeft die stad verlicht, en het Lam is haar kaars. Ziet hier, vrienden, de zuivere en veilige handelwijze van een oprechte. Hoe helder hij ook de zaken beoordelen en zijn werken bezien kan, hij rust echter niet op zijn eigen zien, maar leeft in het komen tot het licht. Langs die lage, nederige weg wordt hij een bevestigd christen, en wordt hem in meerdere of mindere mate openbaar dat zijn werk uit God is.

Toepassing

Vrienden, wat is een mens ongelukkig die van dit grote goed verstoken is. Wat zal het zijn als de hoop en verwachting van een goddeloze vergaat. Wanneer hij niets van de waarheid in zich vindt, en alles mist, en dat voor eeuwig.

A. Laten wij nog eens zien, wie zo ongelukkig is.

1. Die geen kennis hebben van de waarheid Gods. De Heere zegt: "Mijn volk gaat verloren, omdat het geen kennis heeft". Versta hierdoor geen uitgebreide letterkennis, maar de kennis die een deel is van het geloof, en die allen krijgen die genade ontvangen. Namelijk kennis van zijn verloren staat buiten God, van zijn onmacht, onwil, haat en afkeer van God en Christus. Van zijn vijandschap tegen God, tegen Christus, en tegen de weg van vrije genade en de fontein die tegen de zonde en onreinheid geopend is.

2. Die doen de waarheid niet, die nooit met hun zonden tot Jezus gekomen zijn, en Hem nooit tegen hun zonden hebben aangenomen om door Hem behouden te worden. Sommigen zullen zeggen: "Mijn grond, hoop en rust is dat Jezus gekomen is in de wereld om zondaren zalig te maken, dat Hij Borg is in onze plaats; daarop hoop ik". Maar vrienden, u stapt zo gemakkelijk over een zaak heen, wat u zelfs in minder belangrijke, tijdelijke zaken niet doen zou. En dat is dat u een ongegrond besluit maakt. Omdat Jezus een Borg is voor mensen, besluit u dat Hij het ook voor u is. Maar hoe weet u dat? Zou u in het tijdelijke leven ook durven besluiten dat een borg u zal helpen, zonder dat u ooit met hem hebt gehandeld over uw zaken en hem tot uw borg hebt aangenomen?

3. Ook zij liggen in de leugen, die durven spreken over een goed hart. Vrienden, dit is het zekerste bewijs dat u nooit licht in uw ziel gehad hebt. Paulus spreekt anders, die wist dat in hem geen goed woonde. Denkt u dat uw hart goed is, dan verzekert de Bijbel dat u uw hart nooit aan Jezus hebt overgegeven.

4. Die liggen in de leugen, zie soms zo spreken van enig vermogen in zichzelf. Die in de engte, of op ziek- en doodsbedden geen kracht kennen dat te steunen op zichzelf, of op hetgeen zij gedaan hebben.

5. Die liggen ook midden in de leugen, die met Káin menen dat hun zonden te groot zijn, dan dat ze kunnen vergeven worden. Dat te geloven is de leugen geloven.

6. Ook zij doen de waarheid niet, die met hun werk en met de gronden van hun hoop, niet tot het licht komen uit vrees dat het niet goed zal uitkomen. De oprechten hijgen naar ontdekking. Daarom gaan zij tot Gods knechten en volk, en vertellen met David hun wegen.

Ziet vrienden, wat smartelijk werk het is om een vijand van Gods volk te zijn in zijn hart, hen te schuwen omdat zij licht hebben, en hen daarom te haten. Mensen, die zo bent, dit moet ik u aanraden, en mocht mijn raad u eens behagen.

1. Zucht eronder, dat God Zijn hand aan u legge. Wat hebt u eraan, dat u zich bedriegt? Ik beroep mij op uw eigen hart en vraag u of u meer hebt dan een ongegrond misschien, en dat nog wel op zijn best. Vrienden, wat is dat nog? U zoekt in dit aller gewichtigste werk geen zekerheid, en toch bent u niet meer bekommerd. Maar in het tijdelijke leven handelt u altijd zeker. En als u dat eens niet bent, bent u ongerust en bekommerd. Wat betekent het, dat het geestelijke bij u niet het zwaarste weegt? Laat mij toe dat ik u eens vraag naar de reden en oorzaak. Zou het zijn omdat u nog dood bent in de misdaden en zonden? O ja, want een dode heeft nergens gevoel van. Of zou het zijn dat de god dezer eeuw u de zinnen verblindt, en u handenvol werk geeft om de gebreken van de vromen na te gaan? Of zou het zijn, dat u nog een natuurlijk mens bent, waarvan Paulus schrijft dat hij niet begrijpt de dingen die des Geestes Gods zijn? Of zou het zijn dat u die man nog bent, waarvan Salomo zegt: "Die in het hart der zee, in het opperste van de mast slaapt?" Zulk een weet van geen kwaad of gevaren voordat hij wakker wordt, of voordat hij wakker valt. Als u die man eens was, zou u niet bekommerd over uw gevaarvolle toestand worden? Durft u dit waarachtige besluit voor uzelf niet opmaken? Denkt u dat u dan verloren was? Dit is zeer verkeerd geoordeeld. Vandaar zou juist uw behoudenis kunnen aanvangen!

2. Ook dit moet ik u aanraden: houdt u stipt aan het bidden, lezen van Gods Woord, en aan het kerkgaan. Mocht u voordat u naar de kerk ging, of voor het lezen of bidden, eens op uw knieën zuchten: "Och Heere, mocht het de tijd eens zijn dat U mij licht gaf, en Uw hand aan mij legde". Geloof dat ook, en laat u dat niet ontnemen dat er genade bij God te verkrijgen is, hoe vijandig uw hart tegen God ook is, en hoe afkerig om bekeerd te worden. Vrienden, laat u dat niet ontnemen dat er genade voor uw ziel te verkrijgen is en dat God uw Deel, en Jezus uw dierbare Zaligmaker en Koning in uw hart worden wil. Hoe ver het met u ook gekomen is, en hoe sterk de duivel ook is die u in zijn macht houdt, het is nog verkrijgbaar als het bij u eens hopeloos werd. En dat Jezus het meent en geven wil, blijkt klaar daarin dat Hij u nog laat leven in de tijd der genade, en u leeft nog onder de middelen van genade. O, vrienden, de Heere geve u heerlijkheid in Christus te zien, en te geloven, dat in één traan uit liefde tot God over zijne zonden te schreien, meer dierbaarheid en vreugde is, dan in al de schijnvreugde en in al het bedrog tezamen, dat de wereld geeft of belooft. Onthoudt dit éne nog en zoekt het te geloven, namelijk, dat de wereld u bedriegen zal. Zij laat de zielen van al haar liefhebbers op het laatst in grote nood.

B. Maar vrienden, wat is het geluk groot van Gods volk, die reeds achter Jezus getrokken zijn! O, wat hun staat betreft, die is een eeuwige grondvest. Daar is geen verdoemenis voor die in Christus Jezus zijn. Echter, wat heeft des Heeren volk geen reden, om over ongestalten in deze tijden van verzoeken te klagen, daar zij echter een volk zijn, geroepen tot het wonderbaar licht, tot heerlijkheid en deugd, en om te verkondigen de deugden Desgenen, die hen geroepen heeft En wat is het er dikwijls en bij velen vèr af, waardig naar die roeping te wandelen!

a. Mocht ik enige dingen tot hun ontdekking en heiliging noemen, wanneer Gods volk de waarheid niet doet en tot het licht niet komt.

1. Dan doet men de waarheid niet, als men de zonden in zijn aard en natuur, vuiligheid en Godontering zo niet ziet; als de zonden in onze ogen niet zijn, zoals zij vergeleken worden bij het slijk, waarin een zeug zich wentelt, en bij het uitbraaksel van een hond, bij vodden, die men wegwerpt, bij een maanstondig kleed. Dan kan men er niet mede tot Jezus komen, om gebruik van Hem en zijn bloed te maken, of als men om de grootheid van zijn zonden van Jezus afblijft, en men eerst zichzelf wat beter zoekt te maken. David werd door de grootheid van zijn zonden naar Jezus toe gedreven. Of ook als de dierbare weg van dagelijks gebruik van Jezus te maken, tot rechtvaardigmaking en heiligmaking in de gevallen, waarbij de heiligen en grootste mannen in den Bijbel zich zo wel bevonden hebben, laag wordt in het oog, en men meer met verstand op krijgt, dan om de weg van verzoening te zoeken.

2. Als de wereld en haar grootheid, rijkdom, staat, eer en genoegens zo groot worden in het oog, als die zulk een grote plaats in het hart beslaan, en men daaromtrent zulke uitgebreide en brede begrippen krijgt, dan doet men de waarheid niet, want in Gods ogen zijn al die dingen zo groot niet; waar dit is, daar is veel van de zin van Christus, en derhalve van de waarheid, verloren.

Het blijkt ook, dat de wereld meer vat op iemand krijgt, als zijn gewone bezigheden die, kracht krijgen, dat zij hem regeren en hem dus hinderen, daar hij er heer over blijven moest, door zich dicht bij Jezus te houden; dezulken hebben veel verloren.

3. Als elk naar zijn stand, in zijn huis, familie, of in de burgerij, of kerk zijn talent, dat God hem gegeven heeft, niet aanlegt ten nutte van zijne naasten, uit liefde tot hun ziel. Van Job staat, dat hij de blinden tot ogen, en de kreupelen tot voeten was. Dan doet men de waarheid niet, want dan drukt men de wet der liefde Gods en des naasten in zijn daden niet uit; waartoe anders is de wet in het hart van Gods volk geschreven?

4. Als men harde gedachten heeft van God en zijne wegen, die Hij niet ons houdt; als de verdrukkingen in de wereld en de kruiswegen zo zwaar vallen, dan doet men de waarheid niet, want dan zijn de zonden niet zwaar, en dan werkt men niet mee tot zijnheiliging en zuivering, dan gelooft men niet dat het gunstige heilwegen zijn, en dat de beproeving des geloofs veel kostelijker is dan des gouds.

5. Als men zijn heiligmaking meent te bevorderen, door zich op te hopen met wijsheid in zijn hersenen, en niet door als een arme, blinde, dwaze, ledige, schuldige en onheilige dagelijks tot Jezus en zijn bloed zoekt te komen, schapen, die uit de wasplaatsen opkomen, zijn in dat bloed geweest, en daarvan is het gevolg, dat zij daarna nuttig worden en tweelingen voortbrengen. Zulk een weg om heiliger te worden, is in de Heilige Schrift niet bekend, er kan geen heiligmaking zijn dan uit het verenigend geloof in Christus tot rechtvaardigmaking; het is onmogelijk (zegt onze Catechismus), dat die in Christus ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid. Dit is niet te zeggen, eens Jezus tot rechtvaardigmaking aangenomen te hebben, maar door datzelfde rechtvaardigmakend geloof dagelijks in Hem te blijven. Die in Mij blijft, die draagt veel vrucht; dat is in Hem alzo te wandelen, als men Jezus aangenomen heeft. O, wat zou menigeeen, als God hem licht gaf, dat hij het bezien kon, niet schrikken voor zichzelf en voor hetgeen hij voor heiligmaking houdt, en dat hij zover van God af en zo vreemd is van de weg der verzoening. Zie het maar eens in dit een stuk, wat kan men soms hoog en uitgebreid spreken van de verloochening; als het hoog spreken de zaak was, dan had men gelijk, maar zo te spreken, en het minste ongelijk in zijn naam of in zijn goederen, of in ontmoetingen niet te kunnen verdragen, maar dan terstond op de steen te bijten, zonder in te keren en te zien op de Goddelijke voorzienigheid, en dus zonder zich te stellen in Gods hand met erkentenis van dat en meer waardig te zijn, al is men bewust van zijn onschuld, dan zich echter schuldig voor God te zien. Vrienden, is dat heiligmaking? Dat is een praten van het doen. Lodensteyn spreekt in een van zijne liederen van schippers aan land, wat spreken die dikwijls zeer hoog en wat streken kennen zij al! En (in zee komende) zetten zij terstond hun schip op een klip, zo onbedreven zijn zij in het doen.

6. Eindelijk, dan doet men de waarheid niet, en komt men niet tot het licht, als men zo vreemd wordt van graven en verdiepen, Luk. 6:18, dat is, als men zo licht zaken voor het getuigenis des Geestes houdt, of maar gelooft, dat men de wortel der zaak heeft, en dat men met zijn werkzaamheden en bevindingen niet tot het licht komt. Vrienden, het is de enige weg om opgeklaard te worden, en dat zijn werk aan zijn ziel openbaar wordt het werk Gods te zijn, die gedurig met zijn hart en niet zijn werkzaamheden, en met 's Heeren werk in hem, en niet zijn dagelijkse bevindingen voor de Heere Jezus ter toets komt. Zulk een wacht de stempel des Geestes, de goedkeuring Gods op en over zijn werk van de hemel, en die is benauwd om, naar zijn oordeel daarover, zich vrede te beloven. God had David genade bewezen, belofte gedaan, een gezant van den hemel tot hem gezonden, om hem te zeggen, dat zijn zonden weggenomen waren; maar dat wikt, het nog niet, dat David gerust kon stellen, de Heere moest David ook op zijn Woord doen hopen, hij riep: zeg Gij tot mijn ziel: Ik ben uw heil, te geloven, dat het werk in de ziel, het werk Gods, het werk van Christus' verworven Geest is, dat moet ook Gods werk zijn; zulks ligt in den tekst: Die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijne werken openbaar worden, dat zij in Gode gedaan zijn.

b. Dat Gods volk tot hun opwekking en aanmoediging zien moge, welke dierbare gevolgen zulks heeft en hebben zal, wanneer zij in een rechte weg met de Heere staan, en er geen merkelijke scheiding is, maar dat zij zo steeds tot het licht met hun werk kunnen komen.

1. Daar zal op des Heeren tijd het licht opgaan; Het licht is voor den rechtvaardige gezaaid. Het zaad gaat juist altijd zoo spoedig niet op, maar het zal opgaan. O, dat des Heeren volk waken mocht tegen ongeloof!

2. Daar verdwijnen de nevelen en donkere wolken, die over de ziel zich uitstrekken; de Zon der gerechtigheid trekt dat op, de beloften zijn, dat het licht voor zulk een ziel worden zal, als het licht der zon op de middag, ja, als het licht van zeven dagen.

3. Daar zijn gronden van zich te verblijden over groten vrede, derzulken vrede wordt wel eens als een rivier, en hun gerechtigheid als de golven der zee.

En, het werk der gerechtigheid zal vrede zijn, en de werkingen der gerechtigheid zullen zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid. Het is waar, de dui vel heeft grote toorn, en beneemt hun veel van hun vrede, maar hij weet ook dat hij een kleinen tijd heeft.

4. Daar is een gemakkelijk leven hier in de tijd; want daar is men verenigd met de verborgen raad, al wat God doet is goed, en tot nut van zo-een; daar berust een ziel in Gods eeuwige bestelling, wat ook over de aarde kome, of wat wegen God met hem hoede, of met zijn familie. O, zulk een kan zo rusten in de Heere, en het Hem zo in handen laten. Ik heb voor enige jaren eens iemand gesproken, die hiervan veel beoefende; omdat zij op een zekere tijd uit haar ganse goed en welvaren gezet werd door haar vrienden, (familie) drukte zij op die tijd als zij de tijding kreeg, zeer verblijd uit, nadat zij tevoren in veel druk, en onder vasten en bidden, veel werkzaam was geweest: hetgeen mijn lieve vader in Zijn almacht mij zou hebben kunnen geven, en in Zijn goedheid mij zou hebben willen geven, dat vindt Hij in Zijn wijsheid voor niet goed; zou ik niet tevreden zijn? Ik vertrouw het Hem toe, Hij heeft het nooit kwalijk met mij gemaakt. O, die maar verloochend is aan zijn smaak, aan zijn kleding, aan zijn gemak, die kan immers haast leven.

5. Eindelijk, vrienden, daar zal ook te wachten zijn een gemakkelijk doodsbed. O, wat scheelt dat veel, van op een doodsbed nog eerst tot zichzelf gebracht te moeten worden, en dan te zien, hoever men van God af is, en waar men zo lang geweest is! Daarop volgt een sterven in den Heere. Zalig zijn de doden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen. Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij (hun recht) aan den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad. Amen.

11. Een bestraffende afrading van de vijandschap tegen God en Zijn werk.

"Zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?" (Hand. 13:10).

Deze woorden zijn gesproken bij een ontmoeting die Bárnabas en Saulus gehad hebben op Pafos, op het eiland Cyprus, gelegen aan het einde van de Middellandse Zee. Deze ontmoeting is een helder beeld waarin we kunnen zien hoe het toegaat als God een grote der aarde tot Zijn gemeenschap roept. We zien dan hoe de vijand niet slaapt. Of zoals een van de nu zalige predikanten placht te zeggen: "Waar Jezus Zijn Kerk bouwt, daar richt de duivel doorgaans ook een kapel op". Paulus betuigt in 1 dat hem een krachtige deur geopend was, maar hij voegde er als in één adem aan toe: "Daar zijn vele tegenstanders". Het ging hier over de bekering van een grote en verstandige man. Een zekere Sergius Paulus, die wijs en ervaren was in alle tijdelijke en burgerlijke zaken. Ja hij was de stadhouder zelf, die door de Romeinen over het eiland was aangesteld om het als een Romeins burgemeester te regeren. Deze grote en wijze man was zeer begerig om het Woord van God te horen en liet daarom Bárnabas en Saulus tot zich roepen. Maar de tegenstand hier was groot, zoals gewoonlijk bij dergelijke gebeurtenissen. En zelfs nog des te groter omdat zulke mensen geen gewone, maar aanzienlijke lieden zijn. In zo'n geval heeft er een soort tegenstand en zware verzoeking plaats, waarvan lieden in andere plaatsen geen weet hebben. We zien dan dat wereldse en wijze mensen die verdraaiers van de Bijbel zijn, zich onophoudelijk en listig met zulken bemoeien, om als het ware die grote vis te vangen zodra hij boven water komt. En dus voegde zich bij deze grote en heilbegerige man een zekere Bar Jezus, de zoon van een zekere Jezus. Zijn naam wordt vertaald als Elymas, een Jood, die een tovenaars was. Een man met een boze geest. Een valse profeet, een vijand van de eenvoudigheid die in Christus Jezus is, een verdraaier van Gods Woord. Maar ook een voorspeller van toekomstige dingen, soms door de hulp van satan, en soms ook uit de sterren. Een mens die het om het even is door welke kracht hij zijn werk doet, als hij maar wint! Deze man probeerde door zijn wijsheid en redeneerkracht de stadhouder van het geloof af te keren. Hij probeerde listig te verhinderen dat hij het Evangelie, Jezus en Zijn leer, zou omhelzen. Toen hij merkte dat Bárnabas en Paulus bij de stadhouder ingang kregen, waagde hij er alles aan! Want, zegt de heilige historieschrijver, hij weerstond hen beiden. Dat is openlijk, in de tegenwoordigheid van deze heilbegerige man, of hij het met geweld en als een wolf die nu zijn schaapsklederen uitdeed en zijn klauwen niet langer kon verbergen. Hiertegen werd het Woord van God in de harten van deze twee Godzalige mannen als een vuur. Paulus, vervuld met de Heilige Geest, namelijk buitengewoon gedreven door die Geest, brandende als door de Geest in liefde tot Christus om deze ziel voor de Heere te winnen.

Hij brandde ook in heilige toorn tegen dit werktuig der hel, zag dit monster aan, hield de ogen op hem, en zuchtte om kracht van de Heere. In deze gestalte sprak hij hem bestraffend aan. Hij noemde hem bij zijn rechte naam en zei: "O gij kind des duivels, vol van alle bedrog en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid". Alsof hij zei: "Werker van ongerechtigheid, omkeerder en verdraaijer van de waarheid, en een arglistige samenknoping van alle leugen en bedrog, ja daardoor een tegenstander van de weg der waarheid." En dus terecht bij uitstek een kind des duivels. Ja, net zo'n verleider als de duivel, zoals een kind op zijn vader lijkt. Hij bestrafte hem heel scherp en zei: "Zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?" Op dat moment sloeg Gods hand hem met blindheid. Hij zocht naar iemand die hem bij de hand nemen en leiden mocht. De Heere Jezus, de Zoon van God, toonde dat Hij gekomen was om de werken des duivels te verbreken, zodat het werk van God krachtig bij deze stadhouder doorbrak. Hij zag wat er gebeurd was en geloofde. Hij was verslagen over de leer des Heeren, die zo met wonderen gepaard ging en bevestigd werd.

Onze tekstwoorden horen dus tot de bestraffende aanspraak van Paulus aan Elymas. Het zijn woorden die gesproken zijn, toen hij vol was van de Heilige Geest, terwijl hij sterk op Elymas zag. O vrienden, met God aan zijn zijde, en in de Naam van de gekruiste en nu verheerlijkte Jezus van Nazareth gesterkt, kon hij de hel aantasten. Toen kon hij een kind des duivels, vol van hels bedrog, helse listen en helse vijandschap aanspreken met vrucht: "Zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?" Ik heb deze woorden gekozen met de begeerte of het voor ieder van ons een middel mocht zijn om bewaard te blijven tegen de arglistigheden en ongekende boosheid van zijn dwalende hart. En ook tegen het weggevoerd worden door vreemde leringen, als door een wind, waarvoor ieder van ons toch zo open ligt. We wensen kort stil te staan bij het tekstwoord: "Zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?"

We letten hierbij op twee hoofddelen:

- I. De zaak die Paulus bestrafte: het verkeren van de rechte wegen des Heeren.
- II. De bestraffing zelf zult u niet ophouden dit te doen!

I. De zaak die Paulus bestrafte: het verkeren van de rechte wegen des Heeren.

Wegen des Heeren! Wat zijn dat? God is een almachtig, onafhankelijk, onveranderlijk en zalig Wezen. Hij is volmaakt. Paulus kent de Heere dus wegen toe. Hieronder hebben we te verstaan al de woorden van Gods wil. Alle waarheden die Paulus en de andere apostelen dagelijks het volk predikten. Wat hebben we daaronder te verstaan?

1. De verborgenheid der zaligheid, die nu helder vertoond werd door een gekruiste en verheerlijkte Jezus van Nazareth, Die buiten Jeruzalem tussen twee moordenaars gekruisigd was. Hiervan getuigt de Heere van Zichzelf: "Ik ben de Weg".

2. In de tweede plaats ook de wijze van bekendmaking en de toepassing van deze weg aan het hart. Namelijk door de verkondiging van dat Woord der verzoening aan dove, ja dode mensen. Door het uitzenden van enigen uit dat volk om door de Geest, in dat vijandige land, volk te werven voor hun Koning. Als gezanten in de gemeenten gesteld, sommigen tot leraars, anderen tot behulpzels. Het behaagt God door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven. Ja zulke nederige dienaars, aangedaan met geestelijke wapens, zijn krachtig door God tot nederwerping van hoogten en tot gevangenneming van eigen gedachten onder Christus' gehoorzaamheid. Dat zijn mensen die zien dat ze vol zonden zijn, die niet begrijpen kunnen hoe de Heere hun werk nog kan zegenen. Mensen die anderen uitnemender achten dan zichzelf, en die van zichzelf en van hun eigen kracht afzien. Vrienden, dat zijn ze, waardoor de cederen vallen. Dat zijn, die nieuwe scherpe dorssleden die scherpe pinnen hebben, die bergen dorsen en vermalen, die heuvelen doen verstuiwen als kaf.

3. Ten derde zijn de rechte wegen des Heeren de verborgenheden in het heilige Woord. Tot die wegen behoren de hoog geprezen Drie-eenheid, de eeuwigte besluiten van God, de vereniging van de twee naturen van Christus. En ook de hand van God in de zondeval tot dat heerlijke doel, en dat uit kracht van Gods soevereiniteit. Dan is er de toerekening van Adams eerste zondige daad aan al zijn nakomelingen. "Dat is hard", zegt de natuurlijke mens als hij eerlijk is. Ja, vrienden, in al deze zaken is de put diep. Toen Paulus ergens het stuk van de opstanding der doden aanroerde, spotten de grote geleerden, de Atheense wijsgeren, met hem. Menig arm en eindig schepsel valt in het verderf, omdat de arme, naakte, verdorven rede zo ver niet strekt.

4. Ten laatste zijn de rechte wegen des Heeren alle waarheden waartegen het hart van een natuurlijk mens in de grond van de zaak als vuur en vlam gekant is. Dat zijn bijvoorbeeld de nietigheid en verwerpelijkheid van alle eigengerechtigheid, hoe hoog die ook gaan mag. O wat tast Paulus de mens hierover aan in Romeinen. Hij zegt dat Israël hetgeen ze zochten niet verkregen heeft, maar wèl de uitverkorenen. En waarom niet? Hierom, omdat ze het zochten uit de werken van de wet. Deze waarheid zal eeuwig waarheid blijven, hoeveel iemand ook heeft, en hoe ver hij komen mag buiten Christus. Na de val zal geen vlees door de werken der wet gerechtvaardigd worden. Die deur is voor eeuwig gesloten.

5. Dan is er ook de volstreckte noodzaak van de wedergeboorte, waartegen een mens zo gekant is. O hoeveel duizenden geleerden en ongeleerden vallen hierover in het verderf. Zo is het ook met de totale verlorenheid en dodelijke onmacht tot het goede. O vrienden, het bedenken des vleses is vijandschap tegen God. Het was een harde taal van Jozua tegen Israël toen hij zei: "Gij zult den Heere niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God". Toen Jezus tegen de schare zei dat ze tot Hem niet konden komen als het hun niet gegeven werd, gingen velen terug en wandelden ze niet meer met Hem. Al deze zaken worden dus wegen genoemd. David bidt: 'Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden'. En waarom worden het nu wegen des Heeren genoemd? Omdat de handelingen van God met mensen, dienen om ieder mens tot zijn einde te brengen. Het worden ook wegen des Heeren genoemd, in tegenstelling tot wegen der goddelozen die vergaan zullen. Ja ook in tegenstelling tot alle schadelijke dwalingen, waardoor de weg der waarheid gelasterd wordt. Het zijn wegen des Heeren om een mens op te leiden in het soevereine handelen van God, welke wegen Zijn majesteit ook houdt met het maaksel van Zijn hand. Hij is de Onveranderlijke, bij Wien geen schaduw van omkering is. De Heere werkt alles naar Zijn verbogen raad, en het is zalig die te aanbidden. Vrienden, mocht beschaamdheid ons hierover bedekken, omdat we zo vervuld zijn, ja een samenknoping zijn van eigenliefde. Paulus noemt deze wegen dus rechte wegen, in tegenstelling tot de kromme en verkeerde wegen van de goddelozen.

Zien we nu waarin die rechtheid bestaat.

1. Die wegen zijn redelijk. Daarom wordt de godsdienst ook een redelijke godsdienst genoemd, die elk redelijk schepsel, aanvankelijk verlicht, met het hele hart moet goedkeuren. Wat is er toch redelijker en rechter dan dat God Zijn eigen eer van eeuwigheid gezocht heeft? Wat is redelijker dan dat God betoont te zijn Die Hij is, namelijk onafhankelijk en soeverein. Wat is redelijker dan dat God door het maaksel van Zijn hand gediend en verheerlijkt wil worden? Ja wat is redelijker dan dat God de gevallen mens die verkoren is, niet Onwillig maar door overtuiging géwillig gemaakt en tot Zijn gemeenschap overbrengt?

2. Die wegen zijn volkomen met elkaar in overeenstemming. Er is geen enkele tegenstrijdigheid in de hele Bijbel, en ook niet tussen de wegen van God, ook al vat de aardse, natuurlijke en duivelse wijsheid het anders. De wijsheid van beneden zegt: "De weg des Heeren is niet recht". Maar God zegt: "O mens, zijn niet uw wegen onrecht? Zijn die niet vol bochten en kronkels? En wilt u die vergelijken met de rechte wegen des Heeren?" Vrienden, is het niet recht dat God de mens heeft laten vallen tot dit heerlijke doel? Moest God hem voor de val bewaard hebben? Was dat dan recht geweest? Nee, dat was niet recht, want dan was God niet onafhankelijk soeverein geweest. Is het niet recht, dat het de goddeloze hier wel en de rechtvaardige hier kwalijk gaat? Dat de goddelozen het grootste deel van de aarde bezitten en de vromen hier gewoonlijk maar een sober deel hebben? Dat ze hun liefste panden wel eens moeten missen en hun geestelijk brood (naar hun oordeel) wel eens wordt ontnomen? Als u hierin Gods heerlijk doel ziet, zult u zwijgen met Aäron. En u zult met Eli zeggen: "Hij is de Heere". Die wegen doen de ziel aan God kleven. Job zei tegen zijn vrouw, die hebben wilde dat hij God vloeken en sterven zou: "Gij spreekt als een der zottinnen spreekt: zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet?" Is het dan niet recht, wanneer God oordelen over een volk brengt? Is God onrechtvaardig, vraagt Paulus, als Hij toorn over ons brengt? O vrienden, God is heilig en rein van ogen. Als God dan straft na vele waarschuwingen en vermaningen, na het vele jaren verdragen te hebben in Zijn lankmoedigheid, is Hij dan niet rechtvaardig als Hij Zijn eer zoekt in de dag van wraak en vergelding? Als Hij Zijn beste knechten en volk wegneemt, Zijn huisraad oppakt en het volk zonder lerende priester laat? En als Hij gerucht op gerucht zal doen horen en ellende op ellende zal doen komen? Als het volk het gezicht van een profeet zal zoeken, maar als de wet zal vergaan van de priester en de raad van de oudste. O vrienden, is dat niet recht? Let maar op het einde. De Heere zegt: "Ik zal hun doen naar hun weg, en zij zullen weten dat Ik de Heere ben".

3. Ten derde zijn Gods wegen recht omdat ze effen zijn. Gods wegen zijn effen en rechte wegen. David zei: "Mijn voet staat op effen baan".

Ze voeren zo regelrecht naar de hemel voor de arme wandelaar, dat zelfs de dwaas er niet op kan dwalen. Gods geboden geven de slechten wijsheid en ze verlichten de ogen, zodat de eenvoudigste erop kan wandelen en de geleerdste moet staan kijken. Maar hiertegen komt het verdorven verstand, dat zoveel onrecht in deze wegen des Heeren vindt. Ik zeg hier alleen van, dat het toewijzen van recht aan de Almachtige genade is, dat dit zonder licht en genade niet geschieden kan, en dat dit de zaligheid is van God kinderen. O, het is wel te verwonderen dat onbekeerde mensen zo sterk kunnen strijden voor waarheden, terwijl ze God niet kunnen toevallen. De enige reden hiervoor is dat ze die op zichzelf beschouwen, en hun staat op die kennis en ijver vastmaken.

We gaan nu onderzoeken wat het is om deze rechte wegen te verkeren.

1. Het woord verkeren betekent zoveel als listig verdraaien, omkeren, verhinderen of afkeren van het geloof en om het Evangelie der zaligheid te omhelzen. Dit verkeren staat tegenover verlustigen en wandelen in de rechte wegen des Heeren. Het staat tegenover een omhelzen met vol genoegen van de rechte wegen des Heeren. Tegenover het Lam volgen, waar het ook heengaat. Tegenover het prijzen en roemen van de grote God, over al die eeuwige en bijzondere wegen, die Zijn Majesteit in de ziel houdt.

2. Dit verkeren van de rechte wegen des Heeren is eigenlijk de aard van satan, en die overgezette trek in de natuurlijke mens. Hierin zijn sommige natuurlijke mensen bij uitstek ver gevorderd door hun vader, de duivel, die hun leert als met de Bijbel te spelen tot hun eigen verderf. We lezen nadrukkelijk dat Paulus vreesde dat de Korintiërs bedorven zinnen zouden krijgen, zoals de slang Eva door haar listigheid bedrogen had. Daarom drukte hij uit: "Slangenvenijn is onder hun lippen...", namelijk om met lasteringen zielen dodelijk te verwonden. David zei: "Zij scherpen hun tong als een slang, heet addervergif is onder hun lippen". En waarom anders dan om hun zielen te vernielen?

Slaan we nu gade wanneer dit verkeren van de rechte wegen plaatsvindt. Iemand maakt zich hieraan schuldig als het volgende gebeurt.

1. Als men de Kerk van God door dwalingen verontrust. Dit wordt genoemd het Evangelie verkeren. We lezen: "Daar zijn sommigen onder u die u ontroeren en het Evangelie van Christus willen verkeren". Zij proberen hiermee de vromen te bedwelmen. Het betekent ook omver stoten. Of ook met letter en verstand mensen op de been helpen. Ook wordt de voortzetting van de dwaling van Hymenéus en Alexander, een lasteren genoemd. Ook wordt het genoemd een verkeren van de toehoorders, als niet kunnende verdragen dat zij bij de gezonde leer blijven waarvan hun verzekering is gedaan. Ook een wankelend maken van zielen, niet naar de Heere maar naar de dwaalgeesten. Ook mensen verstrikken door het aantasten van de Goddelijke waarheden, het ondermijnen van de fundamenten van de religie en het onbeschoemd aantasten van Gods wet. Hetzij ten dele als men iets uitneemt wat men er niet graag in heeft; hetzij geheel, zoals de Antinomianen doen. O mens, God en Zijn waarheid zullen voor u niet wijken. U zult zelf moeten wijken of uzelf te pletter lopen.

2. In de tweede plaats gebeurt dat als men de Bijbel verdraait tot zijn eigen verderf en het verderf van anderen. Weet u wat hiertoe behoort? Als men de weg der zaligheid anders voorstelt dan de Bijbel doet. O vrienden, vele mensen beloven elkaar de zaligheid op burgerlijkheid, eerlijkheid, uiterlijke oprechtheid en godsdienstigheid en zich wachten voor grote zonden. Eigenlijk is dan het lezen, bidden, kerkgaan, ten Avondmaal gaan om op dat alles te rusten, een verkeerd gebruik van de rechte wegen des Heeren.

3. Het vindt ook plaats als men verkeerd handelt met overtuigde mensen. Als men bij een verandering van levenswijze die gepaard gaat met lust tot kennis en zedigheid, ja met het doden van de zonden door redeneren, zo'n arm, ongelukkig schepsel voor een Christen, ja voor een groot Christen houdt. Het vindt ook plaats als men het christendom denkt te kunnen beredeneren. Of als men niet voor Gods oordelen vreest, maar die als iets natuurlijks beschouwt.

4. Het kan het ook als men het werk van God in anderen tegenstaat, terwijl men zelf niet wil ingaan. Dat kan door het genadewerk, de droefheid over de zonden, het bidden om gemeenschap met Christus, te bestrijden, en zo het zijne te doen om de Heilige Geest uit te blussen. O mens die dat doet, was u maar nooit geboren geweest! Hierbij hoort ook de vromen aftrekken van de eenvoudigheid die in Christus is, door welke wegen dit ook gebeuren mag.

5. En tenslotte kan het ook door het lasteren van mensen die door Gods goede hand gebruikt worden. Dat kan door list en bedrog, en dat alleen maar om zijn zondig bestaan te voeden. Nadrukkelijk lezen we hiervan: "Wee dengenen, die het kwade goed heten en het goede kwaad; die duisternis tot licht stellen en het zoete tot bitterheid".

Ziet mijn vrienden, dit alles hoort tot het verkeren van de rechte wegen des Heeren.
We gaan nu over tot onze tweede hoofdzaak:

II. De bestraffing zelf: zult gij niet ophouden dit te doen!

Deze bestraffing was dus voor Elymas, zoals blijkt uit vers 8, waar we lezen: "Maar Elymas, de tovenaer (want also wordt zijn naam overgezet) wederstond hen, zoekende den stadhouder van het geloof af te keren". Hij wordt dus door Paulus genoemd een kind des duivels, vol van alle bedrog en arglistigheid. Een vijand van alle gerechtigheid. Dit is ieder mens van nature in zijn grondslag, maar deze man was in die gruweldaden en vijandschap naar buiten overgegeven. God had Zijn intomende goedheid van hem onttrokken, en dus was hij onvermoeid om voor de duivel mensen te bewaren, en om uitziende zielen naar genade en zaligheid tegen te werken. Zien we nu de gestalte waarin Paulus deze goddeloze man aansprak. We hebben er in de inleiding al iets over gezegd.

1. Hij zag een vijand van God, een kind des duivels, die krachtig werkte waar God werkte. En daarom een vijand van de Kerk in het algemeen. Paulus was vervuld met liefde tot de ziel waarin de Heere Jezus Zijn werk begonnen was. Bij deze mens nu was direct een werktuig van de duivel. Paulus beschouwde die arme ziel dus als in groot gevaar van om te komen en vernield te worden, zoals een drenkeling nog half boven water is. Hij greep dus naar de stadhouder om hem te redden, ja hem uit het vuur te grijpen met een heilige ijver. Hij deed dat niet in eigen kracht en in eigen drift, want die wapenen zijn vleselijk en niet krachtig genoeg tot nederwerping van de sterkten, vooral niet als men groten der aarde en schrandere mensen voor zich heeft, zoals ook deze stadhouder was. Paulus deed het daarom door te profeteren door de Geest, met opzien en zuchten naar boven, opdat zijn wapens geestelijk en krachtig door God bevonden werden.

2. U ziet hier Paulus dus in een buitengewone leiding door de Geest der genade, der sterkte en der dapperheid. Hij tastte de grote man niet aan om hem te bewaren, maar wel het monster dat hem wederstond, namelijk de duivel, de tegenpartijder zelf in zijn eigen kind, in Elymas, in wie hij zijn aard zo meesterlijk had overgezet. En dat deed Paulus terwijl hij op Christus zag en met Hem werkte door het geloof. Nu zijn we gekomen tot de bestraffing zelf. Paulus zegt dus: "Zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?" Maar eerst letten we op enkele zaken die wel in Paulus hart gelegen hebben en die hier ook duidelijk blijken.

1. Paulus zal wel geloof gehad hebben, en dus met grond verwacht hebben, dat Elymas zou ophouden; dat het snel met zijn laatste kracht gedaan zou zijn. En ook dat de stadhouder zou doorbreken in een onberouwelijke bekering. Ja, hij zal dit met grond besloten hebben uit die hulp van de Heilige Geest van binnen, in het zuchten en met God werken tegen Elymas en in het gelovig werken voor de stadhouder. O vrienden, mochten wij uit dit alles leren dat het geloof alleen dit doen kan, en anders niets!

2. Ook zien we dat Paulus van de Heere vrijheid gekregen zal hebben om, onder opzien naar boven, hem met deze woorden aan te spreken: "Zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?" Paulus wist wel dat de Heere vele wegen had om deze man te doen ophouden van het verkeren van de rechte wegen des Heeren, wanneer de Heere het moede was, of Zijn lankmoedigheid een einde had.

Want wat had de Heere kunnen doen?

a. Hij had hem krachtdadig kunnen bekeren, zoals met Paulus zelf ook gebeurd was. God had hem immers krachtdadig in het hart gegrepen op de weg naar Damaskus, en dat in de tijd toen hij dreiging en moord blies tegen het werk van God. Dan houdt het verkeren van de rechte wegen op; dan wandelt de ziel in die rechte wegen. God had dit kunnen doen, als het al niet te ver met Elymas gekomen was.

b. De Heere had hem ook ogenblikkelijk kunnen verbreken, zoals met Ananas en Saffira gebeurde, waarbij verschrikking valt op ieder die het ziet. Dan houdt het verkeren van de rechte wegen ook op. O, in de hel zal hij, hoewel met eeuwige knaging en spijt, de vromen gelijk geven.

c. Het had ook gekund door een algemene intoming. Dat is de goedheid van God over de aarde, die vervuld is met wrevel, en waar, zonder deze intoming door God, geen samenleving zou kunnen plaatsvinden, ja waarop geen vrome zou kunnen leven. Overweeg maar dat ieder natuurlijk mens een kasteel is van de duivel, waaruit hij zijn pijlen schiet. Is het dan geen wonder dat de ene mens de andere nog kan voorbijgaan zonder moord en doodslag? Want de vijand woont in ieder natuurlijk mens en werkt daar krachtig. O vrienden, wat is de bewaring over de wereld en over de vromen toch groot en onnaspeurlijk!

d. De Heere had het ook kunnen doen door een onmiddellijke straf, ja een versmadend oordeel over iemand brengen, zoals wel eens vuur van de hemel gevallen is.

Dan is de mens geslagen en het geweten ontwaakt, en de verschrikkingen van God bezetten de ziel. O, dan houdt hij op te verkeren de rechte wegen des Heeren. Nu zien we iets van de wijze waarop Paulus Elymas bestraft en tot hem zegt: "Zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?"

1. In deze bestraffing, die op vragende wijze wordt gesproken, ligt een sterk bekrachtigende bevestiging opgesloten. Namelijk dat hij zóu ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren. Ze drukt zoveel uit als: "Laat af, houd op!"

2. Paulus tast, in de kracht van zijn Koning Jezus en gesterkt door het geloof, Elymas aan. Of beter gezegd: satan, die Elymas bezat, die bewaard wordt met ketenen der duisternis tot het oordeel van die grote dag, en die nu een eeuwige en onverzoenlijke vijand van Christus en Zijn rijk geworden was. Paulus zei in het geloof dat God een kennelijk oordeel over hem zou brengen: Dat en dat zal u overkomen, waarvan we het bewijs zien in het volgende 11e vers: "Van stonde aan viel op hem donkerheid en duisternis, en rondom gaande zocht hij die hem met de hand mochten leiden". Met één woord moet ik hiervan zeggen dat het goede gevolg was dat destadhouder krachtig in het geloof doorbrak, verslagen zijnde over de leer des Heeren.

3. Tenslotte: Het zware oordeel van Elymas zal geweest zijn, zoals nu nog dagelijks van zulke stoute tegenstanders van Gods werk, namelijk een stoten ter verplettering. O vrienden, de rots, dat is de eeuwige wegen en waarheden van God, blijft wel staan. Maar het schip dat er tegenaan komt, zinkt. Zo zal het zware oordeel over hem geweest zijn: een vallen over Christus en Zijn wegen en waarheden, als over een rots der ergernis. Dat is het schrikkelijk oordeel van alle tegenstanders van het werk van God. Ja, dat is het zware oordeel van alle tegenstanders van het werk van God in het hart, in meerdere of mindere trap.

Zulken vallen dus ten verderve.

1. Ze vallen ten verderve over Christus en de laagheid van Zijn volk en hun geringheid op aarde. O vrienden, Christus is gezet tot een val veler in Israël, en tot een teken dat wedersproken zal worden. En zo schijnt Zijn volk in het oog van de wereld slechts als een partij slechte Galileeërs.

2. Ze vallen ook over de leer van de menselijke onmacht en de verdoemelijkheid van eigen doen en plichten, en ze beschuldigen God dus van onrecht.

3. Ze vallen ook over de leer van de wedergeboorte. Over de val van Adam en de verkiezing. O, als zo iemand getracht had de geopenbaarde wil van God te kennen en aan zijn hart geopenbaard te krijgen: hij had behouden kunnen worden.

3. Ze vallen ook over de rechtzinnige leer der waarheid; ze rusten erop dat ze daar een voorstander van zijn. Ach vrienden, de Joden roemden er ook op dat ze Abrahams zaad waren, maar Jezus zei dat ze uit de vader de duivel waren. Zulken kunnen vervolgers worden van God en Zijn volk, terwijl ze de woorden der waarheid hebben. Ze vallen ook over de kracht en het licht van het Woord. Een mens van nature haat het licht. Toen Stéfanus met kracht en licht sprak, barstten hun harten.

4. Zo valt menigeen ten verderve over de wegen Gods van oordelen en zegeningen. Hij wordt verhard onder de oordelen, en de zegeningen drijven hem van God af. Hij wordt als een groene inlandse boom. Maar hij valt, en God zegt: "Zwijg, deze was niet om Mijn Naam te verheerlijken." Tenslotte vrienden, wat zal dat naar vallen als de ogen van het lichaam gesloten worden. O schrikkelijk wegzinken, en als tegenstanders van God de adem geven. O, welk een eeuwige worm zal dat zijn, die niet sterft. Elk beginsel van de waarheid dat iemand gehoord heeft en dat hij door ongerechtigheid heeft onderdrukt, zal bij hem blijven liggen als een vuur dat op de jongste dag onuitblusselijk zal uitbarsten. Het Woord van God is toch vroeg of laat als een hamer en als een vuur. O, dat het voor ons toch niet een reuk des doods ten dode mocht zijn, maar een reuk des levens ten eeuwigen leven.

Toepassing

O vrienden, mocht dit verhandelde voor ieder van ons tot waarschuwing zijn dat hij zijn afkering en vijandig hart dat hij van nature toch heeft tegen het werk van God, toch geen voedsel toedient, of zich tegen het werk van God verzetten in een ander, en dat tegenstaan of vervolgen zal. Ja, dat niemand van ons lasteren moge, hetgeen hij niet kent.

A. Vooraf moet ik u zegen in het algemeen:

a. Dat het waarheid is, naar de Heilige Schrift, dat alle mensen van natuur tegenstanders zijn, en die allen dus de rechte wegen des Heeren verkeren, hoe nabij zij ook komen, zolang zij met Christus niet verenigd en hoogachters gemaakt zijn van datgene, waarin de Heere lust heeft.

1. Dit weet ook elk wel, als hij maar naar binnen ziet en het weten wil. O, de Geest des mensen weet wel wat in hem is en hoe zijn gesteldheid is. Bijvoorbeeld, als eens iemand in zijn huis of geslacht van zonden overtuigd, tot de gemeenschap Gods en Zijn volk in de Heere Jezus bekeerd wordt, of hij dan niet vreest dat zulk een zijn verstand zal verliezen, en of hij niet van die gedachten is, dat zulk een overtuigde het al te zwaar of te hoog tilt, dat de weg zó eng en nauw niet is, dat godsdienstigen, oprechten in handel (al weten zij van die bijzondere werkingen niet) er echter ook zullen komen.

2. Hieruit moest elk onzer, die nog in die staat is, waarin hij geboren is, voor God opmaken, wie zijn vader, heer en koning is; want al die bovengenoemde dingen, wat er zich in het hart al tegen den weg Gods opdoet, dat zijn eigen trekken van de duivel. Nu gelijkt een kind zijn vader. Is dat nu zwaar, o mens, om voor u op te maken, of u een kind van God of een kind van de duivel bent en dat uit dit verkeren van des Heeren rechte wegen? Ik zeg nogmaals, die maar wil kan het weten van zichzelf. O mens, u zult het eens moeten, willen weten, maar dan zal het te laat zijn. Ja, ik zeg, menigeen weet er zoveel van, dat hij geen rust heeft als hiervan gesproken wordt, hij kan het niet uithouden, niets in hem lastiger en wederom niets aangenamer dan dat hij niet gekweld wordt met zulke gedachten.

b. Maar hoewel dit waar is, is er echter nog een groot onderscheid tussen vijanden en vijanden, tussen verkeerders van de rechte wegen des Heeren bij uitstek, en tussen alle mensen van natuur. Hier in de tekst was het een listige vijand, bij uitstek een kind des duivels, een die vol listen van alle bedrog en geveinsdheid was, een vijand van alle gerechtigheid, namelijk een ge leerde, een volleerde van zijn vader de duivel, om met list, bedrog en vijandschap het werk Gods in anderen te kunnen stuiten en tegenstaan.

1. Het is opmerkelijk dat Jezus zegt, dat tussen de verwoesting van Jeruzalem en de oordeelsdag vals e Christenen en valse profeten zouden opstaan, die ook tekenen en wonderen zouden doen, en die er velen zouden verleiden, en (indien het mogelijk was) ook de uitverkorenen.

2. Dus zien wij hier ook in de tekst, dat als het op de bekering van een grote der aarde aankomt, dat dan dezulken in kracht op de been komen. Vele zulke listige vijanden laten de bekering van geringe lieden maar voorbij gaan, het is toch de schare, die de wet niet weet, een partij slechte Galileeërs, die niet beter weten. Maar raakt God het hart eens van een grote of van wereldse wijzen, van een door en door geleerd man, dán slaapt dat werktuig des duivels niet. Waarom? O daarom, omdat hij weet van welk een uitnemende nuttigheid zulk een kan wezen voor het koninkrijk van Christus, en welk een grote afbreuk zulk een kon doen in zijn tijd aan het koninkrijk des satans. Het was hier in de tekst te doen om een Sergius Paulus, een stadhouder en een verstandig man het geloof af te keren.

3. Ziet hieruit eens hoe goed het is in de heilige voorzienigheid, dat des mensen jaren nu maar zijn 70 of 80, naar hij sterk is. Wat zou dat wezen, als men nu eens enige honderden jaren leefde. Wel, een kind des duivels zou zoveel streken van zijn vader aanleren, dat er in de wereld geen huis met hem gehouden kon worden. Maar door de goedheid Gods is het nu zo, dat als een groot vijand van Gods zaak, volk en werk nu oud wordt en op zijn listigst en slimst is, dan is hij 70 of 80 jaren, en hij gaat weg naar zijn plaats, en dan hebben zijn jonge opvolgers weer lang werk eer zij tot die hoogte komen, en dat is wederom verademing voor de vromen.

B. Uit dit verhandelde nu vloeit een woord in het bijzonder tot u:

a. O mens in de natuurstaat! Die het niet weet, dat u een verkeerder bent van de rechte wegen des Heeren. Ach, dat gij uzelf mocht zien! Ik zal u enige aanleiding geven bij de stukken.

1. Wat is dat anders dan te verkeren de rechte wegen des Heeren?

a. Als men voor zichzelf de grond van de hoop zijner zaligheid legt op zijn gewaand goed hart, of op een minder vermeende boosheid, of op beter gedrag in de godsdienst en onder zijn naasten, als men zich verbeeldt dat anderen hebben? Hebt u anders niet, u gaat verloren. Menig heiden heeft meer gehad. Die gerechtigheid deugt niet, en u zet er het gewicht van uw zaligheid op. Is dat niet Gods weg te verkeren?

b. Als men zijn doop niet beleeft, en als men ten avondmaal gaat om er op te rusten; wel, daartoe heeft God Zijn sacramenten niet ingesteld. Als u nu de wereld niet verlaat, en als u een ledige brief bent en echter het zegel rooft, verkeert u dan de rechte wegen ook niet?

c. Als u Gods instellingen verwaarloost. Elke predikatie, elke catechisatie is een instelling Gods tot uw bekering. Als u nu zonder wettige reden, en vervolgens zonder smart daarover, die middelen verzuimt, of bijwoont zonder daarmee van binnen werk te zoeken. Of direct als u uit de kerk bent, uw gedachten gaat verzetten met iets anders, is dat geen verkeren van de rechte wegen des Heeren?

d. Als u de waarschuwingen van Gods knechten, en hun zorg die ze betoond hebben over uw onverzoende staat met God en over uw einde, achter uw rug werpt en in de wind slaat. Als u dwaalleringen kunt dulden. Of erger, als men daaraan wordt overgegeven, en niet wil horen naar Gods ware knechten die u de waarheid verkondigen. Johannes zegt dat men de Geest der waarheid en der dwaling daaraan kent, of men Gods knechten hoort of niet hoort.

e. Als men de Geest in het hart van zichzelf of in het hart van een ander bedroeft. Namelijk, als men voor zichzelf een overtuiging krijgt dat zijn staat niet goed is, en men dat niet voor de Heere brengt met smekingen om meer ontdekking. Of als men niet kan verdragen dat anderen wezenlijk en blijvend werk met zichzelf krijgen. Of als men listig handelt en daarom aanleiding geeft tot wereldse verstrooiing. O, dat is een bedroeven van de Heilige Geest en een zwaar en onverantwoordelijk verkeren van de rechte wegen des Heeren.

f. Als men in zijn hart twist over de verborgenheden van het geloof omdat het verstand iets niet begrijpen kan. Wel mens, het zijn verborgenheden des geloofs, die door het geloof met aanbidding moeten worden aangenomen. Wilt u ze begrijpen voordat u ze wilt geloven, dan hangt u uw trotse hart te pronk, arm en ijdel mens! En u verkeert op een hooggaande wijze de rechte wegen des Heeren.

g. Als men niet op een rechte Bijbelse manier wacht op de Heere en op de uitkomst van zaken die men in het oog heeft. Als men alle heil verwacht van middelen of tweede oorzaken. Of als men in het geestelijke van zijn plichten en zijn zoeken het heil verwacht, terwijl toch alle geestelijke en lichamelijke heil alleen van de Heere is. Of als men van de Heere allerlei heil verwacht, zonder Bijbelse middelen te gebruiken. Bijvoorbeeld: Iemand klaagt bijzonder over onwetendheid maar hij gaat niet leren. De Heere wil immers gevonden worden in de weg van Zijn instelling. Hij heeft ons aan de middelen gebonden en wil dat wij daarin niet rusten maar van de middelen afzien, en Hem als de Oorzaak erkennen van alle geestelijke en lichamelijke heil. Als men dat niet doet, verkeert men de rechte wegen des Heeren. En daarom, o mens, mocht u het zien en geloven. Mocht u uit genoemde zaken over het verkeren van de rechte wegen des Heeren eens opmaken wie u in de grond bent. Mens, al is ieder geen geslepen booswicht en geveinsde of een openbare vijand van alle gerechtigheid, ieder mens is dit echter van nature voor de Heere. En daarom moet hij bekeerd en veranderd worden, of hij zal vallen in het oordeel van de duivel. Het hart van menigeen is nu nog sierlijk in zijn ogen, maar dat is blindheid, en die blindheid zal er eens afraken. En wat zal het dan zijn? Och, dat u het mocht bekennen op deze uw dag!

B. U, die wat van uzelf ziet, en daarmee meer of minder werkzaam bent. Laat uit dit verhandelde het volgende u toch bijblijven.

1. U bent misschien in verzoeking door vijanden van Gods werk, die proberen om u terug te laten keren. Velen hebben een grote vijand onder hun bekenden, die hierin listig handelt. U bent nooit beter bewaard dan wanneer u uw eigen gevaar ziet en veel aan Jezus' voeten uw gevaren klaagt. Hij zal er u doorhelpen. De zwaarste tegenstand en vervolging zijn dan als olie op het vuur. Hoe meer sommige bloemen worden vertrapt, hoe meer reuk ze van zich verspreiden.

2. Pas op dat u de rechte wegen des Heeren niet verkeert, zoals zoekenden, eerstbeginnenden en ongeoeffenden vaak eigen is, namelijk:

a. Als de Heere eens licht schept in de verborgenheid van uw ongerechtigheid, en dat het licht ook toeneemt zodat u hoe langer hoe gruwelijker uw hart ziet en gevoelt. Denk dan niet dat er nu geen hoop meer is en dat de Heere van u geweken is, want dat is niet zo. God toont daarmee dat Hij Zijn hand aan u houdt, en dat het Zijn doel is om het u zo benauwd te maken dat u onmachtig naar Jezus gedreven wordt.

b. Als de Heere de vijand eens loslaat in zijn kwellingen en ingevingen over de eeuwige waarheden of de fundamenteën van de geloofswaarheden. Denk dan niet dat er daarom geen hoop meer voor u is. O de Heere weet hoe graag u door genade voor Hem zou willen vallen. Een trouwe herder heeft ook een hond bij zich die hij op het een of andere zwerfende schaap afstuurt, en zijn doel is alleen maar om dit schaap naar de kudde te doen terugkeren. Laat de duivel en zijn pijlen u daartoe maar dienen. Als u daaronder moedeloos wordt, behoort dat tot het verkeren van de rechte wegen des Heeren.

c. Als u uzelf wat beter wilt maken of ernaar staat om eerst wat beter te worden, voordat u tot Jezus komt. Heiligmaking voor rechtvaardigmaking te zoeken, dat is de rechte wegen des Heeren te verkeren.

d. En tenslotte, als God tegenslagen over u brengt en het naar buiten donker maakt. Ook als u (waar u komt) van vromen geslagen wordt; ook als u (waar u in de Bijbel leest) alles tegen u vindt, en dat alles u moedeloos aan de zijde Gods maakt. Dat is satans werk, daar telkens onder te komen en het u zo bang te maken, daar eigenlijk de Heere met al die dingen niet anders wil zeggen, dan dat u te hoog zit en klein moet worden, en daartoe naar Zijn Zoon moet komen. Dat zijn recht vernederende wegen des Heeren, als men meewerkt en niet twist: "Die de tucht verwerpt haat zijn ziel", zegt Salomo. Kunt u dan de tucht aannemen, Gods hand zien in de roeden en in de behandeling van vromen tot uw nut, wat zou het een gezegende weg kunnen zijn, en hoe haast zou de rechterhand des Allerhoogsten veranderen! Mochten deze vier dingen u bijblijven, en de Heere u licht daarbij geven, zodat u bij Jezus eens rust vinden mocht voor het hol van uw voet, en dan van achteren eens zingen mocht van al deze rechte wegen des Heeren!

C. Volk des Heeren, nog een woord voor u.

1. U hebt ook te waken tegen die zo even genoemde dingen; daar is toch niets, waarin een onbekeerd mens verkeerd handelt, of vromen liggen er bij ongestalte ook voor open, zelfs voor valse gronden, dat ook niet zelden gebeurt, als zij (afgezakst zijnde) opnieuw als het ware tot Christus bekeerd moeten worden, al is het (wat hun staat betreft) dat zij voor eeuwig geborgen zijn.

2. Zoekt ook te waken tegen dwalingen en verandering in de leer toe te laten, en anders te gevoelen en te spreken, dan ten allen tijde is geleerd, en waarvan verzekering is gedaan door des Heeren Geest Zelf, Die het stempel gezet en Zijn goedkeuring zo zichtbaar in vorige tijden daarover gegeven heeft, met onder die Goddelijke, eenvoudige leer Zijn kerk zo blijkbaar uit te breiden. Paulus zegt nadrukkelijk: "Doch ik vrees, dat gelijkerwijs de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft, ook uw zinnen bedorven zullen worden, en gij afwijken zult van de eenvoudigheid, die in Christus is". Waar Paulus de wijze van verleiding vergelijkt bij de wijze van verleiding van de duivel in het paradijs. Ach! dat al de vromen één zin en één gevoelen mochten krijgen! Hoe schrikkelijk zouden zij zijn in het oog der wereld, ja als slagorden met banieren!

3. Waakt ook tegen het verkeren van de rechte wegen des Heeren, in de behandeling van anderen.

a. Ter besturing om anderen te besturen.

(1) Werkt de Heiligen Geest in Zijn werking in het hart van anderen niet vooruit, om iemand te schielijk verder te willen helpen dan hij is. Zoekt hem recht te besturen, waar hij staat, en zo de Geest te volgen, dit is altijd vruchtbaar, dit zijn de rechte wegen des Heeren, en die moet men niet verkeren.

(2) Daaronder behoort, dat u toch niemand, die zo wat ontwaking heeft, met de letter van het Evangelie voorthelpt; dit is een verkeren. Ongelukkige zielen, die in zulke handen vallen! Lodensteyn zegt, dat dit zijn tienduizenden verslagen heeft. O, welk een naar einde, als een mens niet anders heeft dan een geschilderde Christus in zijn hersenen, die hij bekomen heeft door grote oefening in de letter. Laat de ziel de ware Christus zoeken en vinden, dan zal de geheiligde kennis in de letter wel volgen, die het bescheiden is. En dan is elk verplicht in de letter zich te oefenen, want wie weet, waartoe Gods volk al geroepen mocht worden!

(3) Slaat toch natuurlijke mens en niet al te hard op hun doen, op hun niet bidden, op hun ongodsdienstigheid, op hun schuld op de Heere te leggen en op hun zeer diep ongeluk. Zie toch met medelijden, dat zij natuurlijke mensen zijn, de Geest niet hebbende. Mocht u meer bij hen wenen dan hen hard aanspreken, en vergeet uw eigen aangeboren aangezicht toch niet. Zie eens, hoe de Heere Jezus die vrouw, die overspeelster behandelde! Zijn hardste behandeling was: Vrouw, indien gij wist, wie Hij was, Die tot u zegt: geef Mij te drinken. Gij hebt wel gezegd, vrouw, gij hebt vijf mannen gehad, en dien gij nu hebt, is uw man niet. Wel, laten wij toch leren van de Heere Jezus! Vleselijke wapenen kunnen het toch niet doen.

b. Leert ook iets uit dit verhandelde, hoe u te gedragen omtrent stoute en goddeloze afbrekers van het werk des Heeren.

1. De handelingen der apostelen in de ontmoetingen van onbekeerde mensen, in navolging van de Heere Jezus, gelijk wij zo even zagen in de Samaritaanse vrouw, en van de heiligen, het gehele Oude Testament door, waren altijd zacht en met liefde en medelijden. Maar als er vijanden opkwamen tegen de kerk Gods en tegen Christus' koninkrijk, dan veranderde hun gestalte en taal, zodat ze toornig werden zonder te zondigen. Dan zegt David: O God! verdelg ze allen morgen! En: Zou ik niet haten, Heere! die U haten, en verdriet hebben in degenen, die tegen U opstaan? En u ziet dat deze man Gods toegang behield tot de Heere. De reden is, omdat in dezulken iets doorstraalt van de antichrist, wiens ondergang gelovig te verwachten is, en dat het henzelf niet alleen raakt, maar de kerk Gods.

2. Ziet u dus dat de Heere God een grote der aarde, dat toch naar dn Bijbel weinig gebeurt, aan het hart aanraakt, - het zijn toch niet veel rijken, machtigen, edelen, die God roept, - en ziet u daarbij, dat dan als het ware de hel op de been raakt, dat dwaalgeesten zulk een vis, even boven water, zoeken te vangen, ja, dat hier of daar een arglistige, vol van bedrog en geveinsdheid, onder een schijn van medelijden zich opdoet, om zulk een van het geloof af te keren, tekent zulk een! Ja, wordt toornig en zondigt niet, namelijk, valt niet aanstonds met scherpe woorden op zo'n men aan, vleselijke wapenen kunnen zulk een niet weerhouden, maar staat toch eerst en vooral naar die betamelijke gestalte dat u met de hemel werkt. Zoekt zulk een vijand van God en van Zijn werk in een ziel, als Gods vijand aan Zijn voeten neer te werpen, Die alleen kan hem inbinden. Geef dan met opzien naar Boven, zulk een vijand zijn rechte naam.

5. O, volk des Heeren, zalig is hij die verwacht. Haast zal de Kerk van God, die nu onder de goddelozen en voor een gedeelte ook onder zware vervolgingen zucht, ja haast zult u boven alle bereik van vijanden in een Hogerhuis geplaatst worden. Op de berg des Heeren zal u geen leed meer geschieden, maar daar zult u zegevieren met allen, die hier in de kracht der verzoeking zijn bewaard en gekomen zijn tot het Bloed der verzoening! O, daar zullen alle tranen worden afgewist. Ja, de hel en de dood, ja al datgene wat Gods kinderen hier als een hel en een dood is, zal geworpen worden in de poel des vuurs. Amen.

12. De betamelijke, Godeverheerlijkende en zielszaligende plichtsvordering van Gods Bondsvolk.

"Dankt God in alles; want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u"(1 Thess. 5:18).

Het doel van deze brief van de apostel Paulus is, om de gemeente die hij daar geplant had te versterken in het geloof, en te bemoedigen tegen de verdrukkingen van ongelovige Joden en heidenen. Hij doet dat door haar onder het oog te brengen de vrije genade van God, wat God aan haar gedaan had boven andere volken, en hoe ruchtbaar dit genadewerk naar buiten onder andere gemeenten was geworden, teneinde de gelovige Thessalonicenzen hierdoor mochten worden opgewekt om te volharden in de strijd. We zien dat van hoofdstuk 1 tot hoofdstuk 3 ingesloten. Het doel van Paulus met deze brief was ook om haar te besturen en te vermanen, om toch heilig en teder voor God te leven. Ook dit was zeer dienstbaar en nuttig om te volharden in de strijd. We zien dat in hoofdstuk 4 tot hoofdstuk 5:22 ingesloten. Dit doet de apostel op de volgende wijze:

1. Hij wekt de gelovigen op, om te staan naar de vordering in de heiligmaking (van hoofdstuk 4:1 tot 12).

2. Hij bemoedigt hen in krachtige woorden tegen een onmatige droefheid over het verlies van hun vrienden door de dood. Bij deze gelegenheid brengt hij hun onder het oog de heerlijkheid van Christus' tweede komst ten oordeel, de orde van de opstanding der doden en de onzekerheid van de tijd daarvan. We zien dat van hoofdstuk 4:13 tot hoofdstuk 5:5.

3. Hij brengt hen ook verscheiden zaken onder het oog, die kunnen dienen ter bewaring bij de Heere. We zien dat in hoofdstuk 5 van vers 6 tot 22. De apostel spreekt dan over een staan in des Heeren kracht naar waakzaamheid tegen geestelijk slapen en zorgeloosheid, omdat men voor alle gevaren open ligt, waaruit velerlei kwaad voortkomt. We zien dat de apostel in vers 6 tot 10 daarvoor de volgende besturing en middelen geeft. Blijven aanhouden in het vermanen en stichten van elkaar, want men weet dat men ook in het natuurlijke leven wakker kan blijven door samenspreken (zie vers 11).

Een tweede middel is recht van hart te blijven aangaande de leraars en voorstanders, en hen hoog te achten om huns werks wil, hen veel te horen en te gehoorzamen, waaraan toch de Geest der waarheid gekend wordt. Er is een aanbiddelijke samenhang tussen wakende en dicht bij de Heere te zijn, en daardoor ook dicht bij Zijn knechten te zijn en te blijven. Daarom is dit laatste een bijzonder middel om wakende te blijven (zie vers 12 en 13). De apostel Paulus voegt hierbij enige bijzondere werkzaamheden, die voor hen zeer tot sterkte in de strijd zijn.

a. In vers 16 tot 18 stelt hij het allervoornaamste voor, namelijk de geestelijke blijdschap, die blijdschap des Heeren, die tot sterkte is. Deze blijdschap bestaat in dat vermaak over het gevoel van de liefde in Christus, waardoor zij wel tevreden konden zijn in alle tegenslagen, verdrukkingen, en wat hun nog meer overkwam. Daarom zegt Paulus in vers 16: "Verblijdt u te allen tijd".

b. Vervolgens ontdekt de apostel in vers 17 de weg om tot die geestelijke blijdschap en sterkte te komen en om dus bij genade nog meer genade te krijgen, namelijk veel te bidden, ja te bidden zonder ophouden, zodat men te allen tijd een biddende gestalte zoekt te houden, waardoor men steeds op de vleugelen der gebeden opvaart, en dus krachtig wordt in de Heere.

c. Hij noemt ook veel te danken in alles, en zonder ophouden. En te allen tijd een dankende gestalte uit ootmoed te vinden, zoals we lezen in dit 18e vers. De apostel toont dat dit een krachtig middel is, waardoor een gelovige ziel ontvangbaar zou worden voor meerdere kracht van genade. En waardoor zij dus meer zou kunnen komen tot geestelijke blijdschap in de Heere, om God in alle duistere wegen, ja zelfs in verdrukking en vervolging, moedig te kunnen navolgen. In dit gelovig danken is de weg, waarlangs de sluizen des hemels geopend kunnen worden, en zulk een ziel allerlei gepaste genadegaven uit Jezus' volheid ontvangen kan. Het is daarom nodig dat wij deze woorden, en bijzonder dit nodige en voordelige stuk wat nader tot onze ontdekking, besturing en opwekking behandelen, of de Heere er een zegen onder geven mocht.

De tekst is 1 Thess. 5:18: "Dankt God in alles; want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u".

We merken twee hoofdzaken aan:

I. De vermaning van de apostel tot dankbaarheid aan God, zeggende: dankt God in alles.

II. De krachtige aandrang hoe deze plicht Gode behaaglijk te verrichten, zeggende: want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u.

I. De vermaning van de apostel tot dankbaarheid aan God, zeggende: dankt God in alles.

Het voorwerp van het danken is God. Hoewel dit woord in de grondtekst niet staat, maar tussengevoegd is, is duidelijk dat God alleen het Voorwerp is van de geestelijke blijdschap des geloofs, des gebeds, en dus ook der dankzegging. Hem alleen komt die ere toe, omdat Hij God is. Dit blijkt ook uit de vorige twee verzen. Dat aller heerlijkste en volmaaktste wezen is de fontein en oorzaak van alle goeds buiten Zich, de goedertieren God, de Weldoener naar lichaam en ziel, de onafhankelijke soevereine God, in Wie, zowel in de natuur als in de genade, Zijn schepselen leven en zich bewegen. Dit tussengevoegde woord God, leert ons ook dat de apostel hier niet zozeer spreekt van de dankbaarheid van de tweede tafel van de wet die een mens aan anderen verschuldigd is, maar van de dankbaarheid die de eerste tafel raakt, en die de mens rechtstreeks aan God, de Heere van alle mensen, verplicht is. De alleen waardige God komt alleen toe heerlijkheid, kracht en dankzegging. Hoe betamelijk is het daarom elkaar daartoe op te wekken.

Beschouwen wij nu het danken zelf. De apostel zegt: "Dankt God in alles."

Dit danken kan beschreven worden als een verheffen van het gemoed van een gelovige ziel, waardoor zij, door de liefde Gods ontstoken, ontvangen weldaden wederbrengt tot God. En zo kan het aangemerkt worden als een vanzelfsheid om God de eer te geven en voor Hem te willen leven. Wij vinden dit bevestigd: "Opdat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vrees; in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens"

1. Dit danken veronderstelt verlossing uit gevoelig drukkende ellenden of dreigende gevaren. Niemand toch zal ooit God recht danken, als zijn ellenden en noden hem niet gedrukt hebben, en hij daaruit verlost is.

2. Hieruit zien we dat dit danken groot is, naarmate de diepte van ellende groot is waaruit men verlost is. Vooral wanneer de redding en verlossing onverdiend zijn, en alleen uit vrije genade geschieden. Nu is er geen grotere ellende en gevaar, dan vervreemd te zijn van God, door de zonde en de afval van God, en blind te zijn voor alles wat de zondaar daardoor boven het hoofd hangt. Daardoor is er geen grotere weldaad, dan de weg van verzoening en van vrede met God. Om Christus te vinden, als de fontein die geopend is voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem tegen de zonde, en als de rust voor vermoeide zielen. Daarom is er geen grotere dankbaarheid dan in zulke verlostes ha rten. Dit mag pas in zijn kracht en met alle nadruk danken genoemd worden, omdat het gevoel van deze verlossing de bron is van alle dankende gestalten, in al de wegen die God met Zijn volk houdt.

3. Vervolgens ziet men hieruit dat dit danken van een christen een voornaam bewijs is van de oprechtheid van zijn staat. En ook dat de Heere het werk van Zijn vrije genade in zijn hart gewerkt heeft, en alles aan hem heeft gedaan wat Hij volgens Zijn Woord aan Zijn volk doet, als Hij hen tot Zijn gemeenschap overbrengt. Want het danken sluit in, het nieuwe leven dat alleen verkregen kan worden in vereniging met Christus.

En niemand kan tot Christus komen, tenzij hij genoegzaam door Christus' Geest van zijn zonden en ellenden ontdekt en overtuigd is. Het één is een bewijs van de waarheid en oprechtheid van het andere. Het danken van God, om God te verhogen, de prijzen, en om voor Hem te leven, is dus een bewijs van de oprechtheid van zijn staat. Hieruit kunnen wij zien hoe onze catechismus naar die weg is opgesteld die God met mensen houdt, om hen tot Zijn zalige gemeenschap over te brengen, en dus naar de bevinding van Gods volk, die op de Bijbel gegrond is.

Gaan wij nu eens na waarin dit danken bestaat, en welke gestalten ermee gepaard gaan.

1. Dit danken bestaat in het verhogen, verheerlijken en prijzen van God in zijn hart, over al die hoge en diepe wegen die de Heere met de ziel gehouden heeft. O, van achteren, nadat God Zijn doel bereikt heeft, zingen die zielen van de wegen des Heeren, en wordt de heerlijkheid des Heeren in hun hart en oog zo groot, omdat God hun nederige ziel heeft aangezien. Vooral in die verheffing van God in zijn hart, over het uitdenken van zulk een hoge weg van verzoening: dat God de wereld alzo liefgehad heeft, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon niet gespaard heeft, maar voor zondaren, voor vijanden heeft overgegeven, waarin de engelen begerig zijn in te zien. O, als het schepsel in die dingen wordt ingeleid, in dat eeuwige verdrag tussen de Vader en de Zoon, en dat met betrekking tot zichzelf, in die liefde van alle eeuwigheid over hem, in die gedachten des vredes, dat veroorzaakt die dankende gestalten en die hartelijke vreugde en blijdschap in God. Ja, dit prijzen en grootmaken van God over die uitgedachte weg, is het aanvankelijke hemelwerk dat iedere begenadigde in meerdere of mindere mate geschonken wordt. Dit werk kan door verdorvenheid, duisternis en bestrijding wel worden tegengewerkt, zodat het niet zo uitspruit tot troost van de ziel. Maar dit neemt niet weg dat het er is, en dat het zaad van blijdschap en vrolijkheid in het hart ligt, ook al gaat dat zo spoedig niet op. Daarvan zegt de catechismus in Zondag 22: "Nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal..."

2. Dit danken bestaat ook in zichzelf aan de Heere weer te geven, en op te offeren tot een Gode welbehaaglijk dankoffer. Het bestaat in het overgeven van ziel en lichaam, van al de bewegingen van liefde, en van al zijn krachten, ja van al het zijne, uit wederliefde tot de Heere.

3. Het bestaat ook in de volmaaktheden en deugden van God, die in dat zalige verlossingswerk geopenbaard zijn, met vrolijk zingende lippen te roemen en naar buiten uit te drukken. Daarom staat er dat de gelovigen geroepen zijn, om te verkondigen de deugden Desgenen, Die hen geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Het bestaat dus in het uitroepen over die soevereine en vrije liefde van God, dat God zo heilig en rechtvaardig is, en dat Hij ook zo genadig en lankmoedig is geweest, zo getrouw en algenoegzaam, zo onveranderlijk in Zijn verbond. Het zijn dus blinde mensen, die tegenspreken dat het werk van God daarbuiten verkondigd wordt, maar ze lasteren wat ze niet kennen. Zo'n ziel kan dat niet verbergen of inhouden. Als zij zwegen, zouden de stenen haast roepen. Toen de Heere Jezus grote dingen aan de Samaritaanse vrouw gedaan had, ging zij in de stad, en maakte het alom bekend. En toen Jezus de ogen van de blinde geopend had, riep hij het uit voor de synagoge, de vergadering van leraars van die tijd, en zij wierpen hem uit, uit vijandschap tegen Jezus. Nadrukkelijk lezen wij: "Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen", hoe de duivel en zijn zaad daarentegen woedt en werkt.

4. Dit danken bestaat tenslotte in de Heere vruchten te dragen, vruchten der bekering waardig. Dit wordt genoemd een Gode vruchten dragen, in tegenstelling van zichzelf vruchten te dragen. Jezus zegt: "Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vruchten draagt, en gij zult Mijn discipelen zijn". De waarheid en oprechtheid van deze waarachtige dankbaarheid aan God wordt gekend uit de gestalten die ermee gepaard gaan.

1. Het gaat gepaard met zijn onwaardigheid in zijn kracht te zien, weg te zinken in zijn eigen niet. O, dat vergroot de weldaden zeer, als de ziel ziet wie God is en wie zij is. Dat blijkt zo duidelijk bij Jakob, die zei: "Ik ben geringer dan al deze trouw en weldadigheden, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt." En Mefibóseth zei: "Wat is Uw knecht, dat Gij omgezien hebt naar een doden hond, als ik ben?" En David zei: "Wie ben ik, Heere, HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?"

2. Het gaat ook gepaard met liefde tot God en Christus. Zulk een loopt met de weldaden niet van de Heere vandaan, maar die goede wegen van God over hem vermeerderen zijn liefde tot God en Christus. David zei: "Ik heb lief, want de Heere hoort mijn stem". En dat werd sterker door hetgeen God aan Hem gedaan had. En David zeg, nadat de Heere hem gered had uit de hand van zijn vijanden en uit de hand van Saul: "Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere, mijne sterkte". O, het hart van die man spatte dus niet uit in zondige vreugde en blijdschap, om dus God met Zijn eigen weldaden te tergen.

3. Het gaat ook gepaard met overgave van het hart, om de Heere te dienen. Daarin is de blijdschap van zulk een ziel. Daartoe maakt zij een verbond met de Heere tegen haar inwonende zonden, tegen de verleidingen van buiten, tegen haar ontrouw en ondankbaarheden.

4. Het gaat ook gepaard met tederheid des harten om voor God te leven. Sommige Godzalige koningen van Israël, als God hen bewelddadigd had, beantwoordden het met het wegdoen van de hoogten van Baäl. En dus drukte men de ware dankbaarheid uit door alles weg te doen wat God niet behaagt. Ook in het waken over zijn zondige en verleidende hart. In die vrees om door ontrouw aan zijn licht, weer in die stand te geraken waaruit men verlost is. Ja, in die vrees om het door zondige vreugde weer te verdoen, en daardoor God tot toorn te verwekken.

5. Het gaat ook gepaard met liefde en medelijden voor anderen, die nog in diezelfde stand leven. Nee, het is geen vrucht des Geestes, als men zo hard gesteld is tegenover andere ongelukkige mensen, en zo wreed wordt tegen de vijandschap en daden tegen het werk van God. O, zij kunnen niet anders! Daarom is het een beter teken om vervuld te worden met medelijden. En hoe erger zij het maken, des te meer moet het hart wegsmelten in tranen van verwondering over de vrije genade. Zulken zijn bekommerd over de verbreking van Jozef. Zij gedenken de gevangenen, alsof zijzelf nog gevangen waren, door voor hen te bidden, hen te besturen, hen de helpende hand te bieden en hun te troosten met de vertroosting waarmee de Heere hen vertroost heeft. De wijze van dit voorstel van de Apostel is in een gebiedende zin. Dit sluit in dat de mens geen stok of een blok is, maar een oorzaak van zijn daden. Dit sluit in dat de mens van nature afkerig is van die plicht vanwege zijn hoge, trotse natuur. Maar dat God dit echter toch vereist van die onmachtige mens, al is hij er onmachtig en onwillig toe. O, zolang god GóD is en het schepsel een schepsel, is de mens alle gehoorzaamheid aan de soevereine God verschuldigd.

Zien we nu iets van de uitgestrektheid van deze deugd, namelijk: "Dankt God in alles."

A. We verstaan hierdoor het volgende in het tijdelijke leven.

1. De verscheiden wegen die God met mensen houdt in voor en tegenspoed. Dit vers wordt samengevoegd met het vorige 16e en 17e vers: "Verblijdt u te allen tijd" en "Bidt zonder ophouden". En dus komt het overeen met wat wij lezen: "Dankende God te allen tijd en over alle dingen".

a. Neem eens de goedertieren wegen van God met mensen in het tijdelijke leven. Dat God een onwaardig schepsel zo zichtbaar verzorgt van al het nodige, van zijn jeugd af. Dat een mens gezondheid en kracht naar het lichaam heeft. Dat hij, hetzij rijker of soberder, brood heeft om te eten en klederen om aan te trekken. Dat God in dat alles een staf legt: voeding in zijn brood en warmte in zijn deksel. Dat God gezinnen zo merklijk staande houdt, gezinnen en kinderen zegent, en dat zonder grote smarten toe te voegen. Dat God iemand rijkdom, staat, eer, aanzien, naam en achting onder het volk geeft. Dat alles zijn weldaden van God, en wegen naar de geopenbaarde wil van God, om het hart van de mensen uit wederliefde achter de Heere te trekken. Maar door de zondeval en de verdorvenheid van de mensen, zijn dit de gewone wegen niet om tot de gemeenschap van God gebracht te worden, want de mens hoereert met dit alles van God af.

b. Voeg hierbij de wonderbare uitredingen van een land of volk en verlossingen uit de hand dergenen die sterker waren dan zij. En ook dat God een land bij zijn vrijheid bewaart, zodat men met rust daarin woont, en daarin zijn woonplaats en bezit heeft. Hierin ligt de grond van alle andere en geestelijke zegeningen. En hierdoor wordt een mens geroepen om God waarachtig te danken, met alles weg te doen wat Hem niet behaagt.

c. Zie ook eens de wegen van God met ieder mens in het bijzonder. Zijn de verlossingen en uitredingen over ieder van ons niet vele? Hoe stelde God Jozef weer in de gewenste vrijheid, na hem in banden en gevangenis gevoerd te hebben. Hoe beschikte God de profeet Elia op een wonderlijke wijze spijs en drank door de engel des Heeren, na hem bezocht te hebben met honger en dorst. Hoe gaf God Hiskia weer gezondheid, nadat Hij hem bezocht had met zware ziekte. Hoe deed de Heere Paulus weer triomferen, nadat Hij hem bezocht had met vuistslagen des satans. Vrienden, zijn deze dingen u nooit gebeurd? O, ik zeg: Leert zulk een mens in zulke wegen God niet danken, dan leert hij het nooit! Ook al zijn de uitredingen niet als met een Elia, door een zichtbare engel uit de hemel, wat zijn Gods voorzienigheden toch dikwijls blijkbaar! Ja, dan blijft het een eeuwige waarheid, dat de dienst der engelen nog is ten goede van de gelovigen. Waren er maar ogen om te zien, en zou God meer eer, kracht, en dankzegging worden toegebracht. Ja wat betamen dankzeggingen aan God, in zijn waken en slapen, in zijn doen en laten, in zijn zwijgen en spreken, in zijn eten en drinken, en wat dies meer zij.

2. Onder de voorspoedige behoren ook de goedertieren wegen van God met mensen in het geestelijke leven.

a. Dat God een doemschuldig mens de genadetijd nog verlengt, en hem een rijkdom van genademiddelen geeft. Dat Hij Zijn Woord nog geeft, en de verkondiging daarvan door het zenden van Zijn knechten, vroeg op zijnde en zendende. God heeft er sommigen gesteld in de gemeente, ten eerste apostelen, ten tweede profeten, ten derde leraars, daarna krachten, daarna gaven der gezondmakingen, behulpzels, regeringen en menigerlei talen. Wordt dat niet erkend, dan is het met zulk een mens of volk ver gekomen.

b. Dat God, ondanks alle boze wegen van de mens Zijn lankmoedigheid nog zozichtbaar uitstrekt over mens en volk. Maar als een mens daarmee van God afgaat, en niet bekeerd wil zijn, zou men niet zeggen dat er een afgesneden zaak op volgen zal? Er staat dat de Heere het vele jaren vertoogde, in hen te betuigen door Zijn Geest en door de dienst van Zijn profeten. O, zo lankmoedig is God. Komt een mens daardoor niet tot erkentenis maar veracht hij dat, dan vergadert hij zich toorn als een schat, in de dag des toorns.

c. Tenslotte met aller bijzonderste voorspoeden in het geestelijke. Dat God de verlenging van tijd en genademiddelen door de bijzondere werking van Christus' verdiende Geest, tot zaligheid doet gedijen. O, dat iemand dat grote en heerlijke geluk heeft! Dat dit alles hem dienen kan tot een reuk des levens. En dat in het voorbijgaan van anderen die verhard, ongevoelig en onbekeerd blijven. Zo blind, dat zij zichzelf niet zien, noch het gevaar dat boven hun hoofd hangt. Die zo zorgeloos en gerust ter helle dalen. O, dat die eeuwige, vrije genade op zulk een neervalt, dat Jezus een ziel aanziet zoals zij is, en door Zijn Geest tot Hem brengt. Ja, dat de Vader Zijn Zoon aan en in de ziel openbaart, en dat God het stempel des Geestes, Zijn goedkeuring en welgevallen op hun werk zet en betoont. O, vrienden, als de ziel iets van dit werk Gods ziet, kan het dan anders of er welt uit het hart een prijzen en verwonderen en verhogen van God? God te danken wordt zulk een zijn hemel!

B. Neem dit nu tenslotte ook nog in tegenspoed en verdrukking.

1. In het algemeen, als God donkere tijden over een land of volk brengt door oorlogen, overstromingen van de vijanden, pestilentiën waardoor er duizenden plotseling worden afgesneden. Daarom plachten de Godzalige leraars in zulke tijden te zeggen - wat van Van Lodensteyn nog is aangetekend in zijn preken in het jaar 1672 en 1673 hier in Utrecht gedaan - dat het een bewijs was dat God dit volk nog liefhad en sloeg en wat goeds met hen voorhad.

2. We noemen daarvan alleen nog het volgende over een mens in het bijzonder. Die zware wegen en donkere leidingen van God met iemands persoon, huis, gezin of bezittingen. Paulus zegt dat al die dingen geen oorzaak schijnen van vreugde, maar van droefheid, omdat niemand ooit zijn eigen vlees heeft gehaat. Maar een welgesteld christen heeft wel eens tijden dat hij in die wegen van God een ander oog heeft. Dat hij meer op het nut van de roede en op de uitwerking ziet, en hoe die wegen van achteren wel eens geven een vreedzame vrucht der gerechtigheid. Dan zeggen zij wel eens: "Hij kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden". En ze kunnen in die wegen God danken en prijzen. Zie dit bijvoorbeeld ook bij Job. Toen hij van goed en bloed op één dag beroofd was, zei deze man: "De Heere heeft gegeven, en de Heere heeft genomen; de Naam des Heeren zij geloofd". En toen zijn vrouw hem vroeg of hij nog vasthield aan zijn oprechtheid, zeggende dat hij God vloeken en sterven zou, antwoordde hij: "Zouden wij het goede van God ontvangen, en niet het kwade?" En dan tenslotte Paulus Die had een welbehagen in zwakheden, opdat de kracht van Christus in hem woonde. Daarom roemde hij ook in de verdrukking, wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt. Uit dit alles kunnen wij dus zien dat het betamelijk is dat het schepsel in alle wegen God dankt.

Beschouwen wij nu nog welke algemene gronden er zijn om God in alles te danken, zowel in voorspoed als in tegenspoed.

1. De Heere God is en blijft de onafhankelijke, soevereine, aller heerlijkste en altijd dankenswaardige God. Welke wegen Zijn majesteit ook met het maaksel Zijner handen houdt, het zijn toch alle Zijn wegen. Hij is de onveranderlijke God, bij Wie geen schaduw is van omkering. De Heere ontdekt in wegen van tegenspoed immers zoveel van Zijn heerlijke en soevereine deugden aan het schepsel, waarin Hij te prijzen is tot in alle eeuwigheid. Ook omdat God alles werkt naar Zijn verborgen raad, en het is de zaligheid voor het schepsel om dat te aanbidden. O vrienden, mocht beschaamdheid des aangezichts ons bedekken, omdat wij zo vervuld zijn met eigenliefde. Wat is er toch aan een made, aan een worm gelegen, die minder is dan niet?

2. Er is en blijft altijd dankensstof, welke wegen God ook met ons houdt, ja zelfs in de duisterste beproevingen. Onze benauwdheden daaronder komen meestal voort uit ons hoge, trotse en onbuigzame hart.

Waarlijk vrienden, niemand die iets van zichzelf ziet, zal zeggen dat God naar zijn zonden met hem handelt. Ieder heeft hel en verdoemenis verdiend, zodra hij op de wereld komt, en wat hij daarboven heeft is vrije goedheid. Als God de fiolen van Zijn gramschap uitgoot, o, wie zou bestaan? Duistere wegen, roede en kastijdingen voor Gods volk, zijn meestal wegen in Gods gunst, om hen bekwamer voor de hemel te maken. Zij zien doorgaans van achteren, dat er heerlijke doeleinden Gods onder waren. In Mal. 3 staat dat de Heere zit om de kinderen van Levi te reinigen en te louteren, en daarna brengen zij de Heere een rein spijsoffer toe in gerechtigheid.

3. Ook het voorbeeld der heiligen in het Woord, bevestigt ons in die weg. Welke wegen God met hen hield, zij prezen en loofden God. David zegt: "Des avonds, des morgens en des middags zult Gij mijn stem horen". En zegt hij: "te middernacht sta ik op om U te loven over de rechten Uwer gerechtigheid".

4. Dit geestelijk danken is ook afgeschaduwde onder de schaduwdienst, waar men niet alleen offeranden en reukwerk overdag zag. Ook 's nachts hielden de Levieten de wacht, en was de kandelaar ontstoken om in het heiligdom te lichten. En omdat het geestelijke danken een aanvankelijk hemelwerk is waarmee grote blijdschap gepaard gaat, is dit ook afgebeeld door het feest der loofhutten. Wij lezen: "Het zal geschieden, dat al de overgeblevenen van alle heidenen, die tegen Jeruzalem zullen gekomen zijn, die zullen van jaar tot jaar optrekken, om aan te bidden den Koning, den HEERE der heerscharen, en om te vieren het feest der loofhutten. En zo wie van alle geslachten der aarde niet zal optrekken naar Jeruzalem, zo zal er over hen geen regen wezen". Ziet vrienden, zo nauw luistert het danken van God in alles, hetwelk alles volmaakt eindigen zal in de heerlijkheid.

We gaan nu over tot onze tweede hoofdzaak, die we noemden:

II. De krachtige aandrang hoe deze plicht Gode behaaglijk te verrichten, zeggende: want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u.

Zal iemand in Christus vruchten dragen, en zo God danken in alles en te allen tijde, dan veronderstelt dit dat zijn persoon in Christus is. We lezen: "Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel". Anders mag zijn werk, hoe ver het ook gaan kan, niet de naam dragen van danken en van vruchten. Er zijn geen vruchten, dan die voortvloeien uit het verenigende geloof met Christus. Een mens moet dus in Christus zijn overgezet, met Hem verenigd zijn door het geloof, en één geest met Hem geworden zijn.

Zien we nu wat het betekent om God te danken in alles, in Christus Jezus. Het is in vereniging met Christus, schuilend met zijn ondankbaarheid in Zijn eeuwige gerechtigheid, en gelovig af te hangen van Hem door Zijn Geest. Het is ook met zijn onvolmaakte danken, door het geloof in Jezus' volmaakte gehoorzaamheid en volmaakte danken te schuilen. Om zich dus met dat kleed te bedekken. Dit alleen is Gode welbehaaglijk. Het is voor een gelovige ziel, hoe onwaardig ook in zichzelf, mogelijk dit te verkrijgen. Dat blijkt uit de opwekkende aandrang van de apostel: Want dit is de wil van God over u.

Daarin beschouwen wij nog kort, slechts met een enkel woord, het volgende.

1. Het is die eeuwige, vrije liefde wil over hen. Ze zijn ertoe verkoren in Christus, voor de grondlegging der wereld.

2. Het is ook die krachtdadige wil van God over hen, die gebleken is in hun roeping en wedergeboorte. We lezen: "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen". En dus zijn zij geroepen, opdat zij zouden verkondigen de deugden Desgenen, Die hen uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht.

3. Tenslotte, het is ook de welbehaaglijke wil van God over hen. De apostel zegt: "Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehaaglijke offerande, welke is uw redelijke Godsdienst". En: "God nu des vredes, Die den groten Herder der schapen door het bloed des eeuwigen Testaments, uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onzen Heere Jezus Christus, Die volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen, werkende in u hetgeen voor Hem welbehaaglijk is, door Jezus Christus, Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen".

Zie nu uit dit alles de kracht van de verplichting op de gelovigen. Hoe moest hun liefde ontstoken worden uit wederliefde, om die goede en welbehaaglijke wil van God over hen, met tederheid en wederliefde te beantwoorden.

Toepassing

Ziet u nu zelf wel vrienden, dat het de wil en het welbehagen van de goede God is, dat Hij in alles gedankt wordt? Als wij eens nagaan de grote dingen die God aan ons land gedaan heeft. Niet alleen in de oprichting toen we overstroomd waren door het Anti-christendom, maar ook de bijzondere reddingen, die van tijd tot tijd gebleken zijn in de aller donkerste omstandigheden van ons land. Vrienden, is dit Gods hand niet, dat Hij ons bewaard heeft ondanks de Godtergende zonden? Laten we eens tot onszelf keren, en zien wat God aan ieder van ons gedaan heeft. Laten we eens nagaan of wij ooit de Heere wel recht gedankt hebben. Want waarlijk, vrienden, het is niet alles God danken dat die naam draagt. Het is geen danken, als men op bid of dankdagen naar de kerk gaat, als men uit ziekten gered wordt en een dankzegging laat doen, maar dezelfde blijft die men tevoren was. Och, mochten zulke arme, blinde mensen, ja alle onbekeerden zich eens bij die zaken neerleggen. De Heere mocht u eens door Zijn goedheid bestralen met licht, zodat u daarbij zien mag dat u de Heere nog nooit de eer hebt toegebracht van wat Hij aan u gedaan heeft. En met die ontdekking zou uw heil kunnen beginnen.

1. Heeft God ons niet voortgebracht meteen redelijke ziel, die zulke vermogensheeft dat God Zijn eer daarvan zou kunnen krijgen? Verstandiger dan het gedierte der aarde en het gevogelte des hemels. Daarbij heeft Hij zulk een heerlijk lichaam geformeerd. Ja vrienden, zo heerlijk geformeerd, maar zo zondig in de wereld gekomen. Een kleine wereld van Gods wonderen en tegelijk een kort begrip van de hel. Ieder van ons heeft de zaden van alle boosheid in de wereld meegebracht. Men tergt de Almachtige met dat heerlijke lichaam en met die kostelijke ziel. Men staat met hoogverhevenschilden tegen God op, men stelt zijn leden tot wapenen der ongerechtigheid. Zie eens, hoe Jakobus de tong noemt, dat kleine lid, een wereld van ongerechtigheid. Vrienden, is dat God danken?

2. Heeft God ons niet in deze wereld, als in een ander Kanaän, van alles verzorgd? Over die boze mens doet God Zijn zoon opgaan, opdat hij bij dat licht zou werken en zijn brood verdienen. De mens gaat uit en werkt tot de avond toe. En weet ook niet de zon haar ondergang? Dan trekt God als een gordijn over de halve aardbodem, in Zijn goedheid, opdat die mens tot zijn rust zou gaan. Hij beschikt de duisternis en het wordt nacht. Ja, de grond waarover men gaat, brengt voedsel voort voor vee en mensen. Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten, en het kruid tot de dienst der mensen. Hij doet het brood uit de aarde voortkomen, en de wijn, die het hart der mensen verheugt. En ook het brood, dat het hart der mensen versterkt. De Heere geeft ieder tot zijn onderhoud een deel van dat aardrijk, spijs en drank, voedsel en deksel, en bij dat alles gezondheid en krachten. God heeft Zich niet onbetuigd gelaten, goeddoende van de hemel, en dat boven zoveel anderen. Hoe ontelbare malen heeft God onze tafel opgericht, ons warmte en klederen gegeven. Hoemenigmaal is de slaap zoet en verkwikkend. Is de Heere ook niet geweest de God van de gezondheid? Hebben wij God daarvoor wel ooit recht gedankt?

3. Heeft God ons ook niet Zijn Evangelie gegeven, Zijn getrouwe gezanten tot ons gezonden, die uit Jezus' Naam aan ieder van ons de weg naar de hemel hebben verkondigd? Hebben wij God daarvoor wel recht gedankt?

4. Heeft God Zijn lankmoedigheid over ons niet oneindig uitgestrekt, hoewel Hij ondanks die weldaden verlaten is? Was God niet rechtvaardig geweest, als Hij de afwijker van de middelen, of de middelen van de afwijker had afgesneden? En heeft de Heere het al niet vele jaren gedoogd? O vrienden, het is met ons geen drie jaren, zoals met de vijgenboom, maar dertig, veertig, vijftig, zestig of misschien welzeventig jaren. Ja menig onzer, die misschien wel zijn gehele leven onder de dierbare middelen dagelijks heeft neergezeten. O, soms breidt God Zijn handen de ganse dag uit tot een wederstrevig volk. Zou het niet groot zijn, als een landverrader, die de dood had verdiend, uitstel van de straf en nog twintig jaar te leven kreeg? En velen onzer hebben zo'n uitstel al veertig, vijftig, zestig of meer jaren gehad. Hoe menigeen roept er ook, zoals tegen de vijgenboom: "Houwt hem af". Maar God roept: "Verschoont hem!" De duivel wacht alleen maar, om een laatste slag aan uw leven te doen. Maar God zegt: "Verschoont hem!" Wat is dat groot, is daar geen dankstof? Mag de Heere niet zeggen: "Wat is er meer aan Mijn wijngaard te doen, hetwelk Ik aan hem niet gedaan hebt? Waarom heb Ik verwacht dat hij goede druiven zou voortbrengen, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht?" Vrienden, is het geen bekeringsstijd?

5. Overweeg nu zelf eens wat er voor ieder te wachten is op zulk een ondankbaarheid en onvruchtbaarheid. Vrienden, eens nemen al die goede wegen van God een einde. Watzal er dan in de plaats komen? Dan giet God de fiolen van Zijn gramschap uit. O, welke verschrikkingen zullen dan de huichelaars aangrijpen. Wie van u allen kan bij een verterend vuur, ja bij een eeuwige gloed wonen?

Vrienden, besef uw gevaar! Zucht dat God u licht geeft. U hebt geen tijd meer te verliezen. Het evangelielicht staat nu nog op de kandelaar. Een eeuwige duisternis hangt boven uw hoofd. Denk toch veel aan die donkere nacht, die u te wachten hebt. Wilt u er een uit de hel horen roepen? Lees dan Lukas 16. "O", zegt de rijke man, "waarschuw toch mijn broeders op aarde". Maar het antwoord was: "Zij hebben Mozes en de profeten, en al stond er een uit de doden op, zij zouden zich niet laten gezeggen". En daarom, vrienden, ontwaak uit uw doodsslaap en sta op. Christus moet en wil u helpen; Hij zal over u lichten.

B. Mensen, die enige ontwaking hebt, en lust hebt om God nog eens recht te danken.

Hebt u werkelijk lust om dit te leren? Dan is er een kostelijke weg toe. Neem het toch over.

1. Geloof toch dat u in groot gevaar bent, dat uw werk dat u nu hebt, over kan gaan, en dat u een grotere vijand kunt worden dan u tevoren was. O, licht tevoren gehad te hebben, veroorzaakt haat.

2. Roep sterk tot de Heere om licht om uw bedrieglijk hart te zien. Geloof dat een mens nabij het Koninkrijk kan komen, door algemene werkingen des Geestes, maar toch verloren gaan.

3. Rust niet op een woord dat u te binnenkomt, of op enige verschijning buiten het Woord. De duivel is listig! Deze dingen ik zeg het tot uw waarschuwing hebben hun tienduizenden verslagen. God beware u!

4. Tenslotte, weet dat u een stap moet doen, waartegen alles wat in u en aan u, als vuur en vlam is gekant, en waartoe u niet gewillig bent. Dat u eens uit uzelf in Christus werd overgebracht, dan zal het danken uitspruiten. Dat zal de proef op de som zijn, namelijk dat verhogen, danken, prijzen en verheerlijken van de Drieënige God, over zulk een werk in een doodschuldige ziel. Wie buiten dit op algemene dingen rust, is een duister boek. Maar die naar oprechtheid des harten staan, en veel gezicht van hun onoprechte hart omtrent God, Christus en de zonde hebben, zullen er met hun hart Amen op zeggen.

C. Gods volk, dat in Christus is overgezet, over wie het de wil van God in Christus is dat zij de Heere in alles zullen danken, raken deze woorden bijzonder.

a. Kinderen van God, wat moeten velen onder u klagen dat dit werk niet zo uitspruit. Vaak vraagt u in duisternis en bekommerning of de Heere wel ooit Zijn hand op een zaligmakende wijze aan u gelegd heeft. Hoe menig een gaat zeer bekommerd heen, vrezend voor zijn bedrieglijk hart, en of zijn werk niet bedrogen zal uitkomen. Hij weet hoe ver het met iemand komen kan die de zaak toch nog mist. Ja, als er zo iets van het nieuwe leven, van het danken, verhogen en prijzen Gods in de ziel opwelt, dan wordt die ziel zo ondergehouden, dikwijls door kracht van inwonende zonde, of door bestrijding van de boze. Zo wordt zij verhinderd op te varen als met vleugelen der arenden.

b. Maar vrienden, te uwer besturing in deze, om tot het danken te geraken, is nodig:

1. In bedaarheid des harten veel naar licht te staan, om de oorzaak van de duisternis in uzelf te zoeken, dat de Heere het ontdekken en de ziel er bij leiden mocht. O, dit is altijd veilig, een wortel van hoogmoed of aard- en wereldsgezindheid, of partijschap en verdeeldheid kan het zijn. Wees toch gewillig, dat de Heere u er bijbrengt. Raakt u daarmee recht aan het werk, u hebt verandering te wachten. O, God is zo getrouw, de rechterhand des Allerhoogsten zou veranderen. Ja als het uw pogingen er maar waren en uw hart oprecht tegen dat kwaad, al sproot het werk der vernedering nog zo niet uit, het zou u gaan als de verloren zoon. Als hij nog ver was, kwam de vader hem tegemoet en kuste hem.

2. Hebt u nodig een ander oog in uzelf en in al de wegen, die de Heere met u houdt, dit is een omwending, die de Heere u geven moet. Het Evangelie is een licht, en als de Heere dat in uw hart geeft, dan zult u zien, dat die hartelijke bekommerning over uw bedrieglijk hart, en daarover dat iemand in de natuur zover kan komen. Die vrees om buiten Christus op iets te zitten en te rusten, dat is genade, licht en leven. Ja vrienden, zo op de bodem van het hart heeft een nabij-Christen die kommer niet. En met betrekking op al de wegen Gods, duister of licht, voor- of tegenspoed, u zou het als 's Heeren wegen aanzien en u zou van die wegen wel eens beginnen te zingen met David: En zij zullen zingen van den weg des Heeren, want de heerlijkheid des Heeren is groot.

3. Hebt gij nodig daartoe veel te bidden, dat gaat onmiddellijk voor dit vers; bidt zonder ophouden., Daarop volgt, dankt God in alles, en dat drukt zoveel ter besturing uit, als dat het rechte danken in zijn kracht meest plaats heeft in zaken, die men op zijn gebeden verkrijgt, want diezelfde Geest, die tot bidden aanzet en dat werkt, werkt ook het danken. Hieruit is het naast de verhoring der gebeden te besluiten. O, kent de Heere in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken.

4. Eindelijk gelovigen, bezie en beproef het eens aan een andere zijde. Menigeen, als er danken in zijn hart opkomt, durft niet, hij vreest dat hij zich zal bedriegen. Maar ik zeg, beproef het eens, laat het eens varen, de Heere weet dat u bekommerd bent; en Hij zal u wel bewaren voor bedrog. Zie toch eens, wat u waardig bent en wat God aan u gedaan heeft. O, wie weet hoe klein u werd, hoe versmeltend van hart, en hoe Jezus Zich in Zijn liefde aan u nader zou openbaren en u de weg van verzoening en des verbonds klaarder openen. Ja, daaruit zou het danken, loven en verenigen met de goede en welbehaaglijke wil Gods voortvloeien. Het zou u gemakkelijker vallen in welke weg de Heere u zou leiden. Ja u zou veel nuttiger naar buiten worden, en gebrek aan dankbaarheid zou al wederom ellende worden.

C. Eindelijk, kinderen van God, tot uw opwekking en bemoediging dient, dat de gronden van geestelijke dankzegging en blijdschap bij u zijn: "Het licht is voor den rechtvaardige gezaaid en vrolijkheid voor de oprechten van hart". Daarom kunt verwachten dat het danken zal u uitspruiten.

1. Hier al, met opzicht op de geopenbaarde wil over u.

a. Als God over het land brengt, dat Hij bescheiden heeft, hagelbuien van Zijn toorn, overstromingen van vijanden, pestilentie of andere oordelen, o, dan steken de bedrukte vromen hun hoofd omhoog en danken dan God. Waarover toch, vrienden? O, daarover:

(1) Omdat God dan toont God te zijn, omdat atheïsten, ongodisten en vrijzinnigen dan beschaamd worden; omdat de Heere dan Zijn wan in Zijn hand neemt en Zijn dorsvloer doorzuivert, en ook de kinderen van Levi reinigt.

(2) Omdat God dan toont dat Hij het oog op een volk houdt, en soms er wat goeds mee voor heeft. Dan prijzen zij de Heere en roepen maar om de Geest daaronder, om Zijn werk te beginnen. O, dan zullen zulke ellendige en verachtelijke vromen, en nog ellendiger in hun eigene ogen dan in die van de wereld zijn, de toevlucht worden van de goddelozen, die hen nu niet willen aanzien. Dán vluchten zij naar dat volk, omdat zij Israëls toevlucht niet kennen. O, als er benauwdheid in een land komt, dan schreeuwen de goddelozen en danken de welgestelde vromen, naar de beloften. Dan zijn zij wel eens steunsels, zodat de goddelozen zien kunnen, gelijk Jezus zegt: Vader, Ik dank U, dat Gij Mij gehoord hebt, doch Ik wist, dat Gij Mij altijd hoort; maar om der schare wil, die rondom staat, heb Ik dit gezegd, opdat zij zouden geloven, dat Gij Mij gezonden hebt.

b. Of als God u gebruiken wilde tot wat goeds in het land. O, vrienden, wie weet wat de Heere met dit land nog voor heeft ten goede, wie er uit groot en kleinen, uit voorgangers en gemeenten, nog onder de hemel vallen zullen en waartoe u nog bewaart zult worden! Mórdechai zei nadrukkelijk tegen Esther: Wie weet, waartoe gij in dezen tijd tot de kroon gekomen zijt. O, er kon nog wel een oogst aanstaande zijn; als God getrouwe arbeiders uitzendt, en Zijn werk in een stad en een land begint, zoals het is te dezen dage, dan is er wat te wachten.

2. Ja, u hebt te wachten, dat het nog een stap verder gaat, namelijk: het God danken over de uitvoer van Zijn verborgen wil over de wereld en over u. Dat zal uitspruiten, waarvan u nu maar soms een flauwe gestalte hebt, te weten:

a. Als de Heere naar Zijn soevereine vrijheid, de genademiddelen onvruchtbaar zal maken, zodat het Woord meest als een reuk des doods zal zijn; ook als er weinigen bekeerd zullen worden; weinig wijzen, verstandigen, en edelen en machtigen, die anders zo nuttig kunnen zijn tot voortzetting en bescherming van Gods koninkrijk; ja, als er vele overtuigden teruggaan, met Démas de tegenwoordige wereld lief krijgen, met de vrouw van Lot achterom zien. Die dus wederkeren, nadat zij de hand aan de ploeg hadden geslagen. Of als er velen overtuigd werden, maar op valse gronden gaan neerzitten, en rusten op iets buiten Christus of op verbeelding, dat zij Hem hebben. O, vrienden, dan krijgen Gods getrouwe knechten en volk een hart, om de Heere te dienen, om maar een goede reuk van Christus te zijn, ook in dien, die verloren gaan. Dan prijst Gods volk de Heere over het verbergen van de verborgenheden van Zijnkoninkrijk voor de wijzen en verstandigen. Dat prijzen is dan over de uitvoer van de eeuwige Raad. Jezus dankte er zijn Vader voor: Ik dank U Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard.

b. Dan ook als het gedaan zal zijn met het land, als het volk Gods ingezameld zal zijn, als er verwoesting over de aarde zal komen, o, dan zult u, gelovigen, recht beginnen te danken, te prijzen en te eindigen in de volheid, in de eersteheid en in de soevereine oppermacht van God, en in de betoning van des Heeren deugden.

O, dan zult u leren goedkeuren en aanbidden, als de verwoesting zal komen over de goddeloze als een wervelwind, en gij u in de Heere zult verlustigen. Ja, in het navolgen van de oordelen, als zij zullen wederkeren tot de gerechtigheid.

c. Eindelijk en ten laatste, kinderen van God! Als u gaat sterven, o, wie zal zeggen, wat danken en God verheerlijken er dan zal uitspruiten, als u (als het ware) tussen de aarde en de hemel zult zijn in uw overgang! Een danken over de vrije en onderscheidend genade Gods; over de verslinding van uw wil in Gods wil; over de weg van God met u gehouden, in de kracht der zonde en de vijand los te laten. O, wie weet of u anders uw knieën wel gebogen had, en hoe hoog van hart u gebleven was! Dan zult u danken over die duistere wegen soms in het tijdelijke; langs die weg zult u dan zien, dat u geheiligd zijt; over uw ouders, kinderen, vrienden en bekenden. Dan zal er een ander werk uitspruiten dan nu. Nu zoekt ge uit liefde hun bekering, en omdat u het graag zo had, maar dan zal het al danken, prijzen en verhogen van God en vereniging met Zijn goede raad zijn. O, dat danken over uw goed, over uw Borg, over Zijn vernedering, over de kroon, die Hij ontvangen heeft, over het bereiden van uw plaats daar, ja, over de kroon, die u eerlang te wachten hebt! Dat zal dan volmaakt beginnen, om eeuwig en volmaakt, zonder zonde, met eeuwige blijdschap te vieren het geestelijk feest der loofhutten. Om eeuwig te zingen een nieuw lied, volgens Openbaring. Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en de rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid en dankzegging. Ja, Johannes hoorde al het schepsel, dat in den hemel, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, zeggen: Hem, die op den troon zit, en het Lam, zij de dankzegging, en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht, in alle eeuwigheid. En (staat er) de vier dieren zeiden: Amen. En de vierentwintig ouderlingen vielen neder en aanbaden Dengene, Die leeft in alle eeuwigheid. Amen.

13. Voornemen des gelovigen, om onder de Goddelijke bijstand in de heiligmaking vorderingen te maken.

"Ik zal den weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijd zult hebben" (Ps. 119:32).

Zoals men uit iemands schrijfstijl en manier van werken kan opmaken wie de persoon is, zo blijkt ons uit deze Psalm dat David de opsteller ervan is. En wel, door de Geest bestuurd, in een tijd dat zijn hart vervuld was met gelovige begeerten om voor God te leven, en om dus zijn heiligmaking te bevorderen. Deze man Gods is dus door de Geest bestuurd, om deze Psalm aan de kerk van alle tijden na te laten, tot een voorbeeld van de wandel voor een gelovige en tot een toetssteen om zijn heiligmaking daaraan te beproeven. David stelt zich hierin als een voorbeeld van nederigheid en ootmoed des harten voor God. Want, welke hogebevingingen en Goddelijke uitlatingen David soms door de genade van God had, hij is echter niet ver van zijn hartenplaag, als hij in het laatste vers uitroept: "Ik heb gedwaald als een verloren schaap; zoek Uw knecht, want Uw geboden heb ik niet vergeten". Deze Psalm is door oude godgeleerden genoemd het A.B.C. der Godzaligheid omdat hij, hoe lang hij ook is, op niets anders uitkomt dan op een Godzalige wandel. De Psalm is ook verdeeld naar de tweeëntwintig letters van het Hebreeuwse alfabet. Elke letter houdt acht verzen in, mogelijk om beter in het geheugen te kunnen prenten. De oude Godvruchtige Joden hadden ook zeer veel met deze Psalm op, en scherpten ze hun kinderen in, zoals ook ons dit past ter navolging. Deze Psalm is dus een richtsnoer voor de levenswandel van een christen. De Psalm is vervuld met bewijzen van Davids hartelijke vereniging met Gods wil. We zien dat Gods wet al zijn vermaking was. David kan geen woorden genoeg vinden om een en dezelfde zaak uit te drukken. Het is steeds: Uw wet, Uw Woord, Uw weg, Uw wegen, Uw paden, Uw rechten, Uw bevelen, Uw geboden, Uw getuigenissen, Uw inzettingen, Uw redenen, Uw beloften, Uw gerichten, Uw gerechtigheid, Uw waarheid en dergelijke. En dat, de gehele Psalm door. David was ook zeer ver gekomen in het stuk van zelfverloochening, zoals het woordje U en Uw uitdrukt. Hij toont een afkeer van de zondige eigenliefde, een overgave aan, en vereniging met Gods weg en wil. In deze Psalm is een onbegrijpelijk, geestelijk, en wijs beleid en samenstel van bevindingen, en van verschillende soorten gestalten en ongestalten. Zie dit maar eens in de verdeling van de pauzes.

1. In het eerste vers van de eerste pauze stelt de David voor het hoge einde van zijn uitgestrekte begeerte naar volmaaktheid. Dit was het, waarnaar hij greep. "Welgelukzalig", zegt hij, "zijn de oprechten van wandel, die in de wet des Heeren gaan".

2. In het eerste vers van de tweede pauze daalt David af in zijn diepe ellende. Hij spreekt over de vleeselijke begeerlijkheid der jonkheid. Dit doet hem roepen: "Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?" En het antwoord ondervond hij in zijn hart: "Als hij dat houdt naar Uw Woord".

3. In het eerste vers van de derde pauze heeft die man God nodig, anders kan hij zijn pad naar Gods Woord niet zuiver houden. En daarom roept hij om de gunstige benadering van God tot hem. Daarbij zou hij leven, en dan zou hij in des Heeren sterkte Zijn Woord bewaren.

4. Zo ook in het eerste vers van de vierde pauze. Daar raakt hij aan het klagen en roepen langs de nederige weg van belijdenis. Hij zag waaraan het hem scheelde. "Mijn ziel", zo klaagt hij aan de Heere, "kleeft aan het stof". Daarom had hij iets nodig om zijn pad zuiver naar het Woord te houden. Hij smeekt dan: "Maak mij levend naar Uw Woord". Zo is er dus door de pauzes heen een zeer gepaste samenhang van bevindelijke gestalten en ongestalten. Ieder die weet wat het is om met de Heere in het verborgen te werken, zal dit met zijn hart toestemmen. In elke pauze zijn de zeven laatste verzen uitbreidingen van de zaken die in het eerste vers van elke pauze bedoeld worden. Zien we nu de samenhang van onze tekstwoorden in deze vierde pauze. De Godzalige dichter heeft Gods volmaaktheid in het oog (vers 1) en zijn eigenonzuiverheid (vers 9). Hij kent het werk van God in zijn hart (vers 17) waarvan hij in het 24e vers zegt dat Gods getuigenissen zijn vermakingen en raadslieden waren. Hij vindt echter een andere wet in zijn leden, waaruit een nederige klacht en bede ontstaat. Hij klaagt daarover in vers 25: "Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar Uw Woord". David breidt deze nederige bede verder voor de Heere uit, waarbij de verwisseling van zijn gestalten dikwijls te zien is (vers 26 tot 31).

1. In vers 26 en 27 ziet u hem op vorige bevindingen geloof oefenen in zijn bidden. O, het was meer gebeurd dat God hem verhoord had, toen hij zijn wegen vertelde. En daarop dringt hij aan in die twee verzen.

2. In vers 28 en 29 ziet u hem ingeleid in de schuilhoeken van zijn arglistige hart. Dat gezicht veroorzaakte de rechte hoedanigheden om zijn bede daarover uit te storten. Dat was de rechte Evangelieweg: zonden te zien, daarover weg te druipen van treurigheid uit liefde tot God, en zo als een voorwerp voor de vrije ontferming te roepen dat God hem mocht oprichten.

3. In vers 30 en 31 ziet u hem wat opkomen uit zijn diepte. De keuze van zijn hart kwam boven, ja zijn volharden daarin door genade. Hij had de weg der waarheid verkoren. Gods wet was zijn regel. Hij kleefde eraan vast, en zag dat nu bij het licht. En dus was David met zijn gestalten dan eens onder, en dan eens boven, waarop hij gelovig smeekt en met vertrouwen van verhoring: "O Heere, beschaam mij niet." Tenslotte volgt nu op dat nederige en gelovige aanhouden van David een bijzondere evangelische opgewektheid, zodat hij over alles weer eens heenstapt. Hij verbindt zich weer plechtig en opnieuw aan de Heere, als hij zegt in onze tekst: "Ik zal den weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben".

Deze woorden bevatten twee hoofddelen:

I. Het Godzalige voornemen van David: ik zal de weg Uwer geboden lopen.

II. De wijze waarop hij dit doet: als Gij mijn hart verwijdt zult hebben.

I. Het Godzalige voornemen van David: ik zal de weg Uwer geboden lopen.

De profeet spreekt hier van Gods geboden: Uw geboden. Door geboden hebben wij te verstaan alles wat in de wet en de profeten geschreven staat. Niet alleen wat Gods eeuwige wil gebiedt en verbiedt, maar ook vooral betreffende de weg naar de hemel. Te weten, dat na de val uit de werken der wet geen vlees ooit gerechtvaardigd wordt, maar alleen in en door Christus. En daarom dus het gehele Woord van God, vooral wat God van Zijn Zoon daarin getuigt, dat in Hem alleen het leven te zoeken en te vinden is, en dat de Vader alleen een welbehagen heeft in Zijn Zoon. Dus tot de ganse wet en de getuigenis. Waarom noemt de profeet deze geboden: Uw geboden? Omdat al de geboden, verboden en bekendmakingen van de wil van God betreffende de weg der zaligheid voor een gevallen mens, alleen van God zijn. David wilde hierdoor ook uitdrukken dat zijn zin en wil in Gods eeuwige wil verslonden liggen, en dat hij alles in des Heeren hand overdraagt en overlaat. En dus is het de profeet door genade goed wat God gebiedt en hoe Hij alles maakt. In deze gesteldheid ging Abraham, gemoedigd uit zijn land en maagschap naar een land dat hij niet wist. Ja, hij ging, ook gemoedigd heen om zijn enige zoon te offeren. De profeet noemt deze geboden van God dus een weg. David noemt zijn wandel die hij op het oog had: de weg Uwer geboden. Wij verstaan door een weg niet anders dan het gehoorzamen van al Gods geboden doortoenemende heiligmaking. "Zonder heiligmaking zal niemand God zien". Het veronderstelt dus dat een ziel een nieuwe natuur deelachtig geworden is, door de Geest, in de vereniging met Christus.

Dit wordt in Gods Woord meermalen een weg genoemd. Ook wel de goede en rechte weg, de weg des Heeren, de weg der waarheid, de weg des levens, de weg des verstande, de weg der heiligheid en de weg der gerechtigheid. Een weg leidt ergens van af of voert ergens heen. Zo ook de weg van Gods geboden.

1. Hij leidt de mens van zijn verderfelijke natuurstaat, ja van de hel af, en brengt tot de gemeenschap van God, naar de hemel. Jezus noemt hem een nauwe weg die ten leven leidt, in tegenstelling tot wegen des doods en paden der hel. Voor de val in het paradijs moest de mens dit in eigen kracht bewerken, maar na de val alleen door het doen van een Ander. De hemel moest verdiend worden, maar niet door onszelf. Daar staat nog een engel met een vlammeend lemmeet voor de boom des levens, om die te bewaren, teneinde niemand door eigen doen het leven zou verkrijgen. Door de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden voor God. Daarom blijft alleen het doen van een Ander over. Daarvan getuigt de Heere Jezus tot de mens: "Ik ben de weg". Ieder mens heeft nodig om door het geloof met Christus verenigd te worden, zodat zijn schulden op Jezus als Borg worden overgedragen, en dat Jezus' gehoorzaamheid door het geloof op rekening van die ziel komt. En in die gemeenschap ontvangt zulk een die nieuwe natuur, waardoor zij uitgestrekt wordt naar die heilige weg van Gods geboden. Dit wordt dan haar begeerte en wandel, omdat Gods beeld, waarvan de geboden het afdrukkel zijn, aanvankelijk in haar hersteld is.

2. Het wordt ook een weg genoemd omdat, evenals in de natuur, een onkundige hem niet kan vinden. Om een onbekende weg te gaan, is een wegwijzer nodig. Zo moet Jezus hem wijzen en de mens erop leiden. God moet hem erin doen treden, want de natuurlijke mens is nergens afkeriger van, dan van deze weg. De mens is ook dodelijk blind, daarom belooft de Heere: "Ik zal de blinden leiden door den weg, dien zij niet geweten hebben".

3. Het wordt ook een weg genoemd om zijn rechtheid. In tegenstelling tot de weg der goddelozen, die vergaan zal, en van de weg die iemand recht schijnt, maar welks laatste uitloopt in wegen des doods. En dus is deze weg onderscheiden van paden die doen dwalen. Ja, zou het geen rechte weg zijn die de Vader gelegd heeft in het bloed van Zijn Zoon. De eenvoudigste ziel die Jezus aan Zijn hand heeft, kan hem vinden en veilig bewandelen, ja zelfs een dwaas dwaalt er niet op.

4. Het wordt ook een weg genoemd om zijn vermakelijkheid. De weg van Gods geboden is de keuze van de ziel van een kind van God. David en Paulus zeggen dat in Gods wet al hun vermakeningen waren. Hierom hebben Gods kinderen zo graagmetgezellen, die zeggen: "Wij zullen met u gaan, omdat wij zien dat de Heere met u is".

5. Tenslotte wordt het ook een weg genoemd om de wisselvalligheden die erop gevonden worden, van hoogten en laagten, van licht en duister. Een weg moet dus bij dag betreden worden. De zon moet schijnen of enig licht van zich geven, anders valt men of stoot men zich gemakkelijk. Ook het wild gedierte maakt doorgaans gebruik van de nacht, terwijl de wandelaar niet zien kan waar men is of waar men heengaat. Maar die op deze weg zijn, zijn op een allerheiligste weg. Geen gevaren zijn hier te wachten. Alles wat de weg gevaarlijk maakt, daarvan ligt de grond in de wandelaar zelf. Hijzelf brengt al die stenen en struikelblokken mee, alsmede de hoogten en laagten, de hoogmoed en moedeloosheid. Die wandelaar heeft ook neiging tot struikelen en vallen, en terzijde af te wijken. Hij kan niet gaan, veel minder recht gaan, maar wijkt altijd uit het midden van de sporen der gerechtigheid. De wandelaar heeft ook het aas voor het wild gedierte bij zich, en daarom gaat de briesende leeuw zo gedurig rond. Deze veilige en koninklijke weg van Gods geboden was het nu die David op het oog had. Zien wij nu de gelofte die David met opgewektheid aan de Heere doet. Hij zegt: Ik zal die weg lopen. Zien wij eerst wat dit lopen niet is.

1. Men doet dit niet met grote stappen met zijn verstand. Iemand die wat schrander is kan met al deze dingen instemmen, en daar veel algemeen licht bij hebben, maar het arme hart blijft zonder het werk van de Geest van Christus.

2. Ook is het niet, dat men door algemene gaven, die de Heere ook uitstort, een grote naam maakt, zodat anderen zich over zulk een persoon verwonderen moeten, en zich afvragen waar hij het toch vandaan haalt.

3. Ook is het niet, dat men veel kwaad overwint en veel deugden oefent, waardoor iemand een heilige schijnt. Zo iemand is slechts een geschilderde loper, die niet van zijn plaats komt. Het is een dood beeld, waarbij u koud wordt. Maar David en Paulus en andere heiligen hadden de Heere in die weg nodig, want ze waren ontdekt aan hun onmacht. Ze hadden nodig om in die weg gezet, geleid en bewaard te worden. De oprechtheid van het lopen van die grote mannen Gods, bleek ook uit hun innige klachten voor God en mensen. Dat is zulk een dood werk niet. Hoor Paulus eens getuigen: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"

4. Ook is het niet, dat men zo onbedacht voorneemt anders te gaan leven, ja, het christendom te volgen zonder overrekening van de kosten. O, wat is er een menigte die met de Geest schijnt te beginnen, maar het eindigt op een geheel andere wijze. Paulus vraagt: "Gij liept wel, wie heeft u verhinderd de waarheid gehoorzaam te zijn?"

Zien wij nu wat dit lopen wèl veronderstelt.

1. Het veronderstelt het leven der genade. Vrienden, een dode kan niet kruipen, veel minder lopen. Daarom veronderstelt het, door de wet van de Geest des levens in Christus Jezus, vrijgemaakt te zijn van de wet der zonde en des doods, en een nieuw schepsel geworden te zijn.

2. Het veronderstelt ook een rechte gesteldheid van het hart. Een zieke, een gewonde of een benauwde van hart kan niet veel lopen, maar alleen wat voortkruipen. De opperste Medicijnmeester Jezus moet de krachten die vervallen zijn eerst vernieuwen, en de ziel genezen van haar ziekten en wonderen, en dan kan zij lopen.

3. Het veronderstelt ook heerlijkheid en dankbaarheid te zien in die weg waarin men lopen zal. Anders verlaat men zijn andere leven niet. Daarom moe te zijn van het omzwerfende buiten de Heere en buiten deze weg, en een hartelijke zin in deze uitnemende weg verkregen te hebben, waaruit die innige verlangens spruiten om er door de Geest ingezet te worden. David zegt: "Ik ben vrolijker in den weg Uwer getuigenissen dan over allen rijkdom".

4. Het veronderstelt zijn grote zwakheid in de genade in het oog te hebben en in Christus' sterkte te staan. Grote begeerten en een groot gevoel van onmacht horen hier gepast bij elkaar.

Dus staat ons nu te letten op wat dit lopen werkelijk is.

Het is die ernstige, vaardige en doorbrekende toeneming van de ziel in de genade, door gedurig en gelovig gebruik te maken van Christus, waardoor zij vordert in geestelijke kennis, licht, heiligheid en kracht. Hierdoor kan zij met een oog op de Heere Jezus over al haar bergen en hindernissen heen, zodat haar toenemen voor zichzelf en anderen openbaar wordt. Dit wordt wel genoemd: een gaan van deugd tot deugd, en van kracht tot kracht. Het is een vergeten van hetgeen achter is, en een zichuitstrekken naar de volmaaktheid. Dit was Davids gestalte veel. Zijn hart was brandende naar gelijkvormigheid aan Gods beeld en wet, en om zich daarin te verlustigen. Ja, het houden van die was hem grote loon. Het was zijn zaligheid. Zijn ziel was verenigd met die weg, en al zijn lust was om hoe langer hoe meer zijn pogingen tot daden te brengen.

Zien wij nu de redenen waarom deze ijverige voortgang in de heiligmaking een lopen genoemd wordt, en niet een dragen.

1. Omdat iemand die een sterk verlangen heeft om ergens te zijn of een levensgevaar ontgaat, heel ijverig loopt. Hij staat, als hij van achteren ziet, vaak verwonderd waar hij al over en doorgeraakt is. Voor zulk een zijn de geboden niet zwaar, zolang zijn geloof, zijn hoop en moed niet zakken. Het is hem te doen om een gevaar te ontvluchten en een stad der heerlijkheid te bereiken. Hij aanmerkt geen dood op de weg, maar durft alles wagen. Waar hij tevoren was, daar was de dood zeker. En hier op de weg zou hij nog sterven, als de staf der beloften hem niet bracht waar hij wezen moet.

2. Omdat een die een sterke loop doet, gewoonlijk zijn klederen aflegt die hem in de weg zitten. Zo is het ook hier. Niets is nadeliger voor iemand die voortgang zoekt te maken in de weg van heiligmaking, dan die eigen deksels en klederen van eigengerechtigheid. Die worden hem daarom wegwerpelijk.

3. Omdat een die loopt, zijn pakken en lasten aflegt. Zo is het ook hier. Met geld, goed, goud en zilver kan men in die weg zo hard niet lopen. Men bezwijkt er gemakkelijk onder. Geld, goud en zilver zijn zwaar; menigeeen blijft er dood onder. Vandaar dat de rijkste mensen die een beginsel van genade hebben, de verst gevorderde of sterkst lopende christenen niet zijn. Paulus zegt: "Laat ons dan afleggen allen last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons is voorgesteld".

4. Omdat een looper zich vanwege de gevaren die hem kunnen ontmoeten, niet laat ophouden. De avond mocht eens vallen! Een lopende ziet vele dingen voorbij, waar een ander die maar zacht voortgaat, voor blijft staan. Zijn ogen zijn veelal gesloten voor de dingen die hij voorbijloopt. De strikken van de wereld, die anders het hart zouden innemen, zoals rijkdom en eer, loopt hij voorbij, want hij heeft een andere levenswijze. En aanmerkt hij niet de dingen die men ziet, want die zijn tijdelijk, maar de dingen waarnaar hij loopt, die men niet ziet, zijn eeuwig.

5. Tenslotte ook omdat een die loopt zulke voortgang maakt dat ieder het zien kan. Salomo zegt, dat het pad der rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe.

Hun toenemen wordt ook voor anderen openbaar. Iemand kan zo hard lopen, dat degenen die ogen hebben, zien kunnen dat zo iemand nabij de heerlijkheid is. Dit nu was de zaak waarop David gezet was, en dit ligt in het hart van ieder recht gesteld kind van God: "Ik zal de weg Uwer geboden lopen". Maar hij kan dit niet doen van zichzelf. Hij doet het niet in eigen kracht, maar onder een aller betamelijkste voorwaarde die hij er gelovig bijvoegt, zeggende: Ik zal het doen, namelijk als Gij mijn hart zult verwijd hebben.

Dit zien wij in onze tweede hoofdzak:

II. De wijze waarop hij dit doet: als Gij mijn hart verwijd zult hebben.

David spreekt dus over het hart. In het natuurlijke weten wij allen wat het hart is. Het is het voornaamste deel van het menselijke lichaam, waaruit alle natuurlijke levensuitgangen zijn. Een gezond hart maakt de mens gezond, maar als het hart eng of beklemd is, maakt het de mens onbekwaam. Ook in het geestelijke zal het hart de ziel van een gelovige zijn. Dit hart is door de kracht van de inwonende zonden vaak niet goed gesteld. Het is in de grond en wortel boos. Het staat open om de zonde, de wereld, en de God van deze eeuw te dienen, zoals het hart van een natuurlijk mens. Echter, een gelovige heeft daar vanbinnen wat tegen, waardoor hij verschilt van een natuurlijk mens. Het hart wil noch kan die weg heen. En daarom moet de Heere Jezus Zelf, de God der genezing, er Zijn hand aan leggen. Hier is de geestelijke ziekte een bewijs van leven, omdat een onbekeerd mens niet ziek maar dood is door de misdaden en de zonden.

Daarom slaan wij nu gade wat wij door het verwijden van het hart moeten verstaan. Het woord betekent zoveel als ruimte maken, of het hart ontledigen van hetgeen waarmee het bezet is. Het betekent ook wel openen, omdat niets verwijd kan worden als er geen opening komt. Het hart van Lydia werd geopend, er kwam plaats en ruimte voor Christus.

1. In geestelijke uitgebreidheid des harten, door welke zalving van de Heilige, zulk een alle dingen weet. Hieronder behoort ook licht van onderscheid in alle moeilijke gevallen. Ook geestelijke vrijmoedigheid om zich in moeilijke gevallen te gedragen naar de wil des Heeren en de vijanden onder ogen te zien.

2. Dus bestaat dit verwijden van het hart in die geestelijke blijdschap en vreugde in de Heere, die vloeit uit het opgaan van des Heeren licht en heerlijkheid over de ziel. Wij lezen: "Dan zult gij het zien en samenvloeien, en uw hart zal vervaard zijn en verwijd worden".

3. Het bestaat ook in het zich vrijwillig overgeven aan de Heere en Zijn dienst, om voor God te leven, met overgave van zichzelf, en alles schade en drek te achten wat buiten God is. Dit vloeit uit het gezicht dat God alleen alles waardig is, en dat de heerlijkheid van Zijn dienst buitengewoon groot is.

Nu staat ons te letten op de wijze hoe God het hart van Zijn kinderen verwijdt, en op de gestalten die zijn dan ondervinden. We hebben al gezegd dat geestelijke ziekten, engheid en een onjuiste gestalte van het hart, leven in een ziel veronderstelt. Dus moet een gelovige een geestelijk levende zijn.

1. In zulk een ziek en onjuist gesteld kind van God veroorzaakt de Heere Jezus, als opperste Medicijnmeester van de ziel, gevoel van zijn ziekte. Hij brengt hen bij de oorzaak, bij de plaats waar hij eerst van de Heere is afgeraakt, en bij het verlaten van zijn eerste liefde, teerheid en getrouwheid voor God. In zulk een droevige weg kan iemand komen door één schrede te doen of een weg te gaan zonder de Heere, waarop dan wel een zware onttrekking van God volgt. Hierbij leidt de Heere Jezus die ziel, ten einde zij aan Jezus' voeten geraken zou, met het belijden van haar zonden, het rechtvaardigen van God en het verfoeien van zichzelf. Dit is iets van het los worden, waardoor het hart al enigermate verruimd wordt.

2. De Heere Jezus ontdekt zulk een die dingen die zijn hart bezetten en eng maken, zoals liefde tot de wereld, en hoogachting voor rijkdom, staat en eer. O, als een mens bij die dingen geen vreze Gods als wacht over zijn hart behoudt, moet hij terug. Het moet hem een strik worden. Daarbij komen ook de kracht van de inwonende zonden, de onoprechtheid van het hart en de vleselijke begeerlijkheden voor God. Alzo ook hoever het hart nu al van God af leeft. De Heere doet die ziel van al de zondige takken en bedorven stromen afdalen tot de gruwelijke wortel en de vergiftigde bron, namelijk het boze beginsel, de boze natuur. In het natuurlijke zegt men wel, en het past hier ook: De oorzaak van de ziekte ontdekt, is reeds half genezen. Daaruit vloeit dat hartelijk vragen naar de balsem in Gilead en naar de Heelmeester aldaar. Dat doet het hart hartelijk voor de Heere Jezus openzetten. Och, of Hij Zijn hand er maar aan leggen wilde. Hier wil een recht ontdekte ziel aanhouden, en de Medicijnmeester niet met een halve genezing of met een woord of met enige verkwikking verlaten. O nee, dan kleeft hij Hem aan en wordt bezorgd om van Hem af te raken. Hij heeft Hem hoe langer hoe nodiger. Hij heeft bijzondere zin om over de zonden te treuren, want volgens Salomo's woord wordt door de droefheid des aangezichts het hart gebeterd.

3. Onder dat handelen met de Heere, opent de Heere als een deur der hoop in het dal van Achor, ik meen in dat ellendige hart. Hij toont hoe gruwelijk alles van binnen gesteld is, maar dat Hij machtig is dat te veranderen. Hij vertoont Zijn bereidwilligheid en algenoegzaamheid, Zijn bloed dat reinigt van alle zonden. Ja, Hij komt zulk een ziel wel eens met Zijn liefde voor. "O" zegt Hij, "Ik wil uw dood niet. Er is geen zondaar of zonde zo groot, geen kwaal zo verouderd en geworteld in Mijn volk, of Mijn genade is nog groter".

4. Dit beschaamt de ziel, dit breekt haar het hart. O, waar menige bittere wegen het nooit konden doen, doet het hier de liefde. Liefde breekt het harde hart in stukken, en doet het wegsmelten in eigen onwaardigheid en hogere verwondering. Liefde veroorzaakt hier oprechtheid jegens God en tegen de zonden. Liefde doet hier Christus en Zijn dienst boven alles kiezen, en maakt het hart ruim en wijd. Liefde sluit hier het hart, en maakt het eng voor de wereld en de zonde. Dan krijgen Gods kinderen vrees om tegen de Heere te zondigen en iets te doen wat schadelijk is. Ja, liefde is het die hier het hart van zichzelf doet afgaan en zich verloochenen. O, zeggen zij met Johannes de Doper, Jezus moet wassen, en ik moet minder worden.

5. Dus verbinden zij zich opnieuw aan de Heere Jezus. Zij kiezen met hun ganse hart blindelings al Zijn wegen, waarlangs Hij hen tot heerlijkheid lijden en hier in de tijd bewaren zal. Het grote bewaarmiddel om in die verruimde toestand te blijven, is gedurig bevestigd licht te zoeken en te vinden, en gedurig te wandelen in vrees, en daarom dicht bij hun overste Leidsman te blijven.

Beschouwen we nu nog kort enige gestalten waaraan iemand kan weten of hij er wat van heeft.

1. Als hij enig licht krijgt in de weg van verlossing, dit is iets van het oplichten van het juk van het kinnebakken. Dan zegt hij met Job: "Ik zal hopen tot mijn verandering komt". Dan ziet hij iets van het licht in des Heeren licht, waaruit dat ruim overgeven aan de Heere vloeit. Een bewijs van de waarheid van een zaak, of de proef op de som, is kleinheid en ootmoed des harten voor de Heere. Dan is er blijdschap na veel smart. Volgens Psslm 65 is dan de lofzang in stilheid; de Heere verzoent de overtreding, de rivier Gods is vol waters.

2. Als de grootheid van de zonde de ziel niet meer afhoudt van de Heere, maar als die meer drijft naar de fontein. David werd tot de Heere gedreven door de grootheid van zijn zonden. Ook die gunstige gedachten van de Heere als een genadige Vader. Daaruit vloeit die toegang in het gebed en de verruiming en verwijding van het hart. Dit is genade en vrede te vinden in Gods ogen. Dit zijn die wisselklederen. De Kerk zegt: "Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, den mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan".

3. Ook als de ziel zo vervuld wordt om van Gods wegen te kunnen spreken, dan vermelden zij de heerlijkheden van Jezus' Koninkrijk. Dan spreken zij Zijn mogendheden uit. Dan wordt, de tong wel eens als de pen van een vaardige schrijver, zodat zij met Elizabet moeten zeggen: "Vanwaar komt mij dit?"

4. Ook als zij onbepaald achter Jezus komen kan, en Hem zo aannemen met al Zijn wegen, waardoor Hij haar tot haar dood toe leiden wil. Als zij zo gewillig kruis en verdrukking opnemen kan, om Jezus daarmee te volgen. Als zij dus door alle tegenstand heen breekt, er valle ook wat er valle. Zulk een kan volgens Markus gemakkelijk vader en moeder verlaten, en er alles aan geven.

5. Tenslotte als de ziel de Heere zo ruim trouw kan zweren, met een voornemen van het hart om bij de Heere te blijven. Ziet nu, dit is wat van het verwijden van het hart, maar dit heeft wel zijn trappen. De een heeft meer ruimte en troost, en een ander is meer aan duisternis en bestrijding onderworpen, die hem wel eens zeer bang maken over de oprechtheid van zijn werk. Sommigen zijn hier zeer ongelijk in hun gestalten, zoals David. Daar schreeuwt hij die ruime en gemoedige taal tot zichzelf "Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en zijt onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen Zijns aangezichts". Ja, weinigen zijn als Heman, die al hun dagen als doodbrakende zijn, Gods vervaarnissen dragen en twijfelmoedig zijn. Het komt alleen maar aan op waarheid, en niet zozeer op de maat en trap van de zaak. Volgens Psalm 97 is het licht gezaaid voor de rechtvaardige, namelijk het zaad van licht. De grond van ruimte en vreugde ligt in het hart, maar het zaad kan lang in de aarde liggen eer het opgaat. Maar het is gezaaid, en het zal eens uitspruiten.

Aangaande nu de voorwaarde zelf. De profeet zegt: "Ik zal de weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijd zult hebben." Dit is wat anders dan een voornemen in eigen kracht. Zie hier dan de evangelische wijze van handelen door de Geest geleerd. David zegt hiermee:

1. Ziedaar, Heere, in mij woont geen goed, in mij is geen kracht, en toch heb ik grote lust in uw geboden. En dat is immers van u?

2. Ja, daar is Uw welgeordineerd verbond waaronder U mij gebracht hebt. Op kosten van U heb ik mij daar ingelaten, zo ellendig als ik was. En U wist dat ik dit was; U hebt beloofd dat U Uw hand aan mijn hand zou houden, en niet zou toelaten dat ik vanachter U zou afwijken.

3. Daarom hang ik daarop nu gelovig van U af, als de getrouwe Verbondsgod. Al Uw beloften zult U ja en Amen maken, U tot heerlijkheid. Dus verwacht ik de bede die ik van U bid, omdat zij door de Geest in het hart gelegd en naar Uw wil is, namelijk Uw hand aan mijn hart, dan zal ik de weg Uwer geboden lopen. Dus wil God Zich van Zijn volk laten binden met de touwen van Zijn beloften, die Hijzelf hun in de hand geeft. Mochten wij dit ook leren.

Tenslotte, deze handelwijze bevat in zich de kracht van verschillende eeuwige waarheden in het hart. Een ziel die zo met de Heere werkt, erkent hiermee:

1. Dat God onafhankelijk soeverein is, en de oorzaak van alle goeds. Dus verhoogt zij Gods deugden, en drukt zij de kracht van de inwonende zonden in haar hart uit. En ook haar vrees dat zij het in haar loop niet zou uithouden, dat zij openligt voor vallen, voor het verstuiken van de voet des geloofs en voor kortademigheid van het hart.

2. Zij erkent ook haar nieuwe natuur, het genadeleven dat God in haar hart gelegd had. Zij was een verlorene des Heeren, en daarop moest de dankbaarheid volgen, het willen lopen in de weg van Gods geboden, anders zou dit werk niet oprecht zijn. Zie hieruit ook de schriftmatigheid van onze Catechismus: Is iemand verlost, het gevolg is overgeven van zichzelf en alles buiten zich aan God, en voor God willen leven: Ik zal die weg lopen.

3. Zij erkent ook elk ogenblik het gevaar, en dat zijn dus steeds nodig heeft dat er een hand aan haar gehouden wordt. Het is alsof zij zei: "Ik zal lopen, ja ik zal zolang lopen in Uw weg als U Zich in genade aan mijn hart uitlaat".

4. Ten laatste erkent een ziel met deze handelwijze ook de vastheid van haar genadestaat. Zij zegt hiermee: "O, hangt het lopen af van U Die het hart verwijden moet, en hebt U Zich voor eeuwig aan mij verbonden omdat te doen, toen ik mij op Uw kosten voor eeuwig aan Uw dienst overgaf? Wel, dan kan het niet missen. O, dan is mijn staat, mijn weg en mijn lopen gevestigd in de onveranderlijke getrouwheid en in de kracht van Uw Naam Jehovah".

5. Nee, het is hier geen hachelijk zeggen van David: "Als U dat aan mij doet, zal ik dat doen, maar als U het niet doet, dan ik ook niet". O nee! Maar het geeft te kennen de zekerheid van de profeet op het eeuwige zoutverbond, dat bergen wijken en heuvelen wankelen mogen, maar dat Gods goedertierenheid van hem niet wijken zal, noch het verbond Zijns vredes wankelen, omdat Hij, de onveranderlijke Ontfermer, het gesproken heeft.

Toepassing

Ziedaar, vrienden, het leven van eens christens ziel op grond van zijn hart u voorgesteld.

A. Weet u daar van, onbekeerde mens? Is dit uw handelwijze en uw oogmerk als u aan het Avondmaal gaat? Ik vraag: "Weet u daarvan en ligt dat in uw hart met David?"

1. O, ongelukkig mens! U weet wel van onkunde, zorgeloosheid en slapen in het midden van een uiterst zielsgevaar. God zal met vlammend vuur wraak doen over degenen die Hem niet kennen, en het Evangelie ongehoorzaam zijn. U zult tot straf lijden het eeuwige verderf van het aangezicht des Heeren. De Heere dreigt het wee, over de gerusten te Sion en de zekeren op de berg van Samaria.

2. Ja, u weet wel een verwijd hart te hebben, maar in de zónde en in de wereld, in het lopen in het kwade en u te verheugen in de verkeerdheid van anderen, van vrolijk te zijn in de zonden. Maar de goddelozen hebben geen vrede.

3. Godsdienstige mensen, u staat hoog op uw doen en op uw plichten, en daarop verwacht u de hemel. Zult u dan nooit eens zien dat u een almachtige Hand mist, die u moet aanzetten tegen de vijandschap van uw hart, die u levend moet maken en met Christus verenigen? O mens, uw weg schijnt u recht toe, maar de uitkomst zal zijn wegen des doods.

4. Mens buiten Jezus, hoeveel u door algemeen licht mag hebben, u zult weten dat uw hart niet verwijd maar eng is aangaande het genadewerk in het hart. Aangaande het werk van de wedergeboorte en de vereniging met Jezus, en aangaande Gods volk. U weet immers wel waar u leeft, en bij wie uw hart en mond het meest vervuld zijn: óf bij de wereld, óf bij de mondchristenen, óf bij Gods teerste en beste volk. Zulken zuchten nooit om een verwijd hart. O mens, wat hebt u te wachten als u niet op uw weg gestuit wordt?

U zult wel aan het einde van uw weg komen, maar wat zal het einde van uw weg zijn? Eeuwige schrik, berouw en wanhoop! Wat zult u inbrengen, als de Heere Jezus als uw Rechter op de wolken tot u zeggen zal: "Ik heb u op Mijn weg zoeken te vergaderen, maar gij hebt niet gewild; ga nu weg, gij werkers der ongerechtigheid, Ik heb u nooit voor de mijnen gekend". O mens, bedenk deze dingen tot uw zaligheid, en roep tot de Heere. God mocht u licht en Zijn Geest geven.

B. Begerige of zoekende zielen die nog buiten Jezus in wettische werken omzwerft: u loopt nog in uw doen en uw plichten, in het afbreken van zondige daden en takken. Sommigen zien wel dat zij niet vorderen, want het kwaad groeit weer aan, zoals een boom weer uitspruit die de wortel behoudt. En hoe meer takken afgehouden, hoe sterker dikwijls. Maar het hart blijft hoog in het eigen en wetwerk. Zie hieruit hoe zwaar het zijn moet voor een ziel die onder de banden van het verbroken werkverbond ligt, dat zij de Evangelieweg vindt. Dit is eenvoudig de Evangelieweg.

1. Niet zichzelf eerst wat beter maken en oppronken met eigen voden. Niet eerst een rechte walging van zichzelf willen hebben, eer men zich naar Jezus wendt.

2. Maar zo arm als men is, naar Jezus gaan. Zijn hart, zo blind en zondig, zo verkeerd en verhard, aan Jezus' voeten te brengen; daar moet het hart veranderd worden. Wij lezen dat de Heere belooft: "Ik zal rein water op u sprengen en gij zult rein worden". En: "Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en aan uw handelingen, die niet goed waren; ja, dan zult gij een walging van uzelf hebben.". Liefde in het hart veroorzaakt eerst de rechte gesteldheid over de zonde, en die verandert het alles vanbinnen.

3. Nu moet ik nog iets zeggen tot waarschuwing voor u, die het wel eens erg benauwd hebt. Zeg nooit in uw moedeloosheid: "Och, dat ik maar een onredelijk dier was, dan was lichaam dood, alles dood". O neen, het is enig licht als God iemand de scheiding doet zien, die er van nature tussen de Heere en zijn ziel is. U weet niet wat een oneindig voorrecht het is dat u een redelijk mens bent, en bijzonder nu u onder het Evangelielicht geboren bent. Wel vrienden, van uw geboorte af heeft de Heere Zijn Evangelielicht over u doen opgaan en u tot bekering geroepen. En u weet niet wat de Heere al meer aan u ten koste gelegd heeft. Al bent u nog zo ellendig en verloren, als u het maar ziet en gelooft, wil God u zo graag helpen. Bij Jezus is redding voor u te verkrijgen; u behoeft niet verloren te gaan.

4. Roep daarom veel dat de Geest van Christus u dit evangeliewerk leerde, en dat Jezus' Vader u trekken mag. Ieder moet toch een kop doen door de wet, tot hij zo zijn hoofd stoot dat hij gewond naar Christus moet, Die het einde van de wet is tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft. Denk toch veel aan Israël, hoe zij het aan die wettische berg Sināi verdierven, zodat zij veertig jaar moesten omzwerfen. Ja, denk ook dat men met Israël uit Egypte, uit die grote wereld kan uitgaan, maar onderweg sterven kan voordat men in Kanaän komt. O, dit moest veel doen roepen.

C. Kinderen van God!

a. Leert uit deze woorden, wat wel de voorname oorzaak is, dat er niet meer Godvruchtige voornemens in het hart opkomen, en dat als de ziel al eens een loop schijnt te doen, zij zo spoedig gestremd wordt. Dit is voornamelijk een eng hart te hebben omtrent den Heere, en daarvan is wederom oorzaak, behalve de duisterheid en bestrijding, de wettischheid en bijzonder de kracht van het ongelooft, dat zeer eng maakt. Zo is een voorname oorzaak:

1. Zondige eigen- en zelfliefde; dat men zoveel zwaarte en pakken van andere dingen overneemt; dit behoort tot het aanmerken van de dingen, die men ziet, en ieder weet, dat men met zware pakken niet kan lopen, dat men die kwijt dient te zijn om niet verhinderd te worden.

2. Veel is ook de oorzaak de vleselijkheid des harten, inwendige hoogschatting van de wereld en haar genoegens, van staat, eer, achting, rijkdom enz. Deze dingen hinderen zeer en trekken af. Er wordt opgemerkt, dat men wel eens gouden appels voor de lopers in de loopbanen wierpen, ten einde zij daarin zin mochten krijgen en ophouden, terwijl anderen, die in hun loop bleven, de kroon bekomen zouden. Het al te ruim in het tijdelijke te willen hebben, verdonkert de ziel. Waar tijdelijke dingen heerlijk worden van binnen, daar moet God wijken, want in Gods ogen zijn zij zo heerlijk niet.

b. U weet, kinderen van God, wat de weg is tot verwijding van het hart, namelijk, zoals de ziel maar is, aan Jezus' voeten te komen, ten einde Hij Zijn hand daaraan legge en het hart verwijde. Dit wist David ook, daarom zegt hij: als Gij mijn hart zult verwijde hebben. En wat kunt u geen pleitredenen gebruiken, daar de Heere Zelf lust heeft, dat uw hart wijd voor Hem is.

Ja, daar de Heere zulke grote en algemene beloften aan Zijn volk gedaan heeft, dat het die in het huis des Heeren geplant zijn, gegeven zou worden te groeien. In Spreuken, dat het pad der rechtvaardigen zijn zou een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot den vollen dag toe. En Paulus vermaant: "Dewijl wij dan zulk een wolk van getuigen rondom ons hebben, laat ons dan afleggen allen last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons is voorgesteld; ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus". Ja, wilt u grote beloften lezen, die God doet aan zielen die Hem vrezen, en die grote lust hebben in Zijn geboden, leest maar de gehele 112de Psalm.

c. Daarom volk des Heeren, tot uw opwekkende aandrang om voor God te leven, en om in de weg Zijner geboden te lopen, om in de weg van zelfverloochening vordering te maken, ja, om met het hart te kunnen zeggen: zend maar, Heere, wat Gij wilt, ons hart heeft altijd stilte, onze ziel eeuwige vrede. O, laat dit u dringen:

1. Overweeg maar eens uw grondstaat wat God aan u gedaan heeft. Als de Heere eens iemand inleidt in zijn vroegere ellendestaat, en dan in zijn tegenwoordige heerlijke zielsstaat, o wat veroorzaakt dat van binnen? Ik spreek alleen van den grondstaat vroeger en nu, en ik spreek niet hoe de ziel het op haar weg al gemaakt heeft. Daar de ellendestaat te zien op zichzelf bij de heiligheid en rechtvaardigheid Gods genoegzaam is, om den mens te verteren als een stoppel door het vuur, en daar de overgang in Christus tot de gemeenschap Gods op zichzelf zulke verwondering meebrengt, die ook geen sterveling zonder ondersteuning zou kunnen dragen. Ja, als u nu het ene eens tegen het andere overstelt, en u kreeg daar wat licht bij, o, wat hoge en eeuwige verbazing, verwondering en verliezen van uzelf in God en in Zijn hoge deugden! Wat verlangen naar heiligheid, ja, naar volmaaktheid zou zulks van binnen veroorzaken!

Voeg daar eens bij, dat de grond van al dat heil voor u al gelegd is in de onbevattelijke eeuwigheid.

a. De Vader heeft op u gezien in de volstreckte eeuwigheid, en u voor de Zijnen gekend, niettegenstaande Hij wist, wie u zou zijn, en hoe slecht u het maken zou.

b. De Zoon heeft op u gezien van eeuwigheid, als Hij hem opnam om voor zulk een goddeloze een Middelaar te worden. O, Jezus zag u, toen Hij mens werd, en in Zijn ganse leven en gedrag en in al Zijn lopen in de weg van zijns Vaders geboden! Ja nog nader: Hij zag u en de benauwdheid uws harten voor God, voornamelijk in Zijn zielslijden, als Hij op Zijn aangezicht lag en als Hij droevig en zeer benauwd en beangstigd was; toen voelde en droeg Jezus de schuld van uw zonden. Ook zag Jezus u vanaf het kruis! Elk van u stond voor Zijn ogen als een enig man. En bijzonder als Hij de geest gaf en uitriep: het is volbracht! Dat was in Zijn hart voor ú.

e. De Heilige Geest heeft van eeuwigheid op u gezien, en dat om zulk een goddeloos monster tot zaligheid te bewerken, om u op Zijn tijd, te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel, en u tot Jezus en onder de verbondsband te brengen. O, het is alles liefde zonder einde of paal; het is alles, ja, in alles, hier een eeuwigheid. Al die eeuwige wegen heeft de Heere in het Avondmaal nu weer opnieuw aan uw ziel verzegeld.

2. Daarom volk van God! O, wat moesten deze dingen uwe ziel niet dringen, om uw loop in de weg van Gods geboden te hervatten, als oordelende, dat gij niet meer uzelfen dient te leven, maar Dien, Die voor u gestorven en opgewekt is.

Nu, daarom:

a. Wees niet al te zeer gebogen en verslagen over uw ellendig hart. Het is ook des Heeren weg met Zijn volk, hen nederig te houden door hun de plagen van hun hart te doen gevoelen. Zeg liever: Ik wil des Heeren gramschap dragen.

b. Zoek uw hart en oog te houden op de onveranderlijkheid van God. Hij, Die u eerst aanraakte en onder de beloften bracht, zal het voor u voleindigen.

c. Waakt tegen die dingen die meest oorzaken zijn, dat ge uw verwijde gestalten kwijtraakt.

d. Houdt u ook aan die middelen die de Heere geloofd heeft te zegenen. Gaat veel met zulke christenen om die nog de meeste kracht hebben om in de nederige Evangelieweg te wandelen.

e. Houdt u dicht bij de Heere Jezus, als uw overste Leidsman en Opziener over uw ziel.

O vrienden, hoe vuil u nu nog bent, Hij zal u eens stellen voor Zijn Vader zonder de minste vlek of rimpel, om eeuwig te wandelen in lange, witte klederen in de vlekkeloze hemel. Hallelujah. Amen.

14. De grote heilbelofte Gods aan Zijn ellendig volk, van hen te zullen genezen.

"Zie, Ik zal haar de gezondheid en de genezing doen razen, en zal henlieden genezen" (Jer. 33:6a).

De man Gods Jeremia, niet zelf gelopen maar uitgestoten in des Heeren wijngaard, heeft geprofeteerd onder geheel Israël. We lezen: "Hooft des Heeren Woord, gij huis van Jakob, en alle geslachten van het huis van Israël". Na de verovering van Samaría, en dus na de wegvoering van de tien stammen naar Assyrië, hadden de overgeblevenen zich gevoegd onder Juda, en waren ze naar Jeruzalem gevlucht, volgens en daarna met Juda gevankelijk weggevoerd naar Babel. Men kan narekenen dat hij ongeveer tweeënveertig jaar een zeer getrouwe getuige van God is geweest. Hij begon te profeteren onder de Koning Josía toen achttien volle jaren het wetboek niet was te vinden, in die droevige gesteldheid van de kerk. En dus heeft hij geprofeteerd ten dele onder Josía negentien jaar. Daarna onder Jóahas drie maanden, en vervolgens onder Jójakim elf jaren. Daarna onder Jójachim drie maanden, en toen nog ten dele onder Zedekía elf jaren, allen koningen van Juda tot de tijd van hun wegvoering naar Babel. Uit ongewijde schrijvers blijkt dat hij nog vier jaar geprofeteerd heeft in Egypte en dat hij in de verwoesting door steniging is omgekomen. Tertullianus meent dat Jeremía één is geweest van degenen die gestenigd zijn geworden.

De zaken waarmee deze man Gods zwanger ging, behelsden:

1. De oordelen Gods die Juda en Israëls overgeblevenen en hun nageslachten wegens hun zonden te wachten hadden. En wel in het bijzonder hun wegvoering naar Babel door Nebukadnézar, en hun ellenden die hen in het land der Chaldeeën zeventig jaren drukken zouden.

2. Ook ging hij zwanger met goede gronden voor hun redding uit Babel en voor de verlossing van hun nageslachten tot aan het einde van de wereld, uit allerlei gevangnissen door de vorst Messias, DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID.

3. Maar het ging die man Gods als zovelen van Gods getrouwe knechten. Omdat hij tot Juda en Jeruzalem de waarheid sprak, hun zonden ontdekte en kwaad profeteerde, namelijk de verwoesting van Jeruzalem en de wegvoering door de Chaldeeën naar Babel, werd die getrouwe knecht Gods door de koning Zedekia in de gevangenis geworpen. Maar dit verhinderde die man Gods niet om zijn last uit te voeren. De Heere verliet hem ook in die omstandigheden niet, maar gaf hem daar indrukken van zaken. Hij gaf hem ook daarover te spreken, in dit gevangenhuis ten tweede maal een Godswoord tot hem kwam. Banden, verdrukkingen en gevangnissen waren hier als olie in het vuur. Dus als we kort iets van de samenhang van deze woorden zeggen, dan scheidt dit hoofdstuk zich vanzelf in twee hoofddelen.

1. Wij zien hier eerst enige omstandigheden, die dienen tot voorbereiding van de profeet: een gevangenis en een aller benauwdste tijd was hier de gepaste plaats en tijd dat de Heere de profeet verscheen en hem licht gaf in de algemene toestand. Zo is God veelal gewoon Zijn volk en knechten te bewaren om in zulke tijden op te komen en nuttig te zijn. De Heere biedt Zich de profeet aan. Hij moest het naar God wenden en God zou hem grote en vaste dingen bekendmaken die hij niet wist. Namelijk, heerlijke reddingen en verlossingen uit zware ellenden die over het volk stonden te komen, en dat naar de eeuwige en vaste raad van God, zoals we zien in de eerste drie verzen.

2. In de tweede plaats zien we de voorzegging van de profeet zelf, van vers 4 tot het einde van dit hoofdstuk. De profeet voorzegt welke zware verwoesting en ellenden de God van Israël over de huizen der stad en over de huizen der koningen van Juda in Zijn toorn en grimmigheid brengen zou. En wel vanwege hun boosheid, waardoor de Heere Zijn aangezicht van die stad verborgen had (vers 4 en 5). Daarop voorzegt de profeet in die benauwdheid hun herstelling en verlossing. Hij wordt daarlangs verder ingeleid in de hoge wegen van God in hun redding en verlossing door vorst Messias, een eeuwige Koning (vanaf vers 6 tot het einde van dit hoofdstuk). Van vers 6 tot 13 handelt hij over de verlossing en herstelling van Israël. En daarna, van vers 14 tot het einde van dit hoofdstuk, over de Verlosser en Hersteller Israëls, de Messias, die spruite der gerechtigheid, ja de Heere hun gerechtigheid, die het heil zou aanbrengen van hun verlossing en redding voor hun nageslachten tot aan het einde van de wereld. En zo is de voorzegging van Israëls verlossing en herstelling op een figuurlijke wijze beloofd in het eerste gedeelte van vers 6, onze tegenwoordige stof: "Zie, Ik zal haar de gezondheid en de genezing doen rijzen, en zal henlieden genezen." Och, of het ons tot genezing mocht dienen. Hierover wensen wij deze avond wat te spreken volgens twee hoofddelen:

- I. de voorwerpen van deze belofte, en
- II. de belofte zelf.

I. De voorwerpen van deze belofte.

Ons is duidelijk uit de samenhang dat men door die woorden haar en henlieden verstaan moet Juda en Israël. Dat blijkt ook uit het volgende 7e vers. Het is ook duidelijk dat Jeremia eigenlijk gesproken heeft tot Juda en Benjamin, alsook tot de overgeblevenen van de tien stammen die, na de overwinning van Samaria en de wegvoering van de tien stammen door Salmanasser naar Assyrië, overgebleven waren, en die daarna met Juda door Nebukadnézar naar Babel gevankelijk zijn weggevoerd. Dit waren zijn toehoorders.

Nu iets aangaande de in en uitwendige gesteldheid. Op een verbloemde wijze komt het ganse volk van Israël, en elke Israëliet in het bijzonder, hier voor als een ziek lichaam, waaraan de heelmeeester van Israël te pas komt om er Zijn hand aan te leggen en aan te houden. We zullen er alleen dit van zeggen.

1. We merken op dat de oorsprong de zonden zijn, zowel erf als dadelijke zonden. Zij worden op veel plaatsen, bijvoorbeeld in Psalm 38 en de gehele profetie van Jeremia door, stinkende en vervuilde etterbuilen, melaatsheden, wonden, striemen, krankheden, dodelijke plagen en breuken genoemd.

2. We zien ook dat de gevolgen allerlei soorten van plagen zijn, die om der zonden wil over een mens of volk komen. Bijvoorbeeld allerlei benauwdheden naar ziel en lichaam in zichzelf of in de zijnen, het glinsterende zwaard in een land, hongersnoden en pestilentiën, allerlei versmaadheden, vrezes en verschrikkingen. En onder dit alles het zwaarste oordeel, de uitstorting van een geest des diepen slaaps, waarom die op veel plaatsen ziekten, boze en gewisse krankheden, dodelijke breuken, smartelijke plagen, ja gezwollen genoemd worden waarvoor heelpleisters ontbreken.

We zeggen dus met een enkel woord, dat alle soorten van zonden onder Israël in zwang waren.

1. Daarom veroorzaakte de heilige en rechtvaardige hand van God allerlei soorten van verschrikkelijke oordelen over hen, zodat het hun telkens zeer bang werd en zij schreeuwden uit hun angsten. Daarbij waren de tien stammen reeds door Salmanasser weggevoerd naar Assyrië. Ja, de profeet zag duidelijk, en bedreigde in 's Heeren Naam dat Juda en Benjamin en de overgeblevenen van Israël onder hen door Nebukadnézar gevankelijk naar Babel zouden worden weggevoerd, en dat hun ellende zeer groot zou worden, zoals ook uit zijn Klaagliederen blijkt. Maar onder al die getrouwe bedreigingen en vermaningen waren en bleven zij verstokt, verhard en ongevoelig.

2. Wat dunkt ons dan, dat van zulk een gesteldheid te wachten is? Kan zulk een dodelijk ziek lichaam opkomen? Is daar een geneesmiddel voor? Wat zouden wij toch denken, als God zegt: "Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid en sloeg hen; Ik verborg Mij en was verbolgen; evenwel gingen zij afkerig heen in den weg huns harten". Wij zouden denken, het is met dat volk gedaan. De maat is vol, de lankmoedigheid heeft een einde. Maar o, Israëls Heelmeeester is een ontfermend God. Er is een onbevattelijke eeuwigheid in Zijn deugden. In plaats van de laatste dodelijke slag, zegt God: "Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen, en Ik zal hen geleiden en hun vertroosting wedergeven, namelijk aan hun treurigen". Dit nu is de belofte Gods hier ook, waarmee wij overgaan naar onze tweede hoofdzak:

II. De belofte zelf.

Aangaande de belofte zelf, slaan wij eerst het oog op de Belover, daarna op de belofte.

A. De profeet getuigt in het vorige, 4e vers, dat tot dit tekstvers moet worden overgebracht, wie de Belover is. We lezen daar: "Want zo zegt de HEERE, de God Israëls". Het blijkt dus dat de Belover de Heere is, de God Israëls.

1. De HEERE, de Jehovah, de Onveranderlijke en Zelfwezige: "IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL". En Die daarom onveranderlijk is, en aan al Zijn woorden van beloften en bedreigingen het wezen geeft.

2. De God Israëls, de Elohim, de Drie-enige God des eeds en des Verbonds, Die trouwe houdt in eeuwigheid. Dit was de Heere voor gans Israël, uit kracht van een volksverbond aan Sinai's berg gesloten.

3. Hierin is een bijzondere vastigheid voor een volk, aangaande de beloofde zaken, omdat de Belover is de Jehovah, de God Israëls. Want de Heere verbreekt Zijn verbond niet. Dit getuigt nu de profeet onder het volk, zeggende: "Want zo zegt de HEERE, de God Israëls". Dit getuigenis van de profeet is gegrond op zijn vorige bevinding. God had tot hem gesproken, vers 3, en hem aanleiding gegeven dat hij de gedachten van God over Israël weten kon. De HEERE had gezegd: "Roep tot mij, Jeremia, en Ik zal u antwoorden, en u bekendmaken grote en vaste dingen die gij niet weet".

En zo volgt hier direct op in vers 4: "Want zo zegt de HEERE, de God Israëls", waaraan ook de volgende verzen verbonden zijn. Het is hier als in Jesaja: "Eer zij roepen, zal Ik antwoorden". De Heere God komt Jeremia in zijn roepen voor, ziende de goedwilligheid van zijn hart, en openbaart hem die grote en vaste dingen naar die eeuwige en vaste raad, waartoe ook deze vaste belofte in onze tekstwoorden behoort. Ja, het was niet Jeremia als we lezen in Daniël: "In het begin uwer smeking, (zegt God door de engel) is het Woord uitgegaan, en Ik ben gekomen om dat te kennen te geven, want gij zijt een zeer gewenste man". Daarom kon de profeet zo betuigen, want God had tot hem gesproken.

B. Aangaande nu de belofte, die was: "Zie, Ik zal haar de gezondheid en de genezing doen rijzen en zal henlieden genezen". De God der gezondheid, die God Die gezegd had: "Ik ben Israëls Heelmeester", die God spreekt hier. Zie, Ik zal dit doen". Het woord zie is een woord tot opmerking, om indachtig te maken dat er zeldzame, zeer gewichtige, ja onwaarschijnlijke zaken van veel aanzien zullen komen. Ook, om in te leiden in de grootheid van de persoon die spreken zal. Bijzonder hier ook tot troost en sterkte, omdat God het Zelf zegt. Ja, zoals hier, tot verzekering en bevestiging dat Gods belofte waarachtig zou zijn, waarop zij staat konden maken. Dus gaan wij nu over tot de belofte zelf en slaan daarin eerst kort iets gade over de kracht van de spreekwijze.

1. Vooraf moeten wij ons herinneren dat in Gods Woord de zonden genoemd worden ziekten, stinkende wonden, etterbuilen enz. En ook dat allerlei geestelijke en lichamelijke ellenden, plagen, banden en gevangenschappen genoemd worden krankheden, smartelijke en dodelijke breuken en gezwellen. Zo zien we dat het rijzen van de gezondheid en van de genezing, uitdrukt de vergeving van die zonde, een genezen van de afkeringen, en ook de verlossing van zulke plagen. We lezen: "Heere! (zegt David), ik heb tot U geroepen, en Gij hebt mij genezen. HEERE, Gij hebt mijn ziel uit het graf opgevoerd; Gij hebt mij bij het leven behouden". En ook lezen we: "Want Ik zal u de gezondheid doen rijzen, en u van uw plagen genezen, spreekt de Heere. Ziet, Ik zal de gevangenis der tenten Jakobs wenden, en Mij over hun woningen ontfermen; en de stad zal herbouwd worden op haar hoop, en het paleis zal liggen naar zijne wijze".

2. Ook moeten wij weten dat de spreekwijzen van "de gezondheid en de genezing doen rijzen", ontleend zijn aan gevaarlijke wonden, die eerst het kwaad door oprijzen moeten uitwerpen, waarop dan de genezing veroorzaakt wordt door het weer oprijzen of aanwassen van het goede vlees. Sommigen menen, dat het woord genezing zoveel kan betekenen als heelpleisters der opklimming, die het kwaad doen opkomen. Of ook medicijnen. En dan is de zin: Ik zal hen de gezondheid doen rijzen door heelpleisters of medicijnen. De Heere zou Zijn geneesmiddelen gebruiken om hen gezond te maken.

3. De spreekwijze "en Ik zal hen genezen" kan een herhaling zijn tot vergroting van de zaak. Dus zouden dan deze woorden bij herhaling uitdrukken de grootheid en onwaarschijnlijkheid aan Israëls zijde, en daarentegen de volkomenheid en zekerheid van de genezing aan de zijde van God. Maar ik weet niet waarom men naar de tweeërlei uitwerkingen van de medicijnen, het zo ook niet tweeledig kan opvatten, namelijk:

a. Dat door het rijzen van de gezondheid en door de genezing, verstaan kan worden het doen opkomen van het kwaad der zonden, onder hun oog en op hun hart, tot vernedering en vatbaarmaking voor de genezing, door de werkingen des Geestes, langs de wet.

b. En dan tenslotte door het genezen zelf kan verstaan worden het werk des Geestes langs het Evangelie, namelijk het vinden van de weg der verzoening in de Messias. En dus de genezing van de gevolgen van de ziekten, namelijk de genezing van hun hart en de verlossing van de plagen.

Zien we nu nog met een enkel woord de zaken die in deze figuurlijke spreekwijze liggen opgesloten: "Zie, Ik zal haar de gezondheid en de genezing doen rijzen en zal henlieden genezen". Daarin ligt opgesloten:

1. Dat Israëls herstelling, zoals ook van alle volken op de gehele aarde, ten enenmale buiten het bereik is van alle middelen. Al is en blijft het een eeuwige waarheid, dat Israël en wij naar Gods Woord daaraan verbonden zijn en blijven. Al de middelen en tweede oorzaken zijn in Gods hand, en het is een heilige kunst om de middelen recht te gebruiken, en tegelijk van de middelen af te zien op de Heere. Dat is een heilige kunst, die God moet leren. O, des Heeren wegen zijn wonderlijk. Hier doet God een belofte: "Ik zal het doen". En daarna wordt het hoe langer hoe donkerder, ja donkerder dan het ooit geweest is.

a. De profeet staat stil bij de jammerlijke staat waarin geheel Israël door zijn zonden en zwaardrukkende oordelen van God verzonken was, vanaf de tijd der afscheuring van de tien stammen van het huis van David.

Ja, dat zelfs de tien stammen door Salmanasser naar Assyrië al weg waren, en niets meer over was van dat grote volk van Juda en Benjamin, geen overgebleven meer van de tien stammen die onder Juda verberging hadden gezocht.

b. De profeet staat hierbij stil. Die man Gods hoort en ziet verschrikkelijke dingen. En hij sprak (en dat is wat voor een ziener) tot een blind en doof volk: "O mijn ingewand, mijn ingewand; ik heb barenswee; o wanden mijns harten; mijn hart maakt getier in mij, ik kan niet zwijgen; want gij, mijn ziel, hoort het geluid der bazuin en het krijgsgescrei; breuk op breuk wordt er uitgeroepen; o, hoelang (roept die man Gods) zal ik de banier zien en het geluid der bazuin horen?" Wel, wat zag en hoorde die man toch bij die meest dode hoop van mensen? O, dat werd kort daarna vervuld. Van Dan af werd het gesnuif der paarden en het briesen der sterken gehoord, zodat het ganse land beefde; daar waren de Chaldeeën. En dus raakte Juda met de overgeblevenen van Israëel ook weg naar Babel. Maar deze grote beloften lag er! En dit was Gods weg.

c. Tenslotte zag de profeet nog meer. Het zou eerst nog donkerder worden. Maar nu voorzag hij ook al hoe zij het maken zouden als zij weer in hun land zouden gekomen zijn, tegen de Heere en tegen de boden Gods die hen zouden waarschuwen, ja tegen de Zoon des koninkrijks Zelf, Die zij doden zouden. Hij voorzag hun gevangenis door de Romeinen, en hun verstrooiing naar alle landen, hoe God hen verlaten en Zijn Koninkrijk van hen wegnemen zou, zoals zij thans al ongeveer achttien eeuwen onder verstoktheid en verharding als ballingen op aarde omgezworen hebben. Dat zijn donkere wegen Gods die de vervulling van de beloften wel eens voorafgaan, zodat uit de donkerste duisternis wel eens het helderste licht opgaat. In zulke wegen verheerlijkt God Zichzelf.

2. Ten tweede ligt in deze woorden ook opgesloten de volkomenheid en zekerheid van de verlossing van Israëel uit allerlei ellenden. God zal ze genezen. Zij zullen wederkeren tot de HEERE, hun God, en David hun koning, en zij zullen vrezende komen tot de Heere en Zijn goedheid in het laatste der dagen. Hoe donker het er ook uitziet! O, dat zal zo zijn, als men Gods Woord en belofte maar voor zich heeft. Die waarheid is eeuwig. Het ontbreekt de Heere toch niet aan macht, wijsheid en goedheid. Wat moest een christen zich toch gewennen om in het donker te hopen en daarin ook op te wassen in het geloof. Paulus zegt zo eenvoudig, (ziende op Israëel in het laatste der dagen): "God is machtig hen weder in te enten". Zo moesten wij ook spreken als wij wat van de Heere hebben, ook als het donker is.

3. Eindelijk ligt ook in deze woorden opgesloten de enige weg waarlangs hier Israëel, en waarlangs ook alle mensen, alleen redding of genezing of verlossing te wachten hebben. Namelijk de gezondheid en de genezing zullen moeten rijzen. Dit wil zeggen:

a. De zonden zullen moeten oprijzen. Die zullen bij ieder boven moeten komen en zwaarder worden. Dan zullen de plagen eerst licht worden, en zal de ziel aan het vragen raken naar de balsem van Gilead en naar de Heelmeester. Men moet zijn zonden beter gaan gevoelen, de Heere billijken en rechtvaardigen, en alle genade in zichzelf onwaardig worden. Dit wordt in Lukas onder een zinnebeeld genoemd: graven en verdiepen, zodat men naar beneden in de vuile modder wil totdat de vaste grond, de fundamentgrond zich ontdekt. Het medicijn des geloofs moet het hart volkomen maken aangaande de Heere en de zonde, en moet het kwaad doen opkomen, doen rijzen en uitwerpen. Wanneer een volk of mens hiervoor bang is, kan het nooit goed genezen worden. En als het toch enige ingebeeelde of uitwendige genezing en redding geniet, is het een genezing op het lichtst, een verrotte genezing en een valse vrede. Ja, het is niet anders dan toorn vergaderen als een schat in de dag des toorns, en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods.

b. Tenslotte zal het goede en gezonde vanbinnen moeten opklimmen door de genade die in het hart gelegd is. Zulk een zal het kwade overwinnen moeten door het goede, namelijk de heelpleisters des geloofs. Ja al de medicijnen die de Heelmeester Israëls aan de ziel of aan een volk ten koste legt, de oordelen en de zegeningen Gods, al de wegen die Zijn majesteit met de ziel houdt, al de genademiddelen zullen daardoor hun rechte werkingen moeten doen. Ja, het gebed in het geloof zal vanbinnen moeten oprijzen. Toen Daniël dat vond, naderden de genezing en herstelling met rasse schreden. Ja, het geloof zal vanbinnen de plaats van het ongeloof moeten innemen. En dan is zijn aard, tegen de onwaarschijnlijkheden naar buiten aan te wassen, zal ooit voor een volk de rechte genezing en herstelling te wachten zijn. Wie slechts geloof heeft, kan overal door en uit. En dit is uit des Heeren Jezus' hand te zoeken en te vinden: "Zie, Ik (zegt God) zal haar de gezondheid en de genezing doen rijzen en zal henlieden genezen".

Toepassing

Vrienden, de vervulling van deze belofte is dat ene ding dat wij nodig hebben, èn voor onszelf, èn voor ons land. Waren wij er maar voorwerpen voor! O, al zag het er nog zodonker uit, en al scheen de genezing nog zo onwaarschijnlijk als het wilde, op 's Heeren tijd zou die echter rijzen.

A. Laat ons met een woord eens zien waar het ons in het algemeen aan scheelt.

Vrienden, wij zitten in diepe ellenden.

1. Het scheelt ons aan blindheid en verblinding, aan verharding en ongevoeligheid van het hart. Hierdoor ziet het er hopeloos uit.

2. Het scheelt ons aan die dodelijke val en hoogmoed. We zijn uit God gevallen. En waarin dus ons vreselijkste onheil gelegen is, daarop hebben wij van nature de hoogste moed.

3. Het scheelt ons aan onze onoprechtheid over de zonden, en dus aan onze liefde ten kwade. Wij willen de zonden vasthouden tot onze laatste ademhaling, en de grote hoop van mensen zal er de donkere eeuwigheid mee instappen, en dus de zonden eeuwig behouden. Maar de zonden waarover Gods kinderen oprecht ontsteld zijn, vooral in het haten en het brengen voor de troon aan Jezus' voeten om ervan te scheiden, zullen niemand uit de hemel houden, noch ook de hemel hier uit zijn hart houden. Vrienden, een mens is onoprecht over de zonde. Dit laat de onverzoende mens onverzoend met God.

4. Het scheelt ons ook aan onze afwijking, vijandschap, haat, opstand en vooroordeelt tegen het werk van God en tegen de vromen. Dat verderft en doodt menigeen, en doet hem eeuwig zinken. Ook Gods kinderen vinden hiervan niet zelden een overgebleven kracht, zoals afkerigheid van de heiligheid die den huize Gods sierlijk is, en ook van sommige middelen die tot hun genezing konden dienen. Hierom belooft de Heere dat Hij hen van hun afkeringen zal genezen. Dit alles zijn zaken die de staat of gestalte van ieder onzer betreffen. Deze genoemde dingen zullen dus bij ieder van ons moeten oprijzen, ja uitgeworpen worden, zullen de heelplesters vrucht dragen en wij de genezing op goede gronden te wachten hebben. Ieder zal over die dingen gevoelig voor God, en aan het treuren moeten raken. De Heere zegt: "Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen, en Ik zal hen geleiden, en hun vertroosting wedergeven, namelijk aan hun treurigen". Iemand mag misschien enige ondersteuning krijgen, of Gods lankmoedigheid mag een mens of volk voor enige tijd verschonen en Gods toorn uitstellen, maar de rechte genezing door ware vergeving en vertroosting krijgt niemand voordat hij een treurige wordt. Ach, dat ons kwaad eens oprijzen, bovenkomen, en uitgeworpen mocht worden! O, hadden wij wat van dat rechte treuren, wat zou het menigeen van pas komen. Mochten wij op Jezus zien als wij konden, het is toch alleen in Zijn hand.

B. Nu nog een woord tot u, die gestaltelijk genezing nodig heeft.

1. Weet toch dat er geen kwaad is dat de Heere Jezus niet genezen kan of wil. Hoe verouderd, ingeworteld en dodelijk het ook is. Ja al scheen het ons toe dat het te ver gekomen is. Dit doet er niet toe, als wij maar willen, als het ons maar ernst is. Jezus helpt die allen, ook degenen die veel vromen al opgegeven hebben. Hij zegt: "Als geen oog meer medelijden met u had, zag Ik u". En de grond hiervan is toch dat Hijzelf, de Man van smarten is geweest, Die in de allerdiepste wateren en in de grondeloze modder gezonken is geweest, en daaruit Zelf is opgekomen. O mens, kon u op Hem zien. Het zien zou u genezen, evenals de gebeten en zagen op de verhoogde slang.

2. Wees toch meest gezet op uitzuivering van alles wat uw genezing hindert. Hier heeft ieder licht nodig om te zien wat hem deert, en oprechtheid daarover in de opbrenging ter verzoening en doding. Een ieder klage vanwege zijn zonden.

3. Bepaal de grote God de weg toch niet. Des Heeren tijd en wijze is de beste. Wees er niet onvergenoegd over. Onvergenoegdheid in het hart belet bij menigeen de genezing, zoals het ook in het natuurlijke zo is.

4. Tenslotte, houdt toch uw handen van uw eigen kwalen. O, wat wilt u toch uitrichten! Het is ongepast. Laat Jezus u toch genezen. In het natuurlijke geeft men zich met dodelijke kwalen aan een verstandige geneesmeester over. En arm mens, zult u het met uw arme, blinde en verrotte wijsheid in het geestelijke zoveel beter maken?

C. Nu nog een woord ter onderscheiding wie gezonde mensen zijn, en zich in nederigheid daaronder rekenen mogen. Zondeloze mensen zijn er niet. De grootste en gezondste heiligen zijn hieraan te kennen.

1. Die zijn en blijven het dichtste bij de plagen van hun hart. Zij hebben het grootste doorzicht in het karakter en de gruwelijkheid van de zonden.

2. Zij gevoelen haar kracht vanbinnen soms veel heviger dan anderen, en hebben daarbij onderscheidend licht tussen natuur en genade.

3. Zij houden steeds de vinger op hun wonde, en zo maken zij gedurig gebruik van Jezus, met liefde tot verbreking van de kracht der zonden. En sommigen verlangen naar ontbinding van het ganse lichaam der zonde. Het zijn dus op zichzelf geen letterwijzen, verstandigen en rechtzinnigen in de letter en de zin van de Bijbel en de leer der waarheid. Al heeft zo iemand genade wat zijn staat betreft, en al is hij dus voor eeuwig geborgen, maar deze dingen maken hem voor het tegenwoordige niet gezond.

1. Iemand kan genade hebben en toch zeer verzin van de kracht van de waarheden tot verootmoediging van zijn hart. De kennis maakt opgeblazen, zowel in bekeerden als onbekeerden, als ze niet geheiligd is. Ieder heeft te staan naar verstand en rechtzinnigheid, maar zijn welgesteldheid hiernaar af te meten is dodelijk. Een mens kan een zeer geringe mate van kennis hebben, terwijl hij een veel grotere mate van heiligheid en Gode welbehaaglijke geloofsuitgangen kan oefenen dan de aller schranderste die ook de wortel der zaak heeft.

2. Zal iemand dus recht vrucht doen met zijn kennis en verstand, dan zal de God der gezondheid en de Heelmeester Israëls, (als Hij ooit Zijn hand van eeuwigheid aan zo iemand heeft gelegd) Zijn hand eerst aan zijn ongezonde gestel moeten leggen, en hem een geestelijk gezonde maken. En vrienden, dan pas komen deze dingen grotelijks ten nutte, namelijk wanneer iemand een gezonde wordt. En dus zijn ze te schatten, maar ook niet meer dan de Egyptische schatten van vroeger, die op Gods tijd geheiligd werden ten dienste van het huis des Heeren.

3. Dan zijn er ook hoogbegaafden die grote bevattingen, machtige gaven, talenten, veel algemeen licht hebben, en geestelijke zaken wonderlijk kunnen uitdrukken, zodat Godzaligen zich bijzonder met hen verenigen en dit dan gemakkelijk houden voor vereniging met de persoon. Deze dingen zijn op zichzelf te achten, maar zij maken niemand gezond. Iemand kan dat hebben en zeer groot in woorden zijn, maar de waarheid in het binnenste missen of zeer klein zijn in de genade. Of iemand gezond, ziek of dood is, blijkt eerst hieruit of hij de zaken van de woorden heeft, en uit de beoefening van het christendom. Ja, ga eens na welke gaven Paulus optelt. Wat sprak Bileam verheven taal. En wat zal Judas de verrader in zijn beste tijd daarvan gehad hebben! En wat aanleiding geeft Paulus naar binnen te keren.

4. Het zijn ook niet zulken die in zekere zware gevallen eens mannelijke daden doen. Ook niet die kleingelovig zijn en eens in een bepaalde zaak een groot geloof oefenen, alsof ze grote en sterke christenen waren. Er zijn immers ook 'geleende genaden' in de kerk. Ik versta daardoor dat iemand voor anderen wat heeft, terwijl hij zelf daarvan ontbloot is. Of dat de Heere iemand in zekere gevallen gebruikt, om door hem wat groots uit te voeren. Hieraan de grootheid van het christen-zijn af te meten, is geheel verkeerd. Het is evenals een man die door de hand van een kind eens wat groots uitvoert. Het kind blijft echter een kind. Zo kan iemand die kleine genade heeft in een bepaald geval zeer nuttig zijn. Als God iemand nuttig wil maken, al is het maar voor één keer, dan zegt Salomo dat een geringe, arme man een stad behouden kan.

5. Het zijn ook niet op zichzelf, zoals men het wel noemt, verzekerden. Ik zeg: zoals men het noemt. Wij noemen iemand al een verzekerde als Hij bewustheid heeft van zijn eerste overgang en als hij zonder veel tegenstand of bestrijding zulks meest of wel altijd blijft geloven. Alleen omdat zijn overgang toen zo duidelijk was en dat zijn geheugen hem dit goed herinnerd. Dit kan iemand hebben, maar in zijn hart slordig zijn. Slordig in zijn wandel en woorden, en veraf van de teerheid voor de Heere en van gestaltelijke gezondheid. Deze verzekering kan iemand hebben, en koud en zonder aandoeninggesteld zijn. Deze soort verzekering of bewustheid kan iemand missen, terwijl hij zeer bekommerd is over de grond van zijn staat, en echter gestaltelijk gezond en welgesteld zijn; teer en afhankelijk voor de Heere. Maar de rechte verzekering heeft een geheel andere uitwerking. Namelijk de verzekering die gewerkt is door de verworven Geest van Christus, langs het Woord, waardoor de derde Getuige in de hemel, van binnen in het hart getuigt, en de echtheid van de dingen doet zien die hun van God geschonken zijn. Ik zeg, die verzekering maakt dat de ziel klein, ootmoedig en teer voor God leeft. Zeer vijandig tegen de zonde, afhankelijk werkzaam door de Geest, en levendig en getrouw aan licht en plicht is. Ze veroorzaakt een ongemeen liefdewerk omtrent de Drie-enige God in de ziel. Ja, het hart hecht buitengewoon aan de Heere Jezus, als de enige verdienende en werkende oorzaak daarvan door Zijn Geest. Dit maakt iemand wel degelijk gezond. Dit moet men dus grotelijks onderscheiden van die koude en dode bewustheid door zijn geheugen, die een christen wel eens zeer ongelukkig kan maken, los en zorgeloos. Voordat zo iemand een gezonde wordt, ontvalt hem deze verzekering wel eens en komt er beroering vanbinnen.

Of soevereine liefde verzwelgt de zonden, en zo komt zulk een wel eens op uit zijn ziekte. Nu willen we nog zien wie die gezonden zijn.

1. Die levendige werkzaamheden des harten oefenen, al is het onder een menigte kwalen. Zij halen hun adem ruim bij gelovig bidden, en zij leven bij naar boven ademen. Zij hebben en gebruiken hun geestelijke zinnen, en hebben geoefende zinnen gekregen om het goede van het kwade te onderscheiden. Ook zijn zij vanwege dat tere gevoel, steeds rechte treurigen over de meeste en de minste zonden, en door die droefheid van het aangezicht wordt het hart gebeterd of gezond.

2. Recht gezonden werken met goede orde. Het is tegen de ordening van God om van de dag de nacht, en van de nacht de dag te maken. Rechtgestelden verlustigen zich in hun werk. Ze wachten op het opgaan van de zon en gaan dan juichend uit. Als de avondschatuwen neigen en het nacht wordt, scheiden zij eruit. De goede orde bewaart hen bij de gezondheid, anders doet men meer kwaad dan goed werk. Zulken zien in hun werken ook naar Jezus uit. Ze zoeken een weinig licht, en als dat komt verlangen zij al naar de doorbraak van de Zon der gerechtigheid. Zij hebben dan een rechte geschiktheid om te werken.

3. Gezonden, zoals zij op hun tijd werken en rusten, eten en drinken ook op hun gezette tijden. Zo is het ook in het geestelijke. Tegen de gewone tijden der voeding neemt hun honger toe, namelijk aan de tafels van de bediening van het Woord, aan het Avondmaal, en in hun gezette afzonderingen. Door die rechte honger komt het dat de aller geringste kost voor het oog van de wereld, hun vaak het beste smaakt en zij daardoor het meest gesterkt worden.

4. Gezonden zijn ook matig. Ze zijn matig naar buiten. Ze wachten zich om zich te bezwaren. Men noemt dit wellicht koppigheid of nog erger, als een christen zich in wereldse, gewichtige zaken onttrekt. Maar de gezondheid van zo iemand is hem meer waard. Ze zijn ook matig naar binnen. Hun lust is zich te wachten tegen ijdelheid, tegen wraak, tegen onkuisheid of afgoderij van het hart, dat ziekten veroorzaakt. Paulus vermaant: "Wacht u, dat uw hart niet te eniger tijd bezwaard wordt door spijs of drank, ook door slaapkamers en ontuchtigheden; maar doet aan de Heere Jezus Christus, en verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden".

5. Eindelijk, gezonden zijn ook te kennen aan hun gezelschap. Ze houden het met gezonden met een nauwe levenswandel. Ze spreken met elkaar ter besturing in hun werken, namelijk hoe zij de hulp des Geestes en de kracht van Christus door het ge loof blijvend zullen genieten, en ook hoe ze dat de Heere welbehaaglijk zullen verrichten.

Wilt u nog enige bewijzen zien van zulken, die van ziek nu echt gezond geworden zijn en waaraan die te kennen zijn? Met een woord maar.

1. Zulk een leeft met zijn hart bij zien van zijn schuld, en dus van de oorzaak van zijn ziekte. Tevoren legde men de schuld op een ander, die hem verstrikt zou hebben. Maar nu is het met David: "Ik heb gezondigd". Dan beklagt Efraïm niet een ander, maar zichzelf. Dan billijkt hij de Heere, en ziet hij dat hij het juk dat God oplegt zo nodig heeft tegen zijn wederstrevige natuur.

2. Zulk een leert opnieuw de weg des Verbonds kennen bij bevinding. Hij tracht daarin weder te keren tot de Medicijnmeester Christus. Zijn levenswijze is, het dicht bij Hem te houden. Het geloof wordt weer levendig, en hij heeft veel hart om Jezus als Hogepriester te gebruiken, om door Hem steeds tot de Vader te gaan.

3. Zulk een is gedurig weer hongerig. O, dat onderscheid is zo groot. Hij krijgt weer smaak in het Woord en wordt weer hartelijk gezet op zijn verborgen plichten. Waar tevoren zijn meeste werk een werk van het geweten was, daar is nu de liefde weer het beweegrad; soms liever bidden dan eten.

4. Zulk een is bezorgd voor de dingen waar hij tevoren ziek van werd. Evenals in het natuurlijke. Toen ik dat at of dronk, zegt men, daar kreeg ik het van. En dit schuwt hij dan.

5. Zulk een heeft innig medelijden met zulken die nog ziek zijn. O, hij kan het niet laten, hij moet ernaartoe. Hij moet zeggen waar het hem gescheeld heeft, of het ook wat mocht nalaten.

6. Tenslotte is een wezenlijk gevolg dat hij de gezondheid hoog schat. Een gezegde luidt: "Men weet niet wat men geniet, voordat men het mist". Zo is het hier ook. O, het is een wonder voor zulk een dat hij weer uit en in kan gaan. Dat hij weer kan werken en lasten kan dragen van zichzelf en anderen. Ja, dat hij weer een steun wordt voor land en Kerk.

En tenslotte, kinderen van God, nog een woord tot uw besturing en opwekking.

1. Eerst tot degene die nog ter aarde ligt neergeworpen. Weet u waar uw opkomst, genezing en gezondheid vandaan moet komen? Namelijk, zoals in de tekst, van Jehovah, de God Israëls.

Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de bergen en heuvelen, van zichzelf verbeteren of van elders. Ons heil is in de Heere, de God Israëls. De beloften die God in Zijn verbond gedaan heeft, zijn de enige grond. O, die gaan zover. Al was iemand met Lazarus in het graf en al riekte hij al, hij kan en zal echter hersteld worden. Vraagt u hoe dat kan? En dit heeft de Heere nu bij het sacrament van het Heilig Avondmaal opnieuw aan Zijn volk verzegeld. Daarom, zoek het toch bij de Heere Jezus. Zijn Zijn medicijnen soms bitter, of moet er eens een pijnlijke insnijding geschieden, zie dan dat u zich aan Hem overgeeft, en laat Hem toch voor u zorgen. Het kwaad zal door Zijn middelen moeten oprijzen, bovenkomen en uitgeworpen worden. En daarna zullen de heelplesters eerst te pas komen, anders wordt de breuk op het lichtst genezen en wordt het daarna erger.

2. Ten tweede, u die nog bewaard bent bij een redelijke gezondheid. Houdt u toch dicht bij Jezus, door de genade des geloofs. Als u dan iets overkomt, hebt u uw Heelmeester niet ver te zoeken. Houd het ook veel bij gezonde en werkzame christenen. Dit wekt zeer op. Zoek ook veel te werken voor de Heere. Al werkende wordt men bewaard voor slaap. Zolang men anderen vermaant en aanspreekt, waakt men. Als men veel zit bij slapenden en zorgelozen waar men geen werk heeft, daar slaapt men eindelijk mee in. Men kan zijn ogen niet meer openhouden. En daarom dient uw hoofdwerk te zijn om veel onbekeerde mensen en zieke vromen aan te spreken. Tracht ook een hand te lenen ter behoudenis van ons land en de zinkende Kerk, en veel te werken met de Koning van de Kerk over die ongesteldheden. Tracht daarbij de oordelen na te volgen, zoals over het rundvee, en te zuchten of de Heere er pijlen van liefde te maken. Ja, tracht de rechte gesteldheid en een binnenkamer te zoeken tegen de dreigende honger, pest of tegen het zwaard.

3. Weet tot sterkte en bemoediging

a. dat het herstel van ons land en onze Kerk alleen ligt in de hand van Jehovah, Nederlandse Verbondsgod. O, draag Nederland met des Heeren wijze van herstel en genezing veel op uw hart aan de voeten van de Verbondsmiddelaar. Ja, geef ook de tijd in Zijn hand, als een land dat alles verbeurd en niets te eisen heeft, alleen pleitend op des Heeren eigen zelfverheerlijking.

b. Ten laatste, vrienden! Wie weet, het mocht u eens gaan als Jeremía. U mocht eens vrijheid krijgen om tot de Heere te roepen, ja God mocht u eens antwoorden en grote en vaste dingen bekendmaken. De Heere mocht u sterken en bevestigen in het geloof, waardoor u Nederlands verlossing en herstel als door een verrekijker wel eens gezien hebt. Dus vrienden, dat de lang begeerde zaak u en ons tezamen eens geworden mocht, als een boom des levens. Dit schenke de God Israëls tot Zijn heerlijkheid, om Jezus' wil. Amen.

15. Het heerlijk goed dat de trouwe Jehovah aan Zijn Bondsvolk belooft te geven.

"En Ik zal hen openbaren overvloed van vrede en waarheid" (Jer. 33:6b).

Uit de samenhang in onze vorige oefening aangewezen, blijkt dat in het laatste gedeelte van vers 6 en in vers 7 een voorzegging voorkomt van Israëls verlossing en herstelling. In het laatste gedeelte van vers 6 ontmoet ons een voorzegging van Israëls herstelling of genezing, waarin die in volle kracht zou bestaan. En dan, in vers 7, een voorzegging van de trappen waarlangs de Heere hun herstelling tot volkomenheid zou brengen, namelijk, God zou de gevangenis van Juda en Israël wenden, en zou hen opbouwen als in het eerste. Onze tegenwoordige stof is te vinden in het laatste gedeelte van vers 6: "En Ik zal hen openbaren overvloed van vrede en waarheid". Het is de voorzegging van Israëls herstelling of genezing, waarin die in volle kracht bestaan zou, hoe donker het er nu ook uitzag, omdat nog banden en gevangnissen voor de deur stonden. Vrienden, de Heere make ons verliefd op Zijn ontfermende ingewanden en op Zijn goedertieren beloften. Hij make ons begerig, opdat wij er ook wat van krijgen. Wij behandelen hierin twee hoofddelen:

I. De voorwerpen van deze belofte.

II. De belofte zelf.

I. De voorwerpen van deze belofte.

Uit de verhandeling van het eerste gedeelte van dit vers, is ons al gebleken dat de voorwerpen van deze belofte eigenlijk zijn Juda en Benjamin, naast de overgeblevenen van de tien stammen, reeds naar Assyrië door Salmanasser weggevoerd, die tezamen onder zware bedreigingen lagen dat Babel hun gevangenis zou worden.

Dit volk lag dus onder zware en bijzondere oordelen van God om hun zonden. Ja, het zag er hoe langer hoe donkerder uit, zodat zij ver waren van die zaken die de inhoud van deze belofte betreffen. Want, behalve al die zichtbare bewijzen van Gods toorn en ongunst door hen overal in tegen te komen en door allerlei vrede en voorspoed van hen te doen wijken, gaf de Heere hen in Zijn rechtvaardigheid over aan allerlei dwalingen en afgoderijen der volkeren en dergenen die de Heere over hen heersen deed. Hij maakte het hun zo bitter dat het tot aan het hart raakte. De tien stammen waren reeds weggevoerd, en Juda met de overgeblevenen van Israëel stonden haast gevankelijk weggevoerd te worden. Onder dit alles rustte een geest van diepe slaap en zware verhandingen op de meesten, enige weinigen uitgezonderd die de Heere in de roede zijn toegevallen en wier ogen door al die donkere tijden heen op Messias, de Heere hun gerechtigheid, en op de onveranderlijke goedheid van God in Zijn verbond zullen gezien hebben. Aan dezen nu doet God een zeer grote belofte, die we zien in de tweede hoofdzak.

II. De belofte zelf.

Wij denken dat deze belofte uitdrukt de herstelling van Israëel in Zijn volle kracht, het toppunt van de hoogte van Israëls geestelijke stand waardoor de Heere hen nog eens verwaardigen zou. En dus vatten wij het volgende 7e vers op als een belofte van de trappen waarlangs de Heere de herstelling van Israëel tot die volkomenheid brengen zou. Wij durven geen bepalingen te maken en laten het liever over aan degenen die meer licht hebben in de zin van het Goddelijke Woord, maar wij denken dit door vergelijking van dit gehele hoofdstuk met het vorige 30e en 31e, en zoals wij misschien over het volgende vers nog nader zullen zien. Wij zien ook dat deze belofte, gehecht aan het volgende, 7e vers, hetzelfde voldoende te kennen geeft wat op een figuurlijke wijze in het eerste gedeelte van ons tekstvers is voorgesteld. Daar staat figuurlijk uitgedrukt: En Ik zal hen lieden genezen. En dan geeft hij aan waarin toch de rechte genezing bestaat: met het openbaren van een overvloed van vrede en waarheid. Uit het vierde vers blijkt dat het de Heere, de Jehovah, de God Israëls, de Onveranderlijke en Getrouwe Waarmaker Zijner woorden en toezeggingen is, Die hier spreekt. Vrienden, het zouden dingen zijn die Gods hand zou doen, boven bidden en denken. Volkeren zouden vrezen en beroerd zijn als zij het zien zouden, ja het zou onwaarschijnlijk zijn, en tegen alle verdiensten zeer snel geschieden. Merk dan hoe terecht dit opmerkzaam makend woordje zie hier past. De tekst spreekt dus van vrede en waarheid. Sommige oude godgeleerden als Flaccius Illyricus en meer anderen, ook de grote Calvijn, zijn van gedachten dat, als men in de Bijbel de twee woorden vrede en waarheid samengevoegd vindt, men daardoor verstaan moet een ware vrede, tegenover een valse vrede. Namelijk een zekere, vaste en onbedrieglijke, bestendige vrede. Anderen verstaan erdoor een getrouwe vrede, bloeiende uit de waarheid Gods, Die Zijn onfeilbare beloften getrouw vervult. Ik kan echter niet zien wat de noodzaak is dat men twee verschillende goederen, als vrede en waarheid zo vermengt, omdat men ze blijkbaar verschillend leest door het woordje "en". Het is wel waar dat het een geen rechte plaats heeft zonder het ander: waar vrede is, daar moet waarheid zijn. Maar rechtvaardigmaking en heiligmaking zijn ook niet gescheiden, en toch zijn het bijzondere goederen die men onderscheiden moet en niet vermengen mag. We lezen: "Hebt dan de waarheid en de vrede lief". Daar komt de waarheid voor als grond en de vrede als het gevolg; de waarheid als de voorwaarde zonder dewelke geen vrede is. O vrienden, volgens Titus zijn de reinen alle dingen rein, maar den bevleete is toch alles onrein. Als die oude godgeleerden in onze dagen geleefd hadden, zouden zij ook de noodzaak wel gezien hebben in het onderscheid maken. Daarom onderscheiden wij met andere godgeleerden deze twee heerlijke goederen: vrede én waarheid. Wij verstaan dan door de vrede een overeenstemming van de gemoederen, die rechtstreeks tegenover tweedracht, oorlog en twist staat. Het is in alle opzichten iets wat de Heere God scheppen moet, omdat vrede een aller heerlijkst geschenk van de hemel is. Daarom wordt er in Gods Woord ook allerlei heil en voorspoed door verstaan. Omdat het woord vrede hier onbepaald, zonder voorwerp gebruikt wordt, moet men het in de aller ruimste zin opvatten. Anders lezen wij meer bepaald van vrede met God, vrede des gemoeds, vrede met de hemelingen en wat dies meer zij. Daarom verstaan we onder deze vrede:

1. Vrede met God, die vloeit uit de geloofsvereniging met de Messias, door de wegruiming in Zijn bloed van die gevestigde scheiding die de zonde veroorzaakt heeft. Dit is de springbron van alle andere soorten van vrede.
2. Vrede in het gemoed, die vloeit uit de vrede met God. We lezen: "Die Gods wet beminnen, hebben groten vrede". Het is een grote stilte in het hart en een rust in de Heere. Daarom ook genoemd iets wat alle verstand te boven gaat, dat harten en zinnen bewaart in Christus.

3. Het is ook vrede met de goede engelen. Tevoren stonden die machtige geesten hem tegen. Zodra Adam gevallen was, stond daar een engel met een vlammig lemmer eens zwaards tegen hem, ja menigten van goddelozen werden gedood door een goede engel. Maar vrienden, vrede met God hebbende door het bloed des kruises, wordt die mens ook met de engelen verzoend. Zij zijn gediensstige geesten om Gods volk overal te geleiden en te bewaren.

4. Het is ook vrede met al Gods kinderen, vloeiende uit overeenstemming van het werk Gods vanbinnen. Vandaar die heerlijke gemeenschapsoefening der heiligen, dat zij één zijn in Christus.

5. Het is ook vrede met alle schepselen, redelijke en redeloze, levende en levenloze. Vrienden, als zij vrede met God hebben, kan geen duivel hen benadelen, geen goddeloze Bileam kan hen vloeken maar hij moet hen zegenen. Volgens Job zijn Gods kinderen met het gedierte der aarde en met de stenen des velds bevredigd, en kunnen zij iets dodelijks eten of drinken zonder dat het hun schade toebrengt. En dus moeten alle dingen hun medewerken ten goede.

6. Tenslotte, het is ook allerlei aardse en lichamelijke vrede, welstand en voorspoed in het burgerlijke. Dat in het laatste der dagen, wanneer de berg van het huis des Heeren zal vastgesteld zijn op de top der bergen, en wanneer de heidenen daar toevloeien zouden, dat de oorlogen zouden ophouden, en dat de zwaarden tot spaden, en de spiesen tot sikkelen zouden geslagen worden. En dus lezen wij van alle voorspoed en zegen, met de vrede vanbinnen. Wij verstaan vervolgens door waarheid een gehele overeenkomst van gedachten, woorden en daden, met zaken. Dit staat lijnrecht tegenover leugen en valsheid. Meer kunnen wij er niet van zeggen. In Zijn kracht waarheid te bepalen, kunnen wij niet omdat wij gevallen mensen zijn, die uit de waarheid en uit de volmaakte kennis van God zijn uitgevallen, en nu allen van nature in de leugen liggen. Ook, omdat de waarheid eigenlijk een eigenschap van God is, voor ons onbegrijpelijk en bijgevolg onbeschrijfelijk. Pilatus vroeg eens aan de Heere Jezus: Wat is waarheid? Wij lezen in Deuteronomium dat God alleen waarheid is en geen onrecht. En in Romeinen dat God alleen waarachtig is, maar alle mensen leugenachtig zijn. En dus is het een volmaaktheid in God. Ook lezen wij dat Jezus de zelfstandige Waarheid is.

Vrienden, wij nemen het woord waarheid hier in een heel ruime zin en zien deze waarheid eerst van de zijde van God. We verstaan dan door deze waarheid:

1. Het Woord van God, en bijzonder de vrijmakende waarheid van het Evangelie. Zo ook het woord der belofte tot een staf op de weg der waarheid, die alleen in de Kerk van God te vinden is. Daarom wordt die genoemd een pilaar en vastigheid der waarheid.

2. We verstaan hierdoor ook de rechte zin van het Woord, de zin van Christus en de mening des Heiligen Geestes, tegenover wat onze verdorven mening is, en onze hersenen tegen het Woord inbrengen.

3. Ook de heerlijke vervulling van de grote beloften die de Heere aan Zijn Kerk gedaan heeft. Dat is die waarheid, die door Christus is geworden, en waarvan de heerlijkheid van de eniggeboren Zoon van God vol is. De waarheid wordt hier ook genomen van de zijde van de mens. In dit opzicht verstaan wij door die waarheid:

1. Het werk van Gods Geest in het hart. Johannes noemt het de waarheid die in ons blijft en met ons zal zijn in der eeuwigheid. En David noemt het waarheid in het binnenste, waarin de Heere lust heeft, zoals de Heere belooft: "Ik zal, geven, dat hun werk in der waarheid zal zijn".

2. Hierbij komt allerlei oprechtheid, vloeiende uit de waarheid in het binnenste, zowel voor de Heere in bidden en werken, alsook voor zijn naaste in zijn spreken en doen.

3. Ook allerlei gerechtigheid en onpartijdigheid in aardse rechtbanken en kerkelijke vierscharen. Dit in tegenstelling tot onrechtvaardigheid of partijdigheid. Dit was Israëls zonde: "Daarom is het recht achterwaarts geweken en de gerechtigheid staat van verre; want de waarheid struikelt op de straten, en dat recht is kan er niet ingaan".

Zo spreekt de tekst van een overvloed van die beide: overvloed van vrede en overvloed van waarheid. Het schijnt ons toe dat hierdoor bedoeld wordt Israëls volle herstelling, of de herstellmiddelen in het laatste der dagen. Namelijk die dagen, wanneer de bergen den volke vrede dragen zullen, en ook de heuvelen met gerechtigheid, en dat de rechtvaardigen zullen bloeien en de veelheid van vrede, wanneer de Messias heersen zal van de zee tot de zee en van de rivieren tot aan de einden der aarde. En dus kunnen wij door deze overvloed van vrede en waarheid verstaan: Israëls genezing zelf, en ook de middelen daartoe zoals de medicijnen, de heelpleisters en de balsem.

Ik zeg dus: vrede en waarheid zijn twee heerlijke herstelmiddelen:

1. Vrede is het herstelmiddel tegen oorlog met God en mensen. O, de één vernielt zielen, en de ander brengt allerlei onheilen over de lichamen der mensen, ja over gehele landen. Maar vrede met God vergoedt alle schade. En vrede in het algemeen bouwt het vervallene op.

2. Waarheid is het herstelmiddel tegen de grond van tweedracht. Het bewaart door hulp van de Heilige Geest bij enerlei zin in Christus. Daarom vermaant Paulus: "Doch daartoe wij gekomen zijn, laat ons daarin naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen". Dit legt dus de grond van vrede en vereniging. O, wat moest iedere christen zorgdragen om hetzelfde te spreken en hetzelfde te gevoelen.

3. Waarheid zuivert ook van kwade begrippen die in het hart opborrelen. Waar moet het toch heen, als wij geen waarheid hadden. Wat zou ieders hart al opgeven en voortdrijven, ja welk een zin zou de Bijbel krijgen? En daarom is waarheid een medicijn om valse leringen uit te werpen en een toetssteen om alles aan te beproeven. Dit wist Hiskia ook wel, als hij uitdrukt: "Heere, het zij vrede en waarheid in mijn dagen". O vrienden, Israëls volle herstelling zou toch gelegen zijn in het overvloedige genot van deze aller heerlijkste panden. Zo staat hier in de tekst vrede vóór waarheid. We moeten hier een opklimming in verstaan. Op andere plaatsen, zoals Zacharia, staat waarheid voorop. Dus is dit naar de belofte uit Jesaja, daar wordt waarheid of gerechtigheid beloofd als golven der zee, maar vrede wordt alleen beloofd als een rivier. En zo vloeit de vrede voort uit de waarheid, evenals de rivieren uit de zee. Onder de heidenen placht men wel te zeggen: "Zolang ge uw góden waardeert boven uw voorspoed en vrede, zult ge voorspoed en vrede houden. Maar als u deze dingen acht boven uw goden, zult ge verstrooid worden". Mochten christenen daarvan wat leren.

Zien wij nu de belofte van God zelf: "Ik zal hun openbaren overvloed van vrede en waarheid".

1. Deze belofte dat God hun deze dingen zou openbaren, veronderstelt de geslotenheid en de verzegeling van deze heerlijke panden aan de zijde van de mens. Niemand is er op de wijde wereld die uit zichzelf vrede met God en mensen veroorzaken kan. De Heere God Zelf moet de eerste zijn om van Zijn kant deze twee heerlijke panden uit Zijn eeuwig voornemen daar te stellen. O, als het niet in Zijn hand was maar in onze hand, zou niemand deze dingen zichzelf geven, vanwege onze vijandschap tegen die beide zaken. Het is God, Die verscheurt en geneest, Die slaat en verbindt, Die doodt en levendmaakt. God is het, Die de oorlogen doet ophouden, en Die zegt: "Ik schep den vrede en het goede". Ja, David bidt: "En ruk het woord der waarheid van mijn mond niet al te zeer, want ik hoop op Uw rechten".

2. En dus geeft de openbaring van deze belofte te kennen: het bekendmaken van God aan Zijn knechten en volk, door de Geest, van zaken die de Heere doen zal. Men leest dit dikwijls in de profeten. Die werd in een nachtgezicht de verborgenheid geopenbaard, wat God doen zou, waarop hij de Heere beloofde en antwoordde: "Hij openbaart diepe en verborgen dingen, Hij weet wat in het duister is, want het licht woont bij Hem". Soms geeft het woord openbaren ook te kennen de uitvoer van de eeuwige raad en het openbaren van de gedachten van Gods hart. O, als de Heere overvloed van vrede en waarheid daarstelt, dat is het waar Gods kinderen bij leven, ja waarbij alle geslachten Israëls leven zullen in het laatste der dagen. Dit schijnt ons zo toe uit vergelijking van dit teksthoofdstuk met Jeremia, waar God zegt: "Ik zal u de gezondheid en de genezing doen rijzen, en u van uw plagen genezen". En de gevolgen daarvan zijn een daarstellen van allerlei vrede, voorspoed en waarheid.

3. Eindelijk en ten laatste drukt dit woord openbaren ook uit, de wijze hoe God dit doen zou. Namelijk, het zou zijn een zeer plotselinge, onverwachte en onvoorzienne daarstelling van een overvloed van vrede en waarheid. Het licht maakt openbaar. Licht komt plotseling en snel, en veroorzaakt een verbazende verandering na een dikke donkerheid. En zo zou deze overvloed van vrede en waarheid aan geheel Israël, in zware en dikke duisternissen gebonden en zonder hoop aan hun zijde, zeer snel en plotseling geschonken worden. Gewend aan donkerheid, zouden ze in een ogenblik in het licht gezet worden. O vrienden, dat geschiedt aan iedere ziel die de Heere met Zijn licht bestraalt, als het evangelielicht in de ziel schijnt en de Zon der gerechtigheid, die Opgang uit de hoogte, in het hart opgaat. Die verbazende en verwonderlijke omwending zal dat grote volk, nu nog in dikke duisternis, eens in Zijn kracht ondervinden. Volgens Romeinen, zal de Verlosser tot Sion komen, en de goddeloosheden afwenden van Jakob. Dan, wanneer de tijden der heidenen zullen vervuld zijn, en God zal zeggen tegen alle grote volkeren volgens Jesaja "De Egyptenaren Mijn volk, de Assyriërs het werk Mijner handen, en Israël Mijn erfdeel".

Toepassing

A. O, wie zal leven als God dit doen zal?

Echter vrienden, is het reeds zo dat de Heere ons land al vooraf bezocht heeft in genade. Wij zijn Israël al voorgegaan. Wij zijn volgens Jesaja ook een volk dat in duisternis zat, over wie een groot licht is opgegaan. En wat nu de Joden betreft, men mag wel zeggen, dat al wat geboren wordt verloren gaat. Echter is de belofte Gods aan die natie groot! God zal eens zeggen, zoals in Zacharia: Ik ben wedergekeerd tot Sion, Ik zal in het midden van Jeruzalem wonen; en Jeruzalem zal geheten worden, een stad der waarheid, en de berg des Heeren der heirscharen, een berg der heiligheid. Ondertussen vrienden, dit zijn zaken die elk mens, hoofd voor hoofd deelachtig moet worden, zal hij ooit Gods aangezicht zien.

B. Ongelukkige mens, u ziet er geen heerlijkheid in, en u kunt ook niet. En weet u waarom? Mocht God het u doen zien. Omdat u midden in de leugen gevallen ligt, en in oorlog tegen de grote God geboren bent. En daarom weet u niet beter of alles hoort zo, en u kunt niet zien waartoe u hersteld moet worden. Is dat geen liggen midden in de leugen?

1. Als men niet naar de Bijbel, maar naar zijn begrip en naar het voorbeeld van de wereld leeft. Als men in wat men doet of laat, niet vraagt: Wat zegt God hiervan in Zijn Woord? Maar als men vraagt: Hoe doet men tegenwoordig? Dit brengt miljoenen naar de hel. Alle man spreekt en doet zo. Trouwens de weg is breed, en de poort is wijd die ten verderve leidt en velen gaan daardoor ten verderve.

2. Ja, als men vanbinnen anders is dan men naar buiten vertoont. Dit is immers de allergrootste geveinsdheid en leugen. Als hier lasteraars van vromen zijn, die hen menigmaal beschuldigen van valsheid en geveinsdheid, zie hier dan slechts uw eigen beleefdheid die u aan uw medewereldling betoont. En hoe is uw gedrag bij de vromen, als u er nu en dan fatsoenshalve bij moet zijn? Is uw vriendelijkheid dan van harte, of leeft er wat anders vanbinnen? En in de kerk, vrienden, hoe is het daar? U ziet wel eens naar die of die vromen, of zij u wel zien, en dan wilt u wel dat zij van u denken dat u nergens dichterbij bent dan bij het Woord. O, dat zal wel leugen zijn. Uw hart zal wel degelijk buiten de kerk zijn, u zult wel denken wat u deze avond gaat doen, waar te gaan, of wie te ontvangen, of hoe u deze of gene tijdelijke zaak gaat aanpakken. Ondertussen spreekt de predikant dat dierbare Woord, en waar bent u? Maar u wilt het niet weten, nog veel minder zeggen. Wel, gelooft u nog niet dat al uw godsdienst leugen is? Liegt u niet tegen uw Doop? Voor God en mensen hebt u in uw Doop beloofd dat, als u jaren van onderscheid had, u de wereld zou verlaten, uw oude natuur doden en in een nieuw Godzalig leven wandelen. Is dat waar geworden? Vrienden, ja, dit hebt u voor uw kind beloofd. En als dat kind eens door des Heeren Geest van zijn gevaar, van het verderf dat in de wereld is door zijn zonden, en van het eeuwige gevaar dat boven zijn hoofd hangt, overtuigd wordt, dan komt direct verzet in uw huis tegen zulk een kind, daar verzet zich ieder met kracht tegen. Men houdt hem van de vromen, en de vromen van hem af, waar hun ziel bij leven zou, en zo verdrukt men ze. Ja, zulk een kind in zulk een huis krijgt dan een hel op aarde. Doet u zo niet, leugenachtig mens? Ja vrienden, wat is dat, zo vijandig in uw huis of in uw hart gesteld? Daar luidt de klok van het Avondmaal, en daar bent u aan de eerste tafel, of al vroeg om toch niet te laat te komen. Daar vertoont u zich met een bedaard wezen, alsof u nooit iets vijandigs tegen Gods werk in uw huis gedaan had. U vertoont zich alsof u het met God, met Zijn werk in de ziel en met Zijn volk eens was. Ja, menigeen vertoont daar een deftigheid, en betuigt daar voor God en de wereld, maar het is leugen, dat hij van alles af gaat, en God tot zijn God en Gods volk tot zijn volk kiest. Dat hij het met die arme, slechte menigte houdt. Vrienden, is het waarheid of is het leugen? O, het is de grootste geveinsdheid en een ingewortelde leugen in uw hart. Wilde u het maar zien!

3. Ook als men zijn eeuwige staat op leugen neerzet, en er een eeuwigheid op inwacht. Dat rusten op lengen, is dat geen liggen in het midden van de leugen. O mens, op welke zekere waarheid gaat u naar de eeuwigheid? Waarop zult u uw ziel uitblazen? Ik vraag niet, welke verzekeringen hebt u? O neen, onverzekerde kan men zalig worden, maar welke werkzaamheden tussen God en uw ziel kent u, die uw ziel herkent als u ze hoort noemen, ook al blijft u bekommerd over de oprechtheid van dat werk? Wel mens, u kent geen werkzaamheden tussen de Heere Jezus en uw ziel, en dat kennen wèl de aller duisterste en onverzekerde vromen. Waarop rust u dan, en waarop waagt u een eeuwigheid? Zal ik het u eens zeggen?

Ik weet het maar al te goed, vrienden, waar een natuurlijk mens op rust.

a. Hij rust op een mengsel van verwarde, donkere gedachten. Maar het is geen genadewerk, waarvan hij enig begrip heeft, of waarvan hij de oorzaak verstaat.

Ach, dat ieder eens recht uitsprak wat zijn hart maakte van de genade van dewedergeboorte, van de oefeningen van het geloof, van de gemeenschapsoefening met God en Christus, van het dadelijk ingaan in het verbond der genade. Vrienden, u zou wonderlijke dingen horen. Dwalingen, ja niet weinig ketterijen.

b. Op losse verbeeldingen. Menigeen meent dat zijn hart goed is, al weet hij dat hij vele werkzaamheden van Gods volk niet kent. En dus meent hij dat hij in zijn godsdienst beter gesteld is dan vele anderen. Dat is een voorname rust, daar groeit zijn hoop, en zijn verwachting wordt er sterk op.

c. Op de vromen en hun omgang met hen. Of op een vrome vader of moeder, op voorouders of anderen. Ook op grote daden die zulken gedaan hebben.

d. Op Gods barmhartigheid, terwijl men buiten Christus staat.

e. Hierop ook, dat er zulk een grote menigte van groten en kleinen, leraars en anderen zijn die zijn zoals hij is, en op goede gedachten die deze of gene van hem heeft.

f. Ja ook op een zucht die eens in zijn hart opklimt, en op zijn ongegronde uitroep in het eenzame: "O mijn God". Zelfs op een sterfbed: "O God! Wees mij, arme zondaar, genadig". Maar wie zal zeggen wat dan de vijand al in de hand stopt.

g. Op verandering: vroeger zeer goddeloos, nu getrouw, ordelijk kerks. Een zeer groot onderscheid tussen vroeger en nu, het is geen wonder dat hij daarop rust.

h. Op tegenspoeden, armoede en ellende hier. Hij zegt: dat moet men ook al hebben, dat hij ongelijk moet lijden, dat hij zijn zin niet krijgt, en daarom dat men niet tweemaal zal lijden.

i. Op vermenigvuldiging van lezen, bidden, kerk en Avondmaal gaan, op zijn Doop, op zijn aalmoezen, al is zo iemands bidden niet anders dan het lezen van legenden door een roomse.

j. Ja, wat zijn tienduizenden verslaat, op zijn kennis en licht in de letter van de waarheid, op zijn licht in sommige bevindingen of ook in consciëntieovertuigingen die hij ooit gehad heeft, op beroeringen en helse benauwdheden daaronder en dat het nu stiller is. En dat houdt de arme man voor zijn tijd van verandering.

k. Nog meer, ook op Jezus. Te weten op zijn belijdenis en zeggen dat Jezus de enige Naam is onder de ganse hemel door welke men moet zalig worden. En op die sterke verbeelding dat Jezus zijn Zaligmaker ook is, zonder dat hij ooit met Hem gehandeld en overeengekomen is, zoals men doet met een Borg.

1. Menigeen ook op de zuiverheid van de leer der waarheid, waarvoor hij staat en strijdt tegen dwaalgeesten. Hij beschermt met kracht Gods dag, en hij is zelf de grootste sabbatschender, en kan het niet verdragen dat zijn zonden hem onder het oog worden gebracht, en rust daarop, en zinkt daarmee in de hel.

m. En tenslotte, ontvalt hem eens de een of andere rust als hij wat benauwd wordt, dan grijpt hij wat anders aan, en rust daarop dat hij liet nog krijgen zal. En zo rust de mens op zijn blindheid.

3. Eindelijk, o mens, is het geen leugen op leugen, ja is het geen weefsel van leugen? Is er wel iets in de Bijbel waarmee het overeenstemt, dat een goede grond zou zijn? Is het wonder dat u zich nooit bedaad bij de Bijbel durft neerleggen, en dat u nooit met die werken tot het licht en tot verstandige vromen durft komen? O, u hoeft het zwarte merk niet ver te zoeken! Zo iemand staat dus in oorlog met de grote God. Maar dit kan men niet zien wegens geestelijke dood en blindheid. Mocht u het hieruit dan eens besluiten: Omdat u alle dagen opnieuw de oorlog verklaart. Alle dagen kiest u partij, ja alle dagen gaat u over naar de zijde van de vijand, altijd houdt u het met het leger dat verbonden is tegen de Almachtige, want alle dagen bent u het eens met de wereld, met de duivel en zijn haat tegen God, tegen zijn werk in het hart, en tegen zijn kinderen, en ook eens met uw hart en met uw boos bedenken wat het hart oplevert. O mens, wie zal het uithouden tegen God? God zal het eens winnen, en u zult het u eens deerlijk beklagen. Wie heeft zich ooit tegen God verhard, en vrede gehad?

Mens, overvloed van vrede en waarheid hebt u echter nodig voor uw dood. U moet het hebben, en hoe komt u ertoe, hoe wordt u nog hersteld? O, het is verre van u om uw weg in dezen te richten, welke voornemens er van binnen ook opkomen.

1. Als u er ooit toekomt, zal het een werk van God moeten zijn. God zal het u uit Zijn vrijmachtige, eeuwige voornemen moeten openbaren. Jezus' verworven Geest zal het doen moeten, alle eigen kracht en geweld is hier te licht. Het zien van uw natuurlijke afgescheidenheid van God, van die gevestigde kloof, zal waarheid moeten worden. Ja, al uw schulden zult u op Jezus moeten overdragen; Zijn ganse borgtochtelijke gehoorzaamheid zal op uw rekening moeten komen. Die dingen geschieden niet ongemerkt, niet in een verbeelding of droom, niet met blote woorden of belijdenis. Dat werk van vereniging en overgang met en in Christus, is geen praten, maar zal waarheid moeten worden.

En daaruit zal dan kunnen vloeien die vrede met God vanbinnen, ja met al wat buiten God is. De overvloed van vrede vloeit uit het aandeel aan een overvloedige gerechtigheid, en dat moet waarheid zijn.

2. Tenslotte, wat is het groot dat u nog leeft onder de aanbidding van die overvloed van vrede en waarheid. Duizenden missen dat al, maar u bent er nog. O, zoek toch de Heere terwijl Hij te vinden is, en roep Hem aan terwijl Hij nabij is. Weldra kan het te laat zijn.

C. Volk des Heeren, als men eens nagaat hoeveel duizenden valse rusten er zijn buiten Christus' komst in de Geest tot de ziel, en hoe u immers diezelfde man of vrouw van nature was als alle anderen, maar dat God u echter bewaard heeft voor zelfbedrog. Vrienden, wat is waarheid in het binnenste en waarachtige vrede met God oneindig hoger te schatten dan alle hoogten van wijsheid en boven alles wat in de wereld is.

1. Dit is het, wat de Heere aan Zijn kinderen in het Sacrament van het Heilig Avondmaal verzegelt. Niet alleen die zalige vrede met God, vloeiende uit het waarachtige komen met een gebroken hart tot een gekruiste en gebroken Christus dat wonderwel bijeen past, maar ook Gods waarheid, getrouwheid en onveranderlijke eeuwigheid in Zijn verbond en belofte. Kon u het maar zien, u vindt er overvloed en volkomenheden van in het Sacrament. Openden wij onze mond maar, ja vloeiden wij maar toe tot dat goed. Het is daar maar: "Eet vrienden, drinkt, ja wordt dronken, o liefste".

2. Bijzonder is deze belofte gericht aan duistere en bestreden zielen onder Gods volk, die soms veel te doen hebben met de oprechtheid van hun hart, staat en werk. En die menigmaal in veel vrees leven, omdat hun vrede van binnen menigmaal van zo korte duur is, en soms ook bij een gestalte. Zij vragen dan wel eens of ze geen bestendige vrede zouden hebben als hun werk waarheid was. Maar als de Heere eens zal opstaan en de duisterheid van Zijn volk opklaren, zal het ook gaan als hier in deze belofte. Het zal ook een daarstellen zijn van licht uit duister, en wie onzer weet hoe onverwacht? Het zal ook een zeer snel werk zijn in het hart. Ja, de Heere God zal het openbaren, of u het waardig bent of niet, of u het er naar gemaakt hebt of niet, of u het gezocht hebt of niet. Vijftig jaar zoeken telt zij dan niet, dan is het een soeverein, vrijmachtig, zalig werk van God, zonder aanmerking van iets in hen. Dit hebben duistere zielen die het om de Heere Jezus en om deze vrede en waarheid in Hem te doen is, op des Heeren bestemde tijd te wachten.

3. Ondertussen, volk des Heeren, zoek toch in het oog te krijgen en behouden wat het is dat u steeds hindert, en wat uw vrede verstoort als hij uitspruiten zou. Het kan het volgende wel zijn:

a. Bedroeven van de Heilige Geest, of ontrouw aan Zijn licht en plicht, door het aankleven aan de zonde en dwalingen. Of ook door ontevredenheid over de weg waarlangs de Heere de ziel wil leiden. O, daar is geen vrede bij te vinden.

b. Rust en vredestorende zonden. Hierdoor versta ik geen dagelijkse struikelingen en ook geen zonden waarover men oprechtheid voelt om haar te bestrijden, die storen deze vrede zo zeer niet. Maar ik versta hierdoor, die men voelt zonden te zijn en waarover men niet oprecht is. En dat hindert grotelijks.

c. Toegeven in het ongeloof en wettische verkeerdheden, dat is zeer tot oneer en ongenoegen van de Heere Jezus, alsof Hij het met de ziel niet meende, of alsof Hij niet algenoegzaam was, of alsof er wat aan Hem tekortschoot.

d. Wereldsgezindheid en ongelijkvormigheid. Waar die al post vat, wijkt de Heere Jezus met Zijn vrede. Want wat samenvoeging heeft Christus toch met Belial?

e. Liefdeloosheid aangaande Gods knechten. Hoe zwaar neemt een koning het op als zijn gezalfden niet behoorlijk geëerbiedigd worden. Johannes zegt: "Die God kent, hoort ons; die God niet kent, hoort ons niet. Hieruit kennen wij den Geest der waarheid, en den Geest der dwaling".

f. Ook het gehoor geven aan vreemde stemmen, die in te laten als de inwerpingen van onze vijand, de vorst der duisternis. Dan raakt men daardoor aan het redeneren, in plaats van met die stemmen en pijlen naar boven te vluchten, waar men bewaring te wachten heeft, en vrede bij behouden zou.

Ja tenslotte, zoek toch in het oog te houden wat deze vrede bevordert.

1. Nederig van hart te leven, niet hoog van ogen, noch verheven van hart te zijn. Met een kruimel genade tevreden zijn, die te begeren en hoog te schatten. Veel indruk te hebben van zijn onwaardigheid bij het minste dat men geniet, dan wordt het minste in het geestelijke of tijdelijke aan de ziel hoog en wonderbaarlijk. En daar vloeit ook uit voort dat zalig blijven bij de eenvoudigheid die in Jezus is.

2. Zich recht gedragen onder de kastijdingen, dan veel toevallen aan de Heere en staan om het einde Gods van die roede te verkrijgen. Niet struikelen en tegenwerken, niet schreeuwen over de plagen, maar klagen over de zonden wanneer die onder de roede zwaar worden. En dan gedraagt Zich God omtrent zulken als omtrent zonen.

3. Tenslotte, zich veel onbepaald overgeven met zijn geestelijke en tijdelijke stand aan de Heere Jezus en aan Zijn leiding, welke weg Hem behaagt om de ziel tot de heerlijkheid te brengen. O vrienden, dit maakt alleen licht. Dit wordt met vrede van binnen gekroond. Dit alleen is de Bijbelse weg, dat onze vrede nog eens wordt als een rivier, en de waarheid als de golven van de zee. Och, dat de Heere het openbare!
Amen, het zij zo!

16. De verlossing en herstel van Juda en Israël, een beeld der geestelijke bevrijding.

"En Ik zal de gevangenis van Juda en de gevangenis van Israël wenden, en zal ze bouwen als in het eerste" (Jer. 33:7).

Dit woord staat in verband met vers 6, aangaande de voorzegging van Israëls verlossing en herstelling. Hierin ontmoet ons een voorzegging van Israëls herstelling of genezing. We kunnen in het laatste gedeelte van vers 6 zien waarin die in volle kracht zou bestaan: God zou hun openbaren overvloed van vrede en waarheid. En dan, in vers 7, zien we een voorzegging van de trappen waarlangs de Heere hun herstelling tot haar volkomenheid zou brengen. Namelijk de Heere zou de gevangenis wenden van Juda uit Babel, en de gevangenis van Israël uit Assyrië, en hen bouwen als in het eerste.

Woorden volgens welke wij naar de gelegenheid van de tijd wat wensen te spreken. Mocht het de een of ander onder ons dienen, teneinde zijn geestelijke gevangenis door de goede hand van God ontsloten mocht worden, en hij met het vrijgekochte volk eens vrij uitgaan mocht. En ook ten einde velen van des Heeren volk tot hun eerste liefde, teerheid, en eerste werken mochten wederkeren. Ons tekstgedeelte is dus genomen uit Jer. 33:7: "En Ik zal de gevangenis van Juda en de gevangenis van Israël wenden, en zal ze bouwen als in het eerste".

We behandelen hierin twee hoofddelen:

- I. De beloften waarlangs de Heere Israëls herstelling tot zijn volkomenheid zou brengen. Namelijk, de Heere belooft de gevangenis van Juda, en de gevangenis van Israël te wenden, en hen te zullen bouwen als in het eerste.
- II. En dan haar geschiktheid ten opzichte van onze gemeenten en bijzondere stand, opdat wij uit de vertroosting van deze Schrift enige hoop scheppen mochten.

Wat betreft de voorwerpen van deze belofte. Wij hebben daarover al eerder bij het verhandelen van het eerste gedeelte van vers 6 gezien, dat zij eigenlijk zijn Juda en Benjamin, met de overgeblevenen van Israël, namelijk de tien stammen, zoals deze samen door Nebukadnézar naar Babel gevankelijk zouden worden weggevoerd. Wij zien nu eerst hoe het met deze voorwerpen gesteld was. Hierover zagen wij toen al dat om hun zonden en afgoderij, om hun verwerping van de waarschuwingen van Gods knechten, en om hun verharding, allerlei oordelen van God op hen gerust hadden. Samaria was reeds veroverd, en de tien stammen waren reeds naar Assyrië door Salmanasser weggevoerd, en over Juda met zijn inwoners waren de bedreigingen van God zwaar. Het vonnis was reeds geveld: zij moesten naar Babel. God zou het woord van de profeten snellijk doen komen. Daarbij waren er nog zware tijden over hen te wachten uit de gestalten en indrukken van de profeten, en uit de natuur van sommige beloften Gods, die de profeet voor hun redding kreeg. En dus was de Heere zeer verbolgen over hen. Onder dit alles blijkt ons echter dat de meesten gerust en zorgeloos waren. En dat maar weinig zuchtenden het ter harte genomen hebben, en op de onveranderlijke getrouwheid van God zijn blijven zien. Gaan we nu over tot onze eerste hoofdgedachte:

I. De beloften waarlangs de Heere Israëls herstelling tot zijn volkomenheid zou brengen. Namelijk, de Heere belooft de gevangenis van Juda, en de gevangenis van Israël te wenden, en hen te zullen bouwen als in het eerste.

Aangaande de beloften zelf, daarin zien we enige dingen vooraf, namelijk:

A. Wij menen dat het zeer bedenkelijk is, of deze belofte niet verder ziet dan op de wederkering uit Babel. De redenen hiervoor schijnen:

a. De uitdrukkelijke belofte Gods in dit vers, namelijk, niet alleen wegens het wenden van de gevangenis van Juda uit Babel, maar ookwegens die van Israëel, namelijk de tien stammen, die reeds naar Assyrië weggevoerd waren. Het is wel waar, dat er volgens Jer. 3:14, enige weinigen terug zijn gekomen, die onder Juda hun toevlucht hadden genomen, en daar gebleven waren. Zo leest men ook van Zacharias en Elisabeth ten tijde van Christus, Anna de profetes, die uit Aser, en bijgevolg uit de tien stammen waren. Maar echter schijnt het zo - ten minste men vindt mijns wetens geen uitdrukkelijk gewag in de Bijbel, - dat de meesten van de tien stammen uit Assyrië ooit zijn teruggekeerd. Evenwel is de belofte hier uitdrukkelijk aan de tien stammen, én aan Juda.

b. Ook de uitdrukkelijke belofte Gods in dit vers, namelijk, dat de Heere Juda en Israëel bouwen zou als in het eerste, of meerder dan in den beginne. Nu weet elk, dat na hun wederkering uit Babel, zij nooit genoten hebben, hetgeen zij onder Salomo gehad hebben. Bijgevolg zou men dit bouwen in een geestelijke zin voornamelijk kunnen opvatten, wanneer de stad herbouwd en dorpsgewijze bewoond zoude worden, en dat knechtjes en meisjes weer zouden spelen op de straten. Vergelijk hiermee nu eens dit teksthoofdstuk van vs. 8-16. Daar vindt u dezelfde beloften, en tegelijk dat dit plaats zou hebben in de dagen van de Spruite Davids, de Heere hun Gerechtigheid. In die dagen zou Juda verlost worden, en Jeruzalem zeker wonen. Dat dit op hun geestelijke verlossing in het laatste der dagen zou kunnen zien, hetwelk alle lichamelijke verlossingen insluit, schijnt ons uit Jeremia, waar gij dezelfde belofte vindt als bij Zacharia, en hier in ons teksthoofdstuk. Daar wordt in het vierentwintigste vers bijgevoegd, dat in het laatste der dagen hierop zou gelet worden. Wien het lust, kan hierover nazien de kanttekening. Hierop volgt aanstonds die belofte in het eerste vers van Jeremia 31: "Te dien zelfden tijde zal Ik allen geslachten Israëls tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn".

c. Behalve, (zoals het ons toeschijnt) weet ik niet, wanneer die grote belofte, als in het negende vers van dit hoofdstuk, zijn vervulling gehad zou hebben, waar God zegt: en het zal Mij zijn tot een vrolijke naam, tot een roem, en tot een sieraad, bij alle heidenen der aarde, die al het goede zullen horen, dat Ik hun doe; en zij zullen vrezen en beroerd zijn over al het goede, en over al den vrede, dien Ik hun beschik. Want wij lezen, dat Juda (nadat zij omtrent vierenzeventig jaren in Babel geweest, en door Kores verlost waren, en met Ezra naar Jeruzalem wedergekeerd waren, dezelfde boze weg insloegen als tevoren. Zij verbasterden weer de godsdienst, en vermengden zich weer in huwelijken met vreemde volkeren, en verachtten weer de boden Gods. Zij verwierpen de raad en de waarschuwingen van Gods boden. De Heere zond opnieuw Zijn knechten, zelfs een Nehemia, een vorst, die hen dus aansprak: "Deden uw vaders niet alzo? en God bracht al dit kwaad over ons, en over deze stad, en gijlieden maakt de hittige gramschap nog meer over Israëel". En meer andere Profeten, waaronder ook Maleachi was. Daarop zendt God Zijn Eigen Zoon. Hem versmaden zij, ja zij rustten net voor zij Hem van het leven beroofd hadden, metvervloeking van zichzelf en hun kinderen. Niettegenstaande de Heere Jezus, met medelijden aangedaan, weende over hen en hun stad. Dit werd achtervolgd door een zwaar oordeel, namelijk, omtrent zeventig jaar na Christus' geboorte, zijn zij door de Romeinen onder het beleid van Titus Vespasianus, uit Kanaän verjaagd, en in velerlei gevangenschappen overal zó verstrooid, dat hun nageslachten als ballingen op aarde tot heden toe omzwerven. Behalve die in de verwoesting van stad en tempel zó gruwzaam zijn behandeld, gelijk Josefus daar veel van zegt. Onder andere, dat bijzonder was in de heilige Voorzienigheid, dat het leger der Romeinen zich daar neerzette, namelijk, aan de afgang van de Olijfberg waar Jezus over Jeruzalem geweest had.

O vrienden, mochten wij, die als van buitenaf en tegen de natuur zijn ingeënt, uit de handelingen Gods met deze natuurlijke takken wat leren en toezien dat God ons land ook met spare! Hun gevangenis heeft al zeventien eeuwen geduurd, en daar zitten zij nog ontbloot, en onder zware zonden en straffen.

2. Vooraf zeggen wij ook met een woord, dat wij menen dat deze belofte gepaard met het laatste lid van het vorige zesde vers, eigenlijk hetzelfde uitdrukt, wat in het eerste lid van vers 6 op een verbloemde wijze was beloofd. Want:

a. De belofte: Ik zal henlieden genezen, is toch hetzelfde als de belofte, Ik zal hun overvloed van vrede en waarheid openbaren, omdat de volle genezing in die dingen bestaat, als wij in het vorige gezien hebben.

b. Daarbij is het rijzen van de gezondheid en genezing hetzelfde met het wenden der gevangenis, en met het bouwen als in het eerste, omdat die dingen de middelen en trappen behelzen, langs welke de Heere Israëls herstelling tot die volkomenheid zou brengen.

In welke verbloemde spreekwijze, vergeleken met onze tekst:

- het oprijzen en uitwerpen van het kwaad als door trekpleisters tot uitzuivering, kan te verstaan geven, het wenden van Israëls en Juda's gevangenis.

- En het oprijzen of voortkomen van het goede vlees als door heelpleisters, tot heling en genezing, kan te verstaan geven, het wedergebouwd te worden als in het eerste.

B. Slaan wij nu gade de belofte zelf, waarin ons te letten staat:

1. Op de inhoud, of het onderwerp van deze belofte, behelzende:

a. De afwending van het kwaad, namelijk, het wenden van Juda's en Israëls gevangenis. Hierdoor zou kunnen worden verstaan:

(1) Het gevangennemen van degenen, die Israël gevangen hielden. In die zin komt de spreekwijs voor in Psalm 68. Gij hebt de gevangenis gevangen gevoerd, vergeleken met Efeze. Dan zou de zin zijn, dat gans Israël eens zegepralen zou in de verheerlijkte Messias, over zonde, dood, verdoemenis, duivel, en over al zijn werk.

(2) Maar dit dunkt mij het klaarste, dat men versta, (als velen willen) door de gevangenis:

- de gevangenen zélf, namelijk hier het Israëls Gods. Volgens de kracht van het woord, waar het ook zo vertaald wordt; uitdrukkende een zeer grote aantal gevangenen.

- en dan verstaan wij door het wenden der gevangenis, het doen wederkeren van de gevangenen, of ook het weder aannemen. "Ik heb u getrouwd, (zegt God) en Ik al u aannemen, twee uit een stad, één uit een geslacht, en ik zal u brengen te Sion".

b. De toediening van het goede, namelijk, het bouwen van Juda en Israël, als in het eerste. Versta hiermee:

(1) Door het bouwen van Juda en Israël, het herstel van gans Israël, en de toediening van allerlei zegen in de Messias, als een optimiseren, in tegenstelling van een afbreken en niet bouwen. Zo wordt Israël bij een huis vergeleken, waarvan David een voorbeeldig huisvader was, welke Davids hut of tabernakel wordt genoemd, die vervallen was, en die de Heere weder opbouwen en oprichten zou.

(2) En versta dan door het bouwen van Juda en Israël als in het eerste, zoveel als vanouds: Ik zal Davids vervallen hut bouwen, als in de dagen vanouds; of, als in den beginne; namelijk:

a. De Heere had hen in de aanvang, toen Hij hen trouwen zou, wonderlijk gebouwd, als onder Farao's dwingelandij. O, in het midden van hun druk in Egypte, vermenigvuldigden zij zeer, en werden toen al een groot volk.

b. Wonderlijk heeft God hen in het eerste tot een afzonderlijke kerk gebouwd, door hen uit te voeren uit dat diensthuis. God verdelgde de Egyptenaren in de Rode Zee, en leidde Israël met tekenen en wonderen voort. Ja bracht alles ten onder wat tegen hen opkwam, zodat zij op een wonderlijke wijze, door de Jordaan, het beloofde land introkken.

c. Ja niet minder wonderlijk bouwde God hen in Kanaän, als God Zijn hand toonde in menige volkeren, ja aller machtigste vijanden, voor Israëls gerucht te doen beven en sidderen, en die dus in hun hand te geven.

d. Zeer gezegend bouwde God hen vervolgens onder de Richteren, blijkende uit dat boek. O, als zij God vertoornden, nam de Heere menigmaal hun Richter weg, en bracht hen in de uiterste engten! Maar weer vernederd wordende over hun zonden en belijdenis doende, vergaf de Heere hun zonden, en gaf hun weer een Richter die voor hun aangezicht in- en uitging en die hun twistzaak bij de vijanden twistte. En God was weer met hen.

e. Toen zij met die regeringsvorm niet tevreden waren en om een koning riepen, gaf God hun een koning in Zijn toorn Toch bleek de goedertieren leiding van God wonderlijk tot hun opbouw, namelijk dat zij David kregen, die de oorlogen des Heeren heeft gevoerd, die al hun vijanden heeft overwonnen en ten onder gebracht, die ook strekte tot een voorbeeld van de toekomstige Messias, hun Vorst, en van Zijn overwinning over al hun geestelijke en tijdelijke vijanden.

f. Daarna bouwde de Heere hen onder Salomo tot een koninkrijk des vredes, der stilte en der gerustheid. Een koning aan wie al de koninkrijken geschenken brachten en hem dienden al de dagen van zijn leven, zodat Juda en Israël zeker woonden, een ieder onder zijn wijnstok en vijgenboom, hun tot voorbeeld van het vreedrijk van hun vorst Messias in het laatste der dagen.

g. Doe daar nog eens bij, hoe menig Israëliet heeft de Heere God onder al zijn druk in Egypte, en vervolgens, al gebouwd tot een geestelijk huis, die met het oog op Messias hun oorlogen zullen gevoerd hebben, en die hun overwinningen in Hem alleen zochten, en die dus op Hem en Zijn overwinning aan het kruis, als de enige verdienende oorzaak van hun overwinningen, en van hun voorspoed, alleen zagen en zich grondden.

En zo vrienden, zal de Heere Israëls nageslachten in het laatste der dagen weer in hun land brengen, en hen bouwen als in het eerste.

(3) Tenslotte, versta door dit bouwen als in het eerste ook, naar de kracht van het woord: meer dan in den beginne. Zo komt het voor in Deuteronomium als daar gesproken wordt van een Profeet als Mozes, Die de Heere verwekken zou. Dat is te zeggen: meerder en groter dan Mozes. Dus ook hier kan men het verstaan van een bouwen meer dan in den beginne. Namelijk zij zouden in het laatste der dagen in en uitwendig gebouwd worden, meer dan hun oprichting in den beginne. Ja, zij zouden gebouwd worden zonder weer ingekort of afgebroken te worden. Integendeel, hun rijk onder David zou een heerlijk, ja een eeuwig rijk zijn. En dus zou dit bouwen boven hun eerste begin, eindigen in een eeuwig zegepralende overwinning in heerlijkheid. En zo zal God het met hen, beter maken dan in hun begin. Daarom schijnt ons toe dat van Juda's en Israëls geestelijke oprichting hier ook gesproken wordt, en daarin meerder dan in den beginne.

a. Omdat Israël na zijn wederkering uit Babel nooit genoten heeft die hoogte vanvoorspoed die het onder Sálomo had. En als gevolg daarvan is het in dat deel nooit gebouwd als in het eerste.

b. Omdat wij duidelijk lezen, dat de dagen komen zouden dat er niet meer gezegd zou worden: "Zo waarachtig als de Heere leeft, Die Israël uit Egypte heeft opgevoerd, maar zo waarachtig als de Heere leeft Die Israël heeft opgevoerd uit het land van het noorden en uit al de landen waarheen Hij ze verdreven land". Zo ver zou die laatste oprichting al hun vorige verlossingen overtreffen, dat die eerste als het ware vergeten zou worden, en dat zij de Heere de eeuwige roem geven zouden vanwege die laatste, verbazende herstelling. Wij vinden aangetekend van Sebastianus Smith in zijn verklaring over Jeremia, dat hij zegt: "Het Joodse volk is eertijds uit Babel verlost, opdat het de komst van Messias zou verwachten, en door Hem tot een heilige Kerk Gods gebouwd zou worden". Paulus zinkt er bij weg over Gods weg met Israël, als hij uitroept: "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen. Want wie heeft de zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?" En hij eindigt met alles in de Heere.

Zien wij nu dat God zegt: "Ik zal dat doen. Ik zal de gevangenis van Juda en Israël wenden, en ik zal ze bouwen als in het eerste".

1. Uit het vorige, uit vers 4, bleek ons al dat het Jehovah, de God van Israël is, Die hier spreekt. Ik, Jehovah, de God Israëls. Dit duidt aan dat Hij het doen zal als de Jehovah, de Onveranderlijke, Getrouwe, de Waarmaker en Vervuller van Zijn Woord en beloften. Ja, als de Drie-enige God des eeds en des Verbonds, Wiens trouw door het ongeloof van Zijn volk niet wordt tenietgedaan.

2. Een gevolg hiervan is dat zij die in banden en gevangenis zijn, volstrekt hebben af te zien van alle eigengerechtigheid, van hun kracht, van hun wijsheid, en ook van alle aangewende en zelfs geoorloofde middelen. Namelijk om daar verwachting van te hebben. En ook van alle donkerheid der tijden en onwaarschijnlijkheden naar de mens. Maar dat zij daarbij alleen moesten zien in het geloof op de Heere, Hem de ere gevende met belijdenis van zonden, dat Hij alleen de machtige Jakobs is, de Algenoegzame in Zijn Zoon, ja de wonderdoende God, Die Zich verheerlijken wil in wonderen.

3. Hieruit blijkt dat het geloof der gevangenen, vooral als God het donker maakte, dient op te wassen, wetende dat het Jehovah, de God Israëls is, Die het beloofd heeft en Wiens weg het gewoonlijk is uit duisternis licht te scheppen, ook wanneer men het niet verwacht, tot zijn Eigen grootheid. De Heere zegt immers tot Zijn volk: "Zie, Ik zal dit doen". Dit betekent:

a. Dat de Heere Israël langs trappen herstellen zou tot die staat van overvloed, vrede en waarheid. Gods zou eerst hun gevangenis, en wel die van Juda, vooraf wenden, en dan zou God hen bouwen als in het eerste.

b. Dat Gods vinger dit werk doen zou. Het zou buiten bereik van enig schepsel zijn. Het zou zeer onwaarschijnlijk zijn; ook zou het er niet op aankomen hoe donker het er uitzag. De grote God zou dan wonderlijk en wonderbaarlijk handelen, en als de tijd er was zouden zij maar stil hebben te zijn en te zien op het heil des Heeren.

c. Dat het zeer plotseling en onverwacht geschieden zou. Het zou maar een wenden, een omwending, een verandering van de rechterhand des Allerhoogsten zijn.

d. Ook zou dit werk, als God het doen zou, alle ogen en harten naar zich toetrekken, zoals blijkt uit het vervolg van dit hoofdstuk.

e. En dus, tenslotte, duidt dit in volle kracht aan, dat de Heere, de God Israëls, de Vervuller zou zijn van al Zijn beloften over Juda en Israël, en van Zijn bedreigingen over hun vijanden. O, op Gods tijd zou Bel gekromd worden, en het rijk van Babel ondergaan.

Gaan we thans over tot onze tweede hoofdzaak:

II. Haar geschiktheid ten opzichte van onze gemeenten en bijzondere stand, opdat wij uit de vertroosting van deze Schrift enige hoop scheppen mochten.

Alle mensen zijn van nature geestelijke gevangenen, in de gevangenis van de natuurstaat en dus in de strik des duivels, en worden door hem gevangen gehouden naar zijn wil. Volgens Timotheüs in de gevangenis der zonden, zodat hij door de banden van zijn zonden vastgehouden wordt. En dat niet alleen, maar hij houdt zijn banden zelf vast. Hij is in de gevangenis van de wereld en moet die dienen, hij is in de gevangenis van veroordelen tegen God, Zijn volk en Zijn werk in het hart. Hij is ook in een gevangenis van de wet, door de verbreking van het werkverbond. Volgens Galaten wordt ieder door de wet in bewaring gesteld, tot het Voorwerp van het geloof, de Heere Jezus, tot zijn ziel nadert om hem te verlossen. In deze gevangenis is ieder van ons van nature, of hij het weet, gelooft en ter harte neemt, of niet.

Zie nu eens enige redenen waarom dit alles een gevangenis genoemd mag worden.

1. Omdat het een bewaarplaats is voor schuldigen. Niet alleen dat daar koperen deuren en ijzeren grendels zijn, maar daar is een sterk gewapende die de gevangenen nog bindt. En het is opmerkelijk dat Jezus aan Zijn knechten de sleutels van het Koninkrijk der hemelen geeft, en daarbij voegt: "En zo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en zo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn".

2. Omdat het er gewoonlijk donker en akelig is. Er ontbreekt licht. Bij de minste beweging van de Rechter is het er zeer benauwd. Als er eens benauwde oordelen vallen, of zware onweders gehoord worden, gebeurt het wel dat het geweten van binnen in het aangezicht vliegt, en sommigen wel eens doet uitroepen: "Bergen valt op ons, en heuvelen bedekt ons voor het aangezicht Desgenen Die op den troon zit, en van de toom des Lams".

3. Omdat er geen ontslag kan komen, dan van hogerhand. Niemand kan zichzelf noch zijn broeder immermeer verlossen. Niemand kan dit zelf ontlopen. Het kan niet anders dan langs de weg van voldoening aan de gerechtigheid, en wel alleen door een ander die voor de gevangenen in de plaats treedt en instaat, tot de laatste kwadrantpenning is betaald, anders moet hij naar de buitenste duisternis.

4. Omdat allen daar ter dood gevangen zitten. Het vonnis is al geveld, het wachten alleen maar op de uitvoering volgens de last van de Rechter.

5. Omdat het een geheel afgescheiden plaats is van alle vrijgelatenen en ook van alle voorrechten. Hij geniet niets in de gunst van zijn Rechter. Zelfs zijn tijdelijk brood dat hem daar toegeworpen wordt, eet hij niet met een goed hart.

6. Ook omdat het een zeer onveilige plaats is. Hij is nooit enige tijd zeker. Als het de tijd van de Rechter is, wordt hij uitgebracht om loon naar werken te ontvangen. Dit in tegenstelling tot Gods vrijgelaten volk, die genieten een woonplaats des vredes, een wel verzekerde woning, een stille en geruste plaats, maar daarbuiten hagelt het en daar is niemand zeker.

7. Omdat het gewoonlijk zoals een langdurige gevangenis, gepaard gaat met een harde dienstbaarheid. Ze worden overgegeven aan harde heren, die zichzelf doen dienen. O, geen hardere heren, geen hardere dienst dan de dienst van de duivel, van de wereld en van de zonde. Ze gaan dagelijks, onder disselbomen huns juks, die God alleen kan verbreken.

8. Tenslotte, omdat men, zoals in een gevangenis, ook hier allerlei soorten van gevangenen heeft. Allen zien er wel vuil, lelijk, ja veelal afschuwelijk uit. Daarom moeten degenen die ooit vrijgelatenen worden, direct gewassen worden, hun vuile lompen worden uitgetogen en zij krijgen andere of wisselklederen. Maar het onderscheid is groot. In een gevangenis hebt u zulken die vrolijk, zorgeloos en lichtzinnig zijn. Die zeggen met daden: Laat ons eten, en laat ons drinken, want morgen sterven wij. Zij weten niet beter of het hoort zo. Ja, zij weten niet wat vrijheid is, omdat zij met ouders en voorouders, met vrienden en bekenden in die gevangenis geboren zijn. Een menigte van dien, zoals gevangenen eigen is, brengt hun tijd door met het verzinnen van leugens, om zichzelf vrij te pleiten van schuld, ja om hun rechters, indien het mogelijk was, te misleiden en te bedriegen. O, kon u het maar zien, mens, al gelooft u het niet! Hierdoor stemt u toe dat u in een gevangenis bent. Velen, die iets van hun ongelukkige staat schijnen te begrijpen, die zeer benauwd zijn en gedurig proberen . uit te breken, die overal openingen en spleten maken, ja die geen werk te zwaar is als zij maar ontvluchten konden, haken naar vrijheid. Wel mens, als u er zo eens uitraakte, denkt u dat iemand dan op vrije voeten gaan kan? Dan hebt u direct de bloedwreker weer op de hielen. Niemand is recht vrij, dan alleen die de Rechter vrij verklaart en vrij laat uitgaan.

Maar de besten zijn zulken die niet willen uitbreken. Onder hen zijn velen moedeloos. Die zeggen: "O, ik kom er nooit uit". Velen, die de duivel grote vrees, wanhoop, ja schrik op schrik aanjaagt. Ja, de verstandigste is degene, die eenadvocaat buiten zich zoekt naar het genoegen van de Rechter, om zijn zaak te behandelen. Die leeft in diepe ootmoed wegens zijn feilen en doet belijdenis voor zijn Rechter, zoals in Job: "Mijn Rechter zal ik om genade bidden".

Aangaande de zekere beloften van de vrijmaking en herstelling, slaan wij nu gade hoe het met gevangenen toegaat vóór het wenden van hun gevangenis.

1. Ik heb al gezegd dat de mens, die God voornemens is te redden uit de banden van zijn natuurstaat, zijn diepere ongeluk recht bevat en ter harte neemt, zodat hij het als het grootste wonder ziet wanneer hij ooit verlost zal worden.

2. Zulk een ziet en voelt bij Goddelijk licht zijn onmacht. Hij raakt aan het eind met zijn redeneringen en aan het eind met zijn eigen middelen. Hij wordt radeloos. Hij gaat treuren, zuchten, bidden en tot God roepen, wetende dat zijn redding van hogerhand moet komen, en dat bij God alle dingen mogelijk zijn. Wie weet, God mocht van Zijn kant een weg openen, en hem Zijn voorzienige hand in genade doen ontmoeten. O, dat bidden sterkt en maakt hem aanhoudende.

3. Zulk een heeft nergens rust in. Al zijn rust vergaat hem. Al zet u hem een tafel voor met alles, al biedt u hem de grootste rijkdom en staat van de wereld aan, hij voelt zich een man des doods. En dat weegt hem. Ja, al willen zijn medegevangenen hem allerlei soorten van vermaak en uitspanningen aandoen, o, die man begrijpt zijn zielsgevaar en eeuwig onheil. Dan acht men alle dingen maar schade en drek en dan weigert men met Mozes een zoon van farao's dochter te worden, en verkiest men liever met Gods volk kwalijk gehandeld te worden. Wat waren die drieduizend verslagen in hun hart, al de lust verging hun. En de stokbewaarder schreeuwde het uit: "Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" Zo deed ook de tollenaar in Lukas. Ja, wilde u zulken vermaken met genoegens, met lekker eten en drinken, o, dat komt niet overeen met zulk een inwendige toestand. Het is hun om heel wat anders te doen.

4. Zulk een raakt bij tijden zeer dicht bij de gevolgen van zijn gevangenis, bij de korthed van zijn tijd, bij de grootheid van het werk en bij zijn naderen met grote schreden ten verderve.

5. Zulk een raakt veel bij de oorzaken waardoor hij in dat onheil geraakt is. Ja, hij verlangt zeer dat er buiten hem en buiten de gevangenis, in de vierschaar van de grote Rechter over die oorzaken mocht worden gehandeld, en dat er daartoe een Ander Zich mocht openbaren.

6. Tenslotte, zulk een arme gevangene wordt die wijsheid geschonken, (al houden zijn medegevangenen dit voor dwaasheid) namelijk hij breidt zijn schuld voor zijn Rechter zeer uit, en belijdt en verzwaart ze. Uitvoerig verklaart hij zijn grote Rechterrechtvaardig en vrij, en hij billijkt Hem als Hij het vonnis liefde uit te voeren. Zo leeft hij dagelijks en vindt het daarbij goed, bij het toevallen aan zijn Rechter. Daarbij verzoekt hij bij de Rechter zelfs (en dat is wijsheid om een Voorspraak, om een Advocaat Die de Rechter welbehagelijk is. O, zulk een geeft zich met zijn gehele zaak geheel en al over aan zulk een Voorspraak. Het is hem genoeg dat zijn Voorspraak de Rechter welbehagelijk is, en ondertussen blijft hijzelf maar nederig werken, en alles zoeken in de weg van belijdenis van zijn misdaden en in het verootmoedigen. O zielen, die hier wat van hebt, er ligt wel degelijk wat achter zulk een gegeven handelwijze.

Slaan wij nu gade wat er geschiedt als God de gevangenis wendt, namelijk als volgens Psalm 102 de tijd om genadig te zijn, de bestemde tijd, daar is.

1. Dan raakt doorgaans zulk een en anderen met hem aan het aanhoudend bidden. De vromen, de vrijgekochten, vinden zulk een gevangene in hun gebed voor de troon en hebben er toegang mee. Ze zijn met hem in arbeid en baren hem met smart. O, het is een droevig teken als iemand uit het gebed van de vromen zich wegzondigt.

2. Ook kan het gebeuren dat het eerst nog wel donkerder wordt voor de ziel dan het ooit geweest is. Te weten door de laatste kracht van de vorst der duisternis, die niet stilzit als het zo nabijkomt, en wel door allerlei ongekende listen en werktuigen.

3. Maar dan gebeurt het wel dat zulk een het opgeeft en uitschreeuwt: "Nu is het met mij gedaan, ik kan niet meer bidden, de Heere is van mij geweken, nu heb ik niets meer dan mijn natuurstaat. Mijn hart is immers zo boos als ooit tevoren, de Rechter zal naar mij niet horen, mijn hart is niet recht met Hem en voor Hem". Maar dan gebeurt het wel dat zulk een in zijn gevangenis snellijk een licht omschijnt. Dat God de Vader, in en om Zijn Zoon, de Voorspraak, deze ellendige uit zijn drek opneemt, ja hem helpt in het aanbreken van de morgenstond.

4. Dan gebruikt de Heere hiertoe wel boden. De Rechter heeft Zijn rijksgezanten, engelen der gemeente genoemd. Die krijgen last om met hun sleutelen het Koninkrijk der hemelen te openen, om die gevangene zijn ketenen te ontbinden. Ja, om die grote deuren van de gevangenis te openen en om aan die ziel vrijheid te verkondigen en uit te roepen. Het was een engel, die de ijzeren poort des nachts opende, toen Petrus er uitkwam. Lees Handelingen: Toen het het donkerste werd, en het op de uitvoering van het doodvonnis aankwam, ziet een engel des Heeren stond daar en een licht scheen in de woning, en de engel deed zich door Petrus volgen, door alle wachten en door de ijzeren poort heen. Petrus was zo verrukt en weggevoerd, dat hij niet wist dat het waarachtig was wat aan hem geschiedde. Maar van achteren kreeg hij er licht in. Toen hij tot zichzelf gekomen was, zei hij: "Nu weet ik waarachtiglijk dat de Heere Zijn engel heeft gezonden". Evenzo gaat het in deze weg van de redding ook wel toe.

5. Ja, als God dat doet, dan opent Hij ook het gesloten hart. Daar schijnt licht in. Het machtige ongeloof wordt gebroken. Het gaat zulk een als Lydia en zoals het bij de vrijmaking van de stobewaarder ging.

6. En tenslotte, dan gaan zij het wonder roemen en aanbidden. Dan gaan ze verkondigen de deugden Desgenen, Die hen uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht. Dan zien zij wat er gebeurd is. O, zulk een monster! Mij, de voornaamste der zondaren is genade bewezen, opdat de Heere al de rijkdom van Zijn lankmoedigheid aan mij zou ten koste leggen en verheerlijken. Dan is het: "O, hoe kan het zijn, hoe heeft de Heere mij kunnen dragen". Dan eens: "Wie zou dat ooit gedacht hebben!" Dan eens: "Ik had de eeuwige dood verdiend en krijg het eeuwige leven! O, wat zal ik U vergelden?" Ja, dan wilden zij aan het werk voor de Heere met al hun kleine kracht. Ze willen meehelpen, ze willen God dienen, eeuwig en ten koste van alles. Hieraan kunt u de ware vrijgemaakte kennen, aan de lust die zij daartoe hebben, en aan hun overgave voor de naam en de zaak van de Heere Jezus. Zij willen daartoe gebouwd worden, dat is hun heersende lust.

Slaan wij tenslotte nog gade wat God vervolgens aan Zijn kinderen doet, wanneer de Heere hen bouwt als in het eerste. Maar vooraf moeten wij weten:

1. Dat des Heeren kinderen na hun vrijmaking zeer ver kunnen afdwalen, en in de gevangenis raken. Zelfs zo, dat zij geruime tijd niet meer weten wat het is een vrij man te zijn door het bloed van Gods Zoon. O, ze kunnen zo van hun wacht afraken en in slaap vallen door de verleiding en het verderf dat in de wereld is. Zulken kunnen onder zonden, verdorvenheden, wereldse gewoonten, dwaalleringen en andere verzoekingingen zo verstrikt worden dat de schuldeisers, ja de vorst der duisternis door God Zelf op hen losgelaten worden, die hen aantasten en weer als het ware in de gevangenis werpen. Dan ziet het er weer droevig uit. Dan wordt het tijd om aan de Heere te vragen: "Doe mij weten, waarom Gij met mij twist", en om zich te onderzoeken en te doorzoeken.

2. Ja, dat Gods volk moet terechtkomen langs dezelfde weg waarlangs zij ooit in hun eerste tijd tot zichzelf, tot vernedering en tot God gebracht zijn. O, dan zijn Gods kinderen dezelfde onmachtigen, onwilligen, ja dezelfde afkerigen en bozen, naar hun verdorven deel, als ooit tevoren.

3. En dan tenslotte, is dit het rechte bewijs van hun waarachtige redding en verlossing en dat de Heere hun gevangenis gewend heeft. Te weten, dat de Heere hen weer bouwt als in het eerste, en dat zij weer begeerten vinden om voor God te werken. En dat wel zoals in het eerste, of soms nog meerder dan in het eerste.

Daarom, als God Zijn kinderen bouwt en zij lust krijgen om mee te bouwen als in het eerste:

1. Dan legt hun Borg en de Voorspraak Zijn Geesteshand weer opnieuw aan hun hart. Dit zijn geen optochten die men wel eens krijgt en die natuurlijke mensen ook wel krijgen. Maar aan Gods volk wordt vervuld: "Zij zullen wederom nederwaarts wortelen schieten". Ja, zij krijgen opnieuw licht in de hoge weg van verzoening met God en van verlossing. Jezus breekt hun ongeloof, en zij oefenen weer gemeenschap met Christus, en in Hem met een Drie-enig God. Christus wordt hun zoet aan hun ziel, en al wat Hij gedaan heeft is volgens Hooglied hun weer als een bijblijvend bundeltje mirre.

2. Dan zijn zij weer vol liefde, zoals in het eerste. Zoals die vrouw, die met de olie haar hart uitgoot. Vele wateren konden dat niet blussen. Dan brandt het hart, gelijk bij de Emmaüsgangers. Ja, bidden en danken gaan dan vanzelf. Het hart loopt over vanwege de grote dingen die de Heere doet.

3. Dan wilden zij de Heere na wandelen, zelfs in woestijnen en onbezaaide landen. Dan kunnen ze weer tegen moeilijkheden. Zo was het in het eerste: daar wagen zij naam, achting, fatsoen, ja hun leven aan. Wil de wereld hun naam verwerpen, wil vader en moeder hen hinderen, terughouden en schade aanbrengen?

Volgens Psalm 45 verlaten zij volk en vaders huis, en kunnen wel eens blij zijn dat zij verwaardigd worden om Jezus' wil smaadheid te lijden.

4. Dan komt die eerste teerheid weer boven. Dan kunnen zij geen zonden dulden, er is dan geen zwaarder zaak dan tegen God te zondigen. Wanneer zondigen en lijden tegenover elkaar stonden, zouden zij met de drie jongelingen de vurige oven, en met Daniël de kuil der leeuwen in plaats van de zonden kiezen.

5. Dan zijn zij, zoals in het eerste, bijzonder gezet op hun eenzaamheid, omdat zij God daar vinden. O, dat overtreft alles wat men in de wereld ooit genieten kan!

Betreffende nu de lust van hun ziel om voor de Heere wat te doen en om hun hand te lenen aan Gods huis, en om dus mede te bouwen zoals in het eerste.

1. Dit is doorgaans een langzaam werk, waarin niet veel voorspoed schijnt. Hier is bijzonder nodig, de liefde Gods en de lijdzaamheid van Christus, ja lijdzaamheid in de hoop. O, wat ging er ten tijde van Ezra al om. En hoeveel gebeden ten tijde ook van Nehemía. Ja, welke middelen werden er gebruikt, wat werden er veel brieven geschreven.

2. Ja, het is voor het vlees geen gemakkelijk, maar wel eens een smartelijk werk. Gods huis bouwen gaat zo gemakkelijk niet als in Salomo's dagen. Het is gewoonlijk als in het bouwen van de tweede tempel. Dan werden zij bespot, dan viel de vijand erop aan en hinderde de voortgang. Dan weer lezen wij, dat sommigen hun eigen huis gingen bouwen, wat zeer smartelijk was voor degenen die lust hadden om Gods huis te bouwen. Dan weer onttrokken sommigen hun hulp. Ja vrienden, wat had Nehemia een smart onder dit bouwen. O, wat kreeg die man veel te doen, en zijn handen vol met het schenden van de sabbat. Ziet u wel hoe moeilijk het is een vervallene op te richten?

Toepassing

Zie eens, vrienden, wat een voorrecht is het voor een land of stad, als God in zeer benauwde tijden zulke mannen verwekt, al was het maar een enkele man Gods, die zit te treuren wanneer de wereld zich verblijdt. Een man die werk heeft met de grote beloften van God en daaruit hoop scheidt, wanneer vrees de goddelozen aangrijpt als een wervelwind. O, waar zijn zij? Ja, mochten wij zo hoog schatten die er nog zijn. Maar om tot onszelf te komen:

A. O, gevangen mens in uw natuurstaat, die rondom gebonden zit in een donkere kerker, met uitgestoken ogen zodat u er niets van ziet. U behoeft in die staat niet te blijven als u het niet wilt; God wil uw dood niet. Wilt u daarvan bewijzen? O mens, God zweert het: "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in den dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve". God toont het bij de stukken. Hij laat u nog leven, anders was u al weg. God zendt Zijn boden tot u, engelen der gemeente, met sleutelen om te openen en te ontbinden. Ja, de Heere zet de deur open naar Christus. De Rechter Zelf geeft u een Voorspraak aan de hand die Hem welgevallig is, gepast naar uw toestand. Hij wilde u om niet dienen, en dat met de belofte dat al wie het bij Hem zoekt en tot Hem komt, niet zal uitgeworpen worden. O, een ieder die in Hem gelooft, komt niet in de verdoemenis, maar zal het eeuwige leven vinden. Daarom is het hoog tijd uw hart op uw wegen te zetten.

B. Dan nog een woord tot u die wat ziet van die gebonden staat, en wat werken en begeerte hebt naar redding en verlossing.

1. Rust niet in uw arme zoeken en begeren. Dat zou u de dood doen.

2. Zoek uzelf niet vrij te maken of zelf uit te breken. U mocht komen zover het kwam, maar u zou niet vrij zijn. De bloedwreker achtervolgt zulken.

3. Zoek uw vrijmaking buiten uzelf in Christus, Die er van de Vader toe gesteld is. Zoek met Hem te onderhandelen. Zijn Geest moet u dit leren, teneinde Hij uw zaken overneme en bepleite. Geef het dan aan Hem en Zijn beleid over. Gedraag u maar als ellendigen in de gevangenis, met treuren en wenen, en toevallen aan en vrij verklaren van uw Rechter. Uw zaak mag hopeloos schijnen, maar op Zijn tijd zal Hij, de sterk gewapende binden, en de machtige zijn vangst ontnemen en u zult ontkomen. Dat kan zeer plotseling gebeuren. O, als uw gevangenis gewend wordt, zal het zijn als waterstromen uit het zuiden.

C, Kinderen van God, aanvankelijk vrijgemaakten.

1. U, die opnieuw verstrikt en nu als in een donkere gevangenis zit. Ach, houdt het daar niet. "Kom bij Mij", zegt Jezus, "van den Libanon af, van de woningen der leeuwinen". O, het is wat te zeggen van zulk een hoge geboorte te zijn, zulk een hoge heerlijkheden te wachten te hebben en nu zo laag te leven. Mocht God uw ogen openen zoals in het eerste.

2. Dan nog een woord tot u die uitziende bent naar vrijmaking en opbouwning zoals in het eerste. U, gebondene die daar hoopt:

a. Houdt u toch dicht bij de wijnstok Christus. Door nauwere vereniging en gemeenschap wordt men in Hem geworteld, en dus opgebouwd.

b. Zoek ook uw staat op te maken en vast te houden. Werp uw vrijmoedigheid niet weg, want dat is geen weg tot vernedering en om droefheid naar God te krijgen. U zou ook met een belangrijke brief zo niet handelen en die maar weggooiden. Als het werk in waarheid was, zou u zich dan niet grotelijks bezondigen, en verharding en medeloosheid over u halen? U kunt niet gruwelijk genoeg denken en spreken over de boosheid van uw hart, maar als u aan het andere komt, o laat Gods werk stil tot God het belieft op te klaren, en tast het niet aan. Klaag liever uw bekommelingen aan de Heere.

c. Wees niet al te zeer verslagen als zich in het bouwen zwarigheden opdoen. Het bouwen van stad en tempel ging ook niet zonder vijanden, maar u hebt God met u: Hij zal u helpen.

d. Oordeel niet dat de Heere niet met u aan het werk zou zijn om te bouwen, omdat u zo groot en hoog niet bent als anderen en zulke stappen niet doet. In het natuurlijke ligt de ene steen veel hoger en sierlijker dan de andere. U kunt in duisternis, storm en onweer niet zien, veel minder in oordelen. Dan moet alle werk stilstaan en moet men op rustige tijden wachten, en dan kan er weer een steen gelegd worden.

e. Houdt u ook bij het gezelschap van de opgebouwdene in Christus. Waak tegen onnodige omgang met anderen, vooral met vijanden van de leer der waarheid.

f. Zoek ook vatbaar te blijven voor getrouwe en gedurige ontdekkende behandelingen. Die hier de rechte smaak van heeft, zal zeggen: Dan krijg ik eerst recht werk met Jezus. David hield dit voor weldadigheid en als olie op zijn hoofd. En als men eens wat hard behandeld wordt, ga dan niet twisten maar bedenk dat men tevoren veel zachtere behandelingen heeft tegengestaan en dat de Heere nu daarin Zijn hand heeft.

O vrienden, wier sterkte in Jehovah, de God van Israël is, en in wier harten de gebaande wegen zijn, en die dus ook bouwers en medewerkers zijt voor de Heere. Nog een woord tot uw onderrichting:

1. Houdt toch een hand aan land en Kerk, hoe donker het er ook uitziet. U weet dat geen ing voor de Heere te wonderlijk is.

2. Weet ook dat het hier gaat zoals met Israël voor hun uittocht uit Egypte: toen de tijd van redding naderde, werden hun lasten verzaard en verdubbeld. Het werd donkerder dan ooit. Dit zijn dan de middelen dat het gewezen van een volk tot God opgaat. En dat hoort God. Dan is de redding nabij. Zie dit mede ten tijde van de boze Haman. Toen alle man meende dat het met Gods volk gedaan was, was het Gods tijd. Op hun roepen en schreeuwen uit de benauwdheid, hielp God ze bij het aanbreken van de dageraad.

3. Wanneer de vromen in een land als een enig man aan het bidden raken, verwacht dan licht uit duister. Daniël had zulke klare beloften dat na zeventig jaarweken het algemene heil van Gods volk en van de algemene geestelijke verlossing van de kerk, van het begin tot aan het einde der wereld, door de vorst Messias zou worden aangebracht. Maar toen de tijd naderde, liet die man het er niet bij. Nee, hij raakte met Gods volk aan het bidden. Zo ook ten tijde van Nehemia, ook die raakte met Gods volk aan het bidden. Daarom, als de bidders opkomen, is de begeerde zaak te wachten.

Eindelijk, volk des Heeren, tot uw bemoediging:

1. Het heil is te wachten, hoe onwaarschijnlijk het ook is. God maakt het donker omdat Hij Zich in wonderen wil verheerlijken. Dat is Gods weg. O, het staat in God boek geschreven, geen ding zal er feilen. De Heere brengt het licht voort uit de duisternis.

2. Ten laatste, vrienden! Zou het heil van ons land niet te wachten zijn? Jezus heeft immers Nederland voor het Zijne gekocht en verlost, en wat heeft Hij er een eigendom in! Hij zit als Nederlands Voorspraak ter rechterhand Zijns Vaders, en heeft de opkomst van het land en van Zijn Kerk door Zijn bloed verworven. Die dus maar geloof heeft, die heeft het reeds. Alle dingen zijn mogelijk bij degenen, die gelooft. De Heere lere en leide Zijn volk in die zalige en vaste geloofsweg. Amen, het zij zo!

17. Gods volk in de schuilplaats des Allerhoogsten.

"De eeuwige God zij u een woning" (Deut. 33:27a).

Mozes, die grote man Gods en leidsman Israëls, was zeer begerig om Israël zelf in het beloofde land te brengen. En om daar het heil des Heeren verder te zien, en God daarover de grootheid te geven waaraan Hij zozeer gewend was. Hierom bidt hij tot de HEERE: "Heere HEERE, Gij hebt begonnen Uw knecht te tonen Uw grootheid en Uw sterke hand; want wat god is er in den hemel en op de aarde, die doen kan naar Uw werken en naar Uw mogendheden. Laat mij toch overtrekken en dat goede land bezien, dat aan gene zijde van de Jordaan is, dat goede gebergte en den Libanon! Doch de Heere verstoorde Zich zeer om uwentwil over mij en hoorde niet naar mij; maar de Heere zeide tot mij: Het zij u genoeg; spreek niet meer tot mij van deze zaak. Klim op de hoogte van Pisga, en hef uw ogen op naar het westen en naar het noorden en naar het zuiden en naar het oosten, en zie toe met uw ogen; want gij zult over deze Jordaan niet gaan. Gebied dan Jozua, en versterk en bekrachtig hem; want hij zal voorhet aangezicht van dit volk heen overgaan en zal hun dat land, dat gij zien zult, doen erven". Hierop gaat Mozes zijn werk afdoen, gewillig en bereid dat aan Hem en Israël geschieden zal naar des Heeren goede Woord. En hij gaat alle zaken zo schikken dat hij er gemakkelijk uit kon, zoals we lezen in het 31e, 32e en 33e hoofdstuk van dit zijn boek. Eerst doet hij een verhaal aan Israël; over hetgeen tussen de Heere en zijn ziel was omgegaan (in het 31e hoofdstuk, van vers 16). En hij stelt Jozua op Gods bevel in zijn ambt, waaraan de Heere Zijn goedkeuring gaf door Zijn verschijning aan Mozes en Jozua in de tent der samenkomst (vers 7-15). En tenslotte geeft hij op Gods bevel bevelen aan Israël eer hij gaat sterven. Namelijk, hij brengt hen onder het oog de grote dingen die God aan hen gedaan had, en hun gruwelen en weerspannigheden. En dit alles bij wijze van een lied dat hij schreef en het volk leerde, en dat hij gaf in de hand der Levieten om dat te leggen aan de zijde van de ark, tot een getuigenis tegen Israël (vers 16-29). Ten tweede beschrijft Mozes de woorden van dit lied zelf, (hoofdstuk 32, vers 1-43) dat hij niet een krachtige aandrang en vermaning uitspreekt (vers 44-47). Hierna geeft de Heere Zijn laatste bevel aan Zijn knecht Mozes, om nu te gaan naar de berg Nebo, en wel op de hoogte van Pisga, om het beloofde land te zien en om daar te sterven (vers 48 tot het einde). Maar voordat Mozes van de aarde heenging, volgens hoofdstuk 34, vond hij zijn hart uitgebreid in zegeningen over geheel Israël volgens het 33e hoofdstuk. Hierin vinden wij:

1. Een voorafsprak, die schijnt door Mozes niet zelf geschreven, met een getuigenis vanwege de gunstige hand van God over Israël en Mozes, zoals te allen dagen over dat grote volk is gebleken (vers 15).
2. Mozes zegenende woorden zelf, van vers 6 tot het einde.

a. Eerst gaat hij van hoofd tot hoofd en van stam tot stam, en spreekt dus over elk van de twaalf stammen in het bijzonder naar ieders stand een zegen uit. Hij voorzegt dan tegelijk wat iedere stam in het vervolg wedervaren zou (vers 6-25).

b. Vervolgens openbaart Hij aan Jeschurun, namelijk aan gans Israël, zijn geloof en vertrouwen dat hij op God had en wel tot alle twaalf stammen. Hij wordt als weggevoerd in de Geest, vervuld met zegeningen en verhoringen Gods over dit grote volk (vers 26-29). Eerst leidt hij Israël in, in de oneindige grootheid en almacht van God, hun ten goede. En dat om hun hart brandende en gelovig te maken voor hetgeen hij van binnen voor hen had (vers 26). Zo brengt hij het voor de laatste maal uit. O, hij barst uit in gelovige zegeningen over de gehele menigte (vers 27). En eindelijk wordt diezelfde Geest Die het gebed in zijn hart geformeerd had, in zijn hart ook een Geest van dankzegging. Hij was hier gesteld als iemand die de begeerde zaak reeds verkregen had, als een boom des levens. Hij zag hier in de Heere Israëls heil, hun redding en verlossing vooruit, door de verreijkker des geloofs, en dat door alle mist en donkere wolken heen. En dus verhoogt hij God op een hemelse wijze (vers 28 en 29). In vers 27 lezen we dus Mozes' gelovige zegenwens voor de laatste maal over gans Israël: "De eeuwige God zij u een woning." Deze is vervat in de woorden waarover wij naar de omstandigheid van de tijd iets wensen te spreken.

Wij vinden hierin twee hoofddelen:

- I. Mozes' opzien naar het hoge Wezen, om wat van Boven voor Israël in zijn hart te kragen, in een tijd van benauwdheid. Hij zag op naar, en wenste alles af van de eeuwige God.
- II. De uitspraak van zijn afgebeden zegen zelf: Hij zij u een woning.

I. Mozes noemt hier "de eeuwige God".

Namelijk dat Drie-enig, zalig, geestelijk Wezen, vol van verrukkenswaardige volmaaktheden. Waardig dat alle knie zich voor Hem buigen zal, en alleen genaakbaar in Zijn Zoon, Die tot Zijn volk zegt: Als gij tot Mijn Vader gaat, noem Mijn Naam. Hij komt hier voor als de Algenoegzame in sterkte, als de God des eeds en des Verbonds, Die trouwe houdt in eeuwigheid. In Wiens gemeenschap en genieting allerlei geestelijk en tijdelijk heil voor een volk en mens alleen te vinden is. Mozes noemt hierbij dat woord "eeuwig". Hij zegt: de eeuwige God. Hier wordt die man Gods ingeleid in de eeuwigheid van dat Wezen. Of daarin, dat de Heere de God der eeuwigheid is.

1. Het Woord eeuwig drukt zoveel uit als vanouds, omdat er geen woord is dat het eeuwige Gods of de onbegrijpelijke eeuwigheid gepaster kan uitdrukken. Hierom hebben de Hebreëen de eeuwigheid altijd omschreven als iets dat nooit recht beschreven kan worden, en die omschrijving ontleend aan dingen die vanouds geweest zijn. Zo lezen we: "God Zal horen en zal hen plagen, als Die vanouds zit".

2. Versta daarom door deze eeuwigheid Gods hier voornamelijk die eigenschap van God, waardoor de Heere alle volmaaktheden oneindig te boven gaat, en daarom Gods onafmetelijkheid, onbegrijpelijkheid en onnaspeurlijkheid in Zijn wegen met Zijn volk. Dit nu is de Heere God, Die de hemel en de aarde geschapen heeft.

3. Ook is nog aan te merken waarom Mozes hier geen andere eigenschappen van God genoemd heeft, dan Zijn eeuwigheid. Dit is omdat alle volmaaktheden van God in Zijn eeuwigheid liggen opgesloten, en omdat de eeuwigheid de ziel is van alle deugden Gods. In elke deugd of volmaaktheid van God is een eeuwigheid, gelijk ook omdat God een eeuwige zorg en voorzorg over Zijn volk draagt. Wat betreft Mozes' gestalte. Mozes ziet op naar de eeuwige God, om wat voor Israël te krijgen in zijn hart, in een tijd van benauwdheid.

Zien wij nu eerst de reden waarom Mozes voor Israël naar de eeuwige God opzag.

1. Israël zou in de engte geraken en de Heere zou al Zijn toezeggingen aan hen gaan vervullen. God moest nu werken. De Jordaan was voor hun ogen. Het land dat zij stonden in te nemen was tegenover hen, waarin zij geen gelegenheid zouden hebben om terug te keren. Het waren daar zeer sterke steden die zij te veroveren hadden. En daarbij: alles in dat land zou een vijand zijn. Daar waren de bekende Amalek, de kinderen Enaks waarvan de verspieters gesproken hadden. En dus zou het nu op het leven afgaan.

2. Mozes wist ook wat het volk Israël was, wat er in hun hart omging als er tegenslagen kwamen. Wat heeft hij te stellen gehad met hun murmuringen. Welke afgodische volken waren in Kanaän en welk een afgodisch hart had Israël, waardoor zij zeer in verzoeking zouden komen om God door afgoderij tot toorn te verwekken. Dit was voor Mozes zeer zorgelijk.

3. Tenslotte woog ook op Mozes' hart dat hij van het volk ging scheiden. De Heere had hem zeer opmerkelijk tot een leidsman, en beschermer van dit volk gebruikt, en nu zou Mozes dat grote en ellendige, maar ook door hem geliefde volk, aan een ander moeten overgeven. Het is waar, wel aan de Godzalige Jozua die hen over de Jordaan en verder leiden zou, en met wie des Heeren hand ook zou zijn. Maar dit neemt niet weg dat Mozes Israëls heil en hulp bij de Heere Zelf zocht.

Zien wij nu Mozes' gestalte inwendig. Uit al die druk van binnen en uit liefde tot dit volk, zag deze man Gods naar Boven, naar de eeuwige God, om wat van binnen voor die arme menige in zijn hart te krijgen.

(1) Hij brengt hun ellendige harten aan de voeten van de Messias. Daar breidt hij voor de eeuwige God uit hun gevaren, hun afgodische harten, hun onwil om in de rechte wegen met God te gaan, hun dwaasheden, hun vijanden en hun diepe onmacht. En ook dat zij het niet beter zouden maken.

(2) Daarop vat hij de eeuwige God op Zijn eeuwige Woord en belofte. De Heere had grote beloften aan hen gedaan, en in Zijn waarheid was ook een eeuwigheid.

a. God had aan Abraham, Izak en Jakob beloofd, toen Hij het verbond der genade met hen oprichtte, dat Hij de God van hun zaad zou zijn, en hun dat goede land zou geven.

b. Ook had God grote dingen aan Mozes beloofd, toen de Heere hem afzonderde tot een leidsman van dat grote volk. Namelijk dat de Heere hen noch begeven noch verlaten zou, en dat Hij hun, hoe sterk hun vijanden ook waren, het land Kanaän ten erve geven zou en al hun vijanden verdelen.

c. Zo had de Heere deze grote beloften aan Israël Zelf gedaan, bij de oprichting van het verbond op Sinai, waarin de Heere eisen had gedaan die zij zonder de Heere nooit getrouw zouden nakomen, maar waarop niet anders te wachten was dan overtreding op overtreding.

(3) Daarom zoekt Mozes, uit gevoel van onwaardigheid van zichzelf en van dit arme volk, voor hen in het hart van God in te dringen, en opnieuw gesterkt te worden met de staf der belofte.

En dus voor hen van Boven, binnen in zijn hart weer wat te krijgen waarmee hij hen versterken mocht eer hij heenging. Hij kende het pleiten in nederigheid voor hen aan de voeten van het Lam, Dat geslacht is van voor de grondlegging der wereld. Het was alsof hij zei: "Wel Heere, het is mij niet om het even onder wiens bescherming zij staan. Gij hebt geweten welk een volk zij waren, en welk een hart zij hadden, en hoe zij het maken zouden eer Gij Uw beloften deed, en eer Gij hen aan Sinai's berg opnam". En eindelijk tast hij toe omdat God een grote God is, de eeuwige God. Hij oefent geloof op God en Zijn Woord. Hij zucht dus niet alleen gelovig om des Heeren tegenwoordigheid bij hen, maar om Zijn gunstige tegenwoordigheid in genade met hen, waarom het hem te doen was, als hij zegt: "Heere, indien Uw aangezicht niet meegaan zal, doe ons van hier niet optrekken". O, wat lag dit volk op het hart van die man, en wat droeg hij het tot zijn einde toe.

(4) Tenslotte ziet u uit dit alles hoe gelukkig een land of volk is dat zulk een Mozes, zulk een leidsman en tegelijk zulk een bidder heeft. Iemand die niet alleen de uitwendige maar ook de inwendige stand van een volk voor God op zijn hart draagt. En die in staat is om voor een zondig en oproerig volk bij God tussen te treden, en die door genade voor zulk een volk wat van de hemel aan de voeten van de Heere Jezus weet te krijgen. Zie eens wat hij van Boven voor hen heeft gekregen.

Dit is ons tweede stuk:

II. De uitspraak van zijn afgebeden zegen: Hij zij u een woning.

Mozes zegt de dus: de eeuwige God zij u een woning. Zien wij eerst de kracht van de spreekwijze:

1. Sommigen lezen het zo: Zijn woning is boven vanouds, zoals het Woord eeuwige vaak uitdrukt. En dan zou de zin van de zegen zijn: De woningen Gods in de hemelen, die zijn ook uw woningen. Dat is, hoe het ook ga op de wereld, ach, dat gij daar komt, dat dit uw thuiskomen zij.

2. Anderen lezen het zo: "Uw woning, o Israël, is vanouds". En dan zou de zin van de zegen zijn: De bewaring Gods is over u als vanouds geweest, van het begin dat God u opnam.

3. Maar eindelijk is het eenvoudigste dat men het opvat als in de tekst. Namelijk: Uw toevlucht, o Israël, is of zal zijn de eeuwige God. En dan zal het woord woning een verbergplaats betekenen, of een hut op het open veld, waarin bouw of akkerlieden tegen allerlei onweer, stekende zon of andere tegenslagen, vluchten tot hun bescherming en verkwikking. In die zin zegt David: "Hij versteekt mij in Zijn hut ten dage des kwaads, Hij verbergt mij in het verborgene Zijner tent".

Letten wij nu vervolgens op de zaken die in deze spreekwijze liggen opgesloten, dat de eeuwige God voor Israël een woning zij.

1. Hieronder verstaat Mozes in het algemeen dat de gunstige inwoning of tegenwoordigheid van de eeuwige God in genade onder Israël blijven mag. Zoals alle bijzondere genaden, geestelijke gaven en alle lichamelijke voorspoed van dat gunstig, open oog over een volk afhangen. Hierop was Mozes zo gezet eer hij zich tot een leidsman van Israël aan God overgaf, zodat de Heere toen tot hem zeide: "Moet dan Mijn aangezicht met u mede gaan, om u gerust te stellen?"

2. In het bijzonder verstaat Mozes hierdoor dat de Heere God Zijn onveranderlijke gunst en bescherming in de Messias over Zijn gelovig volk, en ook Zijn algemene goedheid en bewaring om Zijns Verbonds wil, over de ganse menigte van Israëls volk mocht laten blijken. En als gevolg daarvan, dat Israël aan de eeuwige God zelf in kracht mocht ondervinden, waartoe een zeer sterke en onoverwinnelijke woning aan iemand dienstig is.

Laat ons daarom eens nagaan hoe, en op welke wijze de eeuwige God voor een volk of mens een woning wil zijn.

a. Zoals een eigen woning tot gerustheid dient voor iemand, ook al zwerft hij elders om, zo heeft hij toch een thuiskomen. Het is zo anders als iemand als een balling omzwerft, en niet weet waarheen, en ook nergens ontvangen wordt. Dus wil de eeuwige God Zichzelf tot een thuiskomen geven en stellen voor Zijn volk, teneinde zij onder al de omzwervingen van hun vijanden een oog op Hem zouden houden. O, een woning in het oog te hebben in moeilijkheden, geeft gerustheid en moed. Zo ook hier. Hoe het Gods volk ook gaan mag, die grote belofte behoort hun: "En Mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen en in welverzekerde woningen en in stille geruste plaatsen". Hierdoor komt het dat zij onder al de wederwaardigheden zeggen: "Er is evenwel een God in Israël." En zoals David zegt: "De Heere zal een hoog Vertrek zijn, in tijden van benauwdheid".

b. Zoals een woning tegen onweer en andere tegenheden tot een toevlucht dient, wil de eeuwige God voor Zijn volk een toevlucht zijn. Maar dan ook hun eerste toevlucht.

Namelijk zo, dat zij niet eerst naar de middelen, naar wagenen, paarden en bondgenoten vluchten, en dan nog wat achteraf praten van de hulp van de eeuwige God. Maar dat zij eerst en vooral, ja alleen naar God vluchten, en dan, uit gehoorzaamheid aan de Heere, getrouw alle middelen als middelen gebruiken. Want dit vluchten naar die woning sluit het gehele geloofswerk en het vertrouwen op de Heere in. En dat is wel duidelijk een éérste werk, en geen werk achteraf. David zei, dat lag eerst in zijn hart: "Ik zal tot den HEERE zeggen: Mijn Toevlucht en mijn Burcht, mijn God op Welken ik vertrouw". Laten dan geestelijke en lichamelijke onweders komen, al is de beroering nog zo groot, God is ons een Toevlucht. En volgens Psalm 90 wil God een Toevlucht zijn van geslacht tot geslacht.

c. Zoals een sterke woning tegen allerlei gevaren en vijanden tot een beveiliging dient, wil de eeuwige God in tijden van benauwdheid Zijn volk tot sterkte, vastigheid en veiligheid zijn. Salomo zegt: "De Naam des HEEREN is een sterke Toren; de rechtvaardige zal daarheen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden". Dit in tegenstelling tot sterke steden, schansen, sterkten en burchten, die beklommen en verwoest kunnen worden. Hiervan heeft Israëel ook de waarheid ondervonden. Wat is het daarom veilig in deze sterkte te zijn: "Al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën". Maar zulk een hoeft niet te vrezen. De Heere is zijn sterkte, en zodanig krachtig bevonden in tijden van benauwdheid. David zegt: "De HEERE is mijn Steenrots en mijn Burcht en mijn Uithelper. God is mijn Rots, ik zal op Hem betrouwen, mijn hoog Vertrek".

d. Zoals een woning tot verkwikking dient tegen een brandende en stekende zon, tegen alle soorten tegenheden, om met zijn nauw verenigde vrienden in benauwde tijden gemeenschap te oefenen, wil de eeuwige God Zich tot een woning geven, teneinde Zijn volk tegen de hitte der verdrukking daar in Zijn gemeenschap als onder een schaduw zou neerzitten. Ja, teneinde zij met hun verenigde broeders en zusters, daar over enerlei zaken op aarde zouden samenstemmen, tot onderlinge sterkte, verkwikking en bemoediging in de Heere. En ook teneinde zij daar de oordelen Gods die buiten die woning op de aarde zijn, zouden ontwijken, en de Heere zouden verhogen. Dus is deze woning als een binnenkamer, waarin God Zijn volk bewaart en werkzaam maakt totdat de gramschap overga. Wij lezen van de dochters Sions, nadat de Heere haar van haar drek gewassen zou hebben en er verandering onder een volk gekomen zou zijn door de Geest des oordeels en der uitbranding, dat God Zelf over haar een wolk en vuurkolom ter beschutting en leiding zou scheppen, en dat Hij een hut zou zijn tot een schaduw des daags tegen de hitte, en tot een toevlucht en verberging tegen de vloed en tegen de regen.

e. Zoals een hoge woning of toren dient om vandaar de dingen beneden recht te zien, en om de aller heerlijkste dingen die beneden zijn gering en nietig te beschouwen, zo wil de eeuwige God zulk een hoog vertrek voor Zijn volk zijn, teneinde zij in Zijn gemeenschap en bij Zijn licht van die hoogte al de dingen hier beneden, ja de heerlijkste zaken van de wereld in zijn nietigheid beschouwen.

f. Ja eindelijk, en wat alle natuurlijke woningen overtreft: God wil een woning zijn voor een volk in het algemeen en voor ieder van Zijn kinderen in het bijzonder. Namelijk, een eeuwige, eigen woning, welker eigendom nooit kan worden betwist, al spanden alle koningen over de gehele wereld samen. Ja, zo onoverwinnelijk en sterk, dat ze nooit kan benadeeld of overwonnen worden. In deze woning zat de profeet Elisa met zijn jongen. De koning van Assyrië zond een groot leger op hem af, en hij zat een Dothan in zijn rust, en de Heere opende op de bede van de profeet de ogen van de jongen die vol vrees was, zodat hij ook zag waar hij was en wie rondom hem was. En toen zat hij ook in zijn rust. Dus zijn er grote beloften aan onze dagen gedaan: "te dien dage zal dit lied gezongen worden in het land van Juda: Wij hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen. Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk daar inga, hetwelk de getrouwigheden bewaart. Het is een bevestigd voornemen, Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd. Vertrouwt op den HEERE tot in der eeuwigheid; want in den HEERE HEERE is een eeuwige rotssteen".

Tenslotte staat ons te letten op Mozes' zegenwens, als hij toebidde: De eeuwige God zij u een woning. De man Gods wenst hier:

1. Dat Israëel van alle toevluchten der leugen mocht afzien, ja mocht afgetrokken worden van het vluchten tot de leugen en van het zich verbergen onder de valsheid. En ook van alle vertrouwen op prinses, op de mensenkinderen, bij wie op zichzelf geen heil is. En ook afraken van behoudenis alleen te zoeken bij bondgenoten, omdat God, de Rotssteen, een jaloez God is, Die niet kan dulden dat Zijn eer aan anderen wordt gegeven, en waarvan zij reeds de smart gevoeld hadden nadat zij het zo aan Sinaï gemaakt hadden.

2. Hij wenst dus aan Israël dat de eeuwige God Zich steeds voor hen, in al hun zware omstandigheden, openzetten mocht tot hun toevlucht, sterkte en veilige gerustheid. Nu zou het er eerst op aankomen. Dat zij daarom op Hem alleen mochten zien, en dus alleen hun hoop op God stellen, als zijnde volgens goed en ter sterkte voor Zijn volk in een dag van benauwdheid.

3. Hieronder hoort wat Mozes wenst: dat onbekeerden die buiten deze sterke woning omzwerfen, geen rust mochten vinden, maar deze veilige woning voor zichzelf met haast zoeken mochten. En dus de Messias, als de enige Deur om door Hem in te gaan, om dus voor eeuwig geborgen te worden. En om dan gemoedigd al die macht van de vijanden te kunnen overwinnen en zelf bewaard te worden. Want het zal, buiten deze woonplaats des vredes, buiten deze welverzekerde woning, buiten deze stille en geruste plaatsen, vreselijk hagelen. Daar zullen verschrikkingen Gods neervallen.

4. En dat Gods volk hun sleutel van deze woning toch wel goed bewaren mocht, namelijk dat zij daarnaar mochten staan om dicht bij hun hart en bij de Heere te blijven, ten einde Messias als hun deur voor hen openblijve. Wat kan een gelovige toch gemakkelijk de sleutel van zijn geloof misteggen, zodat het schijnt dat hij hem verloren heeft. Ja, het zo maken dat hij de deur zoekt, maar die niet vindt. Mijn Liefste, zeg de bruid, zocht ik, maar ik vond Hem niet (Hooglied).

5. En daarom dan, dat Gods volk mag zoeken om bewaard te worden bij een afhankelijke toestand, door het dicht bij hun overste Leidsman te houden, zodat zij te allen tijde naar binnen en naar boven kunnen vluchten. Zulk een toevlucht is als een sterke bewaring, zeer tot sterkte en verkwikking. David zegt: "Heere, wees mij tot een Rotssteen om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan". Dat is: zich steeds schuilen en verbergen in de Heere.

6. Ook dat Gods volk, wanneer het onder de verberging van Gods aangezicht zijn woning niet in het oog kan krijgen en om zijn zonden moeten omzwerfen, toch haastelijk tot zichzelf kome, en langs de weg van vasten en bidden, haastelijk wederkeren en zijn woning weer vinden mocht. Dan is het tijd van vasten en bidden, als de Bruidegom is weggegaan. Dit zegt Jezus nadrukkelijk, dat die dagen aanstaande waren. Dus dienden de verbodsdagen uit die tijd tot dezelfde doelen als waartoe zij in de dag van het Nieuwe Testament zijn ingesteld.

7. Dus tenslotte wil Mozes zeggen: O, mijn volk, de eeuwige God openbare Zichzelf, lere u Hem zoeken, beware u dicht bij en achter Hem, zette u steeds in een betamelijke toestand, zodat u zoekt te krijgen hetgeen u niet hebt, en te behouden wat u wel hebt, en Hij brenge u terug wanneer u afgeweken bent. Hij zij u een woning, ja de eeuwige en onveranderlijke woning! Zijn eeuwigheid in Zijn onveranderlijkheid zij met u!

Toepassing

Ziedaar vrienden, van een woning gesproken die ieder van ons in het bijzonder nodig heeft. Zij is ruim genoeg om ons allen te bevatten, zij is vast en sterk genoeg om ons allen te beveiligen. Ja, het is een hoog vertrek dat wij in deze tijd allen nodig hebben, om onszelf, onze huizen en gezinnen, ja om de in en uitwendige toestand van ons Nederland van die hoogte te bezien.

A. Overweeg het eens, omzwerfende mens buiten deze woning. Hebt u deze woning niet nodig?

1. Voor uw arme ziel om die te bergen tegen de hagelbuien van Gods toorn? U bent op weg naar de eeuwigheid. U gaat onveilig; de bloedwreker zit u op de hielen. Uw verwachting is onbeschrijflijk ellendig, maar wie gelooft dit? U slaapt een doodsslaap, en wie zal u wakker maken? Het is buiten het bereik van alle schepselen. Het machtige woord van boven moet het alleen doen: "Ontwaak gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten".

2. Ja, hebt u deze veilige woning niet nodig tegen alles wat u op die gevaarlijke weg ontmoet; tegen alles wat het op het verderf van uw ziel toelegt?

a. O, die heer die u dient, is steeds bij u en vervult uw hart hier met vreugde, al weet hij wel dat uw lachen hier is, naar Salomo's woord, als het geluid van doornen onder een pot, en dat alles veranderen zal in schreien en wenen, ja in huilen wegens weedom des harten en verbreking des geestes. O mens, waar zult u blijven als u het hier niet ontvlucht?

b. Daarbij zijn al de oordelen Gods in het bijzonder tegen u. De sterke koning der verschrikking, de dood, wacht alle dagen op bevel om de laatste slag aan uw leven te leggen, en u te brengen onder het geweld van het graf. En waar zult u aankomen, wanneer u hiertegen deze geweldige en sterke verbergplaats niet vindt?

3. Hebt u dit hoge vertrek niet nodig in deze tijd, om recht Biddag te kunnen houden?

a. Waar zult u Biddag houden, wanneer u hier buiten bent? Gods volk komt hier in de gemeenschap van een Drie-enige God samen, en hier buiten, op het vlakke des velds, zal het verschrikkelijk hagelen. En wat zult u daarbuiten uitrichten?

b. Waar zult u de gesteldheid van uzelf, van uw huis, van uw gezin en van ons land kunnen bezien, als u in dit hoge vertrek niet komt? U weet dat, als men van grote hoogte neerziet zelfs op de aller heerlijkste dingen, men zeggen moet: "Immers wandelt de mens als in een beeld". Hebt u het dan niet nodig?

c. Ja, waar zult u het biddagwerk leren, als u niet met Gods volk in deze woning, niet in die school verkeert? Wie zal u raadgeven en besturen, wat er in uw huis en hart verbeterd moet worden, en hoe u dat doen zult? Hoe u de godsdienst in uw huis zult herstellen? Hoe u de afgoden in Jezus' kracht zult aantasten? Ja, er is een afgrijselijke afgod, en hoe zult u hem uitroeien? Of u moest van plan zijn om niets te verbeteren en alles maar in die staat te laten als tevoren. Maar mens, dan bekent u met sprekende daden dat u de dood liefhebt, en dat u die kiest boven het leven. Maar in deze woning alleen valt het woord: "Ik zal u onderwijzen en u leren van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raadgeven, Mijn oog zal op u zijn". Wat zult u dan doen, wanneer u hier buiten blijft?

B. Nu een woord tot u, die min of meer begerig zijt naar deze woning, door het gezicht en gevoel van uw gevaren daarbuiten. Ik raad u:

1. Het is waar, u bent erbuiten, op het vlakke des velds in gedurig gevaar. Maar het beste is nu dat u, als een arme bedelaar, aan de deur van deze woning gaat liggen klagen en kermen, namelijk aan de voeten van de Heere Jezus. Klaag daar uw diepe ellende en dat het er zo gevaarlijk voor u uitziet. Roep veel dat Hij soeverein is en dat u niet waardig bent dat Hij u open doet. Wie weet, hoe haast u ondervinden zult dat Zijn ingewanden van liefde over u rommelen.

2. Maak aan die deur nu een pleitrede van het grote werk dat de eeuwige God van u eist. Zeg: "Heere, hoe zal ik bidden zonder mijn oordeel te verzwaren, als Gij mij niet binnenbrengt? Hoe zal mijn hart veranderd worden? Hoe zal Uw vervallen dienst in mijn huis hersteld worden? Wat en hoe zal ik verbeteren?" O, wie weet wat God doen zou!

3. Wees als in het voorhof. En ziet u dat de deur van dat heilige als met een kier opengaat, treed dan als een onwaardige toe. Treed niet terug omdat u niet durft, omdat het u te heerlijk schijnt en u te slecht bent dat de Heere zulke heerlijke dingen aan u doen zou. Zeg liever: "Heere, ik heb gehoord dat U menigeen wel hebt ingelaten, zie daar ben ik ook". Maar verklaar gedurig de Heere vrij en uzelf zulks onwaardig. Hij zal hen die het er waarlijk om te doen is, helpen in het aanbreken van de dageraad. Zoek daarom toch deze veilige schuilplaats, dan hebt u een dierbaar thuishome. Een sterkte, ja, een verkwikkelijke, onbetwistbare en eeuwige woning. Dan zult u in het midden van alle gevaren, vernachten in de schaduw des Almachtigen.

C. Kinderen van God voor wie wat uw staat betreft, de eeuwige God tot een woning geworden is. En uit dien hoofde is uw ziel, hoe alles ook gaan mag, voor eeuwig geborgen.

1. Zult u in deze tijd nuttig worden, en voor het Nederlandse volk met een Mozes opzien om van de eeuwige God wat te krijgen tot versterking in een volgende benauwde tijd, dan zullen velen hun woning, waar zij zolang buiten geleefd hebben, voor zichzelf eerst weer moeten opzoeken. Daarvoor hebt u nodig voor uzelf:

a. Na te gaan hoever u zich van die toevlucht en sterkte bevindt, wanneer u die zo zeer nodig hebt in een benauwde tijd. In elk geval openbaart het zich waar men uitgevallen is. En dat moet al heel zwaar drukken, voordat een kind van God dit zelf zal erkennen vanwege de inwonende hoogmoed. Zie het maar aan dit ene: In een plotselinge ongelegenheid, waar is dan het hart gewoon heen te vluchten? Eerst naar binnen en naar boven, Of eerst naar tweede oorzaken, naar de middelen en naar zijn eigen verstand? Dit kan men wel weten, als men dat wil. Het oordeel zal God wel eerst noemen, maar het hart zit al aan de middelen. Maar het hart moest gewend zijn naar God te vluchten. Zie dan eens hoever u van die woning bent?

b. Net als in uw eerste bekering, u neer te leggen zoals u bent aan de deur van deze woning, uw verbondenheid met de wereld en haar gewoonten, dat moet u aan de voeten van de Heere Jezus klagen en uitbreiden. En ook hoe onbruikbaar u daardoor geworden bent. Vergelijk uzelf niet met het hedendaagse christendom, maar met de Bijbel. En zie ook op voorbeelden van honderden jaren geleden, toen er minder woorden waren en minder ongelijk was, maar meer en gewichtiger bevestiging. Woorden zijn er thans genoeg, maar het ontbreekt aan de zaken van de woorden in het hart overgedrukt.

Nu is het staatkunde en vleselijkheid in de kerk, maar die behoort er niet. Och, of uw ziel aan Jezus' voeten smelten mocht, en Hij u eens opnieuw opname, en u zette in een uitnemender en thans weinig gekende weg. En of u dus onder die nauwste en bijzonderste leiding van Jezus' hand wederkomen mocht, en daar leren om de lasten van anderen voor God te kunnen dragen, en het Biddagwerk in de Geest te kunnen verrichten. Zie daarom dat u in deze ruime woning, in deze sterkte, in dit hoog vertrek gestaltelijk komt, en wek er velen toe op om met dat volk van God dat zijn woonstede bewaard heeft, daar tezamen te vergaderen.

1. Zoek dan van die hoogte, uit dat hoge vertrek, Nederland te bezien, hoe het land is. Namelijk hoe God het vrijmachtig en in gunst heeft opgericht, en in genade daar heeft gewoond, en het menigmaal langs Zijn gunstige wegen en middelen uit zware oordelen heeft verlost en bewaard. Maar hoe het is geworden een ondankbaar land, een land van zware ongerechtigheden. O, mocht u eens te zien krijgen wat er al scheelt, waarover des Heeren toorn billijk is ontstoken en waarom het thans een zinkend land is. Nederland is thans wel hoog voor het oog, zodat koningen en koninkrijken erop zien en Nederlands gunst hoog schatten, maar het maakt ons volk niet klein voor God. En daardoor zou zijn val verhaast kunnen worden. Och, wat helpt het mij, of ik voor een groot, rijk man gehouden word, terwijl ik best weet dat zulks zo niet is en het best wel anders kan uitkomen. En als ik daar ook nog trots op werd, waarop zou dat uitlopen? Dus is Nederlands stand gevaarlijker dan men denkt. Vooral wanneer wij in een oorlog geraken zouden waarin wij de eeuwige God niet met ons zouden hebben; dit zou onze ondergang zijn.

2. Zoek ook vanuit dat hoge vertrek Gods Kerk te bezien, de voornaamste steun van Nederlands huis. Zijn diepe ongesteldheid, namelijk zijn verdeeldheid, sleurwerk, vleselijke handel in de dingen van Gods Koninkrijk, zijn lusteloosheid door zijnvleselijkheid. Mocht daarover het rechte wenen in plaats van het gejuich eens komen. O, zoals in Ps. 137 aan de rivieren van Babel liever gaan zitten wenen, gedenkende aan Sion, en liever voor een tijd de harpen aan de wilgen gehangen! Vrienden, dan zult u ook zien en geloven dat het oordeel is begonnen van het huis Gods. En daarom, dat die voornaamste pilaar zwak is geworden. Die er wat van zien, keren in hun binnenkamer en verbergen zich, omdat ze niet voor de dag durven komen.

3. Zoek ook uit dat hoog vertrek Nederlands huizen te bezien. Doorloop onze stad, zie het doen en laten van groot en klein, die onwetendheid, ongodsdienstigheid en afgoderij in het midden van het licht der waarheid. Ieder, van de hoogste tot de laagste, is van zijn betrekking afgeweken. Ieder leeft boven zijn stand, ieder richt in zijn hart en huis zijn afgod op. O, was Gods volk hier vrij van.

Vrienden, laat deze eeuwige woning u ook in deze tijd dienen tot een verkwikkelijke vergaderplaats, waar u met Gods volk samenkomt om de zaken zoals u die vindt, op te nemen, en daarmee voor de Heere samen te werken. In die woning, in die gemeenschap van een Drie-enige God. Met een Borg aan de hand, Die tegelijk een Leidsman van blinden is, zijn alle dingen mogelijk te verkrijgen. En daarom zullen wij u nog enige dingen tot onderwijs in dit grote werk aan de hand geven.

1. Zoek tezamen toegang, ieder in zijn verborgen eenzaamheid, ja zoek vrijheid om daar met het matte hart en met het kranke hoofd van Nederland, u aan te bieden.

2. Dat u de last van de grote schuld van ons land op u mocht nemen, om daarmee te bukken voor de hoge majesteit. Breidt hem daar voor God uit, tegenover de oneindige goedheden, weldaden en vele bewaringen Gods.

3. Dat u ermee naar Christus mocht komen, als Nederlands Hogepriester, Wiens bloed genoegzaam is om zowel al Nederlands zonden, als de zonden van een ziel af te wassen.

4. Dat u Hem ook als Koning inroept, opdat Hij als die held Zijn zwaard aangorde. Dit werk zal door Zijn hand gelukkiglijk moeten voortgaan. Ja, teneinde hij Nederlands vastigheid moge worden en blijven, en Hij ons land bij zijn vrijheid en bij de godsdienst mogen bewaren, en uit al zijn ongesteldheden herstellen. Dat Hij tot dat doel de harten van de machtigen van het land bewerkte, opdat zij de middelen gebruiken naar Gods wil, in Zijn gunst, om te dienen tot oprichting van Nederland.

5. Dat u hierbij ondertussen nu en dan zoekt samen te komen, om elkaar te vertellen hoe u het in het verborgene vindt. Hoever u het brengen kunt, wanneer u met de zaken voor God nadert. Vrienden, dit kan sterken, en zo samenstemmende maken over dezelfde zaken op aarde. Zoek op de Biddag te verschijnen onder de genademiddelen, met uw werk dat u in de voorbereiding gehad hebt. O, dat u uw verbintenis aan de Heere, het verbond, daar eens mag vernieuwen. Mocht u er dan geheel Nederland onder kunnen begrijpen. En wel tegen al het kwaad dat u uit die hoge woning in Nederland gezien hebt, en ook tot volbrenging van de hervorming en al het goede waartoe uw ziel lust heeft.

Dat u uw zuchtingen, die u in de voorbereiding al hebt opgezonden, daar met de openbare gebeden mag paren met die van alle kerken in Nederland, en ook van anderen die met en voor ons strijden in de gebeden. En dan ten laatste, dat u onder de verkondiging van het Woord het oog mag houden op hetgeen waarheen Gods knechten worden bestuurd, en wat de Heere door dat Woord ten antwoord tot uw ziel spreekt. Weet dat de Biddag eigenlijk de dag is tot het openbare werk. Het werken in het verborgene voor de Heere met de zaken van zichzelf en van het algemeen, is voornamelijk voorbereidings- en nabetrachtingswerk. Ziedaar, vrienden, enige dingen ter besturing. Dwaas, die er zijn hand in eigen krachtaan slaat. Wijs, die arm, ontledigd, en hier dwaas wordt, om wijs van Boven geleerd te worden; die hier een overste Leidsman heeft aan zijn hand, en Gods Geest ten Voorbidder van binnen. Dan zal men ondervinden: "De Heere der heerscharen is met ons, de God Jakobs is ons een hoog vertrek. Sela!" Amen, het zij zo!

18. De Heere, de Ondersteuner van Zijn volk.

"En Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht en zegge: Verdalg" (Deut. 33:27b).

Wij hebben de vorige keer, toen wij over het eerste gedeelte van deze woorden spraken, in het brede gezien hoe Mozes op Gods bevel zijn werk onder Israël ging afdoen, gewillig en bereid om de Heere te volgen. Daarom zullen wij nu alleen maar zeggen dat wij in dit 27e vers vinden:

1. Mozes' gestaltelijk opzien naar het hoogste Wezen, om in zijn hart voor Israël wat van Boven te ontvangen in een tijd van benauwdheid: de eeuwige God.
2. De uitspraak van Mozes' afgebeden zegen zelf zij u een woning, en van onder eeuwige armen.

Het eerste hebben wij toen afgehandeld, en van het tweede reeds het eerste deel gezien, namelijk de toevlucht en beveiliging die God Zelf voor Israël zijn wilde: de eeuwige God zij u een woning. Zodat ons twee zaken zijn overgebleven:

- I. De ondersteuning tegen bezwijken, die de eeuwige God aan Israël in die woning wilde doen ondervinden, als Mozes zegt: De eeuwige God zij u van onder eeuwige armen.
- II. En dan hetgeen de eeuwige God aan Israëls vijanden doen wilde, als Mozes zegt: en hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht, en zegge: Verdalg.

I. Wat het eerste betreft, daartoe behoren die woorden: "en van onder eeuwige armen."

Letten wij eerst met een enkel woord op de kracht der spreekwijze. Sommigen lezen: "Gods woning is boven vanouds". En zij verklaren die dan op deze wijze: "O Israël! die woning zij ook de uwe". Zij lezen deze woorden ook als volgt: "Onder de armen Gods is de eeuw of de wereld". En dan zou de zin zijn ter bevestiging van de vorige spreekwijze, namelijk dat de eeuwige God op een oneindige wijze de armen van Zijn mogendheid in de hemel uitstrekt en dat daaronder de gehele wereld is, en alle zaken hier beneden bestuurd en geregeerd worden. Toch dunkt ons dat het het eenvoudigste is en meer troostgronden insluit, dat men het als volgt opvat: De eeuwige God zij u van onder eeuwige, of als eeuwige, of tot eeuwige armen. De zin der woorden is dan dat God tegen alles van buiten een toevlucht, een bescherming, een eeuwige woning wil zijn, en tegen alle vrees en verschrikkingen van binnen, ja tegen bezwijkingen van het hart, tot ondersteuning als door armen, ja eeuwige armen. En zo verstaan wij door de armen van God oneigenlijk Gods almacht en sterkte ten goede voor Zijn volk en de verbreking van hun vijanden. Want eigenlijk heeft de eeuwige God, Die een Geest is, geen menselijke leden en daarom ook geen armen. Maar de zaak zelf die wij onder die manier van spreken verstaan, namelijk kracht en vermogen, die bezit het hoge Wezen op een oneindige en Hem eigen wijze. Wij lezen in Gods Woord op verschillende manieren van des Heeren macht, zoals van Zijn vinger, Zijn hand, Zijn arm, en zoals hier van eeuwige armen. Toch moet men niet denken dat er een dadelijke opklimming in Gods sterkte plaatsvindt, zoals bij trappen. Maar men moet dit alleen opvatten dat de Heere aan ons als bij trappen Zijn oneindige kracht toont en uitvoert. Dan eens als door een vinger: "toen de Egyptische tovenaars geen luizen konden voortbrengen, zeiden zij: Dit is de vinger Gods". Dan eens als door een hand: "Om dit alles keert Zijn toorn zich niet af, maar Zijn hand is nog uitgestrekt". Dan weer als door een arm: "Die den arm Zijner heerlijkheid heeft doen gaan aan de rechterhand van Mozes", namelijk in de uitleiding van Israël uit Egypte". Dat was door een sterke arm!

Daarom, als wij hier lezen van armen Gods in het meervoud, moeten wij het zo opvatten dat Mozes daardoor uitdrukt de volheid van Gods macht en sterkte, ja het volle hart Gods om zich voor Zijn volk ter hulp te betonen, en als de grote en geweldige God tegen hun vijanden, als zijnde machtig van daad, groot, en van veel kracht. Paulus spreekt van een uitnemende grootheid van Gods kracht, aan ons die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht. Wij verstaan vervolgens door deze eeuwige armen van God:

1. De onveranderlijke volmaaktheid van God, waardoor de Heere alle bepalingen te boven gaat, en dus die oneindigheid van God in Zijn kracht. De deugden van God zijn God Zelf, zo eeuwig als God. Ja, volgens Jesaja is er een eeuwigheid in iedere deugd van God, opdat Zijn volk behouden zou worden. Dus zijn de armen van God eeuwig, omdat zij onveranderlijk zijn ten goede voor Gods volk. Omdat zij nooit vermoeid worden in het helpen, sterken en ondersteunen. Omdat zij nooit verzwakt worden, ja omdat zij nooit ophouden. God Zelf vraagt in Job: "Hebt Gij een arm gelijk God?"

2. Door deze eeuwige armen verstaan wij niet zozeer de betoning naar buiten aan de vijanden tot dadelijke verdrijving en verdelging, maar voornamelijk die ondersteuning waarmee de Heere Zijn kinderen tegen hun vrezen en bezwijken van binnen ondersteunt, in Hem gemoedigd maakt, gevende hun van binnen als een hart onder de riem. "Vrees niet" zegt God, "want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God, Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid".

Letten wij nu op de zaken die onder deze spreekwijze opgesloten liggen. Namelijk dat de eeuwige God aan Israël van onder, tot, of als eeuwige armen wilde zijn. Het is kort te zeggen dat de eeuwige God al Zijn volheid, al Zijn genoegzaamheid, ja al Zijn goedheid en Godheid aan het hart van Zijn volk wilde betonen, tot hun ondersteuning en bemoediging onder alle wederwaardigheden en tegen alle bezwijkingen. Deze ondersteuning als met eeuwige armen doet de eeuwige God op de volgende wijzen:

1. Door Zijn waarheid in Zijn beloften. Vele zijn de beloften die uit het verbond vloeien, en ten goede van Gods kinderen daar liggen. Het zijn gepaste beloften tot ondersteuning tegen bezwijken, tegen allerlei vrezen en verschrikkingen, tot bewaring en verlossing, tot opwekking om zich recht te gedragen onder de roede en tot wederopkomst van onder de roeden. Deze beloften past de Heere wel eens opnieuw toe aan het hart van Zijn volk, tegen hun tegenwoordige bijzondere nood, zodat het hun tot een stok en staf op de weg dient. Ja, zelfs in het dal der schaduw des doods. De Heere maakt hen wel eens opnieuw hopen op beloften die zij vroeger gekregen hebben en waarvan de uitgestelde hoop het hart krenkt. David zegt: "Gedenk des woords, tot Uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen. Dit is Mijn troost in mijn ellende; want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt". O, dit is een riem, en als eeuwige armen onder hen.

2. Deze ondersteuning doet de eeuwige God ook door Zijn engelen, als gediensstige geesten tot dat werk. Wat is er een onzichtbare dienst van die goede geesten in allerlei gevaren. Zij legeren zich rondom zulk een, zij bewaren Gods volk op al hun wegen, en dragen hen tegen vallen als op de handen. Ja, hierdoor bewaart de Heere de Zijnen ook nacht en dag, opdat de vijand hen niet bezoeken zal. Wat is het ongeloof sterk aangaande de dienst en gedurige bewaring door middel van deze onzichtbare geesten. Kunt u ze niet zien? Kunt u hun werkingen niet begrijpen? Wel, wees dan zo nederig dat u de Bijbel gelooft! O, als iemand, bijzonder van des Heeren volk, van een hoogte valt zodat hij zacht neerkomt en bewaard wordt, dan gebruikt God daar soms een goede engel toe, die draagt zulk een op de handen naar beneden. Dit is een sterke arm Gods, die de Heere soms gebruikt. En wie zal zeggen hoe menigeen door zulk een middel in Gods hand gedood, en daardoor belet wordt om een kwaad voornemen uit te voeren? Ja, kan een engel 185.000 mensen ombrengen, en zijn die wachters tienduizend maal tienduizenden om de troon en dat ten goede van Gods volk, o, wat behoorden zij hun hoop op God te stellen en gemoedigd te zijn in de Heere.

3. Deze ondersteuning geeft de eeuwige God ook wel, door hier en daar een ziener in hun land, hier en daar zulk een Godzalig man die nabij God leeft. Iemand die in de dagen van voorspoed weinig geteld werd, daar zet men dan in zulke zware tijden hoge prijs op. Zulk een die zat te treuren als anderen juichten. Iemand die met de beloften werkt als verschrikkingen andere mensen aangrijpen, en dan wel eens goede woorden krijgt en geeft, zoals Mozes, Jozua, Nehemía, Jeremia en Ezechiël. Ja, die dan het hoofd opheft, gelijk Elisa, toen de Assyriërs op hem afkwamen. Hij zat in Dothan in zijn rust en sterkte en bemoedigde een ander, en hij zei in die uiterste nood: "Vreest niet, want die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn". Ja, dan gebruikt de Heere zulk een wel om tot ogen en ondersteuning te dienen als alle middelen van de redding ontbreken. Het zijn mensen aan wie de Heere dan wel eens zaken, ja de raadslagen der vijanden, en ook wel de oorzaken van de oordelen Gods ontdekt.

Wij lezen: "Daar is een profeet, die geeft den Koning Israëls de woorden te kennen, die de koning van Syrië in zijn binnenste slaapkamer spreekt". Zie eens hoe waardevol zulk een Godzalig man is die met God wandelt.

4. Voornamelijk ondersteunt de eeuwige God door Zijn Geest te zenden in het hart. O, die goede Geest kan dan zulke gestalten in het hart van Zijn volk werken, waardoor zij als door eeuwige armen worden gesterkt en ondersteund, dat zij alles wat hen naar de eeuwige goede raad van God ontmoet, gewillig en lijdzaam kunnen verduren.

Wilt u eens weten welke gestalten tot sterkte zijn?

1. Als de Heere in het midden van Zijn slaande hand, Zijn volk leidt naar hun eigen en naar algemene zonden, zodat zij bukken onder huns Vaders hand. O, dan worden de plagen licht, dan zijn ze hun niet vreemd. Dan krijgen ze een stil hart onder de roeden. En dat is genade. Sommigen zeggen: Moet ik dat óók al hebben... Maar de oprechten vallen ootmoedig neer in hun schuld, en dat sterkt. Ja, tenslotte, wie hier in de laagte raakt, krijgt een arm onder zich want de Heere is nabij de gebrokenen van hart, en nabij de nederigen.

2. Als God onder de roede tot de ziel nadert, en Zijn liefde toont, dan is zij niet verdrietig, maar zij verdraagt de kastijdingen. Liefde doet buigen wat nooit heeft willen buigen. Dan zegt God wel eens onder de roede tot haar: "Ik ben uw Vader". Dat is als een arm onder hen. Dat maakt hen wel bekommerd dat de roede zal opgeheven worden, eer zij gebeterd is. Dan krijgt zij wel eens een oog op Jezus, Die het kruis heeft verdragen en de schande veracht en is gezeten aan de rechterhand des troons van God. Dan wil zij die weg ook kiezen om verheerlijkt te worden. Door verdrukkingen wil zij het enge pad naar boven bewandelen. Dus loopt zij dan met lijdzaamheid de loopbaan die haar is voorgesteld, ziende op haar overste Leidsman. Dit zijn eeuwige armen onder hen.

3. Als de Heere Zijn kinderen in die lage weg van ootmoed biddende maakt door Zijn Geest, naar Zijn wil, zodat zij uit onwaardigheid beginnen op te zien, en zich ten steun voor land en kerk aan te bieden, ziende op Gods almacht en getrouwheid in Zijn verbond, en op de eeuwigheid in Zijn deugden. Op dat gegeven bidden om waardig geacht te mogen worden te ontvlieden al de dingen die voor ogen zijn, krijgen zij wel eens wat van Boven in hun hart, namelijk een goed woord dat het hart verblijdt. O, de Heere zegt dan wel eens met: "Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm". En: "Uw droefheid zal haast tot blijdschap worden". Dan krijgen zij wel eens een bijzonder inzien in die onbegrijpelijke standvastigheid die in Gods getrouwheid is. Ja, het kan zijn dat zij geloof krijgt dat zij verschoond zal worden, zoals die zuchtende Ezechiël, als een Lot in Sódóm, en als een treurende Baruch: Het is goed dat gij treurt, Ik zal uw ziel tot een buit geven, maar het gebouwde en het geplante breek Ik af. Ook kunnen anderen in de Goddelijke voorzienigheid zeer tot sterkte dienen. Wij lezen dat enige broeders van Paulus" zaken gehoord hadden, en tot hem kwamen. En daarop greep Paulus moed. Ook sterkt het hen wel eens dat zij een oog krijgen op een menigte volk die er nog is, en die in hun boze dag nog achter de Heere bewaard zijn. Ja, zij worden wel eens gesterkt met licht in de vorige ongestalten, zodat zij zien dat zij toen nog iets hadden wat zij toen niet konden zien. Zoals bijvoorbeeld David: "Ik zeide wel in mijn haasten, ik ben afgesneden". In dat zeggen had hij nog wat van binnen dat tot de Heere riep, en wat God hoorde. En nadrukkelijk zegt hij in het midden van zijn druk en de grote verbrijzeling, ja te midden van zijn gebrul over het kruis zijns harten: "Heere, voor U is mijn begeerte, en mijn zuchten is voor U niet verborgen". En tenslotte spreekt God wel eens duidelijk van vrede als tot een Noach. Wij lezen: "Gij hebt genade gevonden in Mijn ogen". En tot een Paulus: "Mijn genade is u genoeg". O, dan wil zij vertrouwen op de Naam des Heeren, en steunen op haar God, en zich werpen in die armen om gedragen te worden. Wij lezen dat de Heere hen in Zijn armen draagt als zij zwak zijn. Dit zijn eeuwige armen onder hen.

4. Ook vooral als God Zijn volk, tevoren zeer donker en bevreesd, in zware en benauwde tijden het hoofd doet opheffen en hen bijzonder vrijmoedig maakt. De Heere sterkt dan Zijn volk door Zijn heerlijkheid en luister op hen te leggen. Jezus zegt: "Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog en heft uw hoofden opwaarts". O, dan gaan zij in het midden van de oordelen aanwijzen: daar en daar, in het land, in de kerk, in onze huizen en harten, zijn de oorzaken van de oordelen. Ze zeggen wel eens met Paulus: "Men behoorde mij wel gehoor gegeven te hebben en van Kreta niet afgevaren te zijn, en deze hinder en deze schade verhoed te hebben". Dan volgen zij Gods oordelen na, en letten waar zij vallen, wie zij treffen en waarom zij komen. Ze raken dan wel eens bij vorige onbetreunde misdaden, zelfs van voorouders, waarom families nu nog Gods gramschap ondervinden. En zij wijzen het dan wel eens vrijmoedig aan, wat tevoren niet verdragen kon worden. Maar onder Gods hand hebben zij vrij spreken. Hoe zwaar het ook treft, ze verheerlijken God er over.

Ja, voornamelijk ook welke uitwerkingen zij hebben tot zaligheid, in zulk een huis, gezin, stad of land. Dan krijgen zij met verlangen wel eens een oog in dat ontzaglijke gericht ten jongsten dage dat zich zal zetten, over de vijanden van de kerk, tot algemene sterkte. Evenals Hénoch, die het zo bang had onder dat onderdrukkende Kaiñs geslacht, dat hij toen al begon te profeteren van het laatste en algemene oordeel. Dan raken zij tenslotte ook wel eens met opgestoken hoofd aan het medewerken uit armoede en onwaardigheid, hetgeen een bijzonder bewijs is dat de Allerhoogste haast Zijn hand veranderen zal. Dit alles is wederom als eeuwige armen van anderen.

5. Ook wel als de Heere in een benauwde en gevaarlijke tijd voor land en kerk, Zijn volk gelovig maakt, zodat zij op Gods weg en wijze van handel zien kunnen met een gelovig oog. Zo ook op het gelovige gebed van oude christenen, al is dat twintig, dertig en meer jaren geleden dat de Heere het land zal redden, zodat zij hier God ere geven moesten alsof de redding daar was. Deze dingen kunnen niet alleen zeer versterken tegen bezwijken, maar dit kan in tijden, als iedereen de redding moet opgeven, een middel zijn om sterk te hopen op de Heere, om hachelijke zaken door geloof aan te tasten en om moedig en gelovig met de hemel te gaan werken. Zulk een passend geloof tegen de onwaarschijnlijkheden van buiten aan, is als een riem van anderen en dat beantwoordt God wel eens met goede woorden, dat het licht opgaat in de duisternis. Dat sterkt het geloof in donkerheid. Dan zegt men: "Stelt uzelf, staat, en ziet het heil des Heeren". Of: "Ik zal de gevangenis wenden, en zal hen bouwen als in het eerste". In Obadja staat: "Daar zullen heilanden op den berg Sion opkomen, om Ezaus gebergte te richten, en het koninkrijk zal des HEEREN zijn". En: "De HEERE zal in eeuwigheid regeren; uw God, o Sion, is van geslacht tot geslacht, Hallelujah". Wat is dit anders in een zware, benauwde tijd, dan eeuwige armen van anderen.

Tenslotte staat ons te letten op Mozes' zegenbede, als hij Israëel toebidt: De eeuwige God zij u van onder eeuwige armen! De man Gods wenste hier dat Israëel van alle eigen kracht en van de kracht van alle schepselen, zoals van Egyptische rietstaven, met het hart afzien mag. Zo ook van het steunen op wagenen, paarden en bondgenoten. Te weten om er gewicht op te leggen en verwachting van te hebben. De Heere kan zo haast blazen in een grote menigte, zoals wij zo vaak gezien hebben. Het is een eeuwige waarheid: 'Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: Gij zijt onze God'. Mozes wenst dus aan Israëel:

1. Dat de eeuwige God in al hun zware omstandigheden, waarin zij zouden komen, steeds aan hun zijde zou zijn met Zijn onveranderlijke almacht, om hen naar binnen te ondersteunen en naar buiten te beschermen.

2. Dat de grote menigte onbekeerden die niet anders kon dan haar vertrouwen zetten op hetgeen voor ogen was, Gods heilige ogen niet verbitteren mochten met te handelen naar de wijze van de volkeren. Zoals zij zo dikwijls getwist hadden met Mozes en zo opmerkelijk aan Sinaï, toen zij riepen: "Dit zijn uw goden, o Israëel, die u uit Egypteland opgevoerd hebben". Maar dat zij erkennen mochten dat het de eeuwige God en Zijn eeuwige armen alleen zijn. En tenslotte dat ieder voor zich tot zijn eeuwige behoudenis die machtige God, die eeuwige armen, in het geslachte Lam van de grondlegging der wereld, zoeken mocht, opdat Gods kracht tegen hen niet zou uitvaren als een vuur.

3. Dat bijzonder Gods volk altijd en alleen op de Heere mocht zien, en dat de vorige bevindingen in hen hoop verwekken mochten om het nu zuiverder dan ooit met de levende God te wagen.

4. Dat daarom Gods volk waken en bidden mocht tegen het verliezen van hun kracht door hun ongerechtigheid en tegen het vallen uit hun sterkte die alleen in de Heere is. O, dan zou God Zich onttrekken. Mozes wist wel dat vlees tot zijn arm te stellen, kwaad zijn zou in Gods ogen.

5. En tenslotte wil Mozes zeggen: "O, mijn lieve volk, de kracht van de eeuwige God hebt u gezien in u tot hier, aan deze Jordaan, door alles heen te brengen. Waakt en bidt toch dat u het achter de Heere houdt. U weet dat Hij een jaloers God is, dat hebt u aan Horeb gezien toen u het kalf oprichtte. Daarom, zoek toch een vaste geest te krijgen dat u zich steeds arm, ontbloot, krachteloos in uzelf, werpt in Zijn eeuwige armen. O, de eeuwige en onveranderlijke God, zij u van onder tot eeuwige en onveranderlijke armen".

Dan zal dit het gevolg zijn, wat onze tweede hoofdzak is:

II. Hetgeen de eeuwige God aan Israëls vijanden doen wilde, als Mozes zegt: en hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht en zegge: Verdelf.

Zien we nu dus nog wat Mozes aan Israëel toebidt ten opzichte van de verlossing van hun vijanden. Hij zegt: "Hij (namelijk de eeuwige God) verdrijve den vijand voor uw aangezicht".

Israëls vijanden waren een grote menigte en ze waren sterk. Wij lezen vaak van Kanaänieten, Amorieten, Hethieten, Fereziëten, Hevieten en Jebusieten. Ja, daaronder een lang en sterk volk, reuzen, Enakskinderen genoemd. Toch wordt van deze menigte in het enkelvoud gesproken als van één vijand.

1. Omdat al deze volken van nature vijanden van Israël waren die, hoe verdeeld soms ook onder elkaar, toch altijd overeenkwamen om met al hun macht Israël te bestrijden en uit te roeien.

2. Omdat zij allen dezelfde grond van vijandschap hadden, namelijk de verbittering tegen Israëls godsdienst, en nijdigheid omdat zij Israël hun eigen land, dat zijzelf onrechtvaardig bezaten, niet weer gunden.

Beschouwen wij nu de verdrijving van deze vijand door de eeuwige God. Versta hierdoor het volgende:

1. Dat God die volkeren wilde verjagen uit een land dat hun niet toekwam. De Heere had dit land aan Israël gegeven, en de Kanaänieten hadden het ingenomen en tot hiertoe bezeten en door allerlei gruwelen verontreinigd. Hierom wilde Israëls Zegenaar deze volkeren rechtvaardig straffen met beroving van dit goede land en met hun verbanning om hun zonden. God belooft deze oude bezetting van de oude vaders aan Israël weder te geven.

2. Dat de Heere hun de overwinning wilde geven, en hen dus verlossen en vrijmaken. Het was het werk van de priesters en van de leraars van die tijd om hen te sterken in de Heere en wonderlijk te bemoedigen als het volk ten strijde zou trekken. Dus zou hun de overwinning niet missen. Het kwam niet aan op het getal. Als God met Israël was, zou één er duizend en twee tienduizend doen vluchten. Nadrukkelijk lezen wij dat Jehiskia tot het volk zei toen zij tegen Sanherib, de koning van Assyrië zouden strijden: "Zijt sterk, hebt goeden moed, vreest niet en ontzet u niet, (...) want met ons is meer dan met hem. Met hem is een vleselijke arm, maar met ons is de Heere, onze God, om ons te helpen, en om onze krijgen te krijgen". En, staat er, het volk steunde op de woorden des konings. Zo wonderlijk was de Heere ook met Gideon, Israëls richter. Die verdreef met driehonderd man een getal van Midianieten als sprinkhanen in menigte.

3. De eeuwige God wilde dit doen voor Israëls aangezicht. Het zou niet in het donker geschieden, maar voor hun ogen, in hun tegenwoordigheid, opdat zij gelovig zouden worden aan en in God, zoals tot hiertoe gebleken was in de ontvluchting van Farao en in het verslaan van de koningen der Amorieten, Sihon en Og. Het is hier: "Komt, aanschouwt de daden des HEEREN, Die verwoestingen op aarde aanricht. Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde, den boog verbreekt en de spies aan twee slaat; de wagens met vuur verbrandt". En het gevolg is: "Laat af, en weet dat Ik God ben; Ik zal verhoogd worden onder de heidenen, Ik zal verhoogd worden op de aarde. De HEERE der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een hoog Vertrek. Seld!" Vervolgens staat ons te letten op hetgeen Mozes aan Israël toebidt ten opzichte van de volkomenheid van deze verlossing uit de hand van hun vijanden. Hij (namelijk de eeuwige God) zegge: Verdelt.

1. Het Woord verdelt drukt zoveel uit als uitroeien en verderven dat er niets van overblijft. Door welke wegen en middelen dit geschiedt, blijkt duidelijk bij Amalek. Ook wordt dit wel genoemd een verdoen, een doen omkeren, een doen bezwijken, doen worden als een nietig ding, en meer andere benamingen.

2. Dit woord verdelt moeten wij nu opvatten in een lijdelijke zin en in een dadelijke zin.

a. In een lijdelijke zin is het tegen Israëls vijanden: "wordt verdelt"! Namelijk op het woord dat uit Gods mond uitgaat: Ik, zal uw verdrukkers verdoen; hetzij onmiddellijk, hetzij door al Gods wegen en middelen die erduizenden zijn.

b. In een dadelijke en gebiedende zin tegen Israël zelf is het "wordt verdelt" als: "Doet de wraak des Heeren aan de Midianieten". En: "Sla Amalek, en verban alles, wat hij heeft en verschoon hem niet; maar doodt van den man af tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zuigelingen toe".

2. Beschouwen wij nu de uitspraak van God in deze vloek: Hij zegge: Verdelt en wordt verdelt.

a. Als God zegt "wordt verdelt", dan spreekt Hij maar en roept maar de verdelt die vastbesloten is, en zij is daar. Dan is het: "Staat, en ziet het heil des Heeren".

b. Als God tot een volk zegt "verdelt", dan geeft Hij bevel, kracht en moed, en Hij gebiedt de zegen over de wapenen alsof Hij zei: "Roeit uit, Ik ben met u". Wij lezen: "Wanneer gij in dat land zult komen, zegt de Heere, zo zult gij de gedachtenis van Amalek van onder de hemel uitdelgen, en vergeet het niet".

c. En daarom, als de Heere nu wil zeggen: "Verdelt en wordt verdelt", dan zou hun verlossing en de uitvoering van de verbondsbelofte zeker zijn; zij zouden in de Heere gesterkt worden en de ondergang van de vijanden van de Kerk gelovig verwachten.

Slaan wij nu Mozes" zegenbede gade als hij toebid: "De eeuwige God verdrijve den vijand van voor uw aangezicht en zegge: Verdelg!" Dan is zijn wens en bede:

1. Dat Israël de gunstige tegenwoordigheid van God onder zich mocht zoeken te behouden, die zulk een tere zaak is en zo licht verloren kan worden. Hieruit vloeit dat de strijd Godes zou zijn en dat zij het maar hadden aan te zien.
2. Dat zij daarom nederig mochten worden en blijven. Als zij eens buitengewone hulp en kracht kregen om wat uit te voeren, dat zij daarop niet hoogmoedig worden, en de Heere hen dus met oordelen zou tegenkomen. Mozes wil zeggen: "De Heere verlost het bedrukte volk, maar de hogen vernedert Hij".
3. Dat zij geloof op God in het geslachte Lam mochten zoeken en behouden en vermeerdering genie ten. Hoe armer naar binnen zij waren, hoe dierbaarder dit bij Mozes was. Anders zuchtte hij onder hun hoogmoed en ongelooft. Men leest van de stam van Juda dat hij machtig werd, omdat hij op de Heere steunde, in tegenstelling tot de tien stammen. Ja, alsof Mozes zei: "Geloof in den HEERE, uw God, zo zult gij bevestigd worden; geloof in Zijn profeten en gij zult voorspoedig zijn".
4. Dat zij dus niet te vreesachtig mochten zijn, al schenen de zaken nog zo weinig te beloven. God was met hen, Zijn wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld. Niet alleen zou de Heere met hen zijn, maar de Heere zou voor hen strijden met Zijn legers, met het gedierte der aarde, met tering, koorts, vurigheid, met hitte, met droogte, met een koperen hemel, met een ijzeren aarde, met het stof, met de zon, de maan en met de sterren des hemels, met verschrikkingen, met verdwazingen van binnen in het hart, met de hemelse geesten. Ja, God zou voor hen strijden met al Zijn voorzienigheden. Het is alsof Hij zeide: "Die op den HEERE vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt, maar blijft in eeuwigheid".
5. Dat zij ook in alle ontmoetingen zuchten mochten om bewaring tegen de eigen wraak. Namelijk dat zij alleen in het oog mochten hebben de wraak Gods te wreken, altijd lettend op het bevel van de eeuwige God. God moest zeggen: "Verdelg en wordt verdelgd". En dat zij daarom de Heere nooit vooruitlopen, maar altijd volgen mochten. O vrienden, als de Heere voorgaat, kan de Kerk bidden: "Heere! Geef hun een deksel des harten; Uw vloek zij over hen! Vervolg hen met toorn, en verdelg hen van onder den hemel des HEEREN!"
6. Eindelijk en ten laatste, dat zij toch nooit de daden Gods vergeten en dus de Heere met Zijn gunst voor hun aangezicht verdrijven mochten. Zo wil de man Gods met deze zegen zeggen: "O Israël, laat mijn laatste zegenende woorden tot u ingaan en tevens als een laatste raad u behagen; zoek de eeuwige God onder u te houden als een woning en toevlucht; rust op Zijn eeuwige armen alleen, want Hij is jaloers". O, dan zal dit het gevolg zijn: Hij zal de vijand verdrijven voor uw aangezicht; ja, Hij zal Zelf zeggen: "Verdelg, o Israël!" De eeuwige God geve dat het zo zij en vervulle de woorden door een stervende mond gesproken. Het zij zo!

Toepassing

A. Wat is een volk gelukkig waaronder zulke Mozessen zijn, die een geheel volk op hun hart voor God dragen. Die de weg weten om de eeuwige God aan de zijde van een volk te krijgen en te houden. O, wat een gewicht voelde die man Gods daarvan op zijn hart. Dat goede heeft God aan ons Nederland ook gedaan, van het eerste begin af tot heden toe.

1. Grote Mozessen zijn er onder ons geweest, wie Nederlands heil, zijn godsdienst en vrijheid zo op het hart lagen dat zij niet alleen goed en bloed daarvoor veracht hebben, maar die de gunstige inwoning van God, de godsdienst en de vrees voor het wijken van God zo op het hart hadden dat zij liever het land wilden verlaten, dijken en dammendoorsteken en het aan God wilden overgeven, die liever sloop wilden gaan en op de voorzienigheid van de grote God op de grote wateren drijven om een land te zoeken waar zij met rust van hun geweten in de vrijheid de ware God mochten dienen, dan dat zij door in het land te blijven de Heere zouden verlaten. Ja, wie de Heere tot een woning is geweest, en die God van onder door Zijn eeuwige armen zo heeft gesterkt, dat Nederlands vijanden zijn verdreven, ja zo verdelgd dat wij tot heden toe nog bij vrijheid en godsdienst zijn bewaard. Dat de deur der genade nu nog openstaat, dat hebben wij alleen daaraan (als middelen) toe te schrijven.
2. Ook zijn er altijd nog mannen Gods die dit land met zijn zonden en geva ren en ook de hedendaagse kerkstaat op hun hart voor de eeuwige God dragen. Maar die juichen thans niet, die zuchten in hun binnenkamer over het zware gemis van de genadige tegenwoordigheid van de grote God. En die zien de bekering van mensen niet als een bewijs van Gods gunst over het land in het algemeen, maar als een thuisbrengen van degenen die dat geluk naar die eeuwige wil van God bescheiden is.

Omdat zij die thans bekeerd worden, zodra zij hun hoofd opheffen, in het donker en onder geweld en overmacht van zonden geraken; hoog van woorden en hart worden, en veraf van dat arme, sukkelende volk waarvan het goede nog te wachten is. En dus vervalt de kracht van zulk een door zijn ongerechtigheden, en worden zij geen steunsel van het land.

3. Dit echter is Nederlands voorrecht, al zijn er maar weinigen, dat er nog zijn die arm en belast met Nederlands schuld, maar toch gelovig naar de eeuwige God opzien om redding. Die wel niet veel voor God te zeggen hebben, maar zich aan die voeten in de bres neerleggen, en blijven wachten op een opening van de zijde van God om wat van de hemel in hun hart te krijgen voor dit ondankbare land.

B. Maar ziet met een enkel woord uit de tegenwoordige toestand van het land, of dit land en ieder kind van God geen eeuwige armen tot ondersteuning en geen blijkbare hand van God tot verdrijving en uitdelging van onze vijanden, ten hoogste nodig heeft. Hebben we geen eeuwige armen van onder nodig? Als wij nagaan:

1. De zonden van Nederland en in het bijzonder die van Gods volk. De grove afgoderijen (die openbaar zijn in dit duur verkregen land) schreeuwen ten hemel. Er zijn geen zonden die God ooit zwaarder en tot in geslachten gestraft heeft dan die zonden, zoals te zien is in alle koningen van Israël na Jerébeams tijd. O, die onverantwoordelijke ongodsdienstigheid en die sleur in de godsdienst, dat oneerbiedig zijn, dat schrikkelijke misbruiken van des Heeren heilige Naam en dat schenden van Zijn heilige dag. God zal de spotters op Zijn tijd bespotten. Dat groot en klein thans buiten zijn betrekking leeft, moet men bij de groten zoeken die thans als prinsen leven en ook bij de aller geringsten. Als hij maar iets kan, laat hij het zien en steekt het op, en dus is de ondergeschiktheid ook niet uit de rechte liefde en gehoorzaamheid. Ja, ga eens na in het hart van vroom en onvroom, dat wreken van zichzelf, dat inlaten van onreine bewegingen, die onoprechtheden in het hart tot zijn naaste, dat op bedekte wijze verdonkeren van de naam van zijn naaste, het niet kunnen verdragen dat zijn naaste geacht wordt. Dat opzwellen in hoogmoed. En in dit alles als stekeblind. En wat is de kracht van de inwonende zonden toch sterk. Men kan Nederlands hoofdzonden tot deze drie samenbrengen, namelijk: atheïsme, onkunde van God en verachting van Zijn dienst, en hoogmoed zoals ook vrijzinnigheid en wellust. Mocht God het ons te zien geven.

2. Ja, hebben wij geen eeuwige armen van anderen nodig, als wij nagaan welke goedheden en bewaring de Heere zulk een land doet ondervinden in plaats van uitroeiende oordelen te zenden? O, dit maakt Nederlands toestand zorgelijk. Ziet maar dit ene, om niet meer te noemen, dat wij vorig jaar niet door de eeuwige ervvijand van onze godsdienst overrompeld zijn. Heeft God ze niet als verdwaasd, en ons bewaard? En zie wat de Hoog Mogenden in hun Biddagsbrief uitschrijven, namelijk dat wij onze tegenwoordige behoud en welstand aan de goedertierenheid des Heeren alleenverschuldigd zijn. O, het is niet onze wijsheid of zorg geweest, maar God alleen heeft het gedaan.

3. Als wij daarbij nagaan welk gevaar ons land daarom boven het hoofd hangt, zoals ook de onbekeerlijkheid onder al Gods oordelen. Zie het gevaar alleen in dat wat voor ogen is, namelijk de oorlog die te verwachten is. En wat het nog gevaarlijker maakt, is het wijken van God dat te vrezen is, zodat de Heere met onze legers niet zal uittrekken. En wat zal het dan zijn? Daarom vrienden, laat ons eens recht beducht worden en het ter harte nemen, omdat de stand van tijden en zaken tegenwoordig zorgelijk is. Wij hangen van Gods besturing en voorzienigheid alleen af. God moet nu werken, en mochten wij van deze dag af aan het bidden geraken om met eeuwige armen van anderen ondersteund te worden. Hebben wij dan God niet nodig om onze vijand van voor ons aangezicht te verdrijven en te verdelgen? O, wat zullen onze legers uitrichten?

1. Immers leeft de bloeddorstige antichrist, hoe hij ook vleit en als een schone vrouw voorkomt. Hij is dronken van het bloed van de getuigen Gods. Hij zal niet rusten voor hij zijn pijlen op onze dierbare panden van godsdienst en vrijheid afgeschoten heeft of voordat God hem doet zinken. Zijn listen zijn ons ook nog veel onbekend.

2. Daarom, wie zal tegen zijn listen bestaan als de Heere het hem toelaat? Maar als de eeuwige God met en voor ons strijdt, dan strijdt Hij met al Zijn voorzienigheden, met het stof der aarde, met ziekten, met de sterren des hemels, met zon en maan, met Zijn engelen, ja met eb en vloed en met de winden uit Zijn schatkamers. We hebben dat gezien toen de Engelsen in het jaar 1673 wilden landen in Den Briel en het stille water met de volgende vloed dachten waar te nemen. Maar God gaf dat de eb ongewoon lang duurde en streed zo voor Nederland dat zij het gat van de Maas niet konden gebruiken. Hierop volgde een storm, waardoor minstens drie van hun voornaamste schepen achterbleven en de overigen verstrooid werden. Het bleek ook heel duidelijk toen de Prins van Oranje in het jaar 1688 naar Engeland overging om het protestantisme te beschermen. Zijn voornemen was om in Torbay te landen.

Toen zij even het zeegat uitgelopen waren, kregen zij een zware storm zodat verscheidene schepen weerinliepen. Maar de Prins kon dat niet en moest zee kiezen, waarover de aangezichten van de Nederlanders betrokken waren als een pot. De wind was zo, dat zij onmogelijk te Torbay konden landen. De Prins moest dus voorbij zeilen en hiermee zou het gehele voornemen gebroken zijn. Maar toen gaf de eeuwige God van Nederland, dat de wind zich wendde zodat hij aanstonds en zeer spoedig toch te Torbay landde, waarop de Prins tegen de grote Burnet zei: "Wel, Burnet, gelooft u nu nog niet dat er een voorzienigheid Gods is?" En trouwens, wat zijn de Fransen de vorige zomer niet gesmolten, en door de adem van Gods mond als tenietgedaan. Gelukkig als wij die hoop hadden dat de Heere tot ons zei: verdelg. En tot de vijand: wordt verdelgd. O, laat ons vanaf deze dag de eeuwige God daarom in nederigheid aanroepen.

B. Ongelukkige mens die in zulk een tijd slaapt, geen gedachten hebt om van de zonden te scheiden, om God te zoeken en te hervormen. Die alleen ziet op de vermeerdering van de troepen, op paarden en wagens en verder op bondgenoten steunt. Ik moet u zeggen dat u niet alleen ons land geen heil zult aanbrengen, maar u maakt Nederlands gesteldheid veel erger dan zij geweest is. En voor uzelf: Als u hijgen zult om adem te halen, dan zult u bezwijken zonder de eeuwige armen van onderen te genieten. Uw helse vijand zal u overwinnen, en naar de afgrond drijven, u verdelgende en verdervende. En hoe zwaar zal het oordeel zijn. Och, dat gij nog in deze uw dag bekennen mocht wat tot uw vrede dient en het niet langer verborgen mocht blijven voor uw ogen.

C. Tenslotte, kinderen van God, nu komt uw werk aan. U hebt nodig om bewaard te worden in die lage, belijdende, en uit onwaardigheid biddende gestalte. Namelijk:

1. Dat Nederlands zonden en zware ondankbaarheid aan ons land niet mogen worden toegerekend, maar dat de Middelaar Jezus met Zijn bloed kome tussen een vertoornd God en een zondig land. Mocht u daarop steeds kunnen zien, en met geheel Nederland Christus als Hogepriester aanraken! Dan zal er kracht van Hem uitgaan.

2. Dat u de Heere mocht blijven zoeken om Zijn zegen over deze landen, om Zijn genadige inwoning en heerlijkheid. Het gevolg hiervan mocht zijn dat wij door Zijn wegen en middelen bij onze godsdienst en vrijheid bewaard mochten worden.

3. Dat u een aanhoudend hart mocht behouden, dat de Heere in alle middelen Zijn hand betone en die bekrone met een goede uitslag.

4. En ten laatste dat u veel biddend mocht blijven voor de Kerk van God en voor het gehele christendom. Ook voor hen die onder het helse antichristendom verdrukt en vervolgd worden, om hun ondersteuning van onderen met eeuwige armen, en om hun verlossing uit het geweld van de vijanden.

Tenslotte nog dit tot uw besturing en opwekking.

1. Zoek toch te waken en uw klederen onbesmet in deze tegenwoordige, boze wereld te bewaren. En dat langs die weg dat u zich dicht houdt bij uw overste Leidsman en de Opziener over uw ziel, Die uw verbergplaats, de sterkte van uw ziel, ja uw Verlosser van al uw vijanden is. Hij is de machtige Jakobs.

2. Zoek ook in uw hart te behouden hetgeen u van Nederland uit dit Hoge vertrek, uit die eeuwige woning in de voorbereiding, of op deze dag gezien hebt. Ja, wat u van de kerk en van bijzondere personen gezien hebt. Zoekt ondertussen de verbetering in uw hart, uw huis en familie voort te zetten; ook al deed het niemand. O, dan krijgt u de oordelen Gods bedaard na te volgen en God te heiligen in uw hart.

3. Zoek veel, verenigd met Gods volk, voor Nederland bij de troon te werken. Vergader veel samen in uw eigen sterke, eeuwige woning. Laat ook tot een arm van onderen, tot een bemoediging dienen dat de Heere het gelovige gebed in het hart heeft gelegd. Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is. Wat hebben grote mannen Gods en christenen jarenlang ten goede voor Nederland geloof geoefend, die altijd verwachting hebben gehad dat de straten en grachten gebouwd zouden worden, al was het in benauwdheid der tijden. Zucht ook veel dat God erin meekomt als er plagen komen, pest of wat het zijn mag. En als wij in oorlog geraken, o, dat zij die tegen ons strijden, dan beschaamd mogen worden. Laat in dit alles veel aan de Heere over. Als men het overlaat, dan krijgt men het. Zijn arm zal dan wel heil beschikken. Nederlands tijden zijn in Gods hand. Wie gelooft, die zal niet haasten. O, de Heere zegene Nederland en ook ons met deze laatste zegen van Mozes, uit zijn stervende mond voortgebracht. Ook voor onze dagen tot vertroosting: "De eeuwige God zij ons een woning, en van onder eeuwige armen. Hij verdrijve den vijand voor ons aangezicht, en zegge: Verdelg!" Amen, het zij zo!

19. Het middel ten eeuwigen leven, moeilijk en weinig gezocht.

“Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden” (Matth. 7:14).

Deze woorden behoren onder de eerste openbare predikatie van de Heere Jezus. De heilige historieschrijver Matthéüs beschrijft eerst de gelegenheid tot deze predikatie. Dan de predikatie zelf. Hierin vinden wij eerst een aller uitlokkendste inleiding vol zaligheid, ook wel genoemd de zaligsprekingen, en wie zulke gelukkige mensen zijn. Zeer dienstbaar tot opscherping van de aandacht van de toehoorders, omdat alle mensen (ieder echter op zijn eigen wijze) wel willen zalig worden. Dan de verklaring van de stukken, vervuld met toepasselijke redenen. In deze verklaring prijst de Heere Jezus de wet op het aller duurste aan, met verwerping van alle valse meningen en met toepassing op velerlei bijzondere zaken en gevallen. Ook zien we dat Hij de Schriftgeleerden en Farizeeën zeer bestraft, vermaant, en verder bestuurt in velerlei gewichtige stukken die de beoefening van een Godzalige in dit leven betreffen. En hierna geeft Hij middelen aan de hand om al Zijn waarschuwingen, vermaningen en besturingen in daad en beoefening te krijgen tot zaligheid. Deze middelen zijn tweërlei: ten eerste zegt Hij wat door ieder, met behulp van boven gedaan moet worden. Hierbij stelt Hij de grote zaak die alleen de ziel behoudt, en die niemand missen kan, met kracht, ja gebiedender wijze teder voor: “Gaaf in door de enge poort”. Vervolgens geeft Hij, om ieders hart in het zoeken ernstig te maken, de redenen van het kleine getal van degenen die ingaan, tot de behoudenis van hun zielen.

1. Hij spreekt over de ruimte en de breedte en dus van het gemakkelijke voor het vlees, van de poort en van de weg naar het verderf, en van de menigte van de wandelaars daarop die gewoonlijk gevolgd worden: “Want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden”.

2. Hij spreekt ook van een enge poort en een nauwe weg en dus van het ongemakkelijke voor het vlees, van de poort en het pad ten leven en van de weinige bewandelaars van dit pad, die niet veel volgers hebben. “Want”, zegt Jezus, “de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden”.

3. Tenslotte zegt hij wat ieder vermijden moet, namelijk het oor lenen aan valse profeten, waaruit anders veel onheil kan ontstaan. Van deze valsheid geeft de Heere verder kenmerken op.

Hierover wensfen wij deze avond een woord te spreken, of het bij de een of ander onder ons wat mocht nalaten dat zijn uitwerking tot zaligheid mocht hebben op des Heeren tijd. Onze tekstwoorden zijn uit Matth. 7:14: Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.

Wij zien hierin twee voorname hoofddelen, namelijk:

- I. Van de poort en de weg, die tot het leven leidt; en
- II. Jezus' getuigenis dat de poort eng is, en dat de weg nauw is, en dat er weinigen zijn, die denzelven vinden.

I. Van de poort en de weg, die tot het leven leidt.

A. De Heere Jezus spreekt hier over het leven.

B. De poort en de weg die tot het leven leidt.

Wij verstaan door dit leven, met een woord: de volle heerlijkheid zelf, na deze tijd in de derde hemel. Uit vergelijking met het vorige vers kunnen we zien dat dit leven tegenover het eeuwige verderf staat. Dit leven kan beschreven worden te zijn: de zalige staat van Gods uitverkoren volk, naar ziel en lichaam in de derde hemel, waarin zij nu op een voor ons onbegrijpelijke wijze, volmaakt, onmiddellijk en eeuwig God ongehinderd zien, genieten en zonder zonden dienen zullen. En dat wel naar het eeuwige voornemen Gods in Christus over hen en onder lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid van Christus, door het waarachtige geloof aangenomen, alles tot eeuwige prijs en lof van de Drie-enige God. Dit heerlijke leven wordt in het heilige Woord met nadruk door Paulus genoemd: “een stad, die fundamenteen heeft”. En: “een gebouw bij God”. En door Johannes, een stad Gods, zoals het ook in een gezicht als een stad aan hem geopenbaard is in Openbaring als het nieuwe Jeruzalem. Op deze zinnebeeldige benamingen schijnt Jezus te doelen in onze tekst, omdat Hij spreekt over een poort en een weg.

B. Aangaande de poort en de weg, die tot dit leven leidt, daarin zien wij:

Ten eerste wat wij door deze poort te verstaan hebben.

Ten tweede wat wij door de weg moeten verstaan.

Ten eerste wat wij door deze poort te verstaan hebben.

1. Door deze poort (hier in het enkelvoud) hebben wij te verstaan de Heere Jezus Zelf zoals Hij door Zijn verdiensten de enige poort geworden is. Hij wordt de poortgenoemd, de deur, en de deur der schapen, zoals hij Zelf getuigt: "Ik ben de deur der schapen; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden".

2. Het is waar dat elders van poorten (in het meervoud) gesproken wordt, zoals: "Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk inga". En: "En zij door de poorten ingaan in de stad". Zo ook in Jes.aja, daar is de belofte dat de Heere Zijns volks poorten zou maken van robijnstenen. Maar hier en elders wordt meer bedoeld:

a. De vele ingangen van Gods kinderen in de ware Kerk hier beneden, die ook een stad Gods worden genoemd, als vast zijnde aan de bovenstad. In deze velerlei ingangen vermaken de gelovigen zich gedurig. Zoals het woord poorten (in het meervoud) veelal zulk een ruime betekenis in de heilige Schrift heeft, dat men daardoor allerlei openingen verstaat waardoor men ergens ingaat.

b. Dus vermaken zij zich onder al de instellingen, en wel als gedurige ingangen. Namelijk het evangeliewoord en de verkondiging daarvan is hun ziel zeer dierbaar; het is ook als een sleutel. Hun gedurige belijdenis des geloofs is hun als een hart onder de riem. Paulus zegt: "Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken". Net zomin kunnen zij zwijgen. Zij zeggen liever (als zij wat licht in dat beginsel hebben): "Zo geloven wij ook, daarom spreken wij ook". Hierdoor voegen zij zich al dichter bij de kerk en onder het volk. Zij vermaken zich bijzonder in hun Doop. Dat is hun ziel hoog, dat God voor hen gezorgd heeft. Dat zij, toen zij nog onwetende kinderen waren, in de Kerk werden ingelijfd. Dit is bijzonder tot hun sterkte en verzegeling.

c. Ook het Avondmaal gaan verbindt hen aller nauwst met de Heere en met al de vromen tot één lichaam, en is dan alweer als een nieuwe ingang. Ja, als ze recht gesteld zijn en nederig van hart, is de instelling Gods in de regering van de Kerk hun ziel goed. De opzieners van de kerk met hun bedienende macht onder Christus, wie toe te laten en wie niet toe te laten, die zijn als poorten. Als degenen die in de heiligevoorzienigheid openingen geven of niet geven, naar Jezus' geopenbaarde wil, waarom hun de sleutelen zijn toebetrouwd.

d. Daarbij de gezelschappen van de vromen en hun verkering met dezen, dat is een instelling van God, tot opening in wegen en zaken waarin men dikwijls duister is. O, bij Gods volk zit menigmaal hun hart vast. Al deze genoemde instellingen zijn bij Gods kinderen ook bijzonder dierbaar, met opzicht tot zaken en lasten die zij op hun hart dragen en waarin zij donker zijn en dus openingen zoeken. En dan gebeurt het hun wel eens dat onder die instellingen voor hun ziel als het ware deuren geopend worden. Daarbij is hun ziel goed de ingang in de wekelijkse sabbatsrust alsof zij, recht gesteld zijnde, elke week eens in de rust der heerlijkheid ingingen.

e. En dus zijn de beloften aan Gods kinderen groot en veel. De Heere zou hun poorten maken van robijnstenen. O, al deze instellingen als poorten zouden zijn van robijnstenen, namelijk zij zouden een grote glans, licht, zuiverheid, een brandende klaarheid en heerlijkheid hebben en vertonen. Ja, tot de zielen van Gods kinderen overbrengen onder de werking van de Heilige Geest, zodat al die instellingen hun gedurig en opnieuw als heerlijke poorten en ingangen en openingen zouden zijn.

3. Als dus van poorten (in het meervoud) wordt gesproken, wordt ook veel bedoeld de roeping der heidenen in de dag van het Nieuwe Testament. Ja, het duidt veel aan de ruimte van de aanbidding en de vele gelegenheden die er in de betere huishouding zouden zijn voor alle volken, talen, tongen en natiën, om uit allerlei gewesten toe te vloeien en binnen te raken. Ook zien die uitdrukkingen veel op de heirscharen der heidenen die tot de Kerk komen en ingaan zouden in die stad Gods.

4. Hoewel het waar is dat er zoveel poorten en ingangen genoemd worden in de Heilige Schrift, neemt dit die eeuwige waarheid niet weg dat de Heere Jezus de enige Poort geworden is waardoor ieder mens, hoofd voor hoofd, ingaan moet, zal hij ooit de weg ten leven vinden en eeuwig behouden worden. Volgens Handelingen is Jezus de enige Naam onder de ganse hemel, waardoor men zalig moet worden. En dus is Christus de enige poort, namelijk het enige fundament van het ganse gebouw van al die genoemde instellingen als poorten.

Hij is Degene Die niet alleen in al die genoemde ingangen Zelf invloeden moet of zij hebben geen kracht, maar Hijzelf is, alles voor al Zijn kinderen. Ziet het maar hierin: Zijn zij naakt? Hij is hun kleet en deksel. Zijn zij vuil? Hij is hun wasvat. Zijn zij hongerig en dorstig? Hij is hun spijs en drank. Zijn zij in gevaar? Hij is hun toevlucht en schuilplaats, een sterke toren en hoog Vertrek van veiligheid. Ja, zijn zij in benauwdheid en donkerheid? Hij is hun sterkte in de dag der benauwdheid, hun opkomst ook uit een kuil zonder water.

Neem dit nu eens ten opzichte van al die bovengenoemde instellingen. Christus is als poorten en ingangen:

(1) Aangaande het evangeliewoord en de verkondiging daarvan als een sleutel. Christus is het fundament, de gehele inhoud, ja de grote Verkondiger Zelf aan de harten van de toehoorders die daaronder zitten.

(2) Aangaande de belijdenis van de gelovigen. Hij is de grote Apostel en Hogepriester van de belijdenis, zonder Welke niemand recht belijdenis kan doen.

(3) Aangaande het Avondmaal. Christus Zelf is daar de waarachtige spijs en drank, en de band van vereniging van het ganse lichaam.

(4) Aangaande de ingestelde regering van de Kerk, door opzieners en hun bedienende macht. Hij is de grote Herder der schapen, de grote Koning van Zijn Kerk. Zijn regering door Zijn Geest is in de kerkelijke regering; daarop moet ieder zien. Christus is het Die de grote tucht oefent. Hij tuchtigt menigeen die de kerkelijke tucht voorbijgaat. Hij zoekt de zonden thuis, en houdt menige ongerechte van het sacrament door duizenden van Zijn wegen die men niet opmerkt. Hij is de overste Leidsman, en de Opziener over de zielen van Zijn volk.

(5) Aangaande de gezelschappen van de vromen. O, Hij is daar. Hij gebruikt daar Zijn volk om harten te openen, om de Evangelieweg te openen, om opening in donkere zaken te geven, als zoveel poorten. Zonder Christus in het midden, zijn de vergaderingen van de profeten vruchteloos.

(6) Aangaande zaken die Gods kinderen op hun hart dragen, geestelijke en tijdelijke, ook van land en Kerk, in donkere tijden, in een dag van benauwdheid waarin zij licht en opening zoeken. In Christus alleen is opening en licht te krijgen. Hij geeft licht en raad. Hij opent wondere deuren der hoop, zelfs ook in het dal van Achor.

(7) En tenslotte aangaande de wekelijkse ingang in de sabbatsrust. Niet alleen door staking van zijn beroep, maar met woorden en gedachten daaruit te gaan en dus alle dingen daar te laten tot men heeft aangebeden. O, hoe komt men daartoe zonder Christus? Wie is heer over zijn gedachten? Ja, waren wij zonder Christus deze ingang niet kwijt? Ik meen van wel. In de vloek was bedreigd: in het zweet zijns aanschijns zijn brood te eten, (niet zes dagen) maar alle dagen zijns levens. Maar Christus heeft de sabbat weer verworven en dus heeft de wereld, in de bekendmaking van de moederbelofte, die weer teruggekregen. En zo hebben wij Jezus nodig om gestaltelijk in onze rust te geraken, zullen wij de sabbatsrust telkens op een rechte wijze kunnen ingaan. Dus ziet u dat Christus verdienstelijk en invloeiend door Zijn Geest de enige poort is.

Zie nu eens de reden waarom de Heere Jezus hier onder de benaming van een Poort voorkomt.

1. Zoals poorten vroeger dienden om vierscharen te spannen, vonnissen uit te spreken en gerechten te oefenen, zo is Christus die poort waarin een ziel eerst zijn vrijspraak moet halen eer hij ooit zijn voet op de weg kan zetten. Zijn vrijspraak, namelijk zijn vonnis van vergeving, kwijschelding van zijn schulden en van zijn toelating tot het leven der heerlijkheid. Niemand kan zijn voet zetten op de weg der heiligmaking naar de hemel, of zijn persoon moet in Christus gerechtvaardigd zijn. Christus is, van God voor Zijn volk eerst geworden tot rechtvaardigmaking en dan tot heiligmaking. Zie daarom eens, u die zoekende bent, waarnaar u eerst en voornamelijk te staan hebt.

2. Poorten waren vroeger de sterkten met wachters daarin gevonden die waakten tegen de vijand. Daarom werden de sterkten of steden rond Israël zijn poorten genoemd, zoals blijkt uit het vierde gebod, waar de vreemdelingen, de heidenen, in Israëls poorten of steden aan de sabbat gebonden werden die anders niet aan Israëls schaduwetten gebonden waren. Zo is Christus in volle nadruk de sterkte en bewaring van Zijn volk, hun veilige bescherming, die sterke toren en dat hoge vertrek van veiligheid, zodat de poorten der hel die niet kunnen overweldigen. En zo zijn Jezus' knechten en volk, de wachters op de muren van Sion om op de vijand te letten. Ja, die moeten ook werkelijk in die poorten zijn, in Christus gevonden worden of zij kunnen niet recht waken. En onder dat alles is Christus Zelf de grote Wachter en Bewaarder. Hij zegt: "Ik, de HEERE, behoed die wijngaard".

3. Vroeger hadden poorten hun bazuinen of klokken, welke laatste men nu nog ziet, om ieder te roepen en te waarschuwen dat ze gesloten zouden worden, ten einde ieder die buiten was, haast zou maken om vóór de sluiting, voor de nacht, binnen en in veiligheid te raken.

Zo is Christus de poort die Zijn knechten met de bazuinen van het Evangelie alom uitzendt om te roepen en te waarschuwen. Men gaat niet ongewaarschuwd verloren. Dat waarschuwen zal een hel in de hel zijn. Hiertoe dient al dat beslag dat God maakt op aarde, al die zending van Zijn knechten, al dat luiden van de klokken op de wereld om een mens aan het lopen te helpen naar Christus als de poort, ja om hem sterk te drijven. Ongelukkig, wie zich onderweg laat ophouden met het schoon van de wereld die buiten is. O, het is om het leven te doen!

4. Tenslotte, zoals poorten naar de gewone betekenis toegangen en ingangen ergens toe zijn, zo is Christus nadrukkelijk de enige ingang in die stad Gods. De enige sluiting tegen Zijn vijanden en die door Hem alleen niet willen ingaan. Maar die van elders inklimmen, zijn dieven en moordenaars.

a. Christus is het Die de sleutel heeft. De heerschappij is op Zijn schouder om in te laten of uit te sluiten. Hij heeft ook de sleutel van de hel en van de dood. Hij opent het hart en ontsluit het van de liefde tot het kwaad. Hij opent Zichzelf en openbaart Zich aan het hart. Hij trekt het achter Zich en roept: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer".

b. Daarom moet ieder die het om zijn leven te doen is, zoals Hij is tot Zijn Persoon komen en door Hem de toegang verkrijgen tot de Vader. Ieder mens die eens eeuwig zal leven, moet door genade des geloofs afgedreven worden van zonden en liefde tot de wereld, ja van alles wat hem hindert en belet. Hij moet Christus met zijn gehele hart kiezen, omhelzen en aannemen. Ja, ieder moet met een vol voornemen des harten zich niet zijn eeuwige en tijdelijke stand aan de Heere Jezus overgeven om in Zijn persoon en in Zijn werk dat Hij voor de ziel gedaan en geleden heeft en in Zijn beloften wat Hij tot en over de dood nog aan hen doen zal, gevonden worden. Er valle van zijn kant wat vallen wil en moet. Ja, er ontvalle hem vrienden, familieleden, rijkdom, vrijheid en wat verder nog ontvallen wil.

Ten tweede zien wij wat wij door de weg moeten verstaan.

Door de weg, die hier in de tekst genoemd wordt, hebben wij naar mijn gedachten het volgende te verstaan.

1. De gehele loop van een christen die hij in het oog houdt, vanaf het moment dat hij de voet gezet heeft in de poort, tot zijn laatste ogenblik, tot hij is waar hij wezen moet en rusten zal. En daarom de ganse beoefening van het christendom, de heiligmaking zoals die bij trappen beoefend wordt en voortgaand en toenemend moet zijn, waarin deze weg bewandeld moet worden: "Ik zal den weg Uwer geboden lopen". Dit wordt in de heilige Schrift uitgedrukt door een gaan van deugd tot deugd en van kracht tot kracht, tot zij in Sion binnen zijn. Daaronder behoort van licht tot licht, van geloof tot geloof, of uit geloof in het geloof. Ook een voegen van deugd bij zijn geloof, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid Godzaligheid, en bij de Godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijk liefde, liefde jegens allen. Ook een vergeten van hetgeen achter is en een zich uitstrekken naar hetgeen voor is; een jagen en grijpen naar de volmaaktheid. Deze loop van een christen wordt vaak in het heilige Woord genoemd een weg, een pad, de weg des Heeren, de weg der waarheid, de weg des levens, de weg des verstands, de weg der gerechtigheid, de goede en rechte weg, ja, de weg der heiligheid: Een verheven baan, een heilige weg voor wie ze bewandelt, waarop de dwazen zelfs niet dwalen.

2. Het is waar dat Christus Zelf zegt: "Ik ben de weg". Ook is het waar dat in de Schrift gewoonlijk een en dezelfde zaak door twee of meer woorden nader wordt beschreven. Zo is Christus de poort, ook is Christus de weg, verschillend uitgedrukt naar het verschillende gebruik dat Zijn volk van Hem te maken heeft. Het is de weg van een christen, die hij zonder Christus niet kan bewandelen: "Zonder Mij kunt gij niets doen". En daarom kan niemand zijn voet zetten op deze weg, of hij moet door de poort Christus ingegaan zijn. Namelijk, ieder moet van hart en staat veranderd zijn en in de vereniging met Christus wederbarende genade en een nieuwe natuur door de Geest deelachtig geworden zijn, anders raakt hij nooit ten leven. De Heere Jezus drukt dus deze ganse loop van een christen uit onder de benaming van een weg. Dit heeft zijn reden.

1. Omdat een weg het middel is dat ergens af brengt en ook ergens heen leidt. Dus leidt deze weg van zijn verderfelijke natuurstaat en zijn gevolgen, ja van de hel af en brengt hem tot de gemeenschap van God en in de hemel waar hij nooit geweest is.

2. Ook omdat, zoals in het natuurlijke, een onkundige de weg niet kan vinden en een wegwijzer nodig heeft omdat hij deze weg nooit gegaan is. Ja, omdat ieder mens van nature blind en afkerig is van deze weg, daarom belooft de Heere: "Ik zal de blinden leiden door den weg, dien zij niet geweten hebben, Ik zal hen doen treden door de paden, die zij niet bewandeld hebben".

3. Om zijn rechtheid voor een die er op is. Daarom wordt het genoemd de rechte weg en paden des rechts. Voor zulk een is het de ontdekte en gevonden rechte weg, die weg der rechtvaardigen die de Heere kent, in tegenstelling tot de weg der goddelozen die vergaan zal, en van dien weg die iemand recht schijnt en die in wegen des doods uitloopt. Ja, zou dit geen rechte weg zijn? Daar de Vader die gelegd heeft in het bloed van Zijn Zoon, en de eenvoudigste ziel die Jezus aan zijn hand heeft, hem kan vinden en veilig bewandelen; geen dwaas zelfs dwaalt er op.

4. Ook om zijn vermakelijkheid. Een weg dien men vrijwillig verkiest, is doorgaans de vermakelijkste en daarop gaat men zich dan verlustigen. Deze is de keus der ziel van een kind van God. Hij bemint Gods wet en dus heeft hij grote vrede en geen aanstoot. David en Paulus hadden in die weg al hun vermakingen. Hierom hebben Gods kinderen zo graag metgezellen op die weg, namelijk zulken die hen bij de slippen grijpen en die zeggen: "Wij zullen met u gaan, omdat wij zien dat de Heere met u is".

5. Tenslotte ook om de wisselvalligheid die er op gevonden worden (wel verstaan zijnde) van hoogten en laagten, licht en duister en andere gevaren, evenals in het natuurlijke. Een weg moet bij dag belopen worden, de zon moet schijnen of enig licht van zich geven, anders valt men of stoot men zich gemakkelijk omdat er hoogten en laagten en gevaren ter zijde zijn. Zoals er ook wel vreemd en wild gedierte op is, die gewoonlijk hun gebruik van de nacht maken. En bij nacht kan men ook niet zien waar men is. Hierom zegt Paulus: "Laat ons als in den dag eerlijk wandelen". En hij noemt Gods kinderen "kinderen des daags".

6. Maar eigenlijk is het een aller veiligste weg en men heeft er geen gevaar te vrezen noch te wachten. Hetgeen deze weg gevaarlijk maakt, daarvan ligt de grond in de wandelaar zelf: die brengt al die stenen en struikelblokken mee en ook die hoogten en laagten, hoogmoed, ongeloof en moedeloosheid. Die wandelaar heeft een neiging bij zich tot struikelen, vallen of tot afwijken ter zijde. Ja, hij kan niet gaan, veel minder recht gaan, het is bij hem al afwijken uit het midden van de sporen der gerechtigheid. Bovendien heeft de wandelaar bij zich het aas voor het wild gedierte. Hierdoor gaat de briesende leeuw zo gedurig om en zet zijn kwaad aan en over. Zie dit bij de Heere Jezus. De boze kwam op Hem ook aan, maar wij lezen, dat hij aan Jezus niets had. Maar aan ons heeft hij wel wat.

Slaan wij nu gade met een woord hoe deze poort en weg alleen de weg is naar het heerlijke leven. Jezus spreekt in de tekst van de poort en de weg die tot het leven leidt. Deze zaak is waar, hoe u ook dit zinnebeeld vat.

1. Als wij door dit leven de staat der heerlijkheid verstaan, dan is de weg naar die stad, naar dat nieuwe Jeruzalem, niet anders dan de weg van geloof, bekering en heiligmaking. En dat wel voortgaande en toenemende. Dit staat met zoveel woorden in Openbaring: "Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan den Boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad". Op deze weg kan niemand komen, dan door deze enige poort, Christus.

2. Of als wij door dit leven de strijdende Kerk hier beneden verstaan, zoals die dus menigmaal onder de benaming van een stad voorkomt. Een Kerk die ook door Jeruzalem is afgebeeld, waar een benedenstad was en een bovenstad, gelegen op de berg Sion. Dan is Christus toch de enige deur om hier beneden in die stad binnen te raken, anders kan men boven nooit binnen komen. Maar als men beneden is binnengebracht, dan kan de bovenstad ook niet ontgaan. Bijgevolg leiden deze poort en deze weg volstrekt ten leven. Dit is zo zeker en vast, dat iemand die door Christus op de weg des geloofs en der heiligheid zijn voet heeft gezet, in eeuwigheid niet omkomen kan. En waarom toch niet? Hierom niet:

1. Omdat hij reeds binnen is, binnen de muren van dat Jeruzalem, binnen de benedenstad of op de weg der heiligheid. Nu worden al de inwoners, de een na de ander, van steun hier beneden, tot pilaren in het bovenhuis gesteld. Dit ligt ook in hun hart: zij hebben een onverzadigbare trek daarheen, al blijkt zulks alleen maar (hoe donker het er van binnen is) uit hun zuchten onder de zonde. Daaronder is wat dat zij nietonderscheiden kunnen en dat sterk om vrijmaking roept. En dus wordt hier hun natuur al hemels en krijgen zij hier al eerstelingen en panden in hun hart, behalve dat zij reeds een vast Pand boven hebben, dat hun plaatsen daar vast schikt.

2. Omdat God in Zijn Woord het leven eeuwig aan deze poort en deze weg onafscheidelijk vast maakt. Het is uit God, dat Gods kinderen in Christus Jezus zijn. Van God is Hij hun geworden tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. We lezen: "Want die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt".

Dit is naar de belofte van Jesaja, dat de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen, vrolijkheid blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden. Ja, Jezus Zelf getuigt dat het de wil Zijns Vaders is, dat een iegelijk die Hem aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe, en belooft daarbij: "En Ik zal hem opwekken ten uitersten dage", namelijk om hem tot het leven der heerlijkheid over te brengen.

II. Jezus' getuigenis dat de poort eng is, en dat de weg nauw is, en dat er weinigen zijn, die denzelven vinden. We zullen hierbij letten op twee hoofdzaken:

- A. Jezus' getuigenis van de poort en de weg die ten leven leidt, namelijk dat die eng en nauw is.
- B. Jezus' getuigenis van de vinders van deze poort en de wandelaars op die weg. Hij zegt dat ze weinigen zijn.

A. Als de Heere Jezus de poort eng noemt, dan hebben we hieronder het volgende te verstaan:

(1). Dit is niet betrekkelijk tot de poort op zichzelf en ook niet op de schraalheid van de aanbieding. In dit opzicht is het tegendeel waar. Wij lezen dat ruime woord van Jezus: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden alle gij einden der aarde". En op de grote Verzoendag, onder een grote schare: "Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke". Zo ook: "Wie wil, neme het water des levens om niet". Ja vrienden, Petrus zegt dat al de profeten aan Jezus dat getuigenis geven dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal in Zijn Naam. Daarbij, hoe kan de poort eng zijn waarvan men met zoveel woorden leest dat het een schare is die er door ingaat, die ontelbaar is? En daarom is deze poort op zichzelf aangemerkt niet eng.

(2). Maar wij hebben deze engheid te verstaan ten opzichte van de vijandige natuur van alle adamskinderen. En dat door hun zondige vlees en bloed, door de aartsvijand van deze poort in wiens macht zij gebonden zijn. Ja, tot alles wat om en bij hen is, waarvan zij in eeuwigheid niet scheiden zullen uit zichzelf, ja waarmee zij ook in eeuwigheid deze poort niet kunnen aandoen. Dit alles, vrienden, kan er niet door.

Als de Heere Jezus deze weg nauw noemt, dan hebben wij dit te verstaan:

1. Niet ten aanzien van de weg op zichzelf, ook niet van het gevaarlijke daarvan. Ook niet dat op deze weg de oorzaken van benauwdheid, van angsten zouden liggen. Zo vat de arme blinde wereld het, die deze weg niet kent. Maar het tegendeel is waar. Het is een ruime en aangename weg die door al de heiligen van Adam af, door koningen, priesters en profeten, door geleerden en ongeleerden, ja door een ontelbare menigte vromen is betreden en bewandeld, en die ook belopen zal worden tot de dag des oordeels. Deze weg is geheel en alleen vrijwillig, er is een ongekende beschutting op. De profeet getuigt ervan dat het een verheven baan en een heilige weg is, waarop zelfs een dwaas niet dwalen zal. Het is er zover vandaan dat hij nauw of benauwd, angstig en droefgeestig te bewandelen is. De weg is zo ruim, dat wij lezen dat er drieduizend tegelijk opkwamen. En lezen wij dat het getal al aangegroeid was tot vijfduizend mannen alleen. Ja David, Paulus en al de heiligen vonden hem zo gemakkelijk dat al de wandelaars aan deze weg hun gehele hart en liefde geven, al boden zij hun alle schatten van Egypte aan, zoals Mozes.

2. Maar de nauwheid van deze weg hebben wij te verstaan ten aanzien van de oude natuur van de wandelaars en het draaien in hun gang. Zij zijn eens zo gevallen, dat zij niet meer recht kunnen gaan. Ja, ten aanzien van hetgeen hun aankleeft, met brede en hoge harten hierop te wandelen, dat gaat niet. Alle kromheid en bochten zijn bij hen; zij brengen alles mee wat de weg nauw en gevaarlijk maakt. Hierom belooft God het kromme bij trappen recht te maken. En heuvelen te slechten en dalen te verhogen. Zij brengen hoogmoed, moedeloosheid en ongeloof mee. En dus is deze weg nauw, ja zo nauw dat het een wonder is dat iemand erdoor aan een eind raakt, hoewel er nooit iemand op gemist wordt. Allen die Jezus tot hun leidsman gekozen hebben op deze weg, komen door wonderwerken op Gods tijd weer terecht.

Slaan wij nu gade waarin de ruimte en de breedte van deze poort en van deze weg gegrond is. Och of het iemand van ons mocht uitlokken. Vrienden, dit is de grond:

1. In de vrijheid van de eeuwige liefde van God en Christus. Het is: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde". Zonder aanmerking van iets in hen. Integendeel. Zoals het uitverkoren volk het in de tijd maken zou, was in de eeuwigheid aan Hem bekend en daar stond Jezus voor dat alles in. Volk van God, wat is dit soeverein en vrij. U was toen nog niet geboren, maar u was al verkoren.

2. In de algenoegzaamheid van de ruime bloedstromen van de Heere Jezus en in de volkomenheid van Zijn dierbaar rantsoen en losgeld.

Dit borgschap en dat liefde lijden van de Heere Jezus kan immers niet vergeefs zijn, behalve dat het rust in een eeuwig verdrag tussen de Vader en de Zoon, na welke volbrenging de Zoon zou kunnen eisen Zijn loon en arbeidsloon. De Vader had gezegd: "Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting". Daarom is de onafslaanbare eis van de Zoon: "Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden". Het rantsoengeld is opgebracht. Het gehele hogepriesterlijke gebed leert ditzelfde, en Christus bidt daar: "Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijnheerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt". Namelijk al Zijn loon van arbeid van zijn ziel. Nu is een druppel (als het ware) van die zalige en de zaligende bloedstroom genoegzaam, al had iemand al de zonden van de gehele wereld alleen op zich.

3. In de wonderlijke volheid en gepastheid van de beloften, vloeiende uit een onveranderlijk verbond van genade, ja zo onveranderlijk als God onveranderlijk is. Gods kinderen zijn in Christus gezet tot zaligheid. En om daartoe te komen, geeft God hun in Christus een kracht van allerlei soorten van beloften. Die zijn ja en amen in Christus, omdat de Heere geen ja en nee, maar ja en amen is. God is waarheid. Dit is de reden dat niemand van Gods volk uit zijn genadestaat kan uitvallen. De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk. God zegt: "Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond mijns vredes zal niet wankelen. Want dat zal Mij zijn als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal".

4. Tenslotte ook in de verheerlijking van Christus. De Heere Jezus is langs de weg van vernedering verheerlijkt, Zijn volk tot een bewijs dat het hun weg ook zal zijn om door vele verdrukkingen in te gaan in het Koninkrijk der hemelen. Dus hoe bezwaarlijk het ook zal zijn van hun kant, echter zal de hemel, het leven der heerlijkheid hen niet missen, net zo min als Jezus' zitten ter rechterhand Zijns Vaders in de heerlijkheid Hem gemist heeft. Hoe donker het er uitziet en in welke zware ziftingen van satan zij hier geraken, hun geloof zal onder dat alles niet ophouden, omdat Jezus in de hemel eeuwig voor hen bidt. Hij zendt Zijn Geest hier beneden in hun hart, en wel om bij hen te blijven als een eeuwige Verzegelaar, Die hen bewaart tot de zaligheid die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. O, konden duistere vromen dit zien en geloven. En ook welke verborgen ondersteuning zij genieten, wat zou God de eer krijgen, als zij zien konden dat zij van Gods kant ruim en breed ten leven zouden raken.

Slaan wij nu gade hoe en in welk opzicht deze poort eng en deze weg nauw door de Heere Jezus genoemd worden. Namelijk, niet aan de zijde van God of aan de zijde van de poort of de weg. Wij hebben gezien dat hij daar ruim, wijd en breed is. Maar alleen aan de zijde van de mens, aan de zijde van de zoeker, vrager, vinder en de wandelaar. Deze poort is eng, zegt Jezus. Namelijk de ingang door Christus in de weg van heiligheid is eng, verdrietig en zeer zwaar voor vlees en bloed. Omdat de mens zo hoog en breed is, en omdat hij er zo tegen vecht dat hij eerst door bovennatuurlijke genade verliezen moet, of hij kan deze poort niet door.

1. Dus is deze poort eng ten aanzien van de natuurlijke vijandschap en afkeer des harten van Christus om door Hem gezaligd te worden. De mens wil door die weg niet. Jezus zegt het Zelf: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven zoudt hebben". En: "Hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, en gijlieden hebt niet gewild". Integendeel, ieder mens wil een geheel andere weg. Namelijk, hij wil door zijn arbeid, door zijn doen en het vermenigvuldigen van zijn godsdienstplichten, door zijn verandering van levenswijze, door zijn uiterlijke eerlijkheid en natuurlijke oprechtheid in handel en wandel, door zijn toekering tot de vromen, ja door zijn dagelijks zoeken en door zijn lust in de kennis van Gods wegen, zijn zaligheid uitwerken en zijn gronden en hoop zoeken. Kunt u niet zien, vrienden, dat dit voor zulk een ziel een enge poort is? In plaats van er zijn hoop op te stellen, nu op al die genoemde plichten zijn doodvonnis met zijn ganse hart te schrijven, waardig om voor eeuwig verstonen te worden van voor Gods aangezicht. En dus van dit alles voor eeuwig, als een grond van zaligheid, af te gaan en te laten varen. Maar hiertegenover de arme naakte Christus, buiten Jeruzalem tussen twee moordenaars gekruisigd, Die geen gedaante noch heerlijkheid had, met al zijn hart en liefde te kiezen, met verzaking van al dat genoemde te omhelzen en zich met al wat men is en heeft aan Hem over te geven, zich tot behoudenis op Hem te werpen en daarin met vol genoegen te berusten.

2. Ook is deze poort eng ten aanzien van 's mensen verdorven gestalte. Hij is te groot en te breed, hij kan door die enge poort niet gaan. Hij is gevallen in de hoogmoed en daarvandaan verheft hij zijn verduisterd verstand boven de Bijbel.

Hij maakt staat op zichzelf, op zijn verstand en wijsheid. Hij is vergeten dat hij het rechte verstand verloren heeft, en dus waagt hij zijn ziel en zaligheid op zijn oordeel. Zie eens welk een hoogte en breedte, welk een reus ieder van nature is. Daar moet een kindeke wel degelijk tegen opzien. Vrienden, voor zulk een is de poort zeer eng. En zal iemand daar ooit door ingaan, dan moet hij volgens Jezus' zeggen een kindeke worden om het Koninkrijk te kunnen ontvangen, en dat op een bovennatuurlijke wijze door de wederbarende genade van de Heilige Geest. Voor kinderen alleen is deze poort ruim en breed.

3. Deze poort is eng ten aanzien van hetgeen die grote mens nog omhangt. Niets, geen zonde, geen wereld of liefde daartoe kan door deze poort. En die zijn de mens juist zo eigen! Hieronder behoort ook de vertoning van de wereld, en dat uit liefde tot zichzelf, in zijn uiterlijk gedrag en kleding. Versta dit gezegde goed. Ik zeg: uit liefde tot de wereld, om die afgod te gehoorzamen in haar bevelen en manieren die zij voorschrijft. Wat is toch een wandelen naar de eeuw dezer wereld, anders dan die afgod te gehoorzamen en hulde te bewijzen? Het is een eren van en een bukken voor die afgod. Ja, die grote man is omhangen met een macht van eigen klederen en eigengerechtigheden, die er eerst geheel af moeten. Hij moet ze wegwerpen met zulk een verfoeiing, alsof men een maanstondig kleed wegwerpt voor de mollen en vleermuizen. Dat is, zonder het ooit weer op te rapen. En zie eens wat een zware taak dat is voor vlees en bloed. Het zijn de klederen die hij van zijn ouders en voorouders, al van Adams tijd af, geërfd heeft. Het is erfgoed en daar scheidt men zo gemakkelijk niet van, ja nog zwaardere zaak is het wanneer iemands ouders al hun dagen met die klederen gepronkt hebben en, tot hun ongeluk, daarin gestorven zijn. Dan schrikt men ervoor om die weg te doen, omdat men met daden zijn ouders niet wil veroordelen. Men wil ook in die weg sterven, waarin zij gestorven zijn.

4. Vervolgens is deze poort eng ten aanzien van de vijanden die voor deze poort liggen om iedereen te hinderen in te gaan, of die de ingang benauwd maken. Een briesende leeuw ligt ervoor, wiens werk is te hinderen op allerlei manieren. Dan verandert hij zich in een engel des lichts, dan weer laat hij zijn klauwen zien en doet hij zich voor als een duivel. Deze is de aartsvijand van deze poort, al in het paradijs geworden. Hij durfde zelfs ondernemen om de Heere Jezus te beletten dat Hij geen poort voor arme zondaars zou worden. Hij zocht Hem tot zondigen te verleiden. Al zijn verzoeken dienden hiertoe dat hij Christus mocht aanzetten, zoals hij Eva tot het kwaad aangezet had, en dus of hij verandering mocht veroorzaken in het werk der verzoening. Maar de grote God en Zaligmaker zegt Zelf: O: "De overste dezer wereld komt en heeft aan Mij niets". Nu blijft zijn werk om ieder te hinderen in te gaan. En kan hij sommigen niet beletten, dan valt hij op hen aan en maakt de poort zeer eng en benauwd. O, hij heeft wel wat aan ons! Doe daar eens bij al het wereldse, waarin hij als door werktuigen werkt. Wil iemand door de poort ingaan, beginnen de dingen van eeuwig belang hem te wegen, dan is ieder op de been. O mens, die uw kind of bekende niet met blijdschap en een zucht tot God kunt zien schreien over zijn zonden en veel in het verborgen bidden, geloof het dat u het met uw vader de duivel eens bent.

5. Tenslotte is deze poort eng ten aanzien van de krachtige veroordelen waarmee ieder mens tegen deze poort bezet is. De wereld ziet laag op de Heere Jezus. O mens, u kent Hem niet. Hij is de Heere der heerlijkheid, de schoonste aller mensenkinderen, genade is op Zijn lippen uitgestort. Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Hij, en niemand anders, is uw gehele hart waardig. De wereld zegt: Het is maar een arme menigte, slecht volk, het zijn allen maar Galileeërs. Maar dat is niet waar, mensen, het zijn koningen en priesters. Het is een heerlijk, gekocht en vrijgemaakt volk. "Met dezen", zegt koning David, "zal ik verheerlijkt worden". Ja, het is wel waar, het zijn niet vele rijken, wijzen, edelen en machtigen, hoewel er uit diegenen ook wel geroepen worden. Ook zulken die men bij de wereld voor geleerde lieden houdt. De wereld zegt: "Kiest u die poort, dan verlaat u voor altijd uw vermaak in de wereld en u zult een droevig leven leiden". Maar dit is ook niet waar. Dan begint pas het rechte zielsvoldoende vermaak dat u nog nooit gehad had. Het is een vrolijk, veilig, zielsvoldoend vreugdeleven om een traan uit liefde tot God te storten over zijn zonden. In één gunstige voorkoming van God in het aangezicht van Zijn geliefde Zoon, is meer zalige blijdschap dan iemand ooit zou hebben kunnen vatten, al was hij meer dan honderd jaar een soevereine alleenheerser geweest. De wereld zegt: "Dan zult u nog gek worden." O mens, dat is ook niet waar, dan zult u juist wijs worden. Nu leeft u als een dwaas. Is het immers geen werk van dwazen om zijn eeuwige ziel voor eeuwig in te schieten bij een weinig tijdelijk genot? Het is er ver vandaan dat u uw verstand verliezen zou, want als u door deze poort ingaat, zult u juist uw volle verstand wederom krijgen. In Christus Jezus worden harten en zinnen bewaard. De wereld zegt: "Kiest u die poort, dan zult u altijd ten spot zijn bij allen die nu achting voor u hebben". Dat is ook niet waar.

De wereld zal u vroeg of laat prijzen en u volkomen gelijk geven. Ja, als u door die poort bent ingegaan, zult u met Mozes, de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom achten te zijn dan de schatten van Egypte. Dat spotten met u, zal u als iets heerlijks voorkomen waartoe u verwaardigd wordt. Dan zult u zien dat u in haar, en zij in uw plaats had kunnen staan. Ja, dan zult u zien dat haar spotten, nu al is als het geluid van doornen onder een pot. Het spotten en lachen zal haast veranderen, het zal in de hel niet meer zijn. Dan zeggen de goddelozen over de vromen, volgens het Boek der Wijsheid: "En berouw hebbende zullen zij onder elkander zeggen: deze was het over wie wij lachten en die wij voor een bijspreuk van verwijt hadden. Wij zotten hielden zijn leven razernij en zijn einde oneerlijk". De wereld zegt ook: "Het wordt u maar wijsgemaakt, van de één naar de ander, ik denk er anders over dan u en ik zal er ook wel komen als u." O mens, bedrieg u niet: u zult missen! Het komt hier niet aan op een enkel gevoelen over een zaak, maar dit is zulk een volstreekte noodzakelijke zaak, zoals het noodzakelijk is dat u in het water zinkende, een stok of iets anders aangrijpt tot behoud van uw leven. U weet dat men niet gaat twisten als men zijn man, vrouw, vader, moeder of kind in grote nood in het water of vuur ziet liggen. Dan redt men hen en rukt hen uit, al was het bij de haren. Zo is het ook hier. Als u door deze enge poort niet ingaat, zult u eeuwig verloren gaan. Dit alles maakt deze poort eng. De weg is nauw, zegt Jezus. De verdere voortgang in Christus in de loop van heiligheid is nauw, te weten verdrietig en zeer zwaar voor vlees en bloed, omdat een gelovige zijn goddeloze hart aan deze zijde van de eeuwigheid behoudt. Ja, het zaad van alle boosheid, alleen uitgezonderd de zonde tot de dood. Dus vrienden, deze weg is nauw:

1. Aangaande de diepe ongesteldheid van een gelovige aan deze zijde van de eeuwigheid, tot zijn dood toe. Als een christen bij Goddelijk licht de krachtige overblijfselen van de beet van de helse slang ziet en gevoelt en dus oogt op de overgebleven bochten en krommingen van zijn hart en de boze hellingen van zijnvoeten, dan is deze weg hem een zeer smal pad aan welks beide zijden gevaren zijn. In dit opzicht wordt een rechtvaardige nauwelijks zalig. Hierom wordt deze weg ook vergeleken bij sporen. Het zijn maar sporen vanwege hun smalheid, en vergeleken bij sporen der gerechtigheid die zo recht liggen, in welker midden hij moet bewaard worden. Dus is deze weg wel degelijk nauw omdat iemand die erop is, genade en een overste Leidsman aan zijn hand nodig heeft om erop te blijven en in het midden van de paden des rechts te kunnen wandelen. Het is hier als in het natuurlijke. De wegen naar grote en koninklijke steden zijn gewoonlijk breed en wijd. Men kan erop rijden, zo breed en prachtig als men wil. Maar God zegt: Mijn wegen zijn niet uw wegen, want zoveel hoger de hemel is boven de aarde, zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen.

2. Doe hier eens bij wat de gelovige wandelaar op die weg nog meer benauwt:

a. Pakken van eigen deksels en klederen, en lasten van geld en goed. Die te dragen en te torsen op een smalle weg, dat valt benauwd. En hoe diep zit de eigengerechtigheid in het hart van Gods kinderen. Goud en zilver, geld en goed, zijn zwaar; menigeen blijft er dood onder. Hierdoor komt het dat de rijkste mensen, al zijn zij in de grond met genade bedeed, juist de verst gevorderde christenen niet zijn. Dus vrienden, moeten die pakken op deze weg wegwerpelijk worden en moet de wandelaar naar Paulus vermaning; alle last afleggen, de liefde naar alles, wat in het hart leeft, en de zonde die hem lichtelijk omringt, zal Hij met lijdzaamheid in die weg kunnen lopen.

b. Hierbij komt een lichaam der zonden. Een kracht van verdorvenheid die in het hart woont, ja wel eens sterker dan voor de bekering, omdat er toen nog geen strijd plaatsvond. Paulus moest klagende vragen of dan het goede hem de dood was geworden. Maar hij vond dat getuigenis van binnen, namelijk, "dat zij verre," zegt hij, "maar de zonde is mij de dood geworden." Gods kinderen hebben op die weg, behalve met hun dagelijkse zonden, menigmaal met zonden als overgebleven reuzen en Enakskinderen te worstelen. De één benauwt zijn trots en hoogmoedig hart zo onvernederd; hij kan tot geen rechte vernedering en belijdenis komen. Een ander hindert zijn vleselijk verstand, dat bedenken des vleses dat hij in zich voelt, vijandschap tegen God te zijn; tegen de weg van vrije genade, tegen de weg des geloofs in het duister, ja tegen al de wegen die God met hem houdt. Weer een ander ligt gebonden onder werelds gezindheid, onder een hoogachten van de dingen van de tijd. Nog een ander ligt onder een kracht van ijdelheid der gedachten, onder boze lusten, bewegingen en begeerlijkheden die hem telkens uit zijn goede gestalte doen uitvallen. En nog weer een ander beziet de gemoedsgesteldheid van binnen, en wordt zeer benauwd en ligt gebonden onder de macht van het zondige "eigen ik".

c. Dan is er de verberging van Gods lichtend aangezicht om der zonden wil, zodat de Heere als in een vijand schijnt te verkeren en tegen zulk een ziel te strijden. Wat riep Job uit: "Want de pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt: de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij".

Dat blijkt ook bij David, bij Asaf en bij Heman. Denkt u niet, vrienden, dat een nauwe weg, en die in het donker te bewandelen, zeer gevaarlijk is?

d. Doe daar eens bij de menigvuldige vijanden: de duivel met zijn instrumenten en de wereld met haar ergernissen. De duivel slaapt niet. Hij kent de natuurzonden en de boezemzonden van Gods kinderen en hitst die aan. Het is waar, hij is geen heerser meer over hen omdat hij geen macht heeft om hen te verderven, maar daarom is het zijn toeleg nog wel om hun leven hier benauwd en bitter te maken, zoals ook blijkt uit. En zo hebben de wereldse mensen ook een onverzoenlijke haat tegen Gods volk van binnen; dat is hun zin en het beeld des duivels. Daarvan komt die wereld van ergernissen, daarom zoeken de goddelozen telkens Gods kinderen te verstrikken, ten val te brengen en daarna te juichen. Zij hebben de aard van hun vader. Zij leggen het toe op het hinken en de val van Gods volk. Zal men nu niet vragen: "O, hoe komt menige arme, weerloze vrome nog door zulk een stroom heen?"

e. En tenslotte, al Gods kinderen hebben op hun weg ook veel tegenslagen en verdrukkingen. Ja soms vervolgingen tot den bloede toe of andere oordelen van God, in of uitwendige kruiswegen. Daardoor moeten zij geoefend, heiliger en beter worden; daardoor moeten eigen zin, wil en hoogten onder raken. Maar hoe benauwd valt het om hun rechteroog uit te steken, de rechterhand of voet af te kappen! Ja, wat zijn er menigmaal veel zorgelijke dingen in het tijdelijke leven. Dat maakt hen zeer benauwd. "Vele", zegt David "zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen". Maar dit staat erbij: "Uit alle deze redt hem de Heere." In de algemene oordelen wedervaart enerlei de rechtvaardige en de goddeloze, al komen zij er als goud uit voort, zevenmaal gelouterd. Zie dit alles bevestigd: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen". Ze moeten door veel verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk van God. Zien we nu nog iets van het einde van de weg, wanneer een kind van God tot het volle leven der heerlijkheid ingaat, namelijk:

1. Ieder kind van God heeft zijn tijd nodig, al wordt hij oud, ja al kreeg hij Methusalems jaren, hij zou geen minuut over hebben om de zaligheid uit te werken. En dus blijft er op het einde veel ongedaan, en dan moet de allerheiligste op zijn einde nog afzien van alle vorige werkzaamheden en bevindingen om er enig gewicht op te leggen. Ja, met zijn hart het doodvonnis schrijven op al zijn doen en plichten, willende dan niet anders dan als een goddeloze worden aangezien, ziende op vrije genade door de hand van Christus, Wiens gerechtigheid, heiligheid en waardigheid alleen zulk een ziel dierbaar is.

2. De laatste vijand, de dood, maakt het Gods volk in het einde van hun weg nog wel eens zeer benauwd. Al is de prikkel eruit, en al is het voor hen geen eigenlijke straf door Jezus' dood, het is echter een bittere weg voor vlees en bloed als de banden der natuur worden verbroken en de aartsvijand zijn laatste kracht aanlegt om hun ingang in de grote zaligheid nauw en bang te maken. Hoewel vrienden, zodra ze hun lichaamsogen sluiten, zijn ze erboven. Zie uit al deze zaken eens hoe de weg der vromen is, hoe ruim zij zalig worden van de zijde van God, echter van hun kant komen zij maar nauwelijks binnen.

B. Wat aangaat Jezus' getuigenis van de vinders van deze poort en de wandelaars op deze weg, daarin zien wij: De Heere zegt dat ze weinigen zijn: "Weinigen zijn er, die denzelfen vinden". Zien we eerst de grote zaken waarvan Jezus spreekt, namelijk het vinden van deze poort ter bewandeling van de weg die ten leven leidt.

1. Jezus stelt deze nodige zaak zinnebeeldig voor, door het vinden van een poort. Ieder mens zwerft van nature in de donkerheid. Hij heeft het licht in het midden, namelijk de Kerk Gods, als een verlichte stad, van rondom met sterke muren en voorschansen waardoor geen vijand naderen kan. Ja, aan welke maar één deur of poort is waardoor iemand die het bescheiden is, ingaan kan.

a. Soms gebeurt het dat de grote regerende van deze stad deze poort opent. Hij heeft zijn tijden die men heeft waar te nemen. Dan eens zo nauw, dat maar een enkeling ingaat. Dan eens zeer wijd, zodat al dat volk dat ervoor staat te wachten, binnen geraakt, zoals het was in Handelingen.

b. Dan eens gebeurt het dat de poort voor een lange tijd gesloten wordt. De Heere is vrijmachtig; men hoort dan niet dat er tot de gemeente worden toegedaan die zalig worden. Ja, de genade staat als het ware stil in gehele geslachten. Zie dit maar in de tegenwoordige geslachten der Joden, die zulke grote beloften hebben, waar thans bijna alles ten verdere zinkt.

2. Ten tweede: Buiten deze poort staat nu de grote hoop van mensen, namelijk deze lieden:

a. De grote menigte mensen is blind, afkerig, ja gewend in het donker. Zij weten niet beter of het hoort zo. Dezen zien er niet naar om, en zij weten van geen armoede.

b. Sommigen merken een lampje het geweten dat zegt dat het niet goed met hen staat. Dezen weten zelf een vuurtje te ontsteken en wandelen dan in de spranken of bij de vlammen van hun eigen vuur, en zien ook niet om naar deze poort; die hebben ze niet nodig.

c. Anderen hebben overtuigingen dat zij in hun einde zullen omkomen als ze zo blijven, en raken op hun eigen manier aan het zoeken. Sommigen komen zo ver dat zij door hulp van vrome leidslieden het brengen tot voor de poort. Maar zij zijn daarbuiten niet veilig, want de bloedwreker volgt hen op de hielen, achterhaalt hen, en zij sterven daar.

d. Weer anderen staan lange tijden voor deze poort. Zij zien die nu en dan opengaan en deze en gene ingaan. Ja, zij zien soms ook als door een spleet iets van dat licht en ze zeggen: "O, wat is het daar heerlijk". Zij zien als in het heilige uit hun voorhof, zij zien licht, spijs, toonbroden, het reukaltaar, ja alles van goud. Hiermee hebben zij het ongeluk dat zij weglopen, alsof het hun eigen goed reeds was. Zij vergeten hun ongeluk te beklagen dat zij buiten zijn en geen kracht hebben om binnen te komen. En dus raken zij in een krachtige verbeelding dat zij genade gevonden hebben in Gods ogen. En dus raken zij verder af dan zij ooit geweest zijn.

e. Anderen staan ervoor en zien er verscheidenen ingaan met een vastberaden hart. Maar zij zien voor de poort vijanden en achter hen zien zij wat zij moeten achterlaten. "Neen, "zeggen zij, "dat niet; een enge poort doorgaan waar een briesende leeuw voor ligt, en dat met achterlating van vrienden, wereld, en alles wat er in is, dat staat mij niet aan". Jezus zegt dat zulken, die de hand aan de ploeg hebben geslagen, en achterom zien naar de wereld, niet bekwaam zijn voor het Koninkrijk Gods. Ja, dat zij hun leven verliezen zullen.

3. In de derde plaats staat echter voor deze poort een weinig volk met een geheel ander gemoed. Zij zijn besloten om daar liever te sterven dan terug te keren. Zij weten dat terugkeren zeker de dood is. Sommigen van zulken hebben daar al lang gestaan en zij hebben geen licht om die poort te zien en te kennen. Hagar was bij de fontein, maar zij zag ze niet. Haar ogen moesten eerst geopend worden, en toen zag zij die. Ook staan daar anderen. Die zien deze en die ingaan, en hun taal is gelijk die 38-jarige kranke in Bethésda. Namelijk, telkens als ik kom, daalt een ander voor mij neer. Zij zien soms wel heerlijke dingen, maar zeggen: "Och, wat is dat alles als ik er geen deel aan heb; was ik maar binnen!" Ja, zij roepen sterk uit onwaardigheid om kracht van boven om binnengebracht te worden. Hun roepen is zo eenvoudig: "Och Heere, ik kan niet komen. Och, alles is van binnen en buiten tegen mij, en Gij zijt een vrije God. En het is waar, ik ben het onwaardig". Ziet vrienden, dat is het beste roepen. Dat strijdt en klaagt aan Jezus' voeten totdat de rechterhand des Allerhoogsten verandert en krachtige daden doet. Wanneer zij dan eens onverwacht, ja tegen hun gedachten door die poort, met een leidsman aan hun hand, bij Goddelijk licht, vervuld met de liefde van God en Christus, binnen raken in dat koningspaleis, dan is het wel: "Had ik ooit zulke weg gedacht. Ik dacht dat het nog eens langs een nare, benauwde en donkere weg zou zijn". Dan roepen zij uit:

O, wonder, boven wond'ren groot,
dat ik zo vuil, zo naakt, zo snoed
verworpen op den velde,
ben opgevat, enz.

Uit dit alles ziet u dat het rechte vinden van de poort veronderstelt het rechte zoeken van Hem, zonder met de één of andere tekst weg te lopen. Een rechte zoeker moet de Persoon hebben en met Hem verenigd zijn, of hij heeft geen rust. U ziet dus ook dat dit rechte zoeken veronderstelt, rechte overtuiging dat men waarachtig buiten, ongelukkig en verloren is. Als men dat recht gelooft, dan gaat het zoeken het eerst aan, zoals blijkt in die vrouw die haar penning verloren had. Zij dacht lang: Hij zal hier of ergens nog verborgen liggen; zolang had haar werk geen haast. Maar zij had gezocht en kon de penning niet vinden. Toen riep zij al haar vrienden en geburen tezamen, en toen was zoeken en kermen geen gebrek. Dat is het vrienden! Dan raakt men aan het zoeken, en daarop volgt het vinden.

Zien we nu Jezus' getuigenis van de zoekers en vindere van deze poort, en van de wandelaars op deze weg, dat Hij zegt dat er weinigen zijn, die denzelven vinden. Dat er weinige vindere zijn, bevestigt de Heere Jezus Zelf. Zie maar Lukas. Daar zegt de Heere dat het een klein kuddeke is, aan wie het des Vaders welbehagen is het Koninkrijk te geven. En in Jeremia wordt het als volgt uitgedrukt: Eén uit een stad, en twee uit een geslacht, die te Sion zullen komen. Het is waar dat Jezus zegt in Lukas dat velen zullen zoeken in te gaan. Maar daarbij staat: "Zij zullen niet kunnen". De dwaze maagden zochten ook, maar de Heere zei: "Ik ken u niet", en de poort werd gesloten.

Ook is het waar dat velen, ja alle mensen, ieder op zijn eigen wijze, leven en zaligheid zoeken. Maar wij lezen in het vorige 13e vers, dat de poort en de weg tot het verderf wijd en breed is. Dat er dus maar weinigen ten leven zullen geraken, blijkt ons overtuigend uit het volgende:

1. Omdat er weinigen in de wereld het licht van het Evangelie hebben. En van hen die het al hebben, zegt Jezus, dat er onder hen vele geroepenen maar slechts weinige uitverkorenen zijn.
2. Omdat zeer weinigen waarlijk gaan neerzitten en de kosten overrekenen, zodat de schaal overslaat; de volle keuze van de ziel naar God en Zijn dienst alleen. O vrienden, als dat de weg was om God en de wereld te dienen, ieder op zijn tijd, dan zou daar een grote menigte op gevonden worden. Als dat de weg was, Christus met Belial, en de gerechtigheid met de ongerechtigheid te paren, bij de vromen vroom te zijn en bij de wereld als de wereld, ja was dat de weg, daar zou de menigte op gevonden worden.
3. Omdat er weinigen zijn die de strijd willen aanbinden, die moed en hart hebben om hun leven in hun hand te nemen, door alle tegenslagen en verdrukkingen heen te breken, en dus een poort en een weg vol vijanden aan te doen, om huns levens wil.
4. Omdat er weinigen zich van de grote hoop van de wereld willen afscheiden. Zeer weinigen durven er mensengunst en mensenvrees aan wagen. De grote hoop is op de brede weg ten verderve. En duidelijk staat er: Volgt de menigte niet na. En: "Gaat uit het midden van hen, scheidt u af". Jezus zegt: "Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig".
5. Een gevolg hiervan is dat er zeer weinigen zijn die waarlijk zien en geloven dat zij midden in de dood liggen. Vrienden, het praten erover is de zaak zelf niet. O, wie dat ziet en recht gelooft, die ontvalt zijn praat wel. Ledige vaten rammelen meest. En van dat geloven, ja gevoelen, begint eerst het rechte zoeken. Maar hoe weinigen krijgen dit geluk. Van de gehele eerste wereld, kwam alleen Noach met zijn achttal in de ark, en hoe menigeen bleef erbuiten die er zelf aan meegewerkt had.

Is het dus een wonder dat er weinige vindere van deze poort en van deze weg ten leven zijn?

1. Er is maar één enige poort en maar één enige weg, maar wel duizenden bijwegen en bij sporen. Salomo zegt dat er een weg is die iemand recht schijnt, maar die uitloopt in de dood. O, hoe moeilijk is het op een onbekende weg op een heide, waar veel sporen bijeen liggen, het rechte spoor naar zijn doel te vinden. Niemand kan het vinden, tenzij de Heere Jezus, als de overste Leidsman en Wegwijzer Zich aan de ziel openbaart. Hierom bidt David: "Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden. De Heere is goed en recht, daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg, Hij zal den zachtmoedige Zijn weg leren".
2. Het is zulk een zeldzame weg. De Zoon van God moest Zelf van de hemel afkomen en tot zonde worden gemaakt, een verachte onder de mensen. Ja, ieder moest als de voet aan Hem stoten tot Hij uitgeroeid was. En dat zou de weg zijn. Wie zou die weg ooit vinden? Jezus dankte Zijn Vader dat Hij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen had en het aan de kinderkens geopenbaard had.
3. Tenslotte besluiten wij uit al deze dingen de eeuwige waarheid dat er weinigen zalig worden. Wij lezen van de Godzalige Chrysostomus dat hij in de grote stad Antiochië op de preekstoel tijdens het prediken tot het volk zei: "Hoe velen meent u dat er in onze stad zijn die zalig worden? Het is wel hatelijk wat ik zal zeggen. Ik zal het echter zeggen: Van zovele duizenden zullen er geen honderd zalig worden. Ja ook van dezen twijfel ik." De discipelen vroegen Jezus: Heere, zullen er weinigen zalig worden? En Jezus beantwoordde dit door hen aan te moedigen, zeggende: Strijd ieder voor uzelf maar om in te gaan door de enge poort. En Hij toonde verder wat een zware zaak het is als men hier de genadetijd veracht heeft en straks begint buiten te staan. Daarom vrienden, dient dit om ieder haast te doen maken om getrouw aan licht en plicht en kloppingen van binnen te zijn. "Want", zegt de Heere, "velen zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen".

Toepassing

A. Gaan wij over tot onszelf, dan moeten wij in het algemeen vooraf eerst zeggen:

1. Dat wij allen geboren zijn en allen van nature leven in de ongelukkigste staat die uitgedrukt kan worden. Namelijk op de wijde en brede weg, waaraan onvermijdelijk het eeuwige verderf vast is. O, had u daar een indruk van; die naar het goeddunken van uw hart leeft. U zou zo menigmaal de klok van de kerk niet tevergeefs horen luiden die u ter behoudenis roept en de middelen zo menigmaal niet verwaarlozen.
2. Dat wij allen van nature daarvan geheel onkundig zijn, ja dodelijk blind. Wij weten het niet, wij willen het ook niet horen of weten; daar is ieder in de natuur afkerig van en vijandig tegen.

In het natuurlijke is het anders. Daar bedankt men iemand die hem waarschuwt tegen enig verderf of schade, al was het dat het geringste kind hem zei: "Daar of daar staat uw huis in brand". Wat maakt dat een aandoening van binnen, wat gevoelt en gelooft men dat gemakkelijk, omdat men vreest voor schade. Maar hier, in een zoveel gewichtiger en groter zaak waar een eeuwige schade van afhangt, is de arme mens blind, doof, ja afkerig om gewaarschuwd en verontrust te worden. O, konden wij eens zien in welk een staat men leeft.

3. Dat al degenen die dit gevaar van zichzelf en van hen voor wie zij liefde hebben, nooit recht gezien en geloofd hebben, op dit ogenblik nog ieder ogenblik in gevaar zijn om door de wijde poort, en langs de brede weg ten verderve te storten. En dat voor eeuwig.

4. Dat echter ieder mens een weg heeft die hem recht toeschijnt, en het laatste van die weg loopt uit in wegen des doods. Dit spruit voort uit de arglistigheden en ongekende verleidingen van het hart en uit hoogmoed. De mens gaat af op zijn eigen oordeel en gedachten, op zijn getuigenis van zijn eigen weg.

5. Dat voor ieder mens die onder het evangelielicht leeft, zaligheid en een geestelijk leven en hierna volmaakt en eeuwig te verkrijgen is, is zeker naar de heilige Schrift. Het is te verkrijgen, hoe donker het er ook bij iemand uitziet. De Heere wacht om genadig te zijn, en dat blijkt op duizenden wijzen. Het is zelfs met menigeen als met die onvruchtbare boom, die opnieuw gemest was. God zegt: "Laat hem nog een jaar staan".

6. Dat niemand van Adams val af tot dit leven gekomen is of ooit nog komen zal door eigen doen en plichten, door eigen gehoorzaamheid of werken van de wet, hoe schoon zijn gewaande godsvrucht hem in de ogen stralen mag. De wet is door het vlees krachteloos geworden. Daarom zal door de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden. Daar staat nog een engel met een vlamtig lemmer eens zwaards, om de weg naar de boom des levens door wettige gehoorzaamheid te bewaren, opdat hij er dus niet van ete en leve in eeuwigheid. Nu moeten het goddelozen en onmachtigen zijn die ten leven zullen geraken door het doen van een Ander. God is het, Die de goddelozen rechtvaardigt.

7. En tenslotte dat allen die ooit ten leven geraken zullen, vroeg of laat door deze poort Christus moeten ingaan om deze weg te bewandelen. Ieder moet kennis krijgen van de Heere Jezus. Een kennis die de natuur, onderwijs, studie hoe hoog die gaan mag in letter en bevassing, hem nooit kan geven. Namelijk een kennis van Christus aan zijn hart door openbaring bij zijn eigen licht als de enige poort, zodat Jezus hem dierbaar en noodzakelijk wordt tegen schulden, zonden, vijandschap en onmacht. En dat hij bij de keuze van Christus, alles wat buiten Hem is met zijn hart verzaakt, daarvan afgaat en het varen laat. Dan gaat hij van zichzelf, van zijn eigen gerechtigheid en kracht, van zijn eigenwijsheid en redeneringen, van de wereld en van de zondendienst van ganser harte af en dan zien zijn ogen als een arend op Christus; en naar de belofte zullen dezulken nooit terugzien.

B. Omzwerende mens, in de donkere staat van de natuur. U, die zich verbeeldt dat u reeds door deze poort Christus ingegaan bent. U, die het beste van uzelf denkt. Laat mij u toch eens overtuigen dat u de poort Christus mis bent.

1. U besluit dat u door die poort gaat, voornamelijk omdat u onder de verkondiging van het Evangelie leeft, waar menigmaal een deur voor Gods volk geopend wordt. En dat past u zich dan maar toe. Als Gods knechten de deur sluiten, dat hoort u niet, dat laat u over uw hoofd gaan. En daarbij, omdat u door de Doop in de Kerk bent ingelijfd en dat achtervolgd hebt met Belijdenis te doen, en het gebruik van het Avondmaal omdat u meent dat de toelating door de opziensers een uitnodiging voor u is. Omdat dit alles bij u gepaard gaat met uiterlijke eerlijkheid en oprechtheid, en wat verder gaat, met verstand en bevattingen van de woorden der waarheid en met soorten van bevindingen. En wat nog hoger gaat, met verkering onder het volk van God, met een smaak in het goede Woord van God.

2. Maar waar blijft de Heere Jezus, Die in al die genoemde dingen invloeden moet? Want al deze dingen zijn geen poorten en ingangen, buiten Christus. Hoe komt het dat Christus altijd achteraan komt of genoemd wordt? O, wie Christus alleen bij de letter van de belijdenis kent, die kent Hem niet. Bent u ooit tot Hem als de enige poort gekomen? Wat heeft Hij dan aan u gedaan, toen u tot Hem kwam? Dit zijn geen ongemerkte dingen, die men niet weten zou.

a. Bent u met uw bergen van schulden, als een veroordeelde misdadiger bij uzelf, tot Christus als die gerichtspoort gekomen? En bent u daar ooit een vrij man geworden? En hebt u daar als een goddeloze een genadig vonnis ontvangen?

b. Hebt u Christus als uw sterkte en bewaring tegen allerlei vijanden ieder ogenblik nodig? Kunt u Hem niet missen? Moet u gedurig bij en in Hem schuilen? En zucht u daaronder als u dit mist?

c. Ja, drijft dit geluid, de verkondiging van Gods knechten, u wel ooit naar Christus? Maakt u wel ooit spoed om binnen de poort Christus te geraken om in Hem gevonden te worden? Evenals iemand, hoe dichter hij aan de poort van een stad komt, onder het luiden van de poortklok steeds meer vrees en haast krijgt, steeds meer kommer voor het ophouden van de klok en voor het sluiten, ja voor zijn buiten blijven. Buiten is buiten, al was men voor de poort. Ja, wordt u wel ooit begerig naar Christus als de klok van de kerk luidt? Denkt u wel ooit: dat is mij een roepende stem naar Christus? O, de verdoemden hebben ze niet.

d. En tenslotte, heeft Jezus Zich ooit voor uw ziel als die poort geopend? En werd Hij u als die enige Naam onder de hemel om er door in te gaan en zalig te worden, ooit bekend en aan uw ziel dierbaar? Ja, weet u wat het is dat Hij Zijn sleutel gebruikte? De heerschappij is op Zijn schouder en men noemt Zijn Naam wonderlijk. Welke wonderlijke daden heeft Hij aan u gedaan? Wat weet u van aanbieden, van getrokken te worden en van te lopen?

Mensen, wat denkt u van uw weg waarop u wandelt? U méént dat u op de weg bent die ten leven leidt, al bent u er door Christus niet opgekomen. En menigeen besluit dit hieruit:

1. Omdat hij van een ijdel, werelds en goddeloos gedrag is gekomen tot de geheel andere levenswijze. Nu is de man zedig, kerks, ja de vromen toegedaan. Dat is wel degelijk een zichtbare omkering. Zo iemand is wel ergens af en ergens toegebracht, maar het is Christus niet.

2. Omdat hij een vijand is van onkunde en onwetendheid. Hij veroordeelt dat in anderen. Hij weet dat hij thans meer kennis heeft. Hij zegt ook: "O, wat is dat naar om onwetend te zijn". Hij zegt ook dat menigeen verloren gaat omdat hij geen kennis heeft. En daar zit de arme mens op. En naar zijn oordeel en begrip is zijn weg zo recht dat hij niet vreest voor het einde daarvan.

3. Maar bij dit alles: Waar is Christus? Wat zal van uw weg worden? Mocht u het geloven dat die paden de hel vasthouden. U hebt Jezus niet nodig. Zie eens of u het zonder Jezus op uw weg niet goed stellen kunt. Als u rechtuit zou spreken dan zou u zeggen: Al die zwaarhoofdigheid en dat licht des Geestes, dat Christus aan zijn hand als een wegwijzer te moeten hebben en zo arm en ellendig, zich steeds vloekwaardiger voor God te gedragen en op zijn beste werken het doodvonnis met zijn hart te schrijven, het zijn maar woorden en zaken zonder betekenis. Dus u bent een vijand van Christus. En als u daar blijft, als God u niet bekeert, waarvan u nu nog ver af bent, zult u in uw zonden sterven en dit leven eeuwig missen. O, u waagt veel. Van Lodensteyn zegt dat zulke stand zijn tienduizenden verslagen heeft. En daarom mogen en moeten wij uit liefde van de naaste elkaar waarschuwen hetgeen een dichter zegt:

O, raakt de deur eens toe,
zij blijft in 't slot, al schreeuwt g' uzelfen moe.
Eer dan de poorte sluit,
strijdt, ziel, om in te gaan, terwijl de poortklok luidt.

Vrienden, die er begerig naar gemaakt bent.

1. Rust niet in zulke dingen, nog in veel hogere dingen, rust niet buiten Christus.

2. Verzoek de Heere Jezus dat Hij Zijn hand aan u houde, tot u ook binnengebracht en met Hem verenigd bent.

3. Grijp moed op de eeuwigheid die er in Gods deugden is, en hierop dat de Vader Zijn Zoon tot zulk een poort en weg gemaakt en gelegd heeft, en als een brug over die oneindige kloof tussen God en uw ziel.

4. Tenslotte, staat u als voor de poort, neem toch uw tijd waar. Het zijn nu de vindenstijden. Soms gaat de poort eens open, en dan wordt zij weer gesloten. Als u deze en die ziet ingaan, laat dit u moed bijzetten en doen roepen: "O, ik móet, maar ik kan niet". Zeg met David: "Mijn tijden zijn in Uw hand". Ja, zoek maar uit de laagte als een alles verbeurd hebbende, arme bedelaar aan de dorpel van deze poort te blijven wachten met klagen en kermen tot het de Koning behaagt de deur van uw gevangenis en van uw hart te ontsluiten en u deze poort te openen, zodat u met al het rechtvaardig volk ingaat dat de getrouwigheden bewaart.

C. Kinderen van God: het was uw wijsheid en uw beleid niet, het was uw goede geschiktheid en uw goede wil niet dat u reeds ingegaan bent door de poort Christus, in die onbekende stad waarin u zich thans bevindt, waarvan heerlijke dingen gesproken worden. De grote Koning heeft u doen naderen om bij Hem te wonen. U bent op de weg die ten leven leidt door Christus gekomen, en hebt plaatsgenomen in Gods huis onder de zonen en dochteren. Nu kan noch zal de bovenstad u missen.

Het ga hoe het gaat, want Christus is uw poort op de weg. Hij is uw weg Zelf, ja Hij staat ook in voor het einde. Door Hem zult u ook ingaan in het leven der heerlijkheid. Amen.

C. Kinderen van God, omdat nu al deze dingen zo zijn, en zo vast zijn, o hoedanigen behoorden wij te zijn in heilige wandel en Godzaligheid.

1. Wat moest dit steeds boven liggen: Wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige. Wij zijn hier vreemdelingen en gasten. Reizigers laten zich onderweg niet ophouden, zij zien wel wat er te zien is, maar zij maken zich daaraan niet vast, want zij hebben een thuiskomen in het oog. O, wat is het er menigmaal ver af door de verleiding van de wereld en de zonde.

2. Ja, wat moesten zich hier de harten reeds naar boven verheffen! De bruid zegt in Hooglied: "De Koning is als gebonden op de galerijen". Wel vrienden, uw voeten zijn staande binnen die muren van dat Jeruzalem, vindt u daar geen alleraangenaamste galerijen? O, als u gestaltelijk wat meer van dat verlustigen in de Heere had, zou u wel meer krijgen, ja zou u zien dat de Koning Zichzelf bond, als het ware, op die galerijen van verlustigende overdenkingen of bepeinzingen, en verheffingen Zijns volks.

3. Houdt u toch dicht bij de poort Christus. Daar is bewaring, gedurige vergeving en vrijspraak van scheidingsmakende zonden. Daar zullen al de ingestelde genademiddelen u als een ruime poort worden. Daar hebt u ook alleen opening te wachten in deze donkere tijden over Nederland, om recht aan het werk te geraken en om door Christus het land behoudenis aan te brengen.

4. Och, dat al Gods kinderen op deze weg als een enig man verenigd mochten wandelen. Dat zij enerlei hart, enerlei zin en gevoelens op hun hart voor God droegen. Wie weet, hoe haast de rechterhand des Allerhoogsten zou veranderen en krachtige daden doen. Ja tenslotte, volk des Heeren, aan het einde van die weg zal de Heere Jezus van rondom u een heerlijke en ruime poort zijn in de stad der heerlijkheid. U kunt dit uit het zinnebeeld afleiden van Openbaring. Het Jeruzalem, uit de hemel nedergedaald, had twaalf poorten, elke poort van een parel. Jezus is die Parel van grote waarde. Hij zal uw heerlijkheid en nieuwe ruime ingang Zelf zijn. O, vrienden, bewaar toch uw macht, uw recht aan die boom des levens, door het dicht bij Hem te houden in een evangelische gehoorzaamheid. De wereld mag zeggen dat u laag van geest bent, maar de getuigenis Gods is meerder dan die van de wereld. En dat is wat anders. Wat is er hoger geest dan dat men tronen, kronen en wereldliefde met de voet kan schoppen, en dat bij dingen die men niet ziet? O, dat doen geen lage geesten. Die dat doen, daarin werkt de allerhoogste Geest, de derde Getuige in de hemel, de Heilige Geest krachtig. Wel, houdt dan maar uw eigen loop in het nauwe pad. Mochten wij als een enig man verenigd staan en werken. Wie zal zeggen welke verandering of hervorming de grote God door Zijn oordelen door pest of door het zwaard, in ons Nederland zal maken? Dat dit u ook opwekke om sterk om de Heilige Geest, onder de oordelen te roepen. Wie nu het rechtste en het meeste werk voor de Heere hebben zullen dan het gemoedigst zijn. Dat is een waarheid eeuwig en altijd. De Heere lere het ons door Zijn Geest, en leide ons steeds in de weg des verstands. Amen.

20. De hoorders en daders des woords onderscheiden.

"Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet... En een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet..". (Matth. 7:24a en 26a).

Matthéüs, ook wel Levi genoemd, de zoon van Alféüs, was door de Heere Jezus inwendig geroepen, en van een goddeloze een heilige, ja van een tollenaar een apostel en evangelist gemaakt. Hij heeft dit Evangelie geschreven als een oog en oorgetuige van alles. De juiste tijd van zijn schrijven, en ook hoe het met hem gegaan is na Christus' hemelvaart, is onzeker. De kerkelijke geschiedschrijvers zeggen er wel iets van, maar die zijn pas drie of vierhonderd jaren daarna begonnen te schrijven, en hebben vele bijzonderheden van geruchten moeten overnemen. De evangelist schrijft in zijn gehele boek alleen van de Heere Jezus Christus, als zijnde zijn hart, mond en pen daarvan vol. Zoals:

1. Van Zijn persoon en Zijn komst in de wereld (hoofdstuk 1).
2. Van Zijn leven en openbare bediening (hoofdstuk 2-25).
3. En tenslotte van Zijn uitgang uit deze wereld, namelijk van het schrikkelijke verraad van Hem, van Zijn daaropvolgend lijden, dood, opstanding, en van de bevelen die Hij aan Zijn discipelen gaf voor Zijn vertrek van de aarde (hoofdstuk 26-28).

Aangaande Jezus' leven en openbare bediening, daarin handelt de evangelist:

1. Van Jezus' leven vóór Zijn openbare bediening, van Zijn vlucht naar Egypte, van Zijn Doop, en van de aanvallen van de duivel op Hem.

2. Van Jezus' openlijke bediening zelf. Dit doet de evangelist als volgt:

a. Eerst spreekt hij van het aanvaarden van de bediening, zeggende: "Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken en te zeggen: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen". Daartoe heeft de Heere ook Zijn discipelen geroepen en uitgezonden.

b. En dan spreekt de evangelist van de uitvoering van Zijn bediening. En wel van Zijn openbare leerredenen, van zijnredewisselingen, Zijn gelijkenissen met hun uitleggingen, en van Zijn vele grotewonderwerken. Matthéüs beschrijft Jezus' eerste openbare leerrede.

En wel:

1. Dat hij de gelegenheid aanwijst tot deze prediking.

2. Dat hij de prediking zelf voorstelt.

3. En dat hij tenslotte over de uitwerking van die prediking spreekt, zodat er ontzetting kwam onder de schare.

Aangaande de leerrede van de Heere Jezus, daarin vinden wij:

1. Een uitlokkende inleiding, van rondom zaligheid, en wie zulke mensen zijn. Zeer gedienschtig tot opscherping van de aandacht van de toehoorders, omdat alle mensen wel willen zalig worden, ieder echter op zijn eigen wijze.

2. De verklaring van de zaken, vervuld met toepasselijke redenen; dit was Jezus' wijze van doen.

3. Dan een krachtige vermaning en waarschuwing van Jezus, bij wijze van bijzondere toepassing op ieder mens, hoofd voor hoofd, zeggende: "Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet...". Mocht ieder van ons zichzelf onder de behandeling kunnen zien en onderscheiden. Vrienden, het worden zeer donkere dagen. Ieder van ons mag wel navragen hoe hij al zijn dagen gehoord heeft, welk huis van hoop op zaligheid hij gebouwd heeft, en waarop hij het gegrond heeft.

In de woorden van vers 24 tot 27 vinden wij twee hoofddelen:

1. Tweeërlei soort van mensen tegenover elkaar gesteld, van wie de Heere Jezus spreekt: Een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet... En een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet...

2. Tweeërlei getuigenis van Christus' werk aangaande hen en hun verschillend werk, in een zeer gepaste gelijkenis voorgesteld.

Wij zullen nu alleen het eerste verhandelen, en daarmee slaan wij het oog:

I. Op enerlei benaming van Christus. Hij noemt ze beiden: die deze Mijn woorden hoort.

II. Op het grote verschil dat Jezus maakt in die twee soorten mensen. Jezus spreekt van hoorders die Zijn woorden doen, en die ze niet doen.

III. Op de bepaling van de zaken tot alle mensen, hoofd voor hoofd. Een iegelijk dan.

I. Op enerlei benaming van Christus. Hij noemt ze beiden: die deze Mijn woorden hoort. Jezus zegt dus: Deze Mijn woorden. Hierdoor kunnen wij eenvoudig verstaan de inhoud van deze genoemde leerrede. Namelijk:

1. Die woorden van zaligheid, en de kentekenen van degenen die zalig zullen worden.

2. De woorden van de wet die Jezus eraan vastmaakt tegen de wetbestrijders, als hij aanwijst dat niemand zalig zal worden die in zijn beoefening één van de minste geboden verwerpt, en met opzet dit aan anderen leert. In hoofdstuk 6 spreekt hij over het rechte aalmoezen geven, het rechte bidden en het rechte vasten. En tenslotte over het oprechte toebetrouwen van al zijn zaken aan de Heere, met een waarschuwing tegen die dingen die daarin zo schadelijk.

In hoofdstuk 7 spreekt de Heere Jezus woorden van besturing, zoals:

1. Hoe te verkeren aangaande zijn naaste. Namelijk om zijn naaste niet lichtvaardig te oordelen, maar de wet van wedervergelding, zoals ook de plagen van zijn eigen hart in het oog te houden. Ook zeer voorzichtig te zijn in het aanspreken van zijn goddeloze of spottende naaste, teneinde men niet meer zonden verwekken zal.

2. Hoe te verkeren aangaande de Heere, om zaken van de Heere te verkrijgen, namelijk in geloof als een kind tot zijn vader te gaan.

3. Hoe men zich best wachten zal voor de verleiding van de valse leraars. Namelijk niet beter dan door te vluchten naar, en in te gaan door de enge poort Christus. Daar is men eerst recht bewaard.

Vervolgens zien we de woorden van aandrang van deze zaken, door de Heere Jezus gesproken:

1. Hij spreekt over de zaligheid, die alleen aan de beoefening van deze zaken vast is. Hij zegt: "Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! Zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil mijns Vaders, Die in de hemelen is".

2. Hij spreekt ook over het bedrogen uitkomen en missen, dat de grote menigte op het einde zal ondervinden. Wij lezen daar: "Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere! Hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en in Uw Naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt!"

3. En tenslotte slaan wij gade het horen van deze woorden. Jezus zegt: "Die deze Mijn woorden hoort". Het is opmerkelijk dat het goede horen en het kwade horen, beide door de Heere Jezus met dezelfde benaming "horen" genoemd wordt.

Hierin staat ons te letten:

1. Op de personen. Versta door de slechtste hoorders geen openbare goddelozen en vijanden van Gods volk en zaken, ook geen geheel afkerige mensen, maar voornamelijk uitwendig godsdienstige mensen, algemene belijders, waaronder zelfs vijanden van grove zonden. Zoals Jezus in het vorige niet spreekt van de aller goddelooste en zorgelooste mensen, maar van een geheel ander volk, namelijk die mede "Heere Heere" roepen, en op hun eigen manier in Jezus' Naam prediken en vele krachten doen, en die dus ook lust hebben tot het horen

2. Ten tweede zien we het grote verschil dat er is tussen het horen in vers 24 en het horen in vers 26. Laat ons daarom dit verschil eens nagaan en ons horen hieraan toetsen.

a. Het niet recht horen is een werk van de natuur, dat voortkomt uit de gewoonte en wijze van een land, uit een nette opvoeding, of uit vermaak in gaven zoals Ezechiëls toehoorders. Hij was een die wel speelt. Of uit een ontwaakt geweten, alleen uit vrees voor straf, voor hel en verdoemenis. Dit alles is een werk dat in het horen eindigt. Men is met bloot horen voldaan en rust er in. Hoe meer men hoort, hoe lichter het pak wordt. Daarom gaat hij ernstig ter kerk en zoekt de beste middelen. Hij merkt daarbij niet dat hij niet meer is dan anderen die daartoe géén lust hebben. En dus bouwt hij daarop en zal daarmee bedrogen uitkomen, want het is niet anders dan een dood en blind horen. Hij is zover van zichzelf, van zijn hart en zijn nood af, dat hij niets hoort wat zijn stand raakt en tot zijn vrede met God langs de weg van verzoening in Christus dient. Hij is er daarom ver vandaan om met het hart gelovig te horen.

b. Maar het rechte horen is een werk van de Geest van Christus. Het sluit in geloof en gehoorzaamheid. Dit horen is een gehoorzamen, vloeiende uit gelovig komen tot Christus. Dit is een zeer begerig horen, voortspruitend uit rechte ontdekking en overtuiging van de Geest van Christus, van zijn verloren zijn in zichzelf, naar de belofte dat de Geest overtuigen zou van zonde, gerechtigheid en oordeel. Namelijk zo, dat de laatste reden voor zijn valse hoop hem ten enenmale ontvalt. O, dan wordt een mens eerst recht overtuigd van gerechtigheid, namelijk van de rechtvaardigheid van God, van de wegwerpelijkheid van zijn gerechtigheid, en van de noodzakelijkheid van de gerechtigheid van de Middelaar. Ja, dan wordt zulk een eerst recht overtuigd van oordeel, namelijk dan gelooft hij eerst recht het woord van de bedreiging: ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven, gewisselijk sterven; Hebr.: stervende sterven. Hieruit vloeit nu dat zulk een zijn heil van elders, namelijk van de God van Israël begint te zoeken. Hij weet dat de Heere de dwaasheid der prediking als het middel ingesteld heeft, en wordt zeer begerig en zucht: "Misschien, wie weet, God mocht Zich wenden, daar onder neerkomen en de kracht van Zijn Geest bij Zijn eigen instelling paren". Zo iemand gaat met zuchtigen naar boven onder dat Woord neerzitten. Zulk een is dicht bij zijn ellende, anders is er geen recht horen. De oren van zo iemand zijn gewekt. Hij hoort met zijn hart en heeft geen rust buiten Christus. Wat hij ook hebben mag, het middel ter behoudenis, om met God verzoend te worden, moet hij hebben. Zulk een is ook dicht bij zijn onmacht. Goed te doen is niet bij hem; hij vindt het niet. En daaruit ziet hij dat hij eerst in Christus moet staan, zal hij ooit in Hem vruchten dragen. O, dat vruchten dragen, dat gehoorzamen, dat voor God leven is de hartenlust van zo iemand. En om daartoe te komen, zoekt hij de Heere Jezus, de gemeenschap aan en de vereniging met Hem door het geloof: Die hier oren heeft om te horen, die hore.

Zien we nu de tweede hoofdzaak:

II. Het grote verschil dat Jezus maakt in die twee soorten van mensen. Jezus spreekt van hoorders die Zijn woorden doen, en die ze niet doen.

A. Zien we eerst wat door het doen van Jezus' woorden verstaan moet worden, namelijk het drukt eenvoudig uit de beoefening van het gehele christendom, van de leerstukken der zaligheid. En dus verschilt het oneindig van het algemene werk en van de schijndaden die er in de Kerk zijn.

1. Dit doen van Jezus' woorden veronderstelt dat een ziel Christus als het einde der wet, waarin zij zich doodgewerkt heeft, en als het einde van al haar zoeken gevonden heeft. En dat zij zich voor tijd en eeuwigheid op Hem geworpen en verlaten heeft. En dat zij dus in Jezus' gemeenschap een nieuwe natuur ontvangen heeft, een vanzelfsheid ten goede om voor God te leven en Zijn beeld meer gelijkvormig te worden.

2. Dit doen van Jezus' woorden sluit in om afgedreven te worden van alle eigen gerechtigheid en kracht, te staan in Christus' kracht, en met een voornemen des harten niet anders te verrichten dan wat Gode behaaglijk is. En dus met de kracht van Jezus' woorden in het hart, naar buiten door daden uit te drukken, tot de ziel de volle zaligheid verkrijgt waar het volmaakte doen alleen zal plaatsvinden. Dit wordt genoemd: "Zijt daders des Woords en niet alleen hoorders, uzelfen met valse overleggingen bedriegende".

Zien we nu waarom de beoefening van het christendom en van de leerstukken der zaligheid een doen genoemd worden.

1. Niet omdat het doen van een christen de grond zou zijn van zijn zaligheid. O neen! Daarin ligt geen gewicht. Het is wel waar dat de zaligheid zowel na als voor de val door doen verkregen wordt: de hemel moet toch verdiend worden. Maar dit is ook waar, dat na de val de zaligheid alleen verkregen wordt door het doen van een Ander, aan Wiens Persoon men gemeenschap moet hebben zal Zijn volmaakte doen op onze rekening komen en zal men zalig worden. Die andere deur is nu voor eeuwig dicht. Door de wet in eigen persoon te volbrengen, zal geen vlees meer gerechtvaardigd worden. Daar staat nog een engel met een vlammig lemmer eens zwaards voor de weg naar de boom des levens, om het leven door zijn doen te verkrijgen. Dat is die oude godsdienst waarin ieder mens geboren wordt, waarvan hij veranderen moet. Maar hoe zwaar valt het van godsdienst te veranderen, waarin ouders en voorouders geweest zijn en waarin velen gestorven zijn.

2. Dit wordt een doen genoemd omdat de beoefening van Christus' woorden een vrucht is van de nauwe geloofsvereniging met Christus. Iemand die met Christus verenigd is, diens werk blijft niet bij bevatten alleen, niet bij praten. Hij is wel eens zeer voorzichtig in het bespreken van zaken die hij meent niet bij ondervinding te kennen. De zaken van de woorden zijn in zijn hart overgedrukt, en in meerdere of mindere mate wordt hij naar Gods en Jezus' woorden veranderd. En dus doet hij Jezus' woorden:

a. Als hij teer voor God leeft en als hij zijn licht door zijn wandel, ja zonder woorden laat schijnen.

b. Als hij een arme van geest in beoefening is. Iemand die tot alles wat hij doet, wind van boven gestaltelijk nodig heeft. Hij drukt daarmee uit dat hij een afhankelijk mens is. Dan doet hij Jezus woorden; anders verblijdt hij zich in zijn eigen gaven en kracht.

c. Als hij zijn boosheid van binnen meer in de grond leert kennen en de schuilhoeken van zijn ondoorgrondelijk hart hem hoe langer hoe meer ontdekt worden, zodat hij lager en nederiger wordt voor God en de zonde hem ondragelijker wordt.

d. Als hij zijn onmacht recht gevoelt, zodat hij Jezus hoe langer hoe minder missen kan. Dan heeft hij Jezus tot alles nodig, zowel in tijdelijke als in geestelijke zaken. Tot verrichting van al zijn plichten, tot doding van zijn zonden en tot oprechtheid om staande te kunnen blijven in de strijd tegen de zonde en tegen de verzoeking en tot voortzetting van de heiligmaking. Hij gevoelt dat goede woord: "Zonder Mij kunt gij niets doen". Dat zijn de rechte geestdrijvers, zonder Wiens leidingen niemand Jezus toekomt.

e. Tenslotte ook, als Gods wil, weg en welbehagen zijn rust, ja zijn wil, weg en welbehagen wordt. Hoe meer een ziel vordert in het stuk van zelfverloochening, hoe meer de zaken van de woorden in zijn ziel worden overgedrukt. Dan doet hij Jezus' woorden, als hij niet tevreden is met de waarheid, maar met het doen van de waarheid. Dan wil hij wel tot het licht komen waarvoor menigeen zo schuw is, opdat zijn werken openbaar worden dat zij in God gedaan zijn.

B. Zien we nu degenen die Zijn woorden niet doen.

Jezus beschrijft de hoorders die Zijn woorden niet doen in vers 26a: die deze Mijn woorden hoort, en dezelfde niet doet.

Dit drukt niet uit dat een mens in het zedelijke, zowel als in het natuurlijke, geen tweede oorzaak of geen oorzaak van zijn zedelijke daden zou zijn; alsof hij in het zedelijke en geestelijke een stok of een blok zou zijn. Het is een eeuwige waarheid dat ieder mens werkt vanuit de stand waarin hij is. Staat hij in Christus, dan werkt hij ook uit Hem en brengt hij Gode vruchten voort. Maar staat hij in zichzelf, onder de banden van het verbroken werkverbond, dan werkt hij ook daaruit en kent hij geen andere kracht dan zijn eigen kracht. Hij kent geen geestelijke armoede of onmacht als zijn eigenverdoemelijk kwaad. Dit niet doen van Jezus' woorden drukt de rampzalige natuurstaat van een mens uit; dat hij niet met Christus verenigd is en daarom niet doet wat de Heere welgevallig is. Integendeel, dat hij een vijand van het doen van Jezus' woorden is. Daarom heeft hij geen genade, omdat het doen van Jezus' woorden de proef is op de grote som. Laten we eens met een enkel woord zien hoe een natuurlijk mens werkt, wat hij doet, en waaruit zijn doen en werken voortvloeien.

1. Ieder natuurlijk mens heeft een trek, niet naar zijn verderf maar naar zijn welzijn, vrede en zaligheid. Voor zover hij iets gelooft van een onsterfelijke ziel die voor een eeuwigheid is geschapen, in zoverre is hij op zijn manier ook verlangend om eeuwig wel te zijn. Door zijn geestelijke blindheid en vijandschap tegen het werken van de weg van God, werkt hij zijn zaligheid naar zijn eigen gedachten, en meent dat hij de rechte weg der zaligheid bewandelt. Die weg schijnt hem recht, hoewel die weg rondom uitloopt in wegen die in de dood eindigen. Die mens grijpt alles aan wat maar rust in zijn gemoed veroorzaakt, zonder te onderzoeken of zijn rust een goede of een valse grond heeft. En dus houdt hij zaken voor bewijzen van genade die dat waarlijk niet zijn. En daarop gaat die arme mens dan zitten, en hij verderft zich voor eeuwig. Het hart van ieder natuurlijk mens wil liever sterven, dan waarlijk en geheel ontdekt worden. Liever met wat stro in de hand te verdrinken, dan los te laten. Ja, liever met al zijn spinsel voor eeuwig een lange, donkere eeuwigheid ingaan, dan aan deze zijde van de eeuwigheid met zijn werken tot het licht te komen, teneinde het openbaar worde. En dus haat hij het licht, omdat zijn werken boos zijn, en hij is bekommerd dat de valsheid van zijn werk openbaar wordt en hem ontvallen zal.

2. Zie eens wat hij echter begint te doen. Hij heeft een benauwd geweten en doet alles om in de hemel te komen, door alles met kracht te verbeteren zodat hij naar buiten sierlijk wordt. Hij kan zover komen door algemeen verstandelijk licht en gaven in de Bijbel en in de bevindingen van Gods volk, dat hij alles kan nadoen wat Gods volk geestelijk en bij het licht van de Heilige Geest verricht. Hij kan een soort van vernedering als Achab hebben, een soort van geloof en hoop beoefenen, een soort van vertrouwen op God. Deze dingen zullen in het vervolg onder de zandgronden aan de orde komen, en daarom scheiden wij er nu vanaf.

3. Zien we nu nog waaruit het doen van zulk een en al dit werk voortvloeit, namelijk het kan zijn:

a. Een vrucht van de natuur. Iemand kan van nature een stille bedaardheid in alle zaken hebben: niet te verblijd, niet uitgelaten en ook niet te bedroefd. Als iemand daarbij een fraai oordeel en verstand in de waarheden van Gods Woord heeft en het zijn lust is om meer en dieper in de geestelijkheid daarvan in te dringen, ja als hij ijveriger werkt om zalig te worden, met de letter van het Evangelie in zijn hersenen, is het dan een wonder, vrienden, dat zulk een dit werk zeer hoog en wel voor een hemels werk acht. Dat menige vrome in de grond zo blind is dat hij dit zeer hoog acht, ja als een grote trap in de heiligmaking aanmerkt waartoe zo iemand gevorderd is? Maar die arme ziel gaat met al haar doen verloren, als zij niet meer krijgt.

b. Het kan ook een vrucht zijn van de opvoeding van de ouders of van het onderwijs in de jeugd. Hoe menigeen is alleen daardoor zeer burgerlijk in zijn wandel. Dit is mede een gevolg van de prediking van het Woord, en het is een zegen als het ook zulk een gevolg heeft. Maar ongelukkig de mens die met dit gevolg van het Woord in zichzelf voldaan is. Die arme mens gaat ermee verloren.

c. Het kan ook een vrucht zijn van hoogmoed en zondige eigenliefde. Menigeen die geen achting in de wereld krijgen kan, zoekt en krijgt die daardoor bij Gods volk. Maar hoever hij ook komt, het beginsel waaruit hij werkt is verrot, omdat de hoogmoed en zondige eigenliefde gevoed worden door iets dat van binnen onverzadigbaar roept: geeft, geeft! Wij weten niet hoeveel wind dit in de zeilen kan veroorzaken en waartoe het een mens kan brengen, maar hij zal waarlijk met al zijn doen zinken.

d. Tenslotte kan het een vrucht zijn van een ontwaakt geweten. De vrees voor straf kan veroorzaken dat men veel werk en plichten doet, en die plichten kunnen veel rust in het gemoed veroorzaken omdat men blind is. Dit ligt op de grond van het hart van zulk een, dat hij meent de straf te ontgaan door deze verandering in zijn levenswijze.

Zie eens wat een Farizeeër deed in Lukas. Ja, wie komt thans zover als deze man? En toch was zijn gerechtigheid te smal en het deksel te kort, het kon hem niet dekken. Daarom zegt Jezus: "tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der Farizeeën, gij zult geenszins in het koninkrijk der hemelen ingaan". Ja, al de wegen van God en de middelen laten op zulke harten niet anders na dan dat ze steeds dieper in het eigen doen en in de eigen plichten worden gedreven. Maar zij veroorzaken daar geen ontdekking, geen ware hartsverandering of vruchtbaarheid. Hij is en blijft de dorre heide gelijk, zoals wij lezen in Jeremia, die het goede niet gevoelt en die blijft in het dorre.

Staat ons nu te letten, waarom al hetgeen een natuurlijk mens verricht, hier een "niet doen" genoemd wordt:

1. Omdat niemand een daad recht kan verrichten, dan alleen in de vereniging en dus in de kracht van Christus en door de hulp van Zijn Geest. En daarin staat hij niet! Daarom is al zijn doen vruchteloos. Het is geen vrucht van de vereniging met Christus, en dan heeft God er geen welgevallen in. Dat blijkt ook hieruit dat hij, hoe achterdochtig hij in zijn oordeel soms is als hij met kracht en licht van een heerlijker werk hoort spreken, toch nooit in de grond van zijn hart zo bekommerd wordt dat zijn werk hem ontvalt. Dan zou hij een oprechte geweest zijn! Maar nu zit hij vast op zijn doen en op schijnvruchten. En wat zijn mond ook spreken mag, het is zijn gerechtigheid voor God; het is de grond van zijn hoop op zaligheid, en als gevolg hiervan is het een niet-doen van Jezus' woorden. Een oprechte wordt aan zijn eigen gerechtigheid en eigen kracht ontdekt. Die wordt in zijn ogen als een vuil en maanstondig kleed dat hij werpt voor de mollen en vleermuizen. Al heeft hij er vroeger nog zoveel liefde voor gehad, hij wil ontkleed worden om door Jezus bekleed te worden. Hierom is het dat de Heere Jezus spreekt van een soort van vruchten dragen, maar niet uit Hem.

2. Omdat een Gode behaaglijk doen geestelijk en levendig is en met liefde geschiedt. Maar hij is vleeselijk, liefdeloos, koud en dood, dood in zijn verstand. Hij vat niets van de geestelijkheid van Gods wet en van Jezus' woorden. Hoe kan hij iets doen wat hij niet begrijpt? Hij begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn, zij zijn hem een dwaasheid; hij kan ze niet verstaan omdat ze geestelijk moeten onderscheiden worden. Ja, hij is dood in zijn wil. En nog erger: hij is gekant tegen het rechte doen, hij is enkel vijandschap tegen de heiligheid. En daarom is het een "niet doen" van Jezus' woorden.

3. Omdat hij niets doet van de inhoud van Jezus' woorden, wat hij anders ook doen mag. Al de woorden van Jezus behelzen Jezus' zorg over de gronden van die man waarop hij naar de eeuwigheid gaat, maar hij slaat dat alles in de wind. En dus haat hij Jezus en heeft hij de dood lief. Hierom vermaant de Heere zo nadrukkelijk: "Doet naar de woorden dergenen, die op den stoel van Mozes zijn gezeten, en niet naar hun werken, want zij zeggen het en doen het niet". Ja, op zijn best is het een weten van Jezus' woorden of van de wil des Heeren, een bevatten en een praten van doen tot anderen en dat met vele gaven, maar het doen zelf ontbreekt.

4. Omdat hij alles uit het verbroken werkverbond doet, en wel zo alsof hij niet gevallen was. En dat rekent de Heere niet voor doen, omdat het niet anders is dan een blijk van de trotse natuur van de mens na de val, waarvan de Heere walgt. Ja, omdat al dit doen een verrot werk is. Het beginsel waaruit, de kracht waardoor, het voorwerp waarvoor, en het einde waartoe hij alles verricht, zijn geheel verrot zodat hij niets gelovig doet, namelijk door Christus' sterkte en door de hulp van Zijn Geest. Hij kan de tekst wel opzeggen: "Zonder mij kunt gij niets doen", maar hij weet bevindelijk niet wat het is. Niets doet hij voor de Heere; alles doet hij voor zichzelf. Hij is het voorwerp van zijn eigen doen en behaagt daarin zichzelf. Hij doet niets tot dat hoge einde om God te verhogen uit gevoel van de betamelijkheid, dat hij met alles wat hij is en heeft, voor God is en leeft. Integendeel, zijn doen is een toebrengen aan de Almachtige, en daarop volgen zijn hoop en verwachting op zaligheid. En dus eist hij met de Joden strengelijk zijn arbeid. Of hij het zegt en of hij zwijgt, maar dat ligt van binnen bij hem. Ja, al spreekt hij het met zijn oordeel nog zo tegen en al noemt hij het rooms, maar zijn doen is om de straf te boeten en de hemel te verdienen. Want de arme mens kent Christus niet. Hij weet niet wat het in waarheid is Hem aan te nemen en daardoor van hart en staat veranderd te worden, zodat zijn bevattingen, ja, de woorden van Jezus in hem worden tot daden die hij uit Christus voortbrengt, tot vruchten uit Christus waarop hij zijn Heere Jezus dan wederom nodigt zoals de bruid in Hooglied: "O, dat mijn liefste tot Zijn hof kwame, en ate zijn edele vruchten".

5. Ook omdat in al zijn doen het minste wezen niet is. Het is alles een opg raapt werk, het is een woeste verwarring waarvan niets ordelijks gemaakt kan worden. Het is beschamend dat menigmaal schrandere en verstandige mensen in natuurlijke zaken, zo verblind en dom in het geestelijke zijn dat zij op zulk een doen bouwen of hopen.

Als de aller geringste die slechts geestelijk licht heeft, al kan hij lezen noch schrijven dat werk beziet, moet hij daarvan walgen. Zodat Jezus het terecht een "niet doen" mag noemen.

6. En tenslotte ook omdat een natuurlijk mens ook werkelijk niets doet wat hij van Jezus' woorden zou kunnen doen. Hij wil zich niet afzonderen voor God om zijn staat te onderzoeken onder Gods oog, om de kosten te overrekenen en te laten gaan wat hij eraan moet geven als hij in 's Heeren dienst zou overgaan. Hij wil zijn knieën niet buigen in de eenzaamheid en zich aan een sterke God aanbieden, Die hem veranderen kan en wil, hoe ellendig hij ook is en hoever het met hem gekomen is. Hij wil zijn blindheid, zijn geestelijke dood en vijandschap, zijn verharde hart niet brengen voor God en dat alles bij de Heere aanklagen Die hem helpen zou. Hij wil aan zijn weinige licht niet getrouw zijn. Hij doet liever de zonde met een kloppend geweten dan dat hij die laat. Zijn voeten lopen zelfs ten kwade. En hoeveel middelen verwaarloost hij, waaronder God hem zou kunnen bekeren. En komt hij van onder de middelen, wat verzet hij zich dan met zich te vermaken en stuit dus de nawerkingen van God de Heilige Geest. In plaats van Jezus' woorden te doen, is hij daartegen gekant. Hij is als de Farizeeën, die niet alleen zelf niet wilden ingaan, maar die anderen die ingaan wilden, verhinderden in te gaan. Zie, hoe terecht de Heere Jezus de beste verrichtingen van de natuurlijke mens noemt een 'niet doen' van Zijn woorden.

Zien we tenslotte de derde hoofdzak:

III. De bepaling van de zaken tot alle mensen, hoofd voor hoofd; een iegelijk ...

De grote Heere zegt hierover in deze verzen: een iegelijk dan, die deze Mijn woorden hoort en dezelve doet. Of: een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet ... Hiermee geeft de Heere te kennen:

1. Dat er onder al de mensen op aarde maar twee geestelijke standen zijn. Ieder mens staat in of buiten de genadestaat, er is geen derde of tussenstand. Het is: een iegelijk die Jezus' woorden hoort ... Of: een iegelijk die ze niet hoort ... Hoeveel iemand ook mag hebben van licht, gaven en verstand, hij is genadeloos als hij Jezus en het werk van Zijn Geest tot vernieuwing mist. Maar daartegenover: Welke kleine genade, onder welke grote verdorvenheid iemand liggen mag, onder welke vrees van onoprecht te zijn en geen vruchten in Christus te dragen en bedrogen te zullen uitkomen hij alle dagen gaan mag, als de wortel der zaak en de band van de ware gemeenschap met Christus er is, wie hij is, hij is in een behouden haven. Als Gods licht maar op het hart van die laatste scheen, zouden zij als met de handen tasten dat zij een verlangend hart hebben naar heiligheid, ja naar de volmaaktheid, dat zij zuchten onder de zonden omdat zij God en Christus liefhebben, Die zij kennen en gezien hebben. Met een kleine hulp kunnen deze het hoofd boven krijgen.

2. Vervolgens geeft de Heere Jezus hiermee te kennen dat er hier geen onderscheid in de lichamelijke standen van personen plaatsvindt. Het is hier: een iegelijk die Jezuswoorden doet... en een iegelijk die zij niet doet... Of hij een leraar of een leerling is, een dienstbare of een vrije, een schrandere of een onwetende, een begaafde of een eenvoudige, een stokoud mens of een jongeling, of hij voorspoed of tegenspoed heeft, het is hier maar: een iegelijk die Jezus' woorden doet... of die ze niet doet...

3. Tenslotte geeft de Heere Jezus hiermee ook te kennen dat ieder zichzelf afvragen moet: "Wie ben ik voor God? Doe ik Jezus' woorden of doe ik ze niet?" De Heere wil de mens van zijn onuitsprekelijke veraf zijn van zichzelf, tot zichzelf roepen, teneinde hij zulk een vreemdeling in zijn hart en stand niet mocht blijven. Maar het is zeer opmerkelijk dat, toen Jezus eens aan de Paasmaaltijd voorzegde: "Een van u zal Mij verraden", al de oprechten naar binnen keerden en ieder voor zichzelf vroeg: "Ben ik het, Heere?" Het inkeren naar binnen is alleen het werk van Gods kinderen, en gelukkig zijn die anderen die het ook uit genade gegeven wordt. Het is hier: een iegelijk mens die deze Mijn woorden hoort er dezelfde doet ... en: een iegelijk die deze Mijn woorden hoort er dezelfde niet doet ... Deze gaat nu de grote profeet vergelijken. Als gevolg hiervan, vrienden, diende ieder van ons wel te weten wie hij is, opdat hij de gelijkenis mocht horen en verstaan tot zaligheid, anders zou hij zich tot zijn eeuwig verderf daaraan stoten kunnen.

Toepassing.

Wij zullen nu naar de gelegenheid des tijds overgaan om het gezegde tot enige voorbereiding van onze ziel tegen de algemene Verbodsdag over te brengen.

A. Vrienden, u hebt uit het verhandelde kunnen merken waarop alles aankomt, namelijk op het doen van Jezus' woorden. Welk oneindig verschil is er tussen de ene of de andere hoorder.

Dus kunt u dan ook merken hoezeer gepast dit stuk is, Ja ook nodig in deze tijd, omdat het het enige stuk is dat de eeuwige goedheid van ieder van ons geëist heeft en nog vordert. Ach, het 'niet doen' van Jezus' woorden is de eerste oorzaak van Gods ongunst en toorn.

B. Ook wij zijn getuigen van het horen van die woorden. Wij allen hebben ze gehoord, wij allen hebben de gelegenheid gehad om te weten van de wil des Heeren. Want vrienden, Christus is in ons land onder geen deksel gepredikt, maar de ganse raad is ons verklaard. Derhalve, wat is er al gehoord:

a. Van het gevaar waarin ieder is om zijn ziel te verliezen. Van de vijandschap met God, waarin ieder staat, en van onze blindheid en ongevoeligheid daarin. Van onze diepe onwilligheid om uit die doodsslaap wakker te worden gemaakt, als een voorname grondoorzaak van onze onmacht om ons te redden. Van de valse gronden waarop alle mensen van nature zitten en bouwen. Van de hoge noodzakelijkheid van de wedergeboorte en vereniging met Christus. En dus van het waarachtige komen tot Hem zoals men is met banden, schulden, zonden, blindheid, vijandschap, verharding en onoprechtheid des harten. O, hoe goed is het woord aan een ontdekte ziel, dat het God is Die de goddeloze rechtvaardigt.

b. En wat is er al gehoord van de gevaren van land en Kerk. Van de overeenkomst met de dagen van Noach, toen de zondvloed kwam en hen allen wegnam. En dus van het zwanger zijn van het besluit van God. Ook van de enige weg van redding en verlossing, namelijk van het zetten van zijn hart op zijn wegen. Hoe ieder naar binnen moest keren in zijn hart, in zijn huis, in zijn handelingen naar buiten. En dus eerst bij zichzelf en niet bij een ander moest beginnen.

c. O vrienden, ieder heeft te staan naar waarachtige bekering en vernedering voor God, met belijdenis van zijn zonden. Naar de rechte droefheid daarover, uit liefde tot God. Daaruit wordt eerst het rechte berouw geboren dat men anders zo gemakkelijk noemt en meent te hebben. Ja, naar waarachtige scheiding van zijn zonden, met name van zijn allerliefste boezemzonden. God wil die man niet horen, die met zijn hart naar ongerechte dingen omziet. God zal het naderen tot Zich niet toelaten, maar integendeel antwoorden naar de gruwelen en drekgoden. En tenslotte heeft ieder te staan naar het licht in de verbondsweg, om daarlangs met heilige voornemens in Gods kracht, de hervorming in zijn hart, zijn huis, en al zijn handelingen naar buiten, voort te zetten.

d. En wat is er al gehoord van hetgeen Nederland boven het hoofd hangt, ingeval de uiterste middelen als vast en biddagen vruchteloos zijn. Vrienden, hierover is het dat Gods beste knechten en kinderen hun gedachten binnen in zich zeer vermenigvuldigen en dat zij wel eens vol worden van de grimmigheid des Heeren en van de scheiding huns Gods. En dat zij wel eens een bittere rol moeten eten, en als in bezwijming vallen wanneer zij met die grote zaak toegang zoeken.

C. Vrienden, wij allen zijn ook getuigen van de uitwerkingen van al die woorden en van al dat horen van die woorden. Hebben wij Jezus' woorden gedaan, hebben wij Zijn stemmen gehoorzaamd? In plaats daarvan staan wij schuldig aan de volgende zaken:

1. Aan het verwerpen van alle raad van God tegen onze ziel, aan het versmiden van al de kastijdingen die de Heere ons toegezonden heeft om ons te doen wederkeren tot Zijn wet.

2. Ook staan wij schuldig aan het verlaten van de Heere ten tijde als Hij ons op de weg leidt. Dit is een zware zonde tegen de lankmoedigheid van God, waardoor de Geest zwaar bedroefd wordt. Hoe menigeen weet wel dat hij, tegen zijn licht en tegen de overtuiging van binnen, dingen aan de hand houdt en dus zijn ziel geweld aandoet. De Heere zegt: "Ik zou wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij". En dan worden Gods barmhartigheden door toorn toegesloten, omdat men zich weigert te bekeren.

3. Wij staan schuldig aan hooggaande trotsheid. Tegen al de vernederende, inwendig verterende oordelen van God is ons land en bijna alle vlees opgestaan tegen de hemel, met pracht en overdaad, zodat hieraan de grootste en de kleinste schuldig staan. Wie Nederland voor zestig of zeventig jaren gekend heeft en het nu zag, zou het niet herkennen. Dit blijft een eeuwige waarheid: God wederstaat en zal weerstaan de hovaardigen, zowel een land in het algemeen als een mens in het bijzonder. Nederland in het algemeen, en dat is onze landzonde, meent zijn nest in de hoogte te stellen. Elke inwoner, zowel de geringste ambacht staan als de grootste, steigert met zijn levenswijze naar boven tot aan de hemel. Hij brengt het zo hoog hij kan. Hoe blijkt dat niet in de prachtige huishouding, kleding, maaltijden en in dienstboden. De vijanden hoeven nu niet bang te zijn voor de biddagen en voor de nederigheid van de inwoners van ons land.

Het is waar, vrienden, de grote duurte heeft de zatheid van ons land nog niet weggenomen, maar al waren wij tot aan de hemel geklommen, God zal ieder wel naar beneden krijgen. Geen mens of volk zal het tegen de Almachtige uithouden. Wie heeft zich ooit tegen God verhard en vrede gehad?

4. Ook staan wij schuldig aan het bedrieglijk waarnemen van de godsdienst. Wie zal zeggen hoe weinig mensen, voordat zij naar de openbare godsdienst gaan, naar God opzien en zuchten om de Geest onder het Woord, teneinde de woorden der waarheid eens waarheid mochten worden in het hart. Integendeel, ieder zoekt er op zijn best zijn verstand maar te vullen en het is zeldzaam als een leraar in alles eens recht gehandeld heeft. Vrienden, in zulke zielen zal dat Woord niet veel wonderen doen. En daarbij, wat gaat menigeeën ter kerk om zijn drekgoden in zijn hart op te zetten, en dat voor het aangezicht des Heeren.

5. Ook staan wij schuldig aan het verwaarlozen van de genademiddelen. O, hadden de verdoemden in de hel zulke middelen nog als nu in menigte worden verwaarloosd, wat zou het hun groot zijn. Ook aan het nalaten van de eenzame afzonderingen. Vrienden, er wordt niet veel gebeden, laat ieder maar tot zichzelf inkeren. Veel minder wordt er recht gebeden, want bidden is een werk van verloochening. Ook aan verzuim van huisgodsdiensten, om zich met zijn huisgenoten eenmaal of tweemaal per dag aan de Heere aan te bieden. Menigeeën weet niet wat het is, en dan is de man nog een zogenaamd lidmaat. Ook aan het opvoeden van zijn kinderen, in plaats van voor God, nu alleen voor de wereld. Velen willen dat hun kinderen God en de wereld samen dienen.

6. Tenslotte staan wij schuldig aan het rusten op valse gronden, zoals blijken zal uit het vervolg van onze tekst. Ieder onbekeerd mens behoudt zijn liefde voor zijn eigengerechtigheid en voor zijn eigen kracht, al heeft hij ze niet. Daarbij wordt hij moedeloos, omdat hij geen andere dan zijn eigen kracht kent. Hij bemint zijn eigen doen en zijn hoop daaruit op zaligheid. Ja, wat is het hangen in tweede oorzaken en in de middelen toch algemeen! Bijna ieder mens vlucht in zijn ongemakken eerst naar de middelen, en niet in de Geest naar de Heere. En wat is Nederlands steun? Immers meest op wagenen en paarden. Wij kennen de Heere niet in onze wegen en dat zoeken wij niet, al wordt het nog zo donker. O, wat is dat een stand als de algemene zorgeloosheid waaruit vrede zonder gevaar geroepen wordt, de steun van zijn hoop wordt. Is het niet waar dat wij in het bijzonder, en Nederlands inwoners in het algemeen, hoorders en niet daders van Jezus' woorden zijn?

D. Vrienden, wat hebben wij daarop nu te wachten? Niets anders dan de vernietiging en de instorting van Nederlands huis, ja van het huis van ieder onverzoend mens. Een gehele verbreking dat God het licht zal wegnemen van de kandelaar, zoals men gewoonlijk doet. Men neemt een kaars of een licht weg als het tevergeefs brandt en er niet bij gewerkt wordt. Wij hebben de uitgietingen van de fiolen van Gods gramschap te wachten, opkomst en overmacht van de sprinkhanen die als paarden bereid zijn ten oorlog. Het ene wee is niet weg of het andere staat voor de deur. Nadrukkelijk lezen wij in Openbaring dat er een engel kwam uit de tempel, roepende met een grote stem tot degene die op de wolken zat: Zendt Uw sikkel en maait, want de ure om te maaien is nu gekomen, dewijl de oogst der aarde rijp is geworden.

E. Tenslotte, vrienden, wat nu nog te doen, nu de zaken zo staan. O ja, daar staat het nu. Gods beste volk moet het thans zo laten, het voorziet zeer donkere wolken en is vol vrees dat Nederlands volk nog eens zal worden een arm, verlaten volk, ten doel gesteld voor de pijlen van Gods gramschap. Echter nog in enige hoop dat het oordeel nog eens zal wederkeren tot de gerechtigheid. En is de Heere niet rechtvaardig?

Tot bemoediging en besturing moet ik nog iets zeggen tot hen die lust hebben om de handen aan het werk te slaan.

1. Vooraf zeg ik in het gemeen, dat het niet te laat is. Waarom zo zou God zo lang wachten om genadig te zijn als het te ver gekomen was en de Heere geen genade wilde geven? Gewoonlijk is geen mens of volk te ver van God, om tot Hem bekeerd te worden. Hoe verder af, hoe noodzakelijker. Het is dodelijk gevaarlijk op de genade te zondigen, maar wie wil wederkeren moet het woord horen van Romeinen: "Waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest".

Daarom:

a. Ieder, zoals u bent, met uw liefde tot het kwaad, met schulden, met verouderde zonden, met banden, met blindheid, met onmacht, met vijandschap, ongevoeligheid en verharding des harten, op uw knieën aan de voeten van de Heere Jezus!

Zeggende: "Zie daar, Heere, daar is er zulk een die het voor U brengt, om er een hand van U aan te leggen en om van U geleerd te worden, U te billijken en te heiligen, zodat ik een welgevallen mocht krijgen in de straffen mijner ongerechtigheid, en ik meer over de zonde dan over de plagen aan het klagen mocht raken. Ja, om van U geleerd te worden, met dat alles tot U te komen en de zoom van Uw kleed aan te raken". Het is alles in Jezus' hand, en daarom: van Hem alleen moet uw heil komen.

b. Kunt u met dit werk zo niet voort, want het is waarlijk zwaar, mocht u dan aan Jezus' voeten blijven liggen klagen. Wie weet wat u daar ontmoet, en hoe haast de Geest in de raderen komt en u wegsmelt in uw onwaardigheid en u de weg van vrije genade en verzoening met God in Christus vindt. Onder hartelijke belijdenis, uitbreiding en verzware van zijn zonden voor God, openbaart Jezus Zich wel eens aan de ziel, zodat Hij zegt: "Ziet, hier ben Ik. Ik wil uw dood niet, Ik zal Mijn hand aan u slaan, u bent zoals u bent; al zijn uw zonden nog zo groot, in Mijn verdiensten, gerechtigheden en sterkten is een eeuwigheid om u te behouden". O, welk een heerlijke omwending is dit. Wel mens, u zou uit gevoel van Jezus' liefde en van onwaardigheid, in uiterste verwondering en aanbidding met Johannes als dood vallen aan Jezus' voeten. O, beproeft toch die weg eens.

2. Moet ik nog in het bijzonder zeggen dat de weg van vasten en bidden tot dit einde zeer geschikt is. Ik zal hiervan nu niet spreken, omdat ik al eerder enige dingen aan de hand gegeven hebt tot besturing. Alleen wil ik maar één of twee zaken tot een rechte bevassing van dit werk meedelen:

a. Eigenlijk is de vastendag de tijd niet om eens uit de middelen te blijven, om zich dan in het eenzame te onderzoeken zoals de meeste vromen zelfs menen. Nee, het is de dag van opkomst, om zich met al de inwoners van het land openbaar te voegen om die dingen die hij in de voorbereiding gezien en betreurd heeft, onder de openbare gebeden op te brengen en zo met al Gods volk samen te stemmen. Ook om onder het openbare spreken uit te zien naar een Goddelijk antwoord wat de Geest tot de gemeente zegt, en om dus onder alle instellingen op de Heere te wachten, verenigd niet Gods volk. Zie dit maar in al de verbodsdagen ten tijde van Ezra en Nehemía, ze waren de gehele dag in het openbaar bezig.

b. Dus kan dit werk op die dag niet verricht worden, tenzij men tevoren voorbereid is door de leiding van de Geest der genade en der gebeden. Het zoeven genoemde voorbereidingswerk voor zichzelf, en het betreuren van des lands hooggaande zonden en de zijnen als een deel daarvan, is steeds een dagelijks werk voor de Biddag. Indien uw hart bereid is, breidt dan uw handen uit.

c. Eindelijk is dan het allervoornaamste werk en waarop de grote God, de beledigende partij, ziet wat na de Biddag van het biddagswerk wordt. Dan heeft een vader van Jezus' woorden zijn handen vol met de hervorming, met bewaard te worden tegen de verzoeken bij de Heere en bij zijn hart en bij de gezichten die hij gezien heeft van zijn eigen deerlijke toestand en van land en Kerk. Dan is het zulk een te doen om oprecht voor God in zijn werken bewaard te mogen worden, om in de liefde met al Gods kinderen in één Geest te mogen staan en werken, teneinde men het land in het vervolg behoudenis mocht aanbrengen. Ziet eens, vrienden! wat scheelt dit Biddag houden van een dag zich te vermoeien zonder gedachten om te hervormen, ja zonder onderzoek of men het niet God wel meent. O, wat zal God dat liegen en die geveinsdheid bezoeken op Zijn tijd.

Tot slot nog een woord tot Gods volk in het bijzonder die lust hebben om bij de Heere te blijven.

1. Het zal u een zwaar werk zijn tot de Heere te naderen, vooral onder de vrees dat de zonden te sterk geworden zijn en de banden nog verscheuren zullen onder een merklijk gevoel van scheiding. Maar houdt dit in het oog: als u in de hemel bent, zult u er geen spijt van hebben dat u op aarde dit zware werk op uw hand gehad hebt. En daarom, o biedt u toch aan.

2. Lees eens Psalm 79, toen Gods volk daar onder gevoel van Gods toorn lag en de Heere hun vreselijke dingen antwoordde in gerechtigheid. Toen riepen zij tot de Heere: "En gedenk ons de vorige misdaden niet; haast U, laat Uw barmhartigheden ons overkomen". Zij merkten in hun bidden dat de zonden in de weg stonden en dat deed hen roepen dat de Heere ze niet meer mocht gedenken. Zij dringen daar aan met hun krachteloosheid. Gods kinderen waren zeer dun geworden, het verval onder de overigen was mede groot, dus bezweken hun handen. Dit deed hen verder aanhouden. De Heere wilde hen toch helpen en dus tonen dat Hij de zonde niet meer gedacht. En hun laatste aandrang was: God zou het toch doen ter oorzaak van de eer Zijns Naams. Zij hadden het toch zo zeer verdorven en waren het toch onwaardig. O, mochten wij ook zo uit de laagte opkomen.

3. Tenslotte, kinderen van God, gevoel van ongeschiktheid, van onmacht, van de kracht van Jezus' woorden: Zonder Mij kunt Gij niets doen, kan u alleen in staat stellen tot dit grote werk, om als geestelijke priesters tussen te treden om aan het bidden te geraken. O, dat de oordelen Gods mochten zijn om te wannen en te zuiveren, en geen versmadende oordelen om uit te roeien. Zoek ook Jezus' voorbeeldig en borgtochtelijk vasten in het oog te houden om met uw ellendig vasten door geloof bij Hem te schuilen en om met uw daden ook op Hem als uw Borg te zien. O vrienden, van dat voorbeeld gaat kracht uit, door te zien op Hem. En de Heere zal Zijn volk sterkte geven; de Heere zal Zijn volk zegenen met vrede. Amen, het zij zo!

21. Het grote verschil tussen een wijze en dwaze bouwer, in het stuk van zaligheid.

"Dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtige man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft. En er is slagregen nedergefallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steen rots gegrond.... die zal bij een dwaze man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft; en de slagregen is nedergefallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid en zijn tegen hetzelfde huis aangeslagen, en het is gevallen, en zijn val was groot"(Matth. 7:24b, 25, 26b, 27).

Over de samenhang zagen wij reeds in de vorige verhandeling. De tweërlei soort van mensen tegenover elkaar gesteld, die de woorden des Heeren hoorden en die niet of wèl deden, hebben wij uit vers 24a en 26a beschouwd. Nu volgt het tweërlei getuigenis van Christus aangaande de tweërlei soort van mensen en een verschillend werk en de verschillende uitslag van hun zaken, naar een zeer gepaste gelijkenis voorgesteld in onze tekstverzen. Daarin slaan wij het oog op:

- I. De letter van de gelijkenis en op haar geestelijke zin.
- II. Het aanmoedigende en waarschuwend getuigenis van Christus Zelf, volgens deze gelijkenis overgebracht.
- III. Enige omstandigheden die Jezus' wijze van voorstelling raken.

I. De letter van de gelijkenis en op haar geestelijke zin.

De Heere Jezus sprak en leerde tijdens Zijn omwandeling op aarde veel door gelijkenissen. Ook lezen wij in dat de Heere zonder gelijkenissen niet sprak. En de oogmerken des Heeren waren hoog. Het was opdat de een langs die weg licht in zijn hart zou krijgen, en opdat de ander zich daaraan stoten zou en erover ten verderve vallen. Of opdat de kinderen des Koninkrijks het vatten, maar anderen daardoor verhard zouden worden. In dit opzicht is Christus ook een Steen des aanstoets en een Rots der ergernis. Dit had bij de profeten al plaats. Vandaar het spreekwoord ten tijde van Ezechiël. We lezen: "Is hij niet een verdichter van gelijkenissen?" Dat klaagde die man Gods aan de Heere. Hij zegt: "Ach Heere, Heere, dat zeggen zij van mij." En daarom, vrienden, laten de woorden van de Heere Jezus, ook bij gelijkenissen gesproken, toch tot ons ingaan.

Deze gelijkenis is ontleend aan twee bouwmeesters, die ieder op hun wijze een huis bouwden. De Heere noemt de één een voorzichtig man of bouwmeester, namelijk een wijs, bedachtzaam en vooruitziend werker. De reden hiervan is:

1. Omdat hij zijn huis, zulk een gewicht, niet op losse grond neerzette, maar omdat hij groef en verdiepte, teneinde hij het fundament van dat huis op een steenrots, of, naar de kracht van het Woord, op een vaste grond mocht neerleggen.

2. Ook omdat zo zijn huis bestand was tegen de tegenheden en aanstoten, door de oordelen van God over de aarde, zoals die gewoonlijk met trappen komen. Zoals de slagregens van boven soms gepaard gaan met het openen van de sluizen der afgronden beneden, de watervloeden op aarde veroorzaken. En daarbij komen de winden uit Gods schatkamers van rondom, die veroorzaken weer de zware golven en aanslagen tegen alle vastigheden, zodat er niets bestand is of het moet een goed fundament hebben. Zo was het gelegen met dit huis. Zo kwam de hoge vloed en de waterstroom sloeg tegen dat huis aan, maar kon het niet bewegen want het fundament was gegrond op de steenrots. Daarom is de bouwmeester terecht genoemd een voorzichtige, een wijze, een bedachtzame, een vooruitziende man. De Heere Jezus noemt de ander een dwaze man, of een verwaasde, onkundige, losse bouwmeester die niet vooruitziet. De reden hiervan is:

1. Omdat hij zijn huis, zulk een gewicht, zo onvoorzichtig, los en dwaas bouwde en het waagde op een zandgrond. Of op de aarde zonder fundament, zonder dat hij groef en verdiepte om eerst de steenrots of de vaste grond te zoeken en te vinden.

2. Omdat zijn huis dus niet bestand was tegen de tegenheden en aanslagen, door de oordelen van God over de aarde veroorzaakt. De slagregens kwamen van boven en de waterstromen van beneden. Hierbij kwamen de winden uit Gods schatkamers van rondom, die de waterstromen of golven aansloegen tegen dat huis en het is gevallen. Of zoals Lukas zegt: het viel terstond. Het kon niet bestaan en zijn val was groot of vreselijk en aller verschrikkelijkst. Vooral omdat hij met zijn huis of gebouw omkwam, zoals men ook leest van de kinderen van Job. Daarom is de bouwmeester terecht genoemd een dwaze man, of een los, onvoorzichtig, onkundig en verwaasd bouwmeester.

Wat nu aangaat de geestelijke zin van deze gelijkenis, of de overbrenging van deze gelijkenis in Jezus' oogmerk:

1. De tweeërlei bouwlieden, de voorzichtige of een dwaze, zijn alle Adamskinderen, niemand uitgezonderd. Ieder is toch een oorzaak van zijn daden. Ieder mens is aan het werk; hij werkt en bouwt, maar ieder op zijn eigen wijze.

2. Het huis of het gebouw van ieder, is zijn zaligheid of eigenlijk zijn hoop op de zaligheid. Er is niemand zonder huis waarin hij rust, ieder heeft toch een hoop.

3. Het bouwen van dat huis, is het verwachten zelf of het scheppen van die hoop. Ieders werk is toch dat hij hoop scheidt, of hij werkt daar om.

4. De steenrots en het zand, zijn de zeer verschillende gronden waarop de één en de ander zijn hoop en verwachting op zaligheid neerzet. Hetzij op de steenrots Christus, door een waarachtig, levend geloof aangenomen, hetzij op het zand, namelijk op een losse grond, op iets dat Christus niet is. Zoals op het uitwendige horen, op belijdenis, op doop, op ten Avondmaal gaan, op licht, gaven, talenten, soorten van veranderingen, uitwendige deugden en wat dies meer zij, zoals die zandgronden onnoemelijk veel zijn in tegenstelling tot de Rotssteen Christus, die maar één gewisse grond is.

5. Doe hier bij wat Lukas is: het graven en verdiepen. Dat drukt uit de werkzaamheden van een ziel om de steenrots, het fundament of een vaste grond te zoeken. Namelijk het waarachtige werk van vernedering en verootmoediging, het bukken en vallen onder de hoge God in zijn schuld en vloekwaardigheid, het werk van waarachtige ontdekking tot aan de fundamenten toe, de volle overtuiging van in zichzelf verloren te zijn, ja het rechtvaardigen en vrijverklaren van God in zijn hart. In deze weg van verdiepen of indalen in de vuile modder, openbaart Christus Zich als de steenrots,

als het enige fundament, ja als de eeuwige vastigheid aan de ziel en laat Hij zich vinden, zodat zij met volle rust hun huis, hun hoop op zaligheid en heerlijkheid laten neerdalen.

6. De plasregens, de waterstromen en de winden, zijn alle soorten van beproevingen van ieders werk, als uitvloeisels van Gods rechtvaardigheid en waarheid. Plasregens zijn als oordelen van God van boven, die onmiddellijk komen. De waterstromen zijn als oordelen van God van beneden, die middellijk komen. De winden zijn als oordelen van God van rondom, die de kracht aan de andere oordelen bijzetten zodat er niets tegen bestaan kan, maar dat ieder moed en hart ontzinken en bezwijken moet. O, als God de fiolen van Zijn gramschap over de aarde uitgiet, wie zal bestaan als Hij verschijnt?

7. Het neervallen van de plasregens, het komen van de waterstromen en het aanslaan van de winden of van de golven door de winden op en tegen de huizen, drukt uit dat er eens een tijd van beproeving van ieders werk zal komen en dat dit een benauwde tijd zal zijn voor ieder wiens werk de proef niet kan doorstaan. Ieders hoop op zaligheid zal eens van rondom op de proef komen.

8. Tenslotte, het gevolg over de laatste uitslag zal zijn dat het huis van de één zal blijven staan en van de ander vallen, ja terstond vallen zal en dat zijn val groot zal zijn. Dat betekent dat de één voelen zal dat Christus de grond van zijn hoop op zaligheid is, zodat hij onwrikbaar alles zal kunnen verduren, ja dat niets tegen hem zal vermogen en hij met en op Christus voor de hoge vierschaar zal staan. Maar het betekent ook dat de ander in het uur van de dood, als hij een eeuwige donkerheid voor zich ziet, zal gevoelen dat de grond van zijn hoop niet deugt, dat hij in de tijd nooit heeft kunnen geloven. Dat hetgeen hij heeft, niet behoudt en dat zijn hoop op zaligheid hem ontzinkt, ja dat zijn sterke verwachting, zijn aller sterkste hoop vergaat en niet anders is dan het gebouw van een spinnenkop dat met één vaag weg is. O, de val van dat huis zal zeker groot zijn. Het vallen van zo iemand, zijn zinken naar beneden, het verstoken worden van alle hoop op zaligheid waaraan hij tevoren niet twijfelde, zal verschrikkelijk, vreselijk, ja dodelijk zijn.

Zien we nu in de tweede plaats:

II. Het aanmoedigende en waarschuwendende getuigenis van Christus Zelf volgens deze gelijkenis overgebracht. Zien we eerst Christus' aanmoedigende getuigenis van de man die zijn woorden hoort en doet. Hij getuigt van hem: dat is een voorzichtige man. Versta door een voorzichtige man een bekeerde tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen. Het zal erop aankomen wie een voorzichtig man genoemd mag worden, waaruit tevens kan opgemaakt worden wie een dwaze man is.

1. Vooraf moet men weten dat niemand met deze deugd van voorzichtigheid in de wereld komt. Ieder wordt als een onwijze, een dwaze en dwalende van geest geboren.

2. Een mens kan zeer schrander en voorzichtig zijn in allerlei burgerlijke zaken, zoals Achitofel die als een wonder Gods was in zijn tijd. Of zoals men leest van de stadhouder Sergius Paulus, dat hij zelfs voor zijn bekering een verstandig man was. Maar dit zijn algemene gaven tot dat werk en dat maakt niemand voor eeuwig gelukkig, hoe hoog dit ook gaan mag. De verstandigste en voorzichtigste kan de grootste vijand van het werk van God en de onvoorzichtigste mens zijn aangaande het eeuwige bestaan van zijn ziel.

3. Ook moet men vooraf weten dat de mens veel bevattingen kan krijgen van de ware wijsheid en voorzichtigheid, en echter geen voorzichtige en wijze man zijn in de beoefening voor zichzelf. Hij kan een leraar zijn van die dingen aan anderen, een apostel zoals Judas, en toch voor God een dwaze man zijn.

4. Eindelijk moet men weten dat iemand grote gaven hierin kan hebben, maar geen genade. Zo iemand kan voor een groot man gehouden worden, maar ware genade en ware voorzichtigheid missen. Men leest in Markus van een man die zeer verstandig antwoordde, maar Jezus zei: "Gij zijt niet ver van het Koninkrijk Gods". Hij was er niet in. Daarom is dan een voorzichtig man:

1. Een uitverkorene, een geroepene, een gelovige, een bekeerde tot die nauwe en tere weg waarop men zo voorzichtig te wandelen heeft, en met die vrees voor afwijken en waarop men een leidsman aan zijn hand nodig heeft. En dit zijn er maar weinigen.

2. Iemand die van Godgeleerd is. Volgens Jesaja, wegen de dingen van een eeuwig belang het zwaarste. Hij heeft ontdekking van de gedurige gevaren van zijn ziel en van zijn onmacht, en hij heeft volgens Johannes van de Vader gehoord en geleerd te komen tot Christus om daar gedurige voorzichtigheid te leren en daar bewaard te worden.

3. Een voorzichtige en vooruitziende. Salomo zegt in Pred. 2 dat hij de ogen in zijn voorhoofd draagt om gedurig vooruit te zien en steeds in heilige bekommernis te wandelen, ja steeds omziende uit vrees voor de kracht van hoogmoed en voor de verzoeken van een boze wereld, rijkdommen, voor de vorst der duisternis en voor de listen van zijn werktuigen.

4. Een nederige en tegelijk een dappere. Hij is klein maar tegelijk slaat hij zich erdoor, zoals David. Hij beeft voor Gods Woord, hij vreest voor zijn hoogmoedigheid, boos en vijandig verstand. Hij durft op zijn eigen bevattingen niet afgaan of iets aannemen, zelfs al komt het nog zo sierlijk voor. Hij vreest te missen in 's Heeren zin in het Woord en dus is hij een nederige die steeds Gods licht en hulp inroept. Maar tevens is hij een dappere, hij volgt de menigte niet na, hij veracht het aardse en zichtbare. Daniël kon zich niet vergenoegen met grote geschenken; hij zei tot de koning: houdt dat voor u. Hij laat de wereld praten en wijkt daarvan af.

5. Een vertrouwende in het duister. Als hij maar verwaardigd mag worden dat hij des Heeren weg mag houden, ook al is het donker, dan is zijn hart vast, betrouwende op de Heere, en hij is stil onderworpen onder de wegen des Heeren. Daarom is hij ook zachtmoedig en vreedzaam, kan hij ongelijk verdragen en wil hij zich niet wreken. Ook voorzichtig in zijn spreken, wacht hij zich voor de veelheid van woorden zoals een wijze die tijd en wijze weet en die steeds naar boven opziet om van de Heere in zijn spreken geleid en bestuurd te worden.

6. Eindelijk, ook een ernstige bidder. Gevoel van gevaren en onmacht doet roepen, en door de sleutel van het gebed zoekt hij steeds de deur met al zijn vrees, noden en vrees voor bedrog bij de Heere open te houden, zoals dit ook de beoefening der heiligen was als van Mozes, Samuël en anderen die terecht wijzen en voorzichtigen waren.

Zien wij nu wat de Heere door dit bouwen op de steenrots verstaat en wanneer een mens daarop bouwt.

Wij verstaan door het bouwen op de steenrots dat men recht ontdekt is en afgebracht van alle gronden buiten Christus, en zijn zaligheid of hoop door de leiding des Geestes alleen op Christus grondt, Die Zich aan en in de ziel geopenbaard heeft tegen de zonde als die Steen, die uiterste Hoeksteen, dat Fundament dat de Vader gelegd heeft.

Buiten hetwelk niemand een ander fundament leggen kan zonder beschaamd te worden. Hij is toch die enige Naam onder de hemel, waardoor een mens moet zalig worden.

Zie nu eens hoe het toegaat als een ziel het huis van zijn zaligheid op Christus bouwt. Ieder moet dit bij bevinding kennen, zal Hij Gods aangezicht ooit in gerechtigheid aanschouwen.

1. Wie een huis bouwt, staat eerst stil, overrekent de kosten en neemt dan een besluit. Zo is het ook in het geestelijke. Als iemand ziet dat zijn huis, zijn hoop op zaligheid geen grond of fundament heeft, die wordt staande gehouden, diens wateren wassen en zijn gevaren worden dagelijks groter zodat hij een besluit neemt: er mag van komen wat ervan kome, zijn werk moet door. Hoezeer tot hiertoe zijn eigen werk hem altijd behaagd heeft, hij geeft er alles aan: vrienden, vrijheid, rijkdom en staat.

2. Wie een nieuw huis bouwt, breekt eerst het oude af O, die liefde tot zijn oude gronden moet eerst weg. Paulus zegt dat men eerst sterven moet en dan leven, anders noemt hij het overspel. Eigen doen en plichten, eigen wil en krachten moeten eerst neergeworpen worden en de hoogten weg, zoals bouwers weten dat men eerst moet opruimen en pas dan gaat het werk voorspoedig.

3. Een voorzichtige bouwer begint naar beneden in de grond te werken, met graven en verdiepen. Al komen het vuil en de modder boven, daar werkt hij doorheen, en pas daarna ontdekt zich een goede en vaste grond. O, het rechte werk aan zijn zaligheid begint in de laagte. Het is werk dat onder veel strijd en ontdekking van boosheden en vijandschap van binnen, langzaam toeneemt.

4. Een voorzichtige bouwer rust niet voordat hij een goede en vaste grond of fundament heeft gevonden. Daarop waagt hij alles en zet, na veel overleg, het gehele gebouw dan daarop neer. Paulus zegt: "Niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, namelijk Christus", Daarvan krijgt zulk een ontdekking onder het graven en verdiepen. Dat is eigenlijk het zoeken naar Christus. Dus krijgt zulk een voorzichtige, geestelijke bouwer kennis van Christus bij Zijn licht en openbaring. Dat is iets anders dan blote bevattig. Zulk een ziet wat anders in de weg van verlossing. Hieronder hebben een krachtige trekking van God en een hemels onderwijs plaats.

5. Een wijze bouwmeester zorgt goed voor het samen te voegen. Zo zoeken zij die band van gemeenschap met Christus, en in Hem met al Zijn volk, zo nauw te leggen en vast te maken en te verbinden door de band van liefde in het hart en ook van liefde tot God.

6. Een wijze bouwmeester bouwt ook naar een wijs bestek en zorgt dat alles daaraan voldoet. Zo ook hier. Het moet alles zijn naar wet en getuigenis, naar het heilige Woord. Daarin zijn de grenzen en trekken bekend. Dat is de enige regel waaraan het werk van ieder moet getoetst worden, anders zal niemand de goedkeuring van God wegdragen.

7. Iemand die een goed huis gebouwd en geen kosten gespaard heeft, wil dat wel door kenners van binnen en buiten laten onderzoeken. Zo ook hier. Hij komt met zijn gehele werk menigmaal onder het oog van de Heere, opdat Hij het bezien en toetsen zal. En ook bij Gods volk. Het is hem te doen om waarheid in het binnenste; hij weet dat God daarin lust heeft. Hij zoekt het liefst zulke vromen op die de Heere wat van de Geest des onderscheids heeft gegeven.

8. Eindelijk, een goed gebouw openbaart vroeg of laat dat het goed is. Zo ook hier. Na veel tegenspoeden wordt de oprechtheid van iemands werk en dat het op de Rotssteen Christus staat, meer openbaar voor zichzelf en anderen, hetwelk vaak van achteren duidelijk blijkt. De Heere zegt dus: die Mijn woorden hoort en doet... Een mens zou kunnen vragen of dan het dóen van Jezus' woorden en niet zozeer Christus de steenrots of het fundament der zaligheid zou zijn. Wij antwoorden hierop:

1. Dat hier geen doen verstaan wordt om er zich op neer te zetten of om i er gewicht op te leggen, en ook niet om dit tot een grond van verdienstelijkheid te stellen. Die deur is naar Gods Woord voor eeuwig gesloten.

2. Jezus spreekt hier van de praktijk van het christendom, die vloeit uit een nieuwe natuur die een onafscheidelijk vruchtgevolg en bewijs is van waarachtige vereniging met de Heere Jezus. Dit kan in niemand plaatshebben als hij niet op het ware fundament Christus gegrond is. De tweede reden waarom Jezus getuigt dat zulk een een voorzichtig man is, is genomen van de laatste uitslag na veel beproevingen. Aan welke beproevingen zijn een Godzalige en zijn werk al onderhevig? De Heere spreekt over slagregens, waterstromen en winden die aanvallen op elk huis.

(1) Slagregens van onmiddellijke tegenslagen van boven, vallen wel eens op hun hoop aan en laten die schudden. Denk hier bij slagregens aan:

1. Uitvloeisels van Gods rechtvaardigheid en heiligheid tegen de zonden van Zijn volk, waardoor de Heere Zijn ongenoegen van de hemel wel eens openbaart.

2. Verberging van Gods aangezicht om der zonden wil, zodat de Almachtige als het ware Zich in een vijand verkeert en tegen hem strijdt. O, het zijn de ongerechtigheden die scheiding maken en die het aangezicht Gods doen verbergen.

3. Zware beproevingen van God, zelfs zodanig dat de verschrikkingen van God op hun hoop aanvallen. Zie de bewijzen in Asaf. Hij zegt: als hij maar dacht aan de Heere, zo maakte hij misbaar en zijn ziel werd overstelpt. En in welk een proefweg leidde God Heman.

4. Eindelijk ook uitstel van Gods beloften of van de beloofde zaak. Dit kan het huis en geloof van een kind van God zeer schudden. Dit kan zwaar op hun staat afkomen. Ziet dit in Abraham en Sara. Wat zullen die nodig gehad hebben om aan de bijzondere beloften van God en daardoor ook aan hun staat niet geheel te twijfelen.

(2) Hierbij komen ook de waterstromen van onmiddellijke tegenslagen van beneden, echter door de Almachtige bestuurd. Die waterstromen vallen wel eens sterk aan op de hoop van Gods volk, zoals daar zijn:

1. Zware tegenslagen in hun lichaam, hun kinderen, familie en goederen. Dit alles had Job tezamen. Wij lezen dat Job in alle deze niet zondigde, maar vasthield aan zijn oprechtheid. O, wat moet hij zijn huis zéker neergezet hebben. Hij zegt dat de wortel der zaak bij hem was, anders zouden zijn vrienden hem er wel onder geholpen hebben. Zie ook eens hoe zwaar Asaf geschud werd. Zijn voeten waren bijna uitgeweken, ziende der goddelozen vrede. En hij, zo zwaar geplaagd, kon het hun niet gunnen, totdat hij zelf eerst in het heiligdom inging en op hun einde merkte. Toen zei hij dat hij een groot beest was bij God, en toen kon hij Gods weg moedig opnemen en zich onbepaald overgeven, en alle wegen en leidingen van God kiezen tot Zijn dood toe, wat de Heere ook liefde. Toen was het: Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen.

2. Ook de algemene oordelen van God over de aarde, als enerlei de rechtvaardige en de goddeloze wedervaart. Zie eens wat er al op de staat van een christen kan aankomen. Namelijk als de Almachtige om de zware zonden van een volk Zijn wan eens in Zijn hand neemt om Zijn dorsvloer te doorzuiveren door besmettelijke ziekten, zodat er duizenden vallen. Dan raakt er veel kaf, veel algemeen werk, ja veel spotters en vervolgens van Gods volk van de dorsvloer. En als de Heere zo begint uit te gaan om de ongerechtigheden van de inwoners van het land te bezoeken en het oordeel zich daarheen wentelt gelijk de wateren waar geen verbidden aan is, dan hebben oprechten wel handenvol werk om hun staat vast te houden tegen de vrees voor bedrog, en om dan het oordeel na te volgen, ziende waar het valt, waarom het valt, en wie en welk huis het treft, om God de ere van Zijn rechtvaardigheid te geven.

3. Doe daar eens bij als God bij dit alles zendt een geest van diepe slaap, het aller zwaarste oordeel, en dat over alle vlees. Dan wint de vijand veld. Ziet het in de discipelen. Jezus vond hen slapende toen Hij in zulk een nood was. En in Mattheüs kwam de bruidegom bij nacht, toen de wijzen en dwazen beiden sliepen. Vrienden, dit komt dan op de grond van de hoop van een christen aan. O, hoe gelukkig die dan geborgen en in een behouden haven is.

4. Tenslotte en voornamelijk ook als de Heere in Zijn rechtvaardigheid zware verzoeken, verleidingen en vervolgingen over een land en volk brengt, dan raakt de staat van een christen op de proef. Dan raakt hij in gevaar om tot afval gebracht te worden. Dan komt het erop aan, of men aan God en Christus getrouw bevonden zal worden of niet. O, dan zal Hij alleen gelukkig zijn wiens hoop op de Rotssteen gegrond is.

(3) In de derde plaats komen daarbij de winden van de oordelen Gods van rondom, als daar zijn:

1. De vorst der duisternis die onder al die oordelen zijn pijlen schiet in het hart van Gods volk om hun hoop te treffen. Het is toch satans werk tegen hun hoop aan te vallen. Hij gaat toch rond en doorwandelt de aarde. Volgens Job 1 waren de winden in zijn hand. O, hoe gelukkig die dan bestand is en zijn smader wat heeft te antwoorden.

2. Doe daarbij de winden van valse leringen onder een schijn van Godzaligheid. De duivel gebruikt daartoe de dwaalgeesten als het nacht is in de kerk. Als de meesten slapen, komt gewoonlijk het ongedierte voor de dag en dan brengt ieder zijn dromen en bedriegerijen tegen de waarheid in. O dan, dan zijn Gods kinderen in gevaar om door geesteloze en troosteloze uitleggingen van de Bijbel hun gronden van troost en hoop op de zaligheid te verliezen.

3. Dan zijn er nog winden van rondom, dat zijn orkanen, waartegen niets bestand is. De zwaarste beproevingen zijn wel eens in de ure des doods, als alles tegelijk aanvalt en het totaal donker wordt.

O, dan is het wat te zeggen een rechtvaardig God voor zich te zien, het veroordeeld geweten van binnen te gevoelen, de vijand en het ongeloof samen losgelaten te vinden om het fundament te doen ontzinken. Geen Borg te zien, alleen een inzien in een eeuwigheid zoals geen natuurlijk mens inzien noch bevatten kan. Zo ellendig naar zijn eeuwig huis te moeten, niet wetend waar te zullen aanlanden. Ziet u wel vrienden, dat dit onbeschrijfelijk moet aankomen op de grond van de hoop van een christen! Dit zal uw zwaarste beproeving tegen uw huizen zijn, kinderen van God. Maar na die storm hebt u geen nood meer, en daarom spreek ik tot u niet van stormen in de oordeelsdag.

Merken wij nu aan wat de uitslag van het werk van de Godzaligen tenslotte zijn zal. Jezus zegt in de tekst dat hun huis niet gevallen is, want het was op de steenrots gegrond.

1. Hun hoop van zaligheid gegrond op Christus weerstaat alle, ja zelfs de zwaarste beproevingen en blijft onwankelbaar. O vrienden, Christus is de grond en Hoeksteen die het huis houdt met kracht. (Datheen) Ja, Hij is tegelijk het kapiteel tot versiering ervan, waarop al Zijn kinderen samengevoegd en opgebouwd zijn tot een eeuwigdurende woonstede van God, waar de Heere in het midden woont en werkt. Hierom zegt Jezus: "Zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid".

2. Gods kinderen hebben in alles wat hen overkomt hier in de tijd, ja onder de zwaarste beproevingen iets dat vasthoudt. O, wat eens op dat fundament is neergeraakt, dat blijft een eeuwige grondvest, al veranderde de aarde haar plaats en al werden de bergen verzet in het hart van de zee. Zie dit in Job 1 en 2 nadat de een en andere bode des kwaads tot hem gekomen was. Toen werd Job door zijn vrouw verzocht om God te zegenen en te sterven, maar hij hield vast aan zijn oprechtheid. Hij stond op de steenrots, en daarom zei hij: Gij spreekt als een der zottinnen spreekt. Zo worden zij in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid. En die bewaring heeft de oneindige gronden.

3. Ja, hoe duister Gods kinderen zijn, zo hebben zij toch een grond voor hun hoop in hun ingang in de eeuwigheid, die hen niet beschamen zal. O, het is er zover vandaan dat hun huis dan vallen en instorten zal. Hoe nader zij komen aan het sluiten van hun lichaamsogen, hoe heerlijker en heerlijker hun gebouw dan wordt, tot het aller heerlijkste direct na de dood zijn en volstandig blijven zal, tot in alle eeuwigheid. Daarvan, zegt Paulus, ben ik verzekerd. O, wat zijn het dan wijze en voorzichtige mannen of vrouwen, die hun huis op de steenrots neerzetten.

Slaan wij nu gade het waarschuwend woord van Christus' getuigenis aangaande de mens die Jezus woorden hoort maar dezelve niet doet.

1. Jezus getuigt dat hij een dwaze man is. Versta door een dwaze man ieder mens wie hij is, die in zijn natuurstaat blijft en niet is overgebracht tot Christus.

2. En waarom is zulk een een dwaze man? Jezus zegt dat hij zijn huis op het zand gebouwd heeft. Versta hierdoor het aankweken van alle hoop op zaligheid zonder grond, namelijk het niet biddend werken om zijn valse hoop kwijt te raken. Om er een afkeer van te hebben om in zijn verloren en ongelukkige staat in te zien, en in die modder en dat vuil in te dalen. Om verwachting te hebben van plichten en godsdienstige verrichtingen, zonder dat men bij Gods licht de ongenoegzaamheid en verwerpelijkheid van die dingen zo ziet, dat men het uit zijn hart en hand laat vallen. Dus al het nederzetten van zijn hoop van zaligheid op iets buiten Christus, wat het ook zijn mag.

Merken wij nu aan wat zandgronden zijn. O vrienden, leg er uzelf eens bij neer. Dit alles zijn zandgronden die u begeven zullen:

1. Graag horen van Jezus' woorden, lust hebben om Gods beste knechten na te volgen en dan vele dingen te doen. Dit was de gesteldheid van Heródes aangaande Johannes de Doper.

2. Belijdenis doen van de waarheid en daarbij alle kerkelijke voorrechten genieten, wat gepaard gaat met een krachtig strijden voor de zuivere leer der waarheid en met een goed en oprecht gedrag naar buiten, zodat men onbesproken is in zijn wandel. Dus zouden zij zeggen met Lukas: "Hebben wij niet in Uw Naam gegeten en gedronken?" Ja, zelfs predikanten: "Hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en vele krachten gedaan?"

3. De grootste mate van verstand in Gods Woord, vele gaven en talenten hebben en hoge bevattingen van de Evangelie weg, zodat men daar zeer klaar tot anderen vanspreken kan.

4. Allerlei met het verstand diep indringende theologische werkzaamheden te hebben, waardoor men voor een ander als een gordijn kan openen in de waarheid, en dus als een profeet zijn. O, dat moet Judas in zijn beste tijd gehad hebben!

5. Een ontwaakt geweten te hebben, en bij tijden overtuiging te hebben dat zijn werk te licht is. Vooral als men een ander met licht van zijn weg hoort spreken, zie hiervan de voorbeelden in Saul, Achab, en de jongeling uit Matheüs.

6. Overtuigingen van zonden, zover men daarin blijft hangen. O, wat heeft Ezaü met tranen een plaats van berouw gezocht bij zijn vader.

7. Het verbeteren van zijn manier van leven, gepaard met een sterk arbeiden om zalig te worden in veel deugdsbetrachtingen. Zie hoever de Farizeeër kwam in Lukas.

8. Goedkeuringen van mensen te hebben, zelfs van vromen, en die tot voorbeelden te stellen die men navolgt, waarop menigeen zijn ziel verderft. O, vrienden, niet die de mens prijst, maar die God prijst, is beproefd.

9. Het ondergaan van alle verdrukkingen, vervolgingen, lijden en verlies van goederen, kinderen, vrienden, smartelijke bezoeken van alle kanten, ja zelfs het sterven voor de zuivere leer der waarheid.

10. Doe hierbij eens het smaken van hemelse gaven, verrukkingen en hoge optrekkingen te hebben.

11. Tenslotte ook alle blote letters van de Bijbel, of ook alle verschijningen buiten het woord van Christus. Dat is die stem te geloven, die roept: Ziet hier of ziet daar is de Christus. Vrienden, dit alles zijn zandgronden, want het is iets anders dan de Rotssteen Christus.

De tweede reden waarom Jezus getuigt dat zulk een een dwaze man is, is genomen van de uitslag van het werk van zo iemand na vele beproevingen. De Heere noemt deze onder gelijkenis van slagregens, waterstromen en winden, die aanvallen tegen ieders huis. Namelijk:

1. Slagregens van Gods oordelen van boven, die menigeen hier al onmiddellijk treffen. Als God eens laat zien dat Hij een rechtvaardig God is, welke helse benauwdheden komen hier het hart ontzetten, zodat zij de dood, die ze anders vrezen, nu zoeken. O vrienden, wiens hoop zal bestaan van de tijd van Gods toorn af?

2. Daarbij komen de waterstromen van allerlei kwaden die de goddelozen hier zwaar benauwen en het leven bang maken. Als de pest eens komt, laat dan iemand wiens huis op het zand staat, eens spreken van zijn hoop. Als de aangezichten zullen betrekken als een pot, hoe zal het dan van binnen gesteld zijn? En als God de vijand eens brengt, en die raakt met zijn glinsterend zwaard de hoop, ja de godsdienst eens aan, hoelang zal zulk een dan gereformeerd blijven?

3. En dit alles zal gepaard gaan met de winden van de vernielende oordelen, die niet te ontwijken zijn. En wat dan? Als de dood voor ogen is, en een donkere eeuwigheid en een tijd gapende hel met zich meesleept. O, dat voor zijn ogen te zien! Daarbij de duivel van de ene kant met zijn recht en macht over zulk een ziel, die al spot als de dodelijke benauwdheden vermeerderen. Aan de andere kant een verlaten wereld met alles waaraan hij ooit zijn hart heeft gegeven: rijkdom en eer. Met vrienden en bekenden aan zijn bed als nietige vertroosters, die zulk een naar de bloemhoven jagen, en werken om hem gerust te stellen en zo zijn ziel vermoorden tot hij ze uitblaast. O, dan wakker te worden en te zien dat men al zijn dagen gesloten ogen had. En dan geen raad meer. Maar nog is het einde niet. O, orkanen zullen er aanvallen tegen dat huis ten jongsten dage, als de rechtvaardige God al Zijn grimmigheden zal opwekken onder het bewegen van de krachten der hemelen en onder het zien van het toornige Lam, zodat alle geslachten der aarde zullen wenen, doch zonder tranen. Namelijk roepen en huilen zullen van weedom des Geestes en van verbreking der lendenen. Merken we nu nog op wat de uitslag is. De Heere zegt dat het huis gevallen, ja terstond gevallen is en dat zijn val groot was. Het is gebroken omdat het niet op Christus gegrond was en daarom de beproevingen Gods niet verduren kon. Dit wordt een vallen genoemd om uit te drukken dat het verloren gaan van een onbekeerd mens zal zijn als een vallen, als een zinken, namelijk een droevig ontzinken van alle moed en hoop. De Heere zegt dat de val van het huis groot zal zijn. De breuk is onherstelbaar, vreselijk, ja dodelijk. Dit vallen zal een eeuwig vallen en zinken zijn. Naarmate iemand zijn huis of hoop in de hoogte heeft gebouwd en gerust en zorgeloos in zijn huis gezeten heeft, naar die mate zal ook zijn val groot en zijn zinken diep zijn. Dus bewijst dit ook dat er trappen zullen zijn in de verdoemenis, naar Jezus' woord in Lukas.

Tenslotte slaan wij nog gade wat het oogmerk van de grote Profeet is met deze gelijkenis. Hij wijst hiermee aan: Welk een nauw oog de Heere houdt op de gesteldheid van ieder mens en waarop die mens bouwt. Men vindt duidelijk in de gelijkenis het ware werk van Godzaligheid en het versierde werk van geveinsden. Het kan in schijn zeer nabij komen:

- elk bouwt een huis zo sierlijk het maar kan.
- Elk schept hoop om zalig te worden.
- Elk heeft een grond waarop hij meent vast te staan.
- Wie zal nu kunnen onderzoeken of zulk een huis goed gegrond is?

De Heere wil dit ook niet altijd, noch ten nauwste onderzocht hebben, zoals we lezen in de gelijkenis van het onkruid op de akker. Maar zie hoezeer verschillend de gronden en uitkomsten van de werken of gebouwen der mensen zijn. Zien we daarom in de laatste plaats nog:

III. Enige omstandigheden die Jezus' wijze van voorstelling raken.

De Heere spreekt de zaken in de verleden tijd, en wel met herhaling. De slagregens zijn neergevallen, de waterstromen zijn gekomen, de winden hebben gewaaid en zijn aangevallen; het ene huis is staande gebleven, en het andere is gevallen en zijn val was groot. Dit drukt uit:

1. De zekerheid der zaken dat het zo zijn zal met ieder mens. Jezus leert ieder mens, hoofd voor hoofd, tijdig naar binnen te keren en op zijn einde te letten. Op zijn hoede te zijn, ten einde het zwaarste, namelijk de dingen van eeuwig belang, bij hem ook het zwaarste wegen mogen.

2. De Heere doet de toepassende wijze echter in de toekomstige tijd, zeggende: "Ik zal een iegelijk vergelijken, en een iegelijk zal vergeleken worden". Dit drukt uit dat de Heere hem de kracht van deze gelijkenis eerst recht zal doen ondervinden als de zwaarste aanval, de sterke dood, tegen zijn hoop zal aanstoten. O, dan zal hij eerst in zijn kracht zien wat het is om in zijn tijd voorzichtig te zijn geweest, en zich op de Rotssteen Christus te hebben neergezet en nu met Hem, als Zijn Borg, in het oordeel te treden. Zien we tenslotte nog wat gezegd wordt over degene die Jezus woorden niet doet, dat hij zal vergeleken worden bij een dwaze man.

1. Dit drukt uit dat de tijd zal komen dat ieder deze vergelijking zal maken, namelijk in het uur van verzoeking, als zijn hoop instorten zal. Een nabijchristen kan zich hier lang verbergen maar dan, wil Jezus zeggen, zal hij met zijn werk voor allen openbaar worden.

2. Tenslotte drukt dit ook uit dat de Heere hem deze gelijkenis pas in zijn kracht zal doen ondervinden als hij de geest zal geven, en zijn zinken zal gewaarworden. Als hij in het algemene oordeel voor de Rechter van hemel en aarde zal staan. O, dan zal hij bij een dwaze man vergeleken worden. Namelijk, hij zal zichzelf volkomen bij zulk een vergelijken zoals wij lezen in het Boek der Wijsheid: "Wij, dwazen! wij, zotten!" Ja, dan zal Jezus en zullen Zijn kinderen hem bij zulk een dwaas vergelijken die nooit heeft willen geloven dat zijn fundament niet deugde. Dan zullen zelfs de duivelen hem vergelijken bij zulk een die zo dwaas is geweest dat hij hun gehoorzaamd heeft en zijn huis op het zand heeft neergezet, en hem eeuwig in Zijn aangezicht vliegen en spotten at, nu zijn huis is ingestort, zijn val groot is en dat zijn redding in eeuwigheid zal ophouden.

Toepassing.

Vrienden, is het ooit tijd om voorzichtig te handelen aangaande zijn eeuwige staat, dan is het thans de tijd dat ieder zich heeft de bergen om zijns levens wil, en te zorgen dat zijn huis, zijn hoop van zalig te worden op het fundament Christus, vast raakt.

A. Het wordt thans die tijd dat de Heere uit Zijn plaats uitgaat, om de ongerechtigheid van de inwoners van dit land te bezoeken. De dagen der wraak en der vergelding, der donkerheid en der verwoesting naderen. Het lang zwangere besluit van God raakt aan het baren. En o, als dat is, dan wordt het de dag des Heeren en de nacht voor Nederlands volk. Vrienden, daar het nu met Nederland zo staat, is het daar ongewaarschuwd toegekomen? Immers neen.

1. De Heere heeft lang gewaarschuwd door Zijn knechten. Menigeen is al naar de hemel om verslag van zijn last te doen, en anderen staan nog in hun ouderdom hier, die met waarschuwen hun krachten verspeeld hebben en die ook veel door gelijkenissen gesproken en toegeroepen hebben: Spiegelt u toch aan de eerste wereld, toen zij het niet bekenden totdat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam. Gaat naar Silo waar ik Mijns Naams gedachtenis in het eerste had doen wonen, en ziet wat Ik daar gedaan heb. Ja, spiegelt u aan de tien stammen, aan Kapérnaüm tot de hemel verhoogd, aan Jeruzalem en aan de kerken in Azië.

2. De Heere heeft jarenlang gewaarschuwd door allerlei oordelen over huizen en gezinnen die niet opgemerkt worden, en door zware oordelen over het algemeen. Dan door pest onder het vee, ja onder mensen rondom en nabij ons land, door vreemde zomers en winters, door stormen en zware hagelbuien van Gods toorn, door een uittering en uitmergeling in het midden van de overvloed, door vreemde gewormten in de vastigheden van ons land, door verbreking van schepen van Oost en West, en dus door inkorting van onze handel en van de inkomsten van het land. Ja, door plasregens, waterstromen en winden die aangevallen zijn tegen de dij ken, dammen, huizen, gewassen, en haast rondom onze provincie zware verwoestingen veroorzaakt hebben.

Ook door wegneming van de bondgenoten, de keizer, de keizerin en de koning van Pruisen, waardoor een donkere dag veroorzaakt is. Hierbij is ook gekomen een zware, ongehoorde, algemene duurte en dreiging van een hongersnood. En eindelijk bij dit alles, door een uitstorting van een geest van diepe slaap, van een buitengewone zorgeloosheid en stille gerustheid, gepaard met een zatheid des broods.

3. Heeft ooit een strafbaar volk Gods lankmoedigheid ondervonden, dan is het ons Nederland. Door gedurige verschoning en toevoegingen van zegeningen, afwendingen van kwaden als ze aan de lippen kwamen, door zovele jaren aan hun vrede te bestellen en ons in onze zwakheid echter bij onze godsdienst en vrijheid te bewaren. Zo heeft God op allerlei wijzen tegen ons betuigd, om ons te doen wederkeren tot Zijn wet.

4. Wat betoont God Zich niet goedertieren tot op deze huidige dag over ons land. Het is de gehele vorige zomer gebleken, toen er een hongersnood te wachten was. Daar geeft de Heere een zomer vol van alle voorraad en overvloed, zelfs boven mensengeheugen bijna acht maanden zomer.

5. Eindelijk, wacht God nu nog om Nederland genadig te zijn. Daar ligt nu een roede van Gods toorn zo nabij de poorten van ons land, vijfentwintig of zesentwintig uren van hier. God bindt ze nog op, zij heeft nog geen bevel van Nederlands vertoornde God. De Heere wil ons eerst nog een verbodsdag geven als een uiterst middel. Ziet vrienden, dit doet God aan ons, eer Zijn toorn brandt als een vuur.

6. Is de Heere nu nog onrechtvaardig als Hij toorn over ons brengt? Dat zij verre. Wat moesten die goede wegen onze zonden zwaar maken, maar wat laat dit alles anders na dan verharding, zorgeloosheid, atheïsme, hoogmoed en andere zonden. Wij zullen ze thans niet noemen, die hebben wij de laatste keer toen wij iets tot voorbereiding spraken onder het oog proberen te brengen. Ik zeg alleen dat al die goede wegen Gods bij des Heeren beste volk vele vermenigvuldigingen der gedachten nalaten wat toch het einde zijn zal. Zodat zij bezet zijn met vrees en met een Ezechiël soms een bittere rol moeten eten, en als de kinderen, als in zwijm vallen, vol zijnde van de grimmigheid des Heeren en van de scheiding huns Gods.

Vrienden, ziet u nu niet dat de fundamenten der aarde wankelen? Ja, dat het aan de fundamenten van ons Nederlandse huis raakt? Ziet eens welke fundamenten al waggelen:

1. Het duur en met goed en bloed gekochte geloof, ons land bij de oprichting van de Heere toegevoegd, hoe heerlijk is het vervallen. Is er ware godsvrucht onder het algemeen? Wie nog wat weet, die belijdt de waarheid maar leeft als een leugenaar. Hoe menig een schat ze niet als een pilaar van ons land, maar gelooft op de grond van zijn hart die verdoemelijke leugen dat men in alle godsdiensten kan zalig worden. Ziet eens hoe gemakkelijker die mens paaps kan worden. Daarbij, wat zijn de belijders niet gedurig in een zeef van satan, door allerlei vreemde leringen die de duivel inboezemt, en die daartoe een nacht in de Kerk gebruikt om, zoals het ongedierte bij nacht komt, zo ook allerlei vrijzinnige dwalingen uit te strooien en zo netten te spannen om zielen te vangen en te verbergen. O vrienden, wees verzekerd dat als dit fundament zinkt, wij ook zinken.

2. Nog heeft de Heere bij de oprichting van dit land toegevoegd tot onderstand landen der heidenen, die ons zo rijk tijdelijke zegeningen gegeven hebben. Maar door ontrouw daarin dat wij van die arme heidenen de zielsbehoudenis niet gezocht en hun geen geestelijke weldaden meegedeeld hebben die wij verschuldigd waren, hebben wij een vloek op dat deel van ons bestaan gehaald en daardoor zinkt dat fundament nu. De Heere God toorn op allerlei wijzen tegen de Oost en West-Indische Compagnie en zoekt de zonden thuis.

3. Nog een voornaam fundament placht te zijn de dapperheid, de nederigheid en de waakzaamheid tegen de vijanden van de Nederlanders. Men kan nooit beter zien wat men mist, dan bij hetgeen men in de vorige tijd gehad heeft, toen één soldaat meer verstand en dapperheid had dan nu een gehele menigte. Toen de grootste en eerste lieden van het land in soberheid en nederige deftigheid zo leefden, dat de Spanjaarden vrede maakten. Ja toen wij tegen de listen van de vijanden van God en Zijn Kerk ook listig en waakzaam waren. Hierdoor waren wij ontzaglijk voor degenen die wij nu ontzien. Zover is nu onze schaduw van ons geweken; zoveel lager is ons verstand, en zoveel dieper is dat fundament ons ontzonken.

4. Geen klein en ook geen gering fundament is de eenheid, zoals het opschrift van onze Unie is. Wij plachten als een enig man te zijn, vooral in zaken die de bewaring en verdediging van het land en het geloof betroffen. En daardoor waren wij ontzaglijk voor geheel Europa. Maar wanneer dit fundament een grote knak krijgt, wanneer men zaken tot bewaring en verdediging des lands tegenhoudt, en elkaar tegenstaat, dan is het naar Mozes' woord dat een volk door raadslagen verloren gaat. O, mochten Gods kinderen, de getekenden en zuchtenden hierover, een treurig oog naar boven slaan, of de Heere langs Zijn weg omwending mocht veroorzaken opdat wij niet haast wegzinken.

5. Nog een voornaam fundament dat zeer waggelt, is de goede gesteldheid tussen de Heere en Zijn volk in een land. Als die bij het licht des Geestes, als geestelijke wachters, de kwaden van verre zien en die met de zonden des lands op hun hart voor God dragen. Vrienden, waar is dat fundament? Hoe zeldzaam zijn thans zulke vromen die in de Geest toegang tot de Heere hebben, en gemene lasten voor de troon dragen. Wijze en dwaze maagden slapen thans tezamen; die dingen gaan wel vóór de verbreking.

6. Eindelijk is Nederlands allervoornaamste fundament, waarop het gebouw staat, de gunst of genadige inwoning van God geweest. God placht Nederlands God te zijn op alle wijzen voor ons land strijdend. Geen vijand placht het te kunnen houden als in Nederland een biddag was uitgeschreven. De Heere was een vurige muur van rondom. Maar vrienden, hoe lang is de Heere al geweken van boven de Cherub tot de dorpel van het huis, staande om geheel te vertrekken. Als Hij uit de tempel was geweken, kon dat gebouw het niet houden. Hierom zegt God: "Wee hen, als Ik van hen zal geweken zijn". Ziet nu eens, als al die fundamenten waggelen, en als ondertussen plasregens van boven vallen, en de watervloeden beneden rijzen, en de winden van rondom slaan, als de golven van Gods toorn eens tegen Nederlands zwakke huis aankomen, wat dan? Zullen wij het dan op zandgronden bouwen?

1. Op een valse hoop dat God ons land bewaren zal, zonder afbreken van zonden? Of op een zorgeloze en stille gerustheid, of op het verre stellen van de dag des kwaads?

2. Op een verbeelding dat wij wel vrij zullen blijven, en verachtelijk doen over degenen die een zwaar hoofd hebben over de algemene toestand? O, als men vrede roept zonder gevaar, dan, zegt God, zal een haastig verderf hun overkomen.

3. Op de goede bedoelingen van de vorsten of van de antichrist? Zal men vertrouwen dat de draak het kind bewaren zal, en op Egypte dat onze dodelijke dag begeert?

4. Eindelijk, zullen wij het houden op sterkten, op nieuwe uitvindingen, en op voornemens om ons te water en te land nog beter te bewapenen? Dat is immers niet anders dan vertrouwen op wagenen en paarden, en in deze is onze toestand nog minder dan in het jaar 1672. Toen hadden wij nog de keizer en de koning van Pruisen tot onze bondgenoten en een zeer machtige vloot, toen evenwel te gering om erop te rusten, zoals ook duidelijk bleek.

5. En daarom, wat hebben wij naar Gods weg, gegrond in Zijn heilige Woord, nu anders te wachten dan de val van Nederlands huis, en tevens dat die groot zal zijn? Donkere dagen, zware en benauwde tijden zijn aanstaande, dat de Heere het gericht zal stellen naar het richtsnoer, en de gerechtigheid naar het paslood, en dat het oordeel zich daarheen zal wentelen als wateren waar geen stuiten of verbidden aan is. En dan is het zoals we lezen: Al stond Mozes en Samuël voor Mijn aangezicht, zo zou toch Mijn ziel tot dit volk niet wezen. En: Ofschoon er dan nog een Nóch, Daniël en een Job waren onder zulk een volk, zij zouden niet één zoon of dochter, maar alleen hun eigen ziel door hun gerechtigheid bevrijden.

Daarom, o mensen in uw onveilige natuurstaat, openstaande voor al de gevaren, waar zal het aankomen met uw huis, met uw hoop om zalig te worden? Dan, als uw hart bezwijken zal van vrees vanwege de dingen die de aarde zullen overkomen, en dan uw ziel zullen kosten. O geruste mens, zult u zo onvoorzichtig, zo dwaas, ja zo bespottelijk tot het einde toe bouwen? Hoe hoger een mens hier in zijn eigen huis vastzit, hoe dieper en groter zijn val en zinken zal zijn. En die val zal groot zijn. Het is een ongekend oordeel Gods dat de aller voorzichtigste mens in allerlei tijdelijke zaken, vaak de dwaaste mens is in het gebouw van zijn zaligheid en hoop. Vrienden, iemand kan een zeer geleerd predikant, ja professor zijn, en hierin een onvoorzichtig en dwaas mens zijn die zijn huis op het zand zet. Geleerdheid en verstand zijn geen zaligmakende genade op zichzelf.

B. Begerige zielen, zie eens waarnaar u te staan hebt.

1. Dat u toch niet rusten mag buiten het fundament Christus, ook dat was dodelijk.

2. Dat u de tekenen der tijden met verstand mag nagaan, en dat in het midden van 's lands gevaren uw eigen zielsgevaar voor u het zwaarste mag wegen.

3. Dat u haast mag maken om uw ziel te bergen. O vrienden, een voorzichtig mens zoekt in zulk een tijd een goed heenkomen, en zal een ander laten praten. Hij is wijs en weet wel dat er een tijd zal komen dat ieder hem bij een voorzichtige man zal vergelijken. Het is waar, iemand kan heel wat hebben zodat hij zelfs vele bespottingen kan verduren, maar men moet dat hebben dat men alle aanvallen van plasregens, vloeden en winden van Gods toorn kan weerstaan. Alleen het fundament Christus zal die laatste aanval in de ure des doods kunnen weerstaan.

4. Dat u veel werkzaam mag zijn in het afbreken van uw oude huis. Zal men goed bouwen, dan moet men afbreken tot het fundament toe, en alle hoop aan uw zijde verliezen die vals is en u begeven zal. Laat toch niets staan van uw oude gebouw, het zal u beletten om een nieuw fundament te leggen. En daarom vrienden, volgens Jezus' raad in Lukas aan het graven en verdiepen, naar beneden werken in de vuiligheid, stank en modder. Een wijze laat het niet bij de helft zitten. Als hij erdoor is, heeft hij nooit berouw. Ja, onder dit vuile werk van steeds meer ontdekking zoeken, openbaart eindelijk de vaste grond het fundament Christus Zich wel eens. De Heere doe u dit gelukken.

5. Tenslotte daarom, o mens, als u wat krijgt, grijp toch naar Christus om uws levens wil, hoe weinig overtuiging u ook meent te hebben. Dat fundament heeft God de Vader gelegd, Die moet u vrijmoedig maken. Mocht God uw ogen openen zodat u die Man vindt, Die een verberging is tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed.

C. Kinderen van God, al is uw staat onwankelbaar, daarom kan uw hoop echter zeer geschud worden ten opzichte van uzelf en van de algemene toestand. O, wat had Abraham dat nodig, toen hij op en tegen hoop geloofde. De belofte werd uitgesteld en dat diende tot zijn beproeving.

Tot uw bemoediging nog een woord. Het is wel waar dat de Heere soeverein, heilig en rechtvaardig is, en wel eens een zaak voleindt en afsnijdt in Zijn rechtvaardigheid, en dus op aarde wel afgesneden zaken doet. Maar dit is ook waar tot versterking in uw hoop ten opzichte van de gehele uitroeiing van Nederland:

1. Dat de Heere in de grond onveranderlijk de God van Nederland blijft. O, het is het land dat God van eeuwigheid heeft uitverkoren om er duizenden mensen uit te roepen tot Zijn gemeenschap, zoals ook nog geschiedt in deze dagen. God brengt wel zware oordelen en openbaart Zijn toorn van de hemel over de zonde, Hij verbergt Zich, maar echter staat Hij in genade nog achter de muur van Nederlands huis om het gade te slaan. Daarbij zijn de vijanden van Nederland en van Gods Kerk ook Gods vijanden. God is hun onveranderlijke vijand. Hij zal ze in het vuur werpen, nadat Hij ons een weinig gekastijd heeft. Dus is God in de grond een verzoend God met dat weinigje volk in Nederland, dat arme, ellendige en daardoor hulpeloze overblijfsel naar de verkiezing der genade dat op Hem vertrouwt, waaraan de Heere Zich wel eens als door vensters en traliën openbaart. O hoe menig kind van God zal in deze dagen het aangezicht van Zijn Vader wel eens gezien hebben en die is verblijd geweest.

2. Doe daar nog eens bij dat het in de kerken in Duitsland en Frankrijk, toen God die hier verplaatste, nog anders gesteld was. Het was toen in Frankrijk zo gesteld, eer de Heere een gehele voleinding maakte, dat er nauwelijks een mens bekeerd werd en dat er nauwelijks meer een leraar te vinden was die de taal Kanaäns sprak en voor Gods zaak uitkwam. En toen het daar zo vervallen was, breidde de Heere zeer zichtbaar, onder die gezegende Spaanse oorlogen, de kerken in onze Nederlanden uit, dat er bij menigten werden toegedaan tot de gemeente die zalig werd. O, bij menigten kwamen zij wenende en zochten de Koning der ellendigen. Ziet vrienden, zo werden de straten en grachten gebouwd in de benauwdheid der tijden.

3. Voegt daarbij de hoop genomen uit het onveranderlijk Verbond, waaronder God al Zijn volk met hun zaad brengt. Onder dat zaad moeten er naar de belofte, bekeerd worden. Zucht in het geloof om de volledige ondergang van de Antichrist. En om onze opkomst.

Nog een woord tot uw bemoediging en besturing.

1. Wees niet al te verslagen als de Heere de gedachten Zijns harten uitstelt. Denk toch veel aan uw veilige huis, uw schuilplaats Christus, waarin u zit volgens Jesaja. Denk aan die wel verzekerde woning. Wie nu met u spotten, zullen dan schreeuwen van weedom des harten en huilen van verbreking des geestes, maar u zult dan uw hoofd opheffen.

2. Zoek nog wat te werken, terwijl het uw tijd hier nog is. Draagt elkanders lasten en zoekt elkaar, zoals de haageiken, tot ondersteuning te dienen. Bidt veel voor land en Kerk, en draagt veel de lasten op uw hart voor God. Gedenk veel de gevangenen. O, die goede broeders in verdrukkingen waarmee u zo nauw verenigd bent, die in holen en spelonken zitten en kwalijk behandeld worden, die zo zuchten om uw gebed. Hoe graag zou u hebben, als u in hun plaats zou zijn, dat u door hen voor de troon gedacht zou worden. Houdt u dicht bij de Heere Jezus om bewaard te worden, en om in Zijn kracht te mogen staan en werken.

Kinderen van God, nog een woord tot uw opwekking.

a. Plasregens van zegeningen, wateren en vloedende van volheden van genade en winden des Geestes en krachtige werkingen in uw ziel, zijn voor u aanstaande als u boven het bereik van de oordelen zijn zult. Als u gebracht zult zijn tot die zalige onmogelijkheid van te kunnen zondigen, de engelen gelijk.

b. U hebt haast te wachten de voltooiing van uw huis. Dan zal het eeuwig bestaan in dat gebouw zonder handen, waar de grote God de antichrist door de adem van Zijn mond reeds tenietgedaan zal hebben. Dan zullen alle geslachten der aarde, en die in de hemel, en die in de hel zijn, u vergelijken bij een voorzichtige man of een voorzichtige vrouw, die zijn of haar huis op de steenrots gebouwd heeft. Dan zal God de heerlijkheid volmaakt krijgen van al uw bouwen, omdat een ieders huis wel door iemand gebouwd wordt, maar die dit alles gebouwd heeft is God. De God nu der hoop vervulle u met hoop en blijdschap in het geloof, opdat u overvloedig mag zijn in alle goede werken door Christus, de hoop onzer heerlijkheid. Amen.

22. De zorgeloze gesteldheid van de eerste wereld, vergeleken met het zorgeloze, geruste gedrag der mensen, in de toekomst van de Zoon des mensen, ons allen tot een voorbeeld ter waarschuwing voorgesteld.

"En gelijk de dagen van Noach waren, alzo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen. Want gelijk zij waren in de dagen voor den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe, in welken Noach in de ark ging; en bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam: alzo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen. Alsdan zullen er twee op den akker zijn, de één zal aangenomen en de andere zal verlaten worden. Er zullen twee vrouwen malen in den molen, de een zal aangenomen en de ander zal verlaten worden"(Matth.24:37-41).

Dit hoofdstuk verdeelt zich naar onze gedachten als volgt. Bij de gelegenheid dat Jezus' discipelen zoveel ophadden met de heerlijkheden van het tempelgebouw aan Hem te vertonen, voorzegde de Heere aan hen de totale verwoesting van dat alles (vers 1 en 2). En dan breidt de grote Profeet dit nader uit in bijzonderheden (van vers 3 tot het einde). Jezus' discipelen gingen tot Hem en deden een tweeledige vraag aan Heere. Ze zeiden: "Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? En welk zal het teken zijn van Uw toekomst en van de voleinding der wereld?" Hierbij kunnen we opmerken waar die tweede vraag van de discipelen vandaan kwam, namelijk naar het teken van Jezus' toekomst en van de voleinding der wereld. En wel omdat de Heere in vers 2 alleen voorzegd had de verwoesting van Jeruzalem. Ik denk dat die vraag in het hart van de discipelen gekomen is toen Jezus in vers 38 en 39 van het vorige hoofdstuk het oordeel van God over de Joden aankondigde, zeggende niet alleen dat hun huis zou woest gelaten worden, maar ook dat zij Hem niet zien zouden van nu aan, totdat zij zeggen zouden: gezegend is Hij, Die komt in de Naam des Heeren. Namelijk, tot het laatste der dagen, wanneer Zijn komst zou naderen en velen tot David hun Koning, hun gezegende Zaligmaker zouden bekeerd worden die Hem als met zegepraal inhalen zouden. Óf ook tot Jezus' laatste komst in de oordeelsdag. Vervolgens beantwoordt de Heere deze twee vragen, vanaf vers 4 tot het einde. Eerst zien we hierin een waarschuwing aan Zijn discipelen tegen de vele verleidingen en verzoeken die hen en hun volgende geslachten overkomen zouden, door alle tijden van het Nieuwe Testament heen, tot aan het einde der wereld (van vers 4 tot 14). Dan volgt Jezus' antwoord zelf op de twee vragen van de discipelen (van vers 15 tot 41 ingesloten). De Heere Jezus voorzegt verschrikkelijke oordelen van God over stad en tempel, tot de uiterste verwoesting toe (vers 15 tot 22). En dan voorzegde de Heere Zijn toekomst en de voleinding der wereld (van vers 23 tot 31). Tenslotte voorzegt de Heere ook de tijd waarnaar de discipelen in vers 3 gevraagd hadden: "Wanneer zullen deze dingen zijn? En welk zal het teken zijn van Uw toekomst en van de voleinding der wereld?" Dit doet de Heere van vers 32 tot 41. De Heere wijst aangaande Jeruzalems verwoesting niet alleen de tekenen aan, maar voorzegt zelfs de tijd, zodat dit nog voorvallen zou in hun eigen dagen. Maar de Heere zegt aangaande de tijd en de dag van Christus' laatste toekomst en van de voleinding der wereld alleen dat dit een verborgenheid is, die de Heere God voor Zichzelf alleen gehouden heeft (vers 36). Wel geeft de Heere vooruit hier iets op waaruit voor een geestelijk verstandige kan blijken dat die grote dag van het algemene oordeel Gods naderend was. En dat is alleen een zware, toenemende zorgeloosheid of een zeer zware geest van diepe slaap. Dit stelt de Heere als in een spiegel voor, in een vergelijking van de toekomst van de Zoon des mensen met de dagen van Noach in de eerste wereld (vers 37 tot 41), met de woorden: "En gelijk de dagen van Noach waren ...".

Hierover wensen wij in deze avond nog kort te spreken of wij in deze spiegel het zorgeloze wezen van ons Nederland en van onszelf zien mochten, en dat onder de zwaar drukkende oordelen van God.

Wij zullen in deze stof twee voorname hoofdzaken behandelen:

- I. Een voorzegging van Christus vanwege de nare en zorgeloze gesteldheid van de mensen hier beneden, voor en ten tijde van Zijn toekomst, bij gelijkenis overgebracht op de dagen van Noach (vers 37 tot 39).
- II. Een aanbeddende eindiging van de grote Profeet in het onafhankelijke vrije van de eeuwige en soevereine uitverkiezing Gods ten leven en ten verderve, die alsdan in zijn kracht zal worden uitgevoerd over alle vlees (vers 40 en 41).

I. Een voorzegging van Christus vanwege de nare en zorgeloze gesteldheid van de mensen hier beneden, voor en ten tijde van Zijn toekomst, bij gelijkenis overgebracht op de dagen van Noach.

De Heere spreekt van de dagen van Noach. Wie Noach was, is duidelijk. Hij was de zoon van Lamech, die een kleinzoon was van Henoch die met God wandelde, en van wie de genade in die lijn afdaalde op Noach, die dat getuigenis ook had dat hij genade gevonden had in Gods ogen en dat hij een rechtvaardig en oprecht man was in zijn geslacht, wandelende met God als zijn overgrootvader. Noach was een gezant Gods om de eerste wereld in een aller donkerste tijd te waarschuwen en ook om hen het Evangelie te verkondigen. Zijn vader Lamech had bij zijn geboorte al indruk op zijn hart van het gevaar van de wereld. En door de Geest bestuurd, gaf hij hem daarom de naam van Noach, opdat hij een prediker der gerechtigheid zou zijn. Niet alleen een boetprediker, maar ook een trooster, zoals zijn naam betekent, die de Heere in Zijn hand gebruiken zou om in die donkere dagen heil aan te brengen. Nu worden aan Noach dagen toegekend. Versta daardoor voornamelijk de bestemde 120 jaren waarin God Zijn toorn nog inbond en Zijn lankmoedigheid uitstreckte, en waarin God hen door Noach nog liet waarschuwen en tot bekering roepen. Dit worden dus dagen genoemd.

1. Omdat het maar een zekere en bestemde tijd was. Gods goedheid was groot dat Hij zoveel dagen uitstel gaf en dat de zon over hen nog zo menigmaal zou opgaan. O, terwijl zij in de nacht van diepe zorgeloosheid ronkten, zou het weer dag worden en zij zouden alweer een stem achter zich horen, en dat zou 120 jaren duren. Als de jaren voorbij waren, zouden het als dagen geweest zijn, hoe lang ze tevoren ook schenen. En als de laatste dag daar was, volgde een nacht zonder dag. Het was gedaan! Het was maar een bestemde tijd.

2. Het worden ook dagen genoemd om dat snel voorbijvliegen van de genadetijd uit te drukken. Wat voorbij is, kan men nooit meer terugkrijgen. Als kaf gaat de dag voorbij. En zo geeft God aan ieder volk en ieder mens, vooral die onder het evangelielicht leven, zulk een dag van uitstel, ja dagen van bezoeking in genade. Maar als die laatste ten einde en verwaarloosd is, zinkt het alles weg. Het tweede tijdsgewricht waarvan Jezus spreekt, is de toekomst van de Zoon des mensen.

1. Wie de Zoon des mensen hier met nadruk is, en waarom Hij zo genoemd wordt, zal ieder van ons duidelijk zijn. Namelijk de Zoon van God, Die waarachtig vlees en bloed of de menselijke natuur uit de maagd Maria op een bovennatuurlijke wijze aangenomen heeft, welke natuur bestaat in en door Zijn enig Goddelijk Zoonschap, zoals Hij de Middelaar is en Immanuel genoemd wordt.

2. Aan de Zoon des mensen wordt een toekomst toegeschreven. Versta daardoor niet alleen Jezus' laatste doorluchtige openbaring en verschijning als Middelaar op dewolken des hemels om gericht te houden ten jongsten dage, wanneer alle geslachten der aarde hem in Zijn heerlijkheid zien en wenen zullen (volgens vers 29 tot 31). Namelijk als er verschrikkelijke ontsteltenissen zijn zullen in de hemel en op de aarde, en engelen en mensen gedagvaard en geoordeeld zullen worden.

3. Naar mijn gedachten moeten we niet alleen deze toekomst van Christus hier verstaan, maar ook al die vorige komsten van Christus in Zijn oordelen vóór de oordeelsdag, namelijk zoals Jezus in Zijn wraak oefenende gerichtten over de vijanden van de Kerk gezien zou worden. Want onder de lotgevallen van de Kerk van het Nieuwe Testament, en bijzonder voor de oordeelsdag, zouden donkere tijden zijn, waarin Christus met Zijn oordelen de aarde bezoeken zou. Hierom zegt Jezus: "Van nu aan zult gij zien den Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods, en komende op de wolken des hemels".

Slaan wij nu gade de vergelijking van Jezus in het algemeen. Jezus zegt: "En gelijk de dagen van Noach waren, also zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen..."

1. Hier stelt Jezus als het ware aan ieder een duidelijke spiegel voor, waarin ieder de gedaante van zichzelf en van het algemeen, ten tijde van de oordelen kon zien. En hoe kon Jezus gepaster gelijkenis bijbrengen dan de gesteldheid van de eerste wereld? En wel omdat dit het zwaarste oordeel is dat er ooit geweest is, waarin de gehele wereld is omgekomen, behalve Noach en zijn achtal en enige van alle soorten van dieren.

2. Ja, wat was er gepaster dan deze gelijkenis. Omdat in de zorgeloze stand van Noachs dagen het oordeel kwam en hen overviel. Dit is de bedreiging ook, dat de oordelen van God in de dagen van Christus, ja de toekomst van Christus ten jongsten dage zelf, hen onverwacht overvallen zouden. Mede in een zorgeloze tijd met niet minder getrouwe waarschuwingen en stemmen van God, en met niet minder licht en kracht toegediend om tot terugkeer en bekering te roepen.

Aangaande de reden van die vergelijking, of de overeenkomst tussen de dagen van de Zoon des mensen en de dagen van Noach vóór de zondvloed, zien wij het volgende:

1. De Heere noemt eerst hun zorgeloze gesteldheid. Hij zegt dat zij waren in de dagen voor de zondvloed etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende. De Heere keurt deze zaken niet af die op zichzelf geoorloofd en niet zondig zijn, ja die nodig zijn en door de goede hand van God besteld zijn. Maar Hij keurt het verkeren van het hart der mensen af, omdat de omstandigheden en de wijze van behartigen die zaken goed of kwaad maken.

2. Nu waren de dagen voor de zondvloed in het algemeen zeer donker. Noach had daar diepe indrukken van en riep sterk tot het volk dat hun ondergang nabij was. Hij waarschuwde hen zeer en verzekerde dat zij het oordeel niet ontvlieden zouden, omdat de Heere berouw had dat Hij de mens op aarde gesteld had en gezegd had dat Hij de mens met de aarde verderven zou en dat het einde van alle vlees gekomen was. Hieruit zullen toen wel veel geruchten en oplopen ontstaan zijn, en alle monden zullen wel vol geweest zijn van die harde boodschap.

3. Nu zegt Jezus dat zij waren etende, drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende. Zij waren dus zorgeloos. In niets anders was hun lust, zodat ondanks al die bedreigingen hun hart en mond vol bleef van eten, drinken, trouwen en ten huwelijk uitgeven. Maar ook dat hun overdaad, waarop Jezus in vers 12 mogelijk zinspeelt, ja vleselijke vermaken in het verzorgen van vlees en begeerlijkheden, zo groot werden dat zij daarin als verdronken lagen. Hierdoor dachten zij niet eens aan, en beseften nog veel minder het grote gevaar dat boven hun hoofd hing of wat van hun eeuwige staat worden zou.

Zien we nu waarom de Heere de ongesteldheid van de eerste wereld onder algemene zaken voorstelt van eten, drinken, trouwen en ten huwelijk geven en waarom Hij niet hun hooggaande gruwelen opnoemt. Ik denk dat de redenen kunnen zijn:

1. Omdat hart en mond in een gevaarlijke tijd vol hebben van eten, drinken, trouwen en ten huwelijk geven, een algemene zonde was onder allerlei soorten mensen. Met deze zonde had alle vlees zijn weg verdorven en dus was het een landszonde, een eerste oorzaak van de ontsteking van Gods toorn over het algemeen.

2. Ook omdat niemand van de Joden tot wie Christus sprak, zich zou kunnen verontschuldigen. Als Jezus de zware boosheden van de eerste wereld genoemd had, zou ieder zich vrijgepleit hebben omdat hij geen deel had aan die goddeloosheden en daarom zulke zware oordelen niet te wachten hebben. Want gewoonlijk achtennatuurlijke mensen de mindere zonden tegenover de meerdere licht, ja als niet.

3. Ook omdat de Heere hiermee leren wil dat niet de allergrootste zonden van goddeloze mensen, die streng door aardse rechters gestraft worden, en wel in tijden als Gods volk in een rechte weg met de Heere staat, de ondergang van een land of volk zozeer veroorzaken. Maar wel de algemene zorgeloosheid, verblinding, verharding en de geest van diepe slaap. En dat onder vromen en goddelozen. De Heere zegt dat zij, (ja genoegzaam allen) waren etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende. Dat is het wat het zinken en de ondergang van een volk veroorzaakt. Nu noemt de Heere hun boosheid op tegen alles wat zij hoorden en zagen. Jezus zegt: zij bekenden het niet.

a. Dit woord bekennen betekent zoveel als geloof geven, erkennen, beseffen, zorgvuldig overleggen, gepaard gaande met aandoening des harten. En dus sluit dit bekennen in: het ontwaken uit de zorgeloze doodsslaap, door de Geest der verlichting, wat gepaard gaat met ontzetting, verschrikking en afkeer vanwege zijn slaapzucht in zulke gevaren, en met een hartelijke blijdschap dat God zo goed is om het gevaar te doen zien.

b. Ook omvat dit bekennen een toevallen aan de Heere, een vallen op zijn aangezicht in zijn schuld voor God. Wij lezen: "Wij liggen in onze schaamte, en onze schande overdekt ons, omdat wij zo gezondigd hebben". O, die omwenteling is zo groot. Een hardnekkige Saulus, toen hij een Paulus werd, riep uit: "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?"

c. Ten derde is een wezenlijk gevolg van dit bekennen, alles te doen om het gevaar direct te ontvlieden, zoals iemand die in een groot gevaar geslapen heeft en net wakker geworden is.

En dus gaat er mee gepaard een dadelijk vrede maken met God, door aangrijpen van de Vorst des vredes. God zegt: "Grimmigheid is bij Mij niet.. Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen: hij zal vrede met Mij maken, vrede zal hij met Mij maken". Nu zegt Jezus dus: zij bekenden het niet. Zijn gaven geen acht op alles wat Noach sprak en ook niet op zijn toebereiden van de ark. Zij werden steeds onbekeerlijker. Zij werden onder al de waarschuwingen niet afgetrokken van hun boosheid, en daarom moest volgen: Men noemt ze een verworpen zilver, want de Heere heeft ze verworpen.

We zien dus de volkomen onbekeerlijkheid van de eerste wereld tot het te laat was. De Heere zegt: "Zij bekenden het niet, tot den dag toe, in welke Noach in de ark ging, ja totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam." De predikdienst van Noach, zijn prediken en bidden, eindigde op de dag waarin hij in de ark ging, maar zelfs toen heeft hij nog gesproken met daden, met zijn ingaan in zijn verbergplaats.

1. Noach had naar Gods bevel een ark toebereid of een zeer groot schip gemaakt, waartoe hij wijsheid gekregen had door de Geest, tot behoud van hem en zijn zonen met hun vrouwen. Alsmede tot behoud van twee, een mannetje en een wijfje van alle soorten van levend vlees.

2. Toen deze ark klaar was, is Noach naar Gods bevel met die allen daarheen gegaan. Noach liet nu iedereen achter en had een goed heenkomen gevonden voor zichzelf en de zijnen. Hij had onder dit volk gedaan en gezegd wat hij te zeggen had en verborg zich nu in de veilige ark. De Heere zei met sprekende daden als: "Gij dan, bid niet meer voor dit volk, en hef geen geschrei noch gebed voor hen op, en loop Mij niet aan, want Ik zal u niet horen". Ook zal hart, mond en tong hem ontbroken hebben. Hij was vol van de grimmigheid des Heeren, en van de schelding van zijn God. En dus zal Noach alles achtergelaten hebben en in stilte in de ark zijn gaan zitten, om aan te bidden en te berusten in de uitvoering van de eeuwige raad. En om God te prijzen en te verhogen vanwege Zijn heerlijke deugden en getrouwheid in het waarmaken van Zijn bedreigingen over de wereld en van Zijn beloften over hem en zijn geslacht.

3. Zo was de dag waarop Noach in de ark ging, te rekenen zeven dagen voor de zondvloed. Nu lezen wij dat de zondvloed kwam op de zeventiende dag van de tweede maand, in het 600e jaar van Noachs leven. O vrienden, dit was de dag waarin het grote onderscheid door alle ogen gezien werd tussen de rechtvaardige en de goddeloze, tussen de mens die God gediend heeft en die Hem niet gediend heeft. Hetzelfde water is hier de een ten oordeel in Gods toorn, en de ander ten voordeel in Gods gunst.

Beschouwen wij nu de onbekeerlijkheid van de eerste wereld, totdat het te laat was. Jezus zegt: "Zij bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam".

Hierin schijnt het volgende opgesloten:

1. Dat zij nog zorgeloos waren toen Noach al in de ark was. Maar vrienden, dit duurde geen zeven dagen of de zondvloed kwam. Al de fonteinen van de grote afgrond werden opengebroken, en de sluizen des hemels geopend. Veertig dagen en veertig nachten wiesen de wateren tot vijftien ellen boven alle hoge bergen en de wateren bleven boven de aarde staan 150 dagen.

2. Ook schijnt in die woorden opgesloten dat zij het toen op hun wijze begonnen te bekennen. Naarmate de wateren wiesen, zal ook hun bekennen vermeerderd zijn. Toen ontwaakten zij, toen vielen en zonken zij zich wakker. O, onzalig wakker worden, droevig wakker vallen als uit het opperste van een mast in de zee. Wat een naar gekerm, wat een ontsteltnis, wat een naar vluchten in de toppen van de bomen en op alle hoogten en bergen. Hoe zullen zij Noach geschreeuwd en hem geroepen hebben dat hij nu tot God in de hemel voor hen roepen mocht.

3. Maar het was te laat. De genadetijd was ten einde. Jezus zegt: de zondvloed kwam en nam hen allen weg. Noach dreef weg met de ark der behoudenis. Het was gedaan. Ze hadden hun tijd gehad om genade te kunnen vinden en Noach had des Heeren tijd onder hen uitgediend. Jezus zegt dat de zondvloed allen wegnam of, zoals in Lukas staat, dat de zondvloed kwam en allen verdierf.

4. Allen, behalve die in de ark waren, kwamen om door de wateren. Uit Genesis is te zien dat onder hen ook vervallen vromen waren, zonen Gods genoemd. Temeer omdat er met zulk een nadruk staat dat alle vlees zijn weg verdorven had. En zo zou men ook mogen besluiten dat er door Noachs laatste prediking nog enigen zijn bekeerd die tot de raad der verkiesing behoorden. En dit is niet strijdig dat vromen die aan de gemene zonden deel hebben, ook met de gemene oordelen omkomen en zo behouden worden als door vuur, naar de geest, en verdorven worden naar het vlees. En als wij daarbij lezen dan schijnt het einde van de verkondiging van het Evangelie aan de eerste wereld geweest te zijn, opdat zij wel zouden geoordeeld worden naar de mens in het vlees, maar leven zouden naar God in de Geest.

Slaan wij nu de overeenkomsten gade tussen de gesteldheden van de mensen in de dagen van de Zoon des mensen en tussen de gesteldheid van de eerste wereld in de dagen voor de zondvloed. Jezus zegt in het laatste gedeelte van vers 39: zoals het toen was, zal het ook zijn in de toekomst van de Zoon des mensen. Vrienden, laat ieder er zichzelf en de algemene toestand van ons land eens bij neerleggen en overeenkomsten maken. Het zal eenspiegel zijn om de gedaante van zichzelf en van Nederlands volk er in te zien. In de eerste dagen en jaren van Noachs leven bloeiden waarheid en godsvrucht, maar toen hij op zijn dagen kwam en de mensen vermenigvuldigden, begon de boosheid ook te vermenigvuldigen. Een stroom van zonden brak er in de wereld door. Vleselijke wellust, de begeerlijkheid der ogen, des vleses en de grootsheid des levens en diepe zorgeloosheid zodat de Heere berouw had dat Hij de mens op aarde gemaakt had, en zei dat Zijn Geest niet in eeuwigheid zou twisten.

De oorsprong van dit verderf in de eerste wereld waren:

1. Dat de zonen Gods en de godsdienstigen niet tevreden waren met de dochters uit hun geslachten. Zij moesten wat voor hun vleselijke wellust hebben. Volgens Genesis zagen de vromen om naar de dochteren der mensen. Dat is: buiten de heilige regel. En zo kwam het grote en algemene verval van hen die anders de pilaren in de wereld waren. En zo begon het oordeel van het huis Gods.

2. Ook een grote oorzaak was dat zij toen in Gods toorn buitengewoon grote voorspoed hadden, zodat hun kinderen geweldige onderdrukkers, en dus mannen van naam werden, en dan wordt God doorgaans verlaten.

3. In die dagen verdroeg de Heere hen in Zijn oneindige lankmoedigheid. God wilde niet dat iemand verloren ging, en gaf hun daartoe een bestemde tijd van 120 jaren om hun nog genadig te zijn. En bij die genadetijd gaf hij ook genademiddelen. God gaf Noach, een man die toegang tot God had en die dus hun zaken, hoe ellendig zij ervoor stonden, voor God kon dragen en steeds zijn werk met veel licht en hulp onder hen verrichten. Deze prediker der gerechtigheid waarschuwde hen, en verkondigde de gerechtigheid van God, zo die uit de wet der uitdrijving uit zichzelf, als die van het Evangelie, terwijl hij aandrong op geen andere gerechtigheid dan die van de Middelaar. Dit licht hadden zij in al hun dagen nog onder zich.

4. In die dagen van uitstel van Gods toorn werden de mensen erger en bozer, ondanks al die goede wegen van God, ondanks al die rijkdommen van lankmoedigheid en ondanks al die waarschuwingen van Noach en aankondiging van de oordelen Gods. Petrus zegt dat zij ongehoorzaam werden tegen de lankmoedigheid. Een geest van diepe slaap beving nagenoeg allen. Algemeen verlieten zij de Heere, weken af en kregen de wereld lief. Waar tevoren ernst was in het plechtig aanroepen van Gods Naam, zoals we lezen in Genesis, daar nam de aarde hun hart in; de vromen werden de aarden flessen gelijk en leefden bij de liefde van de wereld, bij eten, drinken, trouwen en ten huwelijk uitgeven.

5. In deze gesteldheid liet God echter Noachs dienst onder hen, maar alleen ten oordeel. Met woord en wandel was Noach, al werd hij bespot, een voorbeeld onder hen. Maar alles wat de man zei ging over hun hoofd. En de zegeningen en weldaden van God, die hen tevoren kleiner maakten, waren toen tot een strik en die gebruikten zij om God tot toorn te verwekken. Noach riep uit de keel en hield niet in en verhief zijn stem als een bazuin, en was dus als in barensnood over hen om hun zielen en lichamen te behouden. En daarbij kunt u begrijpen hoe Noachs toebereiden van de ark hen vermaakt zal hebben. Hoe menigeen zal het maken van de ark gezien hebben. Hoe menigeen zal eraan gewerkt hebben, zonder dat hij er ooit inkwam om behouden te worden. Ja, hoe menigeen zal er dit, en anderen dat van gezegd hebben. En hoevelen zullen met het zware hoofd van Noach de spot hebben gedreven, en over zijn toebereiden van de ark. Wie zal zeggen welk spreekwoord Noach en zijn werk geweest is, en welk een voorwerp van spotternij die man geweest is bij de wereld en bij hen die bij sterke drank zaten. En wat zal er een menigte natuurkundigen geweest zijn die de onmogelijkheid van hetgeen Noach dreigde, zal hebben proberen te bewijzen, en daardoor menigeen als middelen tot zorgeloosheid gediend hebben in de hand van de duivel onder de toelating Gods. U kunt dus wel besluiten hoe zwaar Noach zijn werk onder hen gedaan moet hebben en hoe hij onder hen gestaan heeft, namelijk om hun tot een reuk des doods en tot verzwaring van hun oordeel te dienen onder het rechtvaardige oordeel van God. Die man deed echter zijn werk in de Heere. Hij wist wat hij van binnen had, en daarom kon hij overal over.

6. In die tijden zullen sommigen ook nog wel eens ontroeringen gehad hebben en aandoening en op het laatst nog wel enig werk, maar niet zoveel of niet van dat soort om het oordeel te ontvlieden. En zo is er ook wel te denken dat velen toen aan het roepen zijn geraakt, maar het was te laat. Noach kon niet, hij had alles gedaan. En mogelijk dat de één of ander zijn ziel er nog tot een buit heeft uitgehaald, en dus binnen in de ark Christus raakte.

7. En tenslotte, evenals er toen in die donkere en zorgeloze tijd een enkeling was die geen deel had aan de zonde van die tijd, en als een Noach zijn klederen onbesmet zocht te bewaren en aan God getrouw bleef, zo zou het ook zijn in de dag van de Zoon des mensen.

Beschouwen wij nu nog de overeenkomsten tussen de einden der mensen in die dagen, namelijk:

1. Zeer plotseling en onverwacht kwam het bedreigde kwaad. Volgens Amos wentelde zich het oordeel daarheen als wateren waaraan geen stuiten is en overviel het hun toch op des Heeren tijd.

2. De einden der mensen waren oneindig verschillend. De grote menigte ging verloren en naar hun eeuwige gevangenis. O vrienden, zij zagen voor hun ogen de wateren rijzen, woonplaatsen wegspoelen, mensen en vee verdrinken, en ze zullen het elk ogenblik zelf ook verwacht hebben. En hoe dichter zij kwamen aan de eeuwige donkerheid, hoe helderder ogen zij kregen. Dit alles zal hen geheel anders hebben doen spreken dan tevoren, en zo gaven ze de geest. Zo zal het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen. En werden de Godzaligen behouden, sommige weinig vervallen vromen en die door Noachs prediking op het laatst toegebracht zijn, werden verdorven naar het vlees maar behouden naar de Geest, als door vuur. En een enkele Noach vond genade in Gods ogen. Hij mag nog wat ontferming gehad hebben, maar de Heere zal hem gesterkt hebben om de uitvoer van de eeuwige raad te aanbidden, en om dus het oordeel na te volgen.

Staat ons nu te letten op de overeenkomst van de gesteldheid der mensen ten tijde van het algemene oordeel in de laatste toekomst van de Zoon des mensen, met die in de dagen voor de zondvloed.

1. Zoals de dag van de zondvloed een bestemde dag was na die 120 jaren, zo heeft God de Vader een dag gesteld op welke Hij de aardbodem door de Zoon richten zal. De Heere Jezus heeft de nieuwsgierigheid van de discipelen om de tijd te weten zeer tegengegaan, zeggende: "Het komt u niet toe, te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft".

2. Maar hij heeft in Zijn Woord wel tekenen gesteld die ieder in acht te nemen heeft. Zoals er vele dingen de dag van de zondvloed vooraf gingen, namelijk een algemene zorgeloosheid en boosheid, grote uitgestrekte lankmoedigheid en goedertierenheid van God tot hun bekering en daarentegen zeer zware verharding, zo zou ook de toekomst van de Zoon des mensen haar bewijzen of tekenen hebben, namelijk:

a. Zou de afval komen, volgens Paulus " getuigenis, dan zou de antichrist eerst zinken als een molensteen.

b. Joden en heidenen zouden alvorens bekeerd worden, wat een leven uit de doden veroorzaken zou in de Kerk. Dit zou een heerlijke staat der Kerk uitmaken, als wanneer de satan als een bliksem uit de hemel zou vallen.

c. Eindelijk, na die tijd zou het weer donker worden onder een opstand van Gog en Magog, verschrikkelijke vijanden van de Kerk van God. Hierdoor zou de wereld weer zo verdorven worden tot de tijd van het einde, dat, als de Heere ten algemene oordeel komen zou, Hij kwalijk geloof vinden zou op aarde. Het zou dan een aller naaste en zorgelooste tijd zijn. En dus zouden de mensen gesteld zijn als in de dagen voor de zondvloed en zouden het niet bekennen tot de dag op welke Christus Zelf als een bliksem zal komen op de wolken des hemels om gericht behouden en om de wereld te voleindigen. Ja, Petrus zegt ons, dat in het laatste der dagen spotters zullen komen, die naar hun eigen begeerlijkheid zullen wandelen en zeggen: waar is de belofte Zijner toekomst, want van die dag dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alzo, gelijk van het begin der schepping.

3. Zoals de dag van de zondvloed zeer plotseling en onverwacht, ja als een dief kwam en de zorgeloze wereld overviel, zal het ook zijn met de toekomst van de Zoon des mensen, die de zorgeloze mensen ook zo zal overvallen. De dag des Heeren zal komen als een dief in de nacht. Want wanneer zij zullen zeggen: het is vrede en zonder gevaar, dan zal een haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensnood een bevruchte vrouw, en zij zullen het geenszins ontvlieden.

4. Zoals de dag van de zondvloed hen allen wegnam, en een dag Gods was zonder nacht, en de nacht voor de mens op aarde was zonder dag, zo zal de dag van Jezus' laatste toekomst en van de voleinding der wereld ook zijn. Daar zal geen ontferming temidden van de toorn plaatsvinden, noch verlichting in de oordelen. Maar het zal een dag Gods zijn, een eeuwig vergaan zonder vergaan, een eeuwig verdorven worden zonder verderven, naar de kracht van het grondwoord, en dus een eeuwige nacht voor de goddeloze mens. Duizend jaren zouden daar zijn als één dag, ja na miljoenen jaren zou het nog dezelfde dag zijn die hen voor eeuwig wegnam.

5. En tenslotte: zoals de dag van de zondvloed een zeer verschillend einde aan de mensen maakte, zo zal die dag van Jezus' laatste komst het ook maken. Voor de goddelozen zal het een aller-ontzaglijkste dag zijn. Allen, die buiten de ware ark Christus omzwierven, welke algemene overtuigingen ze ook gehad mochten hebben, zouden omkomen.

Alle geslachten der aarde zouden wenen en huilen zonder tranen, met een hels gehuil, en rouwbedrijven omdat er geen herroeping zal plaatsvinden. Maar voor de Godzaligen, namelijk voor een enkele Noach, ja zelfs voor die lage, afgezakke vromen die als door vuur zouden behouden worden, zou dit een blijde, aangename en aller-heerlijkste dag of morgenstond zijn. O, hun dageraad zal dan opgaan, ja hun volle dag. Zo zullen dan alle hoogmoedigen en die goddeloosheid doen, als een stoppel zijn. En de toekomstige dag zal hen in vlam zetten. "Maar ulieden, zegt God, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan".

Beschouwen we nu nog kort het grote verschil tussen die dag van de zondvloed en de voleinding der wereld.

1. In Noachs dag ontstond het benauwde geroep dat zij de dood niet ontvlieden konden, maar in de toekomst van Christus zal bij de dood troost gezocht en niet gevonden worden. En daarom zoveel verschrikkelijker. We lezen in Openbaring: "En zij zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie zal bestaan?"

2. Noachs dag leverde water op om de wereld te doen vergaan en duurde veertig dagen, maar Christus' doorluchtige dag zal vuur voortbrengen tot dat einde. We lezen: "Door welke de wereld, die toen was, met het water van de zondvloed bedekt zijnde, vergaan is, maar de hemelen die nu zijn, en de aarde, zijn door hetzelfde Woord als een schat weggelegd, en worden ten vure bewaard tegen den dag des oordeels en der verderving der goddeloze mensen". Het is onbekend hoe lang die dag zal duren. Hierdoor zal geen haast zijn, het zal ook niet op duizend jaren aankomen. En na die dag zal eeuwige benauwdheid, verschrikking, berouw en knaging, en een helse gesteldheid het hart bezetten. O vrienden, volgens Markus zal de worm vanbinnen niet sterven en het vuur niet worden uitgeblust.

3. Na de nacht over de eerste wereld, kwam er weer een dag, een nieuwe wereld. Maar na Christus' dag zal er geen verandering meer plaatsvinden. Het zal de voleinding der wereld zijn. O, welk groot onderscheid is dan te zien tussen de rechtvaardige en de goddeloze, tussen dien die God gediend, en die Hem niet gediend heeft. Zien we nu nog kort onze tweede hoofdzaak:

II. Een aanbeddende eindiging van de grote Profeet in het onafhankelijke vrije van de eeuwige en soevereine uitverkiezing Gods ten leven en ten verderve, die alsdan in zijn kracht zal worden uitgevoerd over alle vlees.

Hier spreekt Matthéüs over twee mensen op een akker. Versta daardoor welk beroep of werk zij daar ook mochten doen, meest mannenwerk. Het schijnt dat er hier geen werk genoemd wordt, om aan te geven dat hierdoor alle werk verstaan moet worden. We lezen ook over twee vrouwen, malende in een molen. Versta daardoor het vrouwenwerk in de molen of in het molenhuis. Zoals het malen van vrouwen of slavinnen met handmolens placht te geschieden, zoals ook het bakken vrouwenwerk was. Bij Lukas wordt er nog bij gedaan: twee op een bed liggende. Jezus zegt: de één zal aangenomen en de ander zal verlaten worden. Dit geeft te kennen het oneindig verschillend einde van de ene en de andere mens, in die tijd van schrik en verdriet, en dat volgens Gods soeverein, eeuwig, vrij en onafhankelijk voornemen. Hierin leidt Jezus Zijn volk op tot verheerlijking van Zijn Vader. Dit zijn die rechte wegen des Heeren, waarin de ene mens wandelt tot zaligheid en waarin de andere valt tot zijn verderf.

a. God zal dan een groot onderscheid maken tussen personen en personen. O vrienden, de één zal in die zichtbaar nare omstandigheden door de hand en voorzienigheid van God verlost worden, en de ander zal vallen. We lezen: "Mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, en in welverzekerde woningen, en in stille geruste plaatsen. Maar het zal hagelen waar men afgaat in het woud, en de stad zal laag worden in de laagte". Ja, de één zal vergaan en de ander zal als in een Zoar met Lot, als in een ark met Noach, worden bewaard, in een binnenkamer worden geleid totdat de gramschap over is.

b. God zal dan vaneen scheiden degenen die hier zo nauw verenigd zijn geweest, hetzij door de huwelijksband of door samenleving of enig beroepsmerk. "Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat". Ja, God zal dan allen verzamelen die tot de raad der verkiezing behoren, en wel meest uit geringen. Niet vele rijken, machtigen, wijzen van de wereld, edelen, maar men ziet hieruit welke meest: van de akkers en uit de molens.

c. En tenslotte zien wij Jezus' oogmerk hierin, namelijk om het zorgeloze volk wakker te maken, zoals wij zien in het volgende 42e vers, waar Jezus tot vroom en onvroom zegt, hetgeen ook op onze toestand past: "Waakt dan, want Gij weet niet in welke ure uw Heere komen zal".

Tenslotte blijkt uit de samenhang het doel van Jezus, om het zorgeloze volk wakker te maken, zoals we zien in het volgende vers, waar Jezus tot vroom en onvroom zegt: Waakt dan, want gij weet niet in welke uur uw Heere komen zal.

Toepassing

A. Vrienden, zijn er over ons ook geen dagen van zware bezoeken te wachten? Bijzonder door de geest des diepen slaaps, die algemeen op vroom en onvroom rust. Wij zullen nu geen vergelijking maken met onze dagen en die van Noach. Wie vandaag wat heeft kunnen horen en die de Biddagbrief gelezen hebben, kunnen het als op tafelen geschreven zien.

1. God heeft ons tot een volk gemaakt en bewaard, en heeft vroeger heerlijk en in genade onder ons gewoond, zodat waarheid en godsvrucht met de beoefening der Godzaligheid niet in woorden, maar in kracht, in teerheid van het gemoed voor God en in wandel naar buiten in Nederlands gezinnen gebloeid heeft.

2. Wij en Nederlands inwoners hebben God verlaten en de wereld van binnen ingenomen en gediend. Onder ons is het verval ook ontstaan bij de zonen Gods, het oordeel is ook begonnen van het huis Gods. De Heere heeft ook veel voorspoed gegeven, zodat vroom en onvroom vervoerd zijn, ja rijk hebben willen worden en nu in de strik gevallen liggen.

3. Van tijd tot tijd heeft de Heere alles ten koste gelegd aan Nederlands volk om het tot Hem en Zijn dienst te doen wederkeren. Dan door oordelen en nu meer benauwd dan voorheen, dan door zegeningen en goedertierenheden, en al onze dagen door het zenden van Zijn knechten met het woord der verzoening en door verbodsdagen te geven, dan eens door met Zijn Geest te kloppen aan het hart.

4. Daarop heeft de Heere ons, nu al jaren achtereen, gedrukt met zware oordelen. En daar nu nog benauwender toegedaan, namelijk een ongewoon koude winter en een zomer waarin nauwelijks natuur was om spijs voor vee en mensen voort te brengen, waaruit thans al een dure tijd is ontstaan. Ja, waartoe de Heere deze winter weer als een zondvloed toegevoegd heeft, waardoor veel mensen en een menigte van vee en levensmiddelen zijn weg geraapt. Ik zeg als een zondvloed:

a. Omdat het zo algemeen in Europa is, dat de Heere door de vloed hele landen kan afbreken.

b. Ja, als een zondvloed, zodat op ongewone plaatsen de afgronden water opgaven. En dat zelfs de wateren tegen de afdrijvende winden oprezen.

c. En mag men niet zeggen, als een Noachs zondvloed? Zien we ook niet de zorgeloosheid, verharding en ongevoeligheid die plaatsheeft onder alle vlees tot op de huidige dag? Vrienden, moest ieder niet klagen dat de ongevoeligheid en werkeloosheid niet te noemen is? Zijn de harten en monden niet vol van eten, drinken, trouwen en ten huwelijk uitgeven? Zo is het hier nu ook, namelijk, niet bekennen, de dag afwachten. Als de laatste slag overkomt, dan is er nog tijd genoeg. En ondertussen hopen ze zonder grond op een betere tijd. O, de verdorven wijsgeren zullen nu net zo goed bedrogen worden als in de eerste wereld. Vrienden, wie nu maar iets weet van onze algemene toestand, moet die niet zeggen: dat kan met ons zo niet bestaan? En moeten die niet toestemmen dat onze dagenovereenkomst hebben niet de dagen van Noach? Ja, vrienden is dit zo?

1. Wacht dan ook dergelijke versmadende en uitroeiende roeden. Die komen nadat de beproevende roeden zonder vrucht voorbij zijn. God laat Zich niet bespotten. De Heere is heilig. Men mag de Heere lang tergen met zonden en verharding zijns harten, tegen die rijkdommen van lankmoedigheid aan en tegen al het waarschuwen, ja men mag het een geruime tijd uithouden, maar God zal tonen dat Hij heilig is. Wie heeft zich ooit tegen de Heere verhard en vrede gehad?

2. En wat hebben wij te wachten als de gesteldheid zo blijft? O, niet anders dan dagen der wraak en der vergelding, der verwoesting, der donkerheid en der dikke duisternis. Ja, tijden dat sterke mannen ieder zijn handen in zijn lendenen zal leggen als barende vrouwen. En wie zal zeggen wat? Want de oprechten van hart volgen de oordelen wel na, maar lopen ze niet graag vooruit. Maar Gods Woord noemt ze tevoren.

a. Zou het nu vreemd zijn als uit de dure tijd hongersnood kwam? En uithongersnood pest? En dat dan de vijanden der Kerk hun kans waarnamen, om volgen; Amos met het zwaard op te staan tegen het zwakke huis van Jakob? En dat het koren waarvan men nu zo roept, dat zo schoon in de vroeger overstroomde landen staat, voor de vijanden en hun vee diende, behalve dat het nog niet ingezameld is. O, verblijdt u niet tot opspringen toe. Vrienden, en dat alles terwijl de heerlijkheid des Heeren als van boven de Cherub, tot de dorpel van Nederlands huis geweken is.

b. En waar zijn nu de Eliza's, waar de Gehazi's, die in hun Dothans, in hun binnenkamers, zo ingekeerd met God aan hun zijde wandelen dat zij in hun rust zitten. Ook wanneer Midianietische en Oosterse vijanden als het zand der zee over de bergen op hem afkwamen. Wie ziet nu vurige wagenen en paarden rondom Nederland, met God aan onze zijde? O, de Heere is kennelijk geweken. Onze schaduw, ons sieraad, onze luister, onze sterkte, onze toevlucht is geweken, wij staan immers als een blote geitenkudde.

Eindelijk, voor iemand die enige indruk van God op zijn hart heeft, is het wat te zeggen:

1. De Heere te zien uitgaan uit Zijn plaats om de ongerechtigheden van de inwoners van het land te bezoeken, te zien dat de engelen Gods wederkomen om de fiolen van Gods gramschap over de aarde uit te gieten. Het ene wee op het andere te zien volgen. Ja, te zien dat de ondergang nabij is en dat daartegen de verharding aanwast.

2. Ja, voor iemand die indruk van God heeft is het wat te zeggen om Gods stem aan het hart te horen: o land, land, land, aanmerkt des Heeren Woord, en voor zichzelf maar een goed heenkomen te moeten zoeken, toegang en vrede voor zichzelf te vinden, en gunstige woorden aan zijn hart. En als men met die zaken voor God komt, dat het dan zo donker wordt. O, daar des Heeren aangezicht anders gesteld te vinden, daar te verschrikken en een Ezechiëls gestalte te vinden. En met die kinderen, daar als in bezwijming te liggen.

B. Mensen in uw onveilige natuurstaat, en dat in zulk een gevaarlijke tijd, weet u het niet dat u buiten de ark, buiten Christus omzwerft?

1. O, u staat onveilig, u mist een welverzekerde woning. Geruste, zorgeloze en goddeloze mens, zult u uzelf dan dood slapen? Zult u zich niet spiegelen aan de eerste wereld en zult u dan moeten zinken en uw ogen eerst pas openen en wakker worden als Gods toorn als een zondvloed op u zal afkomen? O mens, u hebt geen beloften van 120 jaren uitstel zoals de eerste wereld. Wie weet hoe kort uw tijd is!

2. En zijn er nu nog spotters met de genade van de wedergeboorte en met dat volk en met het alarmgeroep van Gods knechten? Ja vrienden, zulken waren er ook in Ezechiëls tijd. En Petrus zegt dat er zulke spotters zijn zullen in het laatste der dagen. O vrienden, wie van al de spotters, ja van al de verdorven en goddeloze wijsgeren, zal het tegen God uithouden als Zijn toorn komt zonder barmhartigheid?

3. Ja mens, zult u dan tot uw oordeel op de wereld geweest zijn, en onder al dat roepen en betuigen verhard blijven? Ja, zult u een sterke geest tegen al Gods oordelen worden? En zult u het niet beginnen te bekennen voordat het te laat is? O mens, het zal wat te zeggen zijn, en vooral voor zulken die tevoren wat gehad hebben en nu verhard zitten, wier licht in haat veranderd is. Dan zult u begeren een van de dagen van de Zoon des mensen te zien, die u nu nog zoveel hebt, en u zult ze dan niet zien. De vrome Noachs zullen u dan niet helpen; zij zullen in hun ark dan van u wegdrijven en u zo moeten laten. Uw gevaar zal dan aangroeien en de deur voor u gesloten zijn. En daarom, och dat gij het bekende, ook nog in deze uw dag, wat tot uw vrede dient.

Misschien is hier iemand die niet geheel ledig of werkeloos is, en die begeerten heeft dat God nog eens aan hem of haar doen mocht wat Hij aan Zijn volk doet.

1. O vrienden, houdt toch in uw gedachten dat menigeen in de eerste wereld wel ontroering, en wel eens vrees zal gehad hebben, en dus enig werk dat echter ongenoegzaam was om de toorn te ontvlieden. Menigeen zal wel eens geklaagd hebben over de goddeloosheid en grove zonden van die tijd, zodat hij het met de spotters geheel niet eens was. Maar meer niet. Ja, verscheidenen zullen toen mogelijk tot Noachs dienst en prediking bekeerd zijn, maar niet tot de Heere. En wie zal zeggen hoe velen er wel mee gebouwd zullen hebben aan de ark, die daartoe gaven en talenten hadden, maar er zelf niet in kwamen.

2. En daarom vrienden, o dat u niet mocht aflaten voordat u rust gevonden hebt bij de Middelaar des Verbonds. Alleen wie in Hem is en in Hem gelooft, zal niet verderven, maar het eeuwige leven hebben. Zoek toch veel licht in uw schuld, in uw vloekwaardigheid en onmacht, langs de weg van belijdenis van zonden en met rechtvaardigen van de Heere als Hij u geen genade gaf. Wacht als een onwaardige op de Heere. Ja wacht van verre als een tollenaar op openbaring van Christus aan en in uw ziel, en op de leiding van de Geest der genade in de weg van vrije genade en des Verbonds. Weet dat God de eerste moet zijn om u te roepen en te zoeken. En daarom: veel roepen en zoeken om geroepen en opgezocht te worden.

3. Bidt veel dat u in Christus waardig geacht mag worden te ontvlieden al deze dingen, opdat u nog eens staan mag voor de Zoon des mensen als een ander niet kan bestaan. Wie weet hoe haast de Heere over uw bergen van Bether blinkende verschijnen zou, ja als een ree en als een welp der herten en het licht opgaan zou in uw duisternis.

Eindelijk, kinderen van God die geborgen bent wat uw staat betreft, door rust te vinden voor het hol van uw voet in de ware ark Christus.

1. Mocht God u te zien geven waarin uw opkomst moet bestaan om tot een steun van het gemeen worden. Och, dat u er toch niet voor houdt, wat het niet is. U zult tot uw eerste liefde, tederheid en strijd tegen de zonde bekeerd moeten worden, ja tot uw vorige, arme en kinderlijke gedragingen aan de voeten van de Heere Jezus. Hier kunnen arme lieden de grootste dingen uitrichten, ja een land behouden.

2. En vrienden, als u tot die heerlijke opkomst komt, welke gevolgen zal dat hebben! Daar zullen wat aardse windsels afvallen. Dan zal men geen wereldse nietigheden of kleinheden meer noemen, als de ogen van Gods volk in dezen opengaan. Dan willen zij ieder waarschuwen en roepen ze voor zichzelf uit: ik ben bijna in alle kwaad geweest. En anders zien zij daarvan niets, en kunnen zij het zo stellen met soms eens te klagen, en verzoening en enige vrede te vinden door tot Jezus te komen, maar daarmee lopen zij dan weer weg en blijven dezelfde in hun stand. O, mochten wij het geluk hebben dat de Heere ons ophielp. Volk van God, een groot werk ligt er thans op uw hand. En mocht u er indruk van hebben. Namelijk, u hebt hiervoor nodig een Noachs gestalte in het midden van de oordelen.

1. Dus met Noach de bedreiging van God recht te geloven. Onder een krom en verdraaid geslacht de Heere te belijden en zich te gedragen als een die vooruitziet en het vaste profetische Woord voor zich heeft.

2. Ook om met Noach en Lot uw ziel te kwellen over de zonde en de hoogmoed, en dus onder de zuchters en getekenden zijn.

3. Met Noach de Heere te verwachten in de weg van Zijn gerichten, namelijk in het oog houden dat uit de puinhopen de stad nog eens herbouwd mocht worden.

4. Met Noach zolang een pilaar te zijn door woord en wandel als het kan. Hij hield het uit tot de zondvloed kwam, die hen allen wegnam. Voornamelijk, vrienden, ook met zijn wandel te stichten. Woorden kunnen het niet doen, want de woorden en redeneringskrachten van anderen zijn daartegen te sterk geworden. Als het nu nog iets zal doen, moet iemands voorbeeld en wandel het door genade doen. Ja, de oprechtheid in zijn handel en verkering met mensen, die kunnen stichten. Noach was een oprecht man in zijn geslacht.

5. Met Noach het oprecht aan de zijde van God te houden. Er valle af, wie wil. De Heere was die goede man tot een fontein. Daarom, de natuurlijke mensen mogen zeggen wat zij willen, en de spotters spotten wat zij willen, en de verdorven wijsgeren redeneren wat zij kunnen. Maar zoekt u de Heere getrouw te blijven, opdat u met de stroom niet mocht worden weggevoerd. Sta er toch naar om, met de rug naar de wereld, voor God, Zijn zaak, Zijn waarheid en volk te staan, en uw klederen onbesmet te bewaren van de wereld.

6. Eindelijk hebt u nodig om met Noach in uw rust, of in uw ark, of in uw binnenkamer in een ingekeerde gestalte te gaan zitten waarin u God vindt en waarin het zo veilig is. Zoek dicht bij de Heere en bij uw hart te blijven. Dat Zijn vrees een gedurige wacht houde over uw hart, opdat, als het oordeel zich daarheen zal wentelen als wateren, u het ook stil mag navolgen. En dat u als het komt, de Heere verhogen en berusten mag in de uitvoer van Zijn eeuwige raad.

Tenslotte nog dit tot uw besturing en opwekking:

1. Uw bekwaamheid tot dit alles zal eeuwige, vrije genade moeten zijn. U weet wel dat het niet bij de man is dat hij zijn weg richt. Ja, dat uw sterkte in uw armoede, in uw afdrijven van eigen gerechtigheid en kracht bestaat, en dat u dan door de genade des geloofs vatbaar wordt om alles als een behoeftige, blinde, onwijze, radeloze, onmachtige, ja als een gedurige verderver uit Jezus' volheid te ontvangen.

2. Eindelijk en ten laatste, weet toch dat u eeuwige vrede zult hebben, wat er ook moge komen over de aarde. Al kwam u er mee om! Maar wij lezen dat de Heere de Godzaligen uit zulke verzoeken weet te verlossen. En vrienden, dat is dan tot andere heerlijke en goede doeleinden Gods voor Zijn Kerk. U zult de Heere aan uw zijde hebben, en daarom, houdt toch het naderen van die dag des Heeren in het oog. Het kon wel zijn dat Hij nabij en zeer haastende was. Ik eindig met Jezus' woord: "Ziet, Ik kom als een dief. Zalig is hij, die waakt en zijn klederen bewaart, opdat hij niet naakt wandele, en men zijn schaamte niet zie". De Heere lere en geve het ons, in en door Zijn Zoon, Dien Hij Zich gesterkt heeft! Amen.

23. De noodzaak van het zelfonderzoek, ter voorkoming van den toorn des Heeren.

"Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt! Eer het besluit bare (gelijk kaf gaat de dag voorbij), terwijl de hittigheid van des HEEREN toorn over ulieden nog niet komt; terwijl de dag van den toorn des HEEREN over ulieden nog niet komt" (Zef. 2:1 en 2).

Zeer is op te merken uit deze profetie, dat de profeet Zefánja, die ten dele gelijktijdig geprofeteerd heeft met Jeremia, hier tot de stam van Juda en de inwoners van Jeruzalem door God gezonden wordt met een harde boodschap.

Het is waar, het was een tijd dat er goede dingen onder hen waren. Zij hadden een Godzalige koning, Josia, die zeer ijverig de hervorming had voortgezet, en de kerk of uiterlijke godsdienst had gezuiverd, vooral van de afgoderij van de baldienaars. Ja, die het welzijn van zijn onderdanen zeer op het hart woog, en metterdaad een voorbeeld was in de godsdienst. Maar dit is ook waar, dat de Heere in dit alleen geen welgevallen nemen kon. Het scheelde aan het hart des volks: dat was niet hervormd. De grote menigte van het volk was net zover met hun hart bij God vandaan als tevoren. Zij kwamen niet op een zaligmakende wijze bij de grote kloof en de grote scheiding die er tussen God en hun ziel van nature was. Zij leefden in heimelijke afgoderijen, in de zonden, in de wereldsgezindheid van hun hart, ja in zorgeloosheid en atheïsme. Hierom is het dat de Heere Zijn knecht tot dit volk zendt:

1. Om hun aan te kondigen, ter oorzaak van hun zonden, zware, benauwende, ja uitroeiende oordelen van God, namelijk een groot volk uit het noorden zou het hun doen.

2. Om te vermanen, te waarschuwen en te besturen hoe zij de gedreigde oordelen, die reeds onderweg waren, konden ontvlieden.

3. En voornamelijk ook, hoewel het bij de profeet zeer hopeloos stond en hij zware tijden over hen verwachtte, omdat er toch een arm en ellendig volk zou overblijven, dat vertrouwen zou op de Naam des Heeren. Ik zeg: Om dat overblijfsel naar de verkiezing der genade, om dat volk, met God verenigd in de Messias, aan te moedigen door heerlijke beloften, zowel wegens hun verlossing uit Babel als hun geestelijke verlossing door de Messias, hun Vorst, in het laatste der dagen.

a. Wanneer de Heere zelfs de heidenen roepen en toevoegen zou. En dus gewisselijk tot de volkeren een reine spraak wenden zou, zodat van de zijde der rivieren der Moren de ernstige aanbidders des Heeren met de dochteren der verstrooide Joden, de Heere offerande brengen zouden.

b. Ja, wanneer de Heere hun God in het midden van hen zou zijn een Held Die verlossen zou. Die over hen vrolijk zou zijn met blijdschap, Die in Zijn liefde zwijgen zou en Zich over hen verheugen met gejuich.

c. En tenslotte, wanneer de Heere Zelf hun verdrukkers verdoen zou en de kleinen en hinkenden behoeden, en de uitgestotenen verzamelen en hen stellen tot een naam en tot een lof onder alle volken der aarde, zo zou de Heere hun gevangenis voor hun ogen wenden.

Het is ook een harde boodschap die de zieners in Nederland, Gods beste knechten en volk, vanwege onze algemene toestand hebben.

1. Het is nu ook enigermate waar dat onder ons enige hervorming in de uiterlijke godsdienst begonnen is. Er is ook een meerdere opkomst van het volk tot de openbare godsdienst in deze stad. Er zijn uitwendig nog enige goede dingen. Wij mogen getrouwe leraars hebben en op een buitengewone wijze behouden, en hun dienstwerk is niet geheel ongezegend. Maar vrienden, dit is nu zowel te licht als in de tijd van Zefánja. Het scheelt onder ons ook aan het hart. De grote menigte is in haar hart niet hervormd en weet van geen scheiding tussen God en haar ziel; een bewijs van dood te zijn in zonden en misdaden. Zij leefden ook in heimelijke afgoderijen, in zonden, in wereldsgezindheid van het hart, ja in zorgeloosheid en fijn atheïsme.

2. Dit is de reden waarom de Heere ook nu nog onder ons Zijn gezanten zendt. Om de zware oordelen van God aan te kondigen. O, het zal wat zijn dat ons land treffen zal; dat zal de dag openbaren. Ook nog om te vermanen hoe wij het eeuwig oordeel ontvlieden zullen. En voornamelijk ook om Gods volk te troosten en te bemoedigen met de beloften Gods in Christus dat het hun wel zal gaan. Ook al wedervaart hier op aarde enerlei de rechtvaardigen met de goddelozen, hun echter hangt eeuwige vrede boven hun hoofd, eeuwige blijdschap, een juichen over de volle overwinning in de zegevierende Kerk. De profeet brengt in het eerste hoofdstuk het volk onder het oog dat hun grootste kwaad was dat zij verrot van hart waren, want zij keerden terug van achter de Heere. Zij lagen stijf op hun droesem. En velen van hen waren atheïsten die in hun hart zeiden: de Heere doet geen God en ook geen kwaad. Ook brengt de profeet onder het oog wat zij daarop te wachten hadden. God zou het hun zeer bitter maken, zodat zij zouden gaan als blinden. Hun bloed zou vergoten worden als stof en hun vlees als drek. En om hun alle valse steunsels en hoop te ontnemen, vervolgt de profeet dat al hun zilver en goud niet zou kunnen redden, maar dat het ganse land verteerd zou worden door het vuur van Gods ijver omdat de Heere zeker een haastige voleinding zou maken met al de inwoners van het land. Daarop gaat nu de profeet in het begin van het tweede hoofdstuk over om hun uit liefde en medelijden nog raad te geven, of zij in hun schuld mochten vallen en het oordeel Gods, dat reeds op weg was, nog mocht worden afgewend. De profeet wendt zich tot de menigte van het volk met vermaning, waarschuwing en besturing eer het oordeel komen zou.

Ook wendt hij zich tot des Heeren volk die nog in een rechte weg met God stonden, die zachtmoedigen des lands, die recht werkten en aandrongen om God te zoeken of zij misschien verborgen werden in de dag van de toorn des Heeren. Aangaande de raad van Zefánja aan het volk of het oordeel Gods dat op weg was nog mocht worden afgewend, ontmoeten ons twee hoofddelen:

- I. Geeft de profeet een getrouwe raad aan de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem, om het zware en uitroeiende oordeel van God te voorkomen (vers 1).
- II. Bindt de profeet deze goede raad nader en krachtig op hun harten. Het was hoog tijd om haast te maken (vers 2).

I. Geeft de profeet een getrouwe raad aan de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem, om het zware en uitroeiende oordeel van God te voorkomen.

Allereerst zien we de aanspraak van de profeet.

Ten tweede, de allerhartelijkste en aller getrouwste raad.

Ten eerste. Zij waren een volk dat met geen lust bevangen werd.

De profeet noemt hen een volk. Uit het vorige blijkt dat men hierdoor verstaan moet de nakomelingen van Juda, welke stam in Jeruzalem zijn verblijf had, genoemd Juda en de inwoners van Jeruzalem. Zij waren een groot volk, zij waren ook een zondig volk. Zij keerden zich vanachter de Heere en werden steeds harder en atheïstischer van hart, zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt. En dus verlieten zij de Heere, ter tijd als God hen op de weg leidde. Ze waren ook een zeer gezegend volk. De Heere maakte aan Jakob Zijn woordenbekend en aan Israël Zijn inzettingen en rechten. Zo deed de Heere niet aan andere volken.

1. God heeft hen gezegend met weldaden. Uit kracht van de beloften aan Abraham heeft de Heere hen in Zijn verbond opgenomen, en Zich als de getrouwe God in de uitvoer van Zijn beloften over hen betoond. Hij schonk hun grote, tijdelijke weldaden en niet minder geestelijke, omdat de Heere Zijn vuur en haardstede als onder hen hield. Aan hen was alleen de aanneming tot kinderen, de verbonden, de dienst van God en de beloften dat uit hen de Messias, dat gezegende zaad, in welke alle geslachten der aarde zouden gezegend worden, voortkomen zou. En zo was de Heere bijzonder lankmoedig over hen, toen zij het zwaar verdorven hadden tegen de Heere. In plaats van de laatste slag aan die stand te leggen en hen uit te roeien, strekte de Heere Zijn eeuwige lankmoedigheid over hen uit. En dus betuigde de Heere vele jaren door Zijn Geest en door de dienst van de profeten, maar zij neigden hun oren niet.

2. Toen de boosheid des harten, de opstand tegen God, het atheïsme en de afgoderij met kracht aanwiesen, heeft de Heere door Zijn knechten het hun eerst doen aanzeggen, ja nog de weg laten wijzen hoe het nog te voorkomen was, opdat zij niet onverhoeds verdorven werden. O, dat zijn geen kleine zegeningen, wanneer de Heere een volk tevoren laat waarschuwen. O, wat heeft die man onder deze stam gewerkt, en het kwaad en bitter gehad. Wat is hij verworpen in zijn waarschuwingen! Dan riep hij eens uit, uit Gods Naam: "Daar zal Mij een wind komen, die hun te sterk zal zijn. Nu zal Ik ook oordelen tegen hen uitspreken". Dan weer riep hij: "Hij komt op als wolken en Zijn wagenen zijn een wervelwind, Zijn paarden zijn sneller dan arenden, wee ons, wij zijn verwoest". Dan weer klaagde hij aan de Heere: "O Heere, zien Uw ogen niet naar waarheid? Gij hebt hen geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld; Gij hebt hen verteerd, maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen; zij hebben hun aangezichten harder gemaakt dan een steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeren; ja, ik zal gaan tot de groten, want die weten den weg des Heeren, het recht huns Gods, maar zij hebben tezamen het juk verbroken en de banden verscheurd". Dan weer schreeuwt hij het uit: "O mijn ingewand, mijn ingewand; ik heb barenswee, o wanden mijns harten. Mijn hart maakt getier in mij, ik kan niet zwijgen, want gij, mijn ziel, hoort het geluid der bazuinen, het krijgsgeschrei". O vrienden, de man Gods zag dat zo duidelijk, zodat hij er vermoeid onder was. "Hoelang", zegt hij, "zal ik de banier zien en het geluid der bazuin horen." Dus deed hij al zijn werk de Heere, al was het dan ter dood. En tot datzelfde doel was Zefánja hun ook gezonden, zoals blijkt uit het vorige hoofdstuk. Die heeft zware oordelen Gods over hen getrouw in 's Heeren Naam aangekondigd. De profeet omschrijft dit volk nader als hij zegt dat het een volk was dat met geen lust bevangen werd, of niet waardig begeerd te worden, zoals de kanttekening zegt. Namelijk niet waardig dat de Heere zulk een werk van hen maakte, noch dat de profeet zijn krachten met waarschuwen onder hen verspilde. Zie eens wat het in het zakelijke te kennen geeft met geen lust bevangen te worden, en dus een onwaardige te zijn. Het geeft in het algemeen te kennen dat zij onder al Gods wegen geen indruk van God, geen verslagen harten kregen, maar even hard en even atheïstisch van hart bleven.

De oordelen en bedreigingen maakten in de heilige voorzienigheid hun harten als een steen, en zij durfden zeggen: de HEERE doet geen goed en Hij doet geen kwaad. Maar behalve dit zo betekent het in het bijzonder:

1. Dat hun begeerten als morgenwolken en als een vroeg komende dauw waren, die al minder en minder werden, terwijl de werkzaamheden van de oprechten steeds wassen en toenemen.

2. Dat zij geen lust en moed meer hadden om zich in hun wanhopige gesteldheid voor een almachtig, genadig God neer te leggen, in Wiens deugden een eeuwigheid is om te behouden. Het was hopeloos. Zij werden niet neer bevangen met die dingen. Daarom ook die gruwelijke taal alsof er geen God in Israël was, en alsof er geen andere kracht was dan eigen kracht.

3. Dat de weg van vrije genade aan hun zielen niet dierbaar was, waaruit voor en begerige ziel zulk een lust en moed kan voortkomen. O, die lust beving hen niet meer, maar hun gewaande eigen kracht en gerechtigheid gat op de troon. Zij kenden geen andere. Hieruit kon niets anders voortkomen. dan lusteloosheid, zorgeloosheid, leven in de zonden, meerder bevangen te worden met boze lusten, meerdere verblindings en volharding. a, de profeet te horen en niet te verstaan, te zien hetgeen hij zei, maar zo niet opmerken.

4. Ja, tenslotte duidt het aan dat zij ware genade uit hun oog en hart misten. Waar het hart van een begerige ziel zo van kan opspringen, als ze horen dat het hart van anderen door Jezus' liefde wordt ingenomen, en zo moedig en werkzaam door kan worden, daar werd hun hart met geen lust bevangen. Dit alles, of zij het hoorden of niet, lag bij hen als een dode zaak.

Maar zie nog eens wat de oorzaken zijn dat een mens of volk zo ver heen zakt, en zo lusteloos wordt.

1. De verdienende oorzaken zijn hoogmoed, voortkomende uit onkunde van de hoge God en van zichzelf, wie men voor God is. Hierdoor komt die ziel nooit tot die laagte dat zij de schuld van al hetgeen haar ontmoet, bij zichzelf vindt, en dat zij niet over de plagen klaagt, maar over de zonden, en dat zij geen welgevallen krijgt in de straffen van haar ongerechtigheid. Doe daarbij niet zozeer de menigte en grootheid van de zonden, als wel de blijvende liefde in het hart tot de zonde en de wereld, geveinsdheid en onoprechtheid. Als men er naar zijn oordeel mee voor God komt, dan voelt men dat men er niet van scheiden wil. Dit veroorzaakt lusteloosheid, omdat het hem zo verward en ontevreden maakt. O vrienden, de grootheid of veelheid van de zonden zou het hem niet doen, maar dit doet het hem, en daarom zegt Paulus: "Een iegelijk, die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid". Hij scheidde er van af, hij doe voor God afstand van zijn liefde tot het kwade. En doe daar nog eens bij het bedroeven van de Geest, het tegenstaan van Zijn algemene werkingen tot overtuiging, het zondigen tegen kloppingen van binnen, tegen benauwdheid, tegen licht, nu of in de vorige tijd. Daarop volgt dat men zondigt zonder klopping en van kwaad tot erger raakt, en dat men alles, ja zelfs oordelen Gods alleen aan de natuur toeschrijft. En dat zij zelfs aan het spotten raken met Gods volk en met het bevindelijke werk van God in het hart. Vrienden, dan ziet het er donker uit, het ware die mens beter nooit te zijn geboren.

2. De werkende oorzaak van deze onrust is de god dezer eeuw. Deze verblindt het hart en de zinnen, opdat daar geen raad of vermaning, bestraffing of bedreiging, hel of hemel vat op heeft. Dit maakt de zonden licht, aangenaam en voordelig, en verbergt de angel die tot ongevoeligheid onder Gods oordelen aanzet. Die ook valse steunsels in de hand stopt, zoals: dat de oordelen wel weer zullen ophouden, dat alle dingen in de wereld altijd geweest zijn zoals nu, en dat goede en kwade tijden elkaar altijd hebben afgewisseld en dat dit natuurlijke oorzaken heeft. En ook dat de zonde zelf in het hart van iemand die zich ertoe geeft of er niet wezenlijk oprecht tegen strijdt, een verblindende en verhardende kracht heeft, zodat zij dit dadelijk werkt. Zo is de Heere God Zelf en Zijn Geest, in Zijn heilige rechtvaardigheid, de verstokker van het hart; die Farao's hart in Zijn wrekende gerechtigheid met verstoktheid strafte. O, dan strijdt God en Zijn Geest Zelf tegen die mens of dat volk, verkerende Zich in een vijand en wijkende zo met Zijn algemene gunst en goedheid. "En o, wee dan hen", zegt God, "als Ik van hen zal geweken zijn".

Zien wij nu de manier waarop de profeet dit volk aansprak. Het is: gij volk dat met geen lust bevangen wordt. Namelijk, zoals men in de scholen spreekt, in vocativo: rechtstreeks in de eerste persoon. De zaken en het gevaar waren er niet naar om dit zo zacht en in de derde persoon te doen. Ook had de profeet teveel vuur van binnen en teveel liefde tot hun zielen. En dus:

1. Spreekt hij hen hard en bestraffend aan. De profeet probeert niet de gunst te winnen, of hun harten op een vleselijke wijze achter zich te trekken. Maar hij heeft God en het volk lief en raakt hun hartader aan.

Alsof hij zeggen wilde: "Kom hier, volk, dat zo trots van hart is dat u Abrahams zaad en uitverkorenen van Israël bent. Maar weet dat dit uw stand is: u bent zover van Abrahams en Israëls gestalte, dat u met geen lust meer wordt bevangen. Kon u dit zelf eens zien en het grote verschil tussen uzelf en uw zalige voorvaders naar het vlees".

2. Tevens spreekt hij hen ook met liefde en medelijden aan. De profeet was bang voor hun ondergang en verderf. Dat lag op zijn hart. Zij waren echter toch Gods volk, door de Heere Zelf daartoe aangenomen, zij hadden grote beloften. En nu zo treurig gesteld en met geen lust bevangen. O, hij ontfermt er zich over.

3. Tenslotte wil de profeet met deze taal hen als het ware uit hun doodsslaap wakker roepen. De profeet wist wel dat dit door de kracht van zijn zeggen en roepen niet geschieden kon. Maar toch was dit het gewone ingestelde middel van de Heere. Ezechiël moest tot doodsbenederen spreken en profeteren. Hierom zal hij hen aanspreken alsof het in hun hand was, en daaronder tegelijk van de kracht van zijn zeggen afzien en tot de Geest geprofeteerd hebben: "Gij Geest, kom aan van de vier winden, en blaas in deze gedoden..." Of dus hun ogen, oren en harten geopend mochten worden en zij acht gaven op de vermaning van de profeet.

Ten tweede. De getrouwe raad van de profeet aan dit ellendige volk om de oordelen van God nog te voorkomen is: Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw. Dat is zonder verschoning van enige schuilhoeken, nauw, met inspanning van alle vermogens.

Zien wij nu de dubbele toediening van deze spreekwijze.

1. Dit geeft aan de hoge noodzaak om het met al zijn macht te behartigen en dat het geen uitstel kan leiden. Ook ligt erin opgesloten dat het niet bij ééns doorzoeken moet blijven, maar dat de ziel daardoor een oog te houden heeft op de verzoening en de bekering tot God, om zichzelf te doorzoeken, omdat niets anders iemand ooit recht vatbaar zal maken voor evangelielicht.

2. Vervolgens vinden wij dat er in deze dubbele toediening enige verandering is. Het eerste is: doorzoekt uzelfen nauw. Dit heeft betrekking op 's mensen eigen hart en grondstaat en op de innerlijke gesteldheid van het gemoed, in het bijzonder op de inwonende zonden, de wereld en wat dies meer is. En het tweede is: doorzoekt nauw, als het ware onbepaald en zonder bijvoeging van enig voorwerp. Dit schijnt te doelen op de algemene toestand van land en Kerk en op de wegen Gods daarmee gehouden.

3. De profeet toont hiermee gevoel en indruk op zijn hart te hebben, dat er niets in de wereld is wat meer arglistigheid en meer heimelijke schuilhoeken heeft dan het hart vaneen mens. En ook dat de mens nergens blinder in is dan in zijn hart, nergens vreemder van is dan van wat in zijn hart omgaat. Ja, nergens afkeriger van is dan tot nauw en bedaard doorzoeken van zichzelf. En dus van zijn rekening in zijn nadeel op te maken. Vrienden, is het zo gesteld met ieder mens, wat hebben wij dan te denken van een geheel land en volk? En hieruit zien we dat het een wijs mens is die tijdig tot dit nauwe, ja, nauwe doorzoeken van zichzelf komt, en die tijdig de omstandigheden van zijn grondstaat voor God ziet.

Slaan wij nu gade wat tot het rechte doorzoeken van zichzelf behoort.

1. Gevoel en indruk van zijn blindheid, afkerigheid en onmacht, en daarom van de hoge noodzakelijkheid van de verlichting des Geestes bij het Woord. Zonder licht kan men niet zoeken, nog minder nauw doorzoeken, en nóg minder donkere gaten en schuilhoeken en holen in de wand. Zonder licht is het Woord, waarbij men zijn staat moet nagaan, als een verzegeld boek, of als een boek in de hand van iemand die niet lezen kan. Hoezeer een mens zich pijnigt om zich voort te helpen, hij zal zijn staat en naam in dat Woord niet kunnen zien, totdat de Heilige Geest zijn ogen opent, en de Leeuw uit de stam van Juda, Die alleen alle macht heeft, de zegelen openbreekt.

2. Daarom is er ook zeer toe nodig vasten en bidden met belijdenis van zonden. Niet dat de mens een dag zijn ziel kwelle en zijn hoofd kromme, maar dat hij na de biddag een oog blijft houden op die dingen en blijft aanhouden in het gebed.

3. Tenslotte behoort er ook toe oprechtheid en getrouwheid. Ieder moet het in zijn hart met de Heere menen en getrouw zijn zodat hij niet één zaak verschoont. Vrienden, als iemand iets wil achterhouden, zal de Heere het naderen tot Hem niet toelaten, ja al is hij anders in de grond oprecht, hij zal de toegang missen. Maar het klagen over onoprechtheden van zijn hart en het eerlijk openleggen van zijn hart met al zijn ongekende schuilhoeken voor een alwetend God, lust hebben in des Heeren ontdekking, dat wordt vereist. En ook getrouwheid aan het weinige licht dat de Heere hem in deze tijd geeft, om nu meer een volkomen hart daarover te zoeken.

Staat ons nu te letten op wat ieder, hoofd voor hoofd nauw te onderzoeken heeft.

1. Onbekeerde mens, u hebt nauw te doorzoeken uw staat voor God, de scheiding die door de zondeval gekomen is tussen God en uw ziel. Vrienden, het rechte gezicht aangaande zichzelf van God en Zijn heerlijkheid te missen, Jezus als het enige behoudmiddel te missen, dat is genade als iemand het krijgt. Dat zal hem niet werkeloos laten. Deze scheiding is de worteloorzaak van alle goddeloosheden en zonden. Dat is de natuurstaat waaraan Jezus Zelf de hand moet leggen, zal een mens ooit terechtkomen.

2. U hebt nauw te doorzoeken wat de oorzaken zijn waardoor u onder al de vermaningen en waarschuwingen dezelfde gebleven bent. Zie eens de kracht van blindheid en geestelijke dood, waarin u ligt. De kracht van liefde tot de wereld en de zonde. De kracht van de boze, die zo verblindt dat het licht van het Evangelie van de zalige God de ziel niet kan bestralen. Ja, die zo krachtig ophitst tot allerlei bijzondere zonden, dat de mens gans bedorven is voor de roepende stem. Ja, de kracht van vooroordelen in het hart tegen Gods genadewerk, tegen Gods zaak en volk, en daarom tegen alle besturingen die daarheen leiden. Menigeen, hoe vriendelijk hij schijnt, kan dat volk niet dulden. O mens, kon u eens gelovig dat wat u van binnen tegen die zaak en dat volk gevoelt, een vrucht is van uw val en een trek van de duivel die u toegevallen bent.

3. U hebt ook nauw te onderzoeken wat God al aan u gedaan heeft.

a. De Heere heeft u van uw jeugd af gedragen, in ziekten en gevaren bewaard, in het tijdelijke verzorgd en geen bijzondere smarten toegevoegd. En heeft dit liefde tot God veroorzaakt, zodat uw hart afgetrokken werd van alles waaraan het vastzat?

b. De Heere heeft ieder van ons, zo rampzalig geboren, al onze dagen de weg naar de hemel laten aanwijzen. Er is een gedurige roeper achter ons die ons toeroept: dit is de weg, wandelt in denzelven. En is dat niet zeer groot, dat een rechter zelfs aan de gevangenen en gevonnisten ter dood een weg van redding laat verkondigen? O, wanneer een onbekeerd mens in zijn hart geen atheïst was, maar de aller-bijzonderste eeuwige waarheden ge loofde, wat zou dit een blijdschap en werkzaamheden in zijn hart veroorzaken. O, als er zelfs een goede mate van historisch geloof was, zou dat wel degelijk doen opmerken. Maar zelfs dit is thans zeer ongemeen. Een menigte mensen mist dit historische geloof.

c. En heeft God bij sommigen niet meer dan eens aan het hart geklopt? Zijn sommigen van ons niet uit de grove wereld en zonden bekeerd tot de genademiddelen en tot Gods volk? En dat uit oorzaak van enige indruk op een hart en achterdocht over hun eeuwige staat, en blijft de menigte daar nu niet bij staan die dagelijks weigeren hun hart en hand aan de Heere Jezus te geven? O vrienden, het is nu hoog tijd om de oorzaken van uw blijven staan in uw natuurstaat, en van uw hinken op twee gedachten voor de Heere nauw te onderzoeken. Het mocht u in deze tijd eens gebeuren dat u een stapje verder raakte.

d. En vrienden, is ieder van ons er geen getuige van dat God een oneindig lankmoedig God is? Heeft de Heere ooit met iemand van ons gehandeld naar zijn zonden, naar zijn nalatigheden in God te zoeken, naar zijn misbruik en verwaarlozing van Gods eigen instelling en genademiddelen, ja naar ons verwerpen van Hem Die van de hemelen is, Die ons werd aangeboden? O vrienden, Gods Naam is groot van lankmoedigheid. En volgens Nehemia vertoogt het de Heere vele jaren. Maar dit veroorzaakt een nare toestand. Paulus zegt dat het toorn vergaderen is als een schat, in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardige oordeel Gods.

e. Ook hebt u nauw te onderzoeken welke eeuwige onheilen boven uw hoofd hangen als u in die staat blijft. Namelijk hittigheid van de toorn van God. Eeuwige weeën en verbolgenheden Gods te ondervinden in een genadeloze, verschrikkelijke, donkere, eeuwige eeuwigheid, waar duizenden jaren zijn zullen als één dag. O, kon dit afgeteld worden. Al kon de wereld de cijfergetallen niet bevatten, er zou nog een eind aan komen. Maar alle verstand staat hier stil en verliest zich in het onbevattelijke eeuwige. Sommigen weten wat het is wanneer een groot voordeel door eigen toedoen is verwaarloosd, en wanneer een grote schade en schande daarvoor in de plaats behaald is. Maar wat er dan eeuwig te zien en te gevoelen is, gepaard met een volmaakt geheugen, heeft geen oog ooit gezien en geen oor ooit gehoord, ja is nooit in enig mensenhart opgekomen, hoe vreselijk het zal zijn om te vallen in de handen van de levende God, Wiens sterkte des toorns en der verbolgenheid niemand kent. Hoe gelukkig de mens die Jezus tot zijn Borg heeft.

Zie, door het nauwe, ja, nauwe doorzoeken van al deze dingen zou u een pak kunnen krijgen waarmee u zich in uw natuurstaat moest neerleggen voor een groot en almachtig en ziel bewerkend God. Ja, daardoor zou u zulke wonden kunnen krijgen, waaraan de opperste medicijnmeester Christus te pas kwam, en in die weg zou heil met mogelijkheden zich kunnen openbaren.

Volk van God, o wat is er voor u al nauw te doorzoeken. Kunt u eens inkeren met bedaarde zuchtingen om licht, dan zou er wat na te gaan zijn. Na dit doorzoeken zou uw boedel er wel berooid uitzien. O het schaamrood zou uw aangezicht bedekken. Ga het maar eens na, ja, doorzoek eens nauw:

1. Uw gewone gesteldheid in het christendom, de gewone loop van uw verstand. Kijk eens of u daar geen kracht van zondige eigenliefde vindt, van onverloochendheid in alle ontmoetingen en geesteloosheid in uw godsdienst. En wat is van dat alles de oorzaak?
2. Doorzoek eens nauw uw geestelijke kracht in de gevallen die God u in Zijn voorzienigheid doet ontmoeten. O, wat bent u dan? Vrienden, heeft uw kracht u niet verlaten en ligt u als in zwakheid niet neergeworpen? En wat zijn de oorzaken?
3. Doorzoek eens nauw uw harten, wat daar al op de troon zit en wat daar gevoeld wordt, welk een kracht de wereld daar heeft en welk een plaats de dingen buiten God daar beslaan!
4. Ja, doorzoek eens nauw uw gedrag in uw huis en naar buiten, onder vroom en onvroom, de opvoeding van uw kinderen, uw handel en koopmanschap met uw naaste. Is dit alles zo recht dat het van rondom het licht verdragen kan?
5. Doorzoek eens nauw uw huizen en geldkisten. Vrienden, die onrechtvaardige afgod moet ook eens ter toets komen. Hoe is hij verkregen? Hoe wordt hij bezeten? Heeft hij zijn eigen meester wel? Schat u naar Gods Woord de behoeftige die een Goddelijk recht heeft op uw overvloed? Loop eens van boven naar beneden in uw huizen, en teken eens aan wat uw hart al heeft en vasthoudt. O, de huizen, zowel van arme als rijke vromen, zijn met afgoderij vervuld. Kinderen van God, dat u eens lust mocht krijgen dat de Heere u Zelf bij de hand vat en met Ezechiël eens leiden mocht in het hol van de wand, en dat Hij u nog eens grotere gruwelen tonen moge dan deze die u al ziet.
6. En tenslotte, heeft ieder van ons, hoofd voor hoofd, nauw te doorzoeken de tekenen der tijden, of de bewijzen van de heilige Schrift dat Gods besluit van zware oordelen zwanger is en de dag der wraak en der vergelding nadert. Och, dat wij de genade hadden dat de Heere ons daarin mocht leiden, en wij recht gesteld mochten worden, teneinde de oprechten onder ons verwaardigd werden in deze tijd tussen te treden, in de scheur te staan tussen het voorhuis en het altaar, ja tussen een vertoornd God en een schuldig land, op de eeuwige gerechtigheid van de Borg pleiten en zo de bres toemuren, die zo wijd is als de zee. Laat uw gedachten hierover eens veel gaan, of u daaronder wat in uw hart kreeg. Deze dingen behoren meer tot het volgende vers, en daarom, vrienden, raad ik nu u en mijzelf aan: Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt.

II. Aangaande nu de nadere en krachtige aanbinding van de profeet van deze goede raad op de harten van het volk: het was hier hoog tijd om haast te maken, volgens het tweede vers.

Daarin slaan wij het oog:

1. Op de zaak die de profeet aandringt, namelijk het besluit van God was zwanger van uitroeiende oordelen. Het zou baren, ja zeker, en dat zeer snel omdat de dag van zwanger zijn of van uitstel voorbijgaan zou als kaf En dan zou het voortbrengen hittigheden van toorn, ja een dag van de toorn des Heeren die over hen zou komen.
2. Op de kracht van deze aanbinding of de aandrang zelf, als de profeet tot zijn raad toedoet: eer het besluit baart, als kaf gaat de dag voorbij, terwijl de hittigheid van des Heeren toorn over ulieden nog niet komt; terwijl de dag van de toorn des Heeren over ulieden nog niet komt."
1. De profeet Zefánja betoont hier te zijn een wijze, wiens ogen in zijn voorhoofd staan, om vooruit de tekenen der tijden op te merken, om het kwaad dat bereid werd van verre te zien en daarvoor te waarschuwen. En om dus, volgens Jes. 58:1 uit de keel te roepen en niet in te houden. Hij stond hier met een Hábakuk op zijn wacht, wachtende wat God hem doen en in hem spreken zou. En dus kreeg hij bij een zinnebeeldige gelijkenis onder het oog en op zijn hart, welke zware tijden en oordelen Gods de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem te verwachten hadden. De handelwijze van de profeet was niet ongebruikelijk. De Heere ontdekte meermalen Zijn heilige voornemens aan Zijn knechten op die wijze en eer Hij de raad van Zijn boden volbrengt. Zie dit ook in Jeremía, die tot ditzelfde volk gezonden was. Deze voorzag zware tijden over Juda. Dan eens bij een amandelroede, zo zou God wakker zijn om Zijn Woord van bedreiging te doen komen. Dan eens bij een ziedende pot tegen het noorden, zo zou God de koninkrijken van het noorden doen opkomen tegen Jeruzalem. Ja, de Heere Jezus Zelf sprak in Zijn omwandeling veel door gelijkenissen. Wij lezen dat Hij zonder gelijkenissen niet sprak.

En Zijn doeleinde was hoog, namelijk opdat de kinderen des Koninkrijks het zouden vatten en verstaan, en ook opdat anderen blind blijven en zich daaraan stoten en daarover vallen zouden, ja tot hun eeuwig verderf. Zo is het hier ook gelegen met Zefánja. Daarom staat ons nu te letten op de gelijkenis zelf.

Die is door de Heilige Geest aan de profeet geopenbaard, en ontleend aan een vrouw die haar vrucht reeds ontvangen heeft, die maar een zekere bepaalde tijd daarvan zwanger gaat, welke zwangere staat volgens de gewone loop van de natuur eindigt in baren of voortbrengen van haar vrucht. En ook dat haar zwangere tijd zeer snel en vlug voorbij vliegt. En als de bestemde tijd daar is, dat er dan geen middel is om dit op te houden of te stuiten. Dus moeten wij deze gelijkenis niet verder trekken, dan tot het oogmerk des Geestes. Slaan wij nu gade de verklaring van de profeet van deze gelijkenis. In de tekst ligt verklaard dat het besluit van God zwanger zijnde, zeker, ja onvermijdelijk oordelen baren zou. En dat dit zeer snel geschieden zou, en als die tijd daar was, dat er dan geen ophouden of stuiten aan zou zijn. Hierin letten we eerst op de zekerheid van het baren van het besluit Gods.

1. Wij weten dat wij door het besluit van God te verstaan hebben het volstreckte, eeuwige, vrije, soevereine en onveranderlijke voornemen van God dat in de tijd geschieden zal, hetzij door Gods dadelijke of door Gods toelatende en besturende voorzienige hand, tot verheerlijking van Zijn deugden. Dit besluit is tevoren verborgen en wordt van achteren openbaar en is daarom voor de mens een gesloten boek; niemand heeft macht dat te openen dan de Leeuw uit de stam van Juda. Hierom is het dat de Heere aan ons mensen een ander en open boek geeft om daarnaar onze zaligheid uit te werken en te wandelen. Dit besluit is die raad Gods die bestaan zal, die eeuwige wil van God waarnaar alles is en geschapen is.

2. Aan dit besluit wordt een baren toegekend, wat betekent dat dit besluit van God zou openbaren wat het inhield. Hiervan waren kentekenen, door Jezus genoemd de tekenen der tijden die de Farizeeën en Schriftgeleerde niet onderscheidden. Daarom bestrafte Jezus hen, zeggende: "Gij geveinsden, het aanschijn des hemels weet gijlieden wel te onderscheiden, en kunt gij de tekenen der tijden niet onderscheiden?" Dit besluit was zwanger van zware, zeer benauwende, ja uitroeiende oordelen. Dus was volgens Jesaja de dag der wraak in Gods hart. Hier zou iemand kunnen vragen: hoe wist de profeet dit? En hoe weten Gods knechten en volk dit nog? Wij antwoorden: die heilige profeten werden door de Geest in hun gezichten onfeilbaar geleid, en de Heere maakte dikwijls een zaak bekend aan Zijn knechten eer Hij die uitvoerde, zoals nu zo zeer niet meer plaats heeft. Toch wordt dit echter nog geweten en wordt met zekerheid besloten dat Gods besluit van oordelen zwanger is, en dat het onvermijdelijk baren zal, als het door vernedering en bekering niet voorkomen wordt.

Dit blijkt uit het volgende:

a. Uit Gods gewone weg van alle tijden, volgens Zijn geopenbaarde Woord. Gods Woord zegt dat er zware, nare en duistere tijden, zo geen uitroeiende oordelen en verplaatsing van de Kerk te wachten is als alle vlees, vroom en onvroom, zijn weg verdorven heeft. En als een volk zeer zondig goddeloos of zorgeloos leeft. Als alle waarschuwingen in de wind worden geslagen, als Gods zegeningen, oordelen en verbodsdagen geen verandering ten goede veroorzaken, maar integendeel, de zonden, de verharding, het atheïsme en de vrijzinnigheid steeds groter worden. Zie de voorbeelden hiervan in de eerste wereld, in Sódóm. En wij lezen, dat God zegt: "Ik heb tot u gezonden al Mijn knechten, de profeten, vroeg op zijnde en zendende, om te zeggen: Bekeert u toch, een iegelijk van zijn boze weg, en maakt uw handelingen goed en wandelt andere goden niet na om hen te dienen; maar gij hebt uw oren niet geneigd, noch naar Mij gehoord. Daarom ziet, zegt God, Ik zal over Juda en over alle inwoners van Jeruzalem brengen al het kwaad, dat Ik tegen hen gesproken heb". En zeer nadrukkelijk wijst de Heere Zelf het volk naar andere kerken: Gaat nu heen naar de plaats die te Silo was, alwaar Ik Mijn Naam in het eerst had doen wonen; en ziet wat Ik daaraan gedaan heb vanwege de boosheid van Mijn volk Israël: Ook is er een aanbiddelijke samenhang tussen de gedragingen van mensen en de uitvoering van het besluit, welke uitvoering weer overeenstemt met het geopenbaarde, onfeilbare Woord van God. Dus liggen daarin gronden van zekerheid.

b. Ten tweede wordt dit ook geweten uit de leiding van de Geest der gebeden volgens dat Woord, zodat Gods knechten en volk door de Geest der gebeden soms in hun overdenken en bidden naar dat Woord geleid worden in de verborgenheden der onrechtigheid die in een land onder alle vlees heerst. En dat zij zien, dat de breuk tussen God en een volk zo wijd is als de zee, ja, onherstelbaar, ja, dat zij bittere dingen en gevolgen zien, waarover zware benauwdheden hen op zulk een tijd aangrijpen. Niet van zwaar bloed, zoals de goddelozen zeggen. Want voor zichzelf en met hun eeuwige staat hebben zij in zulk een tijd wel eens toegang en veel vrede van binnen.

En op diezelfde tijd als zij zich voor het gemeen aanbieden, vinden zij een gesloten hemel, geen toegang, en vermenigvuldiging van gedachten en zware benauwdheden. Ja, zelfs dat God goede en troostrijke woorden tot hen spreekt, en hen sterkt door beloften, dat zij in een woonplaats des vredes zullen wonen en in welverzekerde woningen, maar dat het daarbuiten hagelen zal. Dit is wat van hetgeen wij lezen in Jesaja waar de kinderen, Gods volk, in bezwijming gevallen liggen en vol zijn van de grimmigheid des Heeren, van de scheiding huns Gods. En zoals God tot Jeremia: "Gij dan, bidt niet voor dit volk". Nu staat ons te letten op de zeer plotselinge nadering van deze barenstijd. De tekst zegt: als kaf gaat de dag voorbij.

1. Door de dag hebben wij hier te verstaan de dag van zwanger gaan, de dag van nietbaren, en daarom de dag van uitstel van des Heeren toorn en van Gods lankmoedigheid. Zulk een dag had Jeruzalem ten tijde van Christus ook nog, toen Jezus, naderende tot de stad, wenende uitriep: "Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag..." En het wordt ook wel genoemd in de Bijbel het jaar of de tijd van het welbehagen des Heeren. Het jaar mijner verlost en der genadebezoekingen Gods, de vindenstijd, de tijd om genadig te zijn, wanneer de Heere roept, lokt, nodigt, ja, wacht om genadig te zijn, het heden der zaligheid, wanneer God Zijn lankmoedigheid uitstrekt. Ja, een dag om te werken, in tegenstelling tot des mensen nacht waarin hij niet zal kunnen. En ook dagen van de Zoon des mensen, waarvan een mens, als hij die verwaarloosd heeft, een dag zal begeren te zien na dezen, en welke hij dan niet zien zal.

2. Door het voorbijgaan als kaf hebben wij te verstaan het snel voorbijvliegen van de tijd der genade en der lankmoedigheid. Daarom wordt het wel afgebeeld bij een gevleugelde zandloper, die tegelijk uitdrukt dat die tijd eens eindigen zal. Dit is eigen aan onze dagen, in tegenstelling tot Gods dag. O, als die komt, waarvan wij straks moeten spreken, die duurt in eeuwigheid en dan wordt het des mensen nacht. Dat nu deze genadedag spoedig voorbijgaat: "Want al onze dagen gaan heen door Uw verbolgenheid, wij brengen onze jaren door als een gedachte..." Daarom bidt de man Gods: Heere, leer ze mij tellen.

Beschouwen wij de gepastheid van deze gelijkenis en hoezeer overredend ze is. De profeet vergelijkt de tijd van Gods lankmoedigheid dus bij een dag, die als kaf voorbijgaat.

1. Bij een dag, omdat die maar een zekere tijd heeft, zoals de tijd van het zwanger zijn van een vrouw. Daarom, al duurt hij lang, wij weten echter naar de Bijbel dat het een bij God bestemde dag of tijd is. De dag van de eerste wereld was 120 jaar. De vijgenboom werd jaren verschoond. Sodoms en Gomorra's tijd duurde zolang Lot erin was en hen waarschuwde. Het Jodendom had ook een bestemde dag, die naar de verwerping van de Heere Jezus over hen was bepaald, waarin de Heere nog door Hem gezocht en gevonden wilde worden. Ninevé kreeg veertig dagenuitstel. En Paulus noemt de dag van genade maar een uur om op te waken. O vrienden, na deze tijd zal er toch geen tijd meer zijn. En ook omdat op een dag altijd een nacht volgt, is de raad van Jezus in om te werken terwijl het dag is, eer de nacht komt waarin niemand werken kan. Toen over de eerste wereld de zondvloed kwam, was het gedaan: het was nacht, de tijd, de dag, de 120 jaren waren om. Toen Lot uit Sodom uitgeleid was, en dus die steun weg, zonk het heen. En toen Jezus weg was en Zijn volk vervolgd, zaten daar de Romeinen in Jeruzalem en er kwamen dagen, ja, een nacht mag men zeggen, zoals er nog nooit geweest was of ooit zijn zou, naar Jezus' voorzegging.

2. De profeet vergelijkt dit voorbijvliegen van de tijd van uitstel bij een dag die als kaf voorbijgaat, om het snelle en onverwachte voorbijvliegen. En om dus zo de gelegenheid van de genadetijd uit te drukken, Paulus maakt hiervan een aandrang in zijn vermaning waar hij zegt: Dewijl wij de gelegenheid des tijds weten..." O vrienden, een kleine wind is het kaf te sterk. De profeet Jeremia zegt: "Daar zal mij een wind komen, die hun te sterk zal zijn". En daar vliegt het dan heen. Ook omdat daar dan geen terugkrijgen is: vervlogen kaf is niet meer te vinden. De voorbijgegane genadetijd is onherroepelijk. Dit heeft de engel in Openbaring met de ene voet op de aarde en met de andere op de zee staande, over de aarde en de zee gezworen bij Dien, Die leeft in alle eeuwigheid. Zo wil de profeet tot hun overtuiging onder het oog brengen dat de dag om genade in Gods ogen te zoeken, spoedig eindigen zal. En deze dag voor een mens is:

1. In het algemeen zijn gehele leeftijd, zeventig of tachtig jaren, naardat hij sterk is. En als die tijd voorbij is, is zijn dag of zijn tijd uit en gaat hij naar zijn eeuwig huis.

2. Nader is het 's mensens dag wanneer in zijn dagen het licht op de kandelaar staat. Iemand kan zeer oud worden, die het in zijn lange leeftijd zeer kort genoten heeft. In Openbaring dreigt God dit licht van de kandelaar weg te nemen, zoals men licht wegneemt wanneer men ziet dat het tevergeefs brandt en er niet bij gewerkt wordt. Zo dreigt de Heere ook in Amos een honger te zenden, niet naar brood of water, maar naar het Woord des levens, wanneer leraars als met arendsvleugelen wegvliegen, en dan wordt het donker en nacht.

3. Nog nader is het de dag van ieder mens, als het onder de bediening van het Woord een tijd wordt dat God krachtig werkt door Zijn Geest. Vrienden, dit is niet altijd, maar dit is ook zeldzaam, al behoudt men het Woord en zijn bediening. Maar als de Geest daaronder komt naar de beloften, waartegen Gods vijanden zo bitter zijn, dan is het een dag voor ieder mens die het werk van God hoort of bijwoont, om God te zoeken dat het zijn tijd ook eens worden mocht. Als er nu en dan, hier en daar, onder groten en kleinen, onder schranderen en geringen, onder ouderen en jongeren, mensen geroepen worden met een hemelse roeping en verslagen worden in hun harten, hun verlorenheid zien en gevoelen en geen rust vinden buiten Christus, en als het evangelielicht daar opgaat en deze en die uit de gevangenis van de natuurstaat wordt verlost en uitgeleid, die door Jezus' Geest geleerd wordt, met hun schulden en zonden tot Jezus als priester te komen, met Jezus en Zijn bloed te werken, toepasselijk op een ellendige eigen, ik zeg, vrienden, dan is het een dag voor ieder mens die het werk van God hoort of bijwoont, om God te zoeken dat het zijn tijd ook eens worden mocht. O dan, ja, ik mag zeggen, nu is de deur nog open. Spoedig kunnen er dagen komen dat de Heere van hier vertrekt met de zalige werking van Zijn Geest bij Zijn Woord. O, dan wordt de deur gesloten als voor de dwaze maagden en dan is de bediening meest een reuk des doods ten dode en wordt het nacht. Vrienden, zou het voor gevangenen en ter dood veroordeelden niet een grote dag zijn, als de rechter zelf de deur soms opent en deze en die vergeeft, uitleidt en in vrijheid stelt. Zou dit geen werkzaam roepen in de harten van andere gevangenen veroorzaken? Ik laat dit verder over; de Heere is vrij en kan het doen zien.

4. Eindelijk en bijzonder is het de dag van ieder mens en hij mag wel toezien dat die niet voorbijgaat namelijk als de Geest aan zijn hart klopt en hij iets ziet van zichzelf en achterdocht krijgt over zijn staat en over het einde van zijn weg. En als hij uit die grond achting en liefde krijgt voor Gods zaak, voor Gods werk in de ziel en voor Gods volk. Als hij zo begerig wordt naar het heil van Gods volk, en om daarmee gerekend te mogen worden in het opschrijven der volken. Van zulk een is het zijn allerlaatste dag. Gaat die voorbij zonder dat hij binnen geraakt, en zakt hij zo zachtjes weer naar zijn oude weg, o, welk een zware nacht heeft zulk een te wachten. Jezus zegt: "Indien dan het licht, dat in u is, duisternis is, hoe groot zal de duisternis zelve zijn?" Het gebeurt wel dat zo iemand die voordelige tijden nooit meer krijgt; dat hij nooit meer overtuigd wordt, al wordt hij oud van dagen. Dat hij hoe langer hoe verharder, afkeriger en vijandiger wordt tegen het werk van God, totdat hij sterft. En zo is, naar Jezus' zeggen, het laatste van die mens erger dan zijn eerste. En ik geloof eenvoudig dat er weinig mensen onder het evangelielicht leven of zij hebben een tijd gehad van meerdere of mindere overtuiging, ontwaking of van achterdocht over het eind van hun weg en levensloop. Het staat bij niemand onder groot of klein op zijn voorhoofd wat er van binnen soms omgaat. Wij weten allen dat er een menigte mensen is die gedurig verstrooiing zoekt en moet hebben. Velen kunnen het niet houden zonder drinken, spelen of gezelschap. Anderen bouwen al hun dagen in de aarde, zoals Kain, die een stad ging bouwen. Dat hielp hem wat in die beproevingen van binnen. Saul moest gedurig muziek hebben; en dan gaat dus alles over en weg. O, onbeschrijfelijk ongelukkige mens! Hoewel de Heere een vrijmachtig God is, kan een mens tien en meermalen overtuigingen tegengestaan hebben, dat God hem ten laatste op een onweerstaanbare wijze aangrijpt, te machtig wordt en zijn wil overbuigt, terwijl een ander het eens verdooft en tegenstaat en dat geluk nooit meer krijgt. Zulk een zondigt wel in het vervolg zonder kloppingen aan zijn hart, en kan wel oud en zeer oud en ten laatste door God vervloekt worden. De tijd en dag van die man of die vrouw was toen in zijn jeugd. Daarom gaat de dag als kaf voorbij!

Staat ons nu te letten op het gevolg, wanneer die dag voorbij is en het besluit baart. O vrienden, dan is er geen stuiten aan, dan wordt het nacht voor de mens, ja, dan wordt het Gods dag. Dan brengt het besluit voort, zoals de profeet zegt, hittigheden van de toorn van God, in die dag van de toorn des Heeren, die dan over de mens zullen komen. Hierin beschouwen wij eerst de spreekwijze.

1. Hier wordt gesproken over de pittigheid van de toorn des Heeren. Deze ziet op de afkomst van de oordelen, namelijk van de hittige of grimmige toorn van God. Dat is, van het hart Gods tegen de zonde en de zondaars, van de heilige en rechtvaardige natuur van God om de zonden te straffen. Anders kunnen wij geen toorn of hartstocht aan het Opperwezen toeschrijven.

2. Deze toorn wordt genoemd een hittige toorn, of de hittigheid van des Heeren toorn, omdat het de aller bitterste en aller verschrikkelijkste toorn is. Niet alleen in zichzelf als een vuur, maar die door godtergende en moedwillige zonden verder verhit en aangestookt wordt, en brandt zonder barmhartigheid. Het voedsel hiervan zijn de zonden: "Gijlieden hebt een vuur aangestoken in Mijn toorn, tot in eeuwigheid zal het branden".

Dezelfde spreekwijze vinden wij in Jeremia, en elders: "De hittigheid van des HEEREN toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij gedaan en totdat hij daargesteld zal hebben de gedachten Zijns harten.". Salomo zegt dat de grimmigheid des konings is als een bode des doods. O, wat voor een bode is dan de hittige toorn van God. Mozes zegt ons dat hij brandt tot in de onderste hel.

3. Deze hittige toorn van God was het die de engelen uit de hemel in de afgrond der hel nederstiet, die Adam na zijn zonde uit het paradijs joeg, die de oude wereld door de zondvloed versmoorde en die Sódóm en Gomórra met vuur verbrandde en omkeerde. Deze toorn stelt de profeet aan het volk voor, namelijk als de vrucht die Gods besluit voortbrengen zou als zij zich niet bekeerden.

Merken wij aan dat de tweede spreekwijze van de dag des toorns des Heeren die over hen zou komen, opzicht heeft tot de tijd wanneer dit alles hen zou treffen. Namelijk die dag waarvan de profeet Zefánja gesproken heeft, zeggende: "De grote dag des HEEREN is nabij, hij is nabij en zeer haastende; de stem van den dag des HEEREN; de held zal aldaar bitterlijk schreeuwen. Die dag zal een dag der vervolgenheid zijn, een dag der benauwdheid en des angstes, een dag der woestheid en verwoesting, een dag der duisternis en der donkerheid, een dag der wolken en der dikke donkerheid. Een dag der bazuin en des geklanks tegen de vaste steden en tegen de hoge hoeken".

1. Deze dag wordt een dag genoemd om zijn duurzaamheid uit te drukken. Bij de Heere is geen verwisseling van tijd. Duizend jaren zijn bij God als één dag. Ook omdat daar geen verpozingen, geen inmengselen van goedheden Gods, geen gedenken des ontfermens in het midden van Gods toorn meer zullen plaatsvinden. Ook omdat deze dag Gods des mensen nacht is, wanneer hij zijn voeten stoot aan schemerende bergen. Deze dag staat dus tegenover de genade dag, tegenover de tijden van het welbehagen des Heeren en tegen de dag der genadebezoeken Gods. Tegen het jaar van 's Heeren verlossen en tegen de dag der zaligheid en van Gods lankmoedigheid.

2. Deze dag heeft verscheidene benamingen in de heilige Schrift. Hij wordt genoemd de dag der wraak die in Gods hart was, en de dag des HEEREN, een dag van duisternis en donkerheid, een dag van wolken en dikke duisternis, wanneer alle aangezichten betrekken zullen als een pot. Een aller verschrikkelijkste dag, de tijd van Gods toorn waarvoor niemand bestaan zal. Een dag die brandende komt als een oven, en die niets overlaat. Een dag wanneer de Heere geen barmhartigheid bewijst, als de sterkste manspersonen ieder zijn handen op zijn lendenen legt als een barend vrouw en alle aangezichten veranderd worden in bleekheid. Een dag van vreze en geen vrede, waarin God in het verderf licht en spot als de vreze komt. Een dag dat Gods besluit baart, en dat God Zich zomin wil laten verbinden als een barend vrouw die gelegenheid heeft om haast te verlossen, haar bangersangst in plaats van het verlossen kiezen zou. O vrienden, God zegt: al stonden Mozes en Samuël in de breuk, zij zouden alleen hun zielen bevrijden, maar God zou niet horen. Dan is de hemel gesloten voor elk gebed en dan zegt de Heere: bidt niet meer voor dit volk ten goede, want Ik zal niet horen. Ja, dan, wanneer alles wat God door Zijn knechten gesproken heeft, komen zal. Dan bekent een volk dat er profeten onder hen geweest zijn, dan is het die tijd waarvan Jezus zegt: wanneer mensen begeren zullen een dier dagen van de Zoon des mensen te zien die zij en zovelen verwaarloosd hebben, maar dat zij die niet meer zullen zien. Dan pas schat men de genadetijd, die dan weg is.

Beschouwen wij nu de zaken die in deze spreekwijze opgesloten liggen, namelijk welke zware oordelen dit volk op de dag van Gods toorn te wachten had. Vrienden, wij hebben al gezien welke verschrikkelijke oordelen door de profeet Zefánja in het vorige eerste hoofdstuk gedreigd zijn. Maar wij zullen die van achteren bij de uitkomst eens opvatten en zien wat Juda en Jeruzalem zoal getroffen heeft, met een woord volgens de Klaagliederen van Jeremia.

1. In de belegering van Jeruzalem werden de inwoners als in een pot te koken gezet, en werden daar met verderfelijke plagen geslagen. Namelijk met de zwarte honger, zij werden zwart van honger. De voornaamsten gaven de geest. De kleine kinderen schudden hun ziel uit in de schoot van hun moeder. Ja, moeders hebben hun kinderen, zelfs de zuigelingen gekookt in de jammer van hun hart opdat zij te eten hadden. Hierbij kwamen het zwaard en de pestilentie tegelijk, en zo werd de stad als tot een weduwe gemaakt. En tenslotte met grote verdeeldheid tussen de koning en het volk: de koning wilde het zó hebben en het volk weer anders, en de raadslieden waren dwazen geworden.

2. In de inname van Jeruzalem, deze is stormenderhand geschied. Toen hebben nieuwe plagen hen getroffen. Hun profeten, priesters en vorsten zijn gedood. De profeten en priesters in het heiligdom. De vorsten zijn opgehangen, en de menigte van mannen en vrouwen, ouderen en jongen, zijn door het zwaard gevallen.

De overgebleven vrouwen en dochters van het zwaard werden zwaar geschonden, waarom zij hun hoofd ter aarde lieten hangen. De ganse stad en tempel, het schone Jeruzalem, die stad des groten Konings werden verwoest, zij werden geplunderd en daarna met vuur verbrand.

3. Na de inname hebben de godsdiensten opgehouden. De wegen van Sion treurden omdat niemand op het feest kwam. De edelen, ja, de overigen van het koninklijke zaad werden geworgd. De koning Zedekía moest zelfs de worging van zijn eigen kinderen aanzien, waarna zijn beide ogen werden uitgestoken en hij met twee ketenen gebonden werd en weggevoerd naar Babel. Enige geringe mensen die overgelaten werden om het land te bebouwen ten dienste van anderen, werd het leven zeer bang gemaakt. Die moesten voor geld hun eigen water drinken en hun eigen hout betalen. En als zij vermoeid waren kregen zij geen rust.

4. En onder dit alles was de gesteldheid van het volk zeer droevig. Zij hadden dag noch nacht rust. De een legde het toe op het doden van een ander, en dus bracht God over hen wat Hij gesproken had. Al hun vreugde was veranderd in klagelijk kermen, treuren en duisterheid, zodat zij smartelijk uitriepen: "Gaaf het ulieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk mijn smart, die mij aangedaan is: 's Morgens riepen zij: "Och, dat het avond ware." En des avonds: "Och, dat het morgen was".

5. De beste vromen onder hen konden niet anders dan in hun hart de Heere heiligen. Die riepen maar uit: "Wij hebben overtreden en wij zijn weerspanning geweest, daarom hebt Gij niet gespaard". En dus rechtvaardigden zij God, maar zij kwamen niet verder. Voor het algemeen vonden zij de weg van verzoening niet.

6. Tenslotte vrienden, al deze dingen waren maar geringe beginsels van de eeuwige smarten die zij te wachten hadden in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardige oordeel van God. Ziet, deze dingen hadden zij te wachten. En Zefánja wilde dat zij die door vernedering voorkwamen. Daarom bindt hij nu met deze dingen zijn goede raad zo krachtig aan op hun harten.

Zien we nu in de tweede plaats de kracht van deze aanbinding of de aandrang zelf, als de profeet tot Zijn raad toedoet: eer het besluit baart, als kaf gaat de dag voorbij, terwijl de hittigheid van des Heeren toorn over u lieden nog niet komt; terwijl de dag van de toorn des Heeren over ulieden nog niet komt. Hierin zien wij eerst de kracht van de aandrang van de profeet om haast te maken, zonder uitstel, in zichzelf nauw te doorzoeken, ja, alles nauw te doorzoeken.

1. Door die woorden "eer het besluit bare" wil de profeet onder het oog brengen dat het een gevaarlijke tijd was. Het besluit Gods was zwanger en droeg de oordelen, en de enige weg van ontkoming was die Zefánja geraden had. En dat was: zichzelf en alles nauw te doorzoeken, en dus tot zichzelf te komen. Daarom was er niet anders dan haast te maken. Hij is dus met grote ontfermingen over hun deerlijk dode en zorgeloze toestand aangedaan. Hij wil als het ware zeggen: "Och, mijn lieve vrienden, ik zie uw gevaar, maar u ziet het niet. Het is mijn enige zielenraad: doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, eer het besluit bare. Och, daar is de uiterste haast bij, het besluit van God is zwanger".

2. Door de woorden "als kaf gaat de dag voorbij" wil de profeet een indruk geven dat dit grote werk van het doorzoeken geen uitstel kan leiden. Hij wil zeggen: "Mijn gemeente, tot wie God mij gezonden heeft, en wier zielen aan mij zijn toebetrouwd, ik ben uw mond tot God geweest en heb uw deerlijke toestand daar gebracht, en ik heb Gods stem aan mijn hart gehad, en zo ben ik nu nog Gods mond tot u, en 's Heeren Woord is zonder uitstel, want als kaf gaat de dag voorbij".

Slaan wij nu nog gade de kracht van de aandrang van de profeet aangaande Gods lankmoedigheid en ter bemoediging in het zoeken, maar ook ter verschrikking voor het gevaar als zij de raad van de profeet verwierpen.

1. De profeet zegt: terwijl de dag van den toorn des Heeren over ulieden nog niet komt. Hiermee wil hij te kennen geven dat het nog een dag en de tijd van Godslankmoedigheid was. Het oordeel was op weg, maar het was er nog niet. Al was het dat een zwangere vrouw zeker baren moest, hier kon nog een uitzondering plaatsvinden, omdat de Heere van Zichzelf getuigt: "Zou Mij enig ding te wonderlijk zijn?"

2. Daarom wil de profeet hen hier bemoedigen, zeggende: "O vrienden, het mag met u zo hopeloos staan als het staat, het grote kwaad dat God gesproken heeft is er nog niet. Weet dan dat God een God is Die in Zijn natuur genadig is, Die niet zwaar te verbidden is. Hij heeft geen lust in uw dood. Ja weet, dat het in Gods hart is om op vernedering berouw te willen hebben over hetgeen Hij gesproken heeft, zolang God laat roepen en waarschuwen zoals de Heere mij nu nog zendt. Ja, zolang kan het kwaad nog voorkomen worden, en kan de rechterhand des Allerhoogsten nog veranderen.

En daarom: doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt, terwijl het een en ander over ulieden nog niet komt."

Tenslotte staat ons te letten op het oogmerk van de profeet ter ontwakning van het gevaar en, ingeval van verwerping van dit alles, ter voorzegging wat zij in die dag zouden ervaren. De profeet wil het volk door het aankondigen van de hittigheid van Gods toorn en van de nakende dag van de toorn des Heeren verschrikken, teneinde zij ontwaken mochten uit de doodsslaap, het gevaar bekennen en aan het werk raken, zoals dit in het natuurlijke ook wel plaatsvindt.

1. De profeet wil de grote hoop van het ellendige volk wakker maken en tot zichzelf roepen, teneinde zij mochten zien dat zij sliepen in het opperste van een mast in het midden van een woedende zee. Teneinde zij zich mochten zien in hun schuld en ongelijk, en dus onder de hemel mochten vallen als een enige man, God billijkende over hetgeen Hij gesproken had en zichzelf het oordeel waardig verklaren: "Wij hebben gezondigd en zottelijk gehandeld, wee onzer". En ten einde zij zich ook in de handen van hun Rechter mochten werpen, Hem vrijverklaren in Zijn genadige ontdekking, of zij de weg van verzoening mochten vinden en zich werpen in de handen van een machtige Middelaar, en Zijn bloed en Geest, tot verzoening en kracht hun dierbaar worden mocht aan hun hart tegen hun zonden.

2. Ook wil de profeet hierdoor slapende vromen doen ontwaken, teneinde zij ook mochten zien hoe zij met de dwaze maagden in slaap geraakt waren en hoever zij van zichzelf, van de Heere en van het gevaar van de gemene toestand af waren. En teneinde zij het kwaad zien en zich verbergen mochten, door vrede met God in de Messias weer te zoeken, en dus opkomen mochten uit hun graven en diepten om land en volk behoudenis te kunnen aanbrengen. Ja, teneinde zij tussen God en het volk, tussen het voorhuis en het altaar mochten staan, met een smeltend en vernederend hart over de zonden van het volk tegen de Heere. Om daar verstand van kermen te krijgen of zij verwaardigd werden de bres toe te muren en of de Heere door Zijn Geest hen daar gelovig biddend maakte en aanhoudend leerde en deed roepen zoals Joël: 'Heere, spaar toch Uw volk, en geef Uw erfdeel niet over ter verwoesting". Zoals Noach zich aanbood aan God voor de eerste wereld, en Abraham voor Sódóm.

Ten laatste beschouwen wij nog dat de profeet ingeval van verwerping van zijnwoorden wil voorzeggen hoe het bij hen gesteld zal zijn in die dag die de Heere maken zal. Alsof hij hun voorzegde: O, ongelukkige mens die nu het woord en de vermaning van Gods knecht verwerpt, u zult de hittigheid van Gods toorn ondervinden en die dag van de toorn van God niet ontvlieden, wat u zich nu verbeeldt en hoever u het van u stelt. U bekent het gevaar nu niet, evenals in de eerste wereld waarvan Jezus zei: "Zij bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam". Zo zult u het dan ook verstaan als het te laat is en het besluit baren zal. Dan, o dan, als die dag komt, en die dag zal komen, dan zult u weten dat er een profeet in het midden van u geweest is. Daarom is mijn laatste zielenraad deze: doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt.

Toepassing

Ziet, vrienden, of deze woorden niet van toepassing zijn op onze natie, op onze personen, vooral in deze tijd waarin Nederlands volk en ieder van ons, hoofd voor hoofd, geroepen wordt om zich onder het oog van een alomtegenwoordig, alziend, heilig en rechtvaardig God nauw te onderzoeken. Daarom vrienden, eer het besluit baart en de hittigheid van des Heeren toorn over ons nog niet komt, terwijl de dag van de toorn des Heeren over ons nog niet komt.

A. Mogen Nederlands inwoners in het algemeen hier niet uitroepen: grote dingen heeft aan ons gedaan, Hij Die machtig is en heilig is Zijn Naam? Zijn wij van de Heere ook niet tot een volk, ja tot een groot volk gemaakt. Wij waren diep gezonken onder de slavernij van het antichristendom. En dat klein gedeelte heeft de Heere uitverkoren tot een planthof voor Zijn kerk.

1. O, wat heeft de Heere niet al aan ons gedaan en ten koste gelegd!

a. God heeft ons vrijgemaakt en alle juk doen afschudden en heeft ons daarbij toegevoegd de landen der heidenen, om een vrij volk te blijven.

b. God heeft al onze dagen Zijn Evangelielicht op onze kandelaar gegeven; Zijn knechten, ja de voornaamste zieners die in de wereld bekend waren, om het Evangelie van de zalige God met kracht te preken, ondanks alle vijandschap en tegenstand.

2. Maar welk kwaad hebben wij de Heere voor goed vergolden? Is hij niet blind, die dat niet ziet, dat Nederlands volk in het algemeen een goddeloos volk is, tegen dat alles aan?

En zou men van voren niet zeggen, als God zulke dingen aan een natie eens doet, gelijk de Heere aan ons gedaan heeft. O, wat een uitmuntend volk zal dat zijn boven alle volkeren der aarde, in heiligheid, in liefde tot God en elkaar, in gehoorzaamheid, ja, in zeden naar de wet van die God!

a. Maar is onze natie nu een heilig volk? O, immers gaan er geen minder soort van gruwelen om dan in der Heidenen landen. Men moet zeggen, hetgeen menigmaal van Gods beste knechten en volk is opgemerkt, dat al de soorten zonden van alle andere volken, samen, als in een bundel, in ons Nederland gevonden worden.

b. Is onze natie nu een getrouw volk aan God?

(1). Immers doen er mensen in menigte zich op in ons land, die vanwege indrukkenloosheid en van oneerbiedigheid voor God, (ja, mag men zeggen, omdat geen dodelijke benauwende oordelen Gods treffen) Gods waarheid, hetwelk niet ons maar Góds goed is, bruut aantasten, naar hun zin en mening buigen, zodat Gods Woord naar hun zin dienstbaar moet zijn. Die dus de waarheid en hen, die ze zoeken voort te planten, door allerlei bedekte wegen heimelijk ondermijnen en onbruikbaar zoeken te maken. Die (als het ware) de wet van God verkrachten, met te stellen dat een mens geen oorzaak van zijn daden is, en bijgevolg onder geen wet staat, of dat dezelve ons niet raakt, dat wij met de letter niet te doen hebben. Ik vraag: is het dan genoeg, dat wij geestelijk niet hoereren noch stelen? O, het zijn geen weet-nieten, die de letter van Gods wet zowel als hare geestelijke uitgebreidheid voor hun wet schatten en daarnaar wensen te leven. O, wat heersen allerlei vrijzinnige en vrijgeestige gevoelens, en wat breekt dus de atheïsterij, deïsterij en Spinosisterij door!

(2). Doet daar eens bij, het verval in de zeden; wat is dat groot in ons land! Zelfs onder vromen zowel als onder onvromen, in de openbare en bijzondere godsdienstoefeningen, in hunne huizen, in de opvoeding der kinderen, in hun gedrag en verkering met mensen, o, wat is de hoogmoed groot, en wat is er weinig oprechtheid in hun handel of negotie! Zodat menigmaal Heidenen meer te vertrouwen zijn, en op hun woord in negotie meer staat te maken is, dan aan en op het woord van genaamde Christenen, die menigmaal niet na te gaan zijn in hun bedekte woorden enzins behoudingen. En dat heet dan bekwaamheid in het beroep; ja, wijs te zijn om kwaad te doen. O, wij zijn bij andere volken niet meer te kennen, voor zulk een beweldadigd volk van de Heere.

Laat ons nog eens kort nagaan wat de Heere aan ons al ten koste gelegd heeft, om ons te doen wederkeren tot Zijn wet, én hoe het thans nog gesteld is.

1. Zie wat God gedaan heeft:

a. De Heere heeft Zijn getrouwe knechten tot ons gezonden, ten einde wij nietonverhoeds en ongewaarschuwd verdorven werden. Om aan te kondigen naar Zijn woord, dat Gods besluit zwanger is van oordelen, dat, als het baart, het hittigheden van toorn zijn zullen, en als die dag des Heeren komt, het dan nacht voor ons land zal worden. O, de spiegel van Silo is menigmaal ons voorgehouden! Vrienden, konden wij het zien! Dit is een grote zegen, en dit waarschuwen doet God in de tijd van uitstel en van Zijn lankmoedigheid.

b. De Heere heeft (als het ware) Zich gezet, om met ons zondig land te handelen na de eeuwigheid, die er is in Zijn lankmoedigheid, boven het begrip van allen, die enige indruk Gods op hun hart hebben. Daarom heeft God geen zeer enge banden om onze lendenen gelegd. Wij weten bij mensengeheugens van geen zeer benauwende en verwoestende oordelen; over welke inhouding degenen, die Gods weg naar Zijn Woord enigszins nagaan, schrikken kunnen als ze denken: als dat eens uitbreekt, dan zijn het hittige toornigheden, die als een onuitblusselijk vuur zullen zijn. Ja, een onverbidelijke dag van den toorn des Heeren.

Maar God heeft wél tot ons land gesproken:

- Met verterende en uitmergelende oordelen binnen ons land, met de vloek te zenden in al onze gewenste dingen, zodat God, in Zijn rechtvaardige en heilige voorzienigheid, ons overal in tegenkomt.
- In de zenuwen van de Staat, de Oost- en West-Indische compagnieën, waarvan de voordeden tegen de rampen bijna niet kunnen opwegen.
- In de (zee)palen en vastigheden van ons land heeft God wormen gezonden, zodat wij in een tijd van vrede met alle zulke zware en uitmergelende kosten tegen wormen te oorlogen hebben. Wat scheelt dat veel, of één paal 15 of 16 jaren kan staan, of 3 maanden en dan geheel vermolmd is. Menigeen acht dit niet veel, het is zoveel uren van hier, wij wonen veilig. De Stoïcijnen zeggen: het is van de natuur, dat gebeurt wel meer, men moet alles opnemen zoals het komt.
- Wij zijn geslagen met zwaar verval in neringen en koopmanschappen, en doet daarbij, onder dat alles met hoogmoed, de vloek, die de Joden elkander wensen, armoede en hovaardij.

- Behalve de verscheidene vreemde of warme winters en koude zomers, de vreselijke stormwinden van Gods toorn, de onweders des hemels van verschrikkelijke hagel, donder en bliksem, ja, de legioenen ongedierten, die wij tot onze kleinmaking gehad hebben. Zo heeft God in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid ons Nederland geslagen. En, wat het aller zwaarste oordeel onder al de oordelen is, met een geest des diepen slaaps, met ogen zonder gezicht, met oren zonder gehoor, met een hart zonder verstand en opmerking.

c. Eindelijk heeft God een roede, ja, verscheidene roeden rondom ons land, echter tot ons land, opgeheven, en zó tot ons gesproken met zulke zware en zeer benauwende, ja, verwoestende oordelen te zenden rondom ons land, en wel zulke, die de Heere in den besten tijd der kerk, tot onze heiliging, over ons land gebracht heeft.

(1) Wat heeft het oorlogsvuur al lang rondom ons gebrand, en wie zal de listige en in schijn vriendelijke bejegeningen, gepaard met dodelijke aanslagen, nagaan, van hen die het op ons land toeleggen. Ja, vrienden, wie heeft ons bewaard, dat de vijand niet binnen ons land en onze muren reeds is? Is het God niet en Zijn voorzorg? O, wij zeggen met nadruk, niemand anders! Met reden zitten wij in zulk een gedurige verwachting: och, hadden wij God maar met ons, als in vorige tijden! Maar waar zijn nu onze zee- en landhelden, en die een God erkennen en zochten, eer zij een krijgstoet ondernamen? Die met het zwaard in de hand tegelijk Nederland op hun hart voor God droegen, die baden en vochten? O, breekt de oorlog eens uit, wij staan als een blote kudde geiten; onze schaduw is van ons geweken, onze biddagen verergeren onze toestand. Het zal dan een zeer hachelijk drijven zijn op genade, zoals wij dan zullen moeten drijven. Vrienden, dit moet met verstand overdacht worden.

(2) Nog eens, rondom ons land horen wij van tijd tot tijd vreemde dingen, daar valt zwaar ijs in den zomer, daar hoort u van verschrikkelijke onweders, van donder, bliksem, vuur, dat als plaatsen omkeert in den winter. Ziet dit maar onlangs in Engeland, in Duitsland, en hoe in een ogenblik een rijke arm kan gemaakt worden. Ziet dat te Bremen, ja, nog in liet midden van de vorige maand in Venetië, hoe dagen achtereen verslindende donders en bliksemen, en vervaarlijke plasregens tot verwoesting gevallen zijn.

(3) Wat heeft jaren achtereen rondom ons land het pestvuur gebrand; dan eens naderbij en dan eens verder, zelfs voor enige weinige jaren op schepen in Texel. Het hele jaar door is er de courant vol van geweest. Dat wij het nog niet hebben, schrijven sommigen aan natuurlijke oorzaken, aan onze wijsheid en beleid toe. O, daar is niet in te komen, voor die Gods oordelen wensen na te volgen, wat hittige toorn een volk te wachten heeft, waaraan zoveel jaren te voren dezelfde oordelen ten spiegel vertoond zijn.

2. Maar ziet nu eens hoe het met de inwoners en mannen van Nederland onder dat alles nu nog gesteld is. Vrienden, de naam van onze natie in het algemeen is ook: een volk dat met geen lust bevangen wordt; het zij uit welke oorzaak ook.

a. Duizenden gaan zorgeloos in de weg van hun hart, die zich niets aantrekken, waaronder er wel zijn, die door al de zachte handelingen Gods Atheïsten zijn geworden; deze allen zeggen met woorden of met daden: De Heere doet geen goed, noch Hij doet geen kwaad.

b. Anderen zijn zó vervuld met aardse en vleselijke lusten, dat oor en hart voor de dingen van Gods koninkrijk gesloten blijven. Het kan daar niet in, het is te vol van wat anders. Spreekt u daar eens iets van Gods wegen, gelijk toont men zijn vervreemding en de afkerigheid daarvan.

c. Ja, de menigte groten der aarde hebben iets dat hun moed bijzet, hoe kwaad de tijd ook mocht worden; en dat is hun geld en goed, en dat wel hier en daar, zodat zij rekenen kunnen, altijd een goed heenkomen te zullen hebben. Ach mens, God zegt, dat goed geen nut doet, ten dage der verbolgenheid. Bij onze profeet lezen wij: noch uw goud, noch uw zilver zal u kunnen redden, ten dage der verbolgenheid des Heeren. Daarop heeft nooit iemand geleund, of het heeft hem door de hand geboord.

c. Laat ons nog eens bezien wat er te wachten is, wat tekenen of bewijzen er zijn, naar de Heilige Schrift, dat Gods besluit van zware oordelen zwanger is, en dat de dag, de dag der wraak en der vergelding, nadert. Met een woord slechts; het zijn donkere en zwarte merktekens:

1. Als de Heere met Zijn genadige inwoning in het algemeen vertrekt, en zulks van vromen niet gemerkt en dus gemakkelijk gedragen wordt. Dan vertrekt de Schechina, de heerlijkheid, tot op de dorpel, ziende of zij verbeden zal worden. O vrienden, dat is geen bewijs van Gods genadige inwoning, dat er mensen bekeerd worden, dat kan geschieden in een land en een plaats, waarover Gods toorn zeer ontstoken is. Zomin als het een bewijs is, dat God in gunst woont in een goddeloos huis, waarin de een of ander bekeerd wordt. Nee, die tot den raad der verkiezing behoren, moeten en zullen bekeerd worden.

Nu dit, zeg ik, is een zwart merk, als Gods volk hier is, alsof zij doppen op hun ogen hadden, en als zij juichen over de gaven in de kerk, en die weinigen, die over het wijken Gods zuchten, verachten,

2. Als de oordelen van God, in de heilige, toelatende voorzienigheid, dienen om een volk in het algemeen te verharderen en atheïstischer te maken; als God in genade onder een volk woont, dan dienen deze om vroom en onvroom tot zichzelf te brengen en beter te maken. Dan zit de Heere om de kinderen van Levi te reinigen, ten einde zij daarna den Heere een rein spijsoffer toebrengen in gerechtigheid. Maar dit niet zijnde, is het weer een zwart merkteken; dat blijkt: "De blaasbalg is verbrand, het lood is van het vuur verteerd; tevergeefs heeft de smelter zo vlijtig gesmolten, dewijl de bozen niet afgetrokken zijn, (en dan volgt) men noemt ze een verworpen zilver; want de Heere heeft hen verworpen". En daarvan zijn bewijzen in ons land, in die beste tijd van de kerk, van het sluiten van de Munsterse Vrede in het jaar 1648 en enige volgende jaren. O welke zalige uitwerkingen de oordelen toen hadden! Toen werden veel mindere zonden en afkeringen met roeden bezocht en de leraars waren verblijd, als de Heere oordelen zond, om de nuttige gevolgen en om Gods gunst doorgaans daaronder. Daarvan zagen we nog iets in Van Lodensteyn, in het jaar 1672 en 1673. Wat riep hij menigmaal uit: o, vrienden, God heeft u nu in de smeltkroes, werkt nu toch mee, om Gods doel te bekomen.

3. Als de verbodsdagen, (zoeer geschikte instellingen Gods tot bekering) ongerechtigheid worden. Als die gehouden worden één dag, en verder zonder hervorming, dan zijn het dagen, die des lands toestand erger maken, en die de Heere niet mag rieken. God zegt: "Gij komt om Mij te vragen, en gij zet uw drekgoden in uw hart op". Dat is: u meent het met Mij niet. En: "Ik zou hen wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij". Ja, als een volk spreekt tegen hen die hun waarschuwen: "Hij profeteert van vele dagen, zijn gezicht is van verre tijden". O, dan is Gods woord: "Ik zal dat spreekwoord doenophouden, en zal het woord van elk gezicht doen komen."

4. Eindelijk, als Gods volk, het heilige zaad, de steunsels van een land, in verval en zwak geworden zijn. O, als de wijze met de dwaze maagden samen slapen. Die kunnen dan niet staan, werken, lasten van het algemeen op hun hart voor God dragen en den lande behoudenis aanbrengen. Dan ontbreken voorbidders. Dan zegt de Heere: "Ik zocht naar een man, die de bres mocht toemuren, maar Ik vond geen". O, als der Godzaligen sterkte niet gestaltelijk in de Heere is, maar als zij vergaan is, dan zij die steunsels te zwak, en dan kan het gebouw het niet houden.

a. Ziet nog enige bewijzen van het verval der vromen, en dat de Heere blijkbaar van hen geweken is.

(1). Een merklijk bewijs is het gemis van God in de openbare en bijzondere, plechtige godsdiensten en afzonderingen, en de blindheid in dat alles. Daarvandaan is het, dat Gods dag zo geen markttag voor hun ziel is, om daarvan in de volgende dagen voedsel te hebben. Dat zij daarop ook niet al hun noden en lasten zo gelovig in de openbare gebeden aan de Heere tonen, en onder de verkondiging van het Woord zo geen Goddelijke antwoorden krijgen. Ook, dat zij zo geen licht hebben in de aard en in de sacramentele verzegeling van het Heilige Avondmaal, en daarvan dus zo geen recht gebruik maken tot hun verzegeling en heiliging. Ja ook, dat zij zo weinig verlangen hebben naar Gods goede dag en naar hun dagelijkse, plechtige afzonderingen. Want het is hun daar niet ruim, zij zijn ruimer in uitschietende verzuchtingen; en dan krijgen zij dagelijks nog wat, en daarmee zijn zij wel tevreden. Dus onderhoudt de Heere hen als een vader, die zijn kind door de een of ander wat laat toevoegen, maar aan de tafel in des vaders tegenwoordigheid mag het niet komen, omdat er wat tussenbeide is.

(2). Een blijkbaar bewijs is er ook in hun omgang met mensen. Wat is er in de bijzondere samenkomst weinig licht in het wezen van het genadewerk, wat schat men iemand hoog of laag naar zijn woorden; wat worden weinig lasten gevoeld en van elkander overgenomen, dat men elkaars toestanden en lasten voor God draagt! Zodat de een voor de ander is als de eiken en haageiken, tot een steunsel! Hoe weinig weegt in de omgang met onbekeerden, het gevaar van die arme mensen, die daar zo bloot en onveilig staan, en zo voort rennen naar een onherroepelijke eeuwigheid. En als men nog al eens iets zegt en waarschuwt, wat is het menigmaal hoogmoedig, of om zijnconsciëntie te stillen, of hard zonder dat het van achteren indruk op zijn hart en werk daarmee voor de Heere in zijn eigen hart nalaat. Ja, wat hangt men in de kracht van zijn eigen zeggen en redenen. O, wat indrukkenloosheid is daarin, dat God het voor Zichzelf behouden heeft om harten te raken! Ach, mocht het eigen daaronder eens recht zinken.

(3). Een klaar bewijs is er ook in die algemene aards- en wereldsgezindheid. Zo vlug te weten wat de mode is; al zegt men het niet met de mond. Wat is dat vrienden, vanbinnen? Mocht elk eens zoveel van die opgezette drekgoden in het hart zien, dat hij zeggen moest met Asaf tegen de Heere: Ik ben een groot heest bij U.

Het is hetgeen er van de goddelozen staat, van het wandelen naar de eeuw dezer wereld, van het doen den wil des vleses en der gedachten. Doe daarbij, dat rijkdom, staat en eer, zulk een uitgebreidheid in het hart hebben. Als dat heerlijker vanbinnen wordt en op prijs staat, moeten de dingen van Gods koninkrijk verminderen. In Gods ogen is dit zo heerlijk niet. De Heere heeft een groter toeleg op aarde, namelijk, om vele kinderen tot heerlijkheid te leiden, door Jezus als den oversten Leidsman. Als dat alles geschied zal zijn, dan zal de wereld geen ogenblik meer staan, maar dan zullen al die andere heerlijkheden der aarde als ineen worden gerold. Als het gebouw voltooid wordt zullen de stellingen worden afgebroken.

(4). Eindelijk is ook geen klein bewijs die ongewone blindheid en ongevoelendheid in het verborgen leven met de Heere. Daarvandaan die vervreemding van Christus en van het dagelijks gebruik maken van Zijn bloed, tot gedurige wegruiming der scheiding tussen God en hun ziel, en dus tot heiliging. Wat werkt men nu hoog tot heiligmaking, en wat schat men hoog, hen die alleen letterkennis hebben, gepaard met een heidense en staatkundige zedigheit en bedaardheit, waarbij menigeen zijn ziel verliest! Daarvandaan die onverloochendheit, dat niet inkeren naar binnen in alle verongelijken, die hem van buiten aan bejegenen, dat niet zien van Gods hand in alles, en de oorzaken bij zichzelf zoeken waarom de Heere zulks toelaat. Hierdoor is het dat velen praten van heiligmaking, en bij het minste ongelijk worden zij toornig. Daarvandaan dat twisten tegen verval in de kerk, waarvan toch der vromen ongesteldheit de oorzaak is en de schuld bij hen ligt. Daarvandaan ook die blindheit en het hoogschatten van gaven en kracht van zeggen, al is het in een vloed van verfoeilijke eigenliefde, boven kracht van genade en nederigheit, en boven die armoede des geestes. Ook dat tevreden zijn met de zaken krachtig te kunnen uitdrukken, en laag neer zien op hen bij wie hun sterkte in hun zwakheit en hun rijkdom in hun armoede gelegen is. O, die laatste gebruikt God het meest, al worden zij van die hoogvlieger voor verdorven geestdrijvers gehouden. Maar dezulken hebben wat meer vanbinnen, daar die anderen meer vertonen dan zij zijn. Ja, daarvandaan die ongesteldheit des harten en die onverloochendheit in geestelijke of lichamelijke tegenheden, in verlies of vermindering van goederen, in ziekten en ingevaren. Dit alles, vrienden, zijn bewijzen van het verval en de krachteloosheit van Gods volk.

b. Ziet nu nog eens de redenen, waarom het verval van Gods volk de voorname grond van vrees geeft, dat het besluit Gods van oordelen, zo niet van versmadende roeden, zwanger is en baren zal, en dat het dan een hittige toorn zijn zal in die dag Gods.

- Omdat zij de pilaren des lands zijn, die met hun bidden en verstand van kernen het gebouw moeten onderschragen; liggen zij nu krachteloos, dan kan het land het niet uithouden.
- Omdat volgens Gods weg, naar Zijn Woord, het eerste herstel van hen moet beginnen, gelijk het oordeel begonnen is van het huis Gods. Waarom de oordelen, die God zendt over het algemeen, in 's Heeren oogmerk zijn, om Zijn volk te heiligen en te beteren.
- Omdat hun blindheit, zorgeloosheit en weg stroming met de grote menigte, Gods oordelen over een volk in het algemeen verhaasten, zoals wij in verscheiden Godvruchtige koningen oudtijds zien.
- Omdat, wanneer het tussen de Heere en Zijn volk wel gesteld is, al is een volk in het algemeen goddeloos, dat er dan zulk een grond van vrees niet is voor versmadende roeden of uitroeiende oordelen; waarom de Heere hen wel eens weg raapt voor de dag des kwaads. God leidt de Lots wel eens eerst uit, omdat zij te veel vasthouden, en dán verdelgt God.

B. Zullen wij enige dingen ter bemoediging en besturing opgeven.

a. Vrienden! voor die het ernst is, om in 's Heeren kracht handen aan het werk te slaan, en van zijn eigen hart en huis de hervorming te beginnen, dient ter bemoediging en aansporing:

1. Dat er nog enige gronden zijn waaruit hoop op God te oefenen en dus een moed te scheppen is, dat, hoe enge band de Heere om onze lendenen mocht leggen, dat Hij echter niet geheel verlaten, versmaden en uitroeien zal, gelijk wij van Paulus lezen: hij greep moed. En dat is dit:

a. U ziet nergens in de wijde wereld, dat God er een uitgebreide kerk opricht, gelijk Gods weg was, eer Hij de kerk uit het oosterdeel in dit westerdeel van Europa overplante. Toen hield de Heere die voorweg wat die kerk toen mocht doen vrezen! Het is waar, in de nieuwe Nederlanden is thans een partij, staande voor God en Zijn zaak, en werkt God ook tot bekering, maar de kerk wordt daar zo niet uitgebreid, hoewel des Heeren hand spoedig zou kunnen veranderen. Neem eens dat grote Rusland, waar sedert weinige jaren (als het ware) beesten tot mensen geworden zijn, die schrandere worden.

Ja, waar de Hervormde godsdienst zeer hooggeschat wordt, en waar de Hervormden zeer ingehaald worden en allerlei grote vrijdommen en voorrechten krijgen; wat daarvan zou kunnen worden, zal de dag openbaren.

b. Gods kerk is hier nog gevestigd, en voornamelijk nog ten toevlucht voor alle kerken onder het kruis, en voor alle verdrevenen om der waarheid wil uit andere landen. Daarop is nog een oog te houden. Behalve dat er nog in ons land weldadigheid en recht is, dat op zichzelf wel te zwak is om er gewicht op te leggen, maar echter zeer is te erkennen.

c. Doet daar eens bij, de onveranderlijkheid van God in Zijn verbond, hoezeer het zaad en de nageslachten van zijn volk het verderven, zoals u in de zondige nageslachten van Abraham, Izak en Jakob gezien hebt. God sloeg ze zwaar met roeden en plagen, maar God gedacht altijd aan zijn verbond met de voorvaderen. Als u onzen berooide Kerkstaat, zo wanhopig als die er nu uitziet, eens aan een zijde kunt laten staan, en geloof kunt oefenen op de belofte aan onze voorzaten, in de beste tijd van de kerk, voor tachtig, negentig en meer jaren gedaan, - die thans vele nageslachten in ons land hebben, verwoeste families, waarin het genadewerk onbekend is, - dan moet die tijd eens aanbreken, dat, uit kracht van die belofte, die verlatenen geroepen en tot de Heere gebracht worden: "Het zaad zal Hem dienen, het zal den Heere aangeschreven worden tot in geslachten. Zij zullen aankomen en Zijngerechtigheid verkondigen, den volke dat geboren wordt, omdat Hij het gedaan heeft". En: "Zijn naam zal van kind tot kind voortgeplant worden". O vrienden, die door geloof eens over onze land- en Kerkstaat heen wordt geholpen door genade, die kan die oude beloften Gods aangrijpen, als van gisteren of heden, en dus geloof oefenen op een onveranderlijke God!

d. Daarbij zijn in ons land nog enige weinige namen, die de aller-voornaamste pilaren zijn, die nu niet juichen met het algemeen geroep, maar die treuren in het verborgen, en die echter een oog houden op al die gezegde dingen. Deze nu, niet recht gekend noch geschat, maar veel veracht en tegengelopen wordende van zulke vromen, wier meeste kracht in hun gaven bestaat, - en die maar juichen over krachtige gezegden, en die in een gloed van eigenliefde staan en onbeschrijfelijk blind daarin zijn, hoe ver zij van God zijn en leven, - deze, zeg ik, zijn het, die de Heere op Zijn tijd verwekt om tot een pilaar te dienen. Het zijn toch getekenden en zachtmoedigen, die het land behoudenis zullen aanbrengen.

e. Eindelijk is het altijd de gewone weg Gods met ons land geweest, licht uit duisternis voort te brengen, en onmogelijke zaken te doen. Dit heeft God betoond, niet alleen in de allereerste oprichting en vrijmaking uit de Spaanse Macht, maar ook in het vervolg, altijd wanneer wij tot de uiterste engten waren gekomen om godsdienst en vrijheid te verliezen. Dán, als mensenheil ijdel was, gaf de Heere hulp uit debenauwdheid, en gebood de verlossing Jakobs. Nu moest de bevinding hoop werken.

2. Bijgevolg dient dit ter aansporing om handen aan het werk te slaan. O, God ziet en doorzoekt nauw en als met lantarens, wie het met Hem meent, of wie er niets van meent.

a. Omdat het dan onze dag nog is, onze zoekens- en genadetijd, dat het besluit nog niet baart, en Gods dag der wrake nog niet komt.

b. Omdat die dag als kaf voorbijgaat. O, het kan haast gedaan zijn. Dagen der wraak en der vergeldingen zijn aanstaande, behalve dat elk voor zijn ogen ziet, hoe schielijk menigeen wordt afgesneden.

c. En omdat onze nacht aanstaande is. O, zodra die donkere en beroerende dag Gods aanbreekt, is het met ons land, en met elk in het bijzonder nacht, en dan is het gedaan. De Heere geve dat het ons aan het werk helpe!

Kinderen van God! tot uwe bemoedigende besturing dient:

1. Staat toch naar licht, om te zien, hoe klein uw kracht en hoe zwak u reeds geworden leeft, en dat u niet verder af mocht geraken.

2. Zoekt in het oog te krijgen de heerlijkheid van uw opkomst, als God u uit dat graf en uit die kuil eens ophaalde en u eens wederom nederwaarts wortelen mocht schieten en vruchten dragen.

3. Zoekt een rechte toeleg te krijgen, om de hervorming in uw huis voort te zetten, en verschoont geen ongerechte dingen of inwikkeling met de wereld.

4. Staat er naar, om met uw hart en gestalte dicht bij Christus en bij uw onmacht te komen en bewaard te worden, dan zult u ontferming, en geen hard hart, tegen ongestelde vromen krijgen.

5. Zoekt ook de tekenen van het zwanger zijnde besluit steeds in het oog te houden, bijzonder waarin de kerk hier en daar al ingekort, en waar het land in zijn zenuwen al aangetast wordt. Houdt een oog op de oordelen in hun soort, die er vallen, wáár zij vallen, hoe zwaar zij treffen, wat uitwerkingen zij hebben. Volg dus de oordelen Gods na, want het oordeel zal nog eens wederkeren tot de gerechtigheid.

6. Eindelijk en ten laatste, draagt land en kerk steeds op uw hart. Komt er mee gelovig voor God op, ga met die last ten Avondmaal en bidt veel om de vrede van Jeruzalem. Wèl moet u varen, kinderen van God, die Sion bemint. Vrede zij in uw vesting, welvaren in uw paleizen. Mijn volk, zegt de Heere, zal in een woonplaats des vredes wonen, in welverzekerde woningen, in stille geruste plaatsen. Amen, het zij zo!

24. Dierbare beloften aan geestelijk vermoeiden en treurigen

"Want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld" (Jer. 31:25).

In het vorige 30e hoofdstuk ontvangt de profeet een last van 's Heeren wege om al Gods woorden over Israël en Juda uitgesproken, in een boek of in een rol des boeks te schrijven, ten bewijze dat God waarachtig is (vers 1 en 2). Vervolgens voorzegt de profeet de geestelijke verlossing van de Kerk door de Messias, Jezus Christus, uit allerlei grote ellenden, afgebeeld door de verlossing van Israël uit de Babylonische gevangenis. In hoofdstuk 30 voorzegt hij de geestelijke en lichamelijke verlossing. Vervolgens toont de profeet ter onderscheiding wat de goddelozen te wachten hebben, al is het dat zij lichamen gered worden. Namelijk een schrikkelijk onweder des hemels dat op hen rusten zal (vers 23 en 24). En tegelijk hoe God Zich over de Godzaligen, het Israël naar de Geest, juist dan betonen zal hun Verbondsgod te zijn (hoofdstuk 31). Hierna herhaalt de profeet, tot nadere bevestiging, wat God aan het lichamelijke en geestelijke Israël doen zal, en ook welke gronden daarvoor zijn (vers 2 tot 30). Ook hoe de grond van deze belofte zou rusten op een nieuw verbond dat God in meerdere klaarheid met hen maken zou in de dagen van het Nieuwe Testament, waarvan Christus de Borg en Middelaar zou zijn (vers 31 tot 34), en ook de vastigheid van deze belofte aan des Heeren zijde (vers 35 tot 37). En tenslotte van de uitbreiding van de Kerk onder de dag van het Nieuwe Testament, wat mogelijk gepaard gaat met de herbouwing van heteigenlijke Jeruzalem, wat wij in het midden laten (vers 38 tot het einde van het hoofdstuk).

Onze woorden behoren tot het derde deel van onze verdeling, onder het vervolg van de profetie van de verlossing van Israël uit Babel en de geestelijke verlossing van de Kerk uit de natuurstaat en allerlei ongestalten door Christus. Ze zijn een bewijs van Gods oneindige goedheid, wat Hij bijzonder aan geestelijk vermoeiden en treurigen doen wil, vloeiende uit Gods eeuwige liefde. Ze behelzen dan een drangreden om de geestelijke gevangenis, waarin het geestelijk Israël van nature met alle mensen is, te verlaten, onder de belofte dat zij niet zullen bezwijken. Want, zo luiden de woorden van onze tekst: "Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld".

In deze woorden komen twee hoofdzaken voor:

- I. De personen die de onderwerpen van deze belofte zijn: vermoeiden en treurigen.
- II. De belofte zelf, onderscheiden naar de verschillende gestalten: want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld.

I. De personen die de onderwerpen van deze belofte zijn: vermoeiden en treurigen.

Vermoeidheid is een amechtige gestalte, die ontstaan is uit drukkende lasten, uit overwerktheid, uit moedeloosheid, of ook uit alle tegelijk, met begeerten naondersteuning, drank en rust. Ieder kan zien dat dit zijn waarheid heeft in het lichamelijke, en in volle kracht zijn waarheid heeft in het geestelijke. Dat deze belofte vooral betrekking heeft op geestelijk vermoeiden en treurigen blijkt:

1. Uit vers 10, 11 en 12, omdat daar het Woord des Heeren ook tot de heidenen was, en de geestelijke beloften ook verkondigd werden aan de eilanden, die verre zijn, zodat die ook zouden komen en op de hoogte van Sion juichen, en toevloeien tot des HEEREN goed, tot het koren, tot de most, tot de olie entot de jonge schapen en runderen, en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn.
2. Het blijkt ook uit die verheven verdrukkingen, dat alsdan de jonkvrouw zich zal verblijden in de rei, daartoe de jongelingen en de ouden tezamen (vers 13 en 14).
3. Het blijkt ook uit de oprichting van een nieuw genadeverbond in die dagen met meer klaarheid en licht. "En dat niet naar het verbond dat Ik met hun vaders gemaakt heb", zegt God, en dat zij dan allen de Heere kennen, van hun kleinsten af tot hun grootsten toe (vers 31-37).

4. Ook blijkt het uit de beloften, zowel van de wederbrenging van Israël uit Babel, als van de verwachting van de nakomelingen van dat Israël, wanneer hun kinderen wederkomen zullen tot hun landpaal in het laatste der dagen (vers 17 en 22). Wanneer de Joodse Kerk zich niet langer zal onttrekken, maar als de getrouwde, als de vrouw de man zal omvangen, de Messias erkennen en tot Hem komen, vers 38, 39, 40. En dat het Koninkrijk van Christus uitgebreid zal worden, dat de stad de Heere zal herbouwd worden, wat in volle kracht zijn waarheid zal hebben als gans Israël zalig zal worden.

5. Ook blijkt het tenslotte omdat er geen verandering in de huishouding van God meer komen zal, zoals uit vers 40 te zien is: er zal niets weer uitgerukt noch afgebroken worden in eeuwigheid.

(1) Laat ons nu eens zien wie die geestelijk vermoeiden zijn, en waardoor de vermoeidheid veroorzaakt wordt.

A. Vermoeiden zijn belasten, die onder lasten gebukt gaan. Daarom wordt dit bij elkaar gevoegd: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven".

1. Zulken dan, die onderwerpen van deze beloften zijn, gaan gebukt onder de last van hun erf en dadelijke schuld, blindheid en onmacht. Zulken weegt de schuld van hun zonden op hun hart, dat door één misdaad de schuld over alle mensen gekomen is tot verdoemenis. En zij roepen uit met David: "tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in Uw ogen. Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen". Zij liggen ook onder de grootheid en veelheid van de schulden. Dat deed David uitroepen: "Om uws Naams wil, o Heere! Vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot". Zulken zien zich ook onder blindheid en onmacht gebonden. Dat smart hen, omdat dit hun schuld verzwaart. Daarom zegt Jezus tot de Farizeeën: Och, dat gij wist, dat gij blind waart. En er wordt belofte gedaan aan de blinden die zichzelf zo zien: "Ik zal de blinden leiden door den weg, dien zij niet geweten hebben". Zij zien zich ook onmachtig om het rantsoen op te brengen. De lossing zal met betrekking op zichzelf of hun naasten in eeuwigheid ontbreken. Zij zien dat zij onmogelijk zichzelf kunnen veranderen als het onmogelijk is dat de Moorman zijn huid of een luipaard zijn vlekken veranderen zal.

2. Zij gaan gebukt onder de last van de verdorvenheden, heersende zonden, zondige bewegingen en begeerlijkheden, ja, dikwijls onder de zielsverwoestende zonden die zij als heersende in zich bevinden, die gedurig aan de deur liggen en alsmaar uitbreken. Zo klaagt David dat zijn kracht vervallen was door Zijn ongerechtigheid. Zulken zien soms de zonden in hun verzwarende omstandigheden, dat zij tegen zulk een goeddoend God gezondigd hebben, en staan met een Ezra wel eens beschaamd en schaamrood.

3. Zij gaan ook gebukt onder de last van het ongeloof. Hier zien zij zich gevallen, liggend van God af en toegekeerd naar de vorst der duisternis, die een recht op hen gekregen heeft, krachtig in hen werkt en hen gevangen houdt naar zijn wil. En zo vinden zij in zich gevangenschap tegen de weg van het geloof, of zij vinden een traagheid des harten om te geloven.

4. Zij gaan neergebogen en worden vermoeid door vele wettische verkeerdheden en eigen werken. Zij voelen dat dit hun natuurlijke grond is, en dat zij onder een verbroken werkverbond liggen, waaraan zij sterven moeten, zullen zij eens anderen worden. Dat valt hun zo zwaar en wordt hun zo lastig.

5. Zij gaan soms gebukt onder lasten van bestrijding en aanvallen van satan, die hen gedurig omringt en hun het zoeken zo bang kan maken. Dan eens maakt hij hun wijs dat hun zonden te groot zijn, dan eens dat zij Jezus nooit deelachtig worden, dan eens dat het te ver met hen gekomen is en hun genadetijd voorbij is, dan eens dat zij niet uitverkoren zijn, dan eens dat er geen God is, dan eens dat de Schrift Gods Woord niet is. Dan weer werkt hij eens krachtig op hun natuurzonden, dan op hun gemoed, dan eens met ijdele inwerpingen of godslasterlijke gedachten, en zo vermoeit de vijand hen en maakte hun het zoeken zwaar. Jezus kon zeggen dat de overste dezer wereld kwam, maar aan Hem niets had. En Paulus kon zeggen: "Zijn listen zijn ons niet onbekend". Maar vrienden, hij heeft aan ons wèl wat, en zijn listen zijn ons wel degelijk onbekend!

6. Zij gaan gebukt onder de last der zonden van anderen, die gemene landszonden zijn geworden, en onder de last van verdrukkingen, omdat zij van Christus zijn. Zo was de rechtvaardige Lot moede van de onzedelijke wandel der gruwelijke mensen en kwelde hij zijn rechtvaardige ziel dag op dag door het zien en horen van hun ongerechte werken. Zo worden de godzaligen hier versmaad, veracht en gehaat door de wereld omdat zij van de wereld niet zijn. De schimping is een last op hen. Ze worden gehouden voor verachte fakkels, voor een uitvaagsel en uitwerpsel van de wereld. Zij hebben hier ook geen gedaante of heerlijkheid, in navolging van de Heere Jezus. Ze moeten aanzien dat Gods Naam en dag en Jezus' koninklijke macht en recht in Zijn Kerk aangetast worden, zodat zij in hun haasten wel eens zeggen en roepen: dat er vuur van de hemel kome, en de goddelozen verbroken worden. En soms raken zij onder vervolgingen.

Daarvan roepen de zielen onder het altaar: "O Heere, hoelang wreekt Gij ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen". Paulus en Bárnabas hebben al gezegd dat Gods volk langs de weg van verdrukkingen ingaan zou in het Koninkrijk der hemelen. En Jezus zegt: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen".

7. Tenslotte gaan zij ook vaak gebukt onder de last van lichamelijke tegenspoeden. Velen toch zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen. Tegenlagen in hun lichaam, in hun gezin, in hun naam, in hun goederen, en het zien dat de goddelozen geen banden hebben tot hun dood, hun ogen uitpuilen van vet en hun kracht fris is. Dit alles vermoeide Asaf. Hij kreeg geen rust en gunde het de goddelozen niet, totdat hij in Gods heiligdom inging en op hun einde merkte. Toen zei hij: "Immers zet Gij hen op gladde plaatsen, Gij doet hen vallen in verwoestingen. Hoe worden zij als in een ogenblik tot verwoesting; nemen een einde, worden teniet van verschrikkingen!" Dit alles is duidelijk te zien in Psalm 73.

B. Vermoeiden zijn ook uitgewerkten in eigen kracht, die werkten tot verbetering van zichzelf en zo meenden te bouwen aan hun zaligheid. Maar die nu van achteren zien dat zulk een werken hun verderf als verhaasten zou, omdat zij het rechtvaardigmakende geloof in Christus missen, uit welke vereniging de verbetering des harten en des levens vanzelf als een vrucht zou voortvloeien. Daaruit zien zij dat zij in al hun werken tot verbetering Christus, Zijn Geest, leven en hulp gemist hebben en dat zij daarom nooit verkregen hebben wat zij zochten. Die nu dit omzwerven moe geworden zijn en zichzelf zien als omzwervende gevangenen en gebondenen, getrouwen aan het verbroken werkverbond en die gewaarworden dat al hun doen en al hun plichten niets zijn, die overal rust en troost gezocht maar niet gevonden hebben, die zijn de voorwerpen voor Christus, Die het einde der wet is. Zulken roept Christus: "Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt"

C. Vermoeiden zijn ook moedelozen. Niet aan de zijde van God, want daar is hulp besteld bij een Held. Maar aan zichzelf en aan alles buiten zich. Zulk een valt de eigen hoop en grond uit de hand, die zij tevoren zo vasthielden. Zulken worden eerst recht vermoeid. Er is soms ook een ongegronde hoop, en zolang men die niet kwijt is, is men geen voorwerp van Christus en van de belofte in Hem. Moedelozen bevinden zich in een berooide boedel, ze zijn tienduizend talenten schuldig maar hebben geen penning om te betalen. Zij hebben geen geld, het is alles door hen verteerd en doorgebracht, met de verloren zoon. Mensen die recht afgedreven zijn van hun eigen hoop en grond, zijn zulken wier hoop vroeger rustte op iets wat zij in zichzelf vonden of deden, maar die nu van dit alles afgedreven zijn en zich begeven willen op de wateren van vrije genade, wier hoop op de hemel gegrond is.

D. Vermoeiden zijn tenslotte ook amechtigen, die als buiten adem gelopen zijn naar de vrijstad. Die zien en geloven dat Jezus Zich eerst over hen moet ontfermen, hen opzoeken en van de plaats halen waar zij staan, zullen zij ooit recht tot Hem komen. En daarom zijn het ook vermoeiden van dorst, zo wordt dit grondwoord vertaald: "O God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in den dageraad; mijn ziel dorst naar U; mijn vlees verlangt naar U, in een land, door en mat, zonder water". Het woord mat zegt hier hetzelfde als vermoeid door dorst: "Een goede tijding uit een ver land is als koud water op een vermoeide ziel". De voorwerpen van deze beloften zijn dan ellendigen en nooddriftigen, die water zoeken maar daar is geen; hun tong versmacht van dorst. En de beloften zijn: "Ik, de Heere, zal hen verhoren; Ik, de God Israëls, zal hen niet verlaten". Daarom zijn het zulken aan wie alles ontbreekt wat hen zou kunnen bemoedigen of verkwikken. Het zijn met recht ook treurigen. Zij zitten er treurig bij neer.

(2) De personen die de onderwerpen van deze beloften zijn, worden dus nader beschreven te zijn treurigen. Treurigheid is een gezette, smartelijke, nederige en kwijnende gestalte van de ziel, die ontstaan is óf uit gevoel van gemis van hetgeen we nodig hebben en ons zou kunnen verkwikken, Of uit gevoel van tegenovergesteld kwaad, of uit gevoel van beide, met begeerte naar redding en verlossing. Zij is onderscheiden van droefheid, omdat treurigheid een gezette gestalte van de ziel is, en geen droefheid bij vlagen waaruit de treurigheid wel kan voorkomen. Deze beschrijving heeft zijn waarheid in het lichamelijke en ook bijzonder in het geestelijke. In deze laatste zin moet het hier worden genomen, om de bovengenoemde reden. Maar dan moet bij de beschrijving van de treurigheid worden gevoegd dat het wel een smartelijke, maar ook een nederige gestalte van de ziel is. En onder de begeerte naar redding moet begrepen worden een druipend oog tot God, een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

Laat ons nu eens zien wie de geestelijk treurigen zijn en waarover zij treuren.

1. Treurigen zijn gewonde zielen die door de zeis van het Woord, aangedrongen door de hand des Geestes, liggen neergeslagen. Zulken zijn door de Geest overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel.

2. Treurigen dragen leed en berouw over hun zonden en over hun gescheiden staat van God. Het smart hun dat zij tegen God gezondigd hebben. Zij zeggen met David: "tegen U, U alleen heb ik gezondigd, en gedaan wat kwaad is in Uw ogen." En met Job: "Ik heb berouw in stof en as". Vooral smart hun het gevoel van gemis van God en Christus, dat zij zonder God en Christus in de wereld zijn. En zo is hun droefheid over hun zonden een droefheid naar God. Zij worden door de zonden van God niet afgedreven, maar met de zonden en het gemis druipt hun oog tot God. Paulus zegt: "Nu verblijd ik mij, niet omdat gij bedroefd zijt geweest, maar omdat gij bedroefd zijt geweest tot bekering; want gij zijt bedroefd geweest naar God, zodat gij in geen ding schade van ons geleden hebt. Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid". En zegt de Kerk: "Mijn oog vliet en kan niet ophouden, omdat er geen rust is; totdat het de Heere van de hemel aanschouwe en het zie".

3. Recht treurigen leggen alle wapenen van opstand tegen God neer. Alle eigenwijsheid, verstands en redeneringskrachten vallen onder God. Dat zijn die hoogten en sterkten, die zich verheffen tegen de kennis van Christus, die neergeveld moeten worden, waarvan Paulus spreekt.

4. Recht treurigen rechtvaardigen God in al de plagen die Hij met hen houdt. Zij klagen niet over de wegen en plagen, maar over de zonden, omdat zij zien dat zij dit en veel meer waardig zijn. Wij lezen: "Wat klaagt dan een levend mens? Een iegelijk klage vanwege zijn zonden". Zij zeggen liever met de Kerk: "Mijn ziel zitte eenzaam en zwijge stil, omdat de Heere het opgelegd heeft". En met Micha: "Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd". Als zij recht nederig gesteld zijn, willen zij zich liever doodschreien dan tegen God twisten. En dat is de grond waarover zij zo bang zijn voor de hel, omdat God daar gelasterd wordt.

5. Recht treurigen wachten met belijdenis van zichzelf en met rechtvaardiging van God in stilte op vrije genade en onverdiende openbaring van Christus. Aan die deur willen zij liever sterven dan wederkeren, zeggende met David: "Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht". En: "Mijn ziel, zwijg Gode, van Hem is mijn verwachting." En gelijk de Kerk: "De HEERE is goed dengenen, die Hem verwachten, der ziele, die Hem zoekt. Het is goed, dat men hope en stille zij op het heil des HEEREN. Hij steke zijn mond in het stof, zeggende: Misschien is er verwachting". Die zo de Heere verwachten, hebben de beloften dat zij de kracht zullen vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden.

6. Tenslotte is de rechte treurigheid een dodelijke ziekte. Zulk een moet sterven als hij niet geholpen wordt door voorkomende genade, door verschijning en openbaring van Christus. O vrienden, al bood u een treurende over gemis van drank, een wereld vol goud aan, dit kan de man niet helpen want hij moet drinken. Zo is het ook in het geestelijke. Zodat hun treuren voornamelijk is over het gemis van de zalige God, over hun zonden, over een ongevoelig en onvernederd hart dat niet naar boven wil, dat zij niet kwijt kunnen worden zoals zij wel wilden, over krachteloosheid tegen de zonden, wereld en satan, dat de wereld zoveel vat op hen heeft zodat hun hart kleeft aan het stof. Over verraad dat binnen hen is, de samenspanningen daar met de verzoekers naar buiten, zodat het hart als overgaat tot de vijand als de minste vijand er voorkomt. Ook over de onbekeerlijkheid van anderen, bijzonder de naaste familieleden. Over de nare toestand van het land en de Kerk, en dat God met Zijn Geest zo geweken en de Geest zo bedroefd is. En ook wel eens over de tegenslagen in ziel en lichaam, zodat zij met een Heman wel eens moeten uitroepen: "Mijn ziel is der tegenheden zat". En zoals sommigen zijn die heel hun leven als doodbrakende zijn, al Gods vervaardheid dragen en twijfelmoedig zijn. Ja, die heel hun leven met vreze des doods der dienstbaarheid onderworpen zijn als zij menigmaal anderen horen spreken van gedrenkt te worden uit de beker van Gods wellusten, van ingeleid te worden in de binnenkamer, wat vromen soms van God genieten, die dan zelf treurig neerzitten en werk hebben om de Heere te zwijgen.

En hiermee gaan we over naar de tweede hoofdzak:

II. De belofte zelf, onderscheiden naar de verschillende gestalten: want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld. Deze belofte is zeer gepast voor vermoeiden, omdat zij dorstig zijn en ook afgemat door gebrek aan drank. Dit dronken gemaakt worden zal dan veronderstellen dat deze vermoeiden drinken, en hun drinken zal veronderstellen dat hun drank, die onder het zinnebeeld van wijn in de heilige Schrift voorkomt, aangeboden wordt.

Wijn is, naar de betekenis in deze belofte, in de heilige Schrift een zinnebeeld van de goederen der genade en van de heerlijkheid in Christus. Dit blijkt uit Jesaja: "O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk". En in Joël: "En het zal te dien dage geschieden, dat de bergen van roden wijn zullen druipen, en daar zal een fontein van het huis des Heeren uitgaan, en zal het dal van Sittim bewateren". En in Zacharia: "Want hoe groot zal Zijn goed wezen, en hoe groot zal Zijn schoonheid wezen! Het koren zal de jongelingen, en de most zal de jonkvrouwen sprekende maken".

Deze geestelijke drank, die aangeboden wordt, zal dan zijn:

1. God Zelf en Zijn zalige gemeenschap, omdat niets verkwikkelijker voor een geestelijk vermoeide is, en niets zijn dorst beter lessen kan dan God Zelf. Hierom zegt David: "De Heere is het Deel mijns bekers". En: "Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God". En: "O God! Gij zijt Mijn God, ik zoek U in de dageraad, mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water".

2. De Heere Jezus met al Zijn gerechtigheden en verdiensten. Wij lezen: "Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden." En: "Mijn vlees is waarlijk spijs, en Mijn bloed is waarlijk drank". Zo is Zijn Persoon de schoonste aller mensenkinderen, genade is uitgestort op Zijn lippen. En de bruid zegt in Hooglied: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk, zulk een is mijn Liefste". Dus biedt Hij aan, en belooft aan vermoeide zielen, rust bij Hem te vinden.

3. Al de goederen van het genadeverbond, die uit de Heere Jezus voortvloeien en in het genadeverbond worden aangeboden. Hieronder wordt alles begrepen wat tegenover allerlei zonden en ellenden gesteld is, zowel als tegen de drukkende last van schulden, van blindheid, van onmacht, van ongelof en moedeloosheid. Daartegenover wordt aangeboden in het verbond: rechtvaardigmaking, vrede, heiligmaking, licht, kracht, geloof en vermeerdering daarvan, verzegelende genade en wat dies meer zij. Dit alles is begrepen: "Zij zullen toevloeien tot des HEEREN goed, tot het koren en tot den most, en tot de olie en tot de jonge schapen en runderen; en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn".

4. De aanbidding van dit alles geschiedt in het heilige Woord, bijzonder in het Evangelie en de prediking daarvan, alsook op een sacramentele wijze in het Heilig Avondmaal. Dat zijn de traliën waarin de Heere wel eens blinkende verschijnt. De Heere heeft Zich aan die instellingen als het ware willen verbinden om eronder neer te komen en Zijn volk te zegenen. Gods volk weet ook dat het goed is om daaronder neer te zitten in afhankelijkheid van God, op de Heere te zien en te wachten om het heil te genieten. David verlangde daarom zeer daarnaar: "Een ding heb ik van de HEERE begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de lieflijkheid des HEEREN te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel". En daarom viel het hem zo smartelijk toen hij ervan beroofd was. En zei hij: "Ik gedenk daaraan en stort mijn ziel uit in mij, omdat ik placht heen te gaan onder de schare, en met hen te treden naar Gods huis, met een stem van vreugdegezang en lof, onder de feesthoudende menigte". En: "Hoe zoet zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest. Meer dan honig mijn mond. Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad. Ik heb Uw getuigenissen genomen tot een eeuwige erve, want zij zijn mijns harten vrolijkheid".

Toch zal iemand denken: wat baat het of een geestelijk vermoeide de instellingen heeft waarin alles aangeboden wordt, als hij niet drinken kan. Wij zullen proberen iets te zeggen wat dit drinken is. Het drinken is een werk van God in de ziel. Het wordt ook geloof genoemd, het geloof der werking Gods. Dit wordt ook genoemd een komen tot Christus, dat met geloven verwisseld wordt: "Die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en Die in Mij gelooft zal nimmermeer dorsten". Niemand kan tot Christus komen, tenzij hij het van de Vader lere, hij getrokken en het hem gegeven worde. Het betekent dan ook:

1. Dat een recht vermoeide, dorstige, treurige, en van alle grond en hoop afgedrevene, door de werking van de Geest evangelielicht ontvangt, zodat hij in Christus een volheid ziet tegen al zijn ledigheid, en zulk een gepastheid in Christus en al Zijn goederen tegen al zijn diepe ellenden waardoor hij levend wordt. En tegelijk ziet hij de aanbidding van dat alles aan hem, dat de Vader Zijn Zoon aanbiedt, dat Jezus met al Zijn goederen Zichzelf aanbiedt aan hem. Hierdoor wordt zijn hart ingenomen, zijn banden worden gebroken waardoor dit besluit des harten in hem komt om voor eeuwig van zichzelf af te zien en zijn heil buiten zichzelf in Christus te zoeken.

2. Daarbij geeft de Geest van Christus hem om zich naar Jezus te wenden, Hem aan te nemen en zich aan Hem over te geven in waarheid, met al wat hij is en heeft, zonder iets achter te houden, tot in eeuwigheid.

3. Daarop volgt dan de goedkeuring van God, die bestaat in de verandering van hart en gestalten.

Namelijk vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest. Te weten innerlijke blijdschap en verwondering dat zulk een hoge God langs zulk een hoge en aanbiddelijke weg, op zulk een neerziet. Stilte in het gemoed, vrede in God, een toevertrouwen van zichzelf en al zijn zaken in Gods hand geven. Dit is iets van het wezen van het drinken. Ik spreek niet van de mate of trap en ook niet dat dit onder veel duisterheid en bestrijding geschieden kan.

Nu wordt de belofte aan treurigen nader beschreven: die heb Ik vervuld. Dit vervullen zal een gevolg van het bovengenoemde drinken zijn, maar omdat de belofte verschillend voorgesteld wordt, naar de verschillende onderwerpen, zullen wij uit Gods Woord er iets van zeggen.

1. Treurigen worden vervuld met de Heilige Geest, Die bij zulken komt wonen en werken en die bij hen zal blijven. Wij lezen: "Wordt niet dronken in wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met den Geest". Daarom worden de gelovigen genoemd een woonstede Gods in den Geest, en tempelen des heiligen Geestes.

2. Treurigen worden vervuld met de Geest der verlichting en des geloofs, Die hun de Schriften en ook hun ogen opent, die hun alle dingen leert en schenkt. Hij is hun een Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus, tot gedurige vereniging met Christus. Zo hebben zij door één Geest in Christus toegang tot de Vader.

3. Treurigen worden vervuld met de Geest der heiligmaking. De Geest is in hen een Geest der genade en der gebeden, Die in hen bidt met onuitsprekelijke zuchtingen als zij niet weten te bidden zoals het behoort. Ook een Geest des oordeels en der uitbranding, waardoor zij uitgezuiverd en tot heerlijkheid bekwaam gemaakt worden.

4. Treurigen worden vervuld met de Geest der blijdschap en der vertroosting. Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid, en vrolijkheid voor de oprechten van hart, zodat het zaad van vrolijkheid in hen is. De Geest is de Trooster Die in hen woont en bij hen blijft. Daarbij krijgen de gezanten last om hen te troosten, Jesaja: "troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des HEEREN dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden". Daarom worden zij met recht zalig gesproken: "Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden".

5. Treurigen worden vervuld met de Geest der verzegeling. Als het des Heeren tijd is, doet des Heeren Geest dat werk aan hen en doet hun weten de dingen die hun van God geschonken zijn. Ja, deze inwoning des Geestes in hen wordt hun een bewijs van hun vereniging met Christus en een onderpand van hetgeen zij hierna te wachten hebben. Wij lezen: "Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven, en Hij in ons, namelijk, uit Zijn Geest, Die Hij ons gegeven heeft". En: "In Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heilige Geest der belofte, Die het onderpand is van onze erfenis, tot de verkregen verlossing, tot prijs Zijner heerlijkheid". Zodat de Geest der heerlijkheid op hen rust.

6. Treurigen worden wel eens vervuld met de Geest der lankmoedigheid en der kracht. Jozua en Kaleb, hoe moedig gingen zij naar het land van Kanaän, terwijl er zoveel vijanden waren en een grote verschrikking op de kinderen Israëls lag. Maar de reden was omdat een andere Geest in die twee was. Dit ziet men dikwijls klaar in duistere, bekommerde en treurige zielen, als zij eens in gevaar raken met de goddelozen, hoe zij het hoofd opheffen als anderen die tevoren met hun droefheid de spot dreven, de vrees als een wervelwind aangrijpt. De reden is dat er een andere Geest in hen woont. We lezen: "God heeft ons niet gegeven een Geest der vreesachtigheid, maar der kracht".

Zien we nu de redenen waarom deze belofte hier voorgesteld wordt onder de benaming van dronken gemaakt en vervuld worden. Dit kan zijn:

1. Om de overvloed en volheid van de genadegoederen te kennen te geven die beloofd, en aan sommigen naar de vrije bedeling van de genade Gods geschonken warden. Wij lezen: "Zij worden dronken van de vettigheid Uws huizes; en Gij drenkt hen uit de beek Uwer wellusten". Dit aan de zijde van God.

2. Aan de zijde van de gelovigen is het een zinnebeeld van een die de wijn te boven gaat, en in een geheel andere toestand raakt. Zo maakt ook deze geestelijke drank een grote verandering in de mens: het oude gaat voorbij en het wordt alles nieuw.

3. Zo iemand, die met wijn is vervuld, kan het niet verbergen. Hij vertelt het aan anderen en is zeer spraakzaam. Zo ook die door Gods Geest worden aangeraakt en tot Christus gebracht en in Zijn volheid verzadiging vinden, die verbergen het ook niet. Zij zeggen: "Komt, hoort toe gij allen, die God vreest, ik zal vertellen wat de Heere aan mijn ziel gedaan heeft". Zij worden door dat koren en door die most sprekende, en wel zo dat zij daarna wel eens verlegen staan dat zij zoveel gezegd hebben.

4. Zulken zingen en juichen veel. Dat is dan ook eigen aan Gods volk. De verheffing Gods is dan in hun keel, zij zingen een nieuw lied en Zijn lof is in de gemeente Zijner gunstgenoten.

5. Zulken zijn dikwijls zeer moedig en willen de strijd wel. Zo ook als gelovigen deze werkingen des Geestes deelachtig worden, dan durven zij de vijanden onder ogen te zien en gaan zelfs moedig de dood in.

6. Iemand die dronken is van wijn vergeet ook het vorige verdriet, de armoede en pijn, en roemt veel op zijn afkomst, geslacht, geld, goed en staat. Zo is het ook met hen die door de Geest verzegeld worden van hun aandeel. Die roemen ook dat zij uit God geboren zijn, dat God hun Vader is, dat zij niet Jezus ondertrouwd en verenigd zijn, dat zij tot kinderen zijn aangenomen, dat zij reeds zoveel genieten, en zoveel, ja, een geheel Koninkrijk nog te wachten hebben. Zij hebben het dan al.

7. Die met wijn vervuld zijn, zijn veelal ter bespottung van anderen. Zo zijn ook de Godzaligen, vooral als het hun wel gaat, ter bespottung en verguizing in de ogen van de blinde wereldlingen, die de werkingen des Geestes niet kennen, noch achting ervoor hebben. Zoals de spottende Joden zeiden: "Zij zijn vol zoeten wijns". Of als van Paulus: "Wat wil toch deze klapper zeggen?"

8. Zulken die veel in dronkenschap leven, worden zwak, en hun krachten verminderen. Zo is het ook met degenen die veel van deze werkingen des Geestes genieten. Zij gevoelen het ook wel aan hun lichaam, maar dat wagen zij eraan, al ontvalt het hun. Zij dorsten steeds meer, tot zij in de Oceaan verzadiging van vreugde eeuwiglijk genieten zullen.

Tenslotte nog iets over de wijze van voorstel: want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en alle treurige ziel vervuld. Dit kan gelezen worden: Ik zal de vermoeide ziel dronken maken: "Hoe lang zult gij u onttrekken, gij afkerige dochter?" Dit voorstel behelst dan een krachtige drangreden voor de vermoeiden en treurigen, om het op de Heere te wagen, om het aan Hem toe te vertrouwen, en om de omwending met een werkzaam hart te wachten op de belofte van Hem, Die een getrouw en waarachtig God is. Die de vervuller is van al Zijn toezeggingen. Die zegt: "Ik zal het doen". Zo spreekt de Heere meermalen: "Opent uw mond, en Ik zal hem vervullen". En: "De Heere opent de ogen der blinden, de Heere richt de gebogenen op, de Heere heeft de rechtvaardigen lief". En: "U ook aangaande, o Sion, door het bloed uws Verbonds, heb Ik uw gebondenen uit de kuil, daar geen water in is, uitgelaten. Keert gijlieden weder tot de sterkte, gij gebondenen, die daar hoopt; ook heden verkondig Ik, dat Ik u dubbel zal wedergeven". En: "Ik formeer het licht en schep de duisternis. Ik zal voor uw aangezicht gaan, en zal de kromme wegen recht maken, de koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan". En opmerkelijk zijn de woorden van God: "Want Ik, de HEERE uw God, grijp uw rechterhand aan, Die tot u zeg: Vrees niet, Ik help u. Vrees niet, gij wormke Jakobs, gij volkske Israëls. Ik help u, spreekt de HEERE, en uw Verlosser is de Heilige Israëls".

Toepassing

Ziedaar vrienden, de gestalte van recht vermoeide en treurige zielen u voorgesteld, en tevens wat God aan hen belooft en doen wil.

A. U kunt wel zien dat niet alle mensen deze vermoeiden en treurigen zijn. Het is waar, wij allen zijn van nature in een wanhopige en treurige staat. Laat mij er iets van opnoemen.

1. Onder de schuld en onder de macht en heerschappij van de zonde besloten te zijn, zodat men niets anders doen kan en wil dan zondigen. Wie tegen God zondigt, doet zijn ziel geweld aan.

2. Onder satans macht gebonden te liggen als een vrijwillige slaaf van de duivel, en een vooroordeel te hebben tegen de zalige vrijheid, de dienstbaarheid onder het liefelijke juk van Christus. Het met de duivel eens te zijn, de mensenmoorder tot zijn vader te hebben en naar zijn wil te moeten doen. Een vazal van die onrechtvaardige te zijn. O mens, hoe komt u uit zijn klauwen, hoe wordt u verlost? Hij zal met u spotten als hij u daar heeft, daar is het met u gedaan. Is dat geen treurige staat?

3. Onder de vloek van de wet te liggen, naar het uitgesproken vonnis al vervloekt te zijn. En in alles, waaraan men zijn handen slaat, geen zegen te wachten hebben. Alles in de ongunst van God. Ja, daarbij onder de wet in bewaring gesteld te worden tot de tijd van het rechtvaardige oordeel, of tot de uitvoer van dit vonnis. Is dat niet treurig?

4. Daarbij geen vrede te wachten hebben, maar eeuwige weeën. Wanneer u de ogen van uw lichaam sluit, o, dan die aanstonds in de eeuwige onrust te openen. De Heere moet de zondaar straffen. Is dat geen treurige staat?

5. Tenslotte, onder al die gevaren blind, ongevoelig en zorgeloos te zijn. De stemmen die van die gevaarlijke weg terugroepen, te laten roepen, en heen te gaan in de weg van zijn hart. Mensen, zou u niet beven als u uw naastbestaanden of kinderen die blind en doof waren, zo gerust zag lopen naar een grondeloze kolk en een put des verderfs. Zou uw ziel er geen afgrijzen van hebben? En zo rent de grote menigte van mensen naar de eeuwige afgrond. De een haast zich wat meer dan de ander. O vrienden, de duivel wacht op bevel om de laatste slag aan uw leven te leggen. Maar God houdt het nog op, anders lag u er al in. Is dat geen treurige staat?

U ziet nu wel dat wij allen, hoofd voor hoofd in een treurige staat zijn. Maar ook dat het geheel anders is om zulk een vermoeide en treurige te zijn, waaraan de Heere de belofte doet. Al dezen zijn daar geen onderwerpen voor:

1. Die hun dodelijke blindheid en afkerigheid van God en Christus niet zien en gevoelen. Vrienden, wat is er een menigte die zegt dat zij God liefhebben, maar zij haten Zijn hart veranderende werk in de ziel van anderen. Die het werk van de wedergeboorte haten en bestrijden, maar zeggen dat zij God liefhebben, is dat niet dodelijke blind te zijn? Hiervan te overtuigen is het eerste werk van de Geest van Christus. O, zijn zulken ten Avondmaal geweest, hebben die hun handen geslagen aan het brood der kinderen, alsof zij dat waren, en het met hen hielden, die mogen wel sidderen; God heeft het gezien.

2. Die niet vermoeid zijn geworden onder de drukkende last der zonden, die de zonde nog geen last is, die het nog zo bij hun plichten kunnen stellen, die niet vermoeid zijn van hun omzwerven. Het is waar, een mens in de natuurstaat kan vermoeid worden en klagen over Gods wegen, over de gevolgen van toorn en straf die hem drukken. Hij kan vermoeid worden wanneer hij hetgeen hij op zijn eigen wijze zoekt, niet verkrijgen kan, omdat hij geen andere kracht kent dan die van zichzelf. Maar dat is die vermoeidheid niet waaraan de Heere belofte doet, en die Gods volk heeft.

3. Die nooit heerlijkheid in Christus gezien hebben, en die dus die ware vrijstad der verbergings niet in het oog gekregen hebben. O vrienden, dat doet eerst lopen door de wet tot vermoeidheid toe; het einde van de wet is toch Christus.

4. Tenslotte, die Jezus op zijn kosten niet hebben willen, die geen hart hebben om de arme, naakte Christus te kiezen tegen de wereld en al wat zij beloven en geven kan. En die ook alles voor Christus niet overhebben. Die Christus slechts kiezen tot alles waartoe het in hun eigen werk ontbreekt, dat Hij dat zou aanvullen. En die dus hun eigen gerechtigheden, en hun beste doen en plichten niet zien als een wegwerpelijke kleed, als vuile vossen, en daarop het doodvonnis niet kunnen schrijven. O, zulken zijn geen vermoeiden en treurigen waaraan God belofte doet om hen ook in het Avondmaal te zullen ontmoeten.

Daarom, mist u de waarachtige vermoeidheid des geestes en de geestelijke treurigheid, dan ontbreekt u alles. U hebt niet te wachten dat de Koning aan die ronde tafel op u in gunst zal zien. Neem tot uw opwaking en besturing deze dingen nog met u.

a. U hebt hetzelfde nodig om ten Avondmaal te gaan, wat u nodig had als God dit ogenblik uw ziel opriep om wel te sterven. O, zult u dan zo zorgeloos sterven als u nu menigmaal ten Avondmaal gaat? Och ja, dat kan wel wezen. Dan is het oordeel thans dat mensen gerust hun ogen sluiten, en dat het verschrikkelijke niet eerder gezien wordt dan wanneer de ogen van het lichaam reeds gesloten zijn. Die zorgeloosheid is zeer nadelig voor de omstanders.

b. Maar laat deze raad u behagen, dat u toch overneemt dat uw staat niet goed is. Zucht tot God om licht, opdat u mag zien en geloven. Wij kunnen het elkaar zeggen, maar niet geven of doen geloven en opmerken.

B. Ziet vrienden, wie geroepen worden.

1. Die zichzelf en hun eigenlievende hart zo moe zijn, die daarbij zo treurig neerzitten omdat zij het niet kwijt kunnen raken.

2. Die hun banden en de gevangenis moe zijn, aan het roepen zijn geraakt, die hijgen naar loslating, naar die zalige vrijheid. Die geen heerlijker dag zouden hebben, dan dat Jezus Zijn hand aan hun banden legde.

3. Die bij hun zonden zo treurig neerzitten en het omzwerven moede zijn. Die geen hoop meer bij zichzelf hebben. Waarmee het dagelijks erger wordt, die moe zijn vanwege de doodslagers, die geen verwachting meer hebben en het moeten opgeven. Tenslotte, die het soms zo hartelijk om Jezus te doen is en er alles aan willen wagen, als zij Hem maar hadden. En die soms zulk een lust hebben om voor de Heere en in Zijn dienst te leven, en die tegelijk onder zulk een zware kommer zijn dat zij zich nog eens bedriegen en vrezen dat hun werk geen waarheid is, omdat een mens in de natuur zover komen kan. O, volg de Heere blindelings in Zijn instellingen, laat God doen, wacht op Hem.

C. Tot nut van Gods volk dient nog het volgende.

1. Het zal erop aankomen hoe wij gesteld geweest zijn aan het Avondmaal. Of wij iets van deze ware vermoeidheid in onszelf en treurigheid naar God over de zonde gehad hebben. En hoe het ons onder de aanbidding van die reine wijnen en vet vol mergs aan die maaltijd gegaan is. Wat wij daar gebracht en gelaten hebben, en ook wat wij er gekregen en meegenomen hebben. Dit dient ieder van ons nauwkeurig te onderzoeken.

2. Heeft iemand van ons daar onder de breking van het brood iets gezien van de volheid der genade en van de liefde die in Christus is? Of is de Koning iemand in Zijnheerlijkheid voorbijgetrokken, zodat dit voor dat ogenblik gepaard ging met ontdekking en licht in zijn verkeerdheden? Ging dat licht weer weg en maakte de Heere Jezus geen woning in de ziel? Of heeft iemand daar een begeerte gebracht of gevonden om de zijde van God te kiezen en het daar te houden en kracht te zoeken uit deze veroordeling tegen alles wat er tegenop komt? Of heeft iemand daar zijn duisterheid in eeuwige waarheden van Gods Woord gebracht, met begeerte naar licht van God om de mening en de zin van Christus te verstaan? In zulk geval kan het Avondmaal ook tot licht en verzegeling dienen, omdat het zowel een zegel van het verbond en het Woord is, als van het aandeel der gelovigen. Of is er iemand onder ons gewaar geworden dat zijn hart daar door de Heere Jezus is opgeëist, en dat het hem gegeven werd zijn hart aan de Heere Jezus in waarheid over te geven, zodat hij het aan Hem kwijt werd? En heeft hij op de aanbidding Christus ook aangenomen en de Heere Jezus ontvangen?

Ter besturing en waarschuwing dient dat bijzonder nodig is:

a. een oog te houden op die zaken die daar gevonden zijn, en ook op hetgeen men daar gebracht heeft, alsook op het licht dat men ter ontdekking van zijn staat genoten heeft.

b. Ook is het zeer nodig dat goede licht veel te erkennen met dankzegging, en die zaken met gebeden te achtervolgen teneinde de blijdschap van de ziel langs die weg volkomen mag worden.

c. En niet minder nodig zal zijn een oog te houden op zijn verdorven hart en op de kracht van de velerlei verzoekers. Omdat het niet vreemd is, na iets ontvangen te hebben, zorgeloos te worden. Daarom voegt de Heere Jezus bij het bidden ook het waken. Maar is er iemand onder ons die aan het Avondmaal gebracht heeft een hard, ongevoelig, duister, verward en onvernederd hart, die in de voorbereiding veel opwekking heeft gekregen, dat hij aan het Avondmaal bezien wilde en ging wachten met begeerte of er iets was nagebleven.

Tot besturing dient:

Dat zulken moeten toezien dat ze door moedeloosheid aan de genade niet zorgeloos en lossier worden. Ze hebben naar hulp van de Heilige Geest uit te zien om dagelijks bezig te zijn in belijden van hun schuld om vernederd te worden en God te rechtvaardigen. Zij hebben te weten dat de Heere vrij is en hen zo ongesteld aan het Avondmaal laten gaan, omdat ze nog niet tot die laagte vernederd zijn om God met hun hart vrij te verklaren. Het zou gezegd worden, als ze God de eer zouden geven. Laat hen in alles zoeken om des Heeren Geest en licht, en Zijn kracht tegen alle verzoeken en verleidingen van ons verstand en verdorven oordeel. Dat Gods licht op een hoge prijs bij ons mocht staan, om dat in alles te schatten boven alle verstand en redeneringskracht en dat in alle gevallen te begeren. O, mochten wij er als goud, gelouterd zevenmaal, uit opkomen. Aan ons mocht nog eens waarheid worden het nadrukkelijke woord: "In welken gij u verheugt, nu een weinig tijds (zo het nodig is), bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken; opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus; Denwelken gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt; in Denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde; verkrijgende het einde uws geloofs, namelijk de zaligheid der zielen".

Amen.

25. Des groten Hogepriester Jezus' onafslaanbare voorbede tot Zijn Vader, om bewaring der Zijnen.

"Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze" (Joh. 17:15).

De Heere Jezus heeft Zijn laatste of afscheidspredikatie gedaan in het voorgaande 14e, 15e en 16e hoofdstuk met een moedgevende voorzegging hoe het Zijn volk gaan zou als Hij weg was. Hij zei in het laatste vers van het vorige hoofdstuk: "In de wereld zult gij verdrukking hebben..." en tegelijk bemoedigde Hij hen daarmee dat Hij de wereld had overwonnen met als gevolg dat de overwinning hen niet zou missen. Toen Hij deze prediking uitgesproken had, hief Hij Zijn ogen op naar de hemel, en ging aan het bidden ter navolging ook van Zijn volk, om hun uitgesproken redenen te heiligen door het gebed. Dit was Jezus' laatste hogepriesterlijke, openbare gebed, in de tegenwoordigheid van Zijn discipelen opgezonden.

a. Het was Zijn laatste uitgebreide gebed voor Zijn volk, en dus diende het voor Zijn kinderen van alle volgende tijden als Zijn testament en uiterste wil, waarin zij konden zien welke heerlijke goederen Hij hun besproken had voor Hij heenging van de aarde. Het was maar één dag voor Zijn dood. Wij lezen in het eerste vers van het volgende hoofdstuk dat, zodra de Heere het bidden gedaan had, Hij met Zijn discipelen ging over de beek Kedron, waar een hof was waar Hij door Judas en de bende ter dood gegrepen werd.

b. Het was Jezus' hogepriesterlijke gebed, en dus diende dit voor Zijn volk ter verzekering van Zijn toekomstige werk. Namelijk van Zijn gedurige voorbeding in de hemel tot hun nut, en dus tot zeer grote ondersteuning en bevestiging voor de Kerk in het vervolg.

c. Het was ook nog een openbaar gebed dat de Heere opzond in de tegenwoordigheid van Zijn discipelen. En dus diende dit ter versterking in hun geloof omtrent Zijn blijvende liefde tot hen. Het diende ook ter lering door Zijn voorbeeld, hoe zij die zaken verkrijgen moesten door veel voor zichzelf te bidden.

Dit gebed nu is drieledig.

1. Bidt de grote Hogepriester voor Zichzelf. Hij eiste het arbeidsloon van Zijn ziel, zijn Goddelijke luister en heerlijkheid, met de verheerlijking van Zijn volk, en dat op grond van Zijn voldoening en afgedaan werk (vers 15).

2. Bidt de Heere voor Zijn apostelen, nadat Judas er uit was, zoals wij straks nader zullen zien (vers 6-19).

3. Toont de Heere Jezus hiertegenover het ongeloof en de bestrijding van al Zijn volk tot de voleinding der wereld waarmee zij veel te doen zouden krijgen. Hier toont de Heere dat Hij tegelijk al deze zaken voor de ganse Kerk, ja voor elke gelovige, hoofd voor hoofd, van alle tijden van Zijn Vader begeert, en dat dit Zijn werk in de hemel gedurig voor hen zal zijn en Hij daarom niet rusten zal voor Hij hen allen verheerlijkt bij Zich heeft (vers 20 tot einde).

Aangaande Jezus' voorbeding voor Zijn elf apostelen, waaronder alle gelovigen van alle tijden begrepen zijn (vers 6-19), daarin beschrijft de Heere eerst de personen die onder Zijn voorbeding te rekenen zijn en geeft daarvan de gronden op in Zijn eis aan Zijn Vader (vers 6-10). Daarna gaat de Heere over om aan Zijn Vader voor te stellen de gevaren waarin Zijn kinderen hier in de wereld zouden zijn, en hij bidt daarom om hun bewaring (vers 11-16). Namelijk om bewaring:

1. Tegen onenigheden onder elkaar, omdat zij aan deze zijde van de eeuwigheid hun verderf vanbinnen zouden behouden, wat hen zo schadelijk zou zijn en krachteloos maken (vers 11). Dit bewaren nu geeft Jezus aan Zijn Vader over, en dringt Zijn bede aan op deze wijze:

a. Hij zegt: Vader! Ik heb hen tot hiertoe bewaard en zorg voor hen gedragen (vers 12).

b. Hij zegt Vader, dit zou in de grond der blijdschap van hun eigen ziel zijn (vers 13).

c. Hij zegt: Vader! O, het is toch maar een arme menigte. Om het genadewerk in hun hart zijn zij de gehatenen van de wereld, hoe nodig daarom dat Gij er Uw hand aan houdt (vers 14).

2. Bidt de Heere ook om hun bewaring tegen de kracht der verzoeking in deze boze wereld, en dat zij op Zijn tijd, in Zijn gunst, in de heerlijkheid binnengehaald mochten worden en niet ontijdig sterven. Dit eerstgenoemde dringt Jezus aan met hun gemeenschap die zij met Hem hadden. Ze bezaten dus een staat die oneindig veel verschilde van die van de wereld. Daarom zouden de lieden van de wereld hun geen vertroosting aanbrengen, maar wel het tegendeel (vers 15 en 16).

3. Tenslotte verzoekt de Heere van Zijn vader om hun verdere heiliging. De Heere wist dat zij, ook al werden zij hier op de wereld bewaard, echter niet bekwaam, niet rijp waren voor de hemel. Om dus langs de weg van toenemen in de heiligmaking, voor de heerlijkheid bekwaam gemaakt te worden. Dit eist de Heere op grond van Zijn aangebrachte gehoorzaamheid (vers 17-19).

Jezus' voorbedding om de bewaring van Zijn volk tegen de kracht van de verzoeking in deze boze wereld en tegen een ontijdige dood, in het 15e vers, is onze tegenwoordige stof. Daar zegt de Heere: "Vader! Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze." Daarover wenssen wij deze avond wat samen te spreken volgens twee hoofdzaken:

- I. Zullen wij zien wie deze personen zijn, voor wie de Heere Jezus hier bidt.
- II. Overwegen wij wat deze voorbedding behelst.

I. Zullen wij zien wie deze personen zijn, voor wie de Heere Jezus hier bidt.

De personen voor wie de Heere Jezus hier bidt, zijn:

- a. niet alle mensen zonder onderscheid. De Bijbel leert ons het tegendeel. Er is de vernieling en ellende op de brede weg. En daardoor gaan velen ten verderve. Jezus zegt ook uitdrukkelijk: "Ik bid niet voor de wereld".
- b. Het zijn niet allen die onder het evangelielicht en dus onder Jezus' aanbidding leven. De bevinding leert ons volgens het Woord, dat er vele geroepenen zijn, maar weinige uitverkorenen.
- c. Het zijn ook niet allen die door een soort van overtuiging van het geweten grotelijks veranderd schijnen. O nee, hier in dit hoofdstuk wordt een groot man in de Kerk, een apostel, een Judas, onder deze voorbedding van Christus gemist. Dus zullen velen in die grote dag zeggen: 'Heere, hebben wij niet in Uw Naam gegeten en gedronken (ten Avondmaal geweest) ja, geprofeteerd, gepredikt, en daarbij vele krachten gedaan, duivelen uitgeworpen, en Gij hebt in onze straten geleerd?' Maar de Heere Jezus zal antwoorden: "Ik heb u nooit gekend". O, Hij kent ze wel voor wie Hij bidt.

De personen voor wie Jezus bidt zijn alleen de uitverkorenen van eeuwigheid, de gegevenen van de Vader aan de Zoon, en aan Zijn zorg, om de verlossing voor hen te verwerven en toe te passen. Het zijn de tevoren verordineerden tot aanneming tot kinderen, de uitverkorenen in Christus voor de grondlegging der wereld, van wie Jezus zegt: "Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven". Het zijn de gekochten met Zijn bloed, de verlostten uit de macht van satan en der zonden door Zijn Geest. Degenen die Jezus aan het kruis in het oog had toen Hij zei: Het is volbracht: Degenen voor wie Hij het werk voleindigd had dat de Vader Hem gegeven had te doen. Ja, de wedergeborenen, de gelovigen en geheiligden door Zijn Geest, die daartoe door het Evangelie inwendig geroepen zijn. Degenen van wie Hij in dit hoofdstuk zegt, die Zijn woorden ontvangen en bewaard hebben, die Hem bekend hebben te zijn de Gezondene van de Vader voor hen, die van de wereld niet zijn en daarom de gehatenen van de wereld zijn, die Jezus liefheeft, en aan wie Hij Zijn Vader bekend maakt en blijft bekend maken; dus de verenigden met Hem. Het zijn ook alle uitverkorenen die nu nog op de brede weg wandelen en tot de synagoge des satans behoren. De schapen die nog dwalen en tot Jezus' stal niet gebracht zijn. Dat Jezus ook voor hen bidt, blijkt: Ik bid niet alleen voor dezen (namelijk die reeds toegebracht waren) maar ook voor degenen die door het Woord in Mij geloven zullen (en die dus nog met Hem verenigd moeten worden). Dat nu de grote Hogepriester alleen voor deze genoemden bidt, zegt Hij Zelf met zoveel woorden: "Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe". Ziet u wel vrienden, dat het een aan het ander vast is. O, voor wie Jezus bidt, voor die stort Hij Zijn bloed. Zou u nu durven denken dat Hij Zijn bloed zou storten voor dien, die Hij niet verwaardigt op Zijn hart voor Zijn Vader te dragen? En van wie Hij Zelf zegt: "Ik bid niet voor hen?" Het is waar dat het allen zijn die maar willen, zo goddeloos als zij zijn, die tot Hem komen met afzien en verloochening van zichzelf, van eigengerechtigheid, waardigheid en kracht, maar Gods Woord leert ons dat dit maar weinigen zijn. Jezus zegt dat het een klein kuddeke is.

Aangaande hetgeen deze voorbedding van Jezus inhoudt. Het vooronderstelt:

1. Een menigte van vijanden in deze boze wereld, vanbinnen en van buiten, in welker midden Gods volk hier leeft, die steeds hun boze toelag op hen hebben en alle gelegenheden zoeken om die uit te voeren. Die hun het leven zoeken bang en bitter te maken, die de vrede tussen God en hun ziel zoeken te verstoren, en die hen zoeken onbruikbaar voor God te maken. O, de boosheid van buiten sperde hun mond wijd open tegen Jezus toen Hij op aarde was. En daarbij hebben zij een boos hart, een boos beginsel, een machtige verrader vanbinnen, die samenspannt met Gods en Christus' doodsvijanden. En dus zijn zij het doel van de bestrijding der boosheid der wereld, soms tot den bloede toe.
2. Ook een menigte van tegenheden, kastijdingen en verdrukkingen, die zij boven de wereld hier van Gods hand onderworpen zijn. Zie dit bij Asaf, toen hij dit zag, kon hij zijn hart niet stil krijgen, totdat hij in Gods heiligdom inging en op het einde van de goddelozen merkte. Vele zijn toch de tegenspoeden der rechtvaardigen.

3. Ook dat Gods volk hun gedurige gevaren zien, terwijl zij niet zelden door slaafse vrees besprongen warden en ook door verkeerde kommer dat de Heere Zijn hand nog eens, (ja zelfs rechtvaardig) van hen zal aftrekken. "En dan", zegt een oprechte, "lig ik open voor de Heere te verloochenen, ja, om onder de tegenslagen van Gods hand, mijn mond open te doen tegen de Almachtige. Ja, met Job de dag van mijn geboorte te vervloeken en tot God te zeggen met Jona: "Billijk is mijn toorn ontstoken". Dus zijn zij zeer bevreesd om nog te zullen omkomen of zich onbetamelijk te gedragen en tot oneer van de Heere te zijn. "O, " zij zeggen menigmaal in hun hart, "het zal een wonder zijn als ik al mijn dagen bewaard zal worden."

4. Hieruit spruit dikwijls een onmatige begeerte om liever van de aarde maar weggenomen te worden.

a. Deze begeerte was zondig en onmatig in Elia. Hijzelf ging heen in de woestijn, een dagreis, en kwam en zat onder een jeneverboom, en bad dat zijn ziel stierve, en zeide, het is genoeg, neem nu, Heere! mijn ziel, want ik ben niet beter dan mijn vaderen. En ook in Jona: Nu dan, Heere! neem toch mijn ziel van mij, want het is mij beter te sterven dan te leven.

b. Wat anders, ja, matig was deze begeerte in Mozes, toen hij zei in: Heere! delg mij maar uit Uw boek, dan dat de Heere zulk een groot volk zou ombrengen en als het ware de Kerk uitroeien. En wenste Paulus liever verbannen te zijn als het nuttig zou zijn voor zijn maagschap naar het vlees.

c. Maar nog meer geoorloofd is deze begeerte wanneer zij voortspruit, niet vanwege het lijden, maar vanwege de zonde, als iemand het lichaam der zonde zo moede wordt en een vollere genieting van de Heere Jezus begeert deelachtig te zijn. Dit vinden wij beide in Paulus, waar hij zegt: "Wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij de Heere in te wonen". En in zegt hij: "Ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is mij zeer verre het beste". Tegen deze begeerte nu om heen te gaan sterkt Jezus Zijn volk door deze Zijnvoorbidding. Hiernaar verlangden Jezus' discipelen zo. Jezus stond nu van de aarde weg te gaan en zou hen verlaten in zulk een gevaarlijke wereld, in zulk een boze tijd, waarin het martelaarschap aan de belijdenis van Zijn naam vast was. En daarom wilden zij mee heengaan. Allen wilden zij liever met hem sterven. Ik zeg, hiertegen sterkt Hij hen met deze voorbidding: "Vader! Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze".

Zien wij nu de tweede hoofdzaak:

II. Wat deze voorbidding behelst.

De tekst zegt: Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze.

1. Dit betekent niet dat Jezus wilde dat Zijn volk altijd op aarde zou leven. Het tegendeel is waar: "Wat man leeft er die de dood niet zien zal, die zijn ziel zal bevrijden van het geweld des grafes". "Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel". Ja, het tegendeel heeft Jezus Zelf voor Zijn volk verworven, omdat ze de ellendigste waren van alle schepselen als zij altijd op aarde moesten blijven. Hij heeft in Zijn verbond beloofd Zijn volk volkomen, dat is naar ziel en lichaam, te verlossen en te zaligen.

2. Dus zal Christus' bedoeling zijn dat Zijn volk uit de wereld niet ontijdig weggenomen werd, zonder voor de Heere wat geleden en gewerkt te hebben. Of ook niet onrijp voor de heerlijkheid of als dwazen weggenomen worden, zoals men leest van Abner dat hij stierf als een dwaas. O, niets droeviger dan dat een kind van God als een dwaas sterft. Maar de Heere wil integendeel dat Zijn volk, op Zijn tijd, na alles voleindigd te hebben wat de Heere hun gegeven had te doen, opgenomen zou worden in heerlijkheid. Dit is mede een grote belofte die wij lezen in Job: "Gij zult in goede ouderdom ten grave komen, gelijk de korenhoop te zijner tijd opgevoerd wordt". Namelijk niet ontijdig, niet als onrijp koren, niet te vroeg afgemaaid en onbekwaam tot brood, maar gij zult tijdig, rijp voor God en de heerlijkheid ten grave komen, als rijp en bekwaam koren en dus te zijner tijd opgevoerd worden. O, wat ligt hierin een grote troost en verkwikking voor Gods volk.

Nu staat ons te letten op de reden waarom Jezus wil dat Zijn kinderen niet ontijdig en onrijp weggenomen zouden worden. Eerst ten opzichte van Jezus' apostelen en discipelen, die steeds met Hem op aarde waren. De reden kan geweest zijn:

1. Omdat het, als zij mede gestorven waren toen Jezus stierf, een algemene dwaling had kunnen worden dat zij mede deel hadden in de verwerving van de zaligheid. En dat in tegenstelling tot de voorzegging in Jesaja: "Ik heb de pers alleen getreden, en niemand der volkeren was met Mij".

2. Ook omdat zij Christus de Heere gezien hadden en alles wat Hem ontmoet was, en dus het beste in staat waren om het eeuwige Evangelie onder alle volken voort te planten, ja, omdat sommigen het met hun bloed en dood verzegelen moesten, die de kroon van het martelaarschap moesten wegdragen.

Ten opzichte van al dat volk van Jezus tot aan de voleinding der wereld, kan de reden zijn:

1. Omdat zij voor de Heere in Zijn huis te werken hebben. Zij hebben een plaats en een naam gekregen in Gods huis en binnen Zijn muren, niet om ledig te zitten, maar zoals een kind in een huis geboren is om te werken. Zo heeft ieder kind van God aan zijn Vader te vragen wat zijn werk is hier beneden. De een krijgt van binnen meer tot dit en een ander tot dat werk, en het is hier een werken voor God, dat in de hemel geen plaats zal hebben. Hier is satans rijk afbreuk te doen, de hemel te planten en te bouwen, ieder naar zijn stand Jezus' Koninkrijk uit te breiden. Hier zijn mensen te bekeren, Jezus aan te bieden in Zijn dierbaarheid, volheid en noodzakelijkheid, zoekende zielen tot een handleiding te zijn, vromen op te wekken om land en Kerk voor God te dragen. Ja, hier is God te dienen in zijn tijdelijk beroep. O vrienden, dit laatste is groter en dierbaarder werk dan men wel denkt. Het is snel genoemd. Maar wij lezen van David dat hij in zijn tijd de raad van God gediend had en toen ontslapen en bij zijn vaderen gelegd is. Nadrukkelijk zegt Asaf, nadat hij zoveel met de goddelozen op de wereld te stellen had gehad: Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen.

2. Ook omdat Jezus' kinderen in deze wereld voor de Naam van de Heere Jezus te lijden hebben. Vrienden, wie soms iets van de dierbaarheid ziet in de doding van zijn vlees en de werkingen door Jezus Geest, ziet heerlijkheid in het lijden, als het waarlijk voor Christus is. O, dan kan hij het Woord geloven van: "Indien gij voor de Naam van Christus lijdt, zo zijt gij zalig". Maar het moet zowel uit genade gegeven worden voor Jezus te lijden als om in Hem te geloven. De weg van een kind van God moet ook zijn, zoals Jezus' weg geweest is, langs vele verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk der hemelen; langs vernedering en lijden verhoogd en verheerlijkt worden.

3. Ook omdat de wereld hier hun school is, waarin zij alles te leren hebben wat hen bekwaam en rijp kan maken voor een aanstaande heerlijkheid. Het is hier een kinderschool en een proeftijd. Als zij hun maat van wasdom hebben, neemt hun Vader hen weg naar het "Hogerhuis". Dus hebben zij hier dan toe te nemen:

a. In een geheiligde kennis van God en Christus en van de wonderen van Christus' Koninkrijk, zoals ook van de hoge en aanbiddelijke weg van verzoening, die God heeft uitgedacht, langs welke Hij geen engelen maar alleen mensen komt te zaligen.

b. In een ootmoedige en wegzinkende verwondering over die eeuwige wegen van God, waarlangs Hij in de tijd handelt. Namelijk dat de Heere God naar Zijn eeuwige wil de gehele wereld heeft laten vallen onder het rijk van satan. Dat Gods Zoon in het midden van dat rijk een Koninkrijk opricht. En dat die eeuwige, vrije genade, met voorbijgaan van zoveel anderen die naar de mens gesproken geschikter voor de Heere en Zijn dienst zouden zijn, echter op hen gevallen is. En dat het werk van God met hen is doorgewerkt, terwijl er zo menige ziel ook wat van krijgt maar onderweg blijft hangen.

c. In een zuivere zelfverloochening, zodat zij hun heil en vermaak en heerlijkheid alleen daarin stellen dat zij minder mogen worden, en de Heere mag wassen en grootgemaakt worden in de uitvoer van Zijn verborgen raad en eeuwige wil.

d. In een verbreking van alles wat hen hier belet te groeien in heiligheid. Denk hierbij aan al die eigen verheerlijking, eigen beginselen, eigen wijsheid, eigen redeneringen, eigen uitvindingen, ja, alles wat er tegen strijdt om een kindeke te worden om het eeuwige Koninkrijk te ontvangen. Met name al dat luisteren naar lof, al dat eigen bestuur over zichzelf, al die eigen zin en wil, al dat vermaken buiten God in schepselen, al dat gewicht leggen op het doen van plichten, of moedeloos te worden als men het gebrek daarin voelt. Ja, al dat werken in eigen kracht tot doding van de zonden en kruisiging van het vlees en bestrijding van de bozen, zonder tot Christus te gaan om door Zijn Geest te leren Zijn dood daartoe door het geloof te gebruiken in Zijn kracht.

e. Vervolgens ook in een recht gedrag onder al de kruisen hier in de wereld. Des Heeren volk, hoe klein zij ook zijn in de genade, hebben tijden dat zij zichzelf, hun geestelijke, eeuwige en tijdelijke staat aan de Heere Jezus kunnen overgeven. En dat zij Jezus blindelings kiezen en aannemen, met al Zijn wegen waardoor het Hem belieft hen te leiden tot, ja, over de dood, tot de heerlijkheid. Maar nu gebeurt het veel dat de Heere als een soeverein God deze of gene smartelijke weg voor het vlees over hen brengt, tot een beproeving om hun te doen zien welke genade zij hebben en welke grote verdorvenheden bij hen zijn. Of ook om hen langs die weg te leren geloof oefenen in het donker. En zo is deze weg Gods in de wereld als een oefenschool. Dan leert de ziel haar verwachting voor haar vlees te laten varen, en als de verwachting naar buiten minder wordt, dat dan het geloof opwast en het zien op God sterker wordt.

En zij krijgt iets te zien dat de Heere haar uit liefde en getrouwheid verdrukt om haar beter te maken.

f. Tenslotte ook ten opzichte van het lijden en de vervolgingen die de Heere door Zijn toelaten voorzienigheid wel eens over Zijn kinderen brengt. Dit alles is niet anders dan een leerschool voor Gods volk, tot doding van het ongedode vlees. Zelfs het martelaarschap, zozeer te duchten en te vrezen, is zo zwaar niet voor een verloochende ziel aan haar zondige eigenliefde. Het is voor iemand die zijn lichaam niet té liefheeft een kroon, ja grotelijks dierbaar om meer van zichzelf, zijn liefde en gemak af te raken, om zuiverder God te dienen en dus op het aller-bekwaamste rijp te worden voor de aanstaande heerlijkheid. O, wie het meeste hier voor Jezus gedaan en geleden heeft, zal in heerlijkheid het meeste blinken. Zie eens Openbaring. Daar werd in de hemel gevraagd, toen zij er in kwamen: "Wie zijn toch dezen? En vanwaar zijn zij gekomen?" En het antwoord was: "Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen". Namelijk, zij waren niet ontijdig of onrijp uit de wereld weggenomen en zij hebben hun klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Ziedaar, vrienden, enige redenen waarom de Heere Jezus niet wil dat Zijn volk ontijdig van de aarde wordt weggenomen.

Slaan wij nu gade wat de Heere voor Zijn volk hier op een stellige wijze bidt, namelijk dat Zijn Vader hen bewaart van de boze.

1. Door de boze verstaan wij hetzelfde wat Jezus in de zesde bede in de mond van Zijn volk te bidden legt. Namelijk zowel het boze hart dat Gods volk hier omdraagt, de verzoeken van een boze wereld, en de boze of de verzoeken van het menselijke geslacht zelf. Nu werken deze drieërlei boosheden veel samen en ze hebben dezelfde toeleg, namelijk om de hel te bouwen, om de uitverkorenen te verleiden indien het mogelijk was en om Gods volk ten val te brengen. De boze heeft Adam in het paradijs doen vallen, en thans heeft hij meer vat op het hart van Gods volk waarin zulk een kracht van met hem samenspannende boosheid woont.

2. Daarom verstaan wij door het bewaard worden van de boze het bewaren voor vallen in de zonden en in de dwaling van het verstand, waaruit veel het verval in zeden voorkomt. En dus voor de strik van de duivel, waarmee hij speelt onder vroom en onvroom, en door de kracht van de begeerlijkheid vanbinnen, waarin hij zijn hand krachtig heeft, alsmede door de rijkdom van dit leven en de hoogmoed des harten. Daardoor valt men in vele verzoeken en in de strik en in vele dwaze, schadelijke begeerlijkheden, die de ziel doen verzinken in verderf en ondergang. En daardoor valt men ook in het oordeel des duivels.

3. Ook het bewaren voor uitvallen uit de genadestaat. Namelijk voor zo zwaar te zondigen en de verzoeken van de duivelen zo in te willigen, zoals de wereld doet. Het is wel waar dat de staat van Gods volk eeuwig vast is, maar dit is ook waar dat het gebed van hun zijde het middel en de gedurige voorbedding van Christus de grond is van die onmogelijkheid of van die bewaring.

Staat ons nu te letten op hetgeen de Heere Jezus onder dit bewaard worden van de bozenog verder insluit, namelijk hieronder behoort dat Jezus wil:

1. Dat Zijn kinderen hier in deze boze wereld, en onder al de verzoeken, wakende en biddende zullen blijven uit gevoel en indruk van hun gedurige gevaren. Jezus zegt: "Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt". En: "Hetgeen Ik zeg, dat zeg Ik u allen: waakt!" Dus hebben zij in vreze te wandelen, en toe te zien dat zij niet vallen, ja, dat zij die nu staan, alleen door het geloof staan. En daarom dat zij niet hoog gevoelend hebben te zijn, maar te vrezen hebben.

2. Ten tweede behoort hieronder dat Jezus wil dat zij, als de verzoeken daar zijn en zij op de zeef van satan zijn, zich dan niet blindstaren op de baren en de winden die hen slingeren, maar tot Hem zullen vluchten om bewaring van hun geloof, als Die steeds voor hen bidt. Jezus zegt: "Simon, Simon, ziet, satan heeft ulieden zeer begeerd te ziften als de tarwe, maar Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoude". Zo moet Jezus' voorbedding de grond zijn, dat Gods volk in het geloof bewaard wordt.

3. Ook behoort hieronder dat Jezus wil dat Zijn kinderen in de grond van hun hart oprecht blijven aan de zijde van de Heere en in de haat tegen de zonden, en dus in de strijd. En als gevolg hiervan dat zij op Jezus' voorbedding niet zorgeloos mogen worden, maar zelf mee de handen aan het werk moeten slaan in 's Heeren sterkte. Paulus leefde met zijn zonde als een kampvechter. Hij zegt: "Ik loop dan alzo niet als op het onzekere, ik kamp alzo niet als in de lucht slaande, maar ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet enigszins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde".

4. Verder behoort hieronder dat Jezus wil dat Zijn volk steeds in het oog mag houden het verderf dat in hun hart en in de wereld is. Dat voor de deur ligt om in te breken, hoeveel genade zij ook mogen bezitten, ja, zelfs wanneer zij menen dat zij één of ander kwaad te boven zijn.

Zo liggen Gods kinderen er voor open om ongemerkt ingewikkeld te worden in het boze van tijden en plaatsen waarin zij wonen, voor het wandelen naar de eeuw dezer wereld, en zij hebben veel bewarende genade nodig om hun klederen niet te bevleken.

5. Tenslotte behoort hier ook onder dat Jezus wil dat Zijn kinderen steeds inleiding zoeken door Zijn Geest in hun onmacht, en dus in de noodzakelijkheid om het dicht bij Hem, als hun Voorbidder, te houden. Satan is een sterk gewapende en Gods volk heeft geen kracht. Een moeder houdt een kind vast en het is goed dat een kind de moeder vasthoudt, maar de sterkte ligt alleen in de moeder. Zo is het goed naar Jezus te vluchten, maar al de kracht is in Hem en in Zijn voorbidden. Daarom, o hoe nodig is het in Jezus' sterkte te staan, door Hem gewapend te worden en Zijn Geest van binnen te hebben die de wapenen steeds leert gebruiken. Met alle bidding en smeking, biddende te allen tijd in de Geest. Ziet vrienden, uit dit alles, wat de inhoud is van deze voorbede van Jezus. Nu aangaande Jezus' voorbeding zelf Hij zegt: "Vader! Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze".

Zie hier de gegronde eis van de Heere Jezus van Zijn Vader om al deze zaken voor Zijn volk, op Zijn teweeggebracht rantsoen. Wij moeten weten dat dit gebed van dezelfde inhoud is en dezelfde zaken voor Zijn volk bevat als Zijn altijd blijvende voorbeding in de hemel, waar Jezus dezelfde zaken steeds in het oog heeft. Ja, dat Jezus dit gebed uitspreekt alsof Hij reeds in de hemel was, en dus laat Hij ons hier zien wat Hij daar doet.

1. Hij zegt: Vader! Hier ben Ik als Hogepriester met Mijn eigen bloed in dit heilige der heiligen. Ik heb Mijn werk op aarde voleind, nu heb Ik hier ook nog wat te doen. Nu kom Ik U vragen: heb Ik het verbond der verlossing niet voldaan? Ja, heb Ik Uw ganse wil en eis niet volbracht?

2. Vervolgens eist Jezus daarop en Hij zegt: "Vader! Het is nu Mijn volk. Zij waren Uwe, maar Gij hebt Mij dezelve gegeven, en Gij hebt gezegd: eis van mij, en Ik zal hem U tot een erfdeel en een bezitting geven. En daarom:

a. Vader! Daar staan zij nu in een boze wereld, in gevaar, met een ellendig hart vol van zonden. O, zie op Mij.

b. Vader! Daar zoeken zij te bidden, maar zij komen niet. En als zij al bidden, ja, alles wat zij doen, het is zo onzuiver, het kan U niet behagen. Ziedaar Mijn goudenwierookvat met Mijn reukwerk, laat de rook daarvan met hun gebeden tezamenopgaan.

c. Vader! Daar zitten zij in een boze wereld, onder duizenden verzoeken die zij niet kennen, en zij hebben geen kracht. O, laat het niet te hoog gaan, bewaar ze om Mij nentwil.

d. Daarom, o Vader! Ik eis hun personen, ja, hun bewaring in deze boze wereld, en dat zij, als zij hun werk mede voleindigd hebben, volrijp hier bij Mij gebracht worden als Mijn loon, als het arbeidsloon van Mijn ziel. Zien wij nu nog de kracht die er ligt in deze voorbeding van Jezus. Op Jezus' eis stemt de gehele Drie-eenheid tezamen, de Goddelijke personen zijn de Getuigen in de hemel van overeenkomst der verlossing van eeuwigheid geweest. Zij zijn ook de Getuigen in de hemel dat het rantsoen is opgebracht, en dat het verbond des vredes is volbracht. Daarom kan uit kracht van Gods rechtvaardigheid de vrucht van de voorbeding van Christus Gods volk niet ontgaan. Maar niemand mocht denken: ja, als ik geleefd had toen Jezus op aarde was en als ik daarbij geweest was, maar nu zoveel honderden jaren later, nu is Hij al in de hemel ingegaan, zou Hij toen om mij gedacht hebben als hij deze woorden sprak?

1. O ja vrienden, toen Jezus dit bad, dacht Hij aan u. Zie dit met zoveel woorden in het 20^e vers. En als dat niet zo was, hoe was u anders zo wonderlijk tot hiertoe bewaard? En even na dit gebed, toen Hij op Zijn aangezicht in de hof lag en Zijn Vader verzocht dat deze drinkbeker mocht voorbijgaan, toen dacht Hij ook wel om u. O, toen drukte u Zijn ziel, en uw zonden deden Hem kruipen op de aarde, en uw ongeloof aangaande Zijn voorbeding dat u nu hebt, voelde Hij toen. En daar droeg Hij de gruwel en de prikkel van.

2. Ja, ten laatste, was Jezus op aarde gebleven en niet ingegaan in de hemel ter rechterhand van Zijn Vader, dan had u wezenlijk reden tot vrees gehad. O, een hogepriester was geen hogepriester als hij niet éénmaal in het jaar in het heilige der heiligen inging. Maar dit maakte Zijn voorbeding krachtig, tot bewaring voor uw zielen in een boze wereld. Zie dan kinderen van God, dat u hier leeft en dat u hier bewaard wordt, en dat u rijp ten grave zult dalen, en als de korenhoop zult worden opgevoerd als u uw werk hebt afgedaan op 's Heeren tijd. Dit alles hebt u te wachten uit kracht van deze voorbeding van Christus.

Toepassing

Ziedaar vrienden, een stof verhandeld vol troostgronden voor iemand die waarlijk een christen is. Ik had ze genomen:

a. Eensdeels, als enigszins gepast zijnde, omdat wij in onze gewone vervolgstof, volgens de Catechismus gekomen waren tot in de verhandeling van het gebed, hetwelk wij (zo de Heere wij en wij leven) de volgende keer weer wensen op te vatten. Waarin wij de voorbedding van Christus zo hoog noodzakelijk hebben, zowel tot het doen van het werk, als tot nut voor ons allen, om uit kracht van die, in ons bidwerk, door Jezus' Geest Zelf voortgeholpen te worden.

b. En anderdeels ook, als gepast zijnde, ten opzichte tot mijzelf.

1. Omdat het de Heere alleen is, Die mij bewaard zodat ik niet ontijdig en onrijp, en als groen en onbekwaam koorn, ben afgemaaid, maar die Zijn hand, boven hetgeen ik ooit had kunnen bidden of denken, zo blijkbaar en (mag ik het denken) zo gunstig gewend heeft, door olie en wijn, als die barmhartige Samaritaan, in de wonden te gieten, en Zijn krachtige genezing van het ogenblik der verwonding af, zó goedertieren te doengevoelen, dat ik tegenwoordig nog ben.

2. Zodat er voor mij, het zorgelijkst blijft:

a. Dat ik in deze wereld bewaard moge worden van de boze.

b. En dat ik bekwaam gemaakt mag worden door genade, om naar mijn stand, in mijnbetrekking in de wereld, nog iets, - o, al was het nog zo weinig en gering, echter oprecht, - voor de Heere te mogen doen en lijden.

c. En dan ook voornamelijk, dat ik uit kracht van deze voorbedding van Christus, de vrucht van die zware weg en roede, (die God rechtvaardig over mij, doch goedertieren gebracht heeft) in het vervolg zo tot mijn heiliging en verbetering moge ondervinden, dat ik ten laatste als de koornhoop volrijp (naar de mate van Christus mij bescheiden) in gunst mag worden afgemaaid, en in die grote schuur, het Hogerhuis bij de Heere Jezus mag worden ingezameld, met al diegenen, die Zijn verschijning liefgehad hebben, ja, die Hem liefhebben in onverderfelijkheid.

B. Laat ons daarom elkaar nuttig zoeken te zijn, terwijl wij er zijn, en laat ons totdat doel uit dit verhandelde enige dingen nagaan, die, als de Heere met Zijn Geest daaronder beliefd te komen, van enig wezenlijk nut zouden kunnen zijn, op het gemoed van elk onzer naar zijn stand. Uit deze woorden van Jezus Zelf blijkt ons, wie aan de grote Hogepriester Jezus, en dus aan Zijn voorbedding, deel en géén deel heeft. Want wij moeten dat weten, dat de kracht van Jezus' voorbedding in de hemel voor Zijn volk daarin bestaat, dat Jezus ook om diezelfde zaken Zijn Vader bidt, om welke het hun dage lijks te doen is, en waarom zij gedurig naar boven opzien. Bijgevolg:

1. Zal iemand een zalig deel aan deze voorbedding van Christus mogen rekenen, o, het zal hem hartelijk en oprecht om diezelfde zaken, hier gemeld, moeten te doen zijn.

a. Zo iemands zorg en zucht zal bijzonder zijn, dat hij uit deze wereld niet ontijdig, onrijp, of zonder zijn werk afgedaan te mogen hebben, moge worden weggenomen. U zult zeggen, is dat een kenteken van genade? Ja vrienden, en wel zeer klaar; want:

(1) In dat hart is Goddelijk licht en aanvankelijke kennis van de heerlijkheid en alleszins waardigheid Gods, om heilig gediend te worden. Dat zal in de hemel volmaakt plaats hebben. Maar ook van hun verafheid daarvan, van hun laagheid, zondigheid en onheiligheid, en dus van hun onbekwaamheid en onrijpheid voor de hemel; het gevoel nu daarvan doet hun steeds:

- Aan Jezus' voeten klagen en kermen met Paulus "Ik ellendig mens!" Zichzelf verfoeien in stof en as. O, de schuld van hun zonde doet hen roepen om genade. Het is als Job 7:20, "Heb ik gezondigd? Wat zal ik U doen, o mensenhoeder?" Dat wil zeggen: "Heere, ik heb gezondigd, en ik kan U niet voldoen, ik heb geen gerechtigheid, ach werp mij niet van Uw aangezicht". Dit is een blijvend grondwerk, en zo niet bij vlagen, in de grond der zaak gezet te zijn op verzoening met God; bij Zijn licht te zien dat men waarlijk geen gerechtigheid heeft. En zo te blijven aanhouden aan Jezus' voeten. Dat is wel wat van dat werk, dat God aan Zijn volk doet, en op Zijn tijd opklaart.

- Ja, dit doet hun steeds aan Jezus' voeten in hun onmacht vallen, en uit onmacht naar Hem grijpen en Hem aannemen, en zichzelf aan Hem overgeven, ten einde Hij daar vanbinnen Zijn werk maar moge werken. Zij hebben de stempel Gods zo graag op hun werk. O, dat klagen over vijandschap vanbinnen aan de ene kant, en dat betuigen en vragen aan de andere kant voor de Heere Jezus: Heere, U weet wat dat is, dat ik onder mijn zonde zo bekommerd zit, en dat ik ze zo moede ben.

En wat die trek van binnen is, dat ik in U gevonden mocht worden, en dat ik al wat de wereld geven en beloven kan, daarbij inschieten wil. Wat dat is, als ik de kosten overreken, dat de schaal altijd naar U overslaat. Een dat ik U zo aankleef. Wat dat is, dat ik bij de wereld, hoe zedig en godsdienstig de mensen uitwendig zijn, met mijn hart niet kan zijn. Wel ziedaar, is er wat van Uw werk onder, dat ik niet ontkennen durf, maar ik durf er ook geen gewicht op leggen, ach toon U het eens. En langs die weg en dat laag werken, krijgt zulk een dikwijls wat verruiming en enige hoop, en scheidt enige moed. Ja, soms geeft de Heere hun te zien en te geloven, dat al hun werk, en elk bijzonder deel ervan, alles eeuwige vrije genade is. En dan werkt zij met Jezus en met Zijn voorbeding: och! wees Gij nu mijn Voorspraak; bezorg Gij nu, dat ik bekwaam moge worden om voor Uw koninkrijk wat te doen, en dat ik bij U kome als het Uw tijd is, en als Ik hier mijn werk gedaan heb.

(2). In dat hart is wat gelegd, dat opwelt om voor God te leven, Hem te dienen, te verhogen en voor Hem te werken. Die zien ook iets van die heerlijkheid in een rechte gedraging onder de kruisen. Kent u dat, mensen, dat God en Zijn dienst u bij tijden zo op het hart liggen dat u er graag alle mensen wilde toebrengen? Ja, dat de eeuwige staat van uw liefste nabestaanden, vrienden, bekenden en anderen, soms zwaar op uw hart weegt. En dat u hen daarom in liefde aanspreekt. Ja, als u eens gehoor krijgt, leeft dan uw hart? Vermeerdert dat uw zuchten? Zet u dat voor uw naaste aan het bidden?

b. Ziet u heerlijkheid in u recht te mogen gedragen onder versmaadheden om Christus' wil? Of vliegt u op om een klein ongelijkje? Als iemand eens kwaad van u spreekt, bent u dan niet direct toornig? O, als u op God kon zien en meer uitziende was dat de Heere die weg aan uw ziel mocht heiligen, was u er vrij wat beter aan toe, en zou u daar vrede bij vinden.

c. Licht er in uw hart ook wat dat naar heerlijkheid verlangt? Een natuurlijk mens zou wel altijd op de wereld willen blijven, al had hij maar een schraal deel. Maar een kind van God is verenigd met het hoofd Christus omdat Die de hemel voor hem verworven heeft, en trekt daarheen. En dat blijkt uit deze gestalten:

1. Uit het zuchten onder de zonden, onder de pakken, onder de blindheid en onkunde van de Heere, onder de onzuiverheid in al hun werken, zelfs voor de Heere. O wat is dat anders, dan dat er van binnen iets is dat uit die gevangenis wil.

2. Ook uit hun trek en groei naar wasdom. Evenals een klein kind een trek heeft naar voedsel, om daardoor groot en een man te worden. Zo is het ook hier. Zal er nu geen volwassenheid plaatsvinden dan in de heerlijkheid, dan is daar immers een trek naar de hemel. Dit kan een ziel hebben, en echter zeer donker zijn in het opmaken van de gronden van haar deel aan Christus.

3. Ja, tenslotte ook uit hun hoofdbegeerte. Als zij met hun liefste zonden en hun ongedode natuur eens tot Jezus kunnen komen, zie dan hoe het hun dan te doen is om wortel en tak uitgeroeid te krijgen. Ja, konden zij het hier machtig worden, zij grepen het volmaakte. En zij legden het lichaam der zonde als een kleed af O vrienden, zou dan een gelovige altijd blijven misgrijpen? Nee, er is een hoop: "Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, en verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken". Iemand die zalig deel heeft aan deze voorbeding van Jezus, zal niet minder zorg hebben zolang hij in de wereld leeft om bewaard te worden van de boze.

1. Zulk een vreest te vallen uit gevoel van de boosheid van binnen, van de strikken van een boze wereld en de vorst der duisternis, zodat hij zo menigmaal zegt: och Heere, bewaar mij toch dat ik niet tot oneer van U word en geen gemeenschap krijg aan de boosheid van de tijden. O, mijn hart is nergens te goed voor; waar zou ik voor open liggen als U Uw hand losliet. Daarom, laat ik toch een teer hart aan Uw zijde krijgen en behouden. Geef mij toch gedurig een biddend hart uit gevoel van mijn gedurig gevaar en onmacht, met oprechtheid in de strijd en haat tegen alle zonden, uit liefde tot U.

2. Zulk een is bevreesd dat hij zich niet recht zal gedragen onder de roeden en kastijdingen. Dat doet hem de Heere Jezus inroepen om licht en kracht en leiding van Zijn Geest. Hij zegt: "Heere, ik lig er voor open om mijn mond te openen tegen de Almachtige, en ik wilde zo graag, al is het met tranen in de ogen, U de Heere zwijgen en Uw weg aanbidden".

3. Hierom roept zulk een sterk tot de Heere: o, doe mij toch weten, waarom Gij met mij twist. Hij ziet heerlijkheid in God te heiligen in zijn hart, betamelijkheid in het bukken onder de hoge God, en zaligheid dat hij het einde Gods van de roeden mag bekomen. Hij zegt: "Heere, nu bent U met mij aan het werk, ik lig daar nu in Uw weg, en ik heb wat in mijn hart dat genadig u toevallen en nu meewerken wilde. U hebt mij in deze smeltkroes gebracht, o, mocht ik nu mee schuimen dat het vuil daar afraakt, dat ik heiliger en beter mocht worden".

En hij roept daaronder menigmaal uit: "O, wat zijt Gij een goede God. U handelt niet naar de zonden. Wat zijn Uw kastijdingen met mate. Wat zijn de plagen licht bij de zonden, o, wat kunt U het bittere zoet maken". Zie eens, dit alles doet dan weer opnieuw kiezen voor God en Christus met Zijn weg.

4. Zo iemand ziet dat het enige bewaarmiddel van de boze is gemeenschap aan Christus en aan Zijn voorbedding. Dit doet hem steeds naar Jezus vluchten, Hem aankleven, zijn weg op Hem wentelen en het dicht bij Hem houden. Hij weet dat daar alleen zijn sterkte is, en dat hij buiten Hem het ganse spoor mis is. Kent u nu wat van deze dingen? Ik vraag niet naar de mate en trap, maar naar de natuur ervan. Is het u om diezelfde zaken oprecht te doen, waar Jezus Zijn Vader hier om bidt: "Vader, Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze?" O vrienden, zoek ermee naar binnen te keren.

1. Mens, die altijd wel wilde leven of die vanwege de verdrukking, armoede en tegenslagen zo graag dood was, of mens die nooit bevreesd bent over het kwaad van de zonden en het boze van de wereld, wat bent u ongelukkig. Jezus is uw Hogepriester niet. U hebt geen Voorbidder die onuitsprekelijke zuchtingen opzendt. En daarbij legt u nog gewicht op uw arme en geesteloze bidden. Wel mens, hoe komt u behouden! Zult u dan ontijdig sterven? Het kan wel zijn dat u oud wordt, maar geloof dat Goddelijke Woord eens in Jesaja, dat een zondaar honderd jaar oud zijnde, en stervende, vervloekt zal worden. O mens, roep toch vurig tot de Heere dat Hij haastelijk die grote dood van u beliefde weg te nemen, en weet dat er na deze tijd geen tijd meer zijn zal.

2. Vrienden, die wat ziet van uw gedurige gevaren in deze boze wereld, en die niet genoeg hebt om heen te gaan als God u eens opriep. Zoek indruk te krijgen van de kortheid van uw tijd en het gedurige gevaar waarin u bent zolang u Jezus mist. Rust niet voor u Jezus hebt, en dat Hij uw Hogepriester is Die u en uw zaken op Zijn hart in de hemel draagt, en voor Hij Zijn stempel op uw werk zet en u Zijn getuigenis daarvan van binnen geeft. O, wat bent u ongelukkig als u hier mistast. O, dat u veel aan Jezus' voeten moogt klagen en belijden uw erf- en dadelijke zonden, uw blindheid en onwaardigheid. O, kon ge uw staat aan God eens overlaten! Eindelijk, volle van God, voor u alleen is deze voorbedding van Jezus ten goede.

1. U zult niet weggenomen worden, voordat u uw werk op de wereld hebt afgedaan. Daar kunt u staat op maken. Is naar de eeuwige raad u dit of dat werk bescheiden, uit kracht van Christus' voorbedding zult u uw dagen niet eindigen voordat al uw werk geëindigd zal zijn, ja zonder dat er iets gemist wordt. Vreest dan niet voor de dood. Jezus bidt Zijn Vader dat Hij u niet ontijdig of onrijp wegneemt. Laat dit uw troost zijn, dat uw leven niet in Uw hand is. Dan leefde u wellicht te lang. Dat het niet in de handen van uw vijanden is, dan was het haast gedaan. Maar dat het in Gods hand is. Nu kunt u niet sterven of uw Vader moet u wegnemen.

2. Verlang ook niet naar de dood uit een verkeerde grond, namelijk omdat de verdrukkingen u zo zwaar vallen. De Heere heeft duizenden wegen en middelen om u ervan te bevrijden zonder dat Hij u wegneemt. Ze zijn u zo nodig en van achteren zult u zingen van de wegen des Heeren. Of ook omdat u meent dat u onnut op de wereld bent en niet weet waarom u zo oud wordt. Dient u dan de Heere maar, en laat Hem oordelen of u onnut bent en of uw werk afgedaan is of niet. Menigeen weet niet wat hij voor God doet, omdat het zo laag en gering is in zijn ogen. Het zal ook zo zijn in de oordeelsdag, als de Heere zal zeggen: dat en dat hebt u aan Mij gedaan. Dan zullen de vromen zeggen: Heere! Waar hebben wij U zo gezien? O, zij tellen hun werk niet. U leeft mogelijk om uw kruis te voldragen, en in alle wijzen denkt u voor uzelf lang genoeg geleefd te hebben. Ik durf zeggen dat u voor de Heere niet lang genoeg hebt geleefd, maar als u naar de hemel verlangt, o, laat uw enige grond zijn met onderworpenheid om van de zonden ontslagen en om nauwere gemeenschap met de Heere Jezus deelachtig te worden.

3. En ten laatste, o, u zult er echter haast komen. Jezus wil dat u komt waar Hij is, en dat u daar Zijn heerlijkheid aanschouwt. Vrienden, dit is een geluk, al bezwijkt uw hart, uw geloof en alles, Jezus blijft uw Voorbidder. Dit is een steun voor uw zielen, daarom, werk toch terwijl het dag is. Draag land en kerk op uw hart, dat Nederland weer eens tot zijn oude luister mag komen. Werk onder uw nabestaanden. Vader, grijp uw kind uit het vuur, kinderen uw ouders, vrouw uw man, of man uw vrouw. Draag toch lasten voor God en wees standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig in het werk des Heeren, wetende dat uw arbeid niet ijdel is in de Heere. De Heere schenke ons daartoe licht, kracht en genade, om Jezus'wil.

Amen.

26. De zorgeloze toestand van Jezus' discipelen in een gevaarlijke tijd.

"En wedergekeerd zijnde, vond hij hen wederom slapende, want hun ogen waren bezwaard; en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden" (Markus 14:40).

Uit het historische verhaal van Markus blijkt, dat de Heere Jezus met Zijn elf discipelen reeds ingegaan was in een plaats genaamd Gethsémané, dicht bij de Olijfberg. Hij wist dat zijn ure naderde, waarin Hij Zich gewillig voor Zijn volk overgaf. De Heere had tegen acht van Zijn discipelen gezegd, dat zij aan de ingang van die plaats of van die hof zouden blijven wachten. Maar drie had de Heere er met Zich genomen om dieper in de hof te gaan, namelijk Petrus, Jakobus en Johannes, zijnde de laatsten twee zonen van Zebedéüs. Hier geraakte de Borg onder een zwaar voorgevoel van wat Hem stond te overkomen. De Heere ging ongeveer een steenworp van hen af, viel op Zijn knieën voor Zijn Vader neer, en verder, op Zijn aangezicht ter aarde, tot driemaal roepende om een voorbijgang van de drinkbeker, namelijk om een verpozing, wanneer, volgens de aantekeningen van Lukas een engel uit de hemel kwam die Hem versterkte. In die toestand keerde de Heere Jezus Zich, hoeveel Hij ook met Zichzelf te doen had, naar Zijn drie discipelen tot driemaal toe. Zo hing Zijn hart onder dit alles aan hen, maar Hij vond het bij hen zo gesteld dat het zijn zwarigheid vermeerderde: zij sliepen alle drie. Slaapt gij nu? vroeg de Heere, in zulk een tijd van zware duisternis en verzoeking, en Hij bestrafte hun slaapzucht met een hardere opwekking. En dus behoren onze woorden tot het vervolg van des Heeren Jezus' tweede bede, wanneer de Heere, toen Hij ten tweeden male tot Zijn discipelen kwam, hen slapende vond. En dat na voorgaande vermaning en bestraffing, en dat in zulk een donkere tijd.

Vrienden, ik heb ze genomen om over deze woorden, naar de omstandigheid van tijd en zaken, iets over de slaapzucht of zorgeloosheid van Gods volk te spreken. Och, of het dienen mocht tot opwaking van de een of ander van Gods kinderen, of dat er nog iemand mocht zijn die zijn ogen uit zijn doodsslaap opendeed.

Wij behandelen daarin twee hoofddelen:

- I. Zullen wij kort zoeken na te gaan de zin der woorden.
- II. De gepastheid op de algemene gesteldheid van de inwoners van ons land, bijzonder van des Heeren volk, in deze donkere dagen.

I. Zullen wij kort zoeken na te gaan de zin der woorden.

Zien wij eerst de tijd van uiterste nood, waarin zij waren.

1. Het was een tijd dat hemel en aarde als in beroering waren vanwege het neervallen van al de pijlen van de eeuwige toorn van God tegen de zonden van al Gods volk, van het begin tot aan het einde van de wereld, op Zijn eniggeboren, eigen en geliefde Zoon, als de grote Borg van het uitverkoren mensdom. De Heere zegt: "Nu is Mijn ziel ontroerd". En: "Hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij". Zie eens hoe het erop aankwam. Er was nog geen lichaamslijden en er kwam al bloed voor de dag. O, het scheelde hier tussen Christus en Zijn Vader.

2. Ja, het was een tijd dat er geen lankmoedigheid meer plaatshad. Het zwaard van de Goddelijke wraak tegen de zonde sliep niet langer, maar het ontwaakte tegen die Herder, de grote Borg, tegen de Man, de sterke Man, de Metgezel des Vaders. Het was: Sla Hem, en dat zonder barmhartigheid. O, de natuur Gods tegen de zonden was aan het gaan, zodat een almachtig dragen van hetgeen al de uitverkorenen eeuwig zouden hebben moeten dragen, alleen de heilige toorn van God kon stillen. Maar het eeuwige daarvan moest Hij, Die geen zonde gekend had, nu voldragen. Ja, het eeuwige van de verlating Gods, dat eeuwige gemis moest Hij te boven komen en herstellen, zodat Hij tot Zijn Vader spreken en Zijn loon van Hem eisen kon. Ja, zodat de verduisterde zon weer opging over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

3. Ja, het was een tijd dat het blijven staan van de goddeloze wereld verworven moest worden. Dat al de ordeningen van dag en nacht, van zomer en winter, dat alle vruchtbaarheid in het midden van de vloek, dat alle genademiddelen, alle leraars in hun ambten, dat de verloren sabbat (door de val, in de vloek over de man, wanneer ieder geen zes, maar al de dagen zijns levens in het zweet zijns aanschijns zijn brood moest eten) dat dit alles nu gekocht stond te worden. Door welks terugwerkende koping Abel al met Kaïn de Heere offerde, in het begin der wereld op het einde der dagen, vloeiende dat toen al uit het Genadeverbond, in de belofte van het vrouwenzaad geopend.

4. Doe daar eens bij dat het de tijd was wanneer alle bijzondere reddingen en de verlossingen, van alle landen en kerken, uit diepe ongesteldheden door de Heere Jezus stonden verworven te worden, zoals ook van al Gods kinderen uit de macht van allerlei lichamelijke en geestelijke vijanden, en nooddrift van ziel en lichaam.

5. Ja ook was het de tijd dat de hel als ontbonden was. Het was de ure en de macht der duisternis. Het was zo gevaarlijk en het zou nog gevaarlijker warden. De strijd tussen hemel en hel was blijkbaar op aarde. De een randt God aan en legt zijn hand aan Gods eigen Zoon, vermorzelende dus de verzenen van het zaad der vrouw. En God van de hemel stremt de loop van de zon, doet steenrotsen barsten, opent graven en wekt mensen op. En bij dit alles had Jezus gezegd dat zij nog dagen te wachten hadden, hoedanige nog nooit geweest waren nog ooit meer zijn zouden.

6. En tenslotte was het die bestemde tijd, naar de eeuwige raad, die volheid des tijds met opzicht tot de Heere Jezus, dat het Joodse Sanhedrin, de grote raad en de leraars van die tijd, onder de Goddelijke toelating hun besluit genomen hadden om de zaak Gods van de aarde uit te roeien en Christus om te brengen. Daartoe was reeds diezelfde avond aan de Paasmaaltijd de duivel in Judas gevaren, en vervolgens in al die bijeenkomsten. Dit hadden de discipelen aan het Pascha bijgewoond, zoals ook dat de Heere voor het opstaan van die maaltijd tot hun versterking het sacrament van het Heilig Avondmaal had ingesteld. Daarop volgt dat in diezelfde nacht, weinige uren daarna, al die bijeenkomsten met macht op de been raken om zo hun besluit uit te voeren en dat de discipelen van Jezus zo gesteld raakten dat zij sliepen zonder ophouden. Daarom slaan wij nu gade de gesteldheid van de discipelen in zulk een gevaarlijke tijd.

De tekst zegt: zij sliepen wederom, want hun ogen waren bezwaard.

1. De discipelen sliepen. Versta dit in natuurlijke zin. Dit bekleemde de grote Borg, dat zij in al die angst van Hem, zo zorgeloos en slechts een steenworp van Hem af, zonder dat zij ergens van wisten, zich te slapen gelegd hadden. Hierom roept hij uit: "Ik heb de pers alleen getreden en er was niemand van de volkeren met Mij".

2. Ja, de tekst zegt: zij sliepen wederom. Namelijk, de Heere had in de angst en droefheid van Zijn ziel tot de dood toe, tot hen gezegd: "Blijft hier en waakt". Ja, Hij had, toen Hij van Zijn eerste bidden opgestaan was, hen nog slapende gevonden en hen opgewekt. Jezus had hen met een zielroerende taal aangesproken, en vooral Petrus: En gij, Simon! Slaapt gij? O, wat zal er van u worden? Zijn dat de beginselen al? Kunt u dan niet één uur met Mij waken? Vervolgens heeft Hij hen zeer sterk vermaand tot waken en bidden, in deze tijd van verzoeken. Daarop volgde dat de Heere weer in diezelfde en aanwassende benauwdheid aan het bidden ging, en deze drie discipelen gingen weer aan het slapen. Zij sliepen wederom, zoals Hij hen bevond. Zie eens wat een kind van God, ja de beste, in zichzelf is in een tijd van nood. O, hoe snel kan een kind van God zorgeloos en onnut worden. Hoe kunnen dan alle waarschuwingen en opwekkingen vruchteloos zijn, als de hand van Jezus' Geest er niet onder is. Hier waren die sterke mannen en zij konden niet wakende blijven. Ziet nu de reden van hun slapen. De tekst zegt: want hun ogen waren bezwaard.

De oorzaken hiervan waren:

a. Het was in de nacht en door al die zware omstandigheden sloten hun leden toe en dus waren zij aan het eind van hun krachten. Zij waren gewone mensen en dus was het geen wonder.

b. Lukas zegt dat zij sliepen van droefheid. O, door droefheid en een gedurige verbazing. De Heere had hun zo menigmaal voorzeggd wat hun zou overkomen en zij hadden het nooit recht kunnen geloven, veel minder aannemen. En nu kwam dat voorzeggde van de Heere over hen en zij werden zo vervuld met verbazing en innige droefheid dat zij meer hadden dan zij dragen konden. En dus was hun gedurig ongeloof in de vorige tijd aangaande Jezus' woorden, de oorzaak van hun tegenwoordige droefheid, en dit was de reden van hun slaapzucht.

c. Ook, dat zij hun gestalte allengs waren kwijtgeraakt. In diezelfde nacht hadden zij het zo goed gehad aan het laatste Pascha. De Heere had de heerlijkheid van deze instelling getoond, ook ter onderscheiding van oprechten en onoprechten. Hij had Zijn wan in Zijn hand genomen en die dorsvloer doorzuiverd. Ieder was daar aan zichzelf, en de een aan de ander bekend geworden dat zij oprechten waren, en Judas was ook aan allen openbaar geworden.

d. Daarbij had de Heere hen in diezelfde nacht, aan het eerste Avondmaal, bevestigd en gesterkt met beloften, met flessen en appels, namelijk dat zij spoedig opnieuw met Hem zouden aanzitten in het Koninkrijk der hemelen, waarvan zij voorsmaken kregen, zodat zij in het wijnhuis als dronken geworden waren.

Ieder had zoveel hij dragen kon. Eén van hen was op Jezus' borst gevallen, ja, zij allen spraken hoog, zoals de geestelijk dronken lieden, zij wilden allen met Jezus de dood ingaan. Maar al dit goede was door hun onwaakzaamheid gedaald, hun sterkte was vergaan, hun moed ontzonken. Naar binnen was het ongelovig gesteld. Daar hebt u het slapen, het toesluiten van hun oogleden. Zie eens hoe het waken te pas komt als men het van binnen goed gehad heeft, en hoe men dan meer openligt om zorgeloos te worden dan als men in het duister is.

Aangaande nu het goedertieren hart van de Heere Jezus, daarvan zegt de tekst: En wedergekeerd zijnde, vond Hij hen wederom slapende, en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden. Hierin slaan wij gade:

1. Jezus wedergekeerd zijnde. De Heere was ten tweeden male van het uitbreiden van Zijn begeerten voor Zijn Vader van de aarde opgestaan en tot hen wedergekeerd. Het was Jezus, in Zijn eerste vallen voor Zijn Vader, te doen geweest om een voorbijgang van de drinkbeker. Niet om ontslag, niet omdat Hij er zich uit wilde wikkelen. O nee, maar het was als het ware om te bekwaamer te worden tot het lijden. Zoals de Heere Jezus daarom ook de gemirreden wijn voor het kruis weigerde te

drinken, (zeer onderscheiden van de edik, die de Heere aan het kruis nam) die zij gewoon waren aan kruiselingen te geven tot bedwelming. En dat alleen omdat Hij Zich bekwaam wilde houden om Zijn liefdelijden voor Zijn volk te volbrengen. Zo was het hier ook: o, Hij wilde de drinkbeker drinken. Nu was het de tweede maal geweest dat de Heere Zich biddend voor Zijn Vader had neergeworpen. Namelijk omdat de onkreukbare gerechtigheid Zijns Vaders geen tussenpozing kon dulden. Hierom zegt de Heere: "Mijn Vader, indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke, Uw wil geschiede". Dit waren genoegzaam dezelfde woorden als in Zijn eerste bidden, bijzonder in het onderwerpen aan de wil van Zijn Vader.

2. In deze benauwde toestand keerde de grote Borg Zich weer tot Zijn discipelen. O vrienden, hoeveel Hij ook met Zichzelf te doen had, gingen Zijn oog en hart echter over hun toestand. O, wat moet die liefde van de Heere Jezus oneindig zijn. Ja, het woog de Heere zo zwaar dat dit lieve volk, voor welks ongelooft en slaapzucht Hij nu boette, ook nu in die zware verzoeken was geraakt door de machten der duisternis die thans mede op hen toeleiden. En daarom ging Hij, als die overste Leidsman, ja als die goede Herder, al wederom naar hen zien. Zie nu eens hoe de Heere hen vond. O vrienden, wanhopig gesteld. De tekst zegt: Hij vond hen wederom slapende. Hun taak was geweest te waken. De Heere had hen bevolen dat zij bij Hem blijven en met Hem waken zouden. Niet om Hem als Borg te hulp te komen maar:

a. Omdat het ook een zware tijd van verzoeken voor hen was. Wij lezen: "Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt." Om dus door wakende te blijven, aan de hand van hun overste Leidsman gesterkt en bewaard te worden in de verzoeken.

b. Ook omdat hun waken en dus hun zien van Jezus' bittere smarten, Hem als een heilig Mens nog tot enige verkwikking mocht zijn. Zoals dit in de aller bitterste wegen nog enige troost geeft, dat zijn aller nauwste verenigde hartenvrienden in zulke wegen bij zulk een blijven en zich zulks aantrekken.

c. Daarbij, omdat zij slapende geen getuigen zouden kunnen zijn in het vervolg van hetgeen aan Jezus geschiedde.

d. En omdat zij, slapende, van Jezus' gedragingen onder Zijns Vaders hand niet zouden kunnen leren. Zo was Jezus het voorbeeld voor hen, om door Zijngedragingen geleerd en gemoedigd te worden in hun lijden, hoe zij Hem na te volgen hadden. En daartoe was het waken nodig. Maar de Heere vond het anders gesteld: zij sliepen wederom. Dit deed de Heere Jezus smart tot Zijn smarten toe, om Zijn liefste vrienden zo droevig gesteld te vinden. Hij moest ook deze troost door Zijn lieve discipelen missen. En waarom toch? Om dat te verwerven dat Zijn kinderen deze verkwikking onder hun verdrukking genieten zouden. Wij lezen nergens dat de Heere hen opgewekt heeft op deze tijd. Wij besluiten dat alleen met grond uit het gevolg, want de tekst zegt: "En zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden". Ik denk dat de Heere hen wel wakker gemaakt heeft, door bij hen te blijven staan zuchten. Zij zullen van binnen overtuigd geweest zijn wat de Heere kort tevoren deed en zo menigmaal voorzegt had, maar dat zij die stem niet geloofd hadden. Ook in diezelfde nacht had de Heere nog zoveel aan hen ten koste gelegd aan het Avondmaal. Hij had hen gemeenschap doen oefenen met Hem en met elkaar. Hij had hun gemeenschap aan Zijn aanstaande lijden en dood aan hun ziel verzegeld, tot hun sterkte in de verzoeken. Hij had Zijn verbondsliefde opnieuw doen zien en gevoelen, zodat Hij alle kosten dragen wilde. En dat alles om hun liefde tot Hem uit te lokken, dat zij bij de Heere Jezus in al Zijn verzoeken, uit hartelijke wederliefde moesten gebleven zijn. O, hun eigen woorden, in vorige tijd, ja in de vorige avond, zullen hun van binnen wel veel te denken gegeven hebben.

Want de drie slapenden hier waren juist degenen die tevoren het hoogste woord gevoerd hadden. Petrus had gezegd: 'Heere, dat zal U geenszins geschieden'. Hij had ook gezegd dat hij met Jezus in de dood wilde gaan en niet zou geërgerd worden. En toen de Heere eens aan Jakobus en Johannes gevraagd had: "Kunt gij de drinkbeker drinken, dien Ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden, waarmede Ik gedoopt wordt?" waren zij het die durfden antwoorden: wij kunnen. Dus zullen deze dingen hen bijzonder beschaamd en verlegen gemaakt hebben, zodat zijn meest niet wisten wat zij de Heere Jezus antwoorden zouden, maar verstommen moesten.

Zien we nu in de tweede plaats:

II. De gepastheid op de algemene gesteldheid van de inwoners van ons land, bijzonder van des Heeren volle, in deze donkere dagen.

Zien we nu wat de goedertieren en lankmoedige Heere aan ons Nederland in het algemeen en aan iedere inwoner in het bijzonder gedaan heeft om ons uit een diepe geestelijke slaapzucht en zorgeloosheid op te wekken, in een langdurige tijd van benauwdheid. En ook wat het gevolg en de uitwerking daarvan geweest is. Was ten tijde van Christus' lijden op aarde de wereld als in roer vanwege de zonden van het uitverkoren mensdom en het neervallen van al de pijlen van Gods toorn op Zijn lieve en onschuldige Zoon als Borg, beschouw nu ons land in een tijd dat de grote Borg de reinigmaking der zonde op aarde heeft teweeggebracht en gezeten is ter rechterhand van de majesteit van Zijn Vader. Zou men nu niet zeggen, nu moest er wel bijzondere verandering op de wereld zijn! Maar hoe is het nu gesteld?

(1) Brengen de zonden van ons land geen zware beroeringen over ons? Immers zijn ze tot aan de hemel, en dat tegen een heilig en rechtvaardig God, ja in het licht van Zijn aanschijn. Wij zullen maar iets noemen, en wel zulke waarvan wij overal in de Bijbel lezen, waarover de toorn van de hemel te allen tijde zwaar gevallen is als daar is: de moederzonde van God niet in erkentenis te houden, het alomtegenwoordige heilige Wezen niet te vrezen. Heeft God daarom heidenen met andere zonden en allerlei oordelen zwaar gestraft? Wat zal er dan voor het verlichte Nederland te wachten zijn!

O, uit de moederzonde vloeit:

(2) Afgoderij in een land. Dit tergt de Allerhoogste, Die een jaloers God is. Zie eens, om één zonde van Jeróbeam, het oprichten van de kalveren te Dan en Bethel, dronken alle koningen van Israël uit de beker van Gods toorn. Ja, duidelijk staan die koningen aangetekend, die de hoogten en bossen en afgrijselijke afgoderijen afbraken en verbrandden en ook wie dat niet deden.

(3) Atheïsme en vrijzinnigheid zijn hoogmoed en opstand tegen dat zalige Wezen. Toen Farao, Nebukadnézar en Heródes atheïstische taal begonnen te spreken, was het met die koningen gedaan. De één werd vernield, de ander werd een beest gelijk, de derde werd door de wormen gegeten. Ja, zo schrijft de apostel, die de Bijbel verdraaien tot hun eigen verderf. Die door hun hoogmoed hun eigen zin in de Bijbel brengen en niet tevreden zijn met Gods zin daarin te zoeken en te vinden, al reikt hun sober verstand zover niet.

(4) Verachting en liefdeloosheid aangaande de godsdienst en de ingestelde genademiddelen van God. Vrienden, als op de godsdienst niet de allerhoogste prijs gesteld wordt, dan moet een land zinken omdat de godsdienst de eerste en voornaamste zuil en pilaar is van een staatsregering.

(5) Een schenden en misbruiken van Gods Naam en heilige dag. Dit heeft de Heere God altijd zwaar gestraft, zelfs met een vuur aan te steken in de poorten, zodat het de inwoners verteerde. Ja, altijd met een zwaar verval in zeden onder het algemeen, met een overgeven van een volk aan zichzelf.

(6) Een spotten met Gods getrouwe knechten en hun bedreigingen naar Gods Woord. Toen zij dat begonnen met de profeet Ezechiël, was het Gods tijd. God zei toen: "Ik zal dat spreekwoord doen ophouden, en Ik zal het woord van elk gezicht doen komen."

(7) Het niet bewaren van de kroon van Christus, als men niet blij is dat Hij de eigen en natuurlijke Zoon van de eeuwige Vader is. Ja, dat Hij alleen Koning is om Zijn Kerk op aarde te regeren. O, als men naar Jezus' kroon en recht tast, worden op Gods tijd zulken verpletterd door Zijn ijzeren scepter en in stukken geslagen als pottenbakkersvaten.

(8) Een twisten met Gods weg, niet tevreden zijn met des Heeren weg en leiding. Gods weg met Israël was hen gunstig te leiden en te bewaren door Richteren. Maar toen zij die gunstige weg van God moede werden en met kracht anders wilden en een koning begeerden, hoorde God hen en gaf hun een koning, maar in Zijn toorn. Dat wordt altijd thuisgebracht, anders te willen dan God wil. Daarvan draagt men altijd de smart.

(9) Verontreiniging van een land door allerlei soorten van zonden, en als men mindere soort van zonden, op Zijn Sodoms, begint vrij uit te spreken, ja voor geen zonde houdt omdat er groter en schrikkelijker zonden in zwang gaan waaraan men onschuldig is. Hoe menigeen leeft daarom te geruster in zijn zonden, omdat hij bewaard is voor grovere. Toen in de eerste wereld alle vlees zijn weg verdorven had, kwam het einde; dit alles maakt onze tijd benauwd?

(10) Doe daarbij, hebben niet vele oordelen van God ons land een lange tijd getroffen? Ja, heeft de heilige en rechtvaardige God geen beginselen van allerlei oordelen doen zien, en waarvan er verscheidene op ons land blijven rusten die ieder op zichzelf, als ze in kracht neervielen, uitroeiende zijn. Als daar is: oorlog en pest, dure tijden, verschrikkelijke sterfte onder het vee en mensen, allerlei ongedierte, een voor ons vreemd zeegewormte waartegen ons land als gevochten heeft met zware, ja oorlogskosten. Een machtig heir van ongewone muizen, zware verbrekingsen en inkorting door stormwinden en watervloeden; groot verval in nering en koopmanschap, ja een zinken bij de goedkoopte, daarbij een verzwakking van de zenuwen van onze staat, een merkelijke inkorting van de Oost en West-Indische Compagnie door de hand des groten Gods. Ja, vrienden, wat is dat toch? Is daar Gods hand niet in te zien? In de tachtigjarige oorlog met Spanje is ons land opgekomen, rijk geworden, en de Kerk sierlijk gebouwd en te voorschijn gebracht. En in een grote 30-jarige vrede zinkt Kerk en land te gronde. Ik zeg, wat is dat toch anders dan een uitvoering van die vloek en die bedreigingen: "Ik zal hun zegeningen vervloeken, ja elkeen derzelve heb Ik alrede vervloekt". Sliepen Jezus' discipelen toen het er zo donker uitzag, heeft de Heere ook nu niet uitgestort een Geest des diepen slaaps, wat zeer smartelijk is voor hen die nog wakker zijn? Zie hierin een beeld van de Kerk in het algemeen en van de gedragingen van ieder onbekeerd mens in het bijzonder.

1. Is het niet waar, vrienden, dat ieders hart bevangen is met slaaplust, ondanks het geroep en geween van hen die nog wakker zijn? O mens, omdat de Heere niet haastelijk het oordeel brengt over elke boze daad, zal daarom uw hart vol zijn om in het kwaad te blijven? Zult u goddeloos blij ven zondigen en wakende vromen zozeer tot smart zijn?

2. Wat is het slapen onder de oordelen van God zeer algemeen! Ieder stelt de dag des kwaads verre en de Bijbel zegt dat men er dan het dichtst bij is. En Gods Woord zal waar zijn! Mag men ook niet zeggen als eens aan Jona: Wat is u, gij hardslapende? Sta op, en roep tot uw God, opdat wij niet vergaan. O, onverzoende mens met God, wat zondigt u gemakkelijk! Zie hierin vooral een duidelijk beeld van Gods volk. Het waren de slapenden, de discipelen van Jezus. Zo slapen de wijzen met de dwazen. Zulken, die door hun waken pilaren van land en Kerk moesten zijn. Kinderen van God, wilt u eens zien of u onder de slapende discipelen behoort? Zie hier dan eens enkele bewijzen van het onverantwoordelijk slapen van Gods volk in zulk een donkere dag.

1. Slapende mensen liggen liefdeloos. O, wat is de liefde bij een grote menigte vromen verflauwd. Velen zijn uit hun eerste liefde en werken uitgevallen, en wat is daar thans een liefdeloosheid. Dit zien wij ook in die mensen die nu bekeerd worden. O, wat komen die sober op. Wat wordt bij hen de rechte, werkzame, nederige liefdeoefening aangaande alle vromen gemist. Aanstonds als hij opkomt, wordt hij partijdig. De zon gaat pas op en het wordt weer nacht, en daar slaapt hij weer heen.

2. Slapende mensen liggen werkeloos; die kunnen niet bidden of werken voor de Heere. O, wat is er een menigte vromen, zij weten niet wat het is om lastdragers en pilaren van land en Kerk en van elkaar te zijn. Zulke voorbidders ontbreken.

3. Slapenden liggen zorgeloos, die weten niets van gevaren, al stond hun huis boven hun hoofd in brand. Wat zijn er thans velen van Gods volk die geen opmerkingen hebben van het wanhopige van de tegenwoordige tijd, ja de geestelijke zinnen staan bijna stil. Zij zien geen tekenen der tijden noch des hemels, zij zijn benauwd om verontrust te worden. Voor de verwoesting van Jeruzalem zullen ook vele tekenen in de hemel, in zijn grond natuurlijk, geweest zijn. Men voorziet de onweders des hemels, en zij zijn natuurlijk. Maar laat ons met Van Lodensteyn opmerken! En dus zien zij geen kwaad van verre en horen zij geen geruchten aan hun hart. O, wat hoorde de profeet in Jeremia: Geluid van bazuinen en krijgsgeschrei, dat hij moest uitroepen: O, mijn ingewand, mijn ingewand, ik heb barenswee, o, wanden mijns harten. Zij voelen geen drukkende kwaden; de geestelijke reuk en smaak heeft hen verlaten. Vandaar dat gejuich dat men gaven boven de genade schat en het uitroept: des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel zijn deze!

4. Slapenden dromen licht en genieten dus het een en ander in hun verbeelding. Maar als zij ontwaken, missen zij alles en zijn hongerig en dorstig. O, hoe menigeen kan het zo stellen bij enige verkwikking, en hij is er verre van om zo te eten en te drinken dat hij in zijn hart gesterkt wordt en aan het werk raakt in Gods huis.

5. Slapenden zijn gewoonlijk gemelijk als zij wakker gemaakt worden. Zolang men maar half wakker is, zal men niet opstaan, zoals de discipelen. Hoe menigeen kan dat wakker maken niet verdragen? Hij meent dat hem een groot ongelijk geschiedt. O, mocht menigeen hier zichzelf zien, vrienden. Zult u ooit opstaan dan zal die slaap, namelijk dat niet weten hoever u in de grond van God zijt, eerst van u moeten wijken. Wat is toch een christen, als Jezus Zijn hand Zelf niet aan hem legt. De reden van de slaapzucht van de discipelen was dat hun ogen met slaap bezwaard waren.

Ziet hier ook enige oorzaken van de zorgeloosheid van Gods volk. Door de rechtvaardigheid Gods is het nacht in de kerk. En het gevolg daarvan is het slapen van levenden en doden tegelijk.

1. Is het geen nacht, als de Zon der gerechtigheid de stralen van Zijn Geest intrekt, en als de bediening door gaven meer geacht wordt dan de bediening die in de Geest verricht wordt?

2. Is dat geen nacht als een hoofd vol letterlijke wijsheid en verstandelijk redeneren geschat wordt boven nederigheid, kleinheid voor God, geestelijke armoede, ja boven het zuchten onder zijn zonden omdat men er zo niet mee aan het kruis kan komen. En dus boven dat gevoel van zijn ellende, en dat men uit die grond Jezus telkens zo nodig heeft?

3. Ja, is dat geen nacht als het ongedierte zo voor de dag komt en de dwaalgeesten in hun listen niet gekend worden? Als die onder een schijn van algemene liefde de harten van slapende vromen en jonge christenen listig achter zich trekken en als een roof wegvoeren? En waarom, vrienden? O, omdat het nacht is, waarin de duivel krachtig werkt en het ongedierte veel veld wint. Als het dag was, zou men de angel onder al die vertroosting van liefde wel ontdekken.

En wat zijn de redenen en oorzaken van de zorgeloosheid van de vromen?

1. Ongeloof aan Gods stem in vroeger tijden. De discipelen konden het ook niet geloven wat de Heere tegen hen zei. De heilige Geest was bedroefd door gedurig ongeloof en wijkt daarom van de ziel, en dan hebt u de zorgeloosheid.

2. Ook in hetgeen men nog van de Heere geniet, honderd voor één te tellen. Ik bedoel als men het soms in het verborgen of aan het Avondmaal eens goed gehad en enige vertroosting genoten heeft, zoals God Zijn volk ondersteunt ook al zijn zij verre van Hem, dat men dat schat voor een bewijs dat het tussen de Heere en de ziel zeer goed staat en dat er niets in de weg is. Dan ligt men open om zorgeloos te worden en krachteloos te blijven evenals de discipelen. Zij kwamen pas van het Avondmaal.

3. Zo ook een luiheid en onttrekking van werk. Als men geen werk meer maakt om onbekeerde mensen of slapende vromen aan te spreken, dan raakt hij op het laatst zelf ook in slaap. Men weet dat men door een ander veel aan te spreken, zelf het best wakker kan blijven.

4. Tenslotte, ook veel gegeten en gedronken te hebben. Dan kan men de ogen niet langer openhouden, die worden met slaap bezwaard. Hoe menigeen heeft zoveel van de wereld ingenomen, dat hij nu zit met zeer wijde begrippen en een vol hart aangaande rijkdom, eer en aanzien hier beneden. Hoe menigeen heeft zoveel van de gewoonten en mode van deze wereld aangenomen dat hij ze als een afgod dient. Ik zeg niet dat ieder niet naar zijn rang en stand en de wijze van het land gekleed moet gaan. O neen! Ieder moet zijn stand en rang in de wereld erkennen en ook in zijn kleding op het nederigste uitdrukken, en dat niet tégen, maar naar de wijze van het land. Anders ligt daar weer hoogmoed in. Maar ik bedoel hiermee de mode van de wereld als een afgod te dienen. Vrienden, wat is dat anders dan de wereld te dienen als een afgod? Wat is dat anders dan te wandelen naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht die krachtig werkt? En een doen van de wil des vlees en der gedachten? Dan wordt de ziel ledig van God, zijn geestelijke ogen worden hoe langer hoe meer gesloten in Gods rechtvaardigheid, en hij geraakt verder in slaap en is dus niet meer bestand tegen verzoeken. Ziedaar de oorzaken van de goddeloosheid.

Nu nog iets aangaande hetgeen de goedertieren Heere aan ons Nederland in het algemeen en aan iedere inwoner in het bijzonder al gedaan heeft, om ons uit die diepe geestelijke slaap en zorgeloosheid op te wekken. Ieder weet wel waarin God hem tegenkomt: in zijn personen, in zijn ziel of lichaam, in zijn ouders, kinderen, familie, huis, of beroep, in zijn goederen of in zijn naam. Vrienden, dat zijn gunstige wegen als zij de ziel naar de Heere drijven, uit haar zorgeloosheid opwekken en aan het bidden en waken helpen. Behalve dit heeft de Heere veel gedaan om Nederland uit zijn zorgeloosheid op te wekken, en dat alles om ons te doen wederkeren tot Zijn wet.

1. God heeft van tijd tot tijd oordelen gezonden. Het is waar dat ze tot hiertoe niet zeer benauwend geweest zijn, zoals in een betere tijd van onze kerk toen men het glinsterende zwaard binnen zijn poorten en de pest binnen zijn huizen kreeg.

Toen maakten die oordelen atheïsten tot gelovigen aan God, Die zij op hun wijze aanriepen, en God hoorde hen en het diende tot herstel van Gods volk. Dan reinigde de Heere de kinderen van Levi. Maar nu maken de oordelen christenen tot atheïsten, die er hard tegen worden en de uitwerking is vaak als in Jeremia, wel waard om na te lezen.

2. Ja veel heeft God aan ons ten koste gelegd om ons wakker te maken door zegeningen. En wel door allerlei soort, om ons op te wekken tot verwondering. Hoe kan het zijn dat de grote God nog aan zulken als wij zijn, ten goede denkt? Wie zou durven denken dat Jezus, in zulk een benauwde tijd voor Hem, nog dacht aan slapenden, die geen uur met Hem konden waken? Maar o, als dat vruchteloos is, vergadert men toorn als een schat.

3. Ook heeft de Heere ons langdurig opgewekt en gewaarschuwd tegen zorgeloosheid, door het wegnemen van Zijn getrouwe knechten, die door en zonder woord, door hun wandel spraken. Wat zijn er al velen voor de troon, die alle rekenschap van hun last zijn gaan doen, en hoe zij het gevonden en gelaten hebben. En zulken zijn er nog in ons land; ook hebben wij nog stemmen achter ons, ja zelfs ouden van dagen, die het gevaar van verre zien en waarschuwen. Die oprecht uit de keel roepen, zonder inhouden. En die dus niet voor de mensen, maar voor de Heere hun werk doen. Ook al zegt men nu: Hij profeteert van vele dagen, zijn gezicht is van verre tijden. Vrienden, dat spreekwoord kan haast ophouden als God dat Woord van elk gezicht zal doen komen.

4. De Heere heeft lange tijd stemmen door het land doen doorgaan, waarom anders dan om ons wakker te roepen? Vrienden, hoort u de stem niet? Geloofd u niet dat er nood is? Dat Gods hand opgeheven is? Slaapt u ook zo hard? O, het is een stem om ons de ogen open te doen en op te staan. En om ons aan het werk, aan het bidden en verbeteren te helpen, en om onze harten, huizen en handelingen te doorzoeken en te zuiveren. Als iemand niet in zijn zin heeft te verbeteren, behoudt hij de drekgoden in zijn hart en zal God het naderen tot Hem niet toelaten. God zal antwoorden naar zijn drekgoden. De Heere zegt: "Ik zou hen wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij". Slaan wij nu gade wat tot hiertoe het gevolg en de uitwerking van al die handelingen van God bij ons geweest is.

1. Is het gevolg niet een blijven slapen? Sommigen zijn onder Gods oordelen en zegeningen atheïsten geworden. Sommigen zijn onder al die wegen goddelozen geworden. Sommigen hebben onder al de goedheden van God de liefde tot Gods waarheid verlaten en durven Gods goed aantasten. Sommigen zijn half wakker geworden en daarna weer ingeslapen in hun vorige zorgeloosheid. Op zijn best is er bij deze en gene een verlegenheid van niet weten wat zij de Heere zullen antwoorden. En als dit het gevolg bij Gods beste volk is, die nog pogen te waken en het kwaad nog zien en vrezen, wat zal dan het einde zijn!

2. O vrienden, is het niet groot dat God nog omziet naar zulk een volk als wij zijn, hoever wij ook van Hem af zijn? Zal dit ons niet doen opwaken? O, als de bewijzen van Gods goedheid en Zijn liefdehart niet machtig zijn, wat zal het dan doen? Dan zullen de dreigende oordelen het ook niet doen, ja de roeden die opgeheven zijn, zullen ons dan ook dezelfde laten. Vrienden, het glinsterende zwaard en de bleke pest zijn om Nederlands poorten, ja om onze huizen en vensteren in te klimmen. O, als dat komt, wat zal het einde zijn? O, wat is toch de mens! Ja, wat is een christen als God hem niet te machtig wordt en Zelf zijn banden breekt. Hij kan zo half overtuigd, half beschaamd neerliggen, zijn ogen opendoen, zien dat het zo niet gaat en dat het einde niet goed zal zijn, en daar slaapt hij weer in, daar is geen wakker houden aan.

3. Ja, is er bij ons geen reden tot verlegenheid? Wat zullen wij de Heere antwoorden?

a. Kunnen wij zeggen dat het aan de Heere scheelt? Dat God niet naar ons omgezien en ons wakker gemaakt heeft? Kunnen wij inbrengen dat wij geen middelen gehad hebben tot ontwaking? Kunnen wij inbrengen dat wij geen tijd gehad hebben? De Heere heeft aan ieder een gehele dag, alle weken door, gegeven om zijn werk te maken dat hij uit zijn gevaarlijke zorgeloosheid ontwaken mocht. De Heere heeft aan menigeen zoveel ruimte in zijn tijdelijk bestaan gegeven, dat hij tijd van zijn beroep kan afnemen om ook in de week van de middelen gebruik te maken. En zullen wij allen, of wij het druk of niet druk in de wereld gehad hebben, geen tijd moeten hebben om te sterven? O, als dat ons drukt, zullen wij wel tijd vinden om ons aan de voeten van de Heere Jezus neer te werpen.

b. Ja, kunnen wij wel zeggen dat wij daartoe nooit enige innerlijke aandoening gehad hebben? Hoe menig kind van God heeft wel tijden gehad in het verborgen, of onder de middelen of aan het Avondmaal, dat hij er wel wat vanbinnen kreeg. Maar door zijn eigen verkeerd handelen, door zijn weglopen met die vertroosting, en doordat hij in de genietingen bleef hangen, is hij van God afgeraakt en in slaap gevallen, zoals een kind met de gave wegloopt en de vader verlaat.

c. Eindelijk en ten laatste, kunnen wij wel inbrengen dat wij tegen onze zorgeloosheid en de zware tijden van de verzoeken niet genoeg gewaarschuwd zijn? Vrienden, dit is jaren achtereen geschied. Ik kan zeggen dat mijn gehele leven, zover mij heugt, er getuige van is dat mij dagelijks is toegeroepen: "Ontwaakt, gij, die slaapt, en staat op uit de doden". En als Jona: "Wat is u, gij hardslapende? Sta op, en roep tot uw God". En wat zijn al die verbodsdagen anders geweest dan een uitroep van ontsteltenis in het land over de zonden en over de plagen, en over het einde dat ervan zal worden.

Toepassing

Ziet daarom, vrienden, wat onze post is, wat ieder thans op zijn hart ligt en van de hemel gegeven wordt.

A. Weet vrienden, dat het biddagwerk aan ieders hart zal moeten beginnen. Ieder zal aan zijn hart wakker gemaakt moeten worden, zal hij hier ooit recht werk kunnen beginnen en zal hij ooit een steun worden voor het algemeen. Weet ook dat het biddagwerk geen werk is van een dag. Die dag behoort voornamelijk maar om met al Gods volk, als een enig man, samen te stemmen vanwege die dingen die ieder in het bijzonder in het verborgene te zien heeft gekregen en om daar op de Heere en op Zijn stem aan het hart te mogen wachten.

1. Het eerste grote werk is het voorbereidingswerk, namelijk:

a. Dat men van de eerste geruchten af al uitzien is naar de Heere. O, wij hebben God nodig om recht Biddag te houden.

b. Dat wij bij het licht zoeken te zien hoe het staat tussen de Heere en onze ziel. Zodat wij verlicht mogen worden welke schuilende zonden en afgoderijen in onze harten, in onze huizen en in onze gezinnen op de troon zitten die God mishagen, en waarom de Heere rechtvaardig de ziel, of onbekeerd, of in het donker, mocht laten heengaan.

c. Dat wij aangaande die dingen oprecht zoeken te worden voor de Heere. Dat wij die aan de voeten van de Heere Jezus aanklagen, en de verzoeningsweg met kracht zoeken mogen om met ons hart voor eeuwig van de zonden te scheiden.

d. Ook zal oprechtheid in die dingen ons in het naderen tot God moeten behoeden. Wij hebben dat niet van nature. Wij zijn allen, zoals wij in de wereld komen, onoprechten van hart. Ja, zullen wij ooit in staat raken om voor het gemeen tussen te treden, dan zal de Heere het aan onze kant eerst klaar moeten maken. O, wij zullen geen enkele zonde of afgod, hoe lief ook, moeten verschonen of onaangeraakt laten. En als er enige zaak schuilt die men als een lekkere bete onder zijn tong houdt, zal God antwoorden naar de drekgoden. Nadrukkelijk zegt David: "Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben".

e. Vervolgens is eigenlijk het allergrootste werk, het werk van verandering van binnen en naar de hervorming in ieders hart en huis, zodat hij in een Gode welbehaaglijke weg raakt. En dat behoort tot de nabetrachting van de verbodsdag. Gods ogen zien naar waarheid, wat men voor en op de verbodsdag gemeend of niet gemeend heeft. Hierop komt alles aan!

Maar eindelijk is het voornaamste werk op de verbodsdag:

1. Niet zoals velen menen en denken, dat men voor en na die dag niets doet en dat men dan op die dag zich in het eenzame lang en breed afzondert. En als men zijn hart daar eens gevonden heeft, of als een kind van God daar eens iets van de Heere tot vertroosting en sterkte genoten heeft, men daarmee dan tevreden is. Och vrienden, dat is alledaags werk in zijn eenzaamheid. Deze dag dient gepaard met zijnvoorbereiding en alledaagse nabetrachting, om uit zijn bijzondere diepten en krachteloosheden aan zijn hart, voor de Heere en ter hulp voor een zinkend land en de kerk, op te komen.

2. Maar het werk op die dag is zich diep te vernederen voor de Heere, met vasten, geweent en rouwklagen, als mensen die alles verbeurd hebben. En ook om een recht gebruik te maken van de openbare genademiddelen. Namelijk om met die zaken die wij in de eenzaamheid tijdens onze voorbereiding gezien, betreurd en beleden hebben, met belijdenis en vernedering voor God te komen onder de openbare gebeden. Om in deze met al Gods kinderen samen te stemmen over enerlei zaken hier op aarde, ja om als onwaardig en vloekwaardig, vergeving van zonden voor onszelf en voor Nederland bij de Heere Jezus te zoeken en Hem verder in te roepen dat Hij Zijn werk mocht komen werken.

3. Ook om onder de openbare verkondiging van het Woord op Goddelijke antwoorden te wachten op Gods stem aan het hart.

En ook om daar te letten hoe Gods getrouwe knechten door de Geest der genade en der gebeden geleid worden, of tot onze verlichting, of tot bevestiging van onze gedachten en bevinding naar de Bijbel.

4. Ook om ons met al Gods volk, als een enig man, plechtig aan de Heere opnieuw te verbinden. Ook om openbaar voor engelen en mensen, in de tegenwoordigheid van een Drie-enig God te betuigen dat wij met een besloten hart door de stukken doorgaan, en ons opnieuw begeven onder de vloek en onder de eed, en dat wij dus opnieuw dat zalige en wel geordineerde verbond inwilligen. Alles op Jezus' kosten en in Zijn kracht, tot dat einde om van nu voortaan ons te zetten tegen zonden, wereld en alles wat God haat, en om de Heere alleen te dienen en naar Zijn welbehagen alleen te willen leven.

B. O, onverzoende mens met God, zoek toch uw arme ziel te bergen tegen de dag van de toorn des Heeren, voordat de opgeheven roede op uw rug neervalt. Zie toch uw gestel, bidt veel om licht, dat God u bij Zijn licht uw doodsslaap, uw blindheid en het gevaar daarvan mocht doen zien, teneinde u aan het worstelen mochten raken voor de troon. Wees intussen getrouw aan uw licht, in alle zaken waarvan u in deze tijd wat te zien krijgt. Het mocht eens een tijd zijn van het welbehagen des Heeren over uw arme ziel. Het is wel meer gebeurd bij hen die het niet dachten of zochten.

C. En u vrienden, die wat gekregen hebt tot onderwijs of aan uw hart. Zoek toch op uw wijs op uw wacht te staan. Wie weet, God mocht Zich wenden. Het licht mocht nog eens opgaan in de duisternis. Zoek nu veel tot vernedering te werken, en zoek onder dat lage bukken uit te zien naar de Heere. O, waar de hoogten geslecht, en de dalen van moedbenemingen en ongeloof verhoogd zijn, en waar dus het hart een vlak veld wordt, daar is de koning te wachten. De Bruidegom zegt: "Eer Ik het wist, zette Mij Mijn ziel op de wagens van Mijn vrijwillig volk".

Tenslotte, kinderen van God, en wel die nu onder de slaap gebonden ligt. Het rechte werk zal moeten beginnen om uw afstand van de Heere en uw afkerigheid om wakker gemaakt te worden, te zien. Om uit een kuil zonder water opgeholpen te worden, door het bloed des Verbonds.

1. Zie waartoe God u uit de natuurstaat geroepen heeft, en wel in zulk een tijd. En dat alles was in Gods boek geschreven. En zult u nutteloos een plaats beslaan op de wereld, en niets wezenlijks voor uw Koning en Bloedbruidegom verrichten?

2. Zie wat God in de grond aan u gedaan heeft. Zijn eeuwige liefdeoog is op u geweest en in kracht op u neergevallen toen u de duivel ontruikt bent en tot Christus' gemeenschap overgebracht. O, was het nu niet nodig dat uw ogen weer opengingen en op Hem zien konden, Die toch uw ziel liefheeft, en dat u voor de Heere weer nuttig werd op de wereld? Past die vergelding u niet?

3. Betreur dan uw veraf zijn van de Heere. Vergelijk u niet bij gisteren en heden, maar zie wat u in het eerste had toen u zo teer voor God was, en zie dus uit welke liefde en werken u uitgevallen bent.

4. O, steek een hand uit, zie eens naar boven, zij mocht eens gegrepen worden en u opnieuw met de liefde van God en van Christus overstroomd worden. De weg des Verbonds tegen uw verval en tegen de gekrenktheid van uw hart mocht u eens opengaan, en u mocht het eens zo goed krijgen als in het eerste.

5. Maar weet ook dat de Heere in deze tijd zeer nauw zien zal om gade te slaan uw gedachten, uw voornemens, en welke zonden en afgoden u aanraakt of verschoont. U weet dat Zijn ogen zijn als vuurvlammen. En daarom, lieve vrienden, sta naar oprechtheid in alles.

Volk des Heeren, die nog bewaard zijt om te waken en pogingen doet om de Heere getrouw te zijn. Nog een enkel woord.

1. Spreek veel deze en degene aan, die zo slapen. Dit deed de Heere Jezus, doet u nu ook zo.

2. Ga veel aan het bidden, al blijven anderen slapen. Dit deed de Heere Jezus ook.

3. Zoek uw biddagwerk te verrichten in en door Christus. Dan zult u voorspoed hebben.

4. Wandel toch in vreze. Die staat, ziet toe dat hij niet valle. Zo staat u enkel door het geloof. De discipelen waren diezelfde avond zo wakende en nabij geweest, maar nu sliepen zij.

5. Tenslotte, hef uw hoofden op als u de tekenen van kwade tijden ziet. Let op Gods wegen en oordelen, en verwacht voor u, in een donkere dag, een Zoar met een Lot en een Dothan met een Eliza.

Amen, het zij zo!

27. De discipelen van Jezus, na Zijn herhaald bidden, uit hun zorgeloosheid nadrukkelijk wakker gemaakt.

"En hen latende, ging Hij wederom heen en bad ten derde male, zeggende dezelfde woorden. Toen kwam Hij tot Zijn discipelen en zeide tot hen: slaapt nu voort en rust; zie, de ure is nabijgekomen, en de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren. Staat op, laat ons gaan; zie, hij is nabij, die Mij verraadt" (Matth. 26:44-46).

Vrienden, wij hebben de laatste maal volgens Markus gezien het goedertieren hart van de Heere Jezus bij aanhoudendheid over Zijn wederom slapende discipelen, in een tijd van uiterste nood, tot herhaalde opwekking uit hun slaapzucht. En ook het gevolg daarvan. En we hebben toen ook aangewezen wat de goedertieren en lankmoedige Heere aan ons Nederland in het algemeen en aan iedere inwoner in het bijzonder gedaan heeft om ons op te wekken uit een diepe, geestelijke slaap en zorgeloosheid, in een langdurige tijd van nood en benauwdheid. En ook wat het gevolg en de uitwerking daarvan geweest zijn, toen wij in het brede gesproken hebben over de tijd van nood en benauwdheid waarin wij zijn, en wel met name door zulke zonden waarover Gods toorn van de hemel geopenbaard is. We hebben ook gezien de geestelijke slaapzucht en zorgeloosheid van Nederlands volk in het algemeen en van ieder van ons in het bijzonder, en dat in zulk een tijd. Ook over de oorzaken waardoor de ogen van Gods volk met slaap zijnbezwaard. En het gevolg en de uitwerking van des Heeren gedurige goedertieren wakkermaking tot hiertoe. En dus gaan wij nu behandelen des Heeren laatste of derde maar onzachte wakkermaking van Zijn slapende discipelen, en dat zelfs in die benauwde ure van grote nood. Mocht het zijn onder een zucht om wat te mogen krijgen en vinden, dat opzag in geloof naar de Geest uit de hoogte, tot zalige ontwaking van ons allen of die het bescheiden mocht zijn.

Wij behandelen hierin twee hoofddelen:

- I. Kort de zin der afgelezen tekstwoorden.
- II. Hun gepastheid op Nederland in het algemeen en op Gods volk in het bijzonder.

I. Kort de zin der afgelezen tekstwoorden.

De tekst zegt: "En hen latende, ging Hij wederom heen..." Versta hier niet dat de Heere hen, in Zijn tweede komst tot hen, niet opgewekt had. Want uit Markus blijkt ons dat zij wakker geworden zijn, omdat zij uit beschaamdheid en verlegenheid niet wisten wat zij de Heere zouden antwoorden. Maar versta hierdoor dat zij mogelijk weer ingeslapen zouden zijn, en dat in die toestand de Heere met woorden niet veel meer aan hen deed. Of mogelijk, hoeveel Hij thans ook met Zichzelf te doen had, dat de Heere bij hen zal hebben staan zuchten met medelijden, en als de Borg hen aanziende om hen daar te laten, terwijl Hij Zich de overmacht van de zwakheid van hun vlees en hun geesteloosheid weer aantrok. En dus ging de Heere weer bidden. Zien wij nu Jezus' gedrag voor Zichzelf in het midden van Zijn diepe, toenemende benauwdheid onder druk van de eeuwigheid van Zijns Vaders toorn, ontstoken in Hem alleen tegen al de zonden van Zijn uitverkorenen. De tekst zegt, dat de Heere wederom heenging en ten derde male bad, zeggende dezelfde woorden. Dit was dus de derde maal dat de Heere Zich ging neerwerpen ter aarde, aan de voeten van Zijn Vader.

1. De eerste maal was het Hem te doen geweest om een voorbijgang van de drinkbeker van Zijn lijden. Niet om ontslag of om er zich uit te wikkelen. O nee, maar om een voorbijgang of een tussenpozing om bekwaamer te zijn tot lijden. Evenals de Heere in Markus aan het kruis de gemirreden wijn weigerde, die doorgaans aan de gekruisten gegeven werd tot bedwelming. O, dit weigerde de Heere, omdat Hij uit liefde voor Zijn volk het lijden dragen wilde, hetwelk zeer onderscheiden was van de edik die de Heere aan het kruis nam.

2. De tweede maal was het de Heere Jezus te doen om, omdat de eeuwige, wrekende en onkreukbare gerechtigheid van Zijn Vader geen ogenblik verademing kon dulden, ook dat voor Zijn volk op te nemen, zeggende: "Mijn Vader, indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke, Uw wil geschiede".

3. Nu ten derde orale bad de Heere, zeggende dezelfde woorden. Dezelfde woorden in zijn wezen, dezelfde ook ten opzichte van de onderwerp ingaan de wil van Zijn Vader. Dezelfde woorden ten opzichte van het opnemen van het lijden, zonder verademing, zoals de verdoemden in de hel toch in eeuwigheid geen verademing zullen genieten, zoals hieruit ook blijkt.

Leren wij nu hier uit Jezus' voorbeeld:

1. Hoe men te handelen heeft in een tijd van nood, namelijk om dan veel te bidden. Jezus had bevolen dat men in nood tot God moest roepen, dat men moest aanhouden en niet vertragen. Wij lezen in Lukas 18 waar de gelijkenis genomen wordt van die onrechtvaardige rechter, die op haar aanhoudende smeekbede echter die weduwe hielp. Dit doet nu de Heere hier Zelf. Zo handelde Paulus toen hij zei dat hij de Heere driemaal gebeden had tegen die engel des satans.

2. Ook is er wat te leren, daaruit, dat de Heere ten derde male dezelfde woorden uitbracht als voorheen. Vrienden, ontbrak het de Heere Jezus, de opperste Wijsheid, aan een gestalte of aan woorden? Hoewel de aardse, natuurlijke, ja duivelse wijsheid dit onder de mensen zeer zou afkeuren, leren wij hieruit dat, omdat in des Heeren Jezus' gestalte van binnen en in de zaken naar buiten geen verandering was gekomen, het bidden ook op dezelfde woorden moest uitkomen. Anders kunnen die grote wereldwijzen ook de herhaling van David wel afkeuren in zijn loven van de goedertierenheden van God, zo menigmaal herhaald, als bewijzen waarvan zijn hart vol was, en ook ter navolging.

3. Dit grote voorbeeld leert ons wat hartelijk bidden in de eenzaamheid is, en hoe het daar moet toegaan. Niet dat men het zo ordelijk, aaneengeschaakt, verstandig, juist, zonder tweemaal hetzelfde te zeggen voor God met woorden voortbrengt, maar uit de volheid van het hart, de nood van binnen de ellende en het gevoel der ziel spreekt. Evenals in het natuurlijke iemand die in nood om een aalmoes vraagt, dat met weinig woorden of met herhaalde woorden doet. Of iemand die de plaats van een afgeschoten of afgezette hand of voet of andere ellende laat zien, zelfs zónder woorden. O, dat roept vrij wat harder dan wanneer iemand vol woorden, alleen verstandig redeneert; daar kan uw hart bij toesluiten. Zijn gedaante, zijn ellenden te tonen, zijn nood aan de Heere te laten zien, al is dat zonder woorden of met weinig woorden of al is dat met herhaling van dezelfde woorden, dat is het! Dan zijn die herhalingen van dezelfde woorden, in zijn hunkeren voor de troon van vrije genade, meer een bewijs van het werk des Geestes, Die de ziel bij haar ellende bepaalt, zodat zij haar wonden voelt en de vinger ophoudt, en dat het haar hartelijk om de bede te doen is die zij van de Heere bidt. Daarvandaan komen in het verborgene die herhalingen, dat aanhouden of die weinige woorden, die kort afgebroken of die halve woorden. Het gezegde luidt al te vol lekt niet uit, maar dat ledige vaten het hardste klinken. Zo bidt het hart dan, ja, dan roept de Geest Gods van binnen, Die komt te hulp en brengt die onuitsprekelijke zuchtingen voort, die de Heere op Zijn tijd hoort. Nu aangaande de laatste of derde liefdekompst van de Goede Herder tot Zijn slapende discipelen, tot hun onzachte opwekking uit hun slaap. De tekst zegt: "toen kwam Hij tot Zijn discipelen..." Wij zullen thans het slapen van de discipelen met de oorzaken daarvan voorbijgaan, omdat wij daarover al breed gesproken hebben. Daarom alleen nog dit maar met een woord: Dat de tijd waarin zij aanhoudend slapende bleven, een tijd was van uiterste nood en gevaar. Het was een tijd:

1. Dat hemel en aarde als in beroering waren, vanwege Gods toorn tegen de zonde in Zijn lieve Zoon.

2. Dat geen lankmoedigheid meer plaatshad ten opzichte van de uitverkorenen. Het zwaard van de Goddelijke wraak ontwaakte tegen en sloeg de Man, de sterke Man, de Metgezel des Vaders zonder verademing of barmhartigheid. Het recht had zijn loop.

3. Ja, ook het blijven bestaan van de goddeloze wereld werd verworven, en al de verordeningen dat de verduisterde zon weer opging over rechtvaardigen en onrechtvaardigen en allerlei vruchtbaarheid en zegen van boven kon afdalen. Ja, dat de leraars in hun ambten, en de in de vloek verloren sabbat weer stonden gekocht te worden.

4. Daarbij dat alle bijzondere uitreddingen en verlossingen van alle landen en kerken, door de Heere Jezus stonden verworven te worden.

5. Ook dat de hel als ontbonden was. O, de strijd tussen hemel en hel was kennelijk op aarde. De waarachtige God werd aangerand en de God van de hemel deed wonder op wonder op aarde.

6. En zo was het die bestemde tijd naar de eeuwige raad, die volheid des tijds over de grote Borg. Nu zouden Hem de verzenen vermorzeld worden en Hij zou ondergaan en uit alles weer opkomen. En dus zou Zijn volk behouden worden van de toekomstige toorn. In zulk een gevaarvolle tijd bleven deze discipelen aanhoudend slapen. De grote Borg was in angst en nood, maar zij waren zorgeloos en sliepen. Ja, zij bleven slapen tegen de aller teerste vermaningen van de Heere Jezus in. Jezus had gezegd: en gij Petrus, Simon, slaapt gij? Ja, zij sliepen tegen de een en andere wakkermaking van de Heere Jezus in zijn aanwassende benauwdheid. Ziet vrienden, hoe snel een kind van God, anders nog wakende, zorgeloos en onbruikbaar kan worden. O, mochten wij ons beeld in deze discipelen zien. Wat is toch de mens, als er geen andere hand bij komt aan het hart!

Zie met een woord de redenen van hun slaapzucht.

1. Het was nacht en de omstandigheden waren zwaar.
2. Ongeloof in vorige tijden aan Jezus' stem, het niet aannemen wat Hij zo menigmaal gezegd had, een andere weg te willen en nu als met de slag gewaarschuwd te worden, dat was de oorzaak dat zij nu sliepen van droefheid.
3. Daarbij hadden zij langzaam het goede en hun gestalten verloren, die zij diezelfde avond en nacht aan het Pascha en aan het eerste Avondmaal genoten hadden.
4. Zie eens hoe het waken dan bijzonder te pas komt, als men van binnen wat geniet en dan denkt men dikwijls het minst dat er verzoeken ophanden zijn.

Zien we nu dat de Heere Jezus Zich voor de laatste en derde maal wendde tot deze drie van Zijn discipelen. Het waren juist die drie: Petrus, Jakobus en Johannes. De een had tevoren gezegd: "Dat zal U niet overkomen." En: "Heere, ik ben bereid met U in de dood te gaan". En de anderen hadden gezegd dat zij de drinkbeker konden drinken die Jezus zou drinken. En nu sliepen zij daarheen! Ja, over die bleef het oog van de Heere Jezus open, en aan hen hing Zijn hart onder al Zijn druk. O, Hij ging alweer naar hen toe. Wat moet dit de grote Borg zwaar gevallen zijn! Zijn liefste discipelen verlieten Hem, nu het erop aan kwam; nu had Hij niemand van de volkeren met Zich, nu ging Hij alleen om de pers te treden. De Heere Jezus maakte hen onzacht wakker. De tekst zegt: "En Hij zeide tot hen: Slaapt nu voort en rust; zie, de ure is nabijgekomen, en de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren". Deze onzachte en vreemde wakkermaking was dus met woorden, zoals de tekst zegt: "Slaapt nu voort en rust". En in Markus wordt er bijgevoegd: "Het is genoeg".

a. Dit moet niet verstaan worden alsof de Heere hun vrijheid gaf om maar door te slapen. Ook denk ik niet dat het goed is dat men deze spreekwijze spottend opvat, alsof de Heere Jezus hen beschimpend aansprak. Dit is, dunkt mij, zeer in strijd met het onveranderlijk medelijdende hart van de Heere Jezus over zijn diep ellendige volk.

b. Ik versta het liever zo, dat het uitdrukt een hardere en andere wijze van wakker maken nadat de vorige middelen vruchteloos zijn geweest. Zoals de gewone weg van God is dat Hij wel eens met een hardere stem spreekt, als men op mindere stemmen geen acht geeft, om zo een mens uit zijn zorgeloosheid op te wekken. Wij lezen in Job dat de Heere eens en tweemaal spreekt, en men merkt er niet op, en dan wat harder, dan legt Hij hem op een leger, bezoekt hem zwaar, wanneer Hij hem wel eens zijn weg te kennen geeft. En als gevolg hiervan geeft de Heere te kennen met de woorden: Slaapt nu voort en rust:

1. Dat het nu de laatste maal was dat Hij tot hen kwam om hen te vermanen tot waken, of dat Hij hen niet meer vermanen zou met woorden, alsof de Heere zei: van het woordelijk vermanen scheid Ik nu af, slaapt nu voort, en rust.

2. Dat zij nu het einde zien zouden van al dat voort slapen en rusten. Alsof de Heere zei: zie nu, wat van al dat voort slapen en rusten worden zal.

3. En ook dat nu de tijd voorbij was om met Christus te waken en bij Hem te blijven in Zijn verzoeken, en om door hun waken aan Zijn heilige menselijke natuur enige verkwikking toe te brengen. Alsof de Heere zei: "tot zulk een einde, tot Mijnverkwikking nu op te waken, dat is nu te laat. En daarom, slaapt nu voort en rust".

4. Daarom, als Markus erbij voegt: het is genoeg, dan betekent dat: het is lang genoeg voor uzelf in uw verzoeken geslapen, het is tijd om uzelf te bergen. En daarom zeide Jezus: "Zie, de ure is nabijgekomen, en de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren". Jezus zegt:

1. "Zie, de ure is nabijgekomen..." Zij was daar. Markus zegt: zij is gekomen... Te weten die ure naar de eeuwige raad over Hem als Borg bescheiden. Nu was het die bestemde ure van Zijn Vader, om Hem niet te sparen. Zijns Vaders wrekende gerechtigheid zou zonder barmhartigheid nu de zonden van de uitverkorenen in Zijn Zoon eeuwig straffen. Ja, het was nu de ure van Zijn vijanden. Jezus wist dat de bende reeds nabij aan de hof was.

2. De Heere zegt: "De Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren." Jezus zou Zich nu niet meer onttrekken als in vorige tijden, wanneer Hij het ontweek omdat Zijn ure nog niet gekomen was. Maar nu had Hij Zich gewillig daarin begeven en tegen hen gezegd: ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en wel tot dat einde. Hij had Zich van eeuwigheid overgegeven en zou Zich ook nu gewillig overgeven nu Judas Hem zou overleveren. Die overlevering was in des Vaders hand. Wij lezen: "Zwaard, ontwaak tegen mijn Herder, en tegen den Man, Die Mijn Metgezel is, spreekt de HEERE der heirscharen; sla dien Herder".

En dus zou deze overlevering geschieden in de handen van zondaren, namelijk in de wrede handen van de heidense Romeinen. Jezus maakte dit aan Zijn discipelen bekend tot hun ontwaking. Opdat zij recht zouden vatten dat het nu op de kruisiging zou aankomen, en dat dit woord nu waarheid zou worden dat Hij hun meermalen gezegd had, betekende hoedanige dood Hij sterven zou, maar wat zij nooit hadden kunnen geloven. En ook opdat zij uit deze zware verzoeken gered mochten worden, en hun vijanden hen niet zouden overvallen en slapende vinden. In vers 46 lezen wij dat de discipelen opstaan en met Jezus heengaan. De ene gaat het kwaad in en komt om, maar de andere wordt gered en bewaard. Jezus zei dus: "Staat op, laat ons gaan; zie, hij is nabij, die Mij verraadt".

1. O, het was Judas die daar met zijn bende was. Hij was nabij om de Heere, zijn Meester, te verraden. Hij had de Heere Jezus reeds verraden en nu zou hij dat verraad verraderlijk ten uitvoer brengen. Hij zou met een kus beginnen, en dit was zeer nabij, zoals we zien uit het volgende 47e vers. Terwijl de Heere nog sprak, was hij daar met de bende. Ziet, dit was vroeger een apostel, een man die zeer veel licht in het Woord en gaven gehad had en die met Christus en Zijn volk nauw was omgegaan en vele bijzondere samenspraken van de Heere Jezus zal bijgewoond hebben. Ja, door wie de Heere ook krachten zal gedaan hebben; een man, die de Heere met Zijn bloed gekocht had in zijn ambt en die de Heere nu verloren had. Zie hieruit hoe ver het komen kan als licht in haat verandert, als men ver komt door algemeen licht en door gaven, en lang met vromen verkeert en dan vijandig wordt. Jezus zegt: Het ware die mens beter nooit geboren te zijn geweest.

2. Zo zagen zij nu op dat ogenblik dat jaren voorzeggd was, zoals David: "De man mijns vredes, op welchen ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft de verzenen tegen mij grotelijks verheven". Ja, daar ondervonden zij wat de eeuwige raad inhield, waarvan de profeten gesproken hadden en wat de Heere hun zo vaak gezegd had. En zo zullen zij nu met schaamte wel wakker geworden zijn en in hun hart bekend hebben dat de grootste Profeet in het midden van hen was geweest.

Slaan wij nu nog gade het zeer verschillende einde van de Heere Jezus en Zijndiscipelen na de oproeping door Zijn machtige woord. Jezus zegt: staat op, laat ons gaan.

1. De Heere roept het machtige woord tot Hem: staat op! Lukas zegt: "Wat slaapt gij? Staat op!" Hieruit schijnt dat zij door de opwekking van Jezus wel wakker geworden waren, maar echter de slaap liefhadden en bleven liggen, zoals iemand die maar half wakker is en geen gevaar merkt. Maar nu worden zij recht wakker en staan op, als door alarmgeschrei opgewekt om het kwaad te ontvluchten.

2. De Heere zegt: laat ons gaan. Namelijk om hen getuigen te maken van het zeer verschillende einde van Hem en hen, in die ure der verzoeking. Dus krijgen zij weer opnieuw een gelovig vertrouwen op Jezus, en ze gaan gewillig met Hem mee. O, wat een omwenteling was het nu weer: "Want met U loop ik door een bende en met mijn God spring ik over een muur". En: "Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vrezen". En dit kwam met Petrus aanstonds weer tot zulk een uiterste, dat hij de eerste was die het zwaard trok. Zo ging de Heere met hen de bende vijanden tegemoet, namelijk:

a. Om Zijn lieve discipelen, die het zo slecht gemaakt hadden, echter te redden en te bewaren. Onder die goddeloze menigte toonde de Heere Zijn Goddelijke kracht door Zijn discipelen te verlossen. Wij lezen dat de Heere op de bekentenis dat hij Jezus de Nazaréner was, Zijn vijanden door Zijn Goddelijke kracht ter aarde sloeg, en daardoor hun harten zo overweldigde dat de vijanden op Zijn bevel hun handen niet durfden leggen aan de discipelen. En zo bewaarde en beveiligde de Heere Zijn discipelen naar de Schrift, en dus vluchtten al de discipelen, Jezus verlatende en ontkwamen.

b. Ook om Zichzelf, uit liefde tot Zijn volk, gewillig over te geven. Hij ging het kwaad in en kwam om. Hij maakte hier Zijn discipelen getuigen dat het alles liefde was wat Hem dreef. Van eeuwigheid was zijn vermaking geweest met de mensenkinderen, en dat was nog zo. Hierom ging Hij, Die met een oog van toorn al Zijn vijanden in een ogenblik had kunnen vernielen, nu de eeuwige toorn van Zijn Vader doordragen, zodat Hij eruit opkwam en om al Zijn kinderen ook daaruit te kunnen ophelpen. Ja, om alle reddingen, alle verlossingen, alle bewaringen, alle geestelijke en tijdelijke zegeningen en voorrechten te verwerven en te veroorzaken. En eindelijk om dus Zijns Vaders wil te doen en te gehoorzamen, zoals Hij in Zijn laatste predikatie tot hen zei: "Maar opdat de wereld wete, dat Ik den Vader liefheb, en alzo doe, gelijkerwijs Mij de Vader geboden heeft. Staat op, laat ons vanhier gaan".

Zien we nu in de tweede plaats:

II. De gepastheid op Nederland in het algemeen en op Gods volk in het bijzonder.

Zien wij het goedertierene van God daarin, dat de Heere nog omziet naar een zorgeloos volk en nog waarschuwt. In plaats van ons land met de slag zelf plotseling en ongewaarschuwd te overvallen, komt God nog en waarschuwt ons.

1. God waarschuwt nog door te laten zien wat er rondom hangt. Door Zijn opgeheven roede, eer zij neervalt. God zegt: "O mens, ziedaar het glinsterend zwaard zo nabij, ziedaar de pest, ziedaar de verbreking van de zenuwen van uw staat, zo nabij en voor de deur. Immers, uw godsdienst, die allervoornaamste zenuw van het bestaan van uw land, verzwakt zeer. Uw financiën zinken". God zegt: "Mijn hand is er tegen uitgestrekt". Ook heeft in al uw zaken en handel een zwaar verval plaats. Vrienden, dit alles zijn stemmen van God tot waarschuwing, eer het kwaad daar is. Ziet u dat niet, wil God daarmee zeggen.

2. Ja vrienden, God waarschuwt ons nog en geeft ons nog bid en dankdagen om ons wakker te maken en te waarschuwen. Dat wij die God, als onwaardigen en met belijdenis van onze zonden, hartelijk mochten smeken om verzoening in het bloed van Nederlands Hogepriester, en om kracht, hervorming, verdere bewaring en redding. Ook om neiging der harten van koningen en prinsen tot herstelling van de verbroken rust en vrede. Ja ook om heil te zoeken voor de Kerk op de gehele aarde, zodat wij onze broeders, die in verdrukkingen zijn, niet vergeten maar gedenken alsof wij zelf in hun plaats waren.

3. Ja, tenslotte waarschuwt de Heere op een andere en zeer zeldzame wijze, en die het minste opgemerkt wordt, en die is gelijk als in de tekst, namelijk: en hen daar latende, ging Hij ten derden maal heen.

a. Vrienden! Ik versta door het daarlaten en heengaan Gods van ons zondig land, als God zwijgt in Zijn toorn, en Zijn lankmoedigheid als ophoopt, en met zeer benauwende oordelen of met het twisten van Zijn Geest onder de oordelen niet veel meer aan een volk doet. Gods gunstige weg met ons land in de beste tijd van onze kerk, van het sluiten van de Munsterse vrede af, sedert het jaar 1648 en lang tevoren, was, dat de Heere vrij mindere kwaden, ongesteldheden en slaapzuchtigheden van Zijn volk met veel zwaardere, ik bedoel veel benauwender oordelen bezocht. O, wat heeft ons land toen niet ondergaan? Zwarte overloop van vijanden binnen onze poorten en huizen; zwarte orkanen van 's Heeren toorn, zwarte pestilentiën, zodat ons land nauwelijks vijftig jaren aan elkander van de pest bevrijd was. En eindelijk, vrienden, dienden die wegen Gods in die tijd:

- Om Gods kinderen te herstellen, en om de goddelozen weer van atheïsten en ongodisten tot gelovigen aan God te maken; gelijk Nebukadnézar onder dat zwarte oordeel: Nu prijs ik den Allerhoogste, en verheerlijk den Koning des hemels, omdat al Zijn werken waarheid, en Zijn paden gericht zijn.

- Gelijk ook om verandering in de zeden te maken onder het algemeen, om de vervallen sabbat te herstellen, om de huisgodsdiensten weer op te richten; gelijk wij in onze vroegere kerkakten nog lezen, dat de leraars zulken onder censuur brachten, die in de huisgodsdiensten nalatig waren, welke dingen bijzonder aan de herstelling van de sabbat vast zijn.

- Eindelijk, om deze redenen was het, dat Gods getrouwe knechten, de zieners indien tijd, wat goeds wachtten, als God met zwarte oordelen het volk bezocht. O, dit was hun een bewijs, dat Gods oog in gunst open was over een slapend volk, om hun wegen te zien en hen te genezen, en zij, als medearbeiders, werkten dan ook mee. Van Lodensteyn nog in het jaar 1672, (de Fransen hier zijnde) zo juist zeggen kon van de predikstoel: "O mens nu hebt gij den vijand in uw huizen, en God heeft u nu in Zijn smeltkroes; eil twist nu niet tegen Gods roede; werkt nu mede, opdat u er door gebeterd moogt worden; zucht dat de Heere u loutere, dan zult gij daarna den Heere weder een nieuw en rein spijsoffer toebrengen in gerechtigheid. Evenals een goudsmid, (het goud in den kroes en in het vuur zijnde) dan medewerkt en het vuil er boven afhaalt, doet ook zo". Ja, wat kon hij in dat vuur grote ambtenaren aanspreken, en zeggen: "O! vindt gij nu dat, wat u al uwe dagen zo zeer begeerd hebt, op een mesthoop liggen, zoudt gij het nu wel oprapen? Ziet eens, wat u doet, als u loopt, waar God u vooruit niet roept".

b. Bijgevolg, gelijkt dit zeer onze toestand te zijn, namelijk, dat de Heere het zondige gestel van ons als voor een tijd daar laat, en heengaat, namelijk:

(1) Dat de Heere meer uitgemergelende en langzamerhand opetende en aan de hoeken inkortende oordelen, al zeer benauwende, zendt. O, onder benauwende oordelen roept een atheïst nog naar Boven, maar tegen deze aan breken atheïsterij, ongodisterij, rationalisterij, Spinosterij, vrijzinnigheid door: ja, zelfs slaapzucht en verharding onder vroom en onvroom.

(2) Besluit nu eens, welk een vreemde en zorgelijke weg Gods met ons land deze weg is, en wat zwarte naweeën hierop zijn te wachten. O wat zal het einde zijn, anders dan toorn vergaderen als een schat; "Mijn volk heeft naar Mij niet gehoord, Israël heeft Mijner niet gewild; dies heb Ik het overgegeven".

Dan laat de Heere een volk daar, als Hij zegt: "Ik zal henegaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen". Ja ook dan, als Hij Zijn Geest van bekering en hervorming onder de oordelen en op de verbodsdagen inhoudt, en als het twisten van de Geest begint op te houden, dan zijn er zwaardere wegen Gods te wachten, gelijk te zien is in de eerste wereld en elders.

Slaan wij nu gade welk een harde wakkermaking op die dodelijke zorgeloosheid ons Nederland en ieder van ons in het bijzonder te wachten heeft.

1. Nadrukkelijk zegt de Heere in Ezech. 33: "Gij zijt hun (namelijk zijn toehoorders) als een lied der minne, als een die schoon van stem is of die wèl speelt; daarom horen zij uw woorden, maar zij doen ze niet. Maar als dat komt, en ziet het zal komen, dan zullen zij weten dat er een profeet in het midden van hen geweest is." Er is niet zwaarder dan wakker gemaakt te worden door de slag zelf. Het is evenals een ziel die in het opperste van een mast slaapt, en niet wakker wordt voordat zij wakker valt en in de woedende zee stort. Vrienden, dan ontwaakt hij te laat, dan is hij verloren, dan is die val een eeuwig vallen en zinken. Het is een eeuwig vallen, een eeuwig zinken, een eeuwig verloren gaan, een eeuwig verdorven worden zonder ooit verdorven te worden. Dan wordt de mens onzalig wakker. Dan kan hij niet meer voort slapen, dan heeft hij geen rust meer te wachten, dan heeft zijn langdurige proeftijd een einde. Het is dan genoeg, het is lang genoeg geslapen, omdat de ure daar is. Paulus had hier een indruk van en kende de gelegenheid van de tijd, en riep daarom tot ieder dat het de tijd en ure voor ieder bijzonder is om nu uit zijn slaap op te waken.

2. En breekt die dag en ure voor Nederland eens aan, en komt de vreze eens die gevreesd wordt, o, dat zal wat te zeggen zijn. Als het zwangere besluit van de grote God over ons zondige land zal baren, en die dag en ure zal komen. Vrienden, het zullen hittigheden van toornigheden zijn. Het zal dan Gods dag en onze nacht worden, het zal zijn een dag des toorns des Heeren en het zal zomin te stuiten zijn als men het baren van een vrouw kan stuiten als haar tijd daar is. Dan zal het oordeel zich daarhenen wentelen als wateren, en u weet dat tegen inbrekende wateren geen stuiten is.

3. God verschoonde ons enige tijd. Maar is voor ieders deur niet de dood, een lange, donkere eeuwigheid, een wijd gapende hel? Ieder natuurlijk mens heeft elk ogenblik zijn eeuwige nacht te wachten, en zal de dood ons dan slapende vinden? O, verschrikkelijk wakker worden, als een onverzoend mens, terwijl God de ogen van zijn lichaam sluit.

4. Moet u niet bekennen, vrienden, dat het verschrikkelijk zal zijn als ieder zal roepen: daar is het nu, ziet, de ure is gekomen! O, degenen die er wat van zien, beven nu al als zij denken aan Gods dag en aan dat woord van Jeremia. dat de Heere de hittigheid van Zijn toorn niet zal afwenden, totdat Hij gedaan en daargesteld zal hebben de gedachten Zijns harten.

Zien wij nu het grote verschil in die benauwde uren, dat er zijn zal tussen Nederlands tweeeërlei inwoners.

1. Wat dunkt u, mens, buiten Christus! Zult u zonder Borg de oordelen van God durven inwachten? Denkt u dat God naar u zal horen als u een laffe uitroep doet en een geluid geeft uit vrees voor straf? Wij lezen in Spreuken dat het dan wel anders zal zijn.

2. Dan zal ieder, ook wier ogen nu gesloten zijn, het onderscheid zien tussen wie God gediend en wie Hem niet gediend heeft. Wanneer die dag zal komen, brandende als een oven! De één zal zijn als een stoppel voor het vuur en over de ander zal de Zon der gerechtigheid opgaan. Zie eens, welk een onderscheid! Het is waar dat de Heere alle slapenden, vroom en onvroom, de wijzen met de dwazen, wel zal opwekken en door zijn machtig woord tot ieder zal spreken: staat op, laat ons gaan! En dat dus wijzen en dwazen zullen ontwaken, maar het onderscheid zal groot zijn.

3. De één zal geborgen worden. Jezus zeide tegen de bende: "Indien gij Mij zoekt, zo laat dezen henen gaan". Hij neemt al hun kwaad op Zich, en laat dus eigenlijk de schuldigen vrij uitgaan als hadden zij geen zonden gehad noch gedaan. O vrienden, volgens Jesaja zal die Man u een Verberging en Schuilplaats zijn. Ja, slapende vromen, zie eens hieruit wat u op het einde, vroeg of laat, te wachten hebt. Om Jezus' wil zal uw zorgeloosheid als een nevel verdwijnen en de schuld worden uitgewist. Ja, Hij zal geen ongerechtigheid aanzien in Jakob. Wie is een God als God, Die de zonden vergeeft? Mocht dit uw ziel eens raken en mochten liefdetranen uw slaap doen wijken! En dus hebt u, kinderen van God, naar de beloften te verwachten verborgen te zullen worden in die dag, die de Heere maken zal. Of dat de Heere voor die tijd u zal opnemen tot Zich. Of dat God u bijzonder getrouw zal maken voor Zijn Naam, Zijn zaak en waarheid, zodat u zoveel liefde voor God en Jezus van binnen zult krijgen dat u heerlijkheid, ja een kroon zult zien in het martelaarschap. Of dat God u redden en een Zoar ter verberging zal aanwijzen. Of dat u in een binnenkamer zult worden geleid totdat de gramschap overga.

Namelijk dat u in het midden van het vuur der oordelen veilig zult worden bewaard, tot verbazing zelfs van de goddelozen. O dat gestaltelijke staan, schuilen en werken in de Heere, bij de Heere en met de Heere. Dat is die sterke binnenkamer, daar is bewaring in het midden van de gramschap. God zegt: "Mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, in welverzekerde woningen, in stille, geruste plaatsen".

4. Maar zo zal het buiten die welverzekerde woning niet zijn. Daarbuiten zal het verschrikkelijk hagelen in het woud. Daar zal het niet veilig zijn. Een onbekeerd mens zal in het kwaad storten en vallen. Mensen, als de dagen van wraak en vergelding daar zijn, waar zult u blijven met uw zielsgevaar in het midden van de gevaren van het land? Aanmerk dit toch, neem dit toch ter harte. Ging de eigen en natuurlijke Zoon van de eeuwige Vader als Borg hier het kwaad in, kwam God van de hemel (als het ware) om, namelijk die Persoon Die ook waarachtig God is, wat zal dan uw einde en de verwachting zijn voor uw arme ziel? Verwacht u dan barmhartigheid? En Gods toorn valt op Zijn Zoon zonder barmhartigheid. O mens, die verwachting, ja, de aller sterkste hoop van een mens buiten Christus zal vergaan, als een huis van spinnenkoppen dat met één vaag weg is. Derhalve o mens, heeft God Zijn eigen Zoon niet gespaard, ja is dit geschied aan het groene hout, wat zal dan ten tijde van de oordelen en de dood en de jongste dag aan u geschieden? Blijft u wie u bent, wilt u het verder zomaar blijven wagen op uw gedachten zonder grond? Bezie het toch, u hebt geen grond! Was u niet geboren, was u in het heidendom geboren, had u geen evangelielicht en geen stem achter u gehad, had u zoveel niet gehoord, had u zo dichtbij vromen niet verkeerd! Weet toch, dat het vreselijk zal zijn te vallen in de handen van de levende God.

Toepassing.

A. Daarom, o mens, wordt het geen tijd dat ieder zijn hart op zijn wegen zet en naar binnen tot zichzelf keert, waarvan hij zo onherroepelijk ver af is? O onverzoende mens met God! Sta toch op en laat ons gaan; hij, die u verraadt, uw verrader is óók nabij. Omens, maak u vandaar waar u ligt, het is daar niet veilig! Blijf daar niet, uw staat is zeer gevaarlijk. Roep sterk tot de Heere dat Hij haast die doodslaap van u wegneme, opdat u op uw weg niet vergaat wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. Buig toch veel uw knieën voor die God, Die u gemaakt heeft en bij Wie al uw paden zijn. Zie dat u daar licht krijgt in uw ellende en hoe donker het er bij u uitziet. Vrienden, het zijn nu nog de dagen van de Zoon des mensen. Haast kan die tijd komen dat u een dier dagen zoudt begeren te zien en dat u ze niet zoudt zien in eeuwigheid. Weet dat het alleen in Jezus' hand is om u te doen opstaan uit uw doodslaap, en dat u uit uzelf en uit uw zorgeloze natuurstaat raakt door een waarachtige stap uit uzelf in Christus. Roep daarom toch tot Hem, dat Hij op een onweerstaanbare wijze het machtige Effatha, het machtige "sta op, laat ons gaan" tot uw ziel spreekt.

B. Begerige zielen, u ziet wat, als met half geopende ogen. Zoek dat u van de plaats geraakt, waar u bent. Daarvandaan, vrienden! Uit uzelf, uit uw verbeteren in eigen kracht, uit uw wegblijven van de Borg om de grootheid van uw zonden, uit uw ongeloof. O, uit alles in Christus. "Bij Mij", zegt de Heere in Hooglied "van den Libanon af", vrienden! Als de oordelen daar zijn, dan zult gij dat woord eerst genieten: laat dezen henegaan. Dan zal Jezus uw Borg zijn. Zoek toch getrouw te zijn aan uw licht in die dingen, waarbij u in dezetijd gebracht bent en dat u daaromtrent in de grond oprecht voor God mocht worden. Wie in het mindere getrouw is, heeft het meerdere te wachten.

C. Volk des Heeren, nog een woord tot u. En wel, gij slapende discipelen.

1. Het is waar, u bent voor eeuwig geborgen. Maar o, wat kunt u echter over uzelf en over het algemeen halen. Over uzelf, zodat uzelf als door vuur behouden wordt en dat alles als van rondom beeft. Ja, dat ieder van Gods kinderen God moet rechtvaardigen en billijken over Zijn weg met u en over het intrekken van Zijn licht en het getuigenis van Zijn Geest, en daarover dat de Heere u zo in het donker laat heengaan. O, wat is dit een droevig teken als de pilaren zo zwak worden of ontvallen. Dan kan het gebouw niet blijven staan, zomin als Sódóm het houden kon toen Lot, die steun, eruit was.

2. En daarom, o lieve vrienden, terwijl de tijd daar is dat om al deze dingen de hand van God is uitgestrekt in Zijn oordelen te brengen: Staat op, laat ons gaan... Namelijk dat ieder ziende worde hoever hij van God is, waardoor hij van de Heere is afgeraakt en uit zijn eerste liefde en werken gevallen is, en welke de weg van zijn opkomst zijn zou. Weet, zonder uw overste Leidsman zult u die weg nooit vinden. Daarom vrienden, ik wijs u naar Hem, Die geen zonde gekend heeft en Die de smart van uw slaapziekte gedragen en voor u gebeden heeft, opdat u geborgen mocht worden. Kinderen van God, die nog pogingen vindt tot waken en bidden en om de Heere getrouw te blijven. Ziet, wie zichzelf in nederigheid mag rekenen en God de eer geven dat hij in zulk een boze dag nog onder de wakenden behoort. Namelijk:

1. Die de schuld van het verval in land en kerk bij zichzelf zoekt en vindt. En die uitziende is naar de Heere en Hem steeds inroept om de handen aan het werk, aan het hervormen te slaan, wiens leven des Geestes is om niets te verschonen waar de Heere hem enigszins bijbrengt.

2. Die lust heeft om het land behoudenis aan te brengen. Al kan de ziel niet veel toebrengen, die echter in die duisternis wil tussen een vertoornd God en een zondig land, en die dus in de bres wil blijven liggen, wachtend op een opening aan de zijde van God.

3. Die gewicht op het hart draagt van de zonden van het land, zodat de ziel zwaardere wegen van God met het verlichte en zondige Nederland verwacht. Ja, die tegelijk gronden zoekt voor een niet gehele uitroeiing, en die hieruit met Paulus soms wel eens moed en hoop krijgt dat uit de puinhopen, uit het gruis, de straten en grachten van onze Nederlandse Kerk in de benauwdheid der tijden nog eens gebouwd zullen worden. Na zwaar verval belooft God in Jeremia: "Ik zal hun gevangenis wenden, en zal ze bouwen als in het eerste".

Leer ook uit Jezus' gedrag wat u te doen staat in zulk een duistere tijd. Namelijk:

1. Veel uw hand houden aan slapende vromen en aan onbekeerde mensen. De Heere mocht lust hebben om u te gebruiken.

2. Veel te blijven in het gebed, ook al slapen de anderen. Laat geen stilzwijgen bij u zijn. Zoek veel uw harten uit te storten voor de Heere en op Hem te wachten totdat de dag aanbreekt. Al ontvalt u de één en de ander, de Heere zal in die donkere dag nog zien op die zuchtenden en getekenden.

3. Sommigen voor een tijd ook daar te laten. Na veel waarschuwingen deed Jezus niet veel meer met woorden aan Zijn slapende discipelen. Bekommer u daarom niet al te zeer als de Heere uw hart en mond toesluit tegen zulken waarvan u tevoren veel werk hebt gemaakt. Zij kunnen het maken door hun stijve voorhoofden en harde harten, zoals de toehoorders in Ezechiël, zodat die man zijn tong kleefde aan zijn gehemelte en hun geen bestraffende man meer was. En als zij met u twisten omdat u het nu daar laat, berust dan in de Heere, dat zal uw ziel ruimte geven. O, menigeen, ja al de verlaters des Heeren zondigen zichzelf weg uit het hart en gebed van Gods volk.

4. Als het kwaad nadert en daar is, o, dan te gaan aanspreken en te zeggen: daar is het nu, ziet nu, de ure is gekomen, het is nabij en het is daar. Dan past het Gods kinderen, als de dagen der vergelding daar zijn, te zeggen: slaapt nu voort en rust, het is genoeg, nu is het nabij; God staat op met het zwaard tegen het huis van Jakob.

5. Tenslotte ook om ten tijde van oordelen bij Goddelijk licht een nauw oog te houden om alles na te gaan, om God te verhogen in Zijn gericht. Te letten welke huizen ze treffen, welke ontbinders van Gods wet, welke sabbatschenders, welke spotters, welke goddelozen, welke schadelijke dwaalgeesten weggevaagd worden en welke uitwerking die oordelen bij de overblijvenden hebben. Om dus de Heere in Zijn wegen te aanbidden, te prijzen en te verhogen, en daarna gelovig wat goeds te verwachten.

6. U hebt hiervoor voor uzelf nodig om door ootmoed en nederigheid bewaard en groot te worden. O vrienden, onze grootheid en sterkte bestaat alleen in onze nederigheid. Zodra men meent dat men wat is, dan is er de val. Hier waren drie mannen die weinige uren tevoren nog wakende waren en zo nabij de Heere Jezus, en die het zo goed hadden, maar in zulk een korte tijd kwam die omwenteling. Daarom, wakende vromen, waak toch om wakende te blijven, wandel in vrees, zoek uw deur en toegang tot Jezus open te houden en uw klederen onbesmet te bewaren van de wereld.

D. Eindelijk en ten laatste, vrienden, besluit ik met dit woord. En wel omdat het tijd wordt om te ontwaken en op te staan, en om van daar te gaan naar ieders staat. En dus te zoeken geborgen te worden voor de lang gedreigde oordelen, ja voor de dag des kwaads die ieder onbekeerd mens op de hielen volgt en zo nabij kan zijn. Daarom, staat op, en laat ons gaan. O, laat ieder gaan, dat ieder zich spoede uit zichzelf, uit zijn natuurstaat, uit zijn strikken en banden, uit zijn ongeloof, uit zijn wereldsgezindheid, uit zijngoddeloze gedachten en vleselijke redeneringen: de goddeloze man verlate hier zijn gedachten. Uit zijn hoogmoed en opstand tegen God, uit zijn dwalende gezindheid en de verheffing van zijn arme rede boven de Bijbel. Uit zijn eigen wapentuig dat hij tot hiertoe tegen God gebruikt heeft. Ja, uit al zijn zondige beginsels waaruit, waardoor, waarop en waartoe hij tot hiertoe gewerkt heeft. Ja, laat ons gaan naar Jezus, de grote Borg, de enige verdienende en werkende oorzaak van al dat heil in het hart van ieder die het waarlijk hebben wil. Het mocht de grote God behagen, dat ons Nederland, ja dat deze woonplaats de plaats bleef van onze bijeenkomsten, en dat de Heere nog eens heerlijk werd in het midden van ons Nederlands Sion en Jeruzalem. Amen, het zij zo

28. Het nauwelijks zalig worden van de rechtvaardigen, tot schrik van goddelozen en rechtvaardigen.

"En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?"
(1 Petrus 4:18).

De apostel Petrus schreef in deze brief aan de gelovigen of christen-Joden die in de verstrooiing waren. In het bijzonder aangaande de heiligheid van hun wandel in het midden van de sterke vervolgingen en van het inbreken der dwalingen. In de eerste elf verzen van dit vierde hoofdstuk is hij bijzonder bezig om zijn leer aangaande de heiligheid des levens aan te dringen met nadrukkelijke redenen. Dan, in vers 12 tot 19, bemoedigt hij de gelovigen tegen de zware verdrukkingen en vervolgingen die zij te wachten hadden, vooral als zij Godzalig wilden leven. In die gevolgen:

1. Wijst hij hun aan dat het geen vreemde zaak is om vanwege de Naam van Christus vervolgd te worden. En daarom dat zij zich niet vreemd moesten houden over de hitte der verdrukking, alsof hun iets vreemds overkwam.

2. Ook sterkt hij hen tegen de zware verdrukkingen en vervolgingen met gewichtige redenen. Hij wijst hen op het einde en oogmerk van God in dezen. Het was Gods hand die zulke wegen over hen bracht, en wel teneinde hun genadestaat daardoor beproefd zal worden (vers 12).

3. Hij wijst ook op hun gemeenschap aan Christus. Jezus was langs de weg van lijden verheerlijkt, en daarom moesten zij zich te eerder verblijden dat deze weg ook hun weg zijn zou (vers 13).

4. Hij wijst ook op het bewijs dat zij onder die weg van verdrukking vinden zouden vanwege hun genadestaat. En dus zou tegelijk de Heere Jezus in hun lijden verheerlijkt worden (vers 14). Alles echter onder de zekere waarschuwing, waarop Gods volk ook wel een oog te houden heeft, namelijk dat zij geen kwade aanleidingen tot verdrukking moesten geven (vers 15). Maar dat zij zich als christenen moesten gedragen, teneinde zij ook als christenen lijden mochten, waarover zij zich niet zouden hoeven te schamen, maar eerder zich genoodzaakt vinden om daardoor God te verheerlijken (vers 16).

5. Hij wijst ook op de vervulling des tijds van de voorzegging van de Heere Jezus, namelijk dat Hij Zijn Kerk zuiveren zal langs de weg van zulke hete vervolgingen. Want, zegt de apostel in vers 17 van ons hoofdstuk: "Het is de tijd, dat het oordeel begint van het huis Gods". Daarom moesten de gelovigen zich niet vreemd houden over de hitte der verdrukking. Maar de apostel trekt hieruit een verschrikkelijk besluit voor de goddelozen, die met grond te vrezen hadden en voor wie hij niets tot moedgeving had. Hij kon nauwelijks woorden vinden om de verschrikkelijke tijd van het oordeel Gods dat over hun hoofd hing uit te drukken, zeggende: "En indien het eerst van ons begint, welk zal het einde zijn dergenen, die het Evangelie Gods ongehoorzaam zijn?" (vers 17). En omdat de apostel indruk had dat de Godzaligen alleen zeer moeilijk en dus maar nauwelijks in de hemel zouden komen, herhaalt hij deze verschrikkelijke uitroep over de goddelozen op een onbepaalde manier in onze woorden, die aan het vorige verbonden zijn met het zeer nadrukkelijke woordje "en". Hij zegt: "En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?" Deze woorden sluiten de hopeloze staat en het verschrikkelijke uiteinde in van een goddeloze, opgemaakt uit de zware, donkere wegen en leidingen van God van Zijn kinderen ter zaligheid, opdat zorgeloze en goddeloze mensen door de schrik des Heeren bewogen mochten worden tot het geloof. Wij beschouwen hierin twee hoofddelen:

- I. Een voorwaardelijk voorstel van de apostel aangaande de duistere wegen Gods niet Zijn volk ter zaligheid: En, indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt.
- II. Een verschrikkelijk besluit aangaande het einde van een goddeloze: waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?

I. Een voorwaardelijk voorstel van de apostel aangaande de duistere wegen Gods niet Zijn volk ter zaligheid: En, indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt. De apostel Petrus spreekt hier over een rechtvaardige. Door een rechtvaardige moeten wij niet verstaan:

a. Een rechtvaardige in zichzelf, een volmaakte heilige, zonder enige zonde en daarom zonder enige beschuldiging en veroordeling. Alleen Jezus was een rechtvaardige, de rechtvaardige Knecht des Heeren, de rechtvaardige SPRUITE van David, Die alleen zeggen kon: wie van u overtuigt Mij van zonde? En er staat dat geen zonde in Hem is. Buiten Christus is na de val nooit één mens op aarde rechtvaardig geweest die goed doet en niet zondigt. Dus zegt Paulus: "Er is niemand rechtvaardig, ook niet één".

b. We moeten hier ook niet verstaan een rechtvaardige die het doen van de wet vordert om te leven. Adam en Eva waren rechtvaardig voor hun val. Het is wel waar dat de weg tot zaligheid blijft, voor en na de val, de volmaakte onderhouding der wet. Maar het grote verschil bestaat hierin: v66r de val had een eigen gehoorzaamheid, maar na de val heeft het doen en de gehoorzaamheid van een Ander alleen plaats. Paulus leert ons nadrukkelijk dat na de val, uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden voor God. Want het is der wet onmogelijk, omdat zij door het vlees krachteloos is geworden. Daarom roept David uit: "En ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn".

Door een rechtvaardige moet hier wèl verstaan worden:

1. Een gerechtvaardigde goddeloze, geheel buiten zichzelf, in de Goddelijke vierschaar, die de Heere gerechtelijk van de doemschuld van al zijn zonden vrijgesproken heeft, en een volkomen recht gegeven heeft op de goederen des Verbonds, die aan de hemel en aan de volle zaligheid vast zijn. En dat wel vloeiende uit het verbond der genade, op grond van de eeuwige en vrije genadige verkiezing in Christus, alleen om Christus' volkomen gerechtigheid, door hem gelovig omhelsd en aangenomen, tot eeuwige prijs en roem van Gods vrije genade. Zulk een wordt nu terecht een rechtvaardige genoemd.

2. Niet alleen omdat hij door het geloof in Christus volmaakt gerekend is. Wij lezen: "Doch dengene die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid". Zo spreekt ook David de mens zalig, die God de rechtvaardigheid toerekent zonder werken, zodat er voor zulk een geen verdoemenis meer is.

3. Ook omdat hij door dit geloof in Christus tot rechtvaardigmaking een nieuwe natuur deelachtig is geworden, en dus een hartelijke lust en liefde gekregen heeft om rechtvaardig en heilig voor God en mensen te leven. Johannes zegt: "Kinderkens, dat u niemand verleide. Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, gelijk Hij rechtvaardig is". Dus lezen wij in Lukas van Zacharias en Elisabeth, dat zij beiden rechtvaardig waren voor God, wandelende in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk.

4. En ook omdat zij zulk een lust hebben in de lijdelijke rechtvaardiging, namelijk in die bekendmaking van God aan hun gemoed dat zij in de Goddelijke vierschaargerechtvaardigd zijn, en zij dit wel meer of minder gewaarworden. Dit doet de Heere op verschillende wijzen naar Zijn soevereine vrij macht.

a. God laat de verzoening in Christus hun aankondigen, en paart bij dat woord de krachtige stem van Zijn Geest aan hun hart. Dan horen zij tweemaal en geven God de eer dat de sterkte Godes is. En dus getuigt de Geest in hen, dat de Geest de waarheid is.

b. Ook scheidt de Heilige Geest wel eens een inwendige vrede in het hart, evenals in het natuurlijke ook een vredemaking over de aardbodem stilte veroorzaakt. Wij lezen: "Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus". Het is als wanneer de ziel met hemel en aarde als verzoend is, daar zij anders met het gedierte en de stenen van het veld in oorlog stond. Paulus noemt het een vrede des gemoeds, die alle verstand te boven gaat.

c. De Heilige Geest zet wel eens op een duidelijke wijze zijn zegel op de ziel en verzekert haar als met een eed dat Hij niet meer op haar toornen zal. Wij lezen: "Zoon, zijt welgemoed, uw zonden zijn u vergeven". En: "Geheel zijt gij schoon, Mijn vriendin, en er is geen gebrek aan u". En dus meen ik dat het woord rechtvaardige hier in zijn grootste nadruk moet worden opgevat, zoals bijzonder uit de samenhang blijkt dat dit de kracht van de redenering van de apostel is: En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt.

1. Versta daardoor zelfs de aller teerste heilige, die nabij God is, leeft en bewaard wordt.

2. En daarom die het buiten Christus niet kan stellen, maar die door een dagelijks gebruikmaken van Christus tot rechtvaardiging zijn heiligmaking bevordert. Dit drukt Jezus uit: "Die in Mij blijft, die draagt veel vrucht".

Slaan wij nu het oog op het getuigenis van de apostel aangaande de duistere wegen van God met de rechtvaardigen tot de zaligheid. Hij zegt: de rechtvaardigen worden nauwelijks zalig.

1. Het Woord zaligen geeft hier zoveel te kennen als behouden, bevrijden of verlossen van enig kwaad, en een toebrengen van een tegenovergesteld goed. Dit ziet hier op de behoudenis van de ziel ten eeuwigen leven, om welke reden Jezus genoemd wordt de Zaligmaker.

2. Wij verstaan dus door deze zaligheid de volle, zalige staat van Gods uitverkoren volk naar ziel en lichaam in de hemel, waarin zij op een onbegrijpelijke wijze, volmaakt, onmiddellijk en eeuwig God ongehinderd zien en genieten, en zonder zonde dienen zullen. En dat naar het eeuwige voornemen Gods in Christus over hen, en om de lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid van Christus door het waarachtig geloof in Zijn Persoon aangenomen, alles tot eeuwige prijs en lof van de Drieënige God.

3. Daarom zal de volle zaligheid bestaan in een verlossing en bevrijding van alles wat Gods volk hier drukken en hinderen kan. Wij lezen in Openbaring: "Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen.". En: "Noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn. Deze eerste dingen zullen weggenomen zijn". En lezen wij dat de dood en de hel geworpen werden in de poel des vuurs, namelijk alles wat de gelovigen hier als een dood of als een hel is. De zaligheid zal dus bestaan in een volmaakt genieten van een eeuwig goed, dat aan de zeer uitnemende, eeuwige heerlijkheid van Gods volk gewicht zal bijzetten. Namelijk:

1. In een volmaakt en onmiddellijk kennen en aanschouwen van God. Dat nu ongekende Wezen, dán van aangezicht tot aangezicht te zien. Wij lezen: "Want wij kennen ten dele en wij profeteren ten dele. Doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen ten dele is, tenietgedaan worden. Want wij zien nu door een spiegel in een duistere rede, maar alsdan zullen wij zien aangezicht tot aangezicht".

2. In een volmaakt kennen van de Heere Jezus en in de voltrekking van het geestelijke huwelijk met Hem. Hier is de tijd van ondertrouw, maar daar zal zijn het Avondmaal van de bruiloft des Lams, waar de rechtvaardigen, als een reine maagd, Christus haar man zullen worden voorgesteld en toebereid zijn als een bruid die voor haar man versierd is. Ja, in een volmaakt kennen en lieven van Christus als het Lam dat hen van de aarde gekocht heeft met Zijn dierbaar bloed en als de enige oorzaak dat zij daar zijn. Is het een wonder, vrienden, dat, als Gods volk een voorsmaak geniet, zij dan klein voor God worden?

3. In een volmaakt kennen en genieten van God de Heilige Geest. In een volheid des Geestes, zodat niemand van al de hemelingen iets zal missen. Al de vaten, grote en kleine, zullen vol zijn. Jezus zal hun Leidman zijn aan de fonteynen van levende wateren, aan die zuivere rivier, klaar als kristal, die voortkomt uit de troon Gods en des Lams.

4. In de volmaakte heiligheid en gelijkvormigheid met Gods beeld. En dat door een volle verzadigende genieting van de Drie-enige God, waaruit een volmaakte, volle vreugde en eeuwige blijdschap zal voortvloeien. Dit verwachtte David al: "Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken". En lezen wij: "Geliefden! Nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen: want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is". Hieruit zal een volle vreugde voortvloeien. Dit verwachtte David: "Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht, lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk". En wij lezen: "Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden".

5. In een volmaakt prijzen, verheerlijken en verhogen van Gods lof, en in een volmaakt uitgalmen van eeuwige halleluja's over alle deugden Gods, afstralende van de werken der natuur en der genade. Wij lezen: "Groot en wonderlijk zijn Uw werken, Heere, Gij almachtige God; rechtvaardig en waarachtig zijn Uw wegen, Gij Koning der heiligen!" Dus ook over alle wegen Gods die Zijn majesteit met ieder in de tijd gehouden heeft. In al die donkere en zware wegen voor het vlees, daarin zullen de einden Gods eerst recht gezien, en al die wegen gepast erkend worden om hen daarlangs tot heerlijkheid te leiden. Ja, de Bijbel zal daar eerst recht verstaan worden, en vele dingen in de Openbaring van Johannes, die dan eerst geopenbaard worden, evenals vroeger de profetieën eerst in de tijd der vervulling recht verstaan werden. Ook zal daar eerst de uitvoer van de eeuwige raad volmaakt gekend worden, die hier zulk een duister boek is. Maar daar zullen de zegelen opengeboren worden door de Leeuw uit de stam van Juda, de wortel Davids, Die alleen overwonnen heeft en Die machtig is. Dus zal God volmaakt verhoogd worden over de vrijheid en soevereiniteit van Zijn genade, zonder dat daar de natuurlijke liefde van ouders tot kinderen, en van kinderen tot ouders, die verloren zijn gegaan, zal plaatsvinden. Maar het zal zijn een eeuwige prijzen over de soevereiniteit van de eeuwige liefde der verkiezing, en dat zal daar eeuwig eindigen in een volmaakt zingen van het lied des Lams, in een neervallen met de dieren en ouderlingen voor dat Lam, dat overal de oorzaak van is.

6. In de onverdeflijkheid, onvermoeidheid, vaardigheid, kracht, heerlijkheid en geestelijkheid van de lichamen en hun werkingen. Zo vlug en vaardig als Elia, die ging maar op naar de hemel. Ja, de engelen gelijk, dan in de hemel en dan op de gezuiverde aarde. Want zij zullen het aardrijk ook beërven en dat als eigenaars bezitten. Namelijk, wanneer de bezitting aan hun ziel geen schade meer zal kunnen toebrengen. Ja, gelijkvormig aan het heerlijke lichaam van Christus, Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen. Blinkende gelijk de zon. En wij lezen dat het vel van Mozes" aangezicht glinsterende.

7. In een eeuwige verwondering dat zij, de geringsten uit hun stad of plaats, uit hun geslacht en huis, die het in de tijd zo gruwelijk gemaakt hadden tegen de Heere, daar zijn. En dat langs zulke diepe wegen. O, door al die verdrukkingen doorgeraakt en nu voor de troon te zijn! Een uit de ouderlingen vroeg in Openbaring: "Wie zijn toch deze, met de lange witte klederen bekleed? Wie zijn zij? En vanwaar zijn zij gekomen?" En daar werd geantwoord: "Heere, Gij weet het. En Hij zeide: Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen".

8. En tenslotte, deze zaligheid zal eeuwig zijn, die zal nooit ophouden, nooit oud of smakeloos worden, maar eeuwig beginnen zonder te eindigen. Als het einde daar is, zal het begin ook weer daar zijn. Jezus noemt het altijd vers en nieuw drinken in het Koninkrijk. Het zal daar altijd dag zijn zonder nacht. Hier zou geen lichaam het kunnen uitstaan om altijd het goede te genieten, maar daar zal het altijd sabbat, altijd nieuwe maan, altijd feestdag wezen. Paulus zegt: "Dan zullen wij altijd bij de Heere zij", En dat wel om het allergrootste vreugdefeest eeuwig te vieren, het volmaakte feest der Loofhutten, van jaar tot jaar in dat hemels Jeruzalem, zonder einde, om te aanbidden de Koning, de Heere der heirscharen.. Ziedaar, vrienden, met enkele woorden iets gezegd van wat God bereid heeft voor Zijn kinderen. Van welke zaak nooit een oor heeft gehoord, geen oog heeft het gezien en het is nooit in eens mensenhart opgeklimmen.

Zie nu eens welke gronden en bewijzen er voor zijn dat de rechtvaardigen deze zaligheid deelachtig worden.

1. Gods Woord spreekt daar de rechtvaardigen zalig. We lezen: "Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent".

2. Paulus maakt in de keten der zaligheid de heerlijkheid aan de rechtvaardiging vast: "En die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt". En wij lezen: "Opdat wij gerechtvaardigd zijnde door Zijn genade, erfgenamen zouden worden naar de hope des eeuwigen levens".

3. Ook omdat de volle zaligheid aan de rechtvaardigen volstrekt is beloofd in Jesaja: "En de vrijgekochten des HEEREN zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden".

De rechtvaardigen bezitten ook zulke grondgestalten die aan de volle zaligheid verbonden zijn.

1. Alle rechtvaardigen hebben het genadewerk in hun ziel, het werk van de Geest van Christus. Dat is een onderpand of een eersteling in hun hart van de volle oogst der heerlijkheid. Het is een deel van het geheel, iets in hen met dezelfde natuur als het werk der heerlijkmaking. Het is alleen onderscheiden in volmaaktheid en onvolmaaktheid. Het wordt hier bezeten onder veel strijd en zonden. Zo merkt het de onderwijzer aan in de 22e Zondagsafdeling, vraag 58: "Nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel..." Het voornaamste deel van hun lichaam, hun Hoofd, hebben zij reeds in de hemel. Die is daar als een zeker pand van hen, dus is hun rente daar gegrond. Jezus is daar ingegaan om hun plaats te bereiden en zal niet rusten voordat zij zijn waar Hij is. En dus hebben zij een gegronde hoop op de hemel, die zij bij hun overgang in Christus ontvangen hebben. Een hoop die niet beschaamt, een verwachting die niet zal afgesneden worden, omdat zij gegrond is in het geloof, en omdat zij vast is als een anker in de hemel. O, daar is hun goede ankergrond. Daarom zegt Paulus: "Wij zijn in hope zalig".

2. Zelfs in zulken die aan zware bestrijdingen onderworpen zijn en wier hoop op de zaligheid zeer wordt bestreden, zijn zulke dingen openbaar die, als er enig licht op schijnt, zekere bewijzen zijn dat zij zeker zullen zalig worden. Wij zullen er enkele noemen:

a. Dat zuchten onder een lichaam der zonde, onder liefdeloosheid omtrent God en Christus, onder een onheilig, onwillig en bedrieglijk hart. Vanwaar komt toch die hartelijke smart daarover? Komt het niet voort uit die zucht op de bodem des harten naar heiligheid? Is daar geen liefde tot God onder? Is daar niet iets onder dat zich uitstrekt naar volmaaktheid? De duisterste gelovigen zouden immers geen heerlijker dag verlangen, dan dat zij hun hart mochten kwijtraken, dat zij gereinigd mochten worden van dode werken, dat hun zonden en banden gebroken en zij los en vrijgemaakt mochten worden. O vrienden, het zal eens waar worden. De Heere Jezus heeft het gezegd: "Vader, ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid". Zie dit in Paulus: "Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" En in egt hij: "En niet alleen dit, maar ook wijzelf, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve, zeg ik, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams".

b. Hierbij komt die volle vereniging van het genadewerk in het hart van al de vromen, die voortspruit uit de liefde tot Jezus en Zijn werk. Van Elisabeth staat dat het kindeke opsprong in haar buik, toen zij de groetenis van Maria hoorde.

Zo springt het genadeleven in het hart op, als God Zijn werk eens openbaar maakt in anderen en Zijn Koninkrijk uitbreidt. Waar zou dit nu anders vandaan komen? Hieruit kan men ook zien dat er geen helderder bewijs in iemand is van God te haten en niet bekeerd te zijn, dan wanneer men Gods volk en Gods werk in de harten van anderen niet liefheeft.

c. Eindelijk, die arme zielen kunnen en willen hun ziel niet pleisteren en van vrede spreken met de duisterheden van een christen en zichzelf daarmee opbeuren. Als zij duister zijn, dan zijn zij duister. God moet hen helpen. Daartegenover is een nabijchristen die meer rust en troost dan waarheid zoekt en alles maar aangrijpt. Maar dezen hebben een vastberadenheid om liever aan de voeten van de Heere Jezus als een onwaardige te blijven liggen, ja liever te sterven en God te heiligen in hun hart, dan zich op te beuren of zelf te proberen uit hun gevangenis te breken of terugkeren met het murmurereend Israël naar de vleespotten van Egypte.

Hebben wij nu aan te wijzen dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt. Dit moeten wij niet verstaan aan de zijde van God. O, in dat opzicht worden de rechtvaardigen ruim zalig. Deze ruimte is gegrond:

1. In de soevereiniteit van de eeuwige liefde Gods in Christus. God heeft van alle eeuwigheid op hen gezien en zonder aanmerking van iets in hen. Al hun zonden die zij in de tijd zouden doen, waren daar voor Hem. Jezus stond voor hen in. De profeet zegt n Jeremia: "De Heere is mij verschenen van verre tijden. Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde". En in Johannes staat dat Jezus de Zijnen liefheeft tot het einde toe.

2. In de algenoezaamheid van Christus' ruime bloedstromen en in de volwichtigheid van dat dierbare rantsoen en losgeld. O, dat liefdelijden en die borgschap van Jezus kan niet vergeefs zijn, omdat het gegrond is op het eeuwige verdrag dat de Vader gelegd heeft tot een grond, waarop de Zoon zal kunnen eisen. Daarop is de onafslaanbare eis van de Zoon gebouwd: Laat deze in het verderf niet nederdalen, Ik heb verzoening gevonden. En: "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij mij gegeven hebt". En daarom, o vrienden, een druppel van die zalige en zaligende bloedstromen (als het ware) is genoegzaam, al had iemand al de vergeeflijke zonden van de gehele wereld.

3. In de wonderbare volheid en gepastheid van de beloften, voortvloeiende uit een onveranderlijk verbond der genade, ja, onveranderlijk omdat God onveranderlijk is. Dat is de reden dat niemand van Gods volk uit zijn staat kan uitvallen, maar integendeel dat de genadegiften en de roeping Gods onberouwelijk zijn. Wij lezen: "Want dat zal Mij zijn (zegt God) als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan, also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen noch u schelden zal. Want bergen zullen wanken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE uw Ontfermer".

4. Tenslotte het is gegrond in de verheerlijking van Christus. Jezus is langs de weg van vernedering verheerlijkt. Het ga daarom hier zo bezwaarlijk als het ga, hun weg zal bijgevolg ook zijn door vele verdrukkingen in te gaan in het Koninkrijk der hemelen. De hemel zal hun niet ontgaan, want Jezus bidt eeuwig voor hen dat hun geloof niet ophoude en zendt vandaar in hun hart Zijn Geest om bij hen te blijven. We lezen: "Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid; namelijk den Geest der waarheid". En wel om hen te bewaren tot de zaligheid die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. O, konden duistere vromen het zien welke verborgen ondersteuning zij genieten, God zou meer eer krijgen en zij meer zien dat zij ruim zalig zullen worden. Dit nauwelijks zalig worden, hebben wij op te vatten aan de zijde van een rechtvaardige.

1. Het is toch maar een enige weg, liggende in het midden van duizenden bijwegen en paden des doods. Hoe bezwaarlijk is het, in het midden van duizenden sporen, een rechte weg te vinden, en daarom ook hoe noodzakelijk is een wegwijzer, een overste Leidsman. David bidt daarom: 'Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden. De Heere is goed en recht, daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in de weg. Hij zal de zachtmoedigen Zijn weg leren'. Is het dan met recht niet "nauwelijks", dat iemand deze weg vindt?

2. Ja, het is een zeer zeldzame weg, die weinigen vinden. Jezus zegt: "Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot den Vader dan door Mij". De Zoon van God moest van de hemel afkomen en tot zonde worden gemaakt, een verachte onder de mensen, ja, een niets-geachte worden. Ieder moest als de voet aan Hem stoten tot Hij uitgeroeid was. God moest de uitnemende grootheid van Zijn kracht ten koste leggen om een zondaar te doen komen tot en geloven in Christus en wel naar de werking der sterkte Zijner macht, die hij gewrocht heeft in Christus toen hij Hem uit de doden heeft opgewekt, en om die zondaar te veranderen en te wederbaren, ten einde Christus een gestalte in hem krijgen zou.

Ja, God moest de blinde zondaar die zuivere weg van vrije genade in Christus doen vinden, zodat hij bewaard werd voor valse christussen, voor de schaduw in plaats van het lichaam, voor de vreemde in plaats van de Man aan te grijpen. En Jezus leert ons daarbij, dat weinigen deze zeldzame weg vinden. Het is hier en daar een enkeling die zonder zijn wijsheid of toedoen op die weg geraakt. In Jeremia wordt het uitgedrukt: twee uit een stad en één uit een geslacht, die te Sion binnenraken. En in Lukas een klein kuddeke, aan hetwelk het des Vaders welbehagen is het Koninkrijk te geven. Jezus dankte Zijn Vader daarvoor dat Hij dit voor de wijzen en verstandigen verborgen had. Niet vele rijken, niet vele machtigen, niet vele edelen die deze weg vinden, maar alleen enigen van die, die God als middelen in Zijn hand ter bescherming gebruikt. Ziet, hoe het terecht nauwelijks is dat iemand deze weg vindt.

3. Het is ook een enge, nauwe en smalle weg. Iemand die er op is, heeft genade nodig om er op te blijven, zonder af te wijken ter rechter of ter linkerhand. Jezus zegt: "Gaaf in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan. Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt". Het is hier anders dan in het natuurlijke. De wegen naar de grote en koninklijke steden zijn gewoonlijk brede wegen, men kan erop rijden zo prachtig als men wil. Maar de Heere zegt: "Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen. Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alzo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen, en Mijn gedachten dan ulieder gedachten". Kunt u er niet uit afleiden, vrienden, dat nauwe en smalle wegen zeer gevaarlijk zijn? Het is dus een nauwelijks zalig worden. Een nauwelijks of zeer moeilijk, met opzicht tot hetgeen de rechtvaardige in die weg benauwt. Let hierbij op het volgende:

1. Een lichaam der zonde en de kracht van de verdorvenheid in hun hart, die wel eens sterker woelt dan vóór de bekering toen de zonde heerste en het huis in vrede hield. Paulus zegt: "toen het gebod gekomen is, is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven". En de zonde werd in hem bovenmate zondigende door het gebod. Zodat het onderscheid tussen een rechtvaardige en een goddeloze niet is dat de verdorven natuur van de een beter is dan die van de ander, maar daarin dat een gerechtvaardigde door het geloof daartegen wat heeft gekregen: een nieuw schepsel dat de strijd tegen de zonden veroorzaakt. De Geest strijdt tegen het vlees, en deze twee staan tegen elkander. Paulus moest wel eens klagen: "Hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik". En Hij moest zich zelfs in deze verwarring wel eens afvragen: "Is dan het goede mij de dood geworden?" Maar hij vond een ander getuigenis van binnen, zeggende: dat zij verre, maar de zonde is mij de dood geworden. Gods volk heeft, behalve met hun dagelijkse zonden en onzuiverheden in al hun doen, menigmaal met hoofdzonden, als overgelaten reuzen of Enakskinderen, te worstelen. De één benauwt zijn trots en hoogmoedig hart, zo onvernederd, hij kan zo niet tot vernedering en belijdenis voor de Heere komen. Een ander hindert zijn vleselijk verstand, dat bedenken des vleses dat hij in zich gevoelt vijandschap te zijn tegen al de wegen die de Heere met hem houdt. Een ander ligt gebonden onder wereldsgezindheid, onder een heimelijk schatten van de dingen van de tijd. Een ander weer onder de kracht van ijdelheden der gedachten, onder boze lusten, bewegingen en begeerlijkheden, onder verouderde humeur, natuur en gemoedszonden die hem zo telkens (zoals Adam uit de staat der rechtheid door de zonde uitviel) uit zijn gestalte doen uitvallen. Een ander die zijn hart beschouwt, wordt benauwd, en ligt gebonden onder een boos, arglistig, afleidend, eigenlievend hart dat samenspannt met Gods doodsvijanden. Een hart dat nergens te goed voor is. Kunt u niet zien dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt?

2. Doe daar eens bij de verlaten van God en de verberging van Gods aangezicht om de zonden, zodat de Heere als in een vijand verkeert en zelfs tegen de ziel strijdt. Zie dit in Job: "De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt; de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij". En bij Asaf: "Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar; peinsde ik, zo werd mijn ziel overstelpt. Zal dan de Heere in eeuwigheid verstoten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging een einde van geslacht tot geslacht? Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten? Sela!" En bij Heman: "Gij hebt mij in de onderste kuil gelegd, in duisternissen, in diepten. Heere! Waarom verstoot Gij mijn ziel en verbergt Uw aanschijn voor mij? Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende; ik draag Uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig. Uw hittige toornigheden gaan over mij, Uw verschrikkingen doen mij vergaan". Is dat niet "nauwelijks"?

3. Daarbij de menigvuldige vijanden, de duivel en zijn werktuigen, de wereld met zijn ergernissen. Daar is een briesende leeuw die rondom gaat, zoekende wie hij zou mogen verslinden, die hun natuur en humeur zonden, hun boezemzonden kent en aanhitst.

Het is waar, hij is geen rechthebbende meer over hen, want zijn macht en zijn rechten op hen om hen te verderven zijn hem ontzegd. En hij weet ook wel dat er geen verdoemenis is voor degenen die in Christus Jezus zijn, en dat hij hen bijgevolg niet naar de hel kan krijgen. Maar daarom is zijn boze toeleg om Gods volk aan deze zijde van de eeuwigheid te kwellen, te benauwen en hun leven bitter te maken. Om hun geestelijke leven op velerlei wijzen te onderdrukken, listig, geveinsd, bedrieglijk of door geweld. Als een duivel of als een engel des lichts, gepast op alle gelegenheden, om struikelblokken in hun weg te leggen, om hen te doen vallen. En zo ook door zijn werktuigen, de wereldse mensen. Die hebben evenals de duivel een onverzoenlijke haat tegen Gods volk, die in het paradijs al gezet is. O, daar is een wereld van ergernissen. De goddelozen zoeken Gods volk door dwalingen, ketterijen en goddeloosheden in de wandel ten val te brengen; zij leggen het toe op hun hinken. Zou men niet zeggen: hoe komt zulk een arme vrome zulk een stroom nog door?

4. Ook hebben de rechtvaardigen op hun weg tot de zaligheid veel tegenspoeden, verdrukkingen, ja zelfs vervolgingen te wachten, zoals hier uit de samenhang blijkt. Wij lezen: "In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen". En: "Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij". En dus is het de weg om door vele verdrukkingen in te gaan in het Koninkrijk der hemelen. In of uitwendige wegen van beproeving hebben zij allen. Daardoor moeten zijn geoefende zinnen krijgen en heiliger, meer verloochend en nederiger van hart worden. Hun eigen zin, wil, bestuur over zichzelf en hun doen meer aan de Heere kwijt en dus voor de hemel bekwaam gemaakt worden. Maar hoe benauwd valt het echter om zijn rechteroog uit te steken, zijn rechterhand en voet af te kappen. Wat zijn er veel bekommerende dingen in het tijdelijke. Welke drukkende posten, waarin de ene en andere vrome door de Heere gezet is, en welk een bedenking heeft hij er van binnen tegen en hoe benauwd valt dat. David zegt dat vele de tegenspoeden des rechtvaardigen zijn, maar dat de Heere hen uit alle deze redt. Ja, in de algemene oordelen, als de Heere van de hemel over de inwoners der aarde toornst, en als de Heere de zonde bezoekt, dan begint het oordeel wel eens van het huis Gods, van Gods volk, die mede een groot einde weggestroomd zijn door de ergernissen der wereld, en dan wedervaart wel eens enerlei de rechtvaardigen en de goddelozen, al is het waar dat zij er als zevenmaal gelouterd goud uitkomen. Is dat niet "nauwelijks" zalig te worden?

5. Ook worden de rechtvaardigen nauwelijks zalig ten opzichte van het einde van hun weg wanneer zij ter zaligheid ingaan. Al worden zij nog zo oud, al kregen zij de jaren van Methusalem, zij houden geen tijd over om hun zaligheid uit te werken. De allerheiligste in dit leven moet op zijn einde nog alles verloren geven en het vonnis des doods nog schrijven op al zijn doen en plichten, en moet dan nog als een goddeloze worden aangezien, die alleen door vrije genade, starende op Christus en Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, ingaan zal in het Koninkrijk der hemelen. Hij zal dus alleen binnen raken door de gerechtigheid, heiligheid en waardigheid van Jezus. Alzo houdt hij geen tijd over.

6. En tenslotte moeten zij de laatste vijand, de dood, voorbij. De laatste vijand die tenietgedaan wordt, is de dood. Al is het voor hen geen eigenlijke straf en al is de prikkel daaruit door Jezus' dood weggenomen, het is een bittere weg voor vlees en bloed wanneer de banden van de natuur verbroken worden en de ziel van het lichaam scheidt. En wanneer bij die gelegenheid de aardse vijand van Gods volk zich toelegt om hun ingang in de zaligheid nog bitter en bang te maken, hoewel zij, zodra zij hun lichamelijke ogen sluiten, er boven zijn. Ziet, vrienden, mag Petrus niet met recht zeggen dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt?

Slaan we nu gade wat de apostel met zijn voorwaardelijke wijze van voorstelling te kennen geeft als hij zegt: "Indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt". Hierdoor moeten we niet verstaan dat de apostel twijfelde of het wel zo zijn zou. Integendeel! Het is een sterk bevestigende manier van spreken om de waarheid van een zaak te kennen te geven. Het is alsof er stond: naardien of omdat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt. Ja, het is zo, gelijk onze kanttekenaars bijbrengen: "Zie, de rechtvaardige wordt vergolden op de aarde, hoeveel te meer de goddeloze en zondaar". Ook geeft het te kennen dat dit de weg is van al de rechtvaardigen, zonder onderscheid, of zij groot of kleingelovig zijn, dat zij allen aan hun zijde maar nauwelijks binnenkomen.

II. Aangaande het aller droevigste besluit dat de apostel hieruit opmaakt aangaande het einde van een goddeloze, als hij zegt: waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?

Daarin slaan wij gade:

- A. Het getuigenis van de apostel aangaande het uiteinde van een goddeloze en zondaar, namelijk dat de goddeloze en zondaar "verschijnen" zal,
- B. Het aller droevigste besluit dat Petrus uit de donkere wegen en leidingen van God omtrent zijn volk opmaakt.

A. De apostel spreekt hier over de goddeloze en zondaar. Het is niet nodig om door de goddeloze en zondaar een onderscheiden volk te verstaan, alsof door een goddeloze uitgedrukt werd een mens die in het algemeen zonder God in de wereld was. En door een zondaar een goddeloze bij uitstek die in grove zonden leeft en die in zijn kracht wel een zondaar en zondares genoemd wordt in Gods Woord. Zo staat er dat Jezus at met tollenaars en zondaren. En van zulken, die belijden dat zij God kennen, maar die Hem verloochenen met hun werken, alzo zij gruwelijk zijn, en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ondeugend. De reden hiervan is deze:

1. Omdat alle goddelozen, zonder onderscheid, afgescheiden zijn van God, en niet anders kunnen dan zondigen en welke rampzalige staat dit meebrengt. Zo beschrijft Paulus een mens in de natuurstaat: "Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; er is niemand die verstandig is, allen zijn zij afgeweken, hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; welker mond vol is van vervloeking en bitterheid; hun voeten zijn snel om bloed te vergeten; vernieling en ellendigheid is in hun wegen; en den weg des vredes hebben zij niet gekend. Er is geen vreze Gods voor hun ogen". Het is waar dat er in de goddeloze, rampzalige staat trappen zijn, zodat iemand die een erger zondaar is dan de ander, ook zwaarder hel zal hebben dan de ander. Wat echter hun staat betreft, die is dezelfde. Het zijn beiden goddelozen die hier in dit vers en elders tegenover rechtvaardigen staan en nooit zullen kunnen bestaan in het gericht van God.

2. Doe hier bij dat deze ongelukkige personen met twee woorden, goddelozen en zondaars, worden uitgedrukt om de grootheid en gruwelijkheid van hun zondige staat, en wat zij allen voor God zijn, te kennen te geven. Dus worden deze twee woorden verwisseld: "Was mij wel van mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonden". En : "Wij hebben gezondigd, en hebben onrecht gedaan, en goddelooslijk gehandeld en gerebelleerd, met af te wijken van Uw geboden en van Uw rechten".

3. Maar wij verstaan door de goddeloze en zondaar, alle mensen die buiten God zijn, los van God, en in de zondige natuurstaat leven. Allen die in de Goddelijke vierschaar niet zijn gerechtvaardigd en daarom nog niet wedergeboren zijn, hoever zij ook gekomen zijn in uiterlijke godsdienstplichten, in verstandskennis van het enige nodige, of in de ontwaking van hun geweten. Zolang zij langs de weg van boetvaardigheid door de Heilige Geest niet tot Jezus' gemeenschap gebracht zijn en met Jezus verenigd, zijn zij niet anders dan wat Efeze zegt: zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld.

Vrienden! zie eens, wie daar zichzelf voor te houden hebben.

a. Alle geruste en zorgeloze mensen, die nergens minder om denken dan om de zaken van eeuwig belang. Hetzij zij vrolijk en gerust in hun gevangenis kwinkeleren, zij weten toch niet beter of het behoort zo omdat zij er in geboren zijn. Hetzij zij ongodsdienstig en gerust leven, hetzij zij ijverig in de plichten zijn, ja, de zuivere waarheid aan hun zijde hebben en daarop stijf gaan neerzitten, en hun eigen ziel daarom vrede beloven terwijl zulken slapen als in het opperste van een mast. Daarover wordt het wee uitgesproken in Amos: "Wee den gerusten te Sion". Zulken zien en gevoelen geen oordelen. Het treft hen niet, zij menen rein te zijn, maar hun drek is aan hen.

b. Allen, die zondigen met hun hart, zonder ooit door vreze Gods en door het aanzien van Zijn hoogheid weerhouden te worden. Wij lezen: "Wordt den goddeloze genade bewezen, hij leert evenwel geen gerechtigheid, hij drijft onrecht in een gans richtig land, en hij ziet de hoogheid des HEEREN niet aan". Hieronder zijn zulken die bij trappen daartoe gekomen zijn, die door veel ontrouw aan hun licht en door veel tegenstand van de kloppingen en overtuigingen van binnen zo in het kwaad geworteld zijn, dat het zondigen hun rust is geworden, want zij slapen of rusten niet als zij geen kwaad gedaan hebben en hun slaap wordt weggenomen, als zij niet iemand hebben doen struikelen. En dus lezen wij: "De goddelozen zijn als een voortgedreven zee, want die kan niet rusten, en haar wateren werpen dijk en modder op".

c. Tenslotte allen die het werk van God in de harten van anderen niet innig liefhebben, en die Gods knechten en volk in hun hart te haten. Ach vrienden, niet alleen als men zich naar buiten met bitterheid tegen hen verzet en hen vervolgt, o nee, deze haat gaat op veel zediger wijze toe. Zo zijn menigmaal de uitwendig godsdienstigen het vijandigst tegen het genadeleven in het hart. Jezus zegt dat tollenaars en hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods.

Als men met de vromen niet is verenigd, is dat het klaarste kenteken dat men geen genade bezit. Wij lezen: "Indien iemand zegt: Ik heb God lief; en haat zijn broeder, die is een leugenaar; want die zijn broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, Dien hij niet gezien heeft?" En: "Een iegelijk, die liefheeft Dengene, Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is". Ja, het wordt als een klaarder werk aangetekend van de geest der dwalingen dat men Godsknechten niet liefheeft, niet hoort of gehoorzaamt. Wij lezen: "Wij zijn uit God. Die God kent, hoort ons; die uit God niet is, hoort ons niet. Hieraan kennen wij den Geest der waarheid en der dwaling". Zodat hij, die de vromen haat, God haat, al leeft hij juist niet in alle gruwelen naar de letter van de wet, er is echter niet één gruwel waarvan hij uit liefde tot God een afkeer heeft. Hij kan wel een soort van strijd hebben, zodat de ene zonde tegen de andere strijdt, of dat zijn eigen naam en achting tegen deze of gene zonde strijdt. Dan haat hij het ene omdat het niet samen kan gaan met de liefde tot het andere. Vrienden, over alle deze spreekt de Heere een wee uit: "Wee, den goddeloze, het zal hem kwalijk gaan". Slaan wij nu het oog op Petrus' getuigenis aangaande het uiteinde van een goddeloze en zondaar, namelijk dat hij verschijnen zal. Het woord verschijnen drukt hier zoveel uit als openbaar worden, en wel in het gericht van God, om daar als een gedaagde terechtgesteld te worden en zijn vonnis te ontvangen. Zo lezen wij: "Wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad".

Zie nu hoe wij het verschijnen van de goddelozen en zondaars in het gericht verstaan hebben.

a. Zij zullen verschijnen of openbaar worden in het gericht van God. Zodra de ogen van het lichaam sluiten, zal de ziel niet alleen werkzaam blijven, maar ook haar oordeelontvangen en heengezonden worden naar haar "gevangenis, de hel, de buitenste duisternis, de afgrond genoemd, de poel brandende van vuur en sulfer. Zie dit bij Sódóm en Gomórra en de steden Sodom, die de straf des eeuwigen vuurs dragen. En in Lukas staat dat de rijke man, toen hij zijn ogen ophief, in de hel en in de vlam was.

b. Op de dag van de voleinding der eeuwen, of ten jongsten dage, zal het lichaam, opgewekt en met de ziel verenigd zijnde, in staat worden gesteld om aller zwaarste, eeuwige pijniging en smarten uit te staan, zonder enige verpozing of verlichting. Zodat zij in de vlammen van de Goddelijke gramschap eeuwig zullen branden, zonder ooit verteerd te worden.

c. In deze helse toestand zal hij gedagvaard worden voor de rechterstoel van Christus. Door een groot geroep, waarmee de Heere Zelf en met de stem des archangels en met de bazuin Gods nederdalen zal van de hemel, waartoe de Heere de dienst der engelen gebruiken zal. De engelen zullen uitgaan en de bozen uit het midden van de rechtvaardigen afscheiden. Alzo zal het zijn in de voleinding der eeuwen. O vrienden, in Openbaring staat: "Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben". Hier scheiden de goddelozen zichzelf af van Gods volk, maar daar zal God hen voor eeuwig scheiden. O, dan zult u dat volk dat u nu haat, niet meer zien.

d. Daar staande zal hij verschijnen en openbaar worden voor God, voor engelen en mensen, uit de boeken die daar geopend zullen worden. Dit heeft Daniël in een gezicht al voorspeld. Hij zag tronen, en de troon van de Oude van dagen was vuurvonken, deszelfs raderen een brandend vuur, een vurige rivier vloeide en ging van voor Hem uit, duizendmaal duizenden dienden Hem, en tien duizend maal tien duizenden stonden voor Hem. Het gericht zette zich en de boeken werden geopend. En Johannes zegt in Openbaring: "Ik zag de doden, klein en groot, staande voor de troon, en de boeken werden geopend". Namelijk van de eeuwige voorverordining ten verderve, het boek der wet en des Evangelies, het boek van Gods voorzienigheid of alwetendheid, en het boek van het eigen geweten met een volmaakte herinnering die alles zal te binnenbrengen wat er in het lichaam is geschied. En die, als een veroordelend rechter van binnen, hem in het aangezicht zal vliegen. O vrienden, hier kan soms het geweten zo benauwen dat er geen vermaken aan is, wat zal het dan zijn om een worm te hebben die niet sterft en een vuur dat niet uitgeblust zal worden.

Zie nog eens wat uit deze boeken openbaar zal worden.

1. De erfzonde, zo van de toegerekende schuld van Adam, als van de vuile voortzetting van alle kwaad in de voortteling, waardoor kinderen menigmaal in dezelfde soort van zondige daden van hun vaderen hebben gewandeld, waarover de Heere bezoeking wil doen tot in het derde en vierde lid.

2. De zonden van nalatigheid, zoals daar zijn:

a. In zijn tijd God niet-gezocht te hebben, zijn knieën voor God niet gebogen te hebben, en Hem niet gebeden te hebben om Zijn Geest, om licht in zijn bedrieglijk hart, om bekeerd te worden, om ontdekking van de weg van verzoening.

b. In zijn tijdelijk beroep geen tijd afgezonderd te hebben, omdat de dingen van een eeuwig belang het zwaarste wogen. En dat men, onder voorwendsel van geen tijd, het nodigste verzuimd heeft, daar men tijd gehad heeft om ziek te zijn en te sterven. O, dan zal een mens zien dat het niet aan de tijd maar aan de wil gescheeld heeft, zoals Jezus zegt "En gij wilt tot Mij niet komen".

c. Daarbij het verzuim van de genademiddelen. O vrienden, elk middel, elke predikatie en catechisatie, ja elk luiden van de klokken waardoor men geroepen werd en dat men in de wind geslagen en verwaarloosd heeft, zal in het gericht Gods tegen de mens opstaan en hem veroordelen. O, hoe zwaar zal dat vallen te herdenken dat de opening van Gods woorden door Gods knechten licht had kunnen geven en de slechten verstandig gemaakt hebben. O dan te zien op de waarheid van Jezus' woord in zijn kracht: Ik heb u willen en zoeken te vergaderen, maar gij hebt niet gewild.

d. Doe hier eens bij dat men die dierbare waarheden, die God de mens gegeven heeft, niet heeft onderzocht. Of dat maar als zijn bijwerk gedaan heeft en de Bijbel niet of weinig gelezen heeft, waardoor men wijs had kunnen worden tot zaligheid.

e. Nog eens, de onttrekking van de harten aan Christus. O, dat is een nalatigheid. Hoe menigmaal hebben God in Zijn Woord en Gods knechten uit Gods Naam het hart voor Christus opgeëist, terwijl men het niet heeft willen geven. Men wilde andere dingen liever vasthouden. Vrienden, hier zal geen verschoning kunnen plaatsvinden

vanwege onmacht, want de Heere zal zeggen: Wel, was er hij Mij geen kracht?

f. Tenslotte, die nalatigheid die Jezus noemt: "Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij niet te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij niet geherbergd; naakt en gij hebt Mij niet gekleed; krank en in de gevangenis en gij hebt Mij niet bezocht".

3. Alle dadelijke zonden, geen enkele uitgezonderd. Alle zondige daden, woorden en gedachten. Alle zonden tegen God, tegen onszelf, tegen onze naasten, alle zonden tegen de inwendige afrading van het geweten, tegen de klopping en overtuiging des Geestes. Ja, alle verborgen zonden, die niemand dan God en des mensen hart weet. O vrienden, die allen zullen staan in het licht van Gods aangezicht.

a. Vanwege al de zondige daden en werken. Neem nu maar eens de besturing van die schone vermogens van zijn kostelijke zielen van al de leden van zijn lichaam. Wat met ieder lid gepleegd is. Wat men met zijn ogen, oren, tong, handen en voeten gedaan heeft. Hoe men aan zijn geld en goed gekomen is en wat men ermee gedaan heeft. Of men daarmee in sieraden, kleding en overdadig leven God getergd heeft. Want God zal ieders werk in het gericht brengen met hetgeen verborgen is, hetzij goed, hetzij kwaad.

b. Vanwege al de zondige woorden. Jezus zegt: "Maar Ik zeg u, dat van elk ijdel woord, hetwelk de mensen zullen gesproken hebben, zij van hetzelfde zullen rekenschap geven in den dag des oordeels. Want uit uw woorden zult gij gerechtvaardigd worden, en uit uw woorden zult gij veroordeeld worden". En o, wat brengt de tong al voort? Jakobus noemt de tong een vuur, een wereld der ongerechtigheid, dat het rad onzer geboorte ontsteekt, en ontstoken wordt van de hel. Zij is een onbedwingelijk kwaad, vol van dodelijk venijn. Door haar loven wij God en de Vader, en door haar vervloeken wij de mensen, die naar de gelijkenis Gods gemaakt zijn. Uit dezelfde mond komen voort zegening en vervloeking.

c. Vanwege alle zondige gedachten, boze lusten, bewegingen der zonde en begeerlijkheden. O, wat gaat er al om in dat hart. Welk vermaak in ijdele en onreine gedachten. En vrienden, de gedachten zijn niet tolvrij, zoals de blinde wereld zegt. Maar Paulus zegt: "In de dag, wanneer God de verborgen dingen der mensen zal oordelen door Jezus Christus, naar mijn Evangelie". En: "Zo dan, oordeelt niets voor den tijd, totdat de Heere zal gekomen zijn. Welke ook in het licht zal brengen, hetgeen in de duisternis verborgen is, en openbaren de raadslagen des harten".

d. Ja, tenslotte ook vanwege de tijd hoelang men onder Gods lankmoedigheid geleefd heeft. Wat men elk jaar, elke maand, elke week, elke dag, elk uur, ja elk ogenblik gedaan, gesproken of gedacht heeft. Bijzonder vanwege het verachten van Gods lankmoedigheid en het dadelijk verwerpen van Christus en het vertreden van het Evangelie des vredes. Denkt u, o mens, dat u het oordeel van God zult ontvliden? Of veracht u de rijkdom Zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt? Maar naar uw hardigheid en onbekeerlijk hart, vergadert gij uzelf toorn als een schat, in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods. Dus verschijnende voor de Rechter van hemel en aarde, zal hij zijn vonnis ontvangen.

Maar o, het zal tot zijn nadeel zijn. Het zal een verdoemend vonnis zijn, een vonnis naar de mate der ongerechtigheid of naar de nauwkeurige eis van de gerechtigheid der wet. Volgens Romeinen: "Want zovelen als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en zovelen als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden". Waaruit ons mede blijkt, dat er trappen in de verdoemenis zijn zullen. Dit vonnis zal zeer gestreng zijn en uit de volmaaktheid van Gods rechtvaardigheid voortkomen, in welker deugden te verheerlijken de Koning zeggen zal ook tot dengenen die ter linkerhand zijn: "Gaaf weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is". Eindelijk, zo sidderend verschijnende, zal terstond dit vonnis worden uitgevoerd. En, staat er: "Dezen zullen gaan in de eeuwige pijn, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven". O vrienden, dat verschil zal oneindig zijn. En het zal eeuwig duren zonder ooit hoop van uitkomst, zonder de minste inspanning of zonder enige verzachting. O, voor eeuwig van het aangezicht van God weggestornd te worden naar de hel, in het eeuwige vuur bij de duivel en zijn engelen gepijnigd te worden nacht en dag, en waarvan de rook van hun pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid. Eeuwig een worm te hebben die niet sterft, en in een vuur te zijn dat niet zal worden uitgeblust. Maar eeuwig alle vlees tot een afgrijzing te zullen zijn.

Ziet u wel, vrienden, dat dit een verschijnen zal zijn zonder te kunnen bestaan? Er staat dat de goddelozen niet zullen bestaan in het gericht. En: "Wie kent de sterkte Uws toorns, en Uw verbolgenheid, naar dat Gij te vrezen zijt?" Ja, wie zal bestaan, als Hij verschijnt? Op het zien van het toornige Lam op de wolken, zullen alle geslachten der aarde wenen, en wenssen verstoken te worden van Zijn tegenwoordigheid en uitroepen tot de bergen en tot de steenrotsen: valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan?

Zien we nu in de tweede plaats:

(2). Het aller droevigst besluit dat Petrus uit de donkere wegen en leidingen van God omtrent zijn volk opmaakt. Petrus zegt dus: Waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen? Deze vraagsgewijze spreektrant drukt in kracht uit hoe de apostel bijna geen woorden kan vinden om zijn diepe indruk van die eeuwige waarheid uit te drukken, dat de goddeloze zeker verschijnen zal. Deze spreekwijze is ontleend aan een schuldige die gedaagd wordt voor het gericht, en die het aangezicht van de rechter vreest omdat zijn hart en geweten hem veroordeelt. Iemand die zich niet verbergen en niet ontvlieden kan en dus moet komen voor de rechterstoel. Zo wil de apostel hiermee uitdrukken dat hij zeker niet zal bestaan. Dus is deze verzekering van de apostel aangaande het verschijnen van de goddelozen in de volgende zaken gegrond:

- In Gods waarheid. Ja, Henoeh, de zevende van Adam, heeft dit al geprofeteerd. In Gods rechtvaardigheid en heiligheid. Wij lezen: "Gij zijt geen God, Die lust hebt aan goddeloosheid; de boze zal bij U niet verkeren; de onzinnigen zullen voor Uw ogen niet bestaan; Gij haat alle werkers der ongerechtigheid. Gij zult de leugensprekers verdoen; van den man des bloeds en bedrogs heeft de HEERE een gruwel". En Abraham zei: "Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?"

- In Gods heerlijkheid. De Heere heeft toch alles gewrocht om Zijns Zelfs wil. Zelfs de goddelozen tot de dag des kwaads. O vrienden, God moet Zijn eer van de een of andere zijde krijgen. Wij lezen: "En of God, willende Zijn toorn bewijzen en Zijn macht bekend maken, met veel lankmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns, tot het verderf voorbereid; en opdat Hij zou bekendmaken de rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid". Dus zal God in het verderf van de goddelozen verheerlijkt worden.

Ja, tenslotte, in het levendige geweten van de goddelozen ligt meer of minder een verschrikkelijk bewijs dat zij eens verschijnen zullen voor God. Die schrik en vrees ten dage van het onweer en voor de oordeelsdag, ja zelfs in het hart van degenen die graag atheïsten in theorie waren. Die verschrikking, als zij de gedachten niet kwijt kunnen raken dat God is.

Slaan wij het oog nog op hetgeen de apostel besluit met deze spreekwijze: waar zal dan de goddeloze en zondaar verschijnen? De apostel wil zeggen dat de goddeloze en zondaar nergens zal kunnen verschijnen om voor God te bestaan. Deze kracht ligt in de spreekwijze van Petrus en vergroot zeer de rampzalige toestand van de goddeloze en zondaar, zoals onze kanttekenaars ook aanmerken dat de rechtvaardige op aarde vergolden wordt, hoeveel te meer de goddeloze en zondaar? Zoals in dit vers niet alleen van het einde van een rechtvaardige, maar ook van de weg tot de zaligheid gesproken wordt, zo ook bij tegenstelling van de wegen der goddelozen hier in de tijd naar de rampzaligheid. De apostel wil zeggen dat de goddeloze en zondaar nergens zal kunnen verschijnen met enige troost en enige vrijmoedigheid.

1. Zal een zondaar hier voor God verschijnen in het gebed? Johannes zegt: "Wij weten dat God de zondaars niet hoort". En de Heere zegt; Als gijlieden uw handen uitbreidt, verberg ik Mijn ogen voor u, ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet, want uw handen zijn vol bloed".
2. Zal hij verschijnen in de kerk om Gods Woord te horen? Daar moet hij beven, als hij eens iets kan horen en niet slaapt. Nadrukkelijk zegt de Heere tegen de profeet: "Zij komen tot u gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht als Mijn volk, en horen uw woorden, maar zij doen ze niet; want zij maken liefkozingen met hun mond, maar hun hart wandelt hun gierigheid na. En zie, Gij zijt hun als een lied der minne, als een die schoon van stem is of die wèl speelt; daarom horen zij uw woorden, maar doen ze niet. Maar als dat komt (namelijk het gedreigde oordeel), zie, het zal komen, dan zullen zij weten, dat er een profeet in het midden van hen geweest is".
3. Zal hij verschijnen aan de tafel van de kinderen, aan het Avondmaal? God en de engelen zien hem daar zitten als een man wiens ogen vuurvlammen zijn. Ziet hem daar zitten als een man, die de wereld en God te dienen samen wil paren. Christus met Béliäl. Die de drinkbeker des Heeren wil drinken en de drinkbeker der duivelen, die de tafel des Heeren en tegelijk de tafel der duivelen wil deelachtig zijn. Ja, als een geveinsd man aan die liefdemaaltijd, waar hij uitdrukt dat hij de wereld verlaten het met Christus en Zijn volk houdt, en ondertussen acht hij dat volk een pest te zijn. Dus wordt deze tafel hem tot een strik en eet hij zich een oordeel, en wordt zo een nog grotere vijand en verharder in de vijandschap, zoals men ziet in Judas, waarvan we lezen: toen hij de bete genomen had, voer satan in hem. En zo zag Jezus hem aan voor een man zonder bruiloftskleed.
4. Zal hij verschijnen in de vergadering der oprechten? O, daar kan hij het niet houden. Die spreken hem teveel van het nauwelijks zalig worden. Die zien en zeggen dat het met hem niet goed zal uitkomen. Daar heeft hij wat onverzoenlijks tegen dat in het paradijs al is gezet. Er staat dat de zondaars niet bestaan zullen in de vergadering der rechtvaardigen, vooral als zij met enig licht en hulp spreken en als de Heere in het midden is. Dit is ondraaglijk voor hen, omdat hun geweten hen veroordeelt en hun hart vijandig blijft.
5. Zal hij verschijnen op de verbodsdagen? O, zijn gebed is voor God een gruwel. Zijn verbodsdagen zijn ongerechtigheid, God mag ze niet rieken. Zo staat er: "Brengt niet meer vergeefs offer, zegt God, het reukwerk is Mij een gruwel; de nieuwe maanden en sabbatten en het bijeenroepen der vergaderingen vermag Ik niet, het is ongerechtigheid, zelfs de verbodsdagen. Uw nieuwe maanden en uw gezette hoogtijden haat Mijn ziel, zij zijn Mij tot een last; Ik ben moede geworden die te dragen". Maar waarom toch? Omdat zij het met God niet menen en van hun zonden en afgoden niet willen scheiden. Zo zegt de Heere: "Mensenkind, deze mannen hebben hun drekgoden in hun hart opgezet en hebben den aanstoot hunner ongerechtigheid recht voor hun aangezichten gesteld, word Ik dan ernstiglijk van hen gevraagd? Daarom, spreek met hen, en zeg tot hen: Alzo spreekt de Heere HEERE: Een ieder van hen, die zo komt tot den profeet, Ik de Heere zal hem, als hij komt, antwoorden naar de menigte zijner drekgoden".
6. Ja, als zijn geweten hier zelfs in zijn lachen eens ontwaakt en in zijn aangezicht vliegt, zal hij verschijnen bij de mensen van de wereld om zich te verstrooien? Zal hij het wenden tot zijn rijkdom, eer en wellust? O, daar leeft een worm van binnen, die hem als een eersteling en als een zeker pand is van hetgeen hij eeuwig te wachten heeft. O vrienden, dat moet een hel zijn in zijn binnenste. Buiten dobbelen met kaart en dobbelstenen, buiten slaapkamers en drinkgezelschappen, buiten spotten en schertsen, geen rust te hebben en dan geen groter schrik dan voor de eenzaamheid. O, wat zal dat sterven zijn. De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede.
7. Ja, waar zal Hij verschijnen en blijven bij de uitgietingen der fiolen van de Goddelijke gramschap. Als Gods toorn zal branden als een vuur, zodat niemand het zal kunnen blussen? O, dan spreekt hij van binnen al dat zijn ondergang nabij is en dan ontvalt hem zijn hart. Dan zinkt hij al neer en wordt als een stoppel voor dat vuur. O, hoe wonderlijk is dit, dat dan tevens de zon der gerechtigheid opgaat, bij de duisterste vromen, die dan hun hoofd beginnen op te steken, wetende dat hun verlossing nabij is.
8. Eindelijk, waar zal hij verschijnen als hij op een ziekbed ligt en de dood door de vensteren inkomt? En tot die man heeft men in zijn tijd nooit van de dood mogen spreken! Als hij begint te geloven dat het sterven zal zijn en hij van alles af zal moeten. Als de ontsteltenis in zijn ziel onbeschrijfelijk wordt, en als hij, hoe nader hij komt, hoe langer hoe meer licht krijgt in een wijd gapende hel voor hem bereid. Als hij helse geesten begint te merken en zij hem beginnen te kwellen en verwijten. Als hij licht begint te krijgen, maar in wanhoop, dat hij in oorlog tegen de grote God staat.

O, waar dan verschijnen, vrienden? Zijn naaste vrienden troosten hem en roepen hem de hemel toe; ze raden hem dat hij Jezus moet vasthouden. Maar de man heeft noch kent Hem niet. Zijn er vromen bijeen, die vermenigvuldigen hun gedachten omdat ze weten wat het einde is van degenen die het Evangelie ongehoorzaam zijn geweest. En daar gaat die man heen. Hij verwacht soms de hemel en grijpt zoveel aan als hij kan. Maar als hij zijn ogen sluit, ondervindt hij dat hij in al zijn verwachtingen mist en niets waar bevindt dan de uitblazing van zijn ziel. De Heere lacht in zijn verderf, en spot als zijn vreze aankomt als een wervelwind, en zijn vrienden en nabestaanden spreken hem zalig. Zien wij dus waarom de goddeloze nergens zal verschijnen en bestaan, namelijk om het oneindige onderscheid dat er is tussen de rechtvaardige en de goddeloze, welke laatste niet één belofte toebehoort. En omdat de rechtvaardigen zware wegen en verdrukkingen op de wereld ondergaan moeten, kan het daarom niet anders zijn of de verwachting der goddelozen is een schrikkelijk oordeel en een hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden. Dit besluit maakt Jezus Zelf: "Indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?"

Toepassing

Vrienden, mogen wij dit droevige besluit van Petrus ook niet toepassen op de inwoners van Nederland, van deze plaats, en in het bijzonder op onszelf? En wel in een tijd als deze, waarin God van de hemel onzichtbaar toont dat Hij een twist heeft met de inwoners van het land om de hooggaande zonden. En daarom zien we dat de rechtvaardigen maar nauwelijks zalig worden, ter oorzaak van het algemeen verderf dat in de wereld is en dat de goddelozen een onbeschrijfelijk einde te wachten hebben.

1. Er is een grond van vrees, omdat de Heere op allerlei wijzen Zijn twist met Nederland aan ons heeft bekendgemaakt, zonder dat het een wezenlijke vrucht heeft nagelaten.
2. God heeft gesproken door oordelen en ziekten en daarna de roede weggenomen, die opgeheven was, en dus gewacht of het opgemerkt werd, opdat Hij genadig zou zijn.
3. God heeft ook nog door Zijn knechten laten aankondigen dat Hij een twist heeft met ons land, en welke de enige weg is om de toorn van God te ontvlieden, namelijk in de schuld voor God te vallen en te klagen, niet over de plagen maar over de zonden. En dus een welgevallen te krijgen in de straffen zijner ongerechtigheid, zich te laten tuchtigen, ten einde Gods ziel van Nederland niet wordt afgetrokken en het tot woestheid en een onbewoond land worden zal.
4. Vrienden, wij lezen uitdrukkelijk dat, als de rijkdom van Gods goedertierenheid, verdraagzaamheid en lankmoedigheid veracht wordt, namelijk het uitstel van Gods toorn, wanneer een strafbaar volk ongestraft heengaet, dit de zwaarste straf is. Dat dit niet anders is dan toorn te vergaderen als een schat in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods. Ja, wie weet wat God met ons voorheeft? Welke benauwde tijden, welke bloedige oorlogen, welke droevige pestilentiën, welke verschrikkelijke watervloeden, welke verbrekende onweders des hemels en hagelbuien van Gods toorn nakende zijn? De Bijbel leert ons dat deze zaken tezamen over zulk een volk niet vreemd zijn. Het zwaard van een ieder zal tegen zijn broeder zijn. En Ik zal met hem rechten door pestilentie en door bloed. En Ik zal een overstelpende plasregen en grote hagelstenen, vuur en zwavel regenen op hem en op zijn benden en op de vele volken, die met hem zullen zijn. Alzo, zegt God, zal Ik Mij groot maken en Mij heiligen, en het bekend worden voor de ogen veler heidenen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

Tenslotte is er mede een aller voornaamste grond van vrees voor nog zwaardere en zeer benauwde tijden.

1. Als Gods volk, het heilige zaad, anders het steunsel van een land, als die pilaren zwak worden of ter aarde liggen neergeworpen. Als die uit hun krachten zijn gevallen, en het met hen nog ver is van ter hulp op te komen uit hun graven en diepten.
2. Als zij niet meer in een rechte weg met God staan, omdat de aardse belangen van de goddelozen in hun ziel zijn ingebroken, en dat zij ook hun hart daaraan gegeven hebben. Dan raken zij uit die nauwe weg met de Heere waarin men het ruimst zalig wordt, en dan maken zij de enge poort en het nauwe wegje nog nauwer. Ja, zo nauw dat zij er met dat alles niet door kunnen. Dan moet er eerst weer zoveel af, voor zij kunnen ingaan, en dat gaat zo gemakkelijk niet. De Heere zegt dat de wijn en most en koren en wellust het hart wegnemen. Zie, dan is Gods volk onbruikbaar.
3. Als zij daarom geen bidders meer zijn, die in staat zijn om in de kracht van hun hoofd Christus, lasten op hun hart te dragen. En als zij dus de kerk en het land geen zaligheid en behoudenis meer aanbrengen. Vrienden, dat spreekt vanzelf, Gods volk kan dat niet doen, want hun kracht is vervallen door hun ongerechtigheid. Dan worden zij niet met grimmigheid vervuld voor de Heere hun God.

Als God van de hemel toorn en het geen uitwerking meer heeft, dan is dat als een dode zaak bij hen. Zij weten dan van geen werk uit de benauwdheid, namelijk als zij zien dat God aan de ene zijde als het ware zegent, Zijn getrouwe knechten nog zendt en dat nog mensen worden ontdekt, maar dat God aan de andere zijde Zijn toorn van de hemel toont. O vrienden, dat is zulk een bewijs dat de bekering van mensen niet voortvloeit uit de genadige inwoning van God, maar meer en alleen omdat zulken naar de raad der verkiezing ingezameld moeten worden. Goedgestelde vromen zuchten anders meer naar de genadige inwoning van God, dat de merkbare scheiding tussen God en Zijn volk mag worden weggenomen. En dat het gevolg daarvan zijn mag, leraars naar Gods hart en in Gods gunst. Wat hebben wij toch aan Godzalige leraars, als God met hen niet opkomt.

4. Ja, als zij door de oordelen van God niet beter worden, als zij in hun afgeweken weg na de biddagen even hoog en trots blijven, even liefdeloos tegen elkander, even gebonden aan zichzelf en hun boezemzonden. Als nijdigheid en heerszucht het hart evenzeer bezet houden. Ja, als er afkerigheid is en blijft van de kloekzinnige en die het kwaad van verre zien en waarschuwen. Als zij zich verbergen van de ziensers in het land en zo slecht gesteld blijven en de tucht niet liefhebben.

5. Eindelijk, als Gods volk dus van God met hun hart zeer ver is afgeweken en blind blijft voor de oorzaken. Dan zitten zij in de hoogte en kennen geen ongestalten. Zij merken geen scheiding tussen God en hun ziel, maar kunnen zo vlug met hun verstand voort. Vrienden, hoe zullen zulken met een Hábakuk op de wacht staan? Hoe zullen zulken dan voor een volk bij God tussen treden en staan om de oorzaken te zien waarom God met een land twist. Vrienden, het was anders met Hábakuk gesteld in het midden van de jaren der oordelen Gods. Hij zegt: "Heere, als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd; uw werk, o Heere, behoudt dat in het leven in het midden der jaren, maak het bekend in het midden der jaren; in den toorn gedenk des ontfermens". Ook vrienden, hoe droevig is het gesteld als het daar bij dat volk scheelt.

Zie daarom uit dit alles dat het een bijzondere tijd is van nauwelijks zalig te worden voor de rechtvaardigen, en hoezeer dit besluit van Petrus op onze tijd past. Indien de rechtvaardige zo nauwelijks zalig wordt, door zoveel geestelijke en lichamelijke hagelbuien, vuur en stormwinden van Gods toorn heen, ja van zijn zijde maar even binnen geraakt. En gaat dat menigmaal met zoveel twijfelingen en innerlijke bekommelingen toe, o vrienden, waar zal de goddelozen en zondaar verschijnen in die grote dag, ja welke gerichten Gods op aarde zal Hij doorstaan?

B. Mensen, die nu zo gerust en zorgeloos bent, wie weet hoe snel en onverwacht God zal komen, als een dief in de nacht, hetzij met verdeldende oordelen hetzij dat u opgeroepen wordt om te verschijnen voor God, de Rechter der ganse aarde. Wij lezen, dat er te middernacht, namelijk als een mens het hardste slaapt en het zorgelooste ligt, een geroep kwam: "Ziet, de bruidegom komt, gaat uit hem tegemoet". En wat dunkt u, mensen, hebt u evenwel geen zware tijden te wachten, en hebt u geen redenen om met de dochters van Jeruzalem te wenen over uzelf en over uw kinderen?

Daarom vrienden:

1. Heb toch medelijden met uw arme ziel. Roep toch dat God u licht geve en het u doe geloven, en u door Zijn Geest aan uzelf bekendmake. Dat u uw zonden en bedrieglijk hart mag leren kennen. Dat u mag leren om Jezus te zoeken en hoe u met uw zonden en met uw hart tot Hem zalig te komen hebt. Hoe u vrede met God zult maken en de weg van verzoening vinden. O, u vindt die nooit, als Jezus die weg door Zijn Geest niet wijst. Dat u dan toch roepen mocht om bewaring voor bedrog. God moet u bewaren, want uw hart is ertoe genegen.

2. Bidt veel dat u mag waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen. Johannes de Doper vroeg dit aan de Farizeeën: "Gij adderengebroidsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?" Daarmee leerde hij ook dat niemand van nature die weg weet; hij moet hem aangewezen worden. O, dat u uw onmacht recht mocht zien en gevoelen en Jezus uw Borg worden, en u dus nog eens bevonden mocht worden te staan voor de Zoon des mensen.

3. Daarom, vrienden, zoek toch haast te maken. De Heere is nabij, de Rechter staat voor de deur. De Heere wacht nog opdat Hij u genadig zij. Het zijn nu nog de aangename dagen van de Zoon des mensen. O, de tijd kon haast daar zijn dat u begeren zou een dier dagen te zien, maar dat u ze niet meer zoudt zien; dat u zou zoeken in te gaan en niet kunnen.

C. Volk des Heeren, die de gezochten zijt, de stad die niet verlaten is. U waart als dwalende schapen, maar zijt bekeerd tot de overste Herder en Opziener uwer zielen, Die u leiden en niet verlaten zal.

1. Deze dag van kroning hebt u te wachten, de dag van de volle vreugde. Het zal zijn tot u: gaat in, in de vreugde uws Heeren. O, welk een blijde dageraad, welk een heerlijke morgenstond zal er dan voor u aanbreken. Een eeuwig vieren van het volmaakte feest der Loofhutten. Dan zult u met ziel en lichaam de eeuwige rust ingaan, ja, uw God zal over u vrolijk zijn.

2. Mocht deze heerlijke verwachting u hier dienen tot bemoediging, om toch maar te staan naar de rechte gedragingen in al uw verdrukkingen. U kunt wel zien dat het u wel dubbel vergolden zal worden.

3. Mocht u veel uitziende en zuchtende zijn naar Jezus om Zijn Geest, opdat deze zalige hoop uw zondige hart losmaakte van de aarde, zonde en afgoderij. Oordeel toch zelf of het u betaamt met de kinderen van deze eeuw, wier deel in dit leven is en die de eeuwige kwelling te wachten hebben, dat aardse deel ook zo naarstig te zoeken. O vrienden, kon er droefheid in de hemel plaatsvinden, wat zou er niet een eeuwigheid nodig zijn om dit te beschrijven. Maar God zal daar alle tranen van uw ogen afwissen.

4. Eindelijk, sta toch veel naar de grote oordeelsdaggestalte. En dat om veel tegewennen aan uw rekening op te maken, veel te gewinnen aan uw Borg om met Hem te handelen, veel te gewinnen aan dagelijks van Hem gebruik te maken tot verzoening en vrede en om langs die weg uw bevordering in de heiligmaking in het oog te houden.

Tenslotte nog dit tot uw opwekking en bemoediging.

Kunt u de Heere Jezus nu geen eer geven, o, de eeuwigheid is voor de deur. Nu zijn de vromen menigmaal duister en bevreesd voor bedrog. Ze worden vaak ondergehouden door kracht van ongerechte dingen, door zonden die er de oorzaak van zijn dat zij niet kunnen opzien. Maar vrienden, dan zult u zich verliezen in het hoe u gekend bent, in die eeuwige verkiezing van eeuwigheid, in dat boek des levens des Lams. Jezus zegt: "Vader, zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven". En: en Ik heb hen verlost en bewaard.

O vrienden, zalig is hij die verwacht; de dag des Heeren is nabij. Hij zal komen als een dief in de nacht, in welke de hemelen met een gedruis zullen voorbijgaan en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden. Omdat dan, gelovigen, al deze dingen vergaan, hoedanig behoort u dan te zijn in heilige wandel en Godzaligheid, verwachtende en haastende tot de toekomst van de dag Gods. Amen.

29. HET GENADEVERBOND EN DE INWILLIGING ERVAN.

Wij zullen deze stof behandelen volgens twee hoofdzaken.

Zullen wij de natuur van dit verbond der genade zoeken te ontvouwen. Dan aanwijzen hoe en op welke wijze een uitverkoren zondaar dit verbond inwilligt en onder deze band geraakt.

1. Belangende de natuur van dit verbond der genade; daarin merken wij aan:

(1) Dat er zulk een verbond van genade, tegenover het verbroken verbond der werken, van alle tijden af na de val door God is opgericht.

(2) Wat dit genadeverbond is en waarom het zo wordt genoemd.

Aangaande het eerste; daarin zien wij:

a. Hetgeen de oprichting van het genadeverbond vooronderstelt; namelijk:

- Dat na de overtreding van Adam, en dus na de verbreking van het verbond der werken, de weg tot de boom des levens (namelijk, om door zijn werken zalig te worden) voor alle vlees, en dat voor eeuwig, is gesloten. Paulus leert ons dit zeer nadrukkelijk, dat door deze verbreking alle mond is gestopt, en dat de gehele wereld, (als deel hebbende aan die bondsbreuk) nu voor God verdoemelijk ligt, en dat daarom uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden, alzo de wet door het vlees krachteloos is geworden.

- Dat God, Wiens wegen en gedachten hoger zijn dan van mensen, waarin een eeuwigheid is opdat de uitverkorenen behouden worden, van alle eeuwigheid hiertegen in Zijn Zoon een zeer hoge en wonderbare weg heeft uitgevonden. Deze is de grond van een onbegrijpelijke oprichting van een verbond van genade in de tijd, waarvan Christus van den beginne, terstond na de val, de Borg is geweest. Daarom wordt Hij genoemd in Openbaring het Lam, Dat geslacht is van de grondlegging der wereld. En er staat zeer nadrukkelijk, dat Christus anders dikmaals had moeten lijden van de grondlegging der wereld af, maar dat Hij nu eenmaal in de voleindiging der eeuwen geopenbaard is, om de zonde te niet te doen door Zijn offerande.

b. Dat er nu zulk een genadeverbond tegenover het verbroken verbond der werken, van alle tijden af, na de val door God is opgericht, tevens welke verscheiden benamingen dit in Gods Woord draagt; hierin zullen wij zien:

1. Dat er nu zulk een genadeverbond is, hetwelk God opgericht en aangeboden heeft; het blijkt ons:

Terstond na de val in het paradijs, bij de uitspraak van de vloek over Adam, Eva en de slang, zei de Heere, in de tegenwoordigheid van de twee mensen, tegen de slang: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouwe, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen". Zeer klaarblijkelijk en plechtig met Abraham, ten opzichte van de uitverkorenen uit alle geslachten des aardbodems, als zijn geestelijk zaad: "En indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen", die allen in Abrahams zaad, (namelijk Christus) gezegend zouden worden. Hiervan leest men: "En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u". Naderhand, wanneer Abrahams zaad zeer was vermenigvuldigd, en Jakobs nageslacht een menigte was geworden, heeft God met de Joodse natie een volksverbond opgericht, (tot zijn grondslag hebbend het genadeverbond). Volgens dit verbond bracht de Heere al Zijn beloften, in het genadeverbond aan Abraham gedaan, toen ten uitvoer. Dit genadeverbond is toen op een meer wettische wijze bediend geworden, dan in de latere tijden, want de kerk was toen in haar kindsheid. Men weet, dat voor kinderen afbeeldingen en schilderijen zeer gepast zijn, om daardoor te leren en te worden opgeleid. Zij hadden daartoe een lerende priester, die het volk daardoor als een middel leerde heen zien, en dus was het hun Evangelie. Daar is zeer wel aangemerkt, dat de oude schaduwdienst wel een zware lantaarn is geweest om te dragen, maar dat er licht in was. Eindelijk, veel algemener en uitgebreider in de dag van het Nieuwe Testament met de uitverkorenen uit alle geslachten, talen, volkeren en natiën van de ganse aardbodem. Ziet dit klaar voorzeggd in Jeremia: "Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken; niet naar het verbond, dat Ik met hun vaderen gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE; Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn". En in Jeremia: "En Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hun kinderen na hen. En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe; en Ik zal hen getrouwelijk in dat land planten, met Mijn ganse hart en met Mijn ganse ziel". O, die reine spraak, die de Heere wenden zou tot alle volken, "opdat zij allen den Naam des HEEREN aanroepen, opdat zij Hem dienen met een eenparigen schouder. Van de zijden der rivieren der Moren zullen Mijn ernstige aanbidders, met de dochter Mijner verstrooiden, Mijn offeranden brengen". Van dit verbond spreekt Zacharias in Lukas en Paulus in Efeze.

2. Heeft dit genadeverbond verscheidene benamingen in het Woord; als:

Een beter verbond, waarvan Christus de Borg en Middelaar is; Een wel geordineerd verbond; Een huwelijksverbond; Een verbond des vredes en van vriendschap: "het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer". Eindelijk, een vast, onveranderlijk en een eeuwig verbond. Doch hiervan zal in het vervolg nog wel iets blijken.

B. Aangaande het tweede: wat is dit genadeverbond en waarom wordt het zo genoemd; daarin slaan wij gade: Wat dit genadeverbond is; dit kan beschreven worden te zijn: een wel geordineerde en eeuwigdurende overeenkomst of verdrag tussen de grote God en de uitverkoren, zondige mens, waarin de Heere God alles belooft, wat tot des zondaars volle zaligheid nodig is, vloeiende uit en rustende op het eeuwig verbond des vredes of verbond derverlossing tussen God de Vader als Richter en God de Zoon als Borg, in de plaats van de uitverkoren zondaars; waarin alle eis en voorwaarde vervangen wordt door de volheid der beloften, en waaruit de zondaar geloof ontvangt ter inwilliging en ingang in dat zalige verbond, enkel op kosten van de Borg; van hetwelk de sacramenten zegelen zijn, bevestigende de onveranderlijke getrouwheid Gods, alsook het aandeel van degenen, die onder die zalige band is overgebracht; alles tot heerlijkheid van de ondoorgrondelijke wijsheid, vrije liefde en genade Gods. Dit zal ons nader blijken, wanneer wij:

Gadeslaan de reden, waarom deze onderhandeling Gods met de mens een genadeverbond genoemd wordt.

De reden waarom het een verbond wordt genoemd is deze:

Omdat er (gelijk in een verbond) partijen zijn, en wel die zeer ongelijk en strijdig zijn, en die echter hier overeenkomen. O vrienden, het is nooit gehoord dat zulke ongelijke partijen zijn verenigd, en dat zulke strijdige partijen zijn bevredigd geworden, zoals in dit verbond; maar wat is er toch onmogelijk bij God? Hier zijn twee partijen: de grote God, de onvergelykelijke hoge en heilige Heere en de lage, nietige, walgelijke, afschuwelijk zondige, onmachtige en vijandige mens: De grote God is hier dan de ene Partij die in dit verbond aan te merken is:

- Als de El-Schaddai, de sterke God, de Algenoegzame tot alle gelukzaligheid, niet alleen voor Zichzelf, noch alleen voor de rechtgemaakte mens, maar ook algenoegzaam voor de uitverkoren, gevallen mens; of anders (de El-Schaddai) als de Algenoegzame in sterkte; zo openbaarde God Zich aan Abraham, als Hij het genadeverbond met hem oprichtte.

- Als de Jehovah, Die is en worden zal, die Hij is; dat is zijn, met nadruk en in Zijn kracht: "Ik zal zijn, die Ik zijn zal". Dus is niets buiten God, vermits het een onafhankelijk zijn is; daarom is God de waarachtige en onveranderlijke in Zijn verbond. Zo zegt de Heere : "Ik zal mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen". O, Hij Die de overwinning Israëls is, liegt niet, "en het berouwt Hem niet; want Hij is geen mens, dat Hem iets berouwen zou", zo sprak Samuël tegen Saul. En zegt God: "Want Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs! niet verteerd".

- Als de Elohim, de God des eeds en des Verbonds, de Drieënige Verbondsgod, Die trouwe houdt in eeuwigheid. En: "Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw". En de Heere zegt nadrukkelijk: "Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid, zo Ik aan David liege!".

- Als op het hoogste barmhartig, genadig en genegen om Zichzelf aan het zondige schepsel mede te delen. Zie Exodus. Daar riep de Heere voor Mozes Zijn heilige Naam uit, als God hem voorbijging: "HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; Die den schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en in het vierde lid". Als op het hoogste rechtvaardig en heilig, niet ter afschrikking voor de zondaar, maar ter aanmoediging, als zijnde de rechtvaardigheid Gods (voldaan door de Borg) nu ten goede voor de uitverkoren zondaar, en bijgevolg is deze rechtvaardigheid de grond van de onwrikbaarheid van dit verbond. Zo lezen wij: "Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft, Die den schuldige geenszins onschuldig houdt". En er staat, dat God uit kracht van Zijn rechtvaardigheid en getrouwheid de zonde vergeeft.

- Als op het hoogste wijs. O, vrienden, wie zou ooit zulk een weg hebben kunnen uitdenken, van zulk een wonderlijke vermenging van Gods barmhartigheid met Zijn rechtvaardigheid, en dat zonder krenking van een van beide deugden. Paulus roept er over uit: O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen! Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?" En hij zegt, dat op deze wijze aan de overheden en machten in den hemel door de gemeente bekend wordt gemaakt de veelvuldige wijsheid Gods.

De tweede partij, die in dit verbond is aan te merken, is de lage, nietige, walgelijke, afschuwelijk zondige, onmachtige en vijandige mens, uitverkoren in Christus.

- Als zondaar, in zichzelf, verloren, onmachtig om zich te redden, en niets in zichzelf hebbende, waarom hij Gode aangenaam of enig medelijden waardig zou kunnen zijn. Zie dit klaar: "Geen oog had medelijden over u, om u een van deze dingen te doen, om zich over u te erbarmen; maar gij zijt geworpen geweest op het vlakke des velds, om de walgelijkheid van uw ziel, ten dage, toen gij geboren waart. Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: leef!" En: "Want ook wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde, en elkander hatende. Maar wanneer de goedertierenheid van God, onzen Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes".

- Als uitverkoren in Christus, in het eeuwige en vrije voornemen Gods tot zaligheid: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde; Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil.

Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde. Zij maken dus die weinigen uit, aan wie het des Vaders welbehagen is het koninkrijk te geven.

- Als die voor welke Christus Borg is geworden, en dadelijk voldaan heeft, wier zonden Hij in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, en die Hij door Zijn gehoorzaamheid tot rechtvaardigen heeft gesteld. Voor wie Hij instaat bij de Vader, zeggende: "Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden".

b. Om de handeling Gods met de mens, welke verbondswijze is: Aan de zijde Gods:

God biedt Zichzelf en al Zijn volheid aan de zondaar aan, om hem voor eeuwig te zaligen, en hem dus voor tijd en eeuwigheid gelukkig te maken: "Verkondigt en treedt hier toe, ja, beraadslaagt samen, wie heeft dat laten horen van oudsher? Wie heeft dat van toen af verkondigd? Ben Ik het niet, de HEERE? En er is geen God meer behalve Mij, een rechtvaardig God en een Heiland, niemand is er dan Ik. Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij eindigen der aardel want Ik ben God en niemand meer". En: "O alle gij dorstigen! komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk!" Daarbij lokt God de zondaar uit naar Christus, door hem alle ongemene voordelen aan te bieden. Het is: "Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen liefheeft, om het goede te zien?" God lokt hem, met volheden van zaligheid te beloven, hier en namaals, honderdvoud in de tijd, en na de tijd het eeuwig leven. God lokt hem met de wonderbare wel geordineerdheid des Verbonds en met de dierbaarheid, die er in Zijn dienst en gemeenschap is, hem onder het oog en op zijn hart te brengen. Ja, God lokt hem door goedertieren wegen in het geestelijke en in het tijdelijke met hem te houden; en (dat alle banden verbreekt) met Zijn liefde in Christus, en dat van eeuwigheid: "De HEERE is mij verschenen van verre tijden! Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwig liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid". Daarom zegt God: "Daarom, ziet, Ik zal haar lokken, en zal haar voeren in de woestijn; en Ik zal naar haar hart spreken". Hier is iets ongewoons; het blijft hier niet bij aanbieden of bij lokken, maar God toont Zijn kracht en legt Zijn hand krachtdadig aan, zowel door de zondaar vrijwillig van hart te maken op deze dag van Gods heerkracht, als door hem dadelijk op te nemen en te zetten in dat verbond, onder die zalige band: "Ja, Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE, en gij werd de Mijne". En: "En Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder den band des Verbonds". Aan de zijde van de zondaar:

Van de hemel dit gekregen hebbende, zo is zulk een ook een vrijwillige oorzaak van Zijn daden, en dus geeft zulk één zijn hartelijke toestemming aan dit wel geordineerde voorstel, en willigt het met zijn ganse hart in. Hij neemt de aanbidding Gods aan; hij legt zijn hand op Christus, op de onveranderlijke God en op Zijn Woord en Zijn belofte, zonder iets uit te sonderen, zeggende met het afgekeerde Israël: "Ziet, hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de HEERE, onze God!" En: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven". Wil zulk een ook niets voor zichzelf behouden. Hij heeft zoveel liefde, verlangen, reikhalzen in zijn hart, dat hij niet rusten kan, of hij verkrijgt van de hemel, om zichzelf met al wat hij is en heeft, zonder uitzondering van een weg, die God met hem belooft te houden tot zijn dood toe, aan God in dit verbond op te dragen en over te geven, zeggende, enkel op Jezus' kosten, Die hem bewaren en getrouw maken moet: ik ben des Heeren: "Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN; en die zal zich noemen met den naam van Jakob; en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN, en zich toenoemen met den naam van Israël". En: "En zij traden in een verbond, dat zij den HEERE, den God hunner vaders, zoeken zouden met hun ganse hart en met hun ganse ziel".

Eindelijk ziet u, dat het hier evenals in alle verbonden gesteld is, namelijk, dat het eigenlijk bestaat in een wederzijdse bewilliging; dit haalt de knoop toe: "Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn". Daardoor krijgt de ziel een recht op al de goederen des Verbonds, die zij, gelovig begerende, verkrijgt. O, hoe gelukkig is zulk een ziel, voor wie God die deur opent, en wier hart hier ingeleid wordt. Al wordt het met zulk een ziel nog zo duister, haar staat zal zijn een eeuwig grondvest. Zij heeft de onveranderlijke God aan haar zijde. "Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer". Omdat dit verbond, gelijk alle andere verbonden, zijn zegelen heeft. De bondszegelen in de dag van het Nieuwe Testament zijn de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal, in plaats van oudtijds Besnijdenis en Pascha. En gelijk zegelen op contracten, zo dienen deze aan dit verbond, ter bewaring, ter verberging. Niemand mag toch een zegel opbreken of de brief moet hem toebehoren. Daarom is het dat een ongerechtigd Avondmaalganger al blinder en verharder wordt door ten Avondmaal te gaan. Dat is het oordeel, dat hij zichzelf hier al eet en drinkt, namelijk, het wordt hem hoe langer hoe meer verborgen, en als een verzegeld boek.

Maar voor de rechte gebruikers dienen zij ter openbaring van Gods getrouwheid, en ter bevestiging van al Zijn woorden en geschriften, en ter vergewissing van iemands aandeel of eigendom, evenals gezegelde brieven van huizen of landen. Hieruit ziet men dat, wanneer iemand geen eigenaar is en hij het zegel neemt, dat hij een kerkrover is, en aan dat zegel niets heeft. Maar voor een rechte eigenaar van dat huis of land is het zegel alleen nuttig en zeer nuttig; dus ook hier.

2. Ziet nog de reden, waarom deze onderhandeling Gods met de mens een genadeverbond genoemd wordt.

- Omdat het niets anders dan genade behelst en insluit, en recht tegenover het verbond der werken staat: "En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anderszins is de genade geen genade meer; en indien het is uit de werken, zo is het geen genade meer; anderszins is het werk geen werk meer". Dit blijkt ook hieruit, dat, zolang een mens onder de banden van het verbroken werkverbond ligt, hij niet onder het genadeverbond kan komen, want daar is geen vermenging van Wet en Evangelie, het moet enkel genade worden. Hij moet eerst sterven en dan leven; eerst van de eerste man, de wet af, van die wet van de eerste man los, eer hij eens anderen, namelijk Christus, als de Borg dezes Verbonds, kan worden; God wil hier enkele en vrije genade laten komen over goddelozen in zichzelf. Die ziel moet ook niet anders dan genade willen ontvangen: "Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade".

- Omdat het zulk een genadige wel verordeneerdheid heeft. David zegt: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordeneerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten".

Deze welgeordeneerdheid bestaat daarin:

1. Dat in dit verbond alles van één kant, enkel van des Heeren zijde komt, het is eenzijdig. Dit blijkt:

Omdat het alleen voortvloeit uit eeuwige liefdesingewanden, uit genadige ingewanden Gods. God zegt: "Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde". Daarom is het van rondom geheel en al genade, en omdat het enkel eindigt in God door Christus. Dit zien wij in: "En opdat Hij zou bekendmaken den rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid". En: "Die ons tevoren verordeneerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil. Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde". Omdat het enkel bestaat in gepaste beloften tegenover menigerlei noden van het schepsel. God belooft tegenover schulden, zonden en gevolgen daarvan (hoe hooggaande het ook moge zijn), allerlei soort van verlossingen en uitreddingen, als:

- Tegen schulden en zonden: "Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheid, met dewelke zij tegen Mij gezondigd hebben; en Ik zal vergeven al hunne ongerechtigheden". "Ik zal hunner zonden niet meer gedenken". "Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinigheden en van al uwe drekgoden zal Ik u reinigen".

- Tegen de gevolgen van de zonden, als:

- Tegen de eeuwige en ondraaglijke toorn van God belooft de Heere verlossing.

"Die ons verlost van den toekomstige toorn".

- Tegen de vloek der wet.

"Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons".

- Tegen het geweld en de macht des satans.

"Zou ook een machtigen de vangst ontnomen worden, of zouden de gevangenen eensrechtvaardigen ontkomen? Doch alzo zegt de HEERE: Ja, de gevangenen des machtigen zullen hem ontnomen worden, en de vangst des tirans zal ontkomen".

- Tegen alle overheersingen der zonden naar binnen, en alle lichamelijke tegenheden naar buiten.

"De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade".

En Paulus zegt: "Die ons uit zo grote nood verlost heeft, en nog verlost, op welken wij hopen,

dat Hij ons ook nog verlossen zal". En Openbaring: "en de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs". Namelijk, al wat Gods volk hier op aarde als een dood en een hel is. Daarom lezen wij: "Ik zal ze vrijmaken van den dood".

- Ja eindelijk, tegen de tweede dood: "Die overwint, zal van den tweeden dood niet beschadigd worden".

En: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den geest".

God belooft tegen allerlei kommer en gebrek naar ziel en lichaam, al wat Zijn volk nodig heeft.

- Tegen kommer over de oprechtheid van hunnen staat: "Ik zal geven, dat hun werk in der waarheid zal zijn".

- Tegen de diepe ongesteldheden der ziel, en daarbij de verberging van Gods aangezicht. God zegt: "Keert gijlieden weder tot de sterkte, gij gebondenen, die daar hoopt; ook heden verkondig Ik, dat Ik u dubbel zal wedergeven". En in Jesaja staat dat zij wederom nederwaarts wortelen zullen schieten. Dat zij als uit graven zullen opkomen en (hoe ongesteld ook), al waren zij tussen twee rijen van stenen, zij zullen vleugelen krijgen als een duif. En al waren zij als in een Basan en in de diepte der zee, God zou ze weder brengen en ophalen uit diepe wateren.

- Ook tegen alle tijdelijke kommer. O, hun brood zal zeker, en hun wateren zullen gewis zijn: "En mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, in welverzekerde woningen, en in stille geruste plaatsen". Ziedaar vrienden, nog een wonderlijke belofte in Jesaja: "Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten; maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen; maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser. Want dat zal Mij zijn, (zegt God) als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal". God belooft, en zal uit enkele genade ook aan Zijn volk geven, zeeën van zaligheid hiernamaals, Hem onmiddellijk, volmaakt, zonder zonden, eeuwig te genieten en te dienen, en Hem eeuwig te prijzen. O, ze zullen volmaakt het lied des Lams zingen en Gode en het Lam eer geven, zeggende: "Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht", en Gij zijt waardig te ontvangen de eer, heerlijkheid, wijsheid en dankzegging, en dat voor eeuwig. Ja, volgens Openbaring: "Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hunne ogen afwissen".

Ziet u wel, vrienden, dat dit verbond van rondom genadige welgeordineerdheid is, en hoe het terecht de naam draagt van een genadeverbond. Bestaat de welgeordineerdheid daarin, dat de volle, heerlijke en gepaste Christus de Borg van dit verbond is. Dat blijkt: Omdat Jezus die voornaamste vier dingen, die een uitverkorene hinderlijk zijn om in dit verbond in te gaan, op Zich genomen en uit de weg geruimd heeft, als:

(1) Die onverbidelijke, wraak oefenende gerechtigheid Gods. O, dit stond in de weg, God was ongenaakbaar en ontoegankelijk.

(2) De vloek van de wet: "Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons".

(3) De macht en het recht des duivels met de prikkel van zijn aanvechtingen; hij heeft aan Christus niets, doordien Hij zijn kop vermorzeld heeft; bijgevolg zal hij aan Zijn volk ook niets hebben.

(4) De heerschappij van de zonde en des doods: "Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout". Dus is Hij met de zonden aan het kruis genageld, en heeft het handschrift, dat Zijn volk anders tegen zou zijn, daaraan gehecht, hebbende dus dood, zonde en duivel aan het kruis overwonnen, om in hun ziel te kunnen overwinnen.

Zo vloeit hieruit voort de welgeordineerdheid, vermits alle zware voorwaarden op de Borg liggen, en alle voordelen en zegeningen uit dit verbond door Christus op verdoemelijke mensen in zichzelf afdalen, zodat al wie wat te eisen heeft, naar Christus moet; en al de beloften zijn toch en blijven, ja en amen in Christus, Gode tot heerlijkheid. Bestaat de welgeordineerdheid daarin, dat dit verbond geen eigenlijk gezegde voorwaarden of conditiën heeft, want een voorwaarde of een conditie is eigenlijk een eis, welke volbracht zijnde, de mens recht geeft tot de prijs, en dat is hier zo niet. Al de eisen zijn hier beloften, en vloeien voort uit het verbond; dit moet men wel vatten, en rechte indrukken hiervan te hebben, zou menige ziel te vrijmoediger doen treden in dit verbond. Ziet vrienden! Hoe het genadeverbond geen voorwaarden of conditiën kan hebben:

(1) Dan zou het genadeverbond weer een wet geworden zijn; de wet alleen eist en schrijft plichten voor. Het is wel waar, dat de Heere wel eens gebiedt met de wet Evangelische zaken, maar niet anders dan in zijn heerlijk einde, om die ziel in haar onmacht te voeren, en haar dus op te leiden tot de evangelische gehoorzaamheid. Maar het Evangelie bestaat alleen uit loutere beloften, en bijgevolg schrijft het niets voor als een plicht, het eist noch het beveelt niet, zelfs dit niet: gelooft, vertrouwt, hoopt; maar het genadeverbond verhaalt, het boodschapt, het geeft aan ons te kennen wat God in Christus uit dat verbond belooft, wat Hij doen wil en doen zal.

(2) Wat zou de arme mens toch beloven en geven? Hij heeft noch kan niets; neemt eens geloof, bekering, liefde, heilige gehoorzaamheid, ja, maar een oprechte zucht; hij heeft niets, en krijgt hij er wat van, het is Gods goed, dat hem uit het verbond geschonken wordt.

Kan nu het geven of beloven aan de Heere van 's Heeren eigen goed, kan dat de naam van een voorwaarde dragen?

(3) Ja, dan ware het genadeverbond te verbreken, ingeval het een eigenlijk gezegde voorwaarde aan 's mensen zijde had, evenals het werkverbond, en bijgevolg was het niet onveranderlijk. Ziet, hoe dit te stellen, iets is van de zuurdeeg van het oude en verbroken werkverbond, en enkel voortkomt uit die eigenwerkelijke grond, waarin velen met een ophef van evangelische uitdrukkingen gebolwerkt zitten; daar integendeel dit verbond in alle opzichten, en met alle recht, de naam draagt van een onveranderlijk genadeverbond.

(4) Behalve dat de Bijbel ons leert, dat alleen geroepen worden hongerigen, dorstigen, die geen geld hebben, die maar willen, die hun ziel niet in het leven kunnen behouden, die recht ziek zijn, en zeggen: het is buiten hoop, die met hun hart God rechtvaardigen, en dus hun leven willen verliezen.

Eindelijk bestaat de welgeordineerdheid ook daarin, dat dit een eeuwig, onverbrekelijk, onveranderlijk en dus een vast verbond is, anders viel Gods volk duizendmaal uit dit verbond; maar hun ontrouwheid doet de trouw Gods niet teniet: "Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God en uw zaad na u". En: "Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer". En er staat: "Opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve". Deze vastigheid rust:

Op het verbond van verlossing tussen de Vader en de Zoon van alle eeuwigheid, welk verbond God niet zal ontheiligen. God is toch de Getrouwe, Zijngetrouwheid is rondom Hem. Ja, op de eed Gods. God heeft dit verbond als bezworen bij Zijn heiligheid: "Zo Ik aan David liege". En: "Waarin God, willende den erfgenamen der belofte overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, met een eed daartussen is gekomen; opdat wij, door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben". En zo is dit ganse verbond in alles vast gegrond in de dood van Christus. Want een testament is vast in de doden, en had geen kracht gehad, als Christus in het leven was gebleven. Daarover spreekt Christus tot Johannes in Openbaring: "Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid, Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods".

3. Zoude tegen dit alles kunnen worden ingebracht, dat er in Gods Woord bedreigingen over hen worden gedaan, die het genadeverbond niet inwilligen? Hierop dient tot antwoord:

Dat er bedreigingen zijn in Gods Woord over degenen, die het genadeverbond niet inwilligen, dat is klaar. Er staat, dat hij vervloekt is, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, omdat te doen. Nu is de inhoud van het beschreven Woord zowel het Evangelie als de Wet, en daarom strekken zich de bedreigingen zowel tot het Evangelie uit als tot de Wet; als: die in Christus niet zal hebben geloofd, die Gods raad tegen zijn ziel verworpen zal hebben, die het Evangelie ongehoorzaam zal zijn, "die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem", hij zal verdoemd worden. En: "Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking; Maranatha". Maar dit moeten wij wel vatten: God behoudt Zijn recht en Zijn eis op de mens, als een onafhankelijk, soevereine Heere, om volle gehoorzaamheid te vorderen omtrent al wat Hij gebiedt, en wel met bedreiging; want doordien de mens het verbond der werken verbroken heeft, dat doet de Heere niet uitvallen uit Zijn recht. Nu stelt de Heere Zijn eis menigmaal voor aan het schepsel met bedreiging, met oogmerk, om het in zijn schuld en onmacht te voeren, en vatbaar te maken voor Evangelische gehoorzaamheid. Maar doe daar eens bij, dat het er ver vandaan is, dat deze bedreigingen uit het genadeverbond voortvloeien, zij vloeien alleen voort uit de Wet, anders had het genadeverbond een voorwaarde van het werkverbond; maar evenwel, o vrienden, over wie deze bedreigde zaak, betrekkelijk het aangeboden verbond der genade of de verwerping van hetzelfde, komt, dien zal het zwaar treffen, het ware die mens beter nooit geboren te zijn.

2. Belangende nu, hoe en op welke wijze een uitverkoren zondaar dit verbond inwilligt, en onder band van dit verbond geraakt; daarin beschouwen wij: wat deze zalige en dadelijke inwilliging in dit verbond der genade, in een ziel vooronderstelt. Waarin deze zalige en dadelijke inwilliging bestaat.

A. Aangaande het eerste, daarin zien wij dat het vooronderstelt:

Dat alle verbonden en contracten met dood en hel, waarin elk mens van nature staat, verbroken moeten zijn, en hij door de wet des Geestes des levens, die in Christus is, vrij moet gemaakt zijn van de wet der zonde en des doods, en gestorven moet zijn aan die eerste man, de wet en het verbroken werkverbond, voordat hij eens Anderen (namelijk Christus) kan zijn geworden, dat is gedood te zijn door het lichaam van Christus.

Daaronder behoort: naar God bedroefd te zijn geworden over de zonde, met smart, uit liefde tot God met vernedering des harten en met het billijken en rechtvaardigen van God; gelijk David zegt: "Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in Uw ogen". Want in niets wordt de kracht der zonde meer gebroken dan in de ware droefheid en vernedering; aangezien de ziel dan eerst het rechte voorwerp wordt voor de balsem van Gilead, de dood van Christus. Daar moet de zonde toch haar knak krijgen. Paulus zegt: "Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood". Tevens een schuldverzwarend en werkzaam gevoel van zijn onmacht ontvangen te hebben, te zien dat hij het niet doen kan. Dat is niet met het doel om moedeloos te worden, maar tot afdrijving van alle gewaande eigen kracht, en om werkzaam te maken in Christus' sterkte. O, zulk een ziet klaar, dat het alleen het werk van Christus' Geest is. Daarom roept zulk een uit onwaardigheid sterk tot Jezus om licht en kracht. Dat zulk een het geloof in Christus door de Geest deelachtig is geworden, zodat hij waarlijk met zijn zonden tot Jezus als Priester is gekomen, en daar hartelijk afstand gedaan heeft van alles wat God haat. O, in die vereniging ontvangt zulk één een wil, om geheel vrij te worden. Ja, het is ook een dadelijk werk, een dadelijke verbreking van de oude mens, door met hem aan het kruis te komen, waar Jezus overwonnen heeft om in de ziel te overwinnen.

B. Aangaande nu, waarin deze zalige inwilliging der ziel bestaat, en hoe het toegaat, als God iemand overbrengt onder deze band des Verbonds; daarin zien wij dat dit inwilligen bestaat, en in zijn kracht zal zeggen. Uit overtuiging van zijn algehele ellende en verlorenheid buiten Christus; de dienst der zonde, de vreemde heren in het hart, en de banden van het verbroken werkverbond moede zijnde, op de bijzondere aanbidding van Christus, zich aan Hem, op Zijn kosten, onbepaald over te geven, met die volle keuze des harten van Hem tot Heere en Koning in de ziel, onder verbinding om voor Hem, naar Zijn wil, wet en welbehagen te leven, op voorwaarde van Zijn leiding en getrouwmakende genade. Dat is, gelijk de Gideonieten zich te noemen naar de naam van zijn overste. En zoals wij lezen: "Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN; en die zal zich noemen met den naam van Jakob; en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN, en zich toenoemen met den naam van Israël". En er staat, dat Amazia zich zo vrijwillig aan de Heere had overgegeven. Dit overgeven in waarheid is de grond van alles. Hiertoe behoort ook, met opzicht tot Gods volk, Christus als zijn Heere en Koning onbepaald in al Zijn wegen, die Hij met ziel of lichaam houdt, aan te nemen, om gewillig na te volgen. Die bereidwilligheid des harten is niet gedwongen of uit nood, maar omdat wil en lust aan Jezus' weg en bestuur onbepaald is verknocht. Dit is het Lam te volgen, waar het ook henen gaat, en dit is Christus' volmaakte wandel tot een voorbeeld van verloochening te stellen in alle gedragingen en in alle lijden, gelijk wij zien dat Christus, met Zijn lijdzaam en verloochenend lijden, ons een voorbeeld heeft nagelaten, opdat Zijn volk Zijn voetstappen zou navolgen. Ja, dit noemt Johannes een wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft. Ziet vrienden, dit behoort tot het waarachtig inwilligen van het verbond, en dat elk hebben moet, zal hij zalig worden.

Slaan wij nu nog gade, hoe het toegaat, als God iemand overbrengt onder deze band des Verbonds, en welke vruchten en gevolgen het onafscheidelijk nalaat.

1. Zien wij nu, hoe het toegaat, wat God aan zulk een ziel doet, in enige bijzonderheden, of de één zien mocht bij des Heeren licht, dat hij deze grote zaak bij bevinding niet kent, en of een ander zich verblijden mocht over het werk Gods en God eer mocht geven. Zulk een ziel heeft bevestigend licht ontvangen door de Geest der overtuiging, dat zij niet onder het genadeverbond was, maar dat zij onder het verbroken werkverbond gebonden lag. Of een zodanige verstand van waarheden heeft, of hij burgerlijk, godsdienstig en zeer eerlijk en consciëntieus in zijn handel en wandel is, dit is heel iets anders. Deze zaak raakt zijn eeuwige staat, in Christus te zijn, met Hem verenigd te zijn, in dit andere en betere verbond te zijn. O, hoeveel hij ook heeft, en hoever hij ook komt, dit ziet en voelt hij bij overtuigend licht des Geestes, dat mist hij, daar is hij buiten. En dit missen van het ene nodige, dat drukt hem, die wateren wassen, zodat dit gemis hem dagelijks al duidelijker wordt. Zulk een ziel raakt aan het bidden, en wel uit nood, uit gezicht en gevoel van gemis raakt zij ernstig aan het roepen, aan het klagen en belijden van hare zonden en vervreemdingen van God en Christus. Van Paulus staat: "Ziet, hij bidt". O, zulk een blijft daar liggen voor God. Hij klaagt over zijn harde hart, dat niet mee wil, dat geen indruk heeft. Hij wordt een onwaardige in zijn eigen ogen en voor God, en uit onwaardigheid ziet hij al eens op, om vrijheid, om licht te mogen begeren; zulk een begint te leren, daar wachtende, om God te heiligen en te rechtvaardigen met zijn ganse hart, in geval God het doodvonnis over hem wilde uitvoeren, en hem geen genade geven.

Hij erkent alle genade verbeurd en de verdoemenis verdiend te hebben, en zegt menigmaal in overgave van zichzelf en toevallen in de handen van zijn heilige en rechtvaardige Rechter: "ziedaar, Heere, ik geef mij in Uw handen, doe met mij, zoals het goed is in Uw ogen". Zulk een krijgt ook een geheel ander licht en gestalte omtrent zijn onmacht, dan hij te voren had; dit zijn geen blote verstandsbeschouwingen, geen blote bevattingen meer, noch ook is zijn onmacht meer zijne schuil of verbergplaats; het geeft hem geen rust meer, dat hij het zichzelf niet kan geven, maar het verzwart zijn schuld, en hij vindt zich daarom des te verdoemelijker voor God; ja, het gevoel van en het ingeleid te worden door Christus' Geest in zijn onmacht, dat veroorzaakt rechte ernst, en brengt hem van zichzelf af, en doet hem op een rechte wijze afdrijven van al het eigen, en doet hem zalig zinken, en te sterker roepen als die blinde Bartimeüs: "Jezus, Gij Zoon Davids! ontferm U mijner", evenals een, die in het water ligt en aan het zinken is, die rust daar niet op, dat hij zichzelf met redden kan, maar dat verzwart zijn ellende en zijn gevaar en daarom roept hij te sterker. Zulk een ziel krijgt bij bevinding een geheel andere ontdekking en openbaring van Christus, als de Borg van dat zalige verbond, in Zijn gepaste ambten, zoals Hij de Alfa en de Omega, het begin en het einde van Zijn Eigen werk in het hart is; geheel anders dan zij ooit te voren door horen, lezen of onderwijs gehad heeft. O vrienden, ware dat genoeg, dan werden allen, die onder het evangelielicht leven, zalig; maar Jezus belooft: "Ik zal Mijzelf aan hem openbaren; en Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken". En wel zo, als Hij aan de wereld niet doet. Paulus, die zo onderwezen was op de hogeschool te Jeruzalem, aan de voeten van Gamaliël, aangaande de Messias en de weg, om door Hem zalig te worden, zegt nochtans: "Maar wanneer het Gode behaagd heeft, (..) Zijn Zoon in mij te openbaren". O, dit is een openbaarmaking van Christus in het hart en tegen de zonde, als die fontein, daartegen geopend. Die openbaring zaligt de ziel eerst, en maakt haar klein. Job zegt: "Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. (En dit was het gevolg:) Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as". Daarbij ziet en gevoelt zulk een bij dat licht des Geestes de afkerigheid van zijn hart van Christus en van dat zalige verbond, waarin alles om niet te krijgen is. O, die onwilligheid om door Jezus alleen zalig te worden, en ook om niet zalig te worden. Die eigenwerkelijke grond ziet en gevoelt hij. Jezus zegt: "En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben!" O, dat gelooft zulk een ziel in zijn kracht; en als zij zich al aanbiedt aan de Heere Jezus, zij kan niet los worden, zij vindt zich van rondom aan banden vast. Dit alles maakt haar aan zichzelf bekend, dat het aan haar kant, en niet aan 's Heeren zijde scheelt; want wilde zij, zij zou los worden, en gaan evenals in het natuurlijke. Dit maakt haar verlegen, bekommerd, benauwd, roepende, en Christus dierbaar, en zeer begerig om uit zichzelf en tot Christus te worden overgehaald. Daar, (aan die deur, met belijdenis, en als een onwaardige wachtende, zuchtende en roepende), is het werk van Christus' Geest, zulk een ziel de bereidwilligheid, volheid en sterkte van de verhoogde Middelaar te doen zien, en te doen geloven, dat Hij zulk een, hoe ellendig ook gesteld, roept en wel hebben wil. O vrienden, dit is zulk één als koud water voor een vermoeide ziel. Hier is Jezus als een balsem tegen wonden, en als een Medicijnmeester, niet voor gezonde, maar voor zulke zieken. O, dit te merken, dat Jezus' oog op hem is, dat Jezus zulk één gadeslaat en Zijn hand aan hem heeft, dat veroorzaakt hoge verwondering en liefdestranen, en een jagen om binnen te geraken. Eindelijk werkt de Heilige Geest het geloof in zulk een ziel op een bovennatuurlijke wijze. Daardoor legt zij de hand aan de Verbondsmiddelaar, kiest Hem zonder enig beding, en kiest al de wegen, die Hij tot haar dood toe met haar wil houden. Daardoor willigt zij dus het verbond der genade met haar hart in, hartelijk lust hebbende om langs die weg van God gezaligd te worden, gelijk David zegt: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is, voorzeker is daarin al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten". O! dan ondervindt zulk een: dat hij niet geloven kan als hij wil, maar dat terecht het geloof genoemd wordt: het geloof der werking Gods; dat het hem moet gegeven worden in Christus te geloven, dat het u is gegeven, en anderen is het niet gegeven. Ook ondervindt zulk een bijzonder de kracht van die waarheid (Joh. 6:44): "Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage", en tenzij hij het van den Vader zal horen en leren. Zulk een ziel staat daar niet lang, maar gaat wel bedaard over en met vele overwegingen, en na vele overrekeningen van de kosten. Zij krijgt dat van de hemel, om zo vuil, zo zondig, zo schuldig, zo blind en verkeerd als zij is, zo machteloos, ja, zo verdoemelijk tot Christus, als de Middelaar des Verbonds, te komen, en de zoom van Zijn kleed aan te raken. Dit is het wenden naar Hem om behouden te worden. Dit is het vluchten naar Hem en in Hem om haars levens wille. Ik zeg, zulk een ziel geeft zich over; zij geeft haar hart over dat voor haar zo ondoorgrondelijk, en zo ondoorzoekelijk arglistig, dodelijk en boos is.

O, zij kent geen veiliger weg, dan om dat hart aan Hem te geven, Die harten doorgrondt en nieren proeft; zij weet dat het nergens anders veilig is; daarom is haar rust in het overgeven en in het aangenomen te worden, zeggende:

Daar is mijn hart geheel en al;
Of 't wil, of 't kan, het moet en 't zal,
't Moet U, mijn Heiland minnen:
U, lieve Jezus, U alleen,
U, zoete Jezus, anders geen;
En wil 't niet, dring er binnen.
Dring het, dwing het,
Doe het zwichten, voor U schichten,
Al zou 't scheuren,
Dring er in, en 't zal niet treuren.

Zulk een ziel ontvangt ook van de hemel de Heere Jezus in haar hart, en bijgevolg ook dat wederzijds verenigend werk. Ze krijgt een genadig recht op Zijn Persoon en op al Zijn goederen, gelijk in het natuurlijk huwelijksverbond het ene en het andere volgt. Zo gaat zulk een ziel, met al haar afgrond van armoede en ledigheid, in Christus' rijkdommen en volheden over; zij gaat met al haar schulden in Zijn eeuwige en volmaakte gerechtigheid over; met haar zonden en zondige natuur in Zijn heiligheid; met haar onwilligheid en onmacht in Zijn algenoegzaamheid en sterkte; met haar dwaasheid en blindheid in Zijn licht en Zijn wijsheid; met haar onwaardigheid in Zijn waardige Persoon; met haar onvolmaakte werken en plichten in Zijn gehoorzaamheid en volmaakte voorbedding; met al haar bekommelingen in Zijn zorg over haar, en ook met haar ganse wil en zin in Zijn wil, en krijgt dus Christus' zin. Ja, zo geeft zulk een ook het gehele bestuur over zijn ziel en lichaam aan Christus in Zijn handen over, kiezende met het ganse hart, en blindelings al Zijn wegen in het geestelijke en in het tijdelijke onbepaald, om in de hemel te worden gebracht op Zijn tijd. En bij en tot dit alles kiest zulk een, en neemt de gehele Christus, zonder iets uit te zonderen, met zoet en zuur en met al de aanklevende kruisen en tegenheden, met het hart aan: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven". O, zij doen Hem aan als een kleed, en dekken hun arme ziel met Christus, Die dan voor hen wordt, hetgeen Hij van de Vader is geworden, namelijk: wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing. Ziet, dit is het verbond maken of inwilligen over de offerande van Gods Zoon, en zo worden de gunstgenoten Gods verzameld met Christus. O, zonder Christus komt niemand in dit wonderlijke en eenzijdige verbond. Daarom zegt God: "Verzamelt Mij Mijn gunstgenoten, die Mijn verbond maken met offerande!" O vrienden, dat God ons allen beware voor bedrog; deze zaken worden naar Gods Woord, in meerdere of mindere mate, toch in waarheid vereist, zal iemand uit die oude grond, het verbroken werkverbond, zijn uitgerukt en daar ontworteld, en zal hij overgeplant zijn in deze vette grond, om vruchten te dragen; elk onzer zal het bevindelijk moeten kennen.

2. Zien wij nog (wanneer iemand in waarheid dit verbond heeft ingewilligd) welke bewijzen, onafscheidelijke gevolgen en vruchten het in zulk een ziel nalaat, mitsgaders de redenen, waarom deze dingen zo onafscheidelijk zijn verknocht aan het zijn in het verbond. Och mens, leg er u toch bij neer, en meen niet de vruchten te hebben, zonder de vorige zaken te kennen, en meen niet, dat gij de vorige zaken in waarheid bezit, zonder deze gevolgen. Wij zullen eerst eens nagaan, wat men voor bewijzen, vruchten en gevolgen, van het zijn in het genadeverbond, die onafscheidelijk zijn, niet te houden heeft, en welke wel: onder de vruchten en onafscheidelijke gevolgen moet men niet rekenen:

Dat iemand van openbaar goddeloos, levende in alle grove zonden, of van ongodsdienstig, van onoprecht in zijn handel en wandel, van zeer vijandig tegen de vromen, dat zulk een verandert van levensloop, en zeer burgerlijk, zedig, uitwendig godsdienstig, in zijn handel en bedrijf oprecht en eerlijk, ja, daarbij de vromentogedaan wordt. O vrienden, doet er vrij bij dat een mens een zoeker kan worden, zonder ooit te vinden. Velen zullen zoeken in te gaan en zij zullen niet kunnen. Velen vasten en bidden dagelijks, uit een soort van lust in de kennis van Gods wegen. Zie waar de Heere zegt: "Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, en een lust hebben aan de kennis Mijner wegen, als een volk, dat gerechtigheid doet en het recht zijns Gods niet verlaat, vragen zij Mij naar de rechten der gerechtigheid; zij hebben een lust tot God te naderen, zeggende: waarom vasten wij, en Gij ziet het niet aan, waarom kwellen wij onze ziel, en Gij weet het niet? Ziet, ten dage, wanneer gijlieden vast, zo vindt gij uw lust, en gij eist gestrengelijk al uw arbeid".

Zie dat ook in de Farizeeër. Ja, de vromen zoeken, zelfs in het oog der wereld en der vijanden, en dat uit benauwdheid, dat men niet zalig zal worden. Ziet dit in de jongeling, die kwam in de tegenwoordigheid van een grote schare tot Christus; zulk een groot en rijk man drong door al het volk heen tot zulk een verachtelijke schare, waar Christus bij was, en hij noemde Hem goede Meester, en wilde ook zalig worden, en daar heel wat om doen, en vroeg Jezus om raad. Dus men kan bekeerd worden tot de kerk en tot de vromen, en niet tot de Heere: "Zo gij u bekeren zult, Israël! Spreekt de HEERE, bekeer u tot Mij." Ja vrienden, lampen en olie daarin hebbende van gemene werkingen des Geestes, zoals de dwaze maagden, en echter de vaten, de fontein Christus, missende; hoe hoog dit werk kan gaan, buiten het genadeverbond ingewilligd te hebben. O vrienden, wat was Paulus godsdienstig en een ijveraar naar de wet, en welk een verstandig man vóór zijn bekering. En Simon de tovenaer, wat moet die een zin gehad hebben in de gaven des Geestes, en echter was dat alles geen gevolg, van tot het genadeverbond te behoren. Van Simon staat, dat hij was in een gans bittere gal, en een samenknoping der ongerechtigheid". Ook moet men niet verkeerdelijk voor een gevolg houden, dat een gelovige door zijn overgang in het genadeverbond geheel vernieuwd wordt, zijn zonde en zijn zondige natuurstaat kwijtraakt; dat niet, er is niemand op aarde, die niet zondigt, daar is geen mens op aarde, die niet zondigt. Er staat dat de gelovigen dagelijks struikelen in vele. Dit houden wij staande tegen de verdorven Piëtisten en alle drijvers van volmaaktheid der gelovigen op aarde.

Eindelijk, moet men niet verkeerdelijk menen, dat het zondige hart of de zondige natuur van een gelovige, die in dat verbond is ingegaan, beter is geworden, en dat een gelovige dus bewaard zou zijn voor zware vallen. Och vrienden, ziet dit in David, Salomo, Asa, Petrus en anderen, wat staan die niet in het Woord als bakens in zee, ten bewijze dat een gelovige tot alle zonden komen kan, behalve alleen tot de zonde tot de dood, of volstandig zondigen, daarvoor alleen is hij bewaard. En Paulus zegt ons dat het verdorven deel blijft in een gelovige aan deze zijde van de eeuwigheid. Daarvan had hij en hebben allen, die licht hebben, bevinding: "Zo vind ik dan deze wet in mij: als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt". En zegt hij: "maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is". Ja, hij vond zelfs de kracht der ongerechtigheid wel sterker dan voor zijn bekering. Hij zegt in Romeinen: "Maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden, (...) want de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid, en door hetzelfde gedood. (...) Opdat de zonde boven mate werd zondigende door het gebod". Daarvan roept hij uit: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Vrienden, het onderscheid tussen een gelovige en een ongelovige is derhalve niet, dat de natuur van de ene zo kwaad niet is als van de andere, maar daarin, dat een gelovige er wat tegen heeft gekregen, een nieuw schepsel, geest genoemd. Dat strijdt tegen dat boze deel, tegen het vlees. En deze twee staan tegen elkander. Uit dit alles blijkt, dat het onzin is, dat een gelovige in de dagen van het Nieuwe Testament niet zou kunnen komen tot de verloochening van Christus, evenals Petrus, en een klaar bewijs van een grote onkunde van zichzelf. O, de Heere moet Zijn volk bewaren, waarvoor zouden zij anders niet open liggen? Maar tenslotte moet men naar Gods Woord, onder de vruchten en onafscheidelijke gevolgen, te gelijk als bewijzen dat iemand in het genadeverbond is overgebracht, rekenen: verandering in de gestalte van zulk een, dat is blijkbaar een eerste gevolg.

Omwending in zulk een tijd van zijn ganse weg en werk van binnen: De staat van zulk een is niet wettisch, maar bij ongestalten raakt hij in eigenwerkelijke gronden vast; hij heeft wat van binnen, dat hem soms hindert, om zulke zaken naar zijn oordeel te bidden, waarom hij te voren met veel hulp heeft kunnen bidden. En dus heeft hij een andere leiding; het hart heeft iets kinderlijks, dat als tot een Vader wil roepen, dat roepen wil zoals: "Mijn Vader, Gij zijt de Leidsman mijner jeugd", en dat volgens lust heeft op de toegebrachte genade in de openbaring van Christus, volkomen te hopen. Ook werkt hij meer uit liefde tot God en Christus en in afhanging van Hem. Hij heeft een andere soort van haat tegen de zonde, meer uit grond van liefde tot God, en zoekt ook meer de doding van zijn zonden door Christus' kracht en Geest. Deze verandering en omwending zal bij alle gelovigen zijn, al wordt zulks van het eerste ogenblik van hun overgang bestreden, of al geraken zij aanstonds in het duister; dit beneemt dan wel hun troost, maar dat neemt de waarheid der zaak in hen niet weg. Hartelijke lust en liefde op de grond van zijn hart: om God te prijzen, te verhogen en te verheerlijken; het hart wil naar boven, genade komt van boven en wil naar boven. O, het wil zich verliezen in die wonderlijke eeuwige vond, in die hoge weg van verlossing en verzoening door Gods eeuwige Schootzoon, en in de eeuwige liefde. Voor God te leven is het einde van de overbrenging in dat heilige verbond en: "Dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vreze, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens".

Zo lezen wij, als Jezus Petrus' vrouws moeder van de koorts genezen had, dat het gevolg was, dat zij opstond en Hem diende. Ook om heilig te zijn. O, al kunnen zij het niet bereiken, hun zuchten onder de onheiligheid, onder een ellendig hart, hun opzien en opzuchten uit de zondige gesteldheid is er een bewijs van; en wat is dat anders, dan een uitvloeisel uit het genadeverbond, waarin de Heere beloofd heeft Zijn wet in hun binnenste te geven en in hun hart in te schrijven? Dus is op de grond van hun hart in Gods wet al hun vermaking. Wonderlijk is hier Paulus' gesteldheid. Eerst zegt hij: "Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mens", en even daarna: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Om van zonde en wereld te scheiden. O, wat is voor zulk een zijn ellendig, verdorven en dwalend verstand, dat bedenken des vleses, die gedachten niet in een hinderpaal! Wat is die hoogmoed, die wettische gestalte, die eigenheid in kracht en beogingen, of in beginsels en einden, waaruit en waartoe men werkt, en die zelfliefde zulk een niet in de weg! Wat zijn zijn boze lusten, bewegingen en begeerlijkheden, die diep gewortelde natuur en humeurzonden, daar hij als geen doorkomen in ziet, hem niet hinderlijk en in de weg! Ja, wat is zijn ganse hart met zoveel gedeelde schuilhoeken, dat zo ondoorgrondelijk, bedrieglijk, arglistig, boos en ondoorzoekelijk voor zichzelf is, hem niet zeer in de weg! O vrienden, het nieuwe schepsel schreeuwt uit die diepte. Wat is niet een bewijs, dat zuchten over zijnverkeerdheid en ongelijkvormigheid, over zijn dorre, dodige en zondige gesteldheid; over een onwillig, een aards en wereldsgezind hart, dat al naar hoge dingen staat, en dat gelijk de ziel wil openbaren, en verlangt naar vleugelen als ener duive, dat dan ondergehouden wordt. Dit is nu het gevolg van waarheid in het binnenste; geen liever en geen heerlijker dag verlangen zij, niets zou hun dierbaarder zijn, dan dat Christus Zijn hand eens aan hun hart en aan hun liefste boezemzonde legde, hen zou reinigen en hen van zonden en banden vrijmaakte. O vrienden, het zal wel eens waar worden, de Heere Jezus heeft het gezegd: "Vader, Ik heilig Mijzelfen voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid". En met betrekking tot de gedragingen van hen omtrent de wereld, en van de wereld omtrent hen, o wat scheiden zij met hun hart van dezelve! En de wereld, (hoe lief zij ook te voren zulk een gehad hebben) als hij tot God bekeerd wordt, scheidt zichzelf af (Judas :19). Ziet dit eens in die blindgeborene, dien Jezus ziende had gemaakt. Hoe wierpen de leraars van die tijd hem uit de kerk, uit de synagoge, en brachten hem onder censuur, omdat hij Jezus liefhad en in Hem geloofde; maar daar staat opmerkelijk, dat, als zij hem openbaarde als de Zoon Gods. Jezus zegt: "geloofst gij in den Zoon van God? Hij antwoordde en zeide: wie is Hij, Heere, opdat ik in Hem moge geloven?" Zo gaat het een ziel nog wel eens, als zij van de wereld en van haar vrienden of nabestaanden, om Jezus' zaak verstoten wordt, dat Jezus haar dan vindt. En eindelijk, om het voor tijd en eeuwigheid met Gods volk te houden. O, daarbij valle, wat vallen wil, dat is hun volk. David was een koning, maar die arme en ellendige, verachte menigte was zijn volk, waarmede hij verheerlijkt zou worden, en dat komt voort uit die vereniging met het genadewerk en die geestelijke eensgezindheid in Christus, uit dat enerlei hart en die enerlei weg. En deze liefde tot Gods volk is ook, naarmate zij het beeld Gods uitdrukken, evenals in het natuurlijke, als wij verscheidene schilderijen hebben van onze vader, wij voor dat hem het beste gelijkt en zijn beeld uitdrukt, de meeste liefde hebben, zo ook hier. Naarmate zij teder, gestorven aan zichzelf en verloochend zijn, en naarmate zij ook onderscheiden licht hebben om zielen te behandelen, en getrouw daarin zijn; sommigen houden nog wel veel van zulke vromen, die weinig licht hebben, die ver van zichzelf en van de Heere zijn, die zachte dingen spreken, die bedriegerijen schouwen. Maar vrienden, dat is niet recht. Ziet van David, al zijn lust was tot de heiligen, (dat zijn de tedersten) en heerlijken op aarde. En Johannes zegt nadrukkelijk: "Een iegelijk, die liefheeft Dengene, Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene, die uit Hem geboren is", en: "Indien iemand zegt: Ik heb God lief; en haat zijn broeder, die is een leugenaar; want die zijn broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, Dien hij niet gezien heeft?" Dit artikel, aangaande de gemeenschap der heiligen, mag aan niemands geloof ontbreken, of hij lijdt schipbreuk. Is een onafscheidelijk gevolg het strijden of het staan in de strijd tegen de zonde en alle vijanden Gods; dat des Heeren vijanden ook zijn vijanden zijn. Dan ligt het bewijs en gevolg niet zo zeer in de mate van de strijd, of in het bovenliggen in de strijd, maar in de oprechtheid van de strijd. Dit blijkt in die lust en die liefde om het daartoe dicht bij Jezus te houden, om wapenen van Hem te krijgen en om van Hem geleerd te worden, hoe dezelve te gebruiken, namelijk, gelijk de apostel zegt: "Met alle bidding en smeking, biddende te allen tijd in den Geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeking voor al de heiligen". Zodat voornamelijk de waarheid van de scheiding van de zonden met zijn hart blijkt uit de oprechtheid van de strijd, al ligt de ziel onder.

Eindelijk is het wezenlijke gevolg, dat de Heere Jezus en de weg van verlossing door Zijn verdiensten om niet, de weg van vrije genade en de weg des Verbonds, om verbondswijze met de Heere te handelen, zulk een op de grond van zijn hart alleen en boven al, wat de wereld beloven en geven kan, dierbaar is. "U dan, die gelooft, is Hij dierbaar". En zo spreekt David uit zijn onwaardigheid: "Hoewel mijn huis also niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten". Vrienden, Mozes' keuze ligt hier boven. Moeten wij nu de reden navragen, waarom deze dingen zulke vruchten en gevolgen zijn, die onafscheidelijk zijn van het zijn in het verbond. De reden is: omdat Paulus het scheiden van de zonde onafscheidelijk vastmaakt aan een Christen, en dus aan het in het verbond te zijn: "Een iegelijk, die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid"; waarin dan opgesloten ligt, dat het een dagelijks werk moet zijn, gebruik van de Heere Jezus te maken tot rechtvaardigmaking, om langs die weg dagelijks van zonden te kunnen scheiden, want geen een zonde kan toch gedood worden zonder Christus. Derhalve is het, alsof de apostel zeide: "heeft iemand lust om van zijn zonden te scheiden, hij kome tot Christus in dit welgeordineerde verbond, hij noeme Christus' naam, hij rake Jezus met zijn zonden aan". En wederom aan de andere zijde, dat niemand met zijn zonden Jezus aanraken, met Hem in het verbond komen en dus Zijn naam noemen zal, of het zal dit gevolg hebben: hij zal van zijn zonden scheiden, daar zal kracht van Hem uitgaan. Omdat Christus geen gemeenschap kan hebben met een, die de zonde koestert en daarin leeft. Jezus is geen dienaar der zonde. Hij is dat Heilige Gods, dat uit Maria geboren is, en Hij heeft Zich voor Zijn volk geheiligd, opdat zij geheiligd zouden worden in waarheid. Daarbij is des Heeren Jezus toepassend werk in de ziel dadelijk te heiligen, niet afgescheiden van Zijn voldoening. Omdat het niet anders wezen kan, of een, die Christus kiest, en dus het genadeverbond inwilligt, ontvangt in die vereniging een nieuwe natuur, een vanzelfsheid ten goede. Hij wordt een nieuw schepsel, het oude gaat voorbij en het wordt alles nieuw; bijgevolg moet daar verandering zijn. Omdat zulk een, naar de beloften, de Heilige Geest ontvangt als een Inwoner in zijn hart, Die hem een Geest der heiligmaking wordt, Die hem zuivert van alle verdorven begrippen en dwalingen des verstands: "En die dwalende van geest zijn, zullen tot verstand komen". Er staat, dat de Geest hen leiden zou in alle waarheid. Ook wordt die Geest in hem een Geest des oordeels en der uitbranding, zodat hij, die in het verbond is, die Geest heeft ontvangen, maar die de Geest van Christus niet heeft, die komt Christus niet toe, en die blijft ook dezelfde. Zo velen, en geen anderen, dan die door de Geest geleid worden, zijn kinderen Gods.

Ten laatste, omdat een, die in dat onveranderlijk verbond der genade is, de hemel niet kan noch zal ontgaan. O, de hemel is vast aan het verbond. En vrienden, Johannes zegt in Openbaring: "En in haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt, en gruwelijkheid doet, en leugen spreekt; maar die geschreven zijn in het boek des levens des Lams". En Paulus zegt bepaald, dat zonder heiligmaking niemand (wie hij ook zij) God zien zal.

Toepassing.

Ziet daar, iets gezegd van de natuur van dit zalige verbond.

A. Vrienden, wij mogen in het algemeen zeggen, wat is ons aller geluk groot, dat de grote God, de eeuwige Wijsheid en Goedheid, zulk een wonderlijk verbond, en zo onbegrijpelijk wel verordineerd, heeft uitgevonden en daargesteld, hetwelk God laat aanbieden aan allen, die onder het evangelielicht leven, zodat allen, die maar gewillig worden en horen, daaronder kunnen komen. Het is maar: "Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven, want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden Davids". Wel mens, waar denkt gij wel, dat het vandaan komt, dat gij daar zo buiten blijft, en dat gij niet eens bedaard gaat neerzitten om te onderzoeken of gij tot het genadeverbond behoort? Immers hangt er uw eeuwig geluk of uw eeuwig ongeluk van af, of gij er in of buiten zijt. Vrienden, uw doop, uw kerkgang, uw ten avondmaal gaan, uw uitwendige deugden, uw geloften en aalmoezen, ja, uw bidden en uw tranen brengen u daar niet in. God Zelf moet u brengen onder de band des Verbonds, en al die dingen moeten het gewicht van hun eigengerechtigheid verliezen, en zo doende als valse steunsels uit uw hand vallen.

a. O omzwervende mens buiten dit zalige verbond, kon u het eens zien! O, zucht naar boven dat God het u doe zien, dat de enige reden, waarom u zo gerust en zorgeloos bent, deze is, omdat u gebonden ligt onder het verbroken verbond der werken, en dus onder de vloek, en bij dat alles blind bent. Gij weet noch gelooft het niet, o mens! Gods Woord leert, dat gij in een verbond staat met de dood, en in een voorzichtig verdrag met de hel. Is het niet waar?

Wat is dat anders, in vrede te staan met de zonde? Zijt gij niet zo gewend aan het zondigen, de een wel meer aan die en die grove zonde naar buiten, maar allen aan het dienen en het opvolgen van de bevelen van hun boze hart? Ik zeg, zijt gij er niet zo aan gewend, dat gij bijna geen zonde kent? Zoudt gij wel tientallen zonden kunnen noemen zonder u lang te bedenken? Zij van Gods volk, die licht hebben, zullen ze u met indruk tonen, in alles waaraan zij maar hun handen slaan, omdat de zonden hun verklaarde vijanden zijn. Is dat dan geen verbond, waarin gij staat? O, mens, wel een verbond! Een verklaarde vijand van God, en een vriend van de zonde te zijn, dat is wat te zeggen. Ja, immers zo belet de zonde u geen slaap; zij moge (als het zo wat hoog gegaan is naar buiten) uw consciëntie eens wat te doen maken, maar dan is er immers niets, waarnaar gij dan meer verlangt, dan naar vrede met het kwaad, geen scheiding van het kwaad, maar vrede. Wel mens, zal dat dan ook niet eens eindigen in de dood en in de hel? O, Jakobus zegt het: "De begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde baart den dood".

Wat is dat anders in de vriendschap der wereld te staan? Immers zijt gij dan een vijand Gods, en een vriend van dat, wat God haat met uiterste afkeer. Waar leeft uw ziel? Als gij bij Gods volk zijt, die van God en Zijn wegen spreken, of bij de wereldse goddelozen of burgerlijke mensen, bij de ijdelheden en gemakkelijkheden (al gaat het nog al zo buitensporig niet toe), is dat geen verbond, en vloeit er dat niet uit voort, dat men elkander zo getrouw is? En al heeft men al wat tegen elkander, als het evenwel op dat derde aankomt, tegen dat verenigde volk en het werk Gods in hen, dat men dan de handen in elkander slaat? Het is wel waar, dat de een er bozer en vuiler tegen is dan de andere, maar de beste uit de menigte mag de vromen een vriendelijk oog geven, doch zijn hart geeft hij hun niet; daarom laat hij ze lopen, als zijn volk niet zijnde; zij zijn niet van de wereld, waar hij van is. Elk behoort onder een bijzonder rijk en onder een bijzonder verbond thuis. Jezus zegt daar: "Omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld". Wel, dat u het zien kon! De wereld heeft u lief, omdat gij het hare zijt. Dat is in de grond waar; maar daarbij komt, dat door de ene zijn spotachtigheid, de andere zijn kwinkslagen, de derde zijn humeur, meer liefde en nauwer band veroorzaakt wordt bij de ene dan bij de anderen, doch de grond van vereniging bij de wereldse mensen is waarlijk ook enerlei hart en enerlei weg. Vrienden, is dat geen verbond? O, het zal ook eindigen in de dood, ja, in de hel.

Wat is dat anders dan in vereniging te staan met den vorst der duisternis? O, de engel des afgronds tot zijn heer en koning te hebben, zijn wetten en bevelen te moeten opvolgen; ja, dat vrijwillig onder zijn macht te liggen, en overal zijn partij te trekken, en met zijn onderhorigen verenigd te zijn; die tot zijn vrienden te hebben. Al wat hij gebiedt, of wat zijn onderdanen voorstellen, ook vrijwillig te moeten opvolgen; als in een verbond te staan met, ja, een slaaf te zijn van de manieren en gewoonten dezer wereld, dat is immers een doen van de wil des vleses en der gedachten. Dat is een wandelen "naar de eeuw dezer wereld, naar den overste van de macht der lucht, van den geest, die (krachtig) nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid". O, daar komt het vandaan dat gij handen vol met werk van hem krijgt, omdat gij zijn eigendom zijt. De ene wordt ingegeven: hij moet staat in de wereld zoeken, nu is er kans toe. Een andere: rijkdom; een andere: een grote naam en achting, ja, hij heiligt zijn eigen naam. Een andere: hij moet dat huis kopen en bouwen; hij gaat met zijn hart aan het werk, en hij eindigt zijn dagen in zijn lust. Het ganse hoge doel van de vijand is, om u onder zijn macht, en onder de band van zijn verbond, en van het verbond met de dood en de hel, te houden. En dus valt hij, in de strik, in vele verzoeken, en eindelijk in verderf en ondergang.

Mensen, als gij dacht, dat gij niet weet dat gij ooit in dit satans verbond hebt ingestemd en bijgevolg dat gij dat nooit gemaakt hebt, ik moet u zeggen, gij behoeft het niet te maken, gij hebt het plechtig in uw eerste vader Adam gemaakt, wanneer gij in hem het goddelijke werkverbond hebt verbroken, door van God af te gaan en Hem te laten varen en door het jawoord aan de duivel te geven. Nu staat gij in en onder dat verbond staat en wordt er in geboren, en gij bevestigt hetzelfde alle dagen, want gij houdt u alle dagen aan die zijde, en niet aan Gods zijde. O mens, twist daarover niet of gij er in zijt, valt liever op uw aangezicht voor God; hoe komt gij er anders uit?

B. Vrienden, die de oude wrede heer en koning, zijn heerschappij en het verbond met hem moede zijt, en begerig gemaakt zijt naar redding en verlossing uit die slaafse dienstbaarheid. O, ziet daar een deur der hoop, mocht ze in uw hart, als in het dal van Achor, geopend worden! Ziet daar een eenzijdig verbond van enkel genade, waar uw onmacht u niet behoeft te hinderen, overmits de Heere Zelf zegt: "Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder den band des verbonds."

O vrienden, de welgeordineerdheid en wonderlijke eenzijdigheid van dit verbond moest uw hart innemen en overhalen; gij had reden van u te onttrekken, ingeval het u niet aangeboden werd; ja ingeval gij alvorens vereist werd een ander mens te zijn, een ander hart, of minder zonden te hebben, en ingeval gij eerst rechter en evangelischer moest handelen, vóór God u opnam, en ook ingeval bij u een kracht vereist werd om uzelf daaronder te brengen. Maar dit alles is nu het tegendeel; het is hier maar: "Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed. Als Ik nu bij u voorbijging, zag Ik u, en ziet, uw tijd was de tijd der minne; zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit, en dekde uw naaktheid; ja, Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE en gij werd de Mijne". Hebt gij lust eens enige dingen te horen, waaraan iemand weten kan, dat hij tot en onder dit verbond behoort?

Zulk een heeft kennis aan Christus, en aan onderhandelingen met Hem, als de Borg des verbonds. Vrienden, hoe zou hij er anders onder komen? Wie zou er hem inbrengen?

Zulk een kleeft de bondelingen aan, of zij groot of klein zijn in wereld, die zijn zijn verenigde, lieve vrienden, zijn broeders en zusters, die elkander verstaan. Het is waar, dat zo een, verlaten heeft: vader, moeder, zusters, broeders, vrouw, kinderen, akkers, maar hij heeft het hier in de tijd wel honderdvoudig wederom, en dan nog te wachten na de tijd het eeuwige leven.

Zulk een heeft wat van binnen, dat zich onmiddellijk zet tegen de zonde, dat de wereld de rug toekeert, ja, dat een richting zet en houden wil; wat ook een ander daarvan zegt, hij bekreunt zich daar niet om. O, al wat uit God geboren is, overwint de wereld, zodat zulk een zijn richting houdt.

Zulk een is een arme van geest, ja, bedelarm gemaakt; ja, hoe ouder en groter christen hij wordt, hoe armer hij wordt, en hoe meer hij noodzaak vindt en heil ziet in enkel op het gegevene te leven.

Zulk een is soms ook de wereld te rijk in zijn ogen, als hij de volheid des verbonds en der beloften, ja, als hij de God en de Borg des verbonds eens onder het oog krijgt! O, hoe groot zijn geestelijk en tijdelijk gebrek ook zij, en hoever het nog schijnt van de vervulling, dit geeft hem moed en houdt hem op; hij verblijdt zich vast in Zijngetrouwe, onveranderlijke, machtige en rijke Vader, en in de eed die Hij hem gezworen heeft.

Ja, daar ligt zo wat op de grond van het hart, dat al die grote goederen hem ook niet ontgaan zullen, al wordt het veeltijds bestreden, en dat hij er weinig troost van geniet. Het hart van zulk een tekent, bijzonder als hij hoort spreken van de Evangelieweg, en dus van op het verbond te leven en daaruit te werken, en hij is zeer begerig om in die evangelische handeling met de Heere door de Heilige Geest gezet te worden. Hij is met evangelische woorden niet tevreden, maar het is hem om de kracht te doen; hoe meer zulk een ontdekt wordt van zijn verkeerd en wettisch, zondig handelen, hoe liever is het hem. Christus wordt hem dierbaar. Zijn weg wordt hem dierbaar, ja, Zijn leiding en onderwijs worden hem aan zijn hart dierbaar.

Eindelijk, als zulk een eens wat zien en geloven kan, dat de Heere hem (hoe walgelijk ook) uit vrije liefde onder die band gebracht heeft, en hij dan voor merkelijke duisterheid en bestrijdingen bewaard wordt:

O, dan is het hem zulk een groot wonder, dat de partijen in dit verbond zo zeer ongelijk, zo strijdig zijn, en zo oneindig verschillen. O, dat de Hoge en de Verhevene met zulk een wil handelen. O, dan zinkt hij weg in verwondering, ook over die welgeordineerdheid van het verbond, als zo gepast tegen de schuld, vijandschap, vloekwaardigheid en onmacht van de lage en nietige mens. Ja, dan verliest hij zich in de soevereine oprichting. O, met geen engelen, roept hij uit, die veel heerlijker natuur hadden, maar met mensen, wier grondslag in het stof is. En dat met mij, ellendige, onder zoveel mensen, met voorbijgang van die en die, zoveel geschikter, bekwamer en verstandiger!

O vrienden, een heerschaar engelen schreeuwde dit uit in Bethlehems velden, wanneer de Verbondsmiddelaar in het vlees kwam; o in de mensen een welbehagen! Daar konden zij niet bij, en dat wordt zulk een ziel ook hoog en wonderbaar.

Eindelijk, te uwer besturing:

Heeft de Heere u als uit het Sodom der wereld en uit het diensthuis van dit geestelijk Egypte uitgelokt, en is het Zijn hand, die u gebracht heeft, waar gij nu staat; wel vrienden, denkt toch het goede van de Heere en houdt maar aan, gemoedigd aan 's Heeren zijde, met uw ganse gestel, zoals het van nature is, uit onwaardigheid op God te blijven zien en wachten. O, wie weet hoe haast de Verbondsmiddelaar Zichzelf aan u zal openbaren, en u een hand zal toereiken, zodat gij als een ongeschikte en vloekwaardige in uzelf, echter door Zijn kracht en hulp overkomen en u verblijden zult met de blijdschap van Gods volk, en mede roemen zult met dat erfdeel!

C. Kinderen van God, met een woord nog:

Zoekt de goedheid van God te erkennen, dat de Heere van alle eeuwigheid op u gezien en gedachten des vredes over u gedacht heeft, en dat om u in de tijd onder dat zalige verbond te brengen; ja, dat niet alleen, maar ook, dat de Heere Zijn beloften in dat verbond heeft willen uitstrekken tot uw zaad tot in duizenden geslachten. O, dat is een wonder, dat God Zich verklaart, dat Hij de ongerechtigheden wil te huis zoeken tot in het derde en vierde lid, en dat Hij Zijn genade wil uitbreiden tot in duizendengeslachten. En vrienden, daar de Heere dit verbond had kunnen en mogen oprichten met een vader of een moeder, zonder de kinderen enigszins daardoor bevoorrecht waren geworden, daar lezen wij: "Het zaad zal Hem dienen; het zal den HEERE aangeschreven worden tot in geslachten". En: "Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid; zolang als er de zon is, zal zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden". Zo ook: "Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid, des woords, dat Hij ingesteld heeft, tot in duizend geslachten; des verbonds, dat Hij met Abraham heeft gemaakt, en Zijns eeds aan Izak". Dus komt daardoor zulk een gezin als het ware nader, en de Heere krijgt er ook een betrekking op. Het is even als wanneer een koning in vijandschap staat met een van zijn onderdanen, die doet zulks ook aan zijn kinderen gevoelen; maar wanneer het verbond des vredes met zulk een vader of moeder getroffen is, en het tussen hen en de koning wel staat, en zij volkomen in die gunst hersteld zijn, o aanstonds delen hun kinderen mede in dat voorrecht. De koning krijgt weder een betrekking op die kinderen, zij genieten ook veel goeds, en hij is ook weer te spreken, zodat zulk een vader of zulk een moeder het goede voor die kinderen ook mogen zoeken. Zoekt tot dat einde u in die grote instelling, in het Avondmaal, aan te bieden, ten einde de Heere Zijn verbond en al Zijn beloften van Zijn kant u verzegele, en ten einde gij van achteren geloviger daarmede mocht leren handelen, ja, ten einde gij ook daar uw keuze vernieuwt. O vrienden, in de aller zwaarste weg, die God met Zijn kinderen hier op aarde houdt, kan niets méér sterken, dan dit verbond met God, en aan Zijn onbepaalde verbondskeuze te gedenken, als men ooit de hand legde aan de Middelaar Christus, wanneer men geen een weg tot zijn dood toe uit bedong. O, dan leert men al die wijze wegen, die God gehouden heeft en nog houdt naar Zijn goede raad, aanbidden, ja, de aller zwaarste zaken kunnen daar eerst recht licht worden.

D. Eindelijk, nog een woord, bij gelegenheid, dat wij heden dit jaar eindigen en het aanbreken van de dageraad van het nieuwe wachten. Eigenlijk ligt er niets wezenlijks in deze verandering van het jaar tot de godsdienst, vermits de Heere God in de nieuwe huishouding alle onderscheid der dagen heeft afgeschaft, en ons alleen Zijn dag wekelijks heeft gelaten; ja, vermits elke dag, en elk uur en ogenblik een nieuwe tijd is, dien wij nooit gehad hebben; maar geraakt men bij zulk een gelegenheid bij zichzelf en bij het verlopen van zoveel tijden over hem, dan mag men de geest ook niet binden; en daarom wens ik, vrienden, dat er hier zo enigen waren:

Dat wij tezamen met de uitgang van dit jaar, eens vergeten mogen wat achter is, en ons uitstrekken mogen naar hetgeen, wat voor is. O, dat elk onzer, te huis gekomen zijnde, eens moge gaan neerzitten met een zucht naar boven, om zijn stand en weg tussen Goden zijn ziel, gelijk ook al zijn wegen en gangen en de goedheden Gods te gaan onderzoeken, en wat hij de Heere vergolden heeft, ten einde zijn ziel week en klein moet worden voor God, en zijn zonden een evangelische zwaarte mogen krijgen, en hij tot de laagte van het Evangelie gebracht moge worden. Och, dat van ieder onzer zijn zondige natuur, zijn oude mens, tot een last moge worden; dat hij ze eens aan Jezus' voeten moge brengen, en daar eens afstand moge doen van al, wat God haat, en dus naar Paulus' vermaning, af mocht leggen aangaande de vorige wandelingen van de oude mens. O vrienden, niemand zal dat doen, tenzij hij eerst iets heerlijkers in het oog heeft; en daarom, wens ik van harte: mens, zorgeloos en zonder God in de wereld levende, dat dit aanstaande jaar voor u een jaar van Gods welbehagen, een jaar van 's Heeren verlost en moge zijn, dat God de vleugelen Zijner genadeover uw ziel moge uitbreiden! O, wie weet, welk uitverkoren vat hier is, die nu nog afkerig van God afloopt in de weg van zijn hart, en die in dit aanstaande jaar een tijd der minne te wachten heeft; ja, die nu vervreemd is van Christus, en tot Hem niet komen wil, en die echter, of hij nu wil of niet wil, met kracht zal overgezet worden in de gemeenschap van Gods Zoon. O, dat geluk zal u niet missen naar die goede raad; dan zal de wolf met het lam verkeren, en de luipaard bij de geitenbok neerliggen. Dan zult gij worden, als het vrijwillige volk op de dag van Gods heerkracht in heilige sieraden. U, die te voren enig werk gehad hebt, en tusschenbeide vast zijt geraakt, of wiens werk van jaar tot jaar, en van dag tot dag vermindert, zodat gij nu geheel vast en zorgeloos zit, waarmede het werk als het ware zulk een zet heeft gekregen.

O ja, daar zit het nu; ik wens dat gij in dit aanstaande jaar, ten minste vóór uw dood, bij de oorzaken mag worden gebracht, waardoor gij uw werk in het eerste verloren hebt, en dat gij bij licht uw gevaar mag zien en aan het zoeken van God mag geraken. O mens, God breke Zelf uit uw hart die grond, die gij niet los wilt laten, ten einde gij een voorwerp voor Christus' werk mag worden. Vragende zielen naar de Heere en Zijn sterkte, och, dat u in dit aanstaande jaar, of deze avond reeds, achter de maaiers van de geestelijke Boaz mag leren oprapen. O, een nederige ziel kan nog wel wat opdoen. Dat u een vindstijd moge aantreffen. O, dat u een hand moge worden toegereikt, ten einde gij in Gods huis en binnen Zijn muren mag worden binnengehaald, en daar een plaats en een naam mag krijgen boven de oude zonen en de dochteren. O, wie weet of dit het jaar niet zijn zal, dat gij u zult hebben op te maken om verlicht te worden, dat uw licht op weg is om te komen, en dat de heerlijkheid Gods over u zal opgaan. O, het zal op het onverwachtst zijn, en als gij het niet dacht.

Kinderen van God, o daar ligt u een groot werk voor de hand. Wie weet, wat boven ons hoofd hangt? Wie zou de wegen gedacht hebben, die de goede Heere met de een en de ander dit voorleden jaar gehouden heeft? O, de dagen der tegenheden eindigen ook, en de inmenselen van de goedheden Gods zijn groot geweest. Och, dat vorige bevindingen hope werken; ja, wie weet wat over ons land hangt? Of wij niet in de oorlog zullen worden ingewikkeld! Derhalve wens ik: dat God ons in dit aanstaande jaar moge ophelpen uit onze laagte, zondige eigenheid en geestelijke blindheid, en dat elk onzer bekeerd moge worden tot zijn vorige stand, waaruit hij gevallen is, en dat het dus voor ieder onzer worden moge een geestelijk jubeljaar; daarin werd oudtijds alles in zijn vorige stand hersteld, en elk kreeg zijn goederen weder, die hij kwijt geraakt was. Eindelijk en ten laatste; dat wij langs die weg steunsels van het land mogen worden, om de gemene, geestelijke lasten van het land op ons hart voor God te dragen, en om de God van Nederland aan te lopen in nederigheid, ten einde Hij langs Zijn goede weg en langs Zijn goede raad, ons land tot zijn vorige luister herstelle; ja, ten einde Hij Zijn kerk tot zijn vorige stand weder oprichten moge, en al het vervallene herstelle. Och, laten wij liever onder de weinige zuchtenden, dan onder de juichende menigte zijn. O, het koninkrijk Gods bestaat toch niet in woorden, maar in kracht. Daar zullen wij vrede vinden.

Wij eindigen met Mozes' zegen, op het uiterste van zijn leven aan Israëel: "De eeuwige God zij u een woning, en van onder eeuwige armen; en Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht, en zegge: Verdelg!"

Amen, het zij zo.

30. DE NATUUR EN GROOTHEID VAN DE ZONDE.

Het oordeel van God in de wolken, ja in de ganse natuur, over ons en ons Nederland, is zichtbaar uitgestrekt. Ja, zelfs ten oordeel over andere landen die ons moeten voeden. Een oordeel waarmee de grote God, de Rechter der ganse aarde, Die recht doet, de grond legt en de oorsprong doet zien van volgende zware tijden van hongersnood en pest, ja van dergelijke oordelen die over ons staan te komen, als het door vernedering en bekering niet wordt voorkomen. De goddeloosheid, ongevoeligheid en verharding des harten zijn groot. En des Heeren volk slaapt merendeels met de dwaze maagden. Zij zijn uit hun kracht gevallen en zien, door de Geest der gebeden voortgeholpen, niet naar boven. En dus kunnen zij niet tussen treden in het geloof, tussen een vertoornd God en een zondig, onvernederd land. Daarom acht ik het nodig dat wij deze keer eens wat samen spreken over de natuur en de grootheid van de zonde waardoor straffen en oordelen komen. Ziende naar de Bijbel al deze dingen als tekenen aan van droevige tijden en dat het er gevaarlijker uitziet dan men wel denkt. We weten dat, als er geen zonden waren, er ook geen plagen zouden zijn. Och, dat ieder van ons, of die het bescheiden is, het geluk mocht hebben dat God hem naar binnen bracht en ziende maakte. En dat hij, meer mocht klagen over de zonden dan over de plagen.

Wij zullen daarom volgens twee voorname hoofddelen spreken:

- I. Over de natuur (of aard) van de zonde.
- II. Over de grootheid ervan.

I. Over de natuur van de zonde.

Het woord zonde betekent in de Hebreeuwse grondtaal eigenlijk een afdwaling van het rechte doel en van de weg die daartoe leidt. Hierop schijnt gedoeld te worden: "Hij zal de zondaars onderwijzen in den weg". En ook: "Zo zal ik den overtreders Uw wegen leren; en de zondaars zullen zich tot U bekeren."

Het woord zonde heeft verscheidene benamingen in Gods Woord.

- Het wordt genoemd bij de Joden verkeerdheid, staande recht tegenover de behoorlijke rechtheid.
- Ook wel ongerechtigheid, rechtstreeks strijdende tegen rechtheid en betamelijkheid.
- Ook wederspanning, trouweloosheid, afval, afwijking, goddeloosheid en boosheid.

Dergelijke benamingen draagt de zonde ook bij de Grieken, zoals overtreding, ongehoorzaamheid, val, struikeling en schuld.

Beschouwen wij dat dit woord zonde of ongerechtigheid in Gods Woord ook wel overgebracht wordt tot de straffen. Sommigen willen dat Kains woorden "Mijn misdaad is groter, dan dat zij vergeven worde", zouden uitdrukken dat de straf te zwaar is om te dragen. En ook: "Indien gij niet weldoet, de zonde ligt aan de deur". Maar duidelijk lezen wij dat de engelen tot Lot zeiden dat hij uit Sodom moest, opdat hij in de ongerechtigheid van die stad niet zou omkomen. Ook wordt het wel overgebracht in de Bijbel tot de offeranden, die geschikt waren ter verzoening voor de zonde. Daarom wordt het wel genoemd zondoffer. Wij lezen dat Christus voor Zijn volk tot zonde is gemaakt. Hiervan spreken wij nu niet zozeer, ook niet van de zonde der engelen, maar alleen van de zonde der mensen of van de overtreding der wet, door God aan de mens gegeven.

Staat ons nu te letten op wat de zonde des mensen eigenlijk is.

Zien wij eerst wat de zonde niet is.

1. De zonde is niet iets stelligs, of iets wezenlijks, ook niet iets zelfstandigs, want dan zou het God tot zijn oorzaak moeten hebben, omdat alle wezenlijkheid van God is en afhangt. Deze stelling is goddeloos, ja godslasterlijk.

2. Ook is de zonde geen blote ontkenning of verloochening van alle wezenlijkheid. Hoe zou ze dan kunnen onderscheiden worden? Ja, vanwaar zouden al die grote uitwerkingen van de zonde komen? En hoe zou God toch zulke rechtvaardige straffen op aarde kunnen oefenen?

Beschouwen wij dan nu wat de zonde werkelijk is.

1. De zonde is een gemis of beroving van de rechte en vereiste wezenlijkheid, goedheid en volmaaktheid, die de hoedanigheid van de vermogens van de ziel besmet en bedorven heeft. Zij heeft tot haar voorwerp de Goddelijke wet, en zo vervult zij het hart van een mens met afwijking van die wet van God. Johannes zegt: de zonde is ongerechtigheid of onwettigheid. En Paulus zegt: "Door de wet is de kennis der zonde". En: "Waar geen wet is, daar is ook geen overtreding".

2. Hieruit volgt dat de zonde niet alleen bestaat in een vrijwilligheid en dadelijke toestemming van de wil, maar voornamelijk in die boze wanstalte, in een gemis van hetgeen men moest hebben en in een hebben van hetgeen men kwijt moest zijn, wat zich door al de zeden vertoont.

3. De zonde is dus een afwijking van het voorschrift van de Goddelijke wet, van de soevereine, onafhankelijke God, wijselijk toegelaten ter betoning van de eer van Zijn deugden, hetwelk de mens van alle Goddelijke heerlijkheid en luister berooft en hem aan de schuld des doods onderwerpt.

Zien we nu de natuur van de zonde.

1. De zonde is niet van God, want God is het hoogste Goed. De Heere haat en straft de zonde. Volgens Habakuk is de Heere te rein van ogen dan dat Hij het kwade kan aanschouwen of verdragen. En lezen wij: "Gij zijt geen God, Die lust heeft aan goddeloosheid; de boze zal bij U niet verkeren. De onzinnigen zullen voor Uw ogen niet bestaan; Gij haat alle werkers der ongerechtigheid. Gij zult de leugensprekers verdoen, van de man des bloeds en des bedrogs heeft de HEERE een gruwel". Zover is het ervan af, dat de Heere de oorzaak van de zonde zou zijn. Integendeel kan de Heere zelfs geen medelijden oefenen met een zondaar, ja zelfs niet met een schreiende zondaar, buiten Zijn Zoon, omdat de zonde hem walgelijk maakt in Gods ogen, zodat God hem moet verdoen omdat Hij Zijn deugden bemint. Van het licht kan geen duisternis, van de zuivere heiligheid geen onheiligheid voortkomen. O, wie dat ongerijmd in de Almachtige gevoelen, kunnen geen liefde tot God noch genade hebben, en dragen het zwarte merk bij zich en voor hun voorhoofd dat zij naar de afgrond rennen. Maar wel degenen die zuchten over die boze bedenkingen in het hart en onder diepe bestrijdingen, die dagelijks van de boze als het ware met drek en allerhande vuiligheid bestormd worden en menigmaal niet kunnen onderscheiden dat zulks niet zozeer hun zonden zijn. Laat ik maar eens iets zeggen of het nuttig was voor de een of ander. Vrienden, indien de Heere gehouden was geweest om de val des mensen te voorkomen, en dus de val te beletten, was Hij geen God, maar dan was Hij afhankelijk van de mens en niet soeverein.

2. Dus is de zonde van de mens zelf. Het verderf is uit ons. Wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods. Hoewel het waar is dat er sneer aanradende en aandrijvende medeorzaken zijn, zoals de satan of de boze en de aan zijn gebied onderworpen wereld, drijven zelfs zegeningen, oordelen Gods, ja zelfs de heilige wet van God tot zonde aan. Wij beschouwen hier:

a. Dat de zonde of dit verderf oorspronkelijk in de ziel van een mens berust en medegedeeld en betoond wordt in het lichaam, voor zover het lichaam de ziel beweegt en ook van de ziel bewogen wordt. Zodat de mens het onderwerp van de zonde is, omdat de Heere eigenlijk en alleen een wet aan hem heeft kunnen geven. Het is wel waar dat de natuurlijke drift in de beesten, en de bestendige schikkingen in alle andere redeloze en levenloze schepselen, wel de naam draagt van een Goddelijke wet der natuur, maar niet anders dan bij enige gelijkheid, en in die zin zijn de gedochten en monsters ook afwijkingen van de natuur. Ook is het wel waar dat de daden van des mensen zonde wel in de beesten gevonden worden en dat het kwade over andere schepselen ook is gebracht. Niet alleen in de wet van de stotende os, maar voornamelijk in de eerste vervloeking van het aardrijk terstond na de val, in de zondvloed, in het onderwerpen van het schepsel aan de ijdelheid. Maar dit alles buiten de zondige schuld van die schepselen, en alleen tot straf over de zondige mens. Daarom lezen wij in Romeinen dat het ganse schepsel (op zijn wijze, als) zuchtende is met opgestoken hoofde, verlangende naar hun vrijmaking, ten tijde van de openbaring der heerlijkheid der kinderen Gods. En vrienden, zo zucht nu ook het redeloze en levenloze schepsel. Het een heeft geen voeder en het ander kan niet voortkomen maar vergaat. Geen boom kan op zijn wijze zijn dankbaarheid betonen door bladeren, bloesem en vrucht, alles ter oorzaak van de zonde van de mens onder welke gevolgen het zucht.

b. Beschouwen wij nu dat wij het kwaad, deze zonde en deze trekken des duivels, geërfd hebben van onze eerste voorouders Adam en Eva in het paradijs, waar onze natuur alzo bedorven is geworden dat wij nu allen in zonden ontvangen en geboren worden. Hierin merken wij aan dat Adam als het hoofd van het menselijke geslacht met God in een verbond der werken gestaan heeft. En dus dat Adam als een hoofd van dat verbond gezondigd, en al zijn nakomelingen onder die schuld van die daad gebracht heeft, namelijk het eten van het verbodene. En wel zo alsof wijzelf van die verboden boom geplukt hadden.

c. Ook merken wij aan dat wij als gevolg hiervan onder een zware, inklevende verdorvenheid, onder een voortzettende vuiligheid en boosheid, hoofd voor hoofd, geboren worden. Ontbloot van het beeld van God. Wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid God". Dood door de misdaden en de zonden. Verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven Gods. Ja, wij worden geboren, niet alleen onder het gemis van de oorspronkelijke gerechtigheid, maar gestraft met iets tegenovergestelds in ons, namelijk een goddeloze ongesteldheid, het beeld van satan, een trek en neiging naar hem ten kwade. Dus hebben wij een wet der zonde in ons, begeerlijkheid, onreinigheid, vuiligheid en besmetting. Dit alles verwekt allerhande gruwelijke daden, waarop dan zware tijdelijke en eeuwige straffen volgen. Ja, zelfs een drievoudige dood, want volgens Romeinen is de bezoldiging der zonde de dood.

Slaan wij nu kort gade de aard van de zonde. O vrienden:

1. Elke zonde, hetzij groot of klein in onze ogen, is een opstand tegen de Heere. Het is een trek van satan, die hij in de val in ons overgezet heeft. Ze is niet alleen iets vijandigs van binnen, maar het is niets anders dan enkel vijandschap tegen God. Daarmee gaat geen liefde en genegenheid tot God gepaard. Daarom lezen wij at de goddeloze de hoogheid des Heeren niet aanziet. En dat hij zijn hand tegen God uitstrekt, en dat hij zich tegen de Almachtige geweldiglijk aanstelt. Dat hij met zijn hals tegen de Heere aanloopt en met zijn dikke, hoogverheven schilden. Paulus zegt: "Of tergen wij den Heere? Zijn wij sterker dan Hij?" Ja, omdat God goed is, is de zonde des te bozer. Salomo zegt dat des mensen hart in hem vol is om kwaad te doen. En wel daarom, omdat God niet haastig het oordeel over de bozen brengt. O vrienden, waar zal dat met ieder aankomen? Zo van binnen gesteld tegen God. Farao dacht het uit te houden, maar God maakte hem wel klein. Zal een stoppel zich tegen het vuur aankanten en opzetten? O, als God een mens bij Zijn licht iets daarvan doet zien, en dat bij Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, dan roept zulk een uit: "Wie kan bij een verterend vuur en een eeuwige gloed wonen?" Dat is andere taal, dan de zonde niet te achten en zich daarin maar te vermaken.

2. Elke zonde, hetzij groot of klein in onze ogen, is een godloochening. Elke zonde zegt: er is geen God. Nadrukkelijk zegt Paulus: "Zij belijden, dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, alzo zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam en tot alle goed werk ondeugende". Dus is de zonde een zware godontering, ja een ontkenning van Gods rechtvaardigheid, heiligheid, waarheid, alwetendheid en alomtegenwoordigheid.

Als een mens vanbinnen voelde dat God het ziet, zou hij deze of gene zonde wel laten. Zoals Jozef toen hij tot zonde verzocht werd: zou ik zulk een groot kwaad te doen, en zondigen tegen God? En in Job lezen wij dat de vreze Gods hem tot een schrik was, en dat hij niet vermocht vanwege Gods hoogheid. Zeer opmerkelijk is het grondwoord zonder God in de wereld, dat wij vinden in Efeze. Het is te zeggen een atheïst. En vrienden, zo is zelfs iedere Gereformeerde en ieder onder ons die nog onbekeerd is.

3. Elke zonde, hetzij groot of klein in onze ogen, staat God naar kroon en troon uit een ongekende haat en nijd tegen de Heere. En dus doet ze de Heere (menselijkerwijze gezegd en Gode betamelijk verstaan), smart en moeite aan. Wij lezen: "Zij deden Hem smarten aan in de wildernis". En de Heere getuigt: "Gij hebt Mij arbeid gemaakt met uw zonden, gij hebt Mij vermoed met uw ongerechtigheden". De ouden plachten de zonden te noemen een Godsmoord, omdat ieder mens een hater van God is. En u weet dat dit de wortel van de doodslag is. Wie men haat, zou men gemakkelijk het leven benemen als men kon en als de Heere het toeliet. En dus is het de aard van de zonde. Als ze kon, zou zij God van de troon stoten. Ziet vrienden, zo staat het met de aard der zonde.

Zien we nu in de tweede plaats:

II. De grootheid van de zonde

Beschouwen we:

- A. De grootheid van de zonde.
- B. de trappen daarin.

A. De zonde wordt groot genoemd. Zoals in Psalm 25: "Om Uws Naams wil, HEERE, vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot".

1. Als wij de zonden, zonder onderscheid, groot noemen, verstaan wij hierdoor de wijduitgestrektheid van de zonden, dat ze hoog en ver gaan. Zij roepen uit, onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel. Dit leest u ook in Genesis dat Kains ongerechtigheid van de aarde tot God in de hemel riep. Vergelijk dit met Jakobus waar wij lezen dat de zonden opklimmen tot in de oren van de Heere Zebaoth. En nadrukkelijk lezen wij in Genesis dat de zonde de aarde vervulde; de aarde was vervuld met wrevel. O, als God iemand hiervan indruk geeft, dan gevoelt hij meer dan hij met woorden kan uitdrukken.

2. Als wij de zonden groot noemen, verstaan wij erdoor ook de zwaarte van de zonde. Juda wordt genoemd een volk van zware ongerechtigheid. En de Heere zegt dat Hij moede geworden was om hun zonden te dragen. Hierom worden zij een last genoemd: "Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden". De mens in zijn blindheid acht de zonde niet veel. Hij lacht erom en vermaakt zich erin en roept wel eens vrij uit: dat en dat heb ik gedaan! Maar o vrienden, als de zonden op zijn hart komen, dan zijn zij hem zwaar. Als God hem niet bewaarde, waartoe zou het niet komen? Zoals het ging met Kain, Saul, Judas en anderen. O, als God Zich niet ontfermde en in Zijn Zoon zulk een voorkwam, zodat hij de weg van ontkoming zag, hij zou in een ogenblik naar de afgrond zinken en een worm hebben die niet sterft en een vuur van binnen dat niet uitgeblust wordt.

3. Als wij de zonden groot noemen, verstaan wij er ook door haar veelheid. Zij klagen in Ezra: "Onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd". En de Heere zegt: "Wat krijgt gij over uw breuk, dat uw smart dodelijk is? Om de grootheid uwer ongerechtigheid, omdat uw zonden machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen gedaan". En o vrienden, wie zal de menigte der zonden noemen? David zegt: "Wie zal ze verstaan?" En dan nog de verborgene. Hadden wij er licht in, de tijd zou ons ontbreken. Wij zullen u maar enige soorten onder het oog zoeken te brengen. Er zijn erf en dadelijke zonden. Er zijn zonden van nalatigheid en van dadelijkheid. Er zijn zonden tegen God, tegen zichzelf en tegen zijn naaste, en dat met gedachten, gebaren, woorden en werken. Er zijn zonden tegen bijzondere goedheden, weldaden en lankmoedigheden Gods aan en tegen de aanbidding van genade. O, dat is een afkeer van Hem, Die van de hemelen is en een verwerpen van het Evangelie. Er zijn zonden tegen licht, kennis en beter weten, en ook uit onwetendheid. Er zijn zonden die verborgen zijn en ook die openbaar geschieden. En nadrukkelijk staat er: "Gij hebt het in het verborgen gedaan, maar Ik zal deze zaak doen voor gans Israël en voor de zon". Ook zijn er zonden die heersen en zonden die uit zwakheid geschieden.

4. Ziet eens aangaande dit laatste, wanneer de zonden al heersen. Dat ieder met enig onderscheid en licht dit stuk bezien mocht. Wij zullen het tegenovergestelde tegelijk noemen.

a. Dan heerst de zonden, als de mens in zijn oude natuurstaat nog buiten gemeenschap met Christus is, en met geen zonden te doen heeft. Als het huis in vrede is van binnen. O vrienden, zouden daar de zonden niet heersen? Zij worden zelfs niet gezien, veel minder bestreden en gedood. Die arme man of vrouw meent een goed hart te hebben, omdat hij of zij dood is in zonden en misdaden en dus van geen kwaad weet. En helaas, het hart van zulk een is een opengebroke stad zonder muur. En vrienden, waar geen zonden bestreden en gedood worden, daar heersen ze. En die doding kan niet geschieden dan door de Geest, en die Geest krijgt niemand dan in de vereniging met Christus.

b. Dan heerst de zonde als de mens voldaan en weltevreden is in zijn omzwerven buiten God en Christus, en in de wereld of onder wereldse mensen, ook al zijn zij uiterlijk godsdienstig en burgerlijk. O de meeste tijd van zijn leven bij zulke doden met zijn hart te verkeren, is een droevig teken. Ja, alle leven buiten God is zonde en heersende zonde. Dit is niet anders dan wat Paulus zegt: "Die naar het vlees zijn, bedenken dat des vleses is." En: "Zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem".

c. Dan heerst de zonde als de mens een vijand is van, of in zijn hart niet verenigd is met de Godzaligen omdat zij het zo nauw nemen. Zulk een haat het licht uit liefde tot de zonde.

d. Eindelijk, dan heerst de zonde, als de mens die nogal enig algemeen werk met zichzelf heeft, niet het meeste werk voor God vindt tegen die zonden en begeerlijkheden die hem het liefste zijn en die hij het meeste aankleeft. O, wie zijn liefde tot de zonde niet aanklaagt, die blijft op de wortel en is een dienstknecht van de zonde. Maar vrienden, het is geen bewijs dat de zonde heerst, wanneer een kind van God een onuitsprekelijke kracht van allerlei verdorvenheden gevoelt dat hij verkocht is. En dat zijn wil verstrikt is onder zware boezemzonden, ja onder liefde van zijn boze natuur en geneigdheid ten kwade. O, vraag zulk een eens waarover hij meest in het verborgen voor God klaagt, en of die liefde tot het kwade hem niet het meeste drukt en verduistert. Ik zeg, zulk een strijdt tegen de zonden, al ligt hij onder. De liefde tot het kwaad is zijn ziel soms een drukkende last. O, dat is een wet der zonde, die hij in zijn leden gevoelt. U zult vragen: waarin verschilt zulk een van een natuurlijk mens? Daarin vrienden, dat hij met dit hart, dat zo vervuld is met liefde tot het kwade, steeds voor God komt om wortel en takken geknakt, ja uitgerooid te krijgen. En ook daarin, dat hij zo blij is als hij gevoelt dat de Heere op zulk een goddeloze wil neerzien en die hoge weg van verzoening in Zijn lieve Zoon aan zulk een gruwelijk gestelde wil openbaren. Ja, ook daarin dat hij menigmaal betuigen kan dat het zijn heerlijkste dag zal zijn, als de Heere Jezus Zelf over zijn bergen van zonden eens blinkende mocht verschijnen, Zijn hand Zelf aan dat kwaad mocht leggen en dat hij zo nog eens onder de voet mocht krijgen wat hem nu zo onder houdt.

Tenslotte slaan wij gade enige redenen en bijzonderheden waarom elke zonde, hoe gering ook in 's mensenoog, voor God groot is. Wel, hierom is de minste zonde groot voor God.

1. Omdat ze begaan wordt tegen de majestueuze, de hoge, de ontzaglijke, de heilige en de heerlijke God. O, als de Heere het op het hart legt, dan ziet hij de minste zonde zo hoog aan. Dan is het gelijk David: "tegen U, U alleen heb ik gezondigd". En gelijk Ezra: "Mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood om Mijn aangezicht tot U op te heffen". Als God iemand zijn zonden recht doet zien, en als dus zijn ogen opengaan, krijgt zulk een tegelijk Gods hoogheid en heerlijkheid op zijn hart. Dan verfoeit hij zich met Job.

2. Omdat ze begaan wordt onder het oog van de alwetende God. Volgens Psalm 90 geschieden zelfs de heimelijke zonden in het licht van 's Heeren aangezicht. En volgens Psalm 139 verstaat God van verre 's mensen gedachten. En zijn toch alle dingen naakt en geopend voor de ogen Desgenen, met Wie wij te doen hebben. God zegt: "Ik weet elk een der dingen, die in uw geest opklimmen". Waarbij men enigermate de zonden des harten kan onderscheiden van deze boze inwerpingen des duivels, namelijk bij dat opklimmen van binnen. Jezus zei: "Waarom klimmen zulke gedachten en overleggingen in uw harten op?" Dit is zeer onderscheiden van die als het ware van buiten aangebrachte, plotselinge inwerpingen, die wel eens verschrikken. O vrienden, de stoute zondaar meent de vrijheid te hebben tot zondigen in de duisternis. Maar David zegt dat de duisternis is als het licht. En God zegt: "Gij meent, dat Ik ten enenmale ben zoals gij". O, dit drukt zulk een ziel. Dit doet haar de zonden belijden en verzwaren en met de tollenaar van verre staan. Als God iemand licht geeft, dan valt men zo terloops niet aan het bidden.

3. Omdat ze begaan wordt tegen een Mensenhoeder. Daniël zei tot de koning Bésazar: "Dien God, in Wiens hand uw adem is en bij Wien al uw paden zijn, hebt gij niet verheerlijkt". O, dat ziet zulk een ziel als haar ogen opengaan, wanneer dit op het hart komt: heb ik u niet gedragen als een Vader? Brood, klederen, het Evangelie gegeven en menigmaal bewaard en gered? Zult u nu dan dit de Heere vergelden, dwaas en onwijs volk? O, dan is het voor een ziel wonderlijk dat God haar nog draagt.

4. Omdat ze begaan wordt tegen een rechtvaardige God. Dit maakt de minste zonde zeer groot. Het minste kreukje in de volmaakte heiligheid moet God haten en straffen omdat Hij Zichzelf bemint. O, als God Zich in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid ontdekt, dan ziet ze dat ze alle ogenblikken blootstaat om met één klap weggestoten te worden, dat zij zo onveilig heengaat en op de kant van de afgrond staat en dat het alleen Gods vrije hand is dat zij daar nog niet is. O, dat doet zulk een sterk roepen en dat doet hem zijn valse hoop verliezen en dus sterven aan zichzelf.

5. Tenslotte is er een krachtig bewijs, waarom de geringste zonde in des mensen ogen groot voor God is, te vinden in de grote gevolgen van kleine beginselen van de zonde. Neem alleen dit weinige: één zonde heeft de wereld verdoemelijk gemaakt. U ziet de dood heersen over een klein kind, zodra het het leven ontvangen heeft en ter wereld komt. O, wat moet de zonde groot zijn. Eén zonde van een man, van Achan die van het verbannene genomen had, was de oorzaak dat het gehele volk geslagen werd. Eén zonde van Saul was oorzaak dat er drie jaar hongersnood kwam. Eén zonde van David kostte het leven aan zeventig duizend mensen: hij wilde het volk eens tellen opdat hij, als het eens op een oorlog aankwam, wist hoeveel manschappen hij had. Ja, de zonde van Jeróbeam waarmee hij Israëel deed zondigen, was oorzaak dat al de volgende koningen van Israëel uit de beker van Gods toorn moesten drinken. Ja, één zonde van een voorvader kan oorzaak zijn dat de kinderen gestraft worden tot ingeslachten. Ziet hoe gruwelijk de zonde moet zijn in de ogen van een heilig God.

B. Aangaande nu de verscheidene trappen in deze zonden, daarin slaan wij eerst gade dat ieder mens, en dus ieder van ons, niemand uitgezonderd, onder de grootheid van zijn zonden voor God gebonden ligt. Ieder van ons komt met Adams zonde in de wereld, met gruwelijke hoogmoed, met God gelijk te willen zijn en naar de duivel meer te luisteren dan naar de Heere. En dus als een verbondsbreker, die zelf aan de verboden vrucht de dood gegeten heeft. In niemand woont nog iets goeds, maar alleen kwaad, gruwelijkheid, vijandschap, een gedichtsel der gedachten dat te allen dage alleenlijk boos is. Daarmee komt ieder van ons in de wereld. Gelukkig wie er iets recht van ziet. Deze inwonende zonde was het die David zo drukte en waarover de heiligen zozeer klagen. Ieders zonden zijn dus groot en reiken tot aan de hemel. Toch is het zo dat er trappen in de zonden zijn. Wij zullen thans niet spreken van de zonde tegen de Heilige Geest, waaraan niemand schuldig staat die er hartelijk bekommerd over is. Dit zijn inwerkingen van de duivel. Maar wij zullen alleen spreken van de trappen in de vergeeflijke zonden, waarin wij beschouwen:

1. Dat Gods Woord leert dat de één meer zonden heeft dan de ander. Een jongeling meer dan een kind, een man meer dan een jongeling, een oude van dagen meer dan iemand in zijn mannelijke jaren omdat de zonde ook aanwast. Paulus zegt in Hebr. 6 dat zulk een het naast is bij vervloekt te worden. U kunt begrijpen dat, hoe meer dagen tot iemands leven zijn toegedaan, zijn zonden zoveel te meer moeten zijn. Het is ook waar dat een bijzonder goddeloos mens meerdere en grotere dagelijkse zonden heeft dan een zedig, burgerlijk en uiterlijk godsdienstig mens die daar zo stil voortleeft. Echter heeft die laatste net zo goed als de eerste een hart in zich dat vol is om kwaad te doen, ook al lijkt het wat. Jezus zegt dat hij de witgepleisterde graven gelijk is, die van binnen vol stank en doodsbeenderen zijn. Paulus, zo ordelijk godsdienstig, ja een verstandige man voor zijn bekering, getuigt van zichzelf, toen God hem licht gaf, dat hij de grootste der zondaren was.

2. Ook leert Gods Woord dat, naarmate iemand genademiddelen, zegeningen en weldaden geniet, daarnaar ook zijn zonden des te groter zijn. Zie dit in Kapernaüm dat zo tot de hemel toe verhoogd was. Het zou Tyrus en Sidon, Sódóm en Gomórra verdraaglijker zijn in de dag des oordeels dan ulieden, onder wie Jezus zulke krachten gedaan had. Zullen er nu trappen in de verdoemenis zijn, dan moeten er ook trappen in de zonden zijn. O, kon u dit verstaan, mensen! Gods stem al zijn dagen achter zich te hebben gehad. Bij het natuurlijk licht ook het Schriftuurlijke en daarbij vermaningen, waarschuwingen en biddingen van Christus' wege gehad te hebben om zich met God te laten verzoenen. En dan dezelfde gebleven te zijn, niet gehoord te hebben. De zonden van zulken zijn dan ook zwaarder.

3. De heilige Schrift leert ook, als iemand onder het Woord enig licht krijgt en tot kennis komt van de wil van God, dat de zonden van zulken groter zijn. Jezus zei eens tot Pilatus: "Die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft groter zonde". En: "Indien gij blind waart, zo zoudt gij geen zonde hebben; maar nu zegt gij: Wij zien; zo blijft dan in uw zonde". O, het is zwaar om tegen kennis en licht te zondigen. Wij lezen in Lukas dat hij, die de wil des Heeren geweten en niet zal gedaan hebben, met meerdere slagen zal geslagen worden. Ja, doe daar eens bij het zondigen tegen overtuigingen, tegen inwendige afradingen, dat gaat nog een stapje verder. Dat is zijn ziel geweld aandoen. Dat is de Heilige Geest smarten aandoen.

Ja, dat is door kloppingen en overtuigingen heen breken en zo de Geest bedroeven. Dezulken worden gezegd de dood lief te hebben. Vrienden, is hier niemand die daar kennis aan heeft?

4. Naardat iemands staat of ambt is, daarnaar zijn zijn zonden groter. Neem eens zonden van leraars plachten de ouderen te noemen leraars van zonden. En daarom zijn ze groter. De zonden van overheden, huisvaders, meesters in scholen en handwerken zijn groter dan die van ondergeschikten, wier zonden ook op de rekening staan van die aan wier zorg zij zijn aanbevolen.

5. Die veel in zijn tijd onder de slaande hand van God is geweest en daaruit gered, maar weer in de weg van zijn hart is teruggedaan en telkens tot dwaasheid wedergekeerd, de zonden van zulk een zijn groter. God zegt: die en die oordelen heb Ik over u gebracht, zonder dat gij u tot Mij hebt bekeerd; daarom zal Ik u alzo doen o Israë! Omdat Ik u dan dit doen zal, zo schrikt u, o Israë! om uw God te ontmoeten. En zegt God over de zulken zevenvoudige plagen te brengen. O vrienden, zo menigmaal van God bezocht te zijn in zijn bezitting, in zijn vee, in zijn goederen, in zijn kinderen, in zijn lichaam en dezelfde te blijven en verhard heen te gaan, dat loopt hoog.

6. Ook zijn de zonden groter naarmate de personen meerder zijn tegen wie men zondigt. De zonden tegen overheden zijn groter dan die tegen onderdanen. Zo ook die tegen de leraars en tegen Gods volk. Dat zijn de heerlijken, waarin des Heeren lust is. Als u tegen een grote der aarde zondigt, hoe zwaar wordt dat opgenomen. Ja, tegen hun koning, is het om iemands leven te doen. Zo is het omtrent Gods volk, als dat gedrukt wordt. Dan roept Jezus van de hemel in Hand. 9: "Wat vervolgt gij Mij?" Hij, het Hoofd in de hemel, voelt het als op Zijn voet getreden wordt. Daarom zegt de Heere: wie hen aanraakt, die raakt Mijn oogappel aan.

7. Eindelijk en ten laatste zijn de zonden van Gods volk tegen de Heere oneindigzwaarder en groter dan die van natuurlijke mensen. En vrienden, dat heeft zijn reden. Zij hebben genade gevonden in Gods ogen en zondigen dus tegen meerder licht, tegen overtuigingen, ja tegen de liefde Gods en tot God in hun hart. De Heere heeft Zich aan hen in Zijn Zoon geopenbaard en zij hebben de Geest ontvangen tot een eeuwige inwoner in hun hart. Daarom zondigen zij in meerdere trap.

Toepassing

Vrienden, moeten wij ons nu nog vreemd houden over drukkende en benauwende oordelen, waaronder ons land en wij geraken? Ziedaar de oorzaken, maar ieder van ons heeft licht nodig om hier zichzelf in te zien, of hij aan het belijden mocht geraken en de weg van verzoening zoeken en vinden. Vrienden, wie dit op goede gronden geloven zal:

1. Die zal zijn zonden, in meerdere of mindere trap, op zijn hart moeten gekregen hebben en daarover bedroefd zijn geworden naar God. O mens, bedrieg u niet, daartoe is de Geest gekomen.

2. Die zal met zijn zonden tot Jezus moeten gekomen zijn en zal (tot het kennen van Jezus) openbaring van Hem aan zijn hart moeten gekregen hebben door de Geest. O, dan ziet en hoort zulk een van Christus wat hij nooit geweten heeft en hij blijft niet onder de wet noch onder de zonde.

3. Die zal de Heere Jezus ook liefhebben; die veel is vergeven, die heeft ook veel liefde voor de Heere Jezus. Zoals die vrouw, die met haar tranen Jezus' voeten nat maakte, en met het haar van haar hoofd afdroogde. Dit roept David ook uit: "Bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt". O, zulk een wordt een nieuw schepsel. U kunt het aan hem zien; zijn hart zal hem gelijk Davids hart slaan over zijn zonden; hij zal erover treuren. O, wat maakt die liefde een omwenteling van binnen, en wat zet ze daar alles om.

4. Eindelijk krijgt zulk een die de weg van verzoening voor zijn zonden gevonden heeft in de Heere Jezus, een bijzondere genegenheid voor de vromen en ook voor anderen. Ook hij kan andere mensen zo gemakkelijk vergeven. Hij krijgt er zoveel ontferming over en zijn hart zucht soms: och, mocht die en die ook eens worden geroepen. En ook in deze tijd: o, mochten de oordelen Gods nu eens uitwerking hebben en de Geest eronder worden gezonden. Zie, deze dingen gaan er in zulk een hart al om. Eindelijk en ten laatste, vrienden. O, laat ons om indruk, om gezicht en gevoel van zonden en dus om vergeving van zonden ons tezamen aanbieden. Dat de Geest onder de oordelen mag komen, dat zij heilzame uitwerkingen mogen hebben en dat zij op des Heeren tijd afgewend mogen worden, of dat het kastijdingen met mate zijn mogen. De Heere verwaardige ons daartoe om Zijns Zoons wil!

Amen.

31. DE BIJZONDERE EN ALGEMENE GEESTELIJKE ZIEKTE.

Vrienden, is het ooit tijd, dan is het nu voor ieder onzer om zijn hart op zijn wegen te zetten en om met zijn eigen en de zonden van land en Kerk het haastelijk naar de Heelmeester van Israël te wenden, om daar rechte genezing van onze blindheid, redding, verlossing en herstelling te zoeken. O, hebben wij nog enige liefde voor onze eigen zielen en voor de kostelijke zielen van de onzen die even zozeer gevaar lopen, ja, hebben wij nog enige liefde, zoals het rechte en getrouwe vaderlanders past, al was het maar uit overtuiging, tot heil en welzijn en tot wederopkomst van ons vaderland en voor de allervoornaamste zuil en pilaar daarvan, de Kerk van God in Nederland die thans waggelt als een dronken man? Ik zeg, vrienden, hebben wij nog enige liefde en voelen wij nog enige betrekking, o, laat ons niet stilzitten alsof het ons niet aangaat, maar laat ons onze handen aan het werk slaan, namelijk naar boven zuchten uit onze blindheid om de Geest der verlichting en der hulp in het werk, uit Jezus' hand, Die onze Leraar en Leidsman moet zijn, anders komen wij er niet, teneinde wij ziende worden.

1. In welk gevaar ieder van ons van nature is, naar zijn eeuwige toestand.
2. In welk gevaar wij ieder zijn, zovelen als wij reeds genade gevonden hebben in de ogen van God, naar onze geestelijke stand of gestalte, in deze zorgeloze dagen en tijden van zware verzoeken.
3. Ja, in welk uiterste gevaar ons lieve vaderland dat door de Heere aan ons in Zijn gunst geschonken is, en de Kerk des Heeren die daarin is.

Dus hebben wij ogen nodig om te zien en harten om te verstaan en op te merken om, onder smartelijk gevoel en indruk, in belijdenis voor God neer te vallen en met ons ganse hart te erkennen:

1. Dat de oorzaken van onze ongesteldheden alleen onze zonden zijn, onze trouweloosheden en ondankbaarheden, onze afkering van God en van Zijn wegen van redding en genezing, en dat die ons tot hiertoe bedorven hebben. Zoals Sálomo's woord, altijd een eeuwige waarheid is, dat de afkering der slechten hen doden zal. En in dat hij in de grootheid van zijn dwaasheid verdwalen zal.

2. Ja, dat even daarom de grote en heilige God ons land niet alleen geworden is tot een mot en vertering, maar zelfs haast zou kunnen worden tot een verdervende leeuw. Hierom dacht ik deze keer wat te spreken van onze en de ongesteldheden van ons land, of wij met gevoel van onze ziekte verwaardigd mochten worden de genezing bij de Heelmeester Israëls te zoeken, zodat ieder van ons met zijn en met Nederlands kwalen naar Hem uitgedreven werd. Daarom vrienden, laat het u niet vreemd zijn dat wij hierover in deze zware tijdsomstandigheden spreken. Valt er ook niet laag op.

1. Het is naar de Bijbel, dat de diepe ellenden en ongesteldheden van een mens in het bijzonder en van een volk in het algemeen, door God de Heilige Geest Zelf, in Zijn Woord ziekten worden genoemd, op een figuurlijke wijze, zoals wij nader hopen te zien.

2. Behalve dit, roept onze eigen en onze algemene stand ons hiertoe. Of wij het zien, geloven en gevoelen of niet, wij zijn toch in de grond ziek. Ons land is een ziek land. Wij weten allen dat na de ziekte de dood volgt, en ook dat de Heere lust heeft om, op verootmoediging, een volk hun zonden te vergeven en hun land te genezen.

3. Daarom, zullen wij ooit rechte genezing te wachten hebben, dan zal ieder van ons zijn ziekte, en zullen des Heeren kinderen de gevaarlijke toef stand van ons stervend land op het hart voelen en aan de voeten van Nederlands Ontfermer, de Heelmeester Israëls moeten dragen, om Zijn hand aan onze plagen te krijgen en om de genezing uit Zijn hand gelovig te verwachten.

Wij behandelen dit stuk dus volgens twee hoofddelen:

- I. Waarin de geestelijke ziekte van ons en ons land bestaat, en wat die gevaarlijker maakt.
- II. Wat de bewijzen van deze ziekte zijn.

Ziekte in het natuurlijke is wanneer de krachten en de rechte gesteldheid van het lichaam zo overmeesterd worden, dat de mens belet wordt zijn natuurkracht genoegzaam te gebruiken. Hieruit kan men bij gelijkenis besluiten wat geestelijke ziekte is. Namelijk wanneer de geestelijke grondwetten, waardoor de geestelijke mens krachtig is in de Heere, zo overmeesterd worden door valse begrippen, boze ingekankerde overleggingen en wanorden, dat een mens of volk daardoor geheel onbekwaam is om in des Heeren Jezus' sterkte te staan tot alle goed werk en waardoor hij tegelijk hellende is naar de geestelijke of eeuwige dood. Daarom lezen wij in Openbaring dat Jezus zegt tot de engel van Sardis: "Versterk het overige, dat sterven zou; want Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God".

Wij zullen de geestelijke ziekte tot twee soorten beperken, namelijk tot de zonden als de oorspronkelijke ziekte, en tot allerlei plagen en oordelen Gods als de gevolgen ervan, zowel over een volk in het algemeen, als over ieder mens in het bijzonder.

Zien wij allereerst de oorspronkelijke ziekte van ons en ons land. O, dat zijn de zonden, zowel erf als dadelijke. Hierom leest men: "Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage vanwege zijn zonden". Waren er geen zonden, daar waren ook geen plagen. Hierom worden de zonden in het heilige Woord menigmaal genoemd stinkende en vervuilde etterbuilen en melaatsheden. O, David dichtte deze Psalm om te doen gedenken, omdat deze dingen oorzaken waren dat hij krom en neergebogen ging, en dat zijn ingewanden vol waren van verachtelijke plagen. Ja, dat hij zeer verzwakt en verbrijzeld werd, en zijn kracht en het licht zijner ogen hem verliet en hij doof en stom werd. Ook worden de zonden dikwijls genoemd krankheden, wonden, striemen, dodelijke plagen en breuken, en wat dies meer zij, de gehele profetie van Jeremia door. Vrienden, als de oorzaak van een ziekte of kwaal gevonden is zo zeggen de doktoren in het natuurlijke is men al half genezen. En zo is het waarlijk in het geestelijke. Daarvan is het, als iemands zonden hem zwaar worden dat hem dan zijn plagen licht worden, dan krijgt hij een welgevallen aan de straffen van zijnongerechtigheid, dan verandert de rechterhand des Allerhoogsten en gedenkt Hij aan Zijn verbond met Jakob. Zo kan men dus deze oorspronkelijke ziekten weeronderscheiden in ziekten waarmee ieder mens in de wereld komt. Hiervan moet ieder in zijn proeftijd hier hersteld worden, zal er ooit zegen te wachten zijn, ja zal zulk een ooit Gods aangezicht in gerechtigheid aanschouwen.

1. Ieder mens komt in de wereld, geheel verdorven van zinnen. Zo heeft de helse slang hem gebeten en daardoor zijn al zijn geestelijke zinnen bedorven. Hij mist gezicht en gehoor naar binnen, hij mist gevoel aan zijn hart, hij mist reuk en smaak, alle geestelijk onderscheiden licht in zijn oordeel. Ja, daarentegen is hij geheel blind, doof, ongevoelig en verhard van hart en heeft noch reuk noch smaak. Dat is: zijn hart tekent hem niet bij het beproeven van de dingen die des Geestes zijn, hij is dood door de misdaden en zonden.

2. Ja, ieder mens komt in de wereld geheel, ja dodelijk gekrenkt in al de vermogens van zijn ziel. Ieder heeft een zware en dodelijke val gedaan en hij is:

a. Zijn verstand kwijt. O, in plaats van een verlicht verstand is er nu enkel zotheid, dwaasheid en verstandeloosheid. Hij is van de duivel bezeten. Is dat niet dwaas, dat hij de dood boven het leven verkiest, dat hij de dood liefheeft, dat hij de Rotssteen haat waaruit hij gehouden is, God zijn Maker, Verzorger en Weldoener, en dat hij zichzelf bakken uithouwt, gebroken bakken, die geen water houden? Dat hij zijn eindeloos, eeuwige welzijn opoffert aan enige weinige jaren of maanden of weken of dagen of uren of minuten vermaak en genot met de wereld die in het boze ligt. Ja, dat hij zelfs hier in de tijd de vloek in plaats van de zegen verkiest? Zo beschrijft Salomo een mens in zijn gehele Spreukenboek door als een zot, een dwaas en een verstandeloze, die het maar spel acht schandelijkerheid te doen.

b. Ook is hij zijn rechte beoordeling met zijn ordelijke, vrije wil geheel kwijt. In plaats daarvan staan nu van binnen allerlei afkeringen, haat en opstand tegen dat zalige Opperwezen. Integendeel is hij vervuld met begeerten om in de macht van zijn helse tiran te blijven en met liefde en genoegen diens wil te doen. Hij is vervuld met allerlei boze lusten naar dingen die hem naar de dood voeren, allerlei bozebewegingen en begeerlijkheden. En zo vermaakt hij zich als het ware over het hol van een adder. Daarbij is ieder mens vervuld met vooroordelen tegen alle wegen van redding en verlossing. Hij haat ieder die medelijden met hem heeft en die hem graag zou zoeken te redden. Ziet of zulk een vreemd gestel van binnen niet wel gelijkt naar een dodelijke kwaal?

c. Ook is hij zijn rechte hart kwijt, waaruit alle gezonde uitgangen zijn. In plaats daarvan draagt hij een hart om dat niet recht is voor God, een arglistig, dodelijk en ongekend boos hart, een afhoererend en afgodisch hart. Een onkuis hart veroorzaakt veel ziekten in het natuurlijke. Daarom zegt Salomo in Spr. 6: zal iemand vuur in zijn boezem (hoererij in zijn hart), nemen, dat zijn klederen niet verbranden? Zal iemand op kolen gaan, zonder dat hij zijn voeten brandt? Zo is het hart van een mens in het geestelijke; zo hoereert hij van zijn God af. Daarvandaan al die boze hartstochten, al die murmureringen en twistingen tegen de Heere en Zijn wegen, al dat trekken naar de vleespotten van Egypte, naar dat verbodene, de wereld met haar wellusten en vermaken. Ja daarvandaan al die onvatbaarheid voor het goede en de afkeer van goede geneesmiddelen. De afkerigheid is een ziekte waarvan ieder genezen moet worden. Dus is een mens wel degelijk ziek, wiens hart niet deugt. Hierom wordt Israël genoemd een botte duif zonder hart. Zie hieruit eens, vrienden, hoe het een mens overal scheelt zoals hij in de wereld komt.

3. Eindelijk is het wel waar dat deze ongesteldheden van een mens in het heilige Woord menigmaal een dood genoemd worden. In tegenstelling tot het leven dat hij in Adam verloren heeft en van het geestelijke leven dat in hem hersteld moet worden. Dit neemt niet weg dat het terecht ook een ziekte, een dodelijke krankheid in de Bijbel genoemd wordt, in tegenstelling tot de eeuwige of de tweede dood waarvan men hier aan deze zijde van de grote eeuwigheid hersteld kan en moet worden.

In de tweede plaats kunnen we deze oorspronkelijke ziekten ook onderscheiden in zulke, die Gods kinderen na hun aanvankelijke herstelling wel eens overkomen en die dus oorzaken van andere plagen worden. We zullen er enige noemen:

1. Dodelijke wonden of breuken, veroorzaakt uit blindheid of onvoorzichtigheid waardoor men licht valt. Vrienden, als het geloof gekrenkt, als een arm of been des geloofs gebroken is, kan zulk een niet tot Christus komen, noch naar Hem vluchten om Zijn sterkte aan te grijpen. Zulk een is wel terdege ziek en uit zijn kracht gevallen. Al heeft hij genade, hij hinkt menigmaal al zijn dagen op de voet des geloofs in het duister naar het graf en kan ook geen steun voor het algemeen zijn. Zie eens wat David was na zijn val en wederoprichting. Hoe gekrenkt tot zijn dood toe. Dus betoont God Zich eindelijk aan Zijn kinderen op hun verootmoediging wel te zijn een vergevend God, nochtans wraak doende over hun daden. Vrienden, na Davids herstelling week het zwaard niet van zijn huis al zijn dagen, en ook was hij tot het laatste toe die man niet meer; hij was gekrenkt.

2. Geestelijke tering. Waar de rechte ademhaling van het gelovig bidden ontbreekt, daar moet het bij de dag verminderen. Uittering is zeer gevaarlijk, ja dodelijk. David had een tijd dat hij zeer klaagde, dat hij als het ware uitteerde, dat zijn sap veranderd werd in zomerdroogte, waaruit hij echter, volgens die Psalm, genezen werd door geneesmiddelen van gelovige belijdenis van zonden. Ook klaagt hij over het gemene volk en bijzonder over de vromen dat de Heere hen menigmaal redde, maar dat zij uitteerden door hun ongerechtigheden. Ach, hoe menig christen is er die het zo kan stellen en die, als het ware, zich zo wat kwakzalft en op de been houdt. Ik gaf hun, zegt God in Psalm 106, hun begeerte, en Ik zond een magerheid aan hun zielen.

3. Gebrek aan geestelijke levensgeesten, waaruit zware krachteloosheden voortvloeien, gepaard met een slaapziekte, en dan gevoelt men geen ziekte meer. Dan ligt men zorgeloos in het uiterste gevaar. De natuurlijke geneesmeesters zeggen dat een ongevoelige ziekte dodelijk is. En deze ziekte kan Gods volk treffen en treft hen niet zelden. En als die pilaren zo zwak, krachteloos en onbruikbaar liggen in een gevaarlijke tijd, is dat dodelijk voor de algemene stand van een volk. Hierover ontzet zich de Heere God Zelf, als Hij naar voorbidders ziet en zoekt, en die niet vindt.

4. Doe daarbij besmettelijke koortsen, namelijk zonden van tijden en plaatsen, grovere of fijnere afgoderijen, bevelen en geboden van de afgod van de wereld. Als die zonden, evenals door een koorts, door een drijvende wereldse geest overgaan van de één tot de ander, en als de vromen zowel als de goddelozen deel krijgen in de heersende zonden van het land, dan worden de vromen oorzaken van hun eigen krachteloosheid en verval. O, het scheelt veel van wat wij lezen in Openbaring dat Jezus zei tegen de engel van Philadelphia: Gij hebt kleine kracht, maar gij hebt Mijn Naam niet verloochend.

5. Tenslotte worden deze ongesteldheden van Gods kinderen terecht ziekten genoemd, in tegenstelling tot de volstreckte geestelijke dood waarin alle natuurlijke mensen liggen. Dit is het grootste onderscheid: Gods kinderen zijn onderworpen aan geestelijke zwakheden, dodigheden, geestelijke flauwten en inzinkingen, maar zij zijn niet dood.

In de derde plaats kan men de oorspronkelijke ziekten ook onderscheiden in zulke die een geheel land als één lichaam besmetten en waardoor andere kwalen worden uitgestort. Als wij vooraf eens nagaan waarin de rechte gesteldheid van een land of volk, als één lichaam, bestaat dan zal vanzelf de grondziekte daarvan ook wel blijken.

1. Een land is gezond of recht gesteld als het teer blijft bij de grondwetten, volgens welke de Heere God het in Zijn gunst heeft opgericht en tot een bevestigd land of volk gemaakt. Hierin is het ene land of volk in sommige grondwetten zeer verschillend van het andere. De verscheidene grondwetten moeten haar grondslag hebben in Gods onfeilbaar Woord.

2. Ik versta door teer te blijven bij zijn grondwetten dat de godsdienst groot geschat wordt en de voornaamste zuil en pilaar van een land is, zodat men een land verloren rekent waar deze zuil ontvalt. En daarom dat allermeeest zorggedragen wordt voor de zuiverheid van de leer. Wie daaraan tornt is geen goede vaderlander en kan morgen een landverrader worden.

Waarom? Omdat zulk een God niet vreest en daarom voor alle kwaad open ligt. En ook omdat God bij de zuivere leer alleen Zijn Geest beloofd heeft, en in zulk een land alleen in genade wonen wil.

3. Daarom vrienden, waar nu deze genadige inwoning van God is, daar is de grond van de gezondheid van het gehele volk. Daar blijft men uit teerheid en liefde tot God, bij de wijze hoe God wil dat zulk een land bestuurd en bewaard wordt. Daar blijven de zenuwen van een staatsregering gezond, de geldmiddelen worden sterk, de handel bloeit, het geld komt van de één tot de ander en al de ingezetenen varen er wel bij. Dit alles nu zijn de gevolgen van de genadige inwoning van God, die tere zaak waardoor een volk bij zijn eerste grondwetten bewaard wordt.

Hieruit kan men afleiden waarin de ziekte van een land bestaat.

1. Als de godsdienst en de zuivere leer der waarheid licht geacht wordt. Als men dus het wijken van God met Zijn genadige inwoning, dat aan de zuivere godsdienst verbonden is, wel dragen kan. Dan breken allerlei soorten zonden en dwalingen uit en die overmeesteren de grondwetten van het bestaan van zulk een land, zodat God in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid een volk overal in tegenkomt. De zenuwen van een staatsregering verzwakken en daardoor ook de geldmiddelen. Zo loopt dan het bloed niet meer om, er zijn verstoppingen. Als een lichaam pleuritis krijgt, kan het haast sterven. Als er dan al geld in een land is, loopt het niet om door de handel onder de gewone man, maar het ligt hier en daar bij bijzondere personen op hopen en is zeer goedkoop. Het is een grote zegen als het geld duur is, en als men met weinig geld veel kan uitrichten, evenals in de dagen van onze vaders. Wie toen 30.000 gulden in de wereld had, had toen meer dan hij die thans 100.000 gulden heeft. Vrienden, dit is de stok en de staf. Dat machtige woord de zegen, die men in zijn brood nodig heeft als men eet, die men ook in zijn geld nodig heeft. En als die ontbreekt is een land ziek, evenals een mens, die veel eet, zonder verzadigd te worden.

2. Zie daarom dat het naar de Bijbel is, dat de grondziekte van een volk de zonden en deze genoemde dingen zijn. Wij lezen (in de tekst) dat de Heere zegt: "Zo Mijn volk zich zal verootmoedigen en bidden, en Mijn aangezicht zoeken en zich bekeren van hun boze wegen, zo zal Ik uit de hemel horen en hun zonden vergeven en hun land genezen". En dat de ziekte veroorzaakt wordt door afkering van de grondwetten, door de Heere Zelf ingesteld, zie dat in Israël. Toen de Heere hun raad het geven in hun ongesteldheid, het God door Zijn profeten de eerste grondwetten voorstellen waarbij God hen opgericht had. Dus zegt de Heere tot Jeremia in die droevige tijd van Israël: "Hoor gijlieden de woorden dezes verbonds, (namelijk waarbij zij tot een volk opgericht waren) en spreekt tot de mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem: zo zegt de Heere, de God Israëls: Vervloekt zij de man, die niet hoort de woorden dezes verbonds, dat Ik uw vaders geboden heb, ten dage als ik ze uit Egypteland, uit den ijzeroven uitvoerde". Zij moesten eerst komen bij de eerstegrondwetten Gods en bij hun verlating en overtredingen van het verbond, zouden zij ooit tot rechte vernedering kunnen komen. Hierop volgt in het laatste van het vijfde vers dat Jeremia zijn hartelijke goedkeuring en vereniging met deze weg Gods, ter verootmoediging van Israël toont, als hij uitroept: Amen, o HEERE!

Slaan wij nu nog kort gade de ziekte van ons en ons land, die door de vorige genoemde grondziekten veroorzaakt is.

1. Is het nu een wonder dat de Heere toont een rechtvaardig God te zijn, als er zulke diepe ongesteldheden tussen God en een mens of volk plaatsvinden? De Heere kan niet anders dan zonden en zondaars haten, straffen en verdoen. Dus straft God de ongerechtigheden met plagen, door openbaring van Zijn toorn van de hemel over de ongerechtigheid der mensen. Ook door loslaten van de hoofdvijand, zodat hij op de wereld een krachtig voordeel behaalt in de voortzetting van allerlei zonden en dwalingen die een mens of volk de dood aandoen. Ja, ook door allerlei soort van overtuiging, die er tevoren nog was en allerlei soort van liefde tot het heilige Woord, tot de zuivere leer der waarheid, tot de zaak, de dienst en het volk van God uit het hart weg te nemen. Dan wordt een mens of volk koud ten goede en verhit in het kwade. En wij weten dat zware hitte en bittere koude in het natuurlijke menigmaal een oorzaak des doods is. De Heere geeft een mens of volk dan over om te doen dingen die niet betamen, ja aan een kracht der dwaling, om de leugen te geloven.

2. Dus zijn onder meer de ziekten die daarop volgen:

a. Over een mens in het algemeen: allerlei boze krankheden en lichamelijke tegenslagen in zijn persoon, familie, goederen en alles waaraan men zijn handen slaat. Menigeen kan dan merken dat God hem overal in tegenkomt en dat hij, zijn huis of zijn familie onder een zwaar oordeel van God ligt.

b. Over een christen in het bijzonder duisternis, verberging van Gods aangezicht en loslaten van de boze. Ook verblindings waardoor hij geen gevaren meer kent en dus niet wandelt in een gedurige, heilige vrees.

Hierdoor is het dat menig christen zeer zwaar valt, ja menigmaal al zijn dagen blijft liggen, en dat enkel uit blindheid van de ziel en listigheid van de dwaalgeesten, die zich als Godvruchtigen voordoen en die door listen en snode daden als aan elkaar hangen.

c. Over een geheel land: zware verdrukkingen door vijanden, het glinsterende zwaard, banden en gevangnissen. Allerlei benauwdheden door Gods vinger, zoals dure tijden, hongersnoden, pestilentiën en zware ziekten, die als een slaande engel door het land gaan. Allerlei inkortingen van een volk aan de hoeken door watervloeden, winden, regenen, ook ten dage van de oogst door een koperen hemel en een ijzeren aarde. Ook allerlei vrees, verschrikkingen en moedbenemingen van binnen, ja zelfs zonder nood te vrezen voor het geritsel van een blad. Of ook geheel zorgeloos te zijn als het tijd is om uit de benauwdheid te roepen. Vrienden, deze twee uitersten zijn toch de toestand van een ziek mens of volk.

Zien we nu wat de geestelijke ziekte van ons en ons land verzwaaert en te gevaarlijker maakt. Met een enkel woord maar:

1. Gedurige wederinstorting na aanvankelijke genezing. O, hoe menigeen loopt half genezen weg, verlaat de middelen en wacht zich niet voor hetgeen het hem tevoren gedaan heeft. En stort dus weer in en gaat zo naar de eeuwigheid. Hoe menigmaal lichtte God de jukken van Israël op. Als zij maar riepen uit hun benauwdheden, verlostte de Heere hen uit hun angsten, en dan verdorven zij het alweer en vergrepen zich aan kwaad voedsel en vierden de toom aan hun dartel verstand, en raakten zo telkens vast aan nieuwe dwalingen en ketterse afgoderijen der volken waaronder zij verkeerden en werden als het ware als een wind daardoor weggevoerd. O, dan verlaat God een volk en geeft het over, en dan breken de zonden weer in en doen een mens of volk de dood.

2. De ziekte niet verstandig opmerken: zorgeloos te zijn. Te menen dat men niet ziek is, wat een ander ook zegt. Wie een slaapziekte heeft, ligt ongevoelig. Die kunt u er niet van overtuigen dat hij ziek is, en dat is dodelijk. Vrienden, dat is wat te zeggen, als God in Zijn rechtvaardigheid in het midden der gevaren een geest des diepen slaaps uitstort.

3. Hoogmoed. Namelijk niet te willen weten dat men ziek is. Dan zoekt men geen medicijnmeesters en verzuimt men de genezing. Dan kan de kwaal zeer kwaadaardig en ongeneeslijk worden en dan kan het met iemand licht te ver gekomen zijn. Ja, het is zeer gevaarlijk als men de Heelmeester Israëls, Die gekomen is om te genezen, van de hand wijst. Dit is een hardnekkig verzuim. De profeet zegt tot Israël en Juda: "Doet gij u dit niet zelve, doordien gij den HEERS uw God verlaat, ten tijde als Hij u op den weg leidt?" Maar zij waren verstokt, hardnekkig en onwillig om genezen te worden en waagden er alles aan. Zou dit niet dodelijk zijn?

4. Onkundige geneesmeesters zoeken; kwakzalvers die geen pijn doen, die noch hart noch verstand hebben om in de grond de oorzaak te zoeken. Ja, die zielen, als ze op sterven liggen, nog jagen in de bloemhoven. Die zo gewend zijn altijd maar vrede toe te roepen, en daar sterft de arme ziel heen, daar gaat het arme land te gronde. O vrienden, God zegt: "Een schrikkelijke en afschuwelijke zaak geschiedt er in het land. De profeten profeteren valselyk en de priesters heersen door hun handen, en Mijn volk heeft het gaarne alzo..." Mag God niet vragen: "Maar wat zult gij teneinde van dien maken?" O, mochten wij onszelf en ons Nederland eens in deze spiegel zien.

En hiermee gaan wij over tot onze tweede hoofdzaak:

II. Wat de bewijzen van deze ziekte zijn.

O, hoe menigeen weet het niet dat hij ziek is vanwege zijn blindheid of geestelijke dood. Wel, mocht u het eens opmaken uit de gevolgen en bewijzen. Mocht God het u eens doen geloven en opmerken! Met een woord maar: een mens of volk is ziek:

1. Als men gruwet van het goede, gezonde brood, van het hemelse manna, zoals Israël. Men behoeft niet te vragen hoe het bij zulk een van binnen gesteld is.

2. Of wanneer goed en gezond brood geen voedsel meer toedient. Namelijk als de geestelijke maag niet werkt, de ziel geen nawerking meer vindt met dat Woord en het niet herkauwt. Als dus de Goddelijke uitleggingen van het Woord geen kracht meer doen tot bekering, tot aanwas en sterkte in de genade en tot doding van de zonden en boze lusten. Maar integendeel als men met vreemde lusten bevangen wordt en altijd wat anders en wat nieuws moet hebben. Paulus noemt dat kittelachtig te worden van gehoor en de gezonde leer niet kunnen verdragen. O vrienden, Jezus zegt in Lukas dat die van de oude wijn gedronken heeft, niet terstond de nieuwe begeert, omdat hij zegt: de oude is beter.

Zolang hij de kracht en de sterkte van de oude gewaar wordt, begeert hij de nieuwe niet. Maar raakt hij die kracht kwijt en komt er hoogmoed bij, dan ligt hij open om zich te laten verschrikken door de nieuwe wijn.

3. Of ook wanneer men zo verlekkerd wordt dat men niet meer weet wat men lust. Hoe menigeeen is zo gesteld omtrent de genademiddelen. Hij kan er als het ware geen vrucht van hebben, want hij moet altijd wat buitengewoons hebben. Er scheelt altijd wat aan de predikant of, als het al redelijk goed is, komt er altijd een "maar..." achteraan. Dat zijn bewijzen dat men geen honger heeft en niet gezond is.

4. Of ook wanneer men aan de algemene tafel, waar de gezonden samenkomen, niet kan eten tot verzadiging, maar waar men achteraf zulk een stuk en brok krijgt. Namelijk als een kind van God meest de Heere mist, als hij zich voor Hem stelt, op Gods dag, aan de tafel van de bediening des Woords of aan een Avondmaal of in zijn gezette afzonderingen. Als hij daar de Heere Jezus, dat hemelse brood niet geniet, en de Heere Zich daar voor hem verbergt. Maar dat de Heere hem echter van terzijde onderhoudt door hem nu en dan wat toe te voegen. Evenals een kind. De vader heeft het lief en daarom onderhoudt hij het buiten zijn tegenwoordigheid en geeft het daar wat. Maar aan de tafel mag het kind het aangezicht van zijn vader niet zien, omdat er wat tussenbeide is. En als zo'n kind het daarmee zo stellen kan en dat niet opmerkt, is dat een bewijs van grote ongesteldheid.

5. Als de pols niet goed en regelmatig slaat, namelijk wanneer het hart geweldig weggevoerd wordt door de zonden van de tijd en allerlei dwalingen omhelst. Als de band tussen God en zijn ziel hoe langer hoe flauwer wordt alsof de levensgeesten ten einde lopen. Zo blind is de arme mens. Hij krijgt van God niets aan zijn hart en hij weet nergens van. En als hij het eens merkt, pleistert hij zich ermee dat anderen ook aan duisternis onderworpen zijn.

6. Als onze beste vrienden ons verlaten. Dit moest ons doen navragen: wat scheelt er toch aan mij? Evenals die Egyptische jongen tegen David zei: "Mijn heer heeft mij verlaten, omdat ik voor drie dagen krank geworden ben". Namelijk, als de beste vromen iemand vrezen te ontmoeten en schuwen. Evenals men een eigen zuster of broer schuwt die een besmettelijke ziekte heeft. Dit kan ook plaatsvinden onder broeders en zusters in het geestelijke, die zich daarom van elkaar moeten afscheiden. Paulus beveelt: "Indien iemand een andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onzen Heere Jezus Christus, en met de leer, die naar de Godzaligheid is, die is opgeblazen en weet niets, maar hij raast omtrent twistvragen en woordenstrijd. Wijk af van dezulken". Want hun woord eet voort als de kanker.

7. Ook als men zo hard moet roepen om een ander te doen geloven dat men gezond is. Dit is een lelijk en krachtig bewijs dat er van binnen wat anders woelt, wat men niet goed kan kwijtraken. Hoe menigeeen weet wel dat het er vanbinnen donker uitziet, maar de mens is te hoog en te trots van hart. Hij wil niet buigen, hij wil het voor geen mens weten. O trotse mens, moet u uzelf zo krachtig toeroepen: ik heb geen nood? U waagt veel, want er is wel terdege nood.

8. Ja, wat is er groter bewijs dan de uitkomst en ondervinding? Als men voor zijn ogen ziet dat menigeeen die eveneens zo gesteld was en het ook niet voor een dodelijke ziekte hield, aan iemands zijde sterft? Wel mens, heeft diezelfde ziekte bij anderen de dood reeds gebaard, ontwaak dan toch uit uw slaapziekte. U bent er nog! Kinderen van God, versterkt toch naar Jezus' raad, het overige, dat anders ook sterven zal.

Behalve deze genoemde dingen, die een geestelijk mens ook overbrengen kan tot de bewijzen van de ziekte van een geheel land of volk, is er nog nader te bewijzen van de ziekte van een land:

1. Als er verdeeldheden plaatsvinden. Verdeeldheid onder de machtigen en heelmeeesters van een land is een duidelijk bewijs van een inwendige ongesteldheid. Het staatrechtstreeks tegenover eendracht, die machtig en gezond maakt. Dit heeft niet minder plaats in het kerkelijke en geestelijke. De eendracht, door één Geest, door één geloof, door één gevoelen, in de ene Heere Jezus Christus, waardoor men hetzelfde gevoelen heeft dat in Christus is en dus hetzelfde spreekt, is genoegzaam weg. Welke verdelingen in gevoelens, en dat over een en dezelfde Bijbel is er voor in de plaats. Paulus vreesde dat dit in verscheidene van zijn gemeenten inbreken zou, dat er wolven zouden komen die de kudde niet zouden sparen, en dat hun kracht daardoor gebroken zou worden en de Heere hen zou verlaten. Ja, wat een zware verdeeldheid tussen leraars en leraars, terwijl het als het ware schippers zijn moesten die voor de grote Koning volk werven en hier in één beurs varen, omdat hij die zaait, loon ontvangen zal met hem, die maait. O wat maakt die dode vlieg alles stinkende! Ieder moest met zijn tweehonderd zilverlingen, met zijn licht en hoop en met zijn tijdelijke nooddrift tevreden zijn. En ieder moest voor de naam, roem en heerlijkheid daarvan uitroepen: voor u, o Salomo, zijn de duizend zilverlingen. Vrienden, hieruit spruiten allerlei verdeeldheden voort.

2. Ook is het een krachtig bewijs dat een land ziek is, als het overal scheelt en ontsteld is van het hoofd tot de voetzool. Namelijk van de koning en priester tot de gewone man, zowel onder vroom als onvroom.. Dan is het ganse hoofd krank en het ganse hart mat, zoals wij lezen van Israël.

a. De koningen leefden in het zondigen tegen God. Van Jeróbeams tijd tot Ammon toe waren hun versten in het midden van hen als wolven, om een roof te roven, om zielen te verderven en gierigheid te plegen.

b. De profeten profeteerden vals, en wel door Baäl. Maar zij zeiden: zo zegt de Heere. Zij pleisterden met loze kalk en aten de zielen op, zoals een brullende leeuw die een roof rooft.

c. De priesters waren blind, zij konden God in Zijn wegen van oordelen en zegeningen niet meer zien. Zij verhinderden anderen het Koninkrijk Gods in te gaan en deden Gods wet geweld aan. Zij ontheiligden de heilige dingen. Ze konden het wijken van God gemakkelijk dragen, terwijl zij gesteld waren om het volk de weg van vernedering en verzoening met God in de Messias te leren, en om hen tot de Heere te doen wederkeren en om dus het verdere wijken van God te voorkomen.

d. De Schrift en wetgeleerden kenden God niet, terwijl zij juist de wet moesten leren. Zij leerden geen waarheid. Zij verborgen hun ogen van Gods sabbatten en maakten Gods gebod krachteloos. Ja, zelfs ten tijde van Christus ontbonden zij het gebod en leerden de mensen alzo. En wat zij nog leerden naar het woord van God, dat deden zij niet. Jezus zegt dat zij zo deden in navolging van hun goddeloze vaders, die hadden ook zo gedaan.

e. Daarbij, zoals de voorgangers waren, zo was al het volk. Door de ontbinding van Gods gebod kwam het zware verval in de zeden. Zij leefden ongebonden in allerlei grove zonden. Zij vermengden zich met de heidenen en leerden hun werken. Vergelijk hierbij nu ons Nederland eens. En zie eens of het bij ons ook niet overal scheelt.

f. Tenslotte, een land of volk is dodelijk ziek als de beste heelmeeesters de schouders ophalen en er hun handen van aftrekken moeten. Voor dit laatste beware God ons land en redde ons eer het tot die hoogte komt. Vrienden, ik versta hierdoor als Gods beste knechten en kinderen, die het nauwste met God verkeren en veel toegang hebben tot Gods troon, een gesloten deur vinden. Evenals het Mozes ging. God liet hem alles toe, maar aangaande één zaak, die hij begeerde, daarin vertoornde God Zich op Mozes om Israëls wil, zodat hij er niet meer van spreken mocht. Gods zeide tot Mozes: het zij u genoeg, spreek niet meer tot Mij van deze zaak. O, dan willen zij verder de Heere maar aanbidden, prijzen en verhogen, en de oordelen navolgen, zuchtende dat ze maar mogen wederkeren tot de gerechtigheid.

Ziedaar, vrienden, enige bewijzen gegeven. O, het is God alleen Die kan geven om de zaak te zien, te geloven en er verstandig op te merken. Mocht ieder er om naar boven opzien!

Toepassing

Vrienden, mochten wij eens beginnen te zien hoe al die zware wegen van tegenheden dienen om bij trappen ons land en de kerk uit te roeien, ons tot onszelf te brengen en voorwerpen voor waarachtige genezing te maken, zodat God weer in genade onder ons zou opkomen en dat uit de puinhopen, uit het gruis, de straten en grachten in benauwdheid der tijden weer zullen gebouwd worden.

1. Voor het eerstgenoemde doel zijn wel verscheidene gronden van vrees. Zo ging het met Silo, waar Gods Naam in het eerst zo zichtbaar gewoond had, maar daar kwam de ark daarna niet weer in. Zie, zegt God, wat Ik te Silo gedaan heb. Zo is het ook met vele gemeenten gegaan waaraan Paulus brieven schreef, en ook met de kerken in Azië die, bij onze gemeenten vergeleken, oneindig heerlijker waren. Vrienden, dit voorkome de Heere en Hij drukke het op het hart van al Zijn volk en geve er iedere inwoner wat van op te merken.

2. Voor het laatstgenoemde doeleinde van God zijn wederom verscheidene gronden van hoop. Daardoor versta ik dat het einde van al die donkere wegen nog eens licht, en het einde van al de roeden nog eens goedertierenheid mocht zijn of worden. Maar vrienden, eer dit komt, o, hoe zal het er hagelen. Wat zullen Gods kinderen nog nodig hebben om eerst voor zichzelf op de been te raken, tot de felle gramschap zal zijn overgegaan.

Zie nu eens, als God Zijn vreemde wegen nog eens aan Nederland tot zulk een heerlijk doel heiligen zal, van welke kwalen ons land dan zal moeten worden genezen.

1. Van zijn blindheid en doofheid. Hierdoor is het dat men geen oordelen als oordelen ziet, ja dat men geen God of geen zonden in de oordelen ziet, en dat men het alarmgeschrei van Gods beste volk en knechten achter zich niet hoort. Ook dat men geen bannen kent of merkt, veel minder opzoekt.

Dat de onwetendheid zo ver gaat dat men niet meer weet welke de gunstige weg van God tot herstelling van land en Kerk zou kunnen zijn, en dat men blind is en blijft in de geschiedenissen van zijn eigen land. Hoe weinigen dragen voor God op hun hart dat de grote God ons arme landje tegen de toen machtigste vorsten van geheel Europa, in een tachtigjarige oorlog heeft bewaard en groot en ontzaglijk gemaakt, en een naam van ons door alle landen heeft doen uitgaan zodat wij de einden der aarde als het ware begrepen hebben met de armen van onze Staat. O vrienden, keizers, koningen, het gehele huis van Oostenrijk, moesten allen bekennen dat de Heere God met Nederland was, ja dat bij hen tegen ons land geen macht meer was overgebleven. Daarbij ook dat na het sluiten van de vrede met Spanje (met Gods vijand), God van de hemel ons land zo merkbaar is tegengekomen. Toen was het zo, hoe groter wij werden, hoe meer wij God verlieten. Toen men begon te roepen "vrede zonder gevaar", zijn de plagen van God begonnen en zijn wij van die tijd af bijzonder ongeveer het jaar 1600, wonderlijk gedaald. Mochten wij hierin ons land als een spiegel zien, en recht ter harte nemen hoe spoedig God het licht zou kunnen stellen tot een schaduw des doods.

2. Van zijn verharding, ongevoeligheid, hoogmoed, dartelheid en verlaten van God. O, de slaapziekte is algemeen en daarin kan alles plaatsvinden. Zie het maar eens sedert de vrede te Utrecht, toen er zoveel vreemde natiën in ons land en in onze stad waren, die ook hun landszonde meebrachten. O wat zijn er een macht van zonden en zondige gewoonten en van een onmatig groot en trots gedrag overgebleven. Ja, wat is er een menigte families, die tevoren burgerlijk en godsdienstig waren, verbasterd en verwilderd, zodat de nageslachten nu niet beter weten of alles behoort zoals het nu is.

3. Van zijn ontrouw aan God, in het verlaten van zijn Rotssteen. O, dat is smartelijk voor ieder die God liefheeft. Het land en het volk heeft zijn eerste liefde verlaten. Ja, het doet vergelding aan de Heere met afgoderijen en alles wat God mishaaft. Daarbij is het afkeren van Zijn dierbare grondwetten, volgens welke de godsdienst naar de Bijbel als de allervoornaamste zuil en pilaar van onze regering moet geacht worden. De godsdienst zo hoog niet te schatten en het land niet verloren te achten als men het kwijt is, dat gelijk naar vrijzinnigheid. En wat blijkt dat ook uit de weinige zorg voor de voortzetting van onze godsdienst in de heidense landen, en zelfs onder ons, waarin het pausdom ons de weg wijst. Ja, ook in het verachten van de zuivere leer der waarheid en de Goddelijke, eenvoudige uitleggingen waarbij land en kerk groot geworden zijn en Gods kinderen groeiden en toenamen, Toen ging men nederiger en eenvoudige ter kerk en zag men wat meer over het middel heen op de Heere. Nu moet men telkens wat nieuws, wat lekkers, wat buitengewoons hebben, of men is niet voldaan, zoals het zieke mens eigen is.

4. Van zijn kwaadaardigheid, die een ongeneeslijke ziekte is, waarop bijna alle geneesmiddelen afstuiten. O, dat is in ons land tegen God, in het tergen van de Heere met gruwelen, in het verbitteren van de Heere met niet te willen hervormen naar wet en getuigenis. Ja, in het willen volhouden tegen God en Zijn oordelen. O arm schepsel, wie heeft dat ooit gedaan en vrede gehad? O mens, waar is een recht gedrag van meerderen tot hun minderen? Waar is liefde tot de zielen en teerheid van het gemoed over hen, waarover God de één en ander gesteld heeft? En waar is een recht ondergeschikt gedrag onder zijn meerdere uit liefde tot God, en niet door dwang? O, waar dit gemist wordt, wil de Heere de aarde met de ban slaan. Ja, ook in het opstaan tegen de Geneesmeester Israëls, in het verachten, verwaarlozen en afwijzen van Zijn geneesmiddelen, die Hij zo gedurig toedient. Vrienden, dit hoopt wat schuld op.

5. Tenslotte ook van zijn valse hoop en vrees, hetwelk zieken niet zelden eigen is. Zo is het gesteld met de grote menigte van de Nederlanders. Of zij hopen zonder grond en roepen vrede zonder gevaar, terwijl het de tijd is van treuren en vrees en vanwege de aanwassende zonden. Of zij vrezen onmatig en er is geklaag van rondom als de heidenen die geen hoop hebben. Maar recht anders is het met Gods beste volk. Als de wereld hen roept en met hen spot als zij treuren, dan verbergen zij zich en verwachten oordelen. En als verschrikkingen de goddelozen aangrijpen als een wervelwind, dan heffen zij hun hoofd op en zitten wel eens met een Elisa in hun Dothan in hun rust, en werken dan met de Heere en met Zijn goede woorden en beloften. Zullen wij ooit gegronde hoop scheppen op waarachtige genezing, o vrienden dan zal ieder van ons het gevaar waarin wij zijn ter harte moeten nemen. Het kan haast met ons worden: wie ten zwaarde, ten zwaarde, wie ten honger, ten honger, en wie ter pestilentie, ter pestilentie. Zodat de overgeblevenen van het ene oordeel door het andere getroffen en afgemaaid worden. Ja, dat het alles komt als een vastbesloten verwoesting.

En daarom, zullen wij gegronde hoop krijgen op genezing:

1. Dan zal ieder gezicht, gevoel en gewicht van schulden en zonden op zijn hart moeten krijgen. Hij zal op zijn aangezicht in zijn schuld voor God moeten neervallen, prijzende de eeuwige lankmoedigheid, en belijdende zijn bijzondere en godtergende zonden. Hij zal moeten leven in deze dingen aan God te klagen.

Hij zal zich met de zonden van zichzelf, zijn huis en zijn land, moeten stellen in het licht van Gods aangezicht. Ook zou hij daar met zijn ganse hart moeten erkennen niet waardig te zijn dat de Heere aan hem of aan het land Zich zou laten gelegen liggen.

2. Daarbij zal ieder zijn eigen pleisters en medicijnen moeten wegwerpen. Die het van de hemel geleerd wordt, zal arm en berooid, ja met een stervend land en een stervende kerk, naar Israëls Heelmeester moeten vluchten om genezing. Dat lag in Jobs gestalte: "Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?" Hij wil zeggen: ik heb gezondigd, en ik heb geen gerechtigheid en daarom vlucht ik naar een Mensenhoeder. Dat is drijven op wateren van eeuwige, vrije genade. En dan zal het gevolg moeten zijn getrouwheid aan zijn licht en plicht. Die het met God meent, die raakt met zijn hart los van hetgeen waaruit zijn kwalen zijn ontstaan. O, het is een klaar bewijs dat men oprecht zijn gezondheid liefheeft, als men zich voor het oorspronkelijke kwaad wacht. Hoe spoedig is men daar in het natuurlijke bij. Hoe ras zegt men: toen ik dat at of dronk, daar kreeg ik het van. Zo is het ook hier.

Tenslotte nog een woord tot zulken onder des Heeren volk, die nog te noemen zijn onder de bewaarden in Israëel, en enigermate in rechte pogingen staan. O, u hebt grote genade nodig om de weg te weten die u met een Leidsman aan uw hand te gaan hebt. Geheel onverwacht kan die tijd aanbreken, dat u met Mozes tussen de doden en levenden staan zult. O, dat u uw klederen bewaart, opdat u dan niet naakt wandelt, en opdat het er bij u dan niet donker zou uitzien. Maar zoek te werken voor de Heere.

1. Wandel veel in vreze. U zou gemakkelijk een arm of been des geloofs kunnen breken, en zo zou uw kracht u verlaten. Houdt u daarom dicht bij uw Geneesmeester. Verberg niets voor Hem, al bent u enigermate gezond. Blijf toch bij Hem en houd uw vinger op uw kwaal. Ontloop Hem toch niet, dit moet u voor ziekte bewaren. Ja, doet aan de Heere Jezus Christus als een kleed. Zijn gerechtigheid, Zijn dadelijke gehoorzaamheid, Zijn volmaakt vasten, bidden en waken zij ons dekkleed. Anders zal ons medicineren met vasten en bidden geheel vruchteloos zijn, omdat er geen gewicht in is.

2. Zoek een Zoar, een Dothan, een binnenkamer, bijtijds voor uzelf voordat het gedreigde en gevreesde komt.

3. Zucht veel om de Heilige Geest onder de oordelen.

4. Draag Nederland, de Kerk, en de ongestelde menigte van Gods volk als een ziek lichaam veel aan de voeten van de Heere Jezus, of het de Heelmeester Jezus behagen mocht de herstelling van het hart te beginnen, en Gods volk door de band des Geestes te verbinden zodat zij enerlei licht en belang mochten krijgen en dat hun sterkte weer zijn mocht in het samenstemmen in geloof over enerlei zaken op aarde.

5. Leg veel de eeuwige ervvijand van ons land aan de voeten van onze Koning bloot voor Zijn ijzeren scepter. O, dat God hem verniele en verdelge als de vijand van Hein en Zijn Kerk. Het is waar dat men geen onwettige oorlog mag voeren. Maar het is ook eeuwig waar dat in een wettige oorlog, als men land en Kerk redden kan, degene vervloekt is die zijn zwaard van het bloed onthoudt.

6. Geef veel de wijze van redding van ons land en onze kerk over aan de wijsheid van Koning Jezus. Het zou kunnen zijn dat ons land een aderlating nodig had door het zwaard of de honger of de pest. En vrienden, als dit dient om te zuiveren, dan worden vele benauwers van Gods volk weggevaagd. Uit die aderlating komt van achteren gezien ruimte, en dan halen Gods kinderen weer adem.

7. Tenslotte tot uw bemoediging: zie de enige hoop van de opkomst van ons stervende land, van onze zieke en zinkende Kerk en van Gods zwakke en doodzieke volk alleen in Christus. O vrienden, alleen daarin, dat Hij een Man van smarten is geweest en verzocht in krankheid, op Wie de plaag is geweest. En waarlijk, oprechten, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen. Ja, ziet de vastheid; dit behaagde de Vader. De Vader heeft Hem krank gemaakt, en Jezus is vanzelf uit Zijn ziekte opgekomen om zaad te zien. Ja, om de arbeid Zijner ziel zou Hij het zien. O, mocht dit onze zielen klein maken voor God en door de Geest aan het werk helpen. In en om de Zoon, Die de Vader Zich gesterkt heeft! Amen, het zij zo!

